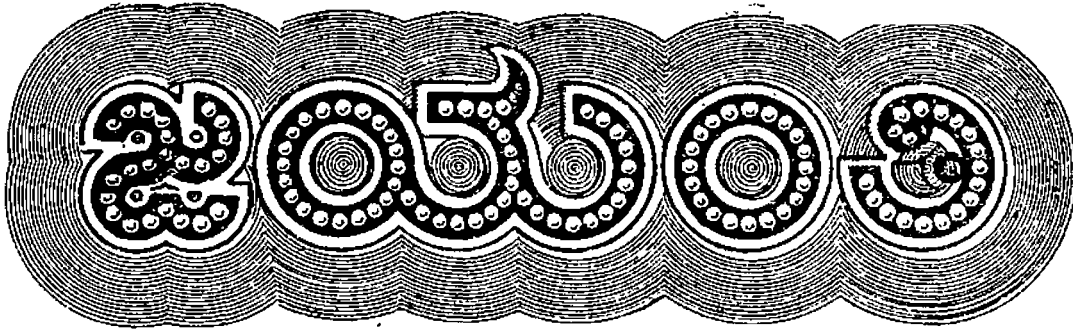

ಸಂಪುಟ ೬

೧ ನೆಯ ಜನವರಿ ೧೯೪೪

ಸಂಚಿಕೆ ೮

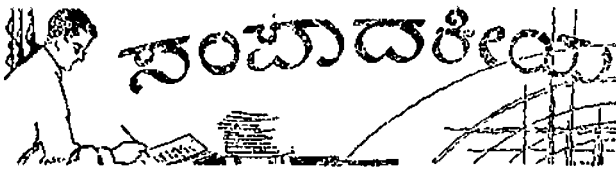
ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಚನಗಳು

ಗಿರಿಯ ಓವರಿಯಿಂದೊಂದು ತೊರೆ ತುಂಬ ಹೊರಟಿತ್ತು ನೋಡಾ! ಹಿರಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಾ ತೊರೆಗೆ: 'ನನ್ನ ನೀರೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ; ಇನ್ನಾವ ಸರಿವು-ಹರಿವುಗಳ ಹಂಗು ನನಗೇತಕೆ?' ಎಂದು. ಮೊರಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿ, ದರಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಹಾಸರೆಗಳಿ ಹರಿದು ಪಾರಾಗಿ, ಬಯಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ನೋಡಾ ತುಂಬುದೊರೆ! ಬಯಲ ನೆಲವ ರಭಸದಲಿ ಕೊರೆಕೊರೆಯುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ನೋಡಾ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಹೊನಲು! ತೊರೆಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕಂಡು ದಾರಿಯ ಸರಿವು-ಹರಿವುಗಳು ದೊರಕಿದಂತಲಿ ಸರಿದು ನಡೆದುವು ಕಾಣಾ! ಮುಂದುಮುಂದು-ವರಿದಂತೆ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ನೆಲವು ಹೀರಿತೊಡಗಿತ್ತು, ಹಿಂದಣ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವುದು ಕುಂಡತೊಡಗಿತ್ತು ಕಾಣಾ! ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬಲವ ತೋರಲು ದಾರಿಗಾಣದೆ ತೊರೆ ಸೋತು ನಿಂದಲಿಯ ನಿಂದಿತ್ತು ನೋಡಾ! ಹೊಸನೀರ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಹೊಳೆಯೊಂದು, ಕೊಳಚೆಯ ನೆಲೆಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡನಯ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಕಾಲರಾಯ!

ಬಂದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿಂದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದು ಬಿಡಕೆ ಕೊಳವೆ ನೀನು ಕೊಳವೆ! ಹರಿವನೆಂಬ ಕಿರುದೊರೆಗಳ ತಿಳಿನೀರ ತಡೆತಡೆದು, ಹಡಿಕಿನೀರನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಡಲ ತುಂಬುವೆ ನೀನದೇತಕಾಗಿ? ಜಗವ ಬದುಕಿಸುವ ಜಲವ ಕೊಳೆಯಿಸಿ, ಜೀವಕುಲವ ಕೊಲ್ಲುವ ಮದ್ದು ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನಗಾವ ಹೆಮ್ಮೆ, ನಿನಗೇನು ಹಿಗ್ಗು? ಪಡೆಪಡೆ ಹರಿಹಂಗದ ಕಾಲಗಳನ್ನು; ಬಿಡುಬಿಡು ಒಡಲಲ್ಲಿ ತಡೆದ ನೀರನ್ನು, ಹರಿವ ನೀರು ಹಸನಾಗುವುದನರಿಯೆಯಾ? ಹಸನಾದ ನೀರನುಂಜು ಹೊಸ ಬೆರಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆವುವು ಹೊಲ-ನೆಲಗಳು! ತಿಳಿಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಅಲರ ಗೊಂಚಲನ್ನು ಸುರಿಸಲಿವೆ ಹೂದೊಟಗಲು! ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರದ ಮೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಹಗಲಿರುಳೂ ಹಾಡಿ ಮೆಣೆವುವು ಜಗದ ಜೀವಗಳು! ನಿನ್ನ ಘನರೆಗೆ ತಲೆದೂಗುವ ಲೋಗರ ಯೋಗ-ಕ್ಷೇಮವನೆ ಬಯಸುವ ಕೆಳೆಯ ಕಾಲರಾಯ!

ಕಿರುಮೊನಲೊಂದು ಹೊರಟಿತು ಗಿರಿಯ ಓವರಿಯಿಂದ; ಧರೆಯ ಜೀವಜಂಗುಳಿಯನ್ನು ತಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಿರಿಗುರಿಯದಕೆ. ಗಿರಿಯ ದರಿಯುತ್ತ ನೀರ ನೆಲೆಯಿಂದಲಿ ತೊರೆಯಾಗಿ ಧರೆಯತುಂಬ ಹರಿಯಲಾರೆನೆಂಬ ಕುರುಹ ಕಂಡಿತ್ತು ನೋಡಾ ಕಿರಿಯ ಕಾಲ್ಪರ! ಮೊರಡಿಯನಿಳಿದು ಬಯಲಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗಲಿ ಮೊರೆಮೊರೆದು ಕರೆಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಕಾಡಿನ ಸರಿವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ-ನಾಡಿನ ಹಳ್ಳ-ಹರಿವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಲವಿಸಿಂದ ಕರೆದು, ಓಲಯಿಗೆ ಬರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ, ಹಿರಿಯಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತ್ತು ನೋಡಾ ಕಿರುಮೊನಲು! ಕೆಳೆಯ ತಣಿಸುವೆನೆಂಬ ಗುರಿಯ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಹಿರಿಹೊಳೆಯ-ಕಂಡು, ಹರುಷದಲಿ ಹಿಗ್ಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲರಾಯ!

ಹಿರಿಯ ತೊರೆಗಳ ಗುರಿಯಾವುದು? 'ಕಡಲಿನೊಡಲ ಸೇರಬೇಕು' ಎಂಬುದೆ? ಬರಿಮಾತಿದು ಬರಿಮಾತು! ತಿಳಿಯ ತಣಿಸುವ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹೊನಲಿಡುತಿರುವಾಗ, ಅರಿಯದೆ ಬಂದು ಕಡಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಮರುಗುತಿವೆ ಕಾಣಾ ಹಿರಿದೊರೆಗಳೆಲ್ಲ! ಜೀವಕುಲದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವಗವು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಬಯಲಾಗಿ ಹುರುಪುಗುಂದು. ವುವು ನೋಡಾ ಕಡಲ ಸೇರುವೆಯಲ್ಲಿ! ಇಂತೀ ದಿಟವನ್ನು ಮರೆತು, ತೊರೆಗಳು ಹಿಂದಿರಿದೊ, ಕಡಲರಾಯ ಗಂಡ-ನೆಂದೊ, ಗಂಡನೆಡೆಗೆ ಹೋಹುದೆ ಹೆಂಡಿದಿರ ಗಮನದ ಗುರಿಯೆಂದೊ ಬಯಲುಬಣ್ಣ ನೆ ಕಟ್ಟುವೆ ಕುರುಡು ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಂಡು, ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮ ಕಾಲರಾಯ!

ಜನತೆಯ ದುರ್ದಶೆ

‘ಜನತೆ’ ಎಂಬುದು ಜೈತನ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಅದೊಂದು ಕುರುಡು ಕುದುರೆಯಂತಿರುವುದು. ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವವನು ಇದ್ದರೆ, ಕುರುಡ ಕುದುರೆಯೂ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಬಲ್ಲದು. ಆದರೆಂತೆಯೇ ಜನತೆ ಕೂಡ ನಾಯಕನ ನಿರ್ದೇಶದಂತೆ ನಡೆದು ಸರಿಯಾದ ಬಾಳ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ದೊಂದು ಮಾತು! ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ; ಆದರೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ದಾರಿಯಿಂದ ‘ಬೇಕು’ ಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ‘ಬೇಡ’ ಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಭಾವತಃ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಮತಾನಾದಿ ಯಲ್ಲ; ನಿಷಮತಾನಾದಿ. ಜನಜೀವನದ ಧಾರಣೆಗಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನತೆಯ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಸಮತಾನವಾದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದಾಗ ಜನತೆಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನಿಷಮತೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವುದು. ಆಗ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-ಪುಟ್ಟು-ಕುಟ್ಟುಗಳು ನೆಲೆಸಿರುವುವು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕುರುಡು ಜನತೆ ಅರಿಯದು. ಕಣ್ಣೆದ್ದ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನದ ಪರಿಚಯವಿರುವುದು. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಜನತೆಯ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಸ್ವಸುಖದ-ಸ್ವಾರ್ಥದ-ಶ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸು-ಹೃದಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಬಳಗಣ್ಣು ತೆರೆಯಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಹೊಗಳಬೇಕಾಗುವುದು; ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಹೋಗಾಟ-ಹೋರಾಟಗಳು ಕಾಣದಿರುವಲ್ಲಿ ಜನತೆಯೆಂದೂ ಸುಖದಿಂದಿರುವುದು.

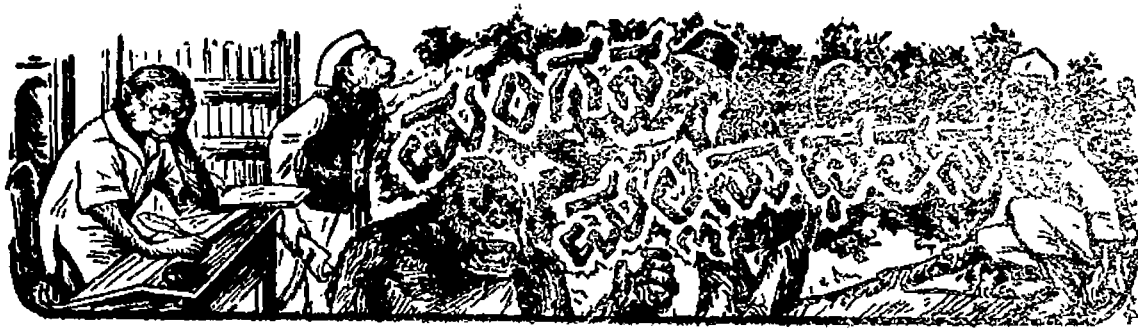
ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಪರಸ್ಪರ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಚಾರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆರಡರ ನಿರ್ಮಿತಿಯಾಗಿಯೇ. ಒಂದು, ಜನತೆಯ ಬೇಡ-ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ರಾಜ್ಯಸಂಸ್ಥೆ; ಇನ್ನೊಂದು, ಅದರ ಹೃದಯ-ಮನಃಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಂತಹ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆ. ಇವೆರಡೂ ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ ಹೊರತು ಜನತಾಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕಾರ್ಯ-ಶಕ್ತಿ-ಶ್ಯಾಗ-ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಬುದ್ಧಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವುದು. ‘ರಾಜನೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣನು!’ ‘ಗುರುವೇ ಗುರಿಯು ಶರಿದೊಯ್ಯುವವನು!’ ಎಂಬ ಅನುಭವೋಕ್ತಿಗಳು ಮೇಲಿನ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಸಾರಿ ಹೇಳುವುವು. ಇಂದು ‘ಜನಮತ ಪ್ರಭುತ್ವ’ ಪ್ರಜಾ

ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯ’ ಎಂದು ಎಷ್ಟೆನ್ನೂ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಟ ರಾಜ್ಯ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಈವಲ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲದೆ ಜನತಾನಿಷ್ಠವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಇಂದಿನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ರಶಿಯಾ, ಜರ್ಮನಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವುವು. ರಾಜ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆಯೇ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠವಾಗಿರುವುವು. ಧರ್ಮದಂಡ ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಜನತೆಯ ಹೃದಯ ಮನೋನಿಯಂತ್ರಣದ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗುವುದು; ಆಯೋಗ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲದ ಬಂದರೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದುರವಸ್ಥೆ ತಲೆದೋರುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ರಂದುದರಿಂದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನತೆ-ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ-ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದಲೂ ಬಲ್ಲರು. ವರ್ತಮಾನಕಾಲವಂತೂ ಅಂತಹ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದ ಅನುಭವದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಪ್ರಚಾರದ ರಥವು ಗಾಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪರಾಧೀನತೆಯ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮದಂಡಗಳ ಕೆಲಸಗೇಡಿಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ದುರವಸ್ಥೆಯೇ ಇಂದು ಧರ್ಮದಂಡಧಾರಿಗಳಿಗೂ ಬಂದಿದೆ. ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರು ಇಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳಿಲ್ಲ; ರಮ್ಯ ಅಧಿಕಾರ-ಪದವಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಮತಾನವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರೇಕೆ ಮಾಡುವರು? ಇನ್ನು ಅಡೇತದ ವಿಚಾರ: ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ದೈಹಿಕಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾಕು; ಮಿಕ್ಕ ದಾವುದರ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಅದು ಮಾಡದು. ಇದು ತಪ್ಪೆಂದು ವಿರೋಧಿಸಲೂ ನಿರೋಧಿಸಲೂ ಹೊರಟ ತೀರ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಅಧಿಕಾರ ದರ್ಶನದ ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಈ ಹೃದಯಹೀನ ರಾಜ್ಯಯಂತ್ರದಲ್ಲುಂಟು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿದ್ದು, ಜನತೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದ ಕೇಜ್ಜಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು-ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರಲೋಭನದಿಂದ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಆ ಹೃದಯಹೀನವಾದ ರಾಜ್ಯಯಂತ್ರದ ಚಕ್ರಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ತಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಯಂತ್ರದ ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನತೆ ಅಳುತ್ತಿದೆ; ಅಕ್ರೋಶಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ; ಸಾವಿಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ! ಆದರೆ ಈ ದುರ್ದಶೆಯಿಂದ ಜನತೆಯನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ ಕಾಣದಾಗಿದೆ. ಕಾಣದಾಗಿದೆಯೇನು? ಆ ಶಕ್ತಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ! ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯ-ಮನ ಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಕೊಂಡು ನಿಡ್ಡೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ! ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತಿಳಿದವನೂ ಅದನ್ನು ಬಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು!

—ಸಂಪಾದಕ

೧. ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳನ ತಾಳ

‘ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಅಪೂರ್ವವಾಗ’-
ರಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ’ ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯನನ್ನೊಬ್ಬ
ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಯು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅಪೂರ್ವ-
ವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಂಗಳ-
ರಾಯನ ವಾಕ್ಯವು, ಬರೆಯುವಾಗ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ
ಎನಿಸಿದರೂ ಓದುವಾಗ ಭೂತವಾಣಿಯಾಗ-
ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಿರಿಯು-
ವುದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯನ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದರೂ ಕಿಡಿಗೆಡೆ ಕುತೂಹಲಿಗಳ
ಒಂದು ಸಂಶಯದ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ
ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದರಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು.

ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾರೋ | ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾರೋ,
ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾರೋ | ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾ ||
ಹಿವನೊಗ್ಗಿ ಘನಸುಗ್ಗಿ | ಕನ್ನಡಕೆ ; ಹಿರಿಹಿಗ್ಗಿ,
ಫಕಟ್ಟೆ ಎನೆ ನುಗ್ಗಿ | ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾರೋ,
ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾ ||
ಗಾಡ್ಯಕ ಬಸ್ಸಾ, ಕ ಜೋಡಿಗೆ ಯಾಲ್ಯಾಕ |
ಹಾಡಿಸನೆ ಪುಸ್ತಕ | ಕುಣಿಸೂತ ಬಾ |
ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾರೋ | ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಾ ||
ಭೈಭೈ ! ಅಲ್ಲಲ್ಲ-ಸ್ವೈಸ್ವೈ ! ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲೆನ್ನೆ
ಸಾಹುತ್ಯ ಬಂದಿತ್ತು !

೨. ಬೆತ್ತದ ಬೆಳ್ಳಿ !

ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಶಾಕಿಪ್ತಾನ್ ಪರಿಷತ್ತಿನ
ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಓದಿ ಮಂಗಳರಾಯನು,
ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ಮೈಕುರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ‘ಇಸ್ಲಾಮವು
ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಿಂಧದ ಮುಖಾಂತರವೆ
ಬಾರಿಬಿದ್ದರ ದ್ಯೋತಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಹಾ-
ದ್ವಾರಕ್ಕೆ ‘ಬಾಬಾ-ಉಲ್ ಇಸ್ಲಾಮ’ ಎಂದು
ಹೆಸರಿಟ್ಟದೆಯಂತೆ ! ಇದು ಪ್ರಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಒಳಗೆ
ಹೋಗುವಾಗಿನ ಮಾತು. ಅದರಂತೆಯೇ ಹೊರಗೆ

ಹೋಗುವಾಗ ‘ಬಾಗಿಲ್’ ತೆಗೆದಿದೆ, ಸಲಾಂ !
ಎಂದು ಬರೆದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯನ
ಕುತೂಹಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಶಾಶ್ವತ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯ ರಹಸ್ಯೋತ್ಖವದ ದ್ಯೋತಕ.
ವೆಂದೇ ಅವರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು
ಇಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ— ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು
ಸಂದೇಹ. ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಕುಳಿತದ್ದ-
ಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯ
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕುರ್ಚಿಯಾಯಿತೆ ? ಹಾಗಾದರೆ—ವೀರ
ಸಾವರಕರರು ತಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿ ಬಂಗಾರದ್ದಾಗಿ
ಪರಿಣಮಿಸುವವರೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿ-
ತಲ್ಲ ! ಇವರೇವರ ಅಸನಪದವಿಗೆ ಬಂದು-
ವೆಂದೇ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರಗಳ ಬೆಲೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರ-
ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ— ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯನು ಹೆಮ್ಮೆ-
ಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಯಾಕೆನ್ನುವಿರಿ ?
ಹೆಜ್ ! ಹಜ್ ! ಮಂಗಳರಾಯನ ಮಹಾಸನವಾದ
ಉರುವಲ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಧಾರಣೆ ಏರುತ್ತಲಿದೆ !
ಹೆಜ್ !

೩. ಅನ್ಯಾನ್ಯಗತಿಕ ಅಮೇರಿಕೆಯವರು

ಭಾರತದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಅಮೇರಿಕಾಸಾಹೇಬರು
ಬರ್ಮಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ನಗರದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ-
ರಾಯನ ಮೊರೆಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು ! ಹಾಂ
ಹಾಂ ! ಎಚ್ಚರಿದ್ದೀರಾ ? ಮಂಗಳರಾಯನು ಎಚ್ಚರದ
ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಪೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ— ಕನಸಿನದಲ್ಲ.
ಅಮೇರಿಕ ಸಾಹೇಬರ ಭಾಷಣ ನಡೆದಾಗ ಎದ್ದ
ಗಲಭೆಗಾಗಿ, ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅಸ್ಮಿತದಿಂದ ಹೊರ-
ಬೀಳಲು ಶಕ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಬರಗಾಲವನ್ನು
ದೇವರೇ ಕಳುಹಿಸಿದನು’ ಎಂದು ಸಾಹೇಬರು
ಅಗ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದರೆ, ಒಂದು ಕೊಂಬೆ ಕಾಣ-
ಿಸಿತು ; ತಟ್ಟನೆ ಹಾರಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜೋತುಬಿದ್ದರು !
ಇತ್ತ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿದರೆ ಸಭಿಕರ ಗಲಭೆ ;
ಕೈ ಬಿಡಬಾರದೆಂದರೆ ಆ ವಿಧ್ಯೆ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ
ಸಾಲದು. ಆಗ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಮೊರೆ-
ಹೊಕ್ಕರು. ಮಂಗಳರಾಯನು ‘ತಲೆ ಕೆಳಗೆ,

ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಬೆಗೆ ಬೀಳಲು
ಬೀಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆನ್ನಲು —
ಒಂದೇಬಿಗೇ ಆ ಕಲೆ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿತು.
‘ಇದಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿಯೆ ವ್ಯವ-
ಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದರು ಸಾಹೇಬರು ! ಅಂದಿ-
ನಿಂದ ಅಮೇರಿಕ— ಮಂಗಳರಾಯನ ಅನ್ಯಾನ್ಯ-
ಗತಿಕ ಸ್ಪೇಷ. ಈಗಂತೂ,

ಅಮೆರಿ ಎಂದರೆ ಮಂಗಳಯ್ಯಾ | ಮಂಗಳ-
ನೆಂಬುದು ತಾ ಅಮೆರಿಕಾಯಾ ||

೪. ಮಂಗಳರಾಯ ಪುರಾಣ

ಹೀಗೊಂದು ಉತ್ತರ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ
ರಾಜ್ಯ ದೊರೆಯಿತಂತೆ. ದೊರೆತೊಡನೆಯೆ
ದೊರೆಯು, ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಉಳಿದ
ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಜರು ಉಪಯೋಗಿಸಿ-
ಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಹೊರಡಿಸಿದನಂತೆ. ಹಳ್ಳಿ-
ಯೂರ ಓಲೆಕಾರನಿಂದ ನೊಂದಲು ಮಾಡಿ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜ್ಯಾಧಿ-
ಕಾರಿಗಳೆ ! ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆಕೊಟ್ಟ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಬಾಳನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ-
ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ ದೊರೆಯ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಿಂದ
ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ನೆರವು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು.
ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಜರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬರಿಯದಾ-
ಯಿತು ; ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜೀವನಾಯಿತು !
ಪ್ರಜರ ಮನೆಯ ಕತ್ತಲೆಗೆ ದೀಪವಿಲ್ಲದಂತಾ-
ಯಿತು ; ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ
ಹಗಲಿನಂಥ ಬೇಳಕಾಯಿತು ! ಪರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ
ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನೋಡಿದಾಗ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ಪ
ಬದುಕಿದ್ದರು ; ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದ್ದರು.
ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನಾಳ-
ಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದಂತಾದುದರಿಂದ, ಮಂಗಳ-
ರಾಯ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗೆ. ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವ-
ನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯ
ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದ, ಇತಿ ಶ್ರೀ....

ಚೇತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೀನ

ಶ್ರೀ
ಚೀನ-ಭಾರತಗಳ ಸಂಬಂಧ

ಡೀ. ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಮಿತ್ರಮಂಡಲ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಆಕರ್ಷಕ ಶಕ್ತಿ ಚೀನವನ್ನು ಭಾರತದ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯಿತು. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ
ಚೀನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹರಡಿತಾದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಮೆರುಗನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.
ಈಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಚೀನೀಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದಲೇ ತುಂಬಿದೆ !

ಹೌಸ್ ಮನೆತನವು ಅಳಿದು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಸುಮಾರು
ಮೂರುನೂರು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ, ಇಡಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆ
ಉಂಟಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ಇದೇ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಆಳುವ ಆರಸರಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಡುಜನರ ತಂಡಗಳು
ನಾಗರಿಕ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೋಪಾನಗಳನ್ನು
ಸೂರೆಗೊಂಡುವು. ಮಹಾ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ರೋಮ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು, ಕಾಡುಜನರ ತಂಡಗಳ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿ
ಯಾಯಿತು. ಅದೇನು ಆ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಪ್ರಭಾವವೋ ತಿಳಿ
ಯದು; ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಸಾಡು! ಮೌರ್ಯ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಆತೋಕನಂತರ ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು.
ಪರಕ್ರಿಯ ಅನಾಗರಿಕ ತಂಡಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ, ನಾಗರಿ-
ಕತೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದುವು.

ಆದರೆ ಭಾರತ-ಯುರೋಪಗಳಿಗಾದಷ್ಟು ಹಾನಿ ಆಗ
ಚೀನಕ್ಕೆ ಒದಗಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಚೀನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ನಾಗರಿಕತೆಗಳು
ಆಡ್ಡಳಿಯದುಳಿಯಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಅಂಕಿತ
ವಾಗದ ಅವರ ಲಿಪಿಯು. ಅವರ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಮಾಲೆ
ಯಿಲ್ಲ; ವರ್ಣಮಾಲೆಯಿದ್ದ ಲಿಪಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ—
ಪರಪ್ರಭಾವ ತೋರಿಬಂದಂತೆ—ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಉಚ್ಚಾರ ಬದ
ಲಾದಂತೆ—ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಬದಲು ಬರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಮೂಲ
ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ
ಚೀನದ ಲಿಪಿಹಾಗಲ್ಲ; ಅದು ಚಿತ್ರಲಿಪಿ—ವಿಚಾರ ಸೂಚಕಲಿಪಿ
(Ideo graphic). ಬದಲಾದ ಉಚ್ಚಾರದಿಂದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ
ಪೆಟ್ಟು ತಗಲದು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ವಿಚಾರ—ಅಥವಾ ಒಂದು
ವಿಚಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಒಂದು ಚಿತ್ರ. ಕಾಲ ಬದಲಾದ
ರೇನು, ಉಚ್ಚಾರ ಬದಲಾದರೇನು? ಅದು ಸೂಚಿಸುವುದು

ಒಂದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು. ಹೀಗಾಗಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಾಗರಿಕರ
ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ, ಅರಾಜಕತೆಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರೂ,
ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೆಲೆಗೇನೂ—ಪೆಟ್ಟು ಅಷ್ಟೊಂದು ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಮಾದರಿಯ ಲಾಭ, ವರ್ಣಮಾಲೆಯಿದ್ದ ಲಿಪಿಗಳ ನಾಡು
ಗಳಿಗೆ ಆಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾಲ—ಸ್ಥಾನ ಬದಲಾದಂತೆ
ಉಚ್ಚಾರ ಬದಲಾಗುವುದು. ಬದಲಾದ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನೇ ಲಿಪಿಗಳ
ಮೂಲಕ ಬರೆಯಲು ಹವಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು
ಶತಕಗಳ ಮೇಲೆ, ಶಬ್ದಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಉಚ್ಚಾರ ಕಳೆದು
ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಜತೆಗೆ ಮೂಲ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಮೂಲ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೊತ್ತನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುವು.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಷಯ: ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳ ಲಿಪಿಯು,
ಉಚ್ಚಾರಭೇದ ಮಾಡುವಷ್ಟು—ಮಾಡಿದುದನ್ನು ತೋರುವಷ್ಟು
ಬಲವುಳ್ಳದಲ್ಲ. ಮಾಡುವ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ಲಿಪಿಯ ಸಹಾಯ
ದಿಂದ ಬರೆವುದು ತೀರ ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳ ಉಚ್ಚಾರ, ಅರ್ಥ ಆಗಾಗ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ದು
ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚಾರಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ಭಾಷೆಗೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಉಚ್ಚಾರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿ
ದಿಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆ
ಉಚ್ಚಾರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನಂತರ ಉಳಿಯದು.

ಚಿತ್ರಲಿಪಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಬಳಕೆಗೆ—ತಿಳಿವಳಿ
ಕೆಗೆ—ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು. ಭಾಷೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥ
ವಾಗುವುದು. 'ಮಾನ್' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಮಾನದ ಚಿತ್ರ
ತೆಗೆದರೆ, ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಏನೆಂದು ಕರೆದರೂ ಎಲ್ಲ
ರಿಗೂ ಆ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ 'ಮಾನ್' ಎಂದೇ ಅರ್ಥವಾಗು
ವುದು. ಆ ದೇಶಭಾಷೆ ಬಾರದುದು ಆತಂಕವಾಗದು. ಇಂದು,

ಚೀನ, ಕೋರಿಯಾ, ಜಪಾನು, ಮತ್ತು ಥಾಯ್ (Thailand) ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಲಿಪಿ; ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ. ಪರಸ್ಪರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಆದಕ್ಕೆಂದೇ ಸುಲಭ. ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವನೊಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದವನ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ) ಲಿಪಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಾತಾಡಲು ಸುಲಭ. ಈ ಚಿತ್ರಲಿಪಿಯ ಆನುಕೂಲ್ಯದಿಂದಲೇ, ನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳ ಭೇದ (dialects) ಗಳಿದ್ದರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದ್ದರೂ, ಚೀನವು ಒಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನಾಗಿದೆ. ಚೀನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರಕ್ಕೆ ಎಂಭತ್ತ ಏಳು ಜನ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳುವವನೊಬ್ಬ, ಅರಸನೆಂದು ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸರ್ಕಾರ ಇಲ್ಲದಾಗ ಲಿಪಿಯು ಒಂದೆ ಏನುಮಾಡಿತು? ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ ಹಬ್ಬತೊಡಗಿತು. ಅಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕುದಿತ ಹೆಚ್ಚು. ಇಡೀ ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುದಿತ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣವೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಮರುಭೂಮಿಯ ಹುಲ್ಲು-ನೀರಿನ ತಾಣ (oasis) ದಂತೆ; ಉರಿನ ಬಿಸಿಲಿನ ಧಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಅದೇ ತುಸು ನೀರು ಹುಲ್ಲು-ಕಸಿರು ಕಣ್ಣು-ಮನಗಳಿಗೆ ಸೊಗದ ಸುಧೆ ಹನಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವಿಯಲ್ಲಿ ಕುದುಗಿದ್ದ ಗುರುಕುಲಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು.

ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚೀನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಒಬ್ಬ ಚಿತ್ರಕಾರನು ಬಾಳಿದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಗು-ಕಾಯಿ-ಜಿ: 5ನನು ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದನು. 5ನನ ಕಲೆ, ಕಲೆಯ ಕತೆಗಳು ಮುಂದಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ 5ನತೆಯ ಅದರ-ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದುವು. ಅವನ ಕಲಾ-ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೊಂದು ಇಂದು ಲಂಡನ್ನಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂ-ಸಿಯಂ ಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕುವುದು!

ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಪನ್ನ ಕವಿಗಳು ಬಾಳಿದರು. ಒಬ್ಬನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಲೇ ಬೇಕು. ಅವನು ಮಹಾಕವಿ ಖಾವೊ ಚಿಯೆನ್. ಇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೩೬೫ ರಿಂದ ೪೨೭ ರ ವರೆಗೆ ಬಾಳಿದನು. 'ಕಿ ಯಾಂಗ್ ಸಿ' ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ 'ಲುಶಾನ್' ಪರ್ವತದ ನೆರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನ ಮನೆತನ ಪಂಡಿತರ ಮನೆತನ. ಇವನು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ವನವಿರುವಾಗಲೇ ಇವನ ತಂದೆ ತೀರಿದನು. ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ವರುಷದ ವರೆಗೆ ರೈತನಾಗಿ ಬಾಳಿದನು, ತಾಯಿ-ತಂಗಿಯರನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದನು. ಆಗ ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದನು. ಆ ಮುಂದೆ, ಸರ್ಕಾರದ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನು. ನವಕರಿಯಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಆ

ಕಾಲದ ಕುದಿತದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ನವಕರಿಯನ್ನು ತೊರೆದನು. ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಕಣೆಯಿಂದ ಆವನಿಗೆ, ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿಯೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರ ಸಂಗಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಹೇಸಿಕೆಯನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯಲು ತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸೌಂದರ್ಯ, ಗೆಳೆತನ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟತೆ ಇವು ಒಡೆದು ಕಾಣುವುವು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಹಂಬಲವೇ ಅವನನ್ನು ಮಹಾಕವಿಯನ್ನಾಗಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ನಂಬುಗೆಯಿದೆ. ಅವನ ಆತ್ಮಗೌರವದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳೆಯು ಬಾರದೆ ಬರದ ಚಿಕ್ಕಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿದುವು; ಆಗ ಮುದುಕ ರೈತನೊಬ್ಬ ಇವನಡೆಗೆ ಬಂದು, ಉಳಿದವರು ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಹರಕುಬಂದಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪಿತೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಖಾವೊ ಚಿಯೆನ್‌ನು ಇಂತೆಂದನು: "ಉಳಿದವರಂತೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸದು; ತನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಬಿಡದು. ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬಿಡಲಾರೆ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ದಾರಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ!"

ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ !

ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ !!

ಸಂತಾನಸಂಯಮ

ಬರೆದವರು : ಡಾ. ದೊಡ್ಡೇರಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿರಾವ್

ಸಂತಾನಸಂಯಮವೆಂದರೆನು, ಅದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗಣನೆ, ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಕಾಮನಿರೋಧನೆ, ಗರ್ಭನಿರೋಧನೆ, ಗರ್ಭನಿರೋಧದ ಮಾರ್ಗಗಳಾವುವು, ಗರ್ಭನಿರೋಧಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಸಂಭೋಗಾಸನಗಳು, ಕೃತ್ರಿಮ ವಿಧಾನಗಳು ನೋಡಲಾದುವುಗಳೆಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬೆಲೆ ರೂ. ೧-೦-೦, ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ

ಸಿಗುವ ಸ್ಥಳ :-

ಮಾಡರ್ನ್ ಫಾರ್ಮಸಿ, ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರ
ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ, ಧಾರವಾಡ

ನಿಸರ್ಗದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು ತನ್ನ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಇದು ಚೀನೀ ಸ್ವಭಾವದ ಹಿರಿಯಲಕ್ಷಣ. ಇವನ ಜೀವನ ನಿರ್ಮಲ, ಇರವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ, ಅದಕ್ಕಿಂದೇ ಇವನ ಕಾವ್ಯದಷ್ಟು ಬೇರಾವುವೂ ಚೀನೀಯರಿಗೆ ರುಚಿಸವು.

ಹಾನ್ ಮನೆತನದ ನಂತರದ ಅರಾಜಕತೆಯ ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಮತದ ಪ್ರಭಾವವು ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಪರ-ಕೀಯ ತಂಡಗಳ ಆಕ್ರಮಣದಂತೆ, ಪರಧರ್ಮ- ಪರತತ್ತ್ವಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗತೊಡಗಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದುದೆಂದರೆ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವೇ!

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಚೀನವನ್ನು ಆಶೋಕಸಮಾಖ್ಯನ ಕಾಲ-ದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಬೇಕು. ಆಶೋಕನು ತನ್ನ ಧರ್ಮ-ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು; ಹಾಗೆ ಚೀನಕ್ಕೂ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ನೊಟ್ಟನೊದಲನೆಯ ಚೀನ-ಭಾರತೀಯ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದು ದೃಢ-ವಾದ ಸಂಬಂಧವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಬೌದ್ಧಜೀವನದ ಗುರಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಚೀನೀ ಧೈಯಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಏಕಾಂತವಾಸ ಅನಾಸಕ್ತಿ, ಧ್ಯಾನ, ಬಡತನದ ಬಾಳ್ವೆ, ಸಂನ್ಯಾಸವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗ—ಇದು ಬೌದ್ಧ ರೀತಿ. ಚೀನಿಯರದು ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗ-ನಲ್ಲ, ಪೃವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗ. ಬಾಳು ಹುರುಳುಳ್ಳುದೆಂದೂ ಸವಿ-ಬದುಕಿನಿಂದ ಬಾಳು ತೇಜೋಮಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅವರ ನಂಬುಗೆ. ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬೌದ್ಧ ಮತವು ಸಂನ್ಯಾಸ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಬೌದ್ಧ ಮತವು ಹಬ್ಬಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ.

‘ಹಾನ್’ ಮನೆತನದ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆ-ಯೆಂಬುವವರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಜಕೀಯ ಏಕಿ-ಹಾಸಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬೌದ್ಧ ಮತದ ಹಬ್ಬಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನು-ಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕು. ‘ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಬಾಳುವೆಗಿಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂನ್ಯಾಸವೇ ಮೇಲು; ತುರುಸಿನ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕಿಂತ ಏಕಾಂತ ವಾಸವೇ ಲೇಸು!’ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ—ಶಾಂತತಾಪ್ರಿಯ ಚೀನೀ ಜನರಿಗೆ—ಎನ್ನಿಸಿರಬೇಕು. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅವ್ಯ-ವಸ್ಥೆಯು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ವುಟಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಹೊಸ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ—ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೌದ್ಧ ಮತವು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರ-ಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ವಿಚಾರ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಹಂಬಲಿಸುವುದು, ಚೀನೀ ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಮನಹಿಡಿಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಹಂಬಲು ಅವರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ-ದಲ್ಲಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು

ಹಬ್ಬಿದುದು ಸತ್ಯ. ಅದನ್ನು ಯಾರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವರು ಕಾರಣವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಭೇದವಾಗಬಹುದು.

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ; ಭಾರತದ ವಾತಾ-ವರಣದಲ್ಲಿ. ಚೀನವನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ ಅದು ಭಾರತದ ವಾತಾ-ವರಣದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿತು; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇರೂರಿ ನೆಲೆ-ಯೂರ ಬೇಕಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮರಸ-ವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಕೆಲಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ಏಳುನೂರು ವರುಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಚೀನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಭಾರತದ ಭಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕ್ರಮೇಣ ಚೀನೀ ಅವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿತು. ಇಂದು ಚೀನದಲ್ಲಿ ದ್ದು ದು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವಾದರೂ ಅದು ಚೀನೀ ಬೌದ್ಧ-ಧರ್ಮವೆಂಬಂತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಭಾರತೀಯರಂತೆ ಚೀನೀ-ಯರ ಸ್ವಭಾವಗುಣ. ಪರಕೀಯರ ನಾಗರಿಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮ ಯಾವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮೇಣ ನಾಡಿನ ಮುದ್ರೆ ಬಿದ್ದು, ನಾಡಿನ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಸಮರಸ-ವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.

ಆದರೆ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಇಂತಿದೆ: ಆಶೋಕನ ಕಾಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಚಾರಕರು ಚೀನಕ್ಕೆ ಭಾರತದಿಂದ ಬಂದರು. ಚೀನೀ ವ್ಯಾಸಂಗಿಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಬಳಕೆ ಬೆಳೆದು ಎರಡೂ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ಹೆಚ್ಚಿ, ಆ ದೇಶಗಳ ನಾಗರಿಕತೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀಳತೊಡಗಿತು. ಕೆಲ ಪಂಡಿತರು ಭಾರತಕ್ಕೂ ಚೀನಕ್ಕೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಘನತಪಡೆದವರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಚೀನದಿಂದ ಬಂದ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಫಾಹಿಯಾನ್ ಒಬ್ಬನು. ಅವನು ಬೌದ್ಧ ಯಾತ್ರಿಕನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷುವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವ-ನಿದ್ದನು. ಭಾರತದ ಯಾತ್ರಿಮಾಡಿ, ಭಾರತದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಚೀನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ದೃಢ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೩೯೯ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟನು. ಭಾರತದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ, ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ-ವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತ ಕಲೆಹಾಕ ತೊಡಗಿದನು. ೪೧೪ರಲ್ಲಿ ಜಲಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಚೀನಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಚೀನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿ ಅನೇಕ ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಚೀನೀಕರಿಸಿದನು.

ಫಾಹಿಯಾನನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತ-ವಂಶದ ಎರಡನೆಯ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಲ. ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಭಾರತವು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ದ್ದು ದಿಂದ, ಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪರದೇಶದೊಡ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಗಿಸಲು ಅನುವಾಯಿತು. ಭಾರತ ದಿಂದ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಸರಕು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು, ಈ ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಸರಕು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯಿತು.

ದೇಶವು ಬಲವಂತ ಅರಸನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದ್ದುದರಿಂದ, ಸುಯಂ-
ತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಪರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಸಂಸರ್ಗ-
ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವೆಂದು
ಪರದೇಶದ ಯಾತ್ರಿಕರು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಘಾಹಿಯಾನನ ಬರೆಹ
ಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಆಗಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು
ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಮುಂದೆ ಒಂದೆರಡು ಶತಕಗಳನಂತರ, ಹರ್ಷವರ್ಧನನ
ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಚೀನೀ ಯಾತ್ರಿಕನು ಬರು-
ವನು ಭಾರತಕ್ಕೆ. ಅವನೇ ಹುವೆನ್‌ತ್ಸಾಂಗ್. ಪೂಜ್ಯ ಬೌದ್ಧ
ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟೇಷೆಯಿಂದ
ಅವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೨೯ ರಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು. ೧೫-೧೬ ವರುಷಗಳ
ವರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದು, ಮರಳಿ ೬೪೫ ರಲ್ಲಿ ಚೀನಕ್ಕೆ
ಮರಳಿದನು. ಮರಳುವಾಗ ಭಾರತದಿಂದ ಅನೇಕ ಬೌದ್ಧ-
ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ—
ಅವಶೇಷಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ದನು. ಇವನು ಮರಳಿದಾಗ ಟಾಂಗ್
ಮನೆತನದ 'ಟಾಯಿಸೂಂಗ್' ಎಂಬುವನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು
ಇವನನ್ನು ಆತ್ಯಾದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇವನಿಗೆ
ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ
ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ-
ಗಳ ಚೀನೀಕರಣ ಮಾಡುವುದೇ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನದ
ಕಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಅವನ ಪುನಃಸಂಸ್ಕೃತಾಂತದಿಂದ ಇಂದಿನ ಚೀನಾ-ಭಾರತದ
ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.
ಅವನು ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಪರಿಷತ್ತೊಂದು
ನೆರೆಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ
ತಾಯಿನೆಲವು ಭಾರತವಾದುದರಿಂದ, ಚೀನೀಯರಿಗೆ ಭಾರತವು
ಆಗ ಯಾತ್ರೆಯ ಸ್ಥಳ—ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು.
ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಆಯಿತು. ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಜೀರೆ-ಜೀರೆ ದೇಶದ
ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವವೀಳದಿದ್ದೀತೆ?
ಚೀನ ಭಾರತಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾಡಾಗಿದ್ದರೂ,
ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಿಂತ ಧರ್ಮವೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪ-
ತಂದಿರಬೇಕು; ಏಕೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಚೀನೀ-
ಕೃತವಾದ ಮೇಲೆ, ಭಾರತದ ಸಂಬಂಧ ಕ್ರಮೇಣ ತಪ್ಪಿತೊಡಗಿ,
ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಕಡಿದು ಕೂಡ ಹೋಯಿತು. ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿದ
ಮೇಲೆ ಏಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ? ಏಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಂಧವ್ಯವೆಲ್ಲಿ
ಯದು? ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯದು? ಒಂದು ಒಂದನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಕೊಂಡಿದೆ!

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿವ ಅಸಕ್ತಿ ಇರು-
ವಾಗ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಚೀನೀ ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗ

ತೊಡಗಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜತೆಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪ ಬೆಳೆದುವು
ಅವು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದ ಚೀನೀ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿ
ಕೊಂಡಿವೆ.

ಹೊಸದೊಂದು ಧರ್ಮವು ಚೀನನೆ ತಲೆಯತ್ತಿ ಪಸರಿಸುವಂತೆ,
ಅದರ ವಿಶೋಧಕರಾದ 'ಸನಾತನಿಗಳ' ಗುಂಪೂ ಬೆಳೆಯ-
ತೊಡಗಿತು. ಆಯಾ ಅರಸರ—ಆಡಳಿತಗಾರರ—ಶಕ್ತಿಯಂತೆ,
ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನರ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಯಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿಂಸೆಗಾಗಿ
ವದು, ಆರು, ಒಂಬತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತನೆಯ ಶತಕಗಳು ಪುಸಿದ್ಧ-
ವಿವೆ. ಒನೆಯ ಶತಕದ ಹಿಂಸೆಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ.
ಸಾವಿರಾರು ವಿಹಾರಗಳು ಧ್ವಂಸವಾದುವು; ಲಕ್ಷಾಂತರ
ಭಿಕ್ಷುಗಳು, ಭಕ್ತುಣಿಗಳು ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ-ಜೀವನವನ್ನು ಆಂಗೀ-
ಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದರು.

ಆದರೆ ಪರಕೀಯರ ಸೋಗನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬೌದ್ಧ
ಧರ್ಮವು ದೇಶಧರ್ಮವಾಗತೊಡಗಿದಾಗ, ಹಿಂಸೆಯು ಕಡಿಮೆ-
ಯಾಗತೊಡಗಿತು. 'ಹೆರವರದು' ಎಂಬುದು ಹೇರಿದಂತೆ ಭಾಸ
ವಾಗುವುದು. 'ತಮ್ಮದು' ಎಂದಕೂಡಲೆ ಮಮತೆಯಿಂದ
ಆತ್ಮೀಯತೆ ಬಂದು ಅದೇ ಸೊಗತರುವುದು. ಈಗ ಚೀನದಲ್ಲಿ-
ರುವುದು ಭಾರತೀಯ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವಲ್ಲ; ಚೀನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ
ಚೀನಾ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ. ಈ ಹೊಸ ಮಾರ್ವಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರ,
ವೈಕ್ತಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ,
ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದುದಾದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರದ ಸೋಗಿ-
ನಿಂದಲ್ಲ; ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ವಿಚಾರಿಗಳೊಡನೆ ವಿವಾದ—ಚರ್ಚೆ
ಮಾಡಿ ಸಾಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಈ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ
ಆಚಾರ-ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲಿಕೆ (original)
ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುವು.

ಹೊಸದು ಕೂಡ ಹಳೆಯದಾಗ ತೊಡಗಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಳೆಯ
ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿನೋಡುವ ಹಂಬಲು ಕಂಡುಬರತೊಡಗಿತು.
ಹಳೆಯ ಧರ್ಮವಾದ ಕಾನ್‌ಫುಷಿಯಸ್ ತತ್ತ್ವದ ಅಭ್ಯಾಸವು
ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಜೋರಿನಿಂದ ನಡೆಯತೊಡಗಿತು. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು
ಚರ್ಚೆ-ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಿಂದ
ಅದೊಂದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವಾಯಿತು; ಧರ್ಮವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

**೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ**

ಇವರ

ಜ್ವರದ ಗುಳಿಗೆ

ಬಾಟಿಗೆ ೧ ರೂ. ೪ ಆನೆ.

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಔಷಧ !

ವಿಳಾಸ:— ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ,
ಗಿಣಗಾವ, ಮುಂಬಯಿ.

‘ಈ ಮಾತು’ ನಮ್ಮನ್ನು ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಜೀನದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಅದರ ರೂಪು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಿದೆ. ದೇಶ, ಕಾಲ, ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಹೊಸದಿದ್ದು ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ರೂಪುಗೊಳಿಸಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮೆರುಗು ಕೊಟ್ಟು, ಕೊನೆಗೆ ಸಮರಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಜೀನೀಯರ ಸ್ವಭಾವಗುಣ. ಅಲ್ಲಿಯ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. ಮುಂದೆ, ನಾವು ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಜನಾಂಗ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುವವರಿದ್ದೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನಾಂಗದವರು ಜೀನದಲ್ಲಿ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ, ರೂಪುಗೊಂಡು, ಕೊನೆಗೆ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆತು, ಸಮರಸವಾಗಿ ಹೋದ

‘ಉದಾಹರಣೆ’ಗಳು ಅನೇಕ.

ಈ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಆಸ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಬಂದವನನ್ನು ಬಾಯೆಂದು ಕರೆವುದು ರೂಢಿ; ಬಂದವರನ್ನು ಇರಗೊಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ‘ಇದ್ದವರನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಮೂಲ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದೊಗೆದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ಪರಕೀಯರು ಯಾರು, ದೇಶೀಯರು ಯಾರು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸಾಮರಸ್ಯ. ಇವೆಲ್ಲ ಆಸ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಂಬ ವಿಷಯಗಳೇನೋ! ಭಾರತದ ವಿಷಯವೂ ಹಾಗೆಯೆ. ಪರಕೀಯರಾಗಿ ಬಂದವರು ಪರಕೀಯರಾಗಿಯೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಇದೇನು ನೆಲದ ಗುಣವೋ, ಜನದ ಗುಣವೋ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರಿಸೋಣ.

ಒಂದು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಮೇಲಾಟದ ಬಗ್ಗೆ)

ಗೀಳೂರ ಮೇ ತಿಂಗಳ ಅಂಸೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ತರುಣ ಕವಿಗಳ ಗೋಷ್ಠಿ-ಕೆಳೆಯರ ಕೂಟದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದಿತು. ತರುಣ ಕವಿಗಳಾದ ವ್ಹಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತರುಣ ಕತೆಗಾರರ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯವಾಗುವಂತೆ ಏನಾದರೊಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೆಳೆಯ ಡಿ. ಆರ್. ಅಡಕ್ಕೋಳಿಯವರು ಕೆಳೆಯರ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರ ಕನಸು ಜಯಂತಿಯ ನೆರವಿನಿಂದ—ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ—ನನಸಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅಡಕ್ಕೋಳಿಯವರು ದಿನಂಗಳತರಾದರು. ಅವರ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ವರು-ವರುಷವೂ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೇವೆ. ಕತೆಗಾರರು ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ಸಲದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಾರರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆ; ನೆರವೇರಿಸಲು ನೆರವಾದ ಜಯಂತಿಯ ಪರೀಕ್ಷಕ

ಮಂಡಳಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಬಹುಮಾನದ ಧನದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಶ್ರೀಪಾದ ಶೆಟ್ಟಿ, ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿ, ವಿಶೋಬ್ಬಾ ನಾಯಕರು, ಅನಂತ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಾಸ್ಕೇರಿಯ ಮ. ಗ. ಶೆಟ್ಟಿ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದಂಟಾದ ಕತೆಗಾರರ ಬಳಕೆ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ “ಕತೆಗಾರರ ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮೇಲನ” ವೊಂದನ್ನು ಕೆಳೆಯರ ಕೂಟದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಜೊತೆಗೆ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಪರೀಕ್ಷಕವನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ತರಗತಿಯವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರು ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೊಂದನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಆಶೆಯಿದೆ. ಈ ಆಶೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವುದು ಕೂಟದ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನೇ ಕೂಡಿದೆ.

ಗೋಕರ್ಣ

ತಾ. ೨೪-೧೨-೪೩

ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರ ಕಿಂಕರಾಣುಕಿಂಕರ
ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಬಂಕಿಕೊಡ್ಲು
ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೆಳೆಯರ ಕೂಟ, ಗೋಕರ್ಣ.

ದೋಣಿ

(ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ೧ ನೆಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಕತೆ)*

ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ (ವಿ.ಎ.) ಕೊಲ್ಲಾಪುರ

“ ಓ ಬೇ ಲೇಸ !

ನನ್ ಎಂಡಿ-ಕೋಸ

ಎಲ್ಲಾ ಇದೇ ದೋಣಿ....

(ಹ್ಲಿ ! ಹ್ಲಿ ! ಹ್ಲಿ ! ಎಂಬ ನಗೆ ಕೇಳಿ)

ಯಾಕ್ ನಗ್ತೀ, ಮಾಣಿ ?

ಓ ಬೇ ಲೇಸ !

ನಾನ್ಮಾನ್ಮಾ ನಿಮ್ಮಂತಾ ಬೋರ್ಲಗ್ಗಿದ್ದೆ !”

“ ಈಗ್ಯಾ ನಗ್ಗೀಕು !”

“ ನಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲೇನೇನು ? ನಿಮ್ಮಂತಾ ಪೋರ್ಗ್ ಮೊಕಾ ನೋಡ್ಲೆ ನನ್ನೆ ಪೋರ ಸುಕಾಗ್ಗಿದು ! ನನ್ನೂ ನಿಮ್ಮಂತಾವ್ವೇ ಕೋಸೊಬ್ಬಿದ್ದೆ. ಮಾನಾ ಹಿಡೊಕ್ಕೋದಾಗ ಹೋಳೇಲ್ವಿದ್ದು ಪಡ್ಲೆ ! ಹ್ಲಿ... ನಗ್ಯಾಡಿ ; ನಾನೂ ಪದಾ ಹೇಲ್ತೆ ! ಓ ಬೇ ಲೇಸ... ನಿಮ್ಮಂತಾ ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕು ಈ ದೋಣೀಲ್ಯಾತು ಸಾಲೀ-ಗ್ಗೊಗ್ಗೊಡ್ಡನಸ್ಸಾರಾಗವು. ದೊಡ್ಡನೇ ಕಲಿಕಟ್ಟು ಸ್ಯಾಬ್ಬು ಸಣ್ಣೋರಿತಾರ್ ನನ್ನೋಣೀಲೇ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮಾಂಗೇ ನಗ್ತಾ ಕಲಾಕೊಗ್ಗಿದ್ದು. ಅವ್ರಾಂಗೇ ನೀವೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡನ್ಯಾದ್ರೆ ನನ್ನೆ ಪೋರ ಸುಕ ; ನನ್ನೋಣೀಗೇಪೋರ ತೋರಿ ; ದೋಣೀ ಹಾಯ್ದೊಟ್ಟೇ ತುಂಬಾ ನಗಿ !”

“ ನಿನ್ನೋಣೀ ಮೇಲ್ಯಾತ್ತೋಗ್ಗೊರೆಲ್ಲಾ ಸಾಹೇಬ್ರಾಗ್ತಾ-ರೇನೋ ಬೀರಾ ?”

“ ಕೂತ್ತೋಗ್ಗೊರೆಲ್ಲಾ ಸಾಯಬ್ರಾಗ್ತು ಅಂಬೂದಿಲ್ಲ ನಾನು ! ಆದ್ರೆ ಸಾಯಬ್ರಾ ಸಹ ಕೂತ್ತೋಗ್ಗೊರೆ ಅಂದೆ !”

‘ ಹ್ಲಿ ! ಹ್ಲಿ ! ಹ್ಲಿ !’ ಎಂದು ಹುಡುಗರು ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೋಣಿ ದಂಡೆಗೆ ಬಂತು ; ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಇಳಿದು ಪಾಟೀ ಜೀಲಾ ಹಿಡಿದು ‘ ಆಪ್ರ-ಬಾಯ್ಲೇಡಿ’ಗಳ ಗುಣಾಕಾರ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮನೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಕೆಲಹೊತ್ತು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು, ದೋಣಿಯನ್ನು ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮಾನದ ‘ ಜೊಬ್ಬಿ’ ಹಿಡಿದು ಬೀರ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ವಿಚಾರದ ಭಾರದಡಿ

* ಈ ದೋಣಿಗಿ ಬೇಕಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಗಳೆಯ ಓ. ಆರ್. ಭಾಗವತರ ಕೊಡುಗೆ. —ಲೇಖಕ.

ಬೀರನೊಬ್ಬ ಹೊಳೆದಾಟಿಸುವ ದೋಣಿಗಾರ ;
ಆದರೆ ಅವನೊಬ್ಬ ನಿಜವಾದ ಮನುಷ್ಯ.
ಎಂತಲೆ ಅವನ ದೋಣಿ, ಸಾರ್ವತಿಯನ್ನು
ಸಂಕಟದ ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆಯಿಂದ ದಾಂಟಿಸಲು
ಸಮರ್ಥನಾಯಿತು !

ಕುಸಿದಿದ್ದ ಬೀರ, ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ಬಂದವನೇ ಮಡಿಕೆಯ ಕಳ್ಳನ್ನು ಕುಡಿದು, ಕೋಳಿಯ ಗೂಡಿನ ಬಳಿಗೆ ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿದನು. ಹೆಂಡದ ಮಬ್ಬು ಎರಹತ್ತಿತು. “ ಅದೆ ! ಅದೆ ! ಕೆಂಪ್ಪೀರೆ ಉಟ್ಟೊಂಡು ಮಹಕ್ಕೋಗ್ತಾಳು ; ದೇವು ಸುತ್ತೂ ಗಿರಿ ಗಿರಿ ತಿಗ್ತಾಳು ! ಗುರು ಗುರು ನೋಡ್ತಿರೂ ಗುವೀಗ್ಗುಪ್ಪುಕಾರಾ ಮಾಡ್ತಾಳು !.. ಅನ್ನಪ್ಪ... ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣೂದಿಲ್ಲಾ ಅಂತಾನೆ.. ಅಕಾ ! ಪಾರ್ವತೋಡ್ವೀನ ಎಳ್ಳೊಳ್ತಾನೆ !...ವಿ.ವಿ ! ಹಾರ್ತಾಳೆ ಹೊಳೆ...ವಾರು...ಸಣ್ಣ ಬೋಳಿ...ವಾರ್ತೋಡ್ವೀ, ಸತ್ತೋ ಬೇಡಿ...ನನ್ನ ಕಾಣ್ತದೆ ದೋಣೀಮೇಲಿಂದ ನೀವ್ಕೊಂಡೀಗ್ ಗುದ್ಯಾದು... ಆಪ್ತಪ್ಪ ನನ್ನಣ್ಣೇ !.. ಕತ್ತೇಲ್ಲಾ ಹಾಗ್ಗೆ ಹಾಂಗೇ ಕಾಣೂದಂದ್ರೆ !...” ಮುಂತಾದ ಮಬ್ಬಿನ ಬಡಬಡಿಕೆ ಅವನ ಜೊಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಉರುಳುಗಣ್ಣೆದುರು ಅದ್ಭುತ ಚಿತ್ರಗಳು ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ನೋಪೊಂದೇ ಅವನದೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳಡಿಯಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಬೀರ-ನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಾದಾಗ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಎಷ್ಟು ಜನ ‘ ದೋಣಿಕಾರಾ !’ ಎಂದು ಕೂಗಿ, ತೆಂಗಿನಮರಗಳು ಕಳುಹಿದ ಮಾದರಿನಿಯಿಂದಲೆ ತೃಪ್ತರಾದರೋ ಹೇಳಲಾಗದು. ಬೀರ ಒಂದು ಹಂಡೆ ನೀರು ಕಾಸಿ, ಮೈಗೆ ಹೊನ್ನೆಯಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಡಿ ಕುಡಿ ಮಿಂದು, ತಂಗಲು ಅಂಬಲಿ ಸುರಿದು ಮತ್ತೆ ಹಾಯಾದನು. ಅಂತಹ ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸಲು ಹಚ್ಚಿದ ಬಿಲಕಿ ಯನ್ನು ಕಂಡು— ಆಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿದ್ದವರು ನೋಡಿ “ ಭೂತ ಹೊಡೆತಲು ಹಾಕಿದೆ !!” ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ, ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊದಿಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ರುದ್ರಗೀತೆಗಳ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಡ್ಲೆ ಹೋದ ಕವಿಯು ಕಾಣುವ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರಬಹುದು !

* * *

‘ ತೆಂಗಿನ ತವರು ’ ‘ ಹೊಸೂರು ’ ಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಯುವ ಹೊಳೆಗೆ ಬೀರನ ದೋಣಿಯೇ ತೇಲು-ಸೇತುವೆ ! ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ದೋಣಿಕಾರರಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಾರಿ ದಾಟಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ; ಬೇರೆ ಮಾನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೀರನಿಗೆ ೧೦-೧೫ ವರುಷ. ಉಪ್ಪುನೀರಿನಿಂದ ಹುರಿಗೊಂಡ, ಗಾಳಿಗೆ ಸವೆದ,

ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಪುಟವಿಟ್ಟ ಕೆಂಪಾಳು. ಸಣ್ಣಂದಿನಿಂದಲೂ ದೋಣಿ ಯಲ್ಲಿಯೇ ದುಡಿದು, ತಾರಿ ದಾಟುವ ದಾರಿಕಾರರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಅರ್ಧತಾಸಿನ ಯಾತ್ರಿಕನಾಗಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಅನುಭವವು ಕಣಿ ಯಾಗಿತ್ತು. ಜನರ ಮೋರೆ ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ವನ್ನೋದುವಷ್ಟು ಮನುಷ್ಯವಾಗಿದ್ದವು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ನೀರಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ತಾನು ಒಂಟಿಯಿರುವೆ ನೆಂಬ ಪುವೆಯೇ ಅವನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೋಣಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಕಾಲುಗಲ್ಲ ತನ್ನ ಮನೆಯ ನಂಟರ ಹಜ್ಜೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ಅವನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ, ಕವಳ ಹಾಕಿ, ಹಗುರಗೊಳಿ ಸಿದ್ದನು ತನ್ನ ಕಳವಳವನ್ನು; ಮಾಯಿಸಿದ್ದನು ವಿರಹವೇದನೆ ಯನ್ನು! ಊರಿನವರು ದೋಣಿಯವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅಚಾರ-ಕುಂಬಾರರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ 'ಮೈರೆ' ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಂಬಲಿಯು ಸಿಕ್ಕು ತ್ತಿತ್ತು. ಉಪ್ಪು-ಮೆಣಸು-ಬಾಟ್ಲಿಗಳಿಗೆ 'ತಮ್ಬಾಲು' ಹೊರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ—ಹಿಲಾಲು ಹಿಡಿದಾಗ—ಜೀರೂರಿನವರು ದೋಣಿ ದಾಟುವಾಗ—ದೊರೆಯುವ ಹಣ ಸಾಲುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೆಂಡವೇ ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳ ನೆನಪನ್ನು ಮರೆಯಿಸಿ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕೇಳಿದ ಅನುಭವಗಳ ತೊರೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ಅಮಲಿ ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಹಗಲಿ ನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ವೋಟವು ಇರುಳು ಬೇರೂರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೀರನಿಗೆ "ನೀ ಹೆಂಡವನ್ನೇಕೆ ಕುಡಿಯುತ್ತೀ?" ಎಂದು ಯಾರೂ ಕೇಳು ತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ದೋಣಿಯೇರಿ "ಸಾವ್ಯಾರ್ ಮೋಣೇ ಬಿಡವ್ವಾ....ಮುಬ್ಬಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲದ್ರೂ ಮುಜ್ಜಾಕಟ್ಟಿಟ್ಟ!" ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿ ದೊಡನೆಯೇ "ಹೀಂಗ್ಯಾಕಂತ್ರ? ನೀವ್ತಪಾಕುಡ್ಡು ಮನೆ- ಗೈರಿಕೇ ಹತ್ತಿದ್ದಾಂಗಿ, ನಾವು ಹೆಂಡಾಕುಡ್ಡು ದೋಣೀ ಕಮ್ಮಾಡ್ಡು ಕೂದಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರಾಪ್ತನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೊಂತೆ ಗಿಡಿದನು! ಹೀಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಮಾನಗಳಿಗೆ ಎಂತಂತಹ 'ಕುಳ್ಳಿ' ಒಡ್ಡ ಬೇಕೆಂಬುದು ಬೀರನಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

* * *
 'ತೆಂಗಿನ ತವರು' ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊಂಪೆ—ಹಳ್ಳಿ. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. 'ಹೊಸೂರು' ತುಸು ಸುಧಾರಿ ಸಿದ್ದು. ಸಾಲೆ, ಅಂಚೆಕಟ್ಟಿ, ರಾಮಪ್ಪನವರ 'ಮದ್ದಿನ ಮನೆ' ಎಂಬ ದವಾಜಾನೆ, ಕಿರಾಣಿ-ಅರಿವೆ-ಬೀಡಿ-ಚಹದಂಗಡಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ತೆಂಗಿನತವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ಮಾಡಿ ದ್ದುವು. ತೆಂಗಿನ ತವರಿನ ಹುಡುಗರು ಸಾಲೆಗೆ, ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧ ತರುವುದಕ್ಕೆ (ರಾಮಪ್ಪನವರು ಎಂತ 'ಕೇಸೇ' ಇದ್ದರೂ ತಮ್ಮ 'ಅಫೀಸು' ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ರೋಗಿ ಯನ್ನೇ ಇವರ ಬಳಿಗೆ ತರಬೇಕಿತ್ತು!) ಆರಿವೆ-ಅಂಚಡಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆಂದು ಹೊಸೂರಿಗೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜ್ವರಬಿದ್ದವರು 'ಮದ್ದಿನ ಮನೆ'ಗೆ ಹೋಗಲೆಂದು ದೋಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗ 'ಸಾಯುವವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ತಾನೂ ಸಪಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!' ಎಂದು ಬೀರನಿಗನಿಸುವಷ್ಟಲ್ಲ; ಅದರ ಸೋಂಕಾದರೂ—ಔಷಧಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಹಣದ ಸಂಚಿ ಬಿಚ್ಚಲು ಹೇಳುವ—ರಾಮಪ್ಪನವರದೇಗೆ ತಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹೇಳಿ ಲಾರೆ! ಮದುವೆಗೆಂದು ಸೀರೆ-ಧೋತರಗಳ ಪಿಂಡಿಯನ್ನು ದೋಣಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ, ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತ ಮದುಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ-ತಾಯ್ಗಳ ಬಡಿವಾರ ನೋಡಿ "ನಾನಾಚೆಗ್ಗುಟ್ಟಿಸದಿದ್ದರೆ ಈ ಹಿಂದಿ ಯೆಲ್ಲೋಗ್ಗದೆ? ನಾಡ್ಡೇ ಮದ್ಯೆಲ್ಲಾಗ್ಗದೆ?" ಮುಂತಾದ ಹಮ್ಮು; ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ದೋಣಿಯೇರಲು 'ಅವರಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ತಾನೂ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿಸಿ ದೇಶವೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ' ಎಂಬ ಗರುವ; ಸಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಗುತ್ತ ಕೆಲೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ "ಇವೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ- ಶ್ರಾಪ್ರ ನನ್ನೆ ಪಾಪನಂದಾಗ್ಗಿಡು!" ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವುದ ರಿಂದ ನೀಡುವ ಹರಕೆ; ಬೊಜ್ಜು ಡೊಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕ ಹೇರಿ ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯುವ ಸಾಹುಕಾರರು, ತೆಂಗಿನಕಟ್ಟೆಯ ಸಾಲಗಾರ- ಪತುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಶೂಲಕ್ಕೆ ತರಲೆಂದು ಹೋಗು ವಾಗ ಅವನ ದೋಣಿಯದರಲು "ಇವೆಲ್ಲಾ ಸುಳಿಗಿಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಎಸ್ಪೆಹಂಗ್ಸ್" ಕರೀಮಣಿ ಕಾಲುಂಗ್ಗೆ ಮಾರಾಟಾಗ್ಗೇ ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಜೆಂದಕ್ಕಿರ್ತೀದು!" ಎಂದು ಹಲ್ಲು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹುಜ್ಜು; ಬರಗಾಲ ದೇಶದವರು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕೇಳುವೋರೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು "ಆಚೆಗೆ ದಾಟಿಸಿಕೊಡವ್ವಾ" ಎಂದಾಗ, ಎದೆ ತುಂಬಿ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ದಾಟಿಸುವಾಗಿನ ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಳೆ; ಅವರಿಗೆ ಜೊಬ್ಬಿಯಿಂದ ಒಣ ವಿಸಾಸು ಉಪ್ಪು ಕೊಡುವಾಗ 'ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡಲಾರೆ' ಎಂದೆನ್ನುವ ನೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ವಿಶ್ವಬಂಧುತ್ವ ಪುಸ್ತಕದ ಮುನ್ನುಡಿ— ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ "ಕಥಾನಾಯಕನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ; ಬೇಗಡೆ ಬಡಿದಿದ್ದಾನೆ" ಎನ್ನುವ ಸುತಿಕ್ಕಿತರೂ ಇರಬಹುದು. ಅಂತವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ "ಅತಿಕ್ಕಿತ ರಲ್ಲಿಯ ಮಾನವತೆಯ ಸ್ಫುಟಿಸರಿತ್ತಿನ ಒರತೆಯನ್ನು ಕುಡಿತ ಗೊಳ್ಳದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಂಜುಳಿದಿದೆ!" ಎಂಬ ತಳಿರ ಪೀಸಿ ಯಾದಿ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

* * *
 ತೆಂಗಿನ ತವರ ಸುಬ್ಬಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಮನೆ ಪುರಾತನಕಾಲ- ದಿಂದಲೂ (ಆ ಊರಿನವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ 'ಭೂಮಿ ಹುಟ್ಟಿ- ದಂದಿನಿಂದಲೂ) ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಸುಬ್ಬಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಂಡತಿ 'ಬಾಗಟ್ಟಿ' ಎಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಒಡವರ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಪವಾಸವೀಳುವ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯ ರೋಗ, ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೈಲಿಯ ಕಲೆಗಳು—ಹೆಗ್ಗಡೆ- ಯವರಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಾತ್ಕಾರದೃಷ್ಟಿ

ಬಿತ್ತಿದ್ದು. ತನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಭತ್ತ, ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುವುದು ತಿಳಿದಂದಿವೆಂದಂತೂ, ಅವರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಪುಂಗಿ-ಯಾದಿದಂತಾಗಿತ್ತು. 'ಬಾಗಬ್ಬಿ'ಯು ರಾಮ-ರಾಮಿಯೆಂಬ ಬಡದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಒಕ್ಕಲುಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಿದ್ದಳು. ಹೆಗ್ಗಡತಿಯ ಮಗಳಾದ ಪಾರು, ರಾಮ-ರಾಮಿ-ಯರ ತುಳಸಿ ಇಬ್ಬರೂ ಚನ್ನೇಮಣಿ, -ಬೇಟ್ಟಿ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡುಳಿದ ಅನ್ನ-ತಂಬುಳಿ, ಉಟ್ಟು ಹೊದ್ದು ಬಿಟ್ಟ ಅರಿವೆ...ಕಂಬಳಿ...ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಮ-ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರ ಜೀವನ ಸಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆಲಸ, ವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇವರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮನು ತೀರಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರಿಗೆ ಬಾಗಬ್ಬಿಯವರೇ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತು; ಪಾರುವೇ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೀವತೆ. "ಯುದ್ಧದ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ : ನಿನ್ನ ಕೈಸಣ್ಣ ಮಾಡು!" ಎಂದು ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಕುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೂ, ಬಾಗಬ್ಬಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟುಗುಣಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಜಾಪುರದ ಬರಗಾಲದ ಫಂಡಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯು ಹಿತ್ತಲಬಾಗಿಲಿ-ನಿಂದಲೇ, ಅಕ್ಕಿಯಮುಡಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ರುದ್ರರಾದರು. "ನೀ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮನ್ನಟ್ಟು ಈ ಬೀಸ್ಮೇಲೇ ತೊಳ್ಳೋಗ್ತು!" ಎಂದು ಗುಡುಗಿ ಬಾಗಬ್ಬಿಯನ್ನು ತವರಿಗಟ್ಟಿದರು. ಪಾರುವು ತಾನೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದರೂ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಪಾಕಲು ಬೀಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರಿಗೆ ನಾಲಗೆಕೊಯ್ದಂತಾಯಿತು.

ತವರಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಬೇನೆಬಿದ್ದ ಸುದ್ದಿ ಬಂದರೂ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಪಾರುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ; ಸ್ವತಃ ಬೇದಪಟ್ಟು-ಕೊಳ್ಳಲೂ ಇಲ್ಲ. "ತೀಕ್ಕಿದ್ದವು ತವಾ ಆಗ್ಲಿ!" ಎಂದು ತಪಿಸಿದರು. ಕೆಲವು ದಿನಸಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ತಾಪ ಫಲಿಸಿತು. ತಾಯಿಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಕೇಳಿ ಪಾರು ಬೇರಿದಳು: ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರು ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟರು. ಮೂವರೂ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಕಣ್ಣೀರೊರಿಸಿದರು. 'ಇನ್ನು ಹೊಸ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಬಂದರೆ ಬೇವಿಸುವದೆಂತು?' ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ರಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಹತ್ತಿತು. "ಎನೇ ಆಗ್ಲಿ, ಪಾಪ್ಯತೊತ್ತೀ ಮದ್ದೇಮನ್ನಾಲ ಆದದ್ದೋಡ್ಡೊ ತುಳಿ ಉರ್ಬಿಟ್ಟೋಗ್ತುಂ-ಗಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ಅವಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. 'ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತು ವರ್ಷವಾಗದವರೆ ಮರುಮದುವೆಯಾಗಬಾರ. ದೆಂಬ ಹುಂಬ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಹರಿದೊಗೆದು, ದ್ವಿತೀಯ ಲಗ್ನಕ್ಕೆಣೆಯಾದರು. ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಿಂಪ ಕಣಜಕ್ಕೆ ಮಾಲೆಪಾಕಿಸುವ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಇರು-ತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾಶಯರೊಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಮನೆಯಾದರು—ಮದುವೆಯ ಮಾಣೆಯಾದರು! ಹೆಗ್ಗಡೆಯ-ವರ ಆನಂದ, ಪಾರುವಿನ ಕಂಬನಿ, ಒಕ್ಕಲ ಸಂತಾಪ ಎಂಬ ಮುನ್ನೀರಿಗೆ ಚಂದ್ರಮೂಡಿದಂತೆ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿ-ಯಾಗಿ ಬಂದಳು. ದುರ್ಗೆಗೆ ಬೆವರು-ಕಂಬನಿಗಳ ಧಾರೆಯೆರೆದು

ಪಾರುವು ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ—ಸಣ್ಣದಳು; ಸುಣ್ಣವಾದಳು. ರಾಮಿ-ಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ! ಪಾರುವಿಗೆ ಬರುವ ತಲೆನೋವು—ಸಣ್ಣ ಜ್ವರಗಳಿಗೆ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯವರು ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕುತ್ತಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಾರುವಿನ ಕೆಲಸವು ಯಂತ್ರದಂತೆ ಸಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರು ಹೊರಕೆಲಸ ಮಾಡಿ-ಕೊಟ್ಟರೂ ಒಳಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆಯೇ? ಹೆಂಡತಿಗೆ ತೀರಿಹೋದ ಸವತಿಯ ಮಗಳೆಂಬ ಮತ್ತರವಾದರೆ, ಗಂಡನಿಗೆ ಹಿರೇಹೆಂಡತಿಯ ಆಚ್ಚು ಎಂಬ ತಾತ್ಪಾರ. ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರಿಗೆ ಪಾರುವಿನ ತೊತ್ತಿನ ಬಾಳನ್ನು ಕಂಡು ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರಂಗಗಳೇ ಎದ್ದರೂ ಅವು ಹೆಗ್ಗಡೆ-ಹೆಗ್ಗಡತಿಯರಿಗೆ ತಾಗುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಹೆದ್ದೊರೆಗಳೇ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೂ ಅಲುಗದ ಬಂಜೆಗಳವು, ಇಂತಹ ಕಿರುತೆರೆಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯುವವೇ? ಪಾರುವಿತ್ತಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೀತಿ-ಭಕ್ತಿ-ಗಳು ಅವರನ್ನು ಮೊನ್ನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನುಬಾಗಿಸಿದ್ದುವು.

* * *

ಆ ರಾತ್ರಿ ಹೆಗ್ಗಡೆ-ಹೆಗ್ಗಡತಿಯರು ಗುಣುಗುಣು ಮಾತನಾ-ಡುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದರು.

"ಕೈಯೋಗ್ಯಾದವಂಗೆ ಕ್ಯಾಕೋಡ್ಲೊ? ಗಟ್ಟುಟ್ಟಿದ್ದವಂಗೆ ನೂರಿನ್ನೂರೂವಾ ಕಡ್ಲೆ ಕೊಡ್ತೀಲ್ಲ! ರೋಗ್ಗಿಡ್ಲವಂಗೆ ಅಂದ್ರೆ ಒಂದ್ವಾವ್ರಾನಾದ್ರೂ ಕೊಡ್ತೆ? ಅದಿರ್ಲಿ; ನಿನ್ನರಾಕಾರಿ ಯನ್ನೆಷ್ಟು ಖರ್ಚಿತ್ತು ಗುತ್ತಿದ್ದೊ? ಝಣ್ಣಾಣಾ ೩೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಎಣ್ಣೆಬೆಣ್ಣೆ ನಿನ್ನವು ಮುಂದೆ!"

"ಅಂದಂತೂ ಆತಲಿ! ಯನ್ನಮ್ಮಾ ಹೇಳಿ, ಏನೂದ್ರೂವಾಕ್ಕೆ ಪಾರೂನೊಟ್ಟುಡಿ! ಉಂಡ್ತಿಂದ್ಕುಂಜ್ಜುಬ್ಬಲ್ಲಿ ತುಳ ಕೂಸು!"

"ನಿನ್ನಮ್ಮಂಗಾಗ್ಲಿ ಯಾರಿಗೇ ಆಗ್ಲಿ, ಒಂದ್ವಾವ್ರಕ್ಕಿಂತ ಕಡ್ಲೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಪಾರೂ ಕೊಡೊಲಾಗ್ತಿಲ್ಲೆ!"

"ಯನ್ನಮ್ಮಂಗೆ ಮತ್ಯಾರೂ ಹೆಣ್ಣೊಡ್ತೀಲ್ಲೆ ಹೇಳಿ! ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೇಲ್ತೀ ಹೌದೋ ಆಲೋ? ಆಗ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೊಕ್ಕಷ್ಟೆ; ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಬುಡಿ ಪಾರೂಗೆ!"

"ಅಕ್ಕು"....ಮುಂತಾದ ಚುಟುಕು ನಂಜನ ಬಾಣಗಳು ಮಗ್ಗುಲಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಗಿದ ಪಾರುವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಅವಳು ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ನೆನೆದು ಬಿಟ್ಟಿದಳು. ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಶಾನ್ಯಯಾತ್ರೆಯ ಕನಸುಗಳೆ!

ಮರುದಿನ ಪಾರುವಿನ ಮೋರೆ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಾಡಿ ಕವಾಾಗಿತ್ತು. ರಾಮಿಯು ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಲು, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕತೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ಎಮ್ಮೆ-ಆಕಳುಗಳೆಲ್ಲ ಪಾರುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ 'ಅಂಬಾ'ಎಂದುವು. ರಾಮಿಗೆ ಜೀವನದ ನೂಲಿಗೆ ಕತ್ತರಿಯುಕ್ಕಿ-ದಂತಾಯಿತು. ಒಡತಿಯ ಮದುವೆ-ಮನೆಕಾಲಗಳ ಉಜ್ಜವ ನೋಡಿ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಶಾನ್ಯ ಸಮಾಪ-ಬಂದಂತೆ—ನೆಲನೆದ್ದು ನಡೆವಂತೆ ತೋರಹತ್ತಿತು. ಆದರೂ

一、

*

જયંતિ.

ಇವುಗಳಿಂದ ಅವನು ತೆಂಗಿನ ತವರಿನವರ ಕಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದ. ಯಾರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ಚಹ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಊರಿನ ಮನೆಗಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠ. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮುದುಕನಿಗಾಗಲಿ, ರೋಗಿಗಾಗಲಿ, ಕೊಡುವ ಸುದ್ದಿಯೆದ್ದೊಡನೆಯೇ, ನೆರೆಯವರು 'ಅವಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಗರ್ವಾಲ್ಸಾಯಿಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಿರಬಹುದು' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಗಾದೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಸಾವಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ರಾಮಿಯ ಗುಡಿಸಲೆದುರಿನ ತೋಟದ ವಾರಿಯಿಂದಲೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತುಳಸಿಯು, ಸಾವಿಯ ಹೆಸರು ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಸಣ್ಣಂದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಸಾವಿಯ ನೋಟವು ಅವಳಿಗೆ ನಾಟಹತ್ತಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ-ಇಷ್ಟೇ, ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯವರ ಮದುವೆಯ ವೇಳೆ ತಾನು ಗರ್ವಾಲಿನ ಬುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸಾವಿ ಮದ್ದುಸುಟ್ಟಿದ್ದು, ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಆಕಾಶಬಾಣಕ್ಕೆ ಬಿಂಕಿ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಈಗ ಅವಳ ಕನಸನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನೆನಪುಗೊಳಿಸುವುದು. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರಂತೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ನನ್ನು ರೋಗಿಗಾಗಲಿ ಮುದುಕನಿಗಾಗಲಿ ಹಣದಾಸಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದರೆ, ಸಾವಿಗೆ ಕೇಳಿ ಅವನೊಡನೆ ಒಡಿ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಅವಳ ತಲೆ ಬಲಿತಿತ್ತು. ಸಾವಿಯು ತನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೀರನೆದುರು ಮಂಡಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ರಾಮಿಗೆ ತಲುಪಿ ಫಲಿಸುವುದು ಎಂದೋ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಒತ್ತಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾರುವಿನ ಲಗ್ನ ಬಂತು.

“ಜೋಡಿದಂತಾದು? ಒಡೀದೀರ್ಕಾಳಿಟ್ಟುಡ್ಲೆ ಜಾರ್ಸು; ಅಪ್ಪಕ್ಕದ ಕೊಳ್ಳಿ!” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು. “ಇದೆಲ್ಲಾ ಎಂತಾ ಅಪ್ಪಕ್ಕವೋ? ಥು, ಇವು ಅಪ್ಪಕ್ಕದಾಗ ಬರೋದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಪುರೋಹಿತರೆಂದರು. “ಅದ್ರೂ ನನ್ನೆ— ಒಕ್ಕಲೆ— ಇಷ್ಟೇ ಸಣ್ಣದ್ರೂ ದೊಡ್ಡ ಅಪ್ಪಕ್ಕಾಗ್ ಕೊಡ್ತದ್ಯಾ” ಎಂದು ಬೀರ. ಹಳ್ಳಿಯ ವಾಲಗವೊಂದುಕಡೆ, ಬ್ಯಾಂಡಿನವರೊಂದುಕಡೆ ಕುಳಿತರು. ಸಾವಿಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬ್ಯಾಂಡಿನ ಬಳಿ ಸರಿದನು. ಕಿಸೆಯೊಳಗಿಂದ ಚಾಕು ತೆಗೆದು ಅಡಿಕೆ ಕೆರೆದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಹತ್ತಿತು. ಬೀರನು ತನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬೇಟೆ ಬೀಳುವುದೆಂದು ನೋಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಹಾಯಿಯು ಹರಿದು ಪಟಪಟ ಹಾರಹತ್ತಿತು. “ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ನನ್ನವ್ವಾ! ಇಂತಾ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾಯಿ ಹರ್ಕಂಡ್ಲೋಗ್ಗೇಕಾದ್ರೆ...” ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಎಂದನು. ಸಾವಿಯು ಬಾಯಿಹಾಕಿ “ಏ ಬೀರ, ನಿನ್ನಾಯಿಗೇನಾಗದ್ಯೋ? ಹದ್ದೋಗಿ ಅಪ್ಪಕ್ಕ ಮಾಡ್ತು!” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪುರೋಹಿತರು “ಅಪ್ಪಕ್ಕ-ಅಪ್ಪಕ್ಕ-ಅಂತ ಯೇನೊಗ್ಗತ್ತೀರೋ?” ಎಂದು ಗುಡುಗಿದರು. ಬೀರನು ಪಟಕಟ್ಟುತ್ತಾ “ಇಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡಾ. ಈ ದೋಣಿ ಎಷ್ಟೋ ಮದ್ದೆ ಮಾಡ್ಲಿದೆ! ಅದ್ರೆ ಇಂದ್ಲೆ ಹಾಂಗೆ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲ!”

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಹೊಸೂರಿನತ್ತಲಿಂದ ಬಂದ ದುರ್ಗಾಬಾಯಿಯು ತವರಿನ ದಿಬ್ಬಣ ದೋಣಿಯೇರಲನುವಾಯಿತು. ಬೀರನು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ-ದೋಣಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು, ಸುತ್ತಲೂ ಮಾವಿನ ತುಮಳೆಯ ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ, ಕಬ್ಬು ಬಾಳಿಕೆಂಬಗಳ ತೋರಣ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ್ದನು. ಮಧುಮಗ, ಅವನ ತಂದೆ, ಪುರೋಹಿತರುಗಳಿಗೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಾಗೆ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ದೋಣಿಯೊಳಗಿಳಿಯಲು ಹಳ್ಳಿಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿದ ಎರಡು ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಏಣಿ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಮೊದಲು ಮದುವಣಿಗನು ಬಂದನು. ಬೀರನು “ಹೀಗೆಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲು ತೋರಿಸಿದನು. ಕಾಲಿಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ಜಾರಿದನು. ಬಾಸಿಂಗದ ಬೆಚ್ಚು! ಪುರೋಹಿತರು ಬೀಳದಂತೆ ಹಿಡಿದರು. ತನ್ನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೀರನಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಏಣಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು “ಅಪ್ಪಕ್ಕ ಮಾಡ್ತಾ?” ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಬೈದು ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಸಾವಿಯು “ಅಂತಾ ಜೋಡಿ ಏಣಿ ಯಾಕೊಗ್ಗೋ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಶ್ರೀಲಢಾ

ನಂಟ: ಮಲೇರಿಯಾ ವಸಸ್ತು ಪಿಲ್ಸ್

ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ್ಯ ಆಶಕ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಲಿವರ್, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲ-ಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕ್ವಿನ್ಯಾನ್ ಸಿಗದ್ದ-ರಿಂದ ವೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು, ವಪಾಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪರಿ-ಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗೆ ರೂ. ೧೫. ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೨-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಒಪುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಏಜೆಂಟರು ಬೇಕು.

ಶ್ರೀಲಢಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕ.

ಸೋಪ್ ಏಜೆಂಟರು:—

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಅಪ್ಪುರಾವ) ಧಾಕಪ್ಪ

ಬಡಪರ ಔಷಧಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕಾನಡಾ.

ಎಂದು ಸಣ್ಣ ಮೋರೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಾಬಿ ಜೀರ ಇಬ್ಬರೂ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಎನನ್ನೂದು ಸಾಬಿ, ಇಷ್ಟವರ್ವಾಯ್ತು ನಾ ದೋಣೀ ಬಿಡುಕ್ತೆಣ್ಣೆ! ಎಷ್ಟೋ ಮದ್ಯಾಯ್ತು, ಅದ್ರೆ ಇಷ್ಟ ಸಣ್ಣ-ಳಿಗೆ ಹಾಯಿ ಹರ್ದದ್ದು ಇಂದೇ ನೋಡು!”

“ಆಯುಷ್ಯ ತೀರೋಣೋಟ್ಟಿಗೆ ದೋಣೀಲ್ಲಾತ್ರಿ, ಕಂಪು ಚೂರಾದ್ರೊ ಬಳ್ಳೋಗ್ಗುದ್ಯಂತೆ.....” ಈ ಮಾತುಗಳು ಮದುಮಗನಿಗೆ ಕೇಳಿದ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ದೋಣಿಯು ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಹೆಂಗುಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡುಸರು ಎಲ್ಲರೂ ಇಳಿದರು. ಜೀರನು ದೋಣಿಯನ್ನು ತೆಂಗಿನ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ “ದಿಬ್ಬಣ-ಬಂತು” ಎಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಯಾರನ್ನೋ ಹುಡುಕುವವನ ಹಾಗೆ ಕಂಡನು. ಇತ್ತ ವಾಲಗ ಬಡಿಯಹತ್ತಿತು. ಸಾಬಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತಾ ಹೆಚ್ಚು ಮದ್ದು ಸುಟ್ಟನು. ಅಡಿಕೆ ಕರೆದ ಚಾಕು ಮಾಡಿದ್ದ ಕಿತಾಪತಿಯ ಫಲವೆಂದಾಗುವುದೆಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಂಡು ದನಿಗುಂದಹತ್ತಿತು. ನಟ್ಟು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಬ್ಯಾಂಡಿನವರು ಜೋರು ಜೋರು ಬಡಿದರು. ಡೊಳ್ಳೆಂದು ಚರ್ಮ ಹರಿಯಿತು. ಸಾಬಿಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು “ಸಾಕವ್ವಾ, ಈ ಮದ್ದಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ! ದೋಣಿ ಹಾಯಿ ಹರೀತು; ಬ್ಯಾಂಡ್ ಚರ್ಮ ಲಡ್ಡಾಯ್ತು; ಇನ್ನೇನಾಗೊದದ್ದೋ ದೇವ್ರೇ ಬಲ್ಲ! ನಾನಾದ್ರೆ....” ಮದುಮಗನಿಗೆ ಬೆವರಿಳಿಯಿತು. ದಿಬ್ಬಣದವರಿಗೂ “ಈ ಆಪ್ತಕ್ಕ ದಲ್ಲೆ ನಿಂದೋ ದೇವ್ರ ಬಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆನಿಸಿತು. ಪುರೋಹಿತರು “ಕುಂಡ-ಲಿಯು ತಪ್ಪಿತೇ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆದರೂ

ಮದುಮೆ ಸಾಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು “ಆಗ್ಗಿ, ನಮ್ಮಳ್ಳೇ ವಾಲ್ಟೋ ಇರೋ. ಬ್ಯಾಂಡಿಸ್ಲಾಗ ಹೇಳಿ ದೇವ್ರಜ್ಜೆ, ಅದ್ಲೆ ಹದ್ದೋತು: ಹಳ್ಳಿ ವಾಲ್ಟೋ ಬೆಲೊ....ಅನ್ನೇ ಬಾಸ್ಲಿ” ಎಂದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ-ಸಿದರು. ಸುರ್ಬಾಣ-ಆಕಾಶಬಾಣ-ಚಕ್ರಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುಡು-ತ್ತಿದ್ದ ಸಾಬಿ, ತನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಅಪಕೃತನದ ಬಾಣವೇನಾಗುವು-ದೆಂದು ಗ್ಯಾಸ್ ದೀಪದ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತ ಮದ್ದು ಹಾರಿ-ಸುತ್ತೊದನು.

ಜೀರನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮ ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಕಂಡಳು. ಸನ್ನೆಯಿಂದ ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದು “ನೋಡು, ಈಗ್ಗಿ ಬ್ಬ-ಣ್ಣ ತೀರ್ದು; ಪಾರೊಡ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳಿಗೆ ಆ ಹಣ ಮಾಲೀ ಹಾಕ್ತೆದು! ಎನ್ನಾಡ್ಲಿ ಹೇಳು!” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ನಾನೇನ್ನಾಡ್ಲಿ? ಈ ಮದ್ದೀ ನಿಲ್ಲಕ್ಕಾರಿಂದಾಗ್ಲೀದು? ದೇವ್ರೇ ಮನ್ನ ಮಾಡ್ಲೆ ಆಗೂದು!”

“ದೇವ್ರ ಬೇಡ ದೀವ್ರ ಬೇಡ; ನಾನೇ ನಿರ್ದೋಡ್ಲಿ! ಎನ್ನಾಡ್ಲಿ?”

“ಈ ಜೀವ ಬೇಕಾದ್ರೊ ಕೊಡ್ತೆ! ಆದ್ರೆ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ್ದೇಂಗ್ ಸಾಧ್ಯ?”

“ನನ್ನೆಯಲ್ಲಾಗ್ಲೊ ದ್ರೊ ಬೇರೆ ಜನ್ಮ ಕೈಲಿ ನಿಲ್ಲೆ; ಗರ್ವಾಲ್ವಾದಿ!”

“ಅನ್ನಿಲ್ಲೆ? ಹೆಂಗೆ? ಹೆಂಗೆ?”

“ಹ್ಯಾಂಗಾದ್ರೊ ನಿಲ್ಲೆ....ಹೇಳನ್ನೆ. ಆದ್ರೆ ಪಾರ್ವತೊಡ್ಲಿ ಕೈ ಆಕ್ಟೊರೋಗೀ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪೇಕಾದ್ರೆ ತುಳ್ಳೇಕೈ ಸಾಬೀಕೈ....”

“ಅಪ್ಪವ್ವಾ! ಆ ಮುಸಲ್ಮಾನಂಗಿ ಮಗ್ಗು ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನೆಲ್ಲಿ-ಬ್ಬಾರವ್ವಾ ಈ ಊರಲ್ಲಿ?....”

“ಈ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ್ರೆ ಬೇರೇ ಊರೇ ಇಲ್ಲ? ಆ ದಿವ್ವ ನಾ ನಿನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳನ್ನೆ. ಅವ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಲ್ಮಾನಲ್ಲಾದ್ರೊ ಬ್ರಾಂ-ಬ್ರಾಂಗೇ ಹಾನೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಧಾರ್ವಾಡಕ್ಕರ್ಕಂಡ್ಲೊಗಿ ಸುಬ್ಬಲ್ಲಿರ್ತಾನೆ! ಎನ್ನಾಡ್ಲಿ ಹೇಳು? ಇಲ್ಲದ್ರೆ ವಾರ್ವತೊಡ್ಲಿ-ಕೊಳ್ಳಿಗೆ ಆ ಹಣ ಮಾಲೀ ಹಾಕ್ತೆದು! ಬಾಗಬೊಡ್ಲಿ ಬಾನ್ಡಾಗ್ ನಿಂತೊಂಡ್ ನಿನ್ನೋಡ್ತಾರೆ. ಎನ್ನಾಡ್ಲಿ ಮಾಡು!”

“ಆಗ್ಗಿ, ನಾಳೆಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಊರಿಂದ ಕರ್ಕಂಡ್ಲೊಗೊದಿದೆ. ಪಾರ್ವತೊಡ್ಲಿ ಮದ್ದೀ ತಪ್ಪೋದೇ ಪಾತ್ರಿ ಇದ್ರೆ—ತುಳ್ಳೇ ಕೊಡ್ತೆ! ಮದ್ದಿ ಮುರ್ದಕೊಡ್ಲೆ ಸಾಬಿ ಕರ್ಕಂಪಾ!”

“ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಮುರೀತು ಮದ್ದಿ” ಇತ್ತ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದೊಂದು ಗ್ಯಾಸು ನೊಂದಿಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕತ್ತಲೆ; ಗೊಂದಲವೋ ಗೊಂದಲ! ಸಾಬಿ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದಂತೆ “ಸಾಕವ್ವಾ” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದನು. ಮದುಮನೆಗನು ಬಾಸಿಂಗದ ಬೆಂಡಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪುರೋಹಿತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು “ಭಟ್ಟಿ, ಜೀರ ದೋಣೀ ಮೇಲ್ತೇಳದ್ದೇ ಬರೆ....ಈ ಮದ್ದೆಲ್ಲೇನೋ ಕೆಟ್ಟದ್ದಿದು! ಯಾನಂತೂ ಒಂದ್ಲೆಜ್ಜೆ ಸಹಾ ಮುಂದ್ಲೆಲ್ಲೆ!” ಎಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಮದುಮಗನ ತಂದೆ

ಬೆವ್ವಾದನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಶಕುನಗಳ ವಿಚಾರವೇ ತಲೆ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತು.

ಸಾವಿಯು ದೀಪವನ್ನು ದುರಸ್ತಿಮಾಡುವ ಸೋಗನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ನಡಿಸಿದ್ದ. ಆಸ್ಪರಲ್ಲಿ ಬೀರ ಬಂದು, "ಹೆಗ್ಡೇರ್ಮನೇಲ್ಲಿ ಎತ್ತೀರ್ತವೆ; ಒಂದ್ತರ್ವಾ ಬಾ!" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು-ಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಸಾವಿಯು ಒಂದು ದೀಪ ಹಿಡಿದನು. ಬಾಳೆ—ತೆಂಗು—ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳ ಚಿಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಇಣಕಿನೋಡುವ ತಾರೆಗಳ ದಿಬ್ಬಣದಲ್ಲಿ ರಾಮಿ ಆನಂದಾತ್ಮನ ವರ್ತಮಾನವೆಂದು ಬೀರನು "ಮನ್ತುಂಬಾ ಮಕ್ಕಾಗಿ!" ಎಂದು ಹರಸಿ ತನ್ನ ಪೌರೋಹಿತ ಮುಗಿಸಿದನು. ಸಾವಿಯು ಬುದ್ಧಿಗೆ ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರಿಗೆ ಪುನಃ ಚಿಪ್ಪರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ಬೀರ-ಸಾವಿಯರು ಮತ್ತೆ ದಿಬ್ಬಣವಿಳದಲ್ಲಿಗೆ 'ದೀಪ ಒಂದೇ ಇದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಆಸ್ಪರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗನೂ ಅವನ ಬಳಗದವರೂ ದೋಣಿಯೇರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬೀರ ಬಂದೊಡನೆಯೇ "ಬಂದದಾರೀಗ್ಗುಂಕಿಲ್ಲ; ಬಿಡವ್ವಾ ದೋಣಿ!" ಎಂದರು. ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂತಾ ಇಂತಾ ಘಟನೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬೀರ ದೋಣಿ ಬಿಟ್ಟನು. ನಡು-ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ "ಒಡ್ವಾ, ಕಳೆ ಅಮಾಸಿ ಈ ದೋಣಿ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಮುಸಾಸಾ ಪಾಕೊಂಡು ಯಾರೋ ಮನೀಕಂಡ್ತಾಂಗೆ ಕಂಡಿತ್ತು. ಬಿಡಾರ್ಂದ್ ನೋಡಿ ಹೆದ್ರಿ ನಾ ಮನೀಕಂಡೆ. ಯಾವ್ವೆನ ಬಂದು ಇದ್ರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಕ್ಕ ತುಂಬ್ಬೋಯ್ತೇ ತಿಳಿ-ಲಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ಒಂದು ಕಟ್ಟುಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ "ಈ ದೋಣೀನ ಅದ್ದೇ ನಾಳೆಗೆ ಸುಟ್ಟುಡ್ತೆ. ನನ್ನೆ ಉಂಬೂಕೆ ದೇವ್ರಿದ್ದಾನೆ ಕೊಡ್ತವ; ಆದ್ರೆ ಹೀಂಗೆ ಅಪ್ಪಕ್ಕಾ ಅದ್ದು ನೋಡ್ತೆ ಯಾವ್ವೋಣ್ಣ ವಂಗಾದ್ರೂ ಕಟ್ಟದ್ದನ್ನೋಡ್ತೆಯೆ! ಬೇಕಾದ್ ಆಗ್ಲಿ, ನಾಳೆಗೆ ಸುಟ್ಟುಡ್ತೆ!" ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮರುನುಡಿಯಲು ಯಾರೂ ಬಾಯೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಗನಿಗೆ ಮೃತ್ಯು ಮುಖದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದಂತೆಯೆ ಎನಿಸಿತ್ತು. "ಮೊದ್ಲೇ ಕ್ಷಯರೋಗಿ.... ಇಂತಾ ಅಪ್ಪಕ್ಕ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೈಹಿಡ್ತೆ...." ಉತ್ತೆಂದು ಉಸುರುಗರೆದು ಬೆವರೊರಿಸಿಕೊಂಡನು. ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿ ಬಾರದೇ ಇರಲಿ, ಬೀರ-ಸಾವಿಯರ ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದು ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಮದುವೆ ನಿಂತಿತು.

ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ರಾಮಿ-ತುಳಸಿಯರು ಪಾರೊಡತಿಯನ್ನು ದೂರಂದಲೇ ಕಂಡು, ಕೊನೆಯ ಸಲದ ಕೈಮುಗಿದು, ಸಾವಿ-ಯೊಡನೆ ನಡೆದರು. ಪಾರುವಿಗೆ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಗಂಡ-ದೊರೆತನೆಂದು ರಾಮಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಭಾರ ಬೀರುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ತೆಂಗಿನ ತವರ ಜೋಯಿಸರ ಮಗನು ಪಾರುವನ್ನು ಒಗ್ಗುವಾಗುತ್ತಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಬೀರನು

ಜೋಯಿಸರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀರು ಕುಡಿದು ಕವಳಬೇಡಿ, ಮದುಮಗನನ್ನು ಉಗುರಿನಿಂದ ತಲೆಯ ವರೆಗೆ ನೋಡಿ "ಆಗ್ಲಿ ಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪ ತ್ರೀಮಂತಲ್ಲಿದ್ದ್ರೂ ಹುಡ್ಗಾ ಗಟ್ಟುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಓದಾವ್ವಂತೆ...." ಎಂದುಕೊಂಡು ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು "ನನ್ನಲೇ ಮೇಲ್ಪಾಯಿದ್ವಿದ್ರೆ ಒಂದ್ಗುಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಡೀತಿದ್ದೆ!!" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಂಟಲ ಕುಳಿಯ ವರೆಗೆ ಕುಡಿದು ಮಲಗಿದನು. "ವ್ವ! ವ್ವ ಪಾರ್ವತೊಡ್ತಿ! ಕಂಕ ಮೇಲ್ಗುಟ್ಟು ಕೊರಸ್ಕೊಂಡ್ ತೇರೀಗೆ! ಎಷ್ಟಾಗಿ!" ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಶುಭಸ್ವಪ್ನ ದೃಶ್ಯಗಳು ಅದೇ ಮುರುಕು ಮಾಡಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂಜೀಗಾಲಿಡುವಂತೆ—ಅವನ ಕುಡುಕು-ಗಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡುವು.

ಅಂದು ಹೊಸೂರಿನ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತೆಂಗಿನ ತವರ ಸೊಬಗು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ವಾಲಗವೊಂದು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. "ಇಂದು ಸುಬ್ಬಿಗ್ಗೇರ್ಮಗ್ಗ ಮದ್ದೆ" ಎಂದರು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು. ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಗುಂಟ ದಿಬ್ಬಣ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಪಟವನ್ನು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿದ ದೋಣಿಯೊಂದು ಮುಚ್ಚಂಜಿಯ ಜಿಂಜೀಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಕತಿನ ಕಬ್ಬಗಳ ಅರ್ಥ.

- ಕೋಸ=ಕೂಸ=ಕೂಸು.
- ಮಾಣ=ಮಗು (ಜಡದಂಗಡಿಯ 'ಮಾಡ' ಅಲ್ಲ.)
- ಪದ್ವ=ಬಲಾಸ.
- ಬಾಯ್ವೇಡಿ=ತಂದಿ.
- ಚೊಟ್ಟಿ=ಬುಟ್ಟು.
- ಗುಡ್ಡು=ಧುಮುಕು.
- ಗೊಡಚಲು=ಚೀಗಾಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾಕುವ ಬೆಂಕಿ.
- ಮೈರೆ=ಆಚಾರಿ, ಕುಂಬಾರ, ಅಂಬಿಗ, ಕೆಲಸ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ವರ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಭತ್ತದ ತೆನೆ ಅಥವಾ ಭತ್ತ.
- ತಮ್ಮಾಲು=ಮೇನೆ. (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮದುವೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪ-ಯೋಗಿಸುವುದು)
- ಬೊಂಕೆ=ಸಿಂಪೆ.
- ಕುಳ್ಳಿ=ಮಾನ ಹಿಡಿಯುವ 'ಗೂಡು-ಬಲೆ.'
- ಕರೀನುಣೆ=ಮಂಗಲಸೂತ್ರ.
- (ಮದುವೆ ಮಾಡೆ=ಮದುಮಗ)
- ಮೊನ್ನೆ=ಮೂಕ-ಮಾನ.
- ಬಡ್ಡ=ಬರೆ.
- ದಿಂಡು=ಶೋಭನೆ.
- ತುಮಕೆ=ಟಿಸಿಲ ತುದಿಯ ಹಲವು ಎಲೆಗಳ ಗುಂಪು.
- ಜಲ್ಲು=ದೋಣಿ ನಡಿಸುವ ಕೋಲು.
- ಹಾನೆ=ಇದ್ದಾನೆ.
- ಅಕ್ಕಿಮುಡಿ=ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಅಕ್ಕಿ.

ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪವು * (ಚರ್ಚಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ)

ಶ್ರೀ. ಕಪಟ್ರಾಳ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯರು
ವಕೀಲ, ಗುಲಬರ್ಗಾ

ಐತಿಹಾಸಿಕವೆ ?

ರೇಶ್ಮೆವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ'ದ ನಿರ್ಮಿತಿ
ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರಬಹುದೆ? ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಯಾವ
ಕಾಲದ ಕಲ್ಪನೆ ಇದಾಗಿರಬಹುದು? 'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ-
ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ವಚನಾಂಕಿತದ ಅರ್ಥವೇನು ?

ದಾರವಾಡದ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ ಪತ್ರಿಕೆ (ಸಂ. ೧, ಜೂಲೈ ೧೯೪೩. ನಂಬರು ೧೧) ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ವಚನಕಾರರ ಅಂಕಿತಗಳಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದ ವಚನಕಾರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ, ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಬರೆದಿರುವರು. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದು: "ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬುದೇ ಬರೆದದ ದೋಷದಿಂದ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಅಲೇಖನಾದ' ಎಂತಲೂ ಇರುವದನ್ನು ಆಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀ. ಕಪಟರಾಳ ಕೃಷ್ಣರು ಇವನ ಗುರು ಸಿದ್ಧ-ನಾಥ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅಲಖನಾಥ ನಾಗರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿರುತ್ತಾರೆ." ಈ ರೀತಿ ನಾನು ತರ್ಕ ಮಾಡಿರುವುದು ಎಂದು, ಎಲ್ಲಿ, ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಮಹ-ನೀಯರು ನಿರ್ದೇಶಮಾಡಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರಂತಹ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಾನು ತರ್ಕಿಸಲಾರದ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ವೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿ, ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಕಪಟರಾಳ ಕೃಷ್ಣರು ಇವನ ಗುರು, (ಗುರು ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ-ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು) ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಟೀಕಿಸಿರುವುದು ವಿಶಾದಕರ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯ-ಸಿಸುವಾಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಬಹುದು. ಭಿನ್ನಾಭಿ-ಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಡಲಾರದ ಮಾತನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಉಪಹಾಸ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ ಮಾನ್ಯರಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಶೋಭಿಸಲಾರದು.

'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದ ಅರ್ಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅದರಿಂದ ಹೊರಡುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ

ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವರು:—

"ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ ಎಂಬ ವಚನಾಂಕಿತದ ಉತ್ತರಾರ್ಥವು ಕುದ್ಡ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಇದರ ಪೂರ್ವಾರ್ಥವು 'ಅಲೇಖನಾದ' ಎಂತಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಇದೆ.

ಅರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಅಲೇಖವೆಂಬುದು ಅಲೇಖವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದದ ತದ್ವತ್ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಲು ನಿಘಂಟು ನಲ್ಲಿ 'ಬರೆಯದ ಓಲೆ' ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. 'ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿ' ಎಂದರೆ ಆಕಾರ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಿರಾಕಾರಕ್ಕೆ ಕುರುಹಾಗಿರುವ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ. ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಬರೆಯಿಸಿ ಸಾಕಾದ ಶಾಂತರಸ-ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೊಡಿದ ಮಹಾ-ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮುಂದೆ ಬರುವ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸವೆಂದು ಹೊಳೆದುವು. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ— ೧. ವಚನಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ವಚನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದು. ೨. ದಿಕ್ಶಾ-ಲಾಭ್ಯನವಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಪರವಸ್ತುವನ್ನು ಅಂದರೆ ಉಪಾಸಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಬಯಲು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದನ್ನು ಗುಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪೂಜಿಸಲಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದು. ಇಷ್ಟಲಿಂಗೋಪಾಸನೆ, ಇವೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತ್ವವಾದುವುಗಳಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿದವು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವೂ ಪರಮಾರ್ಥಯ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು, ಒಂದು ದಿನ ಶಾಂತರಸರು ತಮ್ಮ ವಚನ ಭಂಡಾರದ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಬರೆದು ರಾರಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಿದ

* ಇದೊಂದು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಶೋಧನವು, ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸರ್ವಜನಾದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆನಿಸದು; ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧನವಾದ ವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಆಗಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದ, ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳಿಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. —ಸಂ. ೩.

ಓಲೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಿದ್ದು-
ಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಓಲೆಯನ್ನೂ ಕಂಡರು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ
ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಯೋಚನೆಯು ನಮನಗೆಯೊಡನೆ ಕಾಣಿಸಿ
ಕೊಂಡಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು
ಬರೆದ ಈ ಸಾವಿರಾರು ಓಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಬರಿದಾಗಿರುವ ಆ ಒಂದು ಓಲೆಯೇ
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ
ಬಸವಣ್ಣನವರ ನವಜೀವನದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉರದ ಮೇಲಿನ ಲಿಂಗವೂ
ಬರೆಯದೋಲೆಯೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳ
ದ್ಯೋತಕವಾಗಿಯೇ ಶಾಂತರಸರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಿಗೆ 'ಅಲೇಖನಾದ
ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುವುದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಗೃಹೀತವಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ
ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು:-

೧. 'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ' ಎಂಬ ಸಂಘ' ಅಥವಾ
ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು.

೨. ಶಾಂತರಸನು ಆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಜರ್ಜರಾದ
ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತನಾದದ್ದು.

೩. ಆತನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಬರೆದಿಟ್ಟ
ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಓಲೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಲಾರದ ಒಂದು ಓಲೆ-
ಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ವಚನದ ಅಂಕಿತವು
ಹೊಳೆದದ್ದು.

I ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪವೆಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಮನು ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿದ್ದು, ಶೂನ್ಯ-
ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದದ್ದೂ, ಉಳಿದ ಶಿವಶರಣರು ಅನು-
ಭವಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸಿದ್ದೂ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ-
ವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

(ಅ) ಹರಿಹರನು ಬರೆದ ಪ್ರಭುದೇವರರಗಳೆಯಲ್ಲಿ,
ಅಲ್ಲಮನು ಬಳ್ಳಿಗಾಮೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ
ತಲುಪಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಅನಂತರ ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಕದಳೀವನಕ್ಕೆ
ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅಲ್ಲಮನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋದ
ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಸಂಗತಿಯ-
ನ್ನಾಗಲಿ ಹರಿಹರನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನು ಅಲ್ಲಮ-
ಪ್ರಭುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹೊರಟು ಇಂತಹ
ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಅವನಿಗೆ ಈ
'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ'ದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದಿರ-
ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವ
ಇವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ ಏಕೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ? ಈ
ಸಂಗತಿ ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು
ಮತ್ತು ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಇದಲ್ಲದೆ
ಅದೇ ಹರಿಹರನು 'ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆ' ಯನ್ನು ಬರೆ-

ದಿರುವನು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬಸವೇಶ್ವರ-
ನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ
ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ-
ದಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾತನ್ನಾಗಲಿ ಕವಿ ಎತ್ತುವು-
ದಿಲ್ಲ. ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಸವೇ-
ಶ್ವರನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

(ಬ) ರಾಘವಾಂಕನು 'ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚರಿತೆ' ಯನ್ನು
ಬರೆದಿರುವನು. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ
'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ'ದ ಸಂಗತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ,
ಅಲ್ಲಮನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನನ್ನು
ಸೊನ್ನಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು
ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಮನು ಮಂಗಳವಾಡ-
ದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೊನ್ನಲಾಪುರಕ್ಕೆ
ಬಂದು, ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಮನ ಸಂಚಾರ-
ಶ್ರಮವು ಬಳ್ಳಿಗಾಮೆ, ಮಂಗಳವಾಡ, ಸೊನ್ನಲಾಪುರ, ಶ್ರೀಶೈಲ
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.

(ಕ) ತೆಲುಗು ಸೋಮನಾಥ ಆ ರಾಘವ 'ಬಸವ-
ಪುರಾಣ' ದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ ಭೀಮಕವಿಯು 'ಕನ್ನಡ
ಬಸವಪುರಾಣ'ವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನಷ್ಟೆ! ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು
ಬಾರಿ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯು ಬರುತ್ತದೆ.
ಅಲ್ಲಮನೂ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ
ಸಂಗತಿ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದಂತಹ
ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕವಿ ಎತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ
ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಮೆ-
ಗಳನ್ನೂ ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕವಿ
ಏಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ? ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ
ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿರಶೈವ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನರ ಚರಿತೆಯನ್ನು
ಬರೆಯಲು ಹೊರಟ ಕವಿಗಳು ಇವರು. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು
ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದಾದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವ ಈ
ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ
ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಹ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.
ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದ
ವರೆಗೆ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಚರಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯು
ಹೊಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು
ಇತ್ತೆಂದು ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲ, ಇತ್ತೆಂದು ನಂಬುವುದಾದರೆ ಐತಿ-
ಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತಾಗುವುದು.

ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪವು ★ (ಚರ್ಚಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ)

ಶ್ರೀ. ಕಪಟಾಳ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು
ವಕೀಲ, ಗುಲಬರ್ಗಾ

ಐತಿಹಾಸಿಕವೆ ?

ವೀರಶೈವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ'ದ ನಿರ್ಮಿತಿ
ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರಬಹುದೆ? ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಯಾವ
ಕಾಲದ ಕಲ್ಪನೆ ಇದಾಗಿರಬಹುದು? 'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ-
ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ವಚನಾಂಕಿತದ ಅರ್ಥವೇನು ?

ದಾರವಾಡದ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ ಪತ್ರಿಕೆ (ಸಂ. ೧, ಜುಲೈ ೧೯೪೩. ನಂಬರು ೧೧) ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ವಚನಕಾರರ ಆಂಕಿತಗಳಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ಆಂಕಿತದ ವಚನಕಾರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ, ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಬರೆದಿರುವರು. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದು: "ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬುದೇ ಬರೆಹದ ದೋಷದಿಂದ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಅಲೇಖನಾಥ' ಎಂತಲೂ ಇರುವುದನ್ನು ಆಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀ. ಕಪಟರಾಳ ಕೃಷ್ಣರು ಇವನ ಗುರು ಸಿದ್ಧ-ನಾಥ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅಲಖನಾಥ ನಾಗರಬೀಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿರುತ್ತಾರೆ." ಈ ರೀತಿ ನಾನು ತರ್ಕ ಮಾಡಿರುವುದು ಎಂದು, ಎಲ್ಲಿ, ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಮಹ-ನೀಯರು ನಿರ್ದೇಶಮಾಡಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರಂತಹ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಾನು ತರ್ಕಿಸಲಾರದ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ವೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿ, ಅಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಕಪಟರಾಳ ಕೃಷ್ಣರು ಇವನ ಗುರು, (ಗುರು ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ-ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು) ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಟೀಕಿಸಿರುವುದು ವಿಪಾದಕರ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯ-ಸಿಸುವಾಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಬಹುದು. ಭಿನ್ನಾಭಿ-ಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆಡಲಾರದ ಮಾತನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಉಪಹಾಸ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ ಮಾನ್ಯರಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಶೋಭಿಸಲಾರದು.

'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ಆಂಕಿತದ ಅರ್ಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅದರಿಂದ ಹೊರಡುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ

ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವರು:—

"ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ ಎಂಬ ವಚನಾಂಕಿತದ ಉತ್ತರಾರ್ಥವು ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದರ ಪೂರ್ವಾರ್ಥವು 'ಅಲೇಖನಾದ' ಎಂತಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಇದೆ.

ಅರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಅಲೇಖನೆಂಬುದು ಅಲೇಖನೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದದ ತದ್ಭವ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಿಟ್ಟಲು ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ 'ಬರೆಯದ ಓಲೆ' ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. 'ಶೂನ್ಯ ಕಲ್ಲು' ಎಂದರೆ ಆಕಾರ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಿರಾಕಾರಕ್ಕೆ ಕುರುಹಾಗಿರುವ ಇಪ್ಪಲಿಂಗ. ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಬರೆಯಿಸಿ ಸಾಕಾದ ಶಾಂತರಸ-ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೊಡಿದ ಮಹಾ-ಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮುಂದೆ ಬರುವ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸವೆಂದು ಹೊಳೆದುವು. ಅಪು ಯಾವುವೆಂದರೆ— ೧. ವಚನಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ವಚನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದು. ೨. ದಿಕ್ಕಾ-ಲಾಡ್ಯನಪಟ್ಟಿನ್ನವಾದ ಪರವಸ್ತುವನ್ನು ಅಂದರೆ ಉಪಾಸಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಬಯಲು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದನ್ನು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿದೆ ಪೂಜಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದು. ಇಷ್ಟಲಿಂಗೋಪಾಸನೆ, ಇವೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತ್ವವಾದುವುಗಳಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿದವು. ಇದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವೂ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು, ಒಂದು ದಿನ ಶಾಂತರಸರು ತಮ್ಮ ವಚನ ಭಂಡಾರದ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಬರೆದು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಿದ

* ಇದೊಂದು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ-ಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಶೋಧನವು, ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸರ್ವಜನಾದರ್ಶನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆನಿಸದು; ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧನವಾದ ವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಆಗಬಹುದು. ಅದರಿಂದ, ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳಿಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಲಾಗಬಹುದು.

—ಸಂ. ೬.

ಓಲೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಿದ್ದು-
ಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಓಲೆಯನ್ನೂ ಕಂಡರು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ
ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಯೋಚನೆಯು ನಸುನಗೆಯೊಡನೆ ಕಾಣಿಸಿ
ಕೊಂಡಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು
ಬರೆದ ಈ ಸಾವಿರಾರು ಓಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಬರಿದಾಗಿರುವ ೨ ಒಂದು ಓಲೆಯೇ
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ
ಬಸವಣ್ಣನವರ ನವಜೀವನದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉರದ ಮೇಲಿನ ಲಿಂಗವೂ
ಬರೆಯದೋಲೆಯೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಇವುಗಳ
ದ್ಯೋತಕವಾಗಿಯೇ ಶಾಂತರಸರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಿಗೆ 'ಆಲೇಖನಾದ
ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ."

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಗೃಹೀತವಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ
ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು:—

೧. 'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ' ಎಂಬ ಸಂಘ ಅಥವಾ
ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು.

೨. ಶಾಂತರಸನು ಆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಜರ್ಜರವಾದ
ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತನಾದದ್ದು.

೩. ಆತನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಬರೆದಿಟ್ಟ
ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಓಲೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಲಾರದ ಒಂದು ಓಲೆ-
ಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ವಚನದ ಅಂಕಿತವು
ಹೊಳೆದದ್ದು.

I ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪವೆಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲ ಮನು ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ದ್ದೂ, ಶೂನ್ಯ-
ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದದ್ದೂ, ಉಳಿದ ಶಿವಶರಣರು ಅನು-
ಭವಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸಿದ್ದೂ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ-
ವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

(ಅ) ಪರಿಹರನು ಬರೆದ ಪ್ರಭುದೇವರರಗಳೆಯಲ್ಲಿ,
ಅಲ್ಲ ಮನು ಬಳ್ಳಿಗಾಮೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ
ತಲುಪಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಅನಂತರ ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಕದಳೀಪಸಕ್ಕೆ
ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅಲ್ಲ ಮನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋದ
ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಸಂಗತಿಯು-
ನ್ನಾಗಲಿ ಪರಿಹರನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಹರನು ಅಲ್ಲ ಮ-
ಪ್ರಭುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹೊರಟು ಇಂತಹ
ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಅವನಿಗೆ ಈ
'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ'ದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದಿರ-
ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವ
ಇವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ ಏಕೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ? ಈ
ಸಂಗತಿ ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು
ಮತ್ತು ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಇದಲ್ಲದೆ
ಅದೇ ಪರಿಹರನು 'ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆ' ಯನ್ನು ಬರೆ-

ದಿರುವನು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿಯೆ ಬಸವೇಶ್ವರ-
ನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ
ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ-
ದಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾತನ್ನಾಗಲಿ ಕವಿ ಎತ್ತಿವು-
ದಿಲ್ಲ. ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಸವೇ-
ಶ್ವರನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

(ಬ) ರಾಘವಾಂಕನು 'ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚರಿತೆ' ಯನ್ನು
ಬರೆದಿರುವನು. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ
'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ'ದ ಸಂಗತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ,
ಅಲ್ಲ ಮನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನನ್ನು
ಸೊನ್ನಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು
ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲ ಮನು ಮಂಗಳವಾಡ-
ದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೊನ್ನಲಾಪುರಕ್ಕೆ
ಬಂದು, ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲ ಮನ ಸಂಚಾರ-
ಕ್ರಮವು ಬಳ್ಳಿಗಾಮೆ, ಮಂಗಳವಾಡ, ಸೊನ್ನಲಾಪುರ, ಶ್ರೀಶೈಲ
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.

(ಕ) ತೆಲುಗು ಸೋಮನಾಥ ಆ ರಾಘವ 'ಬಸವ-
ಪುರಾಣ' ದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ ಭೀಮಕವಿಯು 'ಕನ್ನಡ
ಬಸವಪುರಾಣ'ವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನಷ್ಟೆ! ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು
ಬಾರಿ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯು ಬರುತ್ತದೆ.
ಅಲ್ಲ ಮನೂ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿಯೆ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ
ಸಂಗತಿ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದಂತಹ
ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕವಿ ಎತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ
ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಮೆ-
ಗಳನ್ನೂ ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕವಿ
ಏಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ? ಅಲ್ಲ ಮಪ್ರಭುವಿನ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ
ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿರಶೈವ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು
ಬರೆಯಲು ಹೊರಟ ಕವಿಗಳು ಇವರು. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು
ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದಾದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವ ಈ
ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ
ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಹ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.
ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದ
ವರೆಗೆ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಚರಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯು
ಹೊಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು
ಇತ್ತೆಂದು ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲ, ಇತ್ತೆಂದು ನಂಬುವುದಾದರೆ ಐತಿ-
ಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾತಾಗುವುದು.

ಆದರೆ ಈ ಮನೋಹರವಾದ 'ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ' ಮತ್ತು 'ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನ'ದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಉಗಮವು ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ವೀರಶೈವೇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರ ಕಾಲವು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಿದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ತ್ವದ ಕಾಲವೆಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನವು. ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಆಳಿಕೆಯ (೧೪೧೯-೪೬) ಕಾಲವದು. ಈ ಅರಸನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕಣ್ಣದಂಡೇಶ ಮತ್ತು ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯರು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹಣವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ, ಆನೇಕ ಪಂಡಿತರನ್ನು ನೇರಹಿ, ವಿಲವಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದ್ದ ವಚನವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಮಂಥನ ಮಾಡಿ, ಸ್ಥಲವಿದಿಮೆ ಹೊಸರೂಪ ಕೊಟ್ಟು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಪುನರುದ್ಧರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗದೇವರು, ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥ, ಚಾಮರಸ, ಕಲ್ಲುವಂತದ ಪ್ರಭುದೇವ, ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗಿದೇವ, ಗುರುಬಸವ, ಮಗ್ಗೇಯ ಮಾಯಿದೇವ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾನ್ಮುಖಿಗಳೂ ವಿರಕ್ತ ಗುರುಗಳೂ ತೊಡಗಿದರು. ಈ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಅಸದೃಶ ಕಾರ್ಯವಾಯಿತು. ವಚನ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹೊಸ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದುವು. ಈ ಉದ್ಧರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಉಳಿದ ವಚನಕಾರರು ಅವನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪೋಷಕರಾಗಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಾದುವು. ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ, ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ, ಏಕೋತ್ತರ ಶತಸ್ಥಲ ಮುಂತಾದ ಅಲೌಕಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ತಯಾರಾದುವು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಮುಂದಿನ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಮೇಲೂ ಇಂದಿನ ಜನರ ಮೇಲೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿರುವುದು. ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನ ಮತ್ತು ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆತದ್ದು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ, ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ, ಅನಂತರ ಸಿಂಗಿರಾಜ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಚಾಮರಸನು ಪ್ರಭುವಿನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದರೆ, ವೀರಣ್ಣಾಚಾರ್ಯನು ಅದೇ ಕಥೆಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಸವಾಗಿ ವಚನಗಳ ರಚನೆಯಿಂದ ಹೇಡಿದನು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯವಾಗಿವೆ. ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಈ ರೀತಿಯುಂಟಾಗಿರಲು, ಈಗಿನ ಕಾಲದವರಾದ ನಾವು, ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪವೆಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತೆಂದು ನಂಬಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೂಪ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಗ್ರಹ-ಸಂವರ್ಧನ ಕಾರ್ಯಗಳು ಭರತಖಂಡದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಬುಡ್ಧದೇವನ ತರುವಾಯ ರಾಜಗೃಹ, ನಲಂದೆ, ತಕ್ಷಶಿಲಾ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ

ನಡೆದಿವೆ. ತಮಿಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊಸರೂಪ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಅದೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಯಣ-ಮಾಧವ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ತರದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ. ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳು ತಿಳಿದೇ ಇರುವುವು. ಅದೇ ಪರಂಪರೆಗನುಸರಿಸಿ ವಚನವಾಙ್ಮಯವು ಆದದ್ದುಂಟು. ಈಗಿನ ಕಾಲವು ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗವು; ಚಿಕ್ಕಿ ಮೊದಲನೆಯ ಕಾಲವು. ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಹೊಸ ಅಭಿವಿವೇಶದಿಂದ ಈ ಅನೈತಿಕವಾಸಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದೆಂದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ವಿಪರ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು.

II ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ 'ಶಾಂತರಸ'ನು ಆ 'ಅನುಭವಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ; ಅವನು ಬರೆದು ಬರೆಯಿಸಿ ಸಾಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಬರೆದಿಟ್ಟ ಶಾಂತರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಓಲೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಲಾರದ ಓಲೆಯೊಂದನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ವಚನದ ಅಂಕಿತವು ನಸುನಗೆಯೊಡನೆ ಹೊಳೆಯಿತೆಂದೂ, ನಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳು ತರ್ಕಶುದ್ಧವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಲಾರವು.

'ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯಕಲ್ಲಿನೊಳಗಾದ' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ನೋಡೋಣ. 'ಅಲೇಖನಾಥ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ವಚನಕಾರನ ಹೆಸರನ್ನು, ಕವಿಚರಿತಕಾರರು ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವಚನಕಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇವನೇ ಶಾಂತರಸನು ಇರಬಹುದು. ಈ 'ನಾಥ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಇತರ ವಚನಕಾರರೂ ಇರುವರು. ೧. ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಿಯ ರಾಮನಾಥ ೨. ನಂದಗೋಪಿ ಪ್ರಿಯ ನಿಸ್ಸಂಗಲಿಂಗ ರಾಮನಾಥ ೩. ನಾಸ್ತಿನಾಥ ೪. ಗೋಪತಿನಾಥ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ೫. ಶಂಭು ಸೋಮನಾಥ-ಲಿಂಗ ೬. ರೇಕಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ನಾಗಿನಾಥ ೭. ಘನಗುರು ಪ್ರಿಯ ಸೋಮನಾಥ ೮. ರಾಮನಾಥ ೯. ಯೋಗಿನಾಥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ 'ನಾಥ' ಶಬ್ದವು ಒಡೆಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಚನಾಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. 'ಅಲೇಖನಾದ'ದ ಬದಲು 'ಅಲೇಖನಾಥ' ಎಂಬ ಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪವು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿರುವರು. ಅದೂ ಸರಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು 'ನಾಥ'ದ ಬದಲು 'ನಾಥ' ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

‘ಅಲೇಖ’ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ‘ಬರೆಯಲಾರದ ಓಲೆ’ ಎಂದು ಕಿಟ್ಟಲೆ’ರ ಕೋಶದ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ಮುಂದಿರುವ ಮಹತ್ವದ ‘ನಾದ’ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ಈ ‘ನಾದ’ ಶಬ್ದವು ಆವರು ಮಾಡುವ (ಅಲೇಖ= ಬರೆಯಲಾರದ ಓಲೆ) ಗೆ ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾಗುವುದು? ಬರೆಯಲಾರದ ಓಲೆ(ಯ) ನಾದ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕೆ? ಈ ‘ನಾದ’ ಶಬ್ದವು ‘ನಾಥ’ ಎಂತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಬರೆಯಲಾರದ ಓಲೆಯ ನಾಥ ಎಂದು ‘ಅಲೇಖನಾಥ’ದ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕೆ? ಈ ಅರ್ಥವು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ‘ಅಲೇಖ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ತೋರುವುದು.

‘ಅಲೇಖ’, ‘ನಾದ’, ‘ಶೂನ್ಯ’ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಿದ್ಧನಾಥ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಯೋಗದ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪವಷ್ಟೆ! ವಚನಕಾರರ ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದರೂ ಅದೇ ತಾಂತ್ರಿಕಯೋಗದ ಬೇರೊಂದು ರೂಪ. ಶಿವಯೋಗ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ—‘ಲಿಂಗೀ ಶೃಂಗೀ ಯುವಾಮುಂಡೀ ಕಾಲಾ ಶಿವಯುತಾಗರು’ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ‘ಲಿಂಗಿ’ ಎಂದರೆ ಲಿಂಗಾಯತ ಅಥವಾ ‘ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯುಳ್ಳವರು.’ ‘ಶೃಂಗಿ’ ಎಂದರೆ ಶೃಂಗಿಯನ್ನು ಊದುವ ‘ಶೈವ ಕಾನಫಾಟಿ ಯೋಗಿ’ ಗಳು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಎರಡೂ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಸ್ವರೂಪವು ಒಂದೆಯಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ:—

“ನಮಶಿವಾಯ ಗುರವೇ ನಾದ ಬಿಂದು ಕಲಾತ್ಮನೇ” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗಿಗಳಿಗಾದರೂ “ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲಮಪ್ಪ ಬಿಂದು-ನಾದ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಗೆ ಆದಿ ಸ್ಥಾನವಸ್ತುಸದಾಶಿವನೆ ಗುರುವು. ಲಯಗಮನ ನಾಸ್ತಿಯವ್ಯುನ ಶಿವಲಿಂಗ, ಕಲಾಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಪಂಚಾಕಾಶವಂ ವಿಾರಿ ತೋರುವ ನಿಶಶೂನ್ಯ ಜಂಗಮವೇ ಗುರು” ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರುವು ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಈಶ್ವರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡೂ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿದೆ. ಅದಿರಲಿ ‘ಅಲೇಖ’ ಶಬ್ದವು ‘ಗೋರಖಬೋಧ’ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಗೋರಖ-ನಾಥರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ—ಪಂಚಾಬ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ—ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ‘ಶೂನ್ಯ’ ಶಬ್ದವೂ ಬರುವುದು.

ಅವಧು ಅದೇಶ ಕಾ ಅನುಪಮ ಉಪದೇಶ ಸುನಿಕಾ ನಿರಂತರ ವಾಸ |
ಶಬ್ದ ಕಾ ಪರಚಾ ಗುರು ಕಥಂತ ಮುಖಂಧ್ರನಾಥ || ೬ ||

(The most wonderful (anupam) is the teaching of the Guru (Ades). The void (sunya) resides within us and Realisation (parcha or parichaya) is the teacher of the word (shabda).

ಅವಧು ಮನ ಕಾ ಸುನಿರೂಪ ಪಪನ ಕಾ ನಿರಾಲಂಬ ಆಕಾರ |
ವಸ ಅಲೇಖ ದಿಶ ಸಾಧಿವಾ ಜಗು ದ್ವಾರ || ೭ ||

The Void (sunya) is the form of the mind; the figure of the air (pavan) is figurelessness (nirakar). The direction of the ten is unsayable (alekh) and the control lies through the tenth door.)

ಇಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೇ ಶೂನ್ಯಸಂವಾದನೆಯಾಗುವುದೆಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಕಾರವು ಶೂನ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಪವನದ ಆಕಾರವು ನಿರಾಕಾರವೆಂದೂ ಹತ್ತನೆಯ ಮಾರ್ಗ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅಲೇಖ’ ಎಂದರೆ (unsayable) ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಮೋಹನ್ ಸಿಂಘ ಎಮ್. ಎ., ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಡಿ. ಲಿಟ್. ಅವರು ಅರ್ಥ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಶೂನ್ಯವೆಂದರೆ ನಿಷ್ಕಲಪರತತ್ವವು. ನಾದ (ಎಂದರೆ music), ಬಿಂದು (sex power) ಈ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳು. ನಾಥಸಿದ್ಧರ ಮತ್ತು ವಚನಕಾರರ ವಚನವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳು. ನಾದವು ಪೂಂಸ್ವರೂಪ ಶಿವನು, ಬಿಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕವಾದ ಶಕ್ತಿಯು (male and female energy), ಶಿವಶಕ್ತಿ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ‘ಅಲೇಖನಾದ ಶೂನ್ಯಕಲ್ಪನೋಳಗಾದ’ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ನಾದಾತ್ಮಕ ನಿಷ್ಕಲಪರತತ್ವವು ರೂಪುಗೊಂಡು (ಒಂಕಾರಸ್ವರೂಪನಾಗಿ) ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಯಿತು ಎಂಬುದೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥವು ಸರಿಯಾಗಿರುವುದು. ಅಥವಾ ‘ನಾದ’ ಶಬ್ದದ ಬದಲು ‘ನಾಥ’ ಶಬ್ದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಒಡೆಯ (ಗುರಸ್ವರೂಪ) ನಾದ ಪರತತ್ವವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೋಳಗಾದ ಎಂದೂ ಅರ್ಥದ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಈ ವಚನಾಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ರಾಶಿಯಾದ ಓಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಬರೆಯದ ಒಂದು ಓಲೆಯನ್ನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಮುಂತಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ, ಉತ್ತೇಜ್ಜಾಯುಕ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರೂಪ ಕೊಡುವುದು ನೂತನಾಧಿನಿವೇಶವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಕವಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಬಹುದು. ಈ ತರದ ಅರ್ಥಮಾಡುವುದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ಸಮನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪ, ಅದರಲ್ಲಿಯ ಚರ್ಚೆ, ಮುಂತಾದ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳು ಗೃಹನೆಯ ತತಮಾನದ ಕವಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳಾದರೆ, ಆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವವನೊಬ್ಬನು ನಿಯೋಜಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಬರೆದಿಟ್ಟ ಓಲೆಗಳ ರಾಶಿ ಮತ್ತು ಬರೆಯಲಾರದ ಒಂದು ಓಲೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡು ವಚನಾಂಕಿತವು ತೋರಿತೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಅನೇಕ ತತಮಾನದ ಕವಿಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ವಿಾರಿ, ನಿಜವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಜರಿತೆಗೂ ಹೊಂದದೆ ಅಡ್ಡದಾರಿ ಬಿದ್ದಂತಾಗುವುದು.

ಮೊಗ್ಗ

(' ಉತ್ಸರ್ಗ ' ದಿಂದ ಆಯ್ದ ರವೀಂದ್ರರ ಕವನ)

೫೬. ಸಾರಾಯಣ, ಸಂಕಮ ಬಾಗಿಲಕೋಟೆ

ಮೊಗ್ಗೆಯೊಳಡಗಿದ ಕಂಪದು ಅಳುವುದು,
ಮುಂಗಾಣದೊ ಏನೊ ! —
ಅಳುವುದು—ಮನದೊಳಗುಳೇನೊ !
ಹೂವಿನ ದಲದೊಳು ಬಂಧಿತ ಗಂಧವು
ನೋವಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ—
ಸಕಲಂ—ಹಾಹಾರವದಲ್ಲಿ :—
' ನಾಲ್ಕು ಸ್ವಾಣವನೊಡುವ ಕಾಲವು
ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸವದು—
ಪ್ರಾಣವು—ಮಾಸದ ಕಾಲವದು....
ಸರಿದಿತು ಜರಿದಿತು ಜಾವವು, ಜಾರಿತು
ಜೀವನ ಎನ್ನುತ್ತ
ಜೀವನ—ಜಾರಿತು ಎನ್ನುತ್ತ—
ಮೊಗ್ಗೆಯೊಳಡಗಿದ ಕಂಪದು ಅಳುವುದು
ಕುಗ್ಗಿದ ಕತವೇನೊ—
ತಗ್ಗಿರ—ಲಂತಹ ಅಳುಕೇನೊ !

೧

ಭಯವೇನಿಲ್ಲವು, ಭಯವೇನಿಲ್ಲವು
ಇಲ್ಲದ ಕೊರಗೇಕೆ ?
ನಿಲ್ಲವು—ಎಡರ್ಗಲು ಮರುಗೇಕೆ ? !
ಕುಸುಮವು ಬಿರಿವುದು ಬಂಧನ ಹರಿವುದು
ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲುವುದು—
ನಿನ್ನಯ—ನೋಂಪಿಗು ಫಲವಿಹುದು !
ನನೆ ನೀನು ದುರುನೆಯಾದರು ಫಾಲ್ಗುಣ—
ವಾಗಲು ಹೋಗದಿದೆ—
ಫಾಲ್ಗುಣವೇಗಲು ಮುಗಿಯದಿದೆ !

೨

ಮೊಗ್ಗೆಯೊಳಡಗಿದ ಕಂಪದು ಸುಳುವುದು
ಏತರ ಆಶೆಯಲಿ ?
ಸುಳುವುದು—ತನ್ನೊಳಿ ಸುತ್ತತಲಿ !
ಹೊರಬರ ಹವನಿಸಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿರುದುವುದು
ತವಕವದೇನಿಹುದೋ ?
ತವಕವ—ಕಜ್ಜವೆ ನನೆಗಿಹುದೋ ?
ಹೋಗುವೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಕಾದಿದೆ ಯಾರಿಗೆ,
ಹಾಯ್ ಹಾಯ್ ನನೆನೀನು ?
ಕಾದಿಹೆ—ಯಾರಿಗೆ ಹೆಸರೇನು ?

' ಅರಿಯದೆ ದಿನಗಳು ಸರಿದುವು ' ಎನ್ನುತ
ಉಸಿರುದುವುದು ಬೇಡ !
ಸರಿಯವು—ಅರಿಯದೆ ದಿನ ನೋಡ !
ಭಯವೇನಿಲ್ಲವು ಭಯವೇನಿಲ್ಲವು
ಇಲ್ಲದ ಕೊರಗೇಕೆ ?
ನಿಲ್ಲವು—ಎಡರ್ಗಲು ಮರುಗೇಕೆ ?
ಕುಸುಮವು ತಿರಿವುದು ಬಂಧನ ಹರಿವುದು,
ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲುವುದು,
ನಿನ್ನಯ—ನೋಂಪಿಗು ಫಲವಿಹುದು !
ಮಲಯದ ಗಾಳಿಯು ತಿಳಿದಿದೆ ನನೆಯೇ
ನಿನ್ನೊಳಬಯಕೆಯನು—
ತಿಳಿದಿದೆ—ನಿನ್ನೊಳ ಬಯಕೆಯನು !
ದಿನವೇನುರುಳದು ನಿನ್ನಯ ಬಾಳನು
ಬೆಳಗಿಸದಲೆ ನನೆಯೇ—
ಬಾಳನು—ಬೆಳಗಿಸದಲೆ ಕೊನೆಯೇ ?

೩

ಮೊಗ್ಗೆಯೊಳಡಗಿದ ವ್ಯಾಕುಲ ಗಂಧವು
ತಗ್ಗಿದೆ ಚಿಂತೆಯೊಳು ;
ಬಗ್ಗಿದೆ—ನನೆನೊಗ ಚಿಂತೆಯೊಳು !
ತನ್ನಯ ಜೀವನವಾರದೊ ದೋಷದಿ
ತೊರೆದಿದೆ ಅರ್ಥವನು—
ಎನ್ನುತ—ತೊರೆದಿದೆ ಅರ್ಥವನು
ಅಳುವುದದೇತಕೊ ತಿಳಿಯದು ಎನ್ನುತ
ಅರ್ಥವನರಸುವುದು—
ಇರವಿನ—ಅರ್ಥವನರಸುವುದು,
ಭಯವೇನಿಲ್ಲವು ಭಯವೇನಿಲ್ಲವು
ಇಲ್ಲದ ಕೊರಗೇಕೆ ?
ನಿಲ್ಲವು—ಎಡರ್ಗಲು ಮರುಗೇಕೆ ?
ನಾಳೆಯ ನಸುಕಿನ ಮಂಗಳ ಲಗ್ನದಿ
ಎಲ್ಲರನೊಡಗೂಡೆ
ಸಲ್ಲರೆ—ಎಲ್ಲರು ನೀನೋಡೆ !
ಕೋರಿಕೆಗಾಗಿದೆ ಸಫಲತೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ
ವ್ಯರ್ಥತೆ ಎಲ್ಲಿಯದೆ ?—
ಅರ್ತರ—ಜೀವನಕರ್ತವಿದೆ !

ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿಯ ಡೈರಿ

(ಒಂದು ಹುಟ್ಟು ನೋಟ)

ಶ್ರೀ. 'ಅನಿರುದ್ಧ' ಜಿ.ಎ. (ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಫ್) ಬ್ಯಾಡಗಿ

(ಅಗಲಿರುವ Ph.D. ತರಣ. ಹರಡಿದ ಕೂಡಲುಗಳನ್ನು ಸಂಪದಿಸಿ-
ಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿಸಿರುವ.
ಅವನ ವಿಷಯ ಸಂಶೋಧನೆ. ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಬೇಸತ್ತು, ಏನಾದರೂ
ಸಿಕ್ಕ ಕೂಡಲೆ ನಗುತ್ತಾ ಎಂದು ಕೊಂಕಿದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುವುದು,
ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ, ಎದುರಗೇಸೇ ಮೇಜು. ಮೇಜು-
ಕುರ್ಚಿಗಳೆರಡೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿವೆ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಗೆಗಳ
ಸಾಲೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಗದ-ಸೀಸದ ಕಡುಗಳು. ತರಣ ಮೇಲಿಂದ
ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಡೈರಿ. ಎಲ್ಲಿ
ಹೋದಲ್ಲಿಯೂ ಅ ಡೈರಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆ. ಏನಾದರೂ ನೆನಪಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ
ಬರೆಯುವುದು. ಈಗ ಡೈರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವ. ನಗುನಾದ ಮೇಲೆ
ಹುಟ್ಟುಗಂಟಿಕ್ಕುವುದು ಮತ್ತೆ ಸಡಿಲಿಸುವುದು ಇದು ನಡೆದೇ ಇದೆ. ಊಟದ
ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ತೆರೆಯೊಳಗಿಂದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದು ಕೆರೆಯ
ಪಕ್ಕಿರವೆ ನಿಂತು-)

ಹೆಂಡತಿ:- ಈವೊತ್ತು ಊಟಕ್ಕೆ ಏಳುವದಿಲ್ಲವೇನು?

ತರಣ:- (ಹುಟ್ಟುಗಂಟಿಕ್ಕುತು.) ನಾನು ಏನು ಮಾಡು-
ತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನೇ ನಿನಗೆ? ಊಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ....
ಊಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ! ನಿನಗೆ ಇದೇ ಒಂದೇ ಜವಾಬ! ಒಂದೇ ಸವನೆ
ಕೀರಣತೀಯಲ್ಲ! ಗೊತ್ತದೆಯೇನು ನಿನಗೆ 'ಊಟ' ಅಂದೋ?
ಶಬ್ದ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂತೆಂಬುದು? 'ಊಟ' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ 'ಊಡು'
ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ, ತಿಳಿಯಿತೇ? (ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹಾಕುವಂತೆ)
ಊಡು, ಊಳು, ಉಣ್ಣು, ಉಣ್ಣೆ, ಉಳ್ಳಿ. ಆಹಾ! ಏನಿದು
ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಹೇಗೆ ಶಬ್ದಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುವು ನೋಡಿ-
ನಿಯಾ? 'ಉಳ್ಳಿ' ಯ ಗಡ್ಡೆಯೆಂಬುದು 'ಊಟ' ದಲ್ಲಿ
ಬೇಕೇಬೇಕು. ಇನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸ ಬೇಡ; ಇದನ್ನೆಲ್ಲ
ಬರೆದು ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಸ್ತ ಡೈರಿ ?

ಹೆಂಡತಿ:- ಲಗು ಎಲ್ಲಿ, ತಾಟ ಹಾಕೇನಿ.

ತರಣ:- ಆಂ, ಏನಂದಿ? 'ತಾಟ' ಹಾಕೇದಿ? ಶಾರತಂ
ಪಾಪಂ! ಆದರ್ಶ ಕನ್ನಡಿಗನ ಹೆಂಡತಿ ಆದರ್ಶ ಇರಬಾದೆ?
ಛೀ! ಸಸ್ತ ದುರ್ಬೈವ!! ಕರ್ನಾಟಕದ ದುರ್ಬೈವ!!! ಸಸ್ತ
ಧೈಯ ಸಸಿ ಇರುವಾಗಲೇ ಕಮರಿತು! ಸಸ್ತ ಜೇವನ ಹವ-
ಗೆಟ್ಟಿತು!! ಏನೇ, ಸಸ್ತ ಸಂಶೋಧನದಲ್ಲಿ ಸಂಗಾತಿಯಾಗುವ-
ಳೆಂದರೆ:- ಎಲ್ಲಿಯ ತನಕ ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ
ಭಾಷೆಯ ರಕ್ತ ಹರಿದಾಡುವುದೋ ನಾ ಕಾಣೆ- ಅಲ್ಲಿಯತನಕ
ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯ ನೆರವು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಂತು? ನೀರ
ಕನ್ನಡಿಗ ನಾನು! ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವವಳು

ನೀನು-ನನ್ನ ಮಡದಿ! (ಹುಟ್ಟು ಮುತ್ತಿಷ್ಟು ಗಂಟಿಕ್ಕುವುದು.... ಅದಕಿ
ಕಜ್ಜಾಲಿಗಳನ್ನು ಆಗಲಿಸಿ, ಹುಟ್ಟು ಸಡಿಲಿಸಿ, ಎಳನಗುವಿನೊಡನೆಯೆ)....
ಛೀ! ತಪ್ಪು ನನ್ನದು, ತಪ್ಪು ನನ್ನದು! ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಶೋ-
ಧನಕಾರರಲ್ಲ 'ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಷ್ಟ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ-
ಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಲ್ಲವೆ? 'ಅನಿಯಳ್ಳಿ-
ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಕೇಳುತ್ತಿ-
ರುವುದು! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅನ್ನು 'ತಾಟು ಹಾಕಿರುವೆನು' ಎಂದು!
ಸಾಗುವುದು. ಸಾಗುವುದು, ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಗು-
ವುದು! 'ತಾಟು' ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದವಾದ ತಟ್ಟೆಯ
ವಿಕಾರ; ಅಪಭ್ರಂಶ; ತದ್ಭವ! ಹಾಂ, ತಡೆ! ತಡೆಮಾಡದಲಿ
ತಟ್ಟೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವೆಯಾ? 'ತಾಟು' ಇದರಿಂದಲೇ 'ಠಾಟು'!
'ತಾಟು' ಇರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ 'ಠಾಟು'!

ಹೆಂಡತಿ:- ಅದನ್ನೂ ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಡೈರಿಯೊಳಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ
ಕೂಡುವವರೇನು.... ನೀವೀಗ? ಅನ್ನಾ ಹಾಕಿಹಿಡತೀನಿ!

ಗಂಡ:- (ಕನ್ನೊಳಗೆ) ತಾಟು.... ಠಾಟು.... ತಟ್ಟೆ ಇದರ
ರೂಪಾಂತರ.... ಹಾಂ ಏನಂದಿ? ಅನ್ನಾ ಹಾಕತೀಯಾ? ಗಡಿಬಿಡಿ
ಏಕೆ ಇಷ್ಟು? ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಮತ್ತೆ 'ಅನ್ನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ಹೊರಬಿಡುತ್ತಲ್ಲ!.. ಹಾಂ (ಎಂದು ಮೇಜು ಗುಡ್ಡವನು. ತೈರಿಯು
ಕೆಳಗೆ ದೀಳುವುದು). ತಡೆ, ಹೋಗಬೇಡ! ಹಾಗೆ ಹೋಗಬೇಡ
ತಡೆ!! ನೀನು ಏನೇ ಹೇಳು, ನಮ್ಮ ದ್ರಾವಿಡ ಶಬ್ದಗಳು ಎಷ್ಟು
ಹೇರಳವಾಗಿವೆ?.... ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ-ವಿಶಾಲ
ವಾಗಿ ಇವೆ? ಅನ್ನ ಹಾಕುವ ನೋಡಲು 'ಅನ್ನ' ಶಬ್ದ ಬಂದಿ
ತಾದರೂ ಹೇಗೆ?.... ಇದನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯ
ಬೇಕು.... ಹಾಂ! 'ಅನ್ನ' ಈ ಶಬ್ದ ಕನ್ನಡ! ಕರ್ನಾಟಕದ
ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂದಿ-ಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮನೆ-
ಮಠಗಳಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೇಕೆ ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ಅನ್ನ' ಈ
ಶಬ್ದ ಕೇಳುಬರುತ್ತದೆ. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಅನ್ನವೆಂದೇ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದ
ಮೇಲೆ 'ಅನ್ನ' ಈ ಶಬ್ದ ಅಷ್ಟ ಕನ್ನಡವಾಗಿದೆ! ಉಳಿದ ಕಡೆ
ಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನಕ್ಕೆ-ಈ ಅನ್ನಕ್ಕೆ 'ಅನ್ನ' ಅನ್ನುವದಿಲ್ಲ; ಅರ್ಥಾತ್,
'ಅನ್ನ' ಶಬ್ದ ಕನ್ನಡವೆ! 'ಅನ್ನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ
ನುಡಿಯ ಮಾಧುರ್ಯವೆ ತುಂಬಿದೆ. ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನವೆಂದರೆ
ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ಊಟಕ್ಕೇನೇ 'ಅನ್ನ' ಎನ್ನುವರು.
ಅದು ತಪ್ಪು. ಸಸ್ತ ಡೈರಿ.... (ಹುಡುಕುವನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ).

ಹೆಂಡತಿ— ಯಾವ ಡೈರಿ ನಿಮ್ಮದು ?....ಗಂಜಿ ಅರಿವಿ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟಿರುವಿರಲ್ಲ....ಅದೂ ಏನು ?....

ತರುಣ— ಬರೇ ಅನ್ನ....ಅನ್ನ!

ಹೆಂಡತಿ— ಬರೇ ಅನ್ನ ಯಾಕ, ಭಕ್ತಿನೂ ಬಡದೇನೆ!

ತರುಣ— (ತನ್ನಪ್ಪಕ್ಕೆ) ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತುಪ್ಪ-ಅನ್ನವೇ ಯೋಗ್ಯ? ಅದು ಮೊದಲು ಬೇಕು! ಬೇಳೆ ಲಿಂಬಿಹಣ್ಣು ಬೇಕು! ಅದುವೇ ಊಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತ! ಅನ್ನ ಇದು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ—ನನ್ನ ಡೈರಿ....ಅನ್ನ ಬೇಕು, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ!

ಹೆಂಡತಿ—ಕೇಳಿಸ್ತೇನು, ಭಕ್ತಿನೂ ಮಾಡೇನಿ!

ತರುಣ— ಅನ್ನವಾದ ಮೇಲೆ ಜೋಡು....ಜೋಳದ ಬಕ್ಕರೆ! 'ಳಡಯೋ ನಭೇದಃ'! 'ಜೋಡು' ಎಂದರೇನು 'ಜೋಳ' ಎಂದರೇನು ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ! ಜೋಡು=ಜೋಳ. ತಡೆ. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಜೋಡಾದುದು ಜೋಳ! ಆನೆಂತಹ ಜೋಳ?— ಎಣೆಗಾರ, ಎಣೆಗಾರ! ಎಣೆಗಾರ ಜೋಳದ ಬಕ್ಕರೆ! (ಎಡಕ ಹಾಕುತ್ತ). ಎಣೆಗಾರ, ಓಲೆಕಾರ, ರೇವಡಿಗಾರ....ಛೇ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿತು! ಎಣೆ, ಎಣೆಯಾಗು, ಎಣೆದೊರೆ. .ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಎಣೆ?....ಹಾಂ.... ತಿಳಿಯಿತು; ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಶೋಧನೆ....ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಶೋಧನೆ! ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಣೆನಾಡಿಕೊಡುವುದಾವುದು? ಅದುವೇ 'ಎಣೆಗಾರ'! ನಾಕೈ ತಪ್ಪಿತು. ಮರಾಠಿ ವಾಕ್ಯದ ಭಾಷಾಂತರ ವಾಯಿತು! ಹಾಂ....ಅಹುದು. ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. (ನಗುತ್ತ) ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ ಬೇಕೇಬೇಕು ಬಕ್ಕರೆಗೆ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರಿಯೊಟವಾಗುವದು. ಅರ್ಥಾತ್ ಅರೆಭಕ್ಷನಾಗುವದು! ಫಕ್ಷ-ಬಿಕ್ಕು....ಭಕ್ಷ-ಬಕ್ಕ. ಅರೆಭಕ್ಷ ಇದರ ತದ್ಭವವೆ ಅರೆಬಕ್ಕ—ಇಲ್ಲವೆ ಬಕ್ಕರೆ....ಇದರ ಮೇಲಿಂದಲೆ 'ಬಕ್ಕರೆಸು' ಶಬ್ದ ಬಂದಿದೆ! ಬಕ್ಕರೆ ಇದೇ ಹೋದರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಕಾರ ವಾದರೂ ಎಂತಹದು?

ಹೆಂಡತಿ— ಬಳ್ಳಿಲ್ವೆಯ ಚಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟೇನಿ!

ತರುಣ— ಬಲವಾದ ಬಳ್ಳಿತು=ಬಳ್ಳಿಲ್ವೆ! ಬಡವರಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯದು....ಕಸ್ತೂರಿ! ಅದಕ್ಕಂತೇ ಬಳ್ಳಿಲ್ವೆ ಚಟ್ಟಿ ನೀನು ಕುಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು! (ನಗುವಳು) ನಗತೀಯೇನು? 'ಕುಟ್ಟಿ' ಈ ಶಬ್ದ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ಕೂಡ ಹೋಗಿದೆ....ಎಣೆಗಾರ ಜೋಳದ ಬಕ್ಕರೆ, ಮೇಲೆ ಬಳ್ಳಿಲ್ವೆಯ ಕಾರ.... ಹಾಂ.... ಎಣೆಗಾರ....!

ಹೆಂಡತಿ— ಎಲ್ಲಿ ಎಣೆಗಾರ..ಮುಗ್ಗು ಜೋಳ ತಂದೀರಿ!

ತರುಣ— ಮುಗ್ಗುಜೋಳ ಎಂತಹವು ಸಿಕ್ಕಿವೆ ಅಂತಹವನ್ನೇ ತಂದಿರುವೆ! ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗುಜೋಳವೆ ಹಿತಕರ! ಒಂದು ಮುಕ್ಕು ಜೋಳವೆ ಹಿತಕರ! ಮುಗ್ಗು, ಕುಗ್ಗು, ಕಗ್ಗು, ತಗ್ಗು....ಎಂತಹವು ನಮ್ಮ ಶಬ್ದ!....ಒಂದೊಂದೇ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದಂತೆ! ಮುಗ್ಗುಜೋಳವೆ ತಿಂದು, ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿ, ಕಗ್ಗರಾಗಿ, ಅಳವಾದ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕಲ್ಲವೆ—

ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತ! ಸ್ವಾಸ ಕೂಡಿತು. ಎಲ್ಲಿದೆ ನನ್ನ ಡೈರಿ.... ನನ್ನ ಡೈರಿ....ನನ್ನ-ಡೈ....ಅ....ರಿ! (ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಪನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವನು).

ಹೆಂಡತಿ— ಅದೇ ಏನು ನಿಮ್ಮ ಡೈರಿ ?....ಮೊನ್ನೆ ಕಿರಾಣಿ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲ ಉದ್ರೀ ತರಿಸಿದ್ದನ್ನ ಬರೆದು ಇಟ್ಟೇನಿ!

ತರುಣ— (ಡೈರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾಯಿಂದ ಗುಣು-ಗುಟ್ಟುತ್ತ ".... ಒಂದೊಂದೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿದಂತೆ" ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತವನು. ಬರೆದು ಮುಚ್ಚಿ) ಒಂದೊಂದೇ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿದಂತೆ..

ಹೆಂಡತಿ— ಹೊತ್ತು....ಬಹಳಾಗೇದ.. ಬಚ್ಚಲಕ್ಕ ಇಳೀತೀರೇನು?

ತರುಣ— ಇಳಿ....ಎರು....ಹೊತ್ತು 'ಎರಿದ' ಮೇಲೆ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ 'ಇಳಯ' ಬೇಕು—ಎಂದು ನಮ್ಮ ಶಬ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ....ಛೇ ಇನ್ನೂ ಗಡ್ಡ ಅಗಿಲ್ಲ. ದಾಡಾ—ದಾಡೆ; ಗಾಡ—ಗಡ್ಡ. ಈ ಗಾಡವಾದ ಗಡ್ಡವನ್ನು ತೆಗೆದ ಹೊರತು ಜಳಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವದೆಂತು?

ಹೆಂಡತಿ— ಬಿಸಿ ನೀರು ತೋಡಿ ಇಟ್ಟೇನಿ!

ತರುಣ— 'ಜಳಕ' ಅಂದರೇನು....ಎಲ್ಲವೂ ಜಳಜಳ ಆಗಬೇಕು! ನನ್ನ ಈ ಮುಖವು (ಬದಿಯಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಜಳಜಳವಾಗಲೇಬೇಕು! ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಜಳಕವಾಗಬೇಕು; ಅರ್ಥಾತ್ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಇಲ್ಲವೆ ಜಳದ ಇಲ್ಲಿ ಹೈ ಇದೆ. ಆ ಜಳದ ಝಳ ತಾಗಬೇಕು! ಅಂದರೇನೆ ಜಳಕ!....ನಗಬೇಡ.... ಎಂದು ಅಂದಕೂಡಲೆ ಮೋರೆ ಮಿಕೆಮಿಕೆ ನೋಡುವಿಯಲ್ಲೆ! ನಾನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಈ ಮೇಜು, ಈ ಪುಸ್ತಕ, ಈ ಕಾಗದ, ಈ ಡೈರಿ.... ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ನಡೆಸಿರುವೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ನನಗೆ ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ....ಡಿ....

ಹೆಂಡತಿ— (ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ)ಮೊನ್ನೆ ಮೂಲಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು ತಂದಿದ್ದೆಲ್ಲ, ಅದರ ಪಚಡೀನೂ ಮಾಡೇನಿ!

ತರುಣ— ಆಂ, ಏನು? ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ ಎಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನ ಪಚಡಿ ಎಲ್ಲಿ? (ಮೇಜು ಗುದ್ದುವನು; ಹಾಯರಿಯ ಮತ್ತೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು). ಹಾಂ....ತಿಳಿಯಿತು....ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಂತಾಯಿತು. (ಎದ್ದು ನಿಂತು) .. ತಿಳಿಯಿತು....ತಿಳಿಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ. ಡಿ ಆಗುವವರಿಗೆ ಸುಸಂಧಿ.... ಸುವರ್ಣ ಸಂಧಿ! ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದರೇನು, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಶಮ್ಮ ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.....ತಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿಯ ಎದುರಿಗೇನೆ! (ಕವಿತಾ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹೊಂದಿ) ನಲ್ಲೆ, ನೀನೆನ್ನವ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಿದೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಜ ಸಂಪೂರ್ಣ ದಿಟ! ಅಚ್ಚ ಹೊಚ್ಚ ಹಸಿರನ ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕುಚ್ಚದೆ ಇದ್ದ.... ಬೇಯಿಸದೆ ಇದ್ದ ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ....ಎಷ್ಟು ನೈಟ್ರಾಮಿನ್ಸ್ ಅರ್ಥಾತ್ ಜೀವಾಣುಗಳಿರುವುವೋ, ಅಷ್ಟು ಬೇಯಿಸಿದ—ಕುಚ್ಚಿದ ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.... ನಾಕೈ ತಪ್ಪಿತು, ಇರಲಿ.... ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ ಪಚಡಿಗೆ ಅಷ್ಟು

ಮಹತ್ತ್ವ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಈಗ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವುದು ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲ....ಶಬ್ದಗಳ ತಿರುಳು! ಆ ಮೂಲ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ನೋಡಿದೆಯಾ? ಪಚಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೂಡಿಸಿ ದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯೆ ಆಗುವುದು! ಅದರಂತೆಯೇ ಬೇಕಾದದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬರೆದರೂ, **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ** ಸಿಕ್ಕುವುದು ತಡವೆ ಇಲ್ಲ! ಪಚಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಕಾದ ಜೀನಸನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡರೂ ಅಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿ-ಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಜನತೆಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕರನಾಗುವುದು! ಹಾಗೆಯೇ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ತಕ್ಕೊಂಡರೂ **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿಯೂ** ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದೆ! **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿಯಿಂದಲೇ** ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರ! ಪಚಡಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕರ ಉಳಿ! ಪಚಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೊಂದೇ ಜೀನಸು ತಕ್ಕೊಂಡರೂ ಒಂದೇ ರುಚಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ತಕ್ಕೊಂಡರೂ, **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ** ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಿಕ್ಕು-

ವುದು! **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿಯ** ರುಚಿ ಪಚಡಿಯಲ್ಲಿದೆ! ಪಚಡಿಯ ರುಚಿ **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ** ಇದ್ದಂತೆಯೇ! ಎಂತಹ ಸಾಮ್ಯ **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿಯು** ಪಚಡಿಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕು! ಡೈರಿ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎಲ್ಲಿದೆ ನನ್ನ ಡೈರಿ? ಉಟಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮರೆತು ಹೋಗುವುದು ನನ್ನ ಡೈರಿ ಡೈರಿ ಎಲ್ಲಿದೆ?.....ನನ್ನ **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿಯ** ಅರ್ಥಾತ್ ಪಚಡಿಯ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿದೆ? ಅದ-ರೊಳಗೆ ಗಂಜೀ ಅರಿವೆಯ ಲೆಕ್ಕವೂ ಇದೆ..... ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಯ ಲೆಕ್ಕವೂ ಇದೆ! ನನ್ನ ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಇದೆ! ಅದಕ್ಕೇ **ಪಿಯೆಚ್‌ಡಿ** ನನ್ನ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ! ಎಲ್ಲಿದೆ ನನ್ನ ಡೈರಿ....ಅ....ರಿ. ಆಂ?

(ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಕೆಳಗೇನೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ವಸ್ತು-ತೆರೆ.)

ದೇವರ್ಮಿಂತು ಹಳಿಬ್ಯಾಡಣ್ಣ !

ರೆವರೆಂಡ್ ಮಾರಾ ಶಾಮಣ್ಣ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

(ಜಯಂತಿಯ ನೊವೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ದೇವ್ರ' ಎಂಬ ಕವನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಿವು.)

ದೇವ್ರೊಬ್ಬಿದ್ದಾನಂತೇ ಜನ್ಮ
ಅಂತಾರ್ ದೇವ್ರ ದೇವ್ರ,
ಮನ್ನಾಗ್ ಅವ್ವ ಕಂಡಾರಂತೇ
ಮಾಡ್ತಾರ ಪೂಜೆನ್ ಅವ್ರ !

೧

ಮನ್ನಾಗಿನಾ ಆಗ್ವಂದ್ರಾತ-
ಸುರಾನ್ ನಾಕ್ವನಿ ಬೆವ್ರ !
ಈಟ್ರಿಂದ್ಲೋಕಾ ಬದುಕೋಲ್ಲಂತ್ಲೇ
ಆಗ್ಯಾನಾತ್ ನಮ್ ದೇವ್ರ

೫

ವೇವ್ರೇನ್ ಕಮ್ಮಾ ದುಡಿತಾನ್ತತ್ತೆ
ಕಾಣೊಲ್ವೇನ್ ಅವ್ವ ಕೆಲ್ವಾ?
ಆತಾ ದುಡಿತಾನಂತೇ ಎಲ್ಲಾ
ಮಾಡ್ತಾ ಇಲ್ವೇ ಜಲ್ವಾ ?

೨

ದೇವ್ರಾ ನಾವೂ ಕೂಡೇ ದುಡಿಬೇಕ್
ಆಗ್ ನಮ್ ಬಾಯ್ ಮಸ್ತು ;
ಅವ್ವೇ ದುಡಿಯೋದ್ ಬಿಟ್ರಾಯ್ತಲ್ಲ-
ನಮ್ ಬಾಯ್ ಮಸ್ತು !

೬

ಆತಾ ದುಡಿತಾನಂತೇ ಬಿಡ್ತಾನ್
ಹಸಿಬಿಸಿಯಾದಾ ಉಸ್ತು ;
ಜಿವ್ರ ಹನಿ ಸುರ್ ಸ್ತಾನಂತೇ ಇಂದು
ಕಾಣ್ ತೈತ್ ಭೂಮಾ ಹಸ್ತು !

೩

ಬಡವರ್ ಸುಲಿಗೀ ಮಾಡೋ ಕಳ್ಳು
ದೇವ್ರಲ್, ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಮನುಷಾ-
ಬಡವರ್ ರೊಟ್ಟಿ ಕಸಿತಾನಂತೇ
ಬರಿದಾತ್ ಬಡವರ್ ಕಣಜಾ !

೭

ನಮ್ಮಿಂತೆಚ್ಚು ದುಡಿತಾನಂತೇ
ತಿಂತೇವ್ ಹೊಟ್ಟುಂಬ್ ಕೂಳು
ಅವ್ವೇ ದುಡಿಯೋದ್ ಬಿಟ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ
ಕೇಳೋರಲ್ಲ ನಮ್ ಗೋಳು !

೪

ದೇವರ್ಮಿಂತು ಹಳಿಬ್ಯಾಡಣ್ಣಾ,
ಅವ್ವ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲಾ !
ಇರೋದೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮೇ ತಪ್ಪು
ಕರುಣಾ ನಮ್ಮೊಳ್ಳಿಲ್ಲಾ !

೮

ದೇವ್ರೊಬ್ಬಿದ್ದಾನಂತೇ ಜನ್ಮ ಅಂತಾರ್ ದೇವ್ರ ದೇವ್ರ !

ಮನ್ನಾಗ್ ಅವ್ವ ಕಂಡಾರಂತೇ ಮಾಡ್ತಾರ ಪೂಜೆನ್ ಅವ್ರ !

೯

ಭಾರತದ ಬರಗಾಲ ★

ಡಿ. ಬಿದರಕುಂದಿ
ವೆಂಕಟರಾಯರು, ನಂದಗಡ

ಒಂದು ವರ್ಷ ಬೆಳೆದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನಬಹುದಾದ ಹುಲುಸಿನ
ಭೂಮಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಗಾಲದ ಭೀಕರ ತಾಂಡವ! ನಿಸರ್ಗದ ಕೋಪ-
ಕ್ಕಿಂತ ಜನತೆಯ ಅಜ್ಞಾನವೂ ಆಡಳಿತಗಳ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯೂ
ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

★

ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ರಾಮರಾಜ್ಯಗಳು ಆಗಿ
ಹೋಗಿವೆಯಾದರೂ ರಾವಣರಾಜ್ಯಗಳಿಗೇನು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.
ರಾಮರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಪ್ರಜರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವೇ ತಮ್ಮ
ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ರಾವಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸೀ-
ಮಹತ್ತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾವುದೂ
ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ರಾಕ್ಷಸೀ ಆಚರಣೆಯನ್ನೇ ಮುಂ-
ದೂಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ವಿದಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕ್ಷಾಮವು ನಿಸರ್ಗದ ಕೋಪದಿಂದಂಟಾದರೂ ಆಡಳಿತಗಾರರ
ಕರ್ತವ್ಯದ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅದು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು
ಸಹಜ. ಆದರೂ ಹಿಂದಿನ ಕ್ಷಾಮಗಳಿಗೂ ಇಂದಿನ ಕ್ಷಾಮ-
ಗಳಿಗೂ ತುಲನೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಹಲವು ಸಾಧನೆಗಳು ಇರುವುವು.
ಹಿಂದಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೈಫ್‌ಲೈನ್, ರೇಲ್ವೆ, ಹಡಗುಗಳ ಸೌಕರ್ಯ
ಇವು ಇರದಿರುವಾಗ, ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ಬರಗಾಲವು
ತನ್ನ ಭೀಕರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ
ಈಗ ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅವಲೋಕನಮಾಡಿದರೆ—
ಕ್ರಿ. ಶ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ೩೦೦ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಉತ್ತರ ಹಿಂದು-
ಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು ೧೨ ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕ್ಷಾಮ ಬಿದ್ದಿತ್ತೆಂದು
ಇತಿಹಾಸವು ಹೇಳುವುದು. ಆಗ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನೆಂಬ
ಅರಸನು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಬರಗಾಲವು ಬೀಳುವು-
ದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಆಗಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯಾದ 'ಭದ್ರಬಾಹು'
ಎಂಬ ಜೈನಸಾಧುವು ಅದರ ಗಂಡಾಂತರದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು
ಸೂಚಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಭವಿಷ್ಯವು ನಿಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಉತ್ತರ
ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮವು ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪ ತಾಳುವ ಲಕ್ಷಣ
ತೋರಿದುದರಿಂದ, ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ನಿವಾರಣೋಪಾಯ
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದನ್ನು ಅರಿತು, ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಹ ಅಸಹ್ಯ
ವೆನಿಸಿ ತಳವುಳಿಸುವ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಅರಸನು, ಭದ್ರಬಾಹುಸಾಧು
ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ೧೨೦೦ ಜೈನರೊಂದಿಗೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಯುಂಟು.
ರಾಜನೇ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಹೋದಾಗ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗತಿಯೇನು?
ಆಗ ಪರಿಹಾರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಧನಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂ-
ಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೪೭ನೆಯ ವರುಷ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ
ನೆಂಬ ಅರಸನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅನಾವರ್ಷದಿಂದ ಬರಗಾಲವು
ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದೇ ವರುಷ ಅರಸನೂ ಅಕಾಲಿಕ ನಿಧನ-
ಹೊಂದಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆಯುಂಟಾಗಲು
ಈ ಕ್ಷಾಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.
ಸಿಂಹಾಸನದ ತಳಹದಿಯೇ ಸಡಿಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರಸನ
ಮರಣ; ಕೇಳುವುದೇನು! ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಹೆಣಗಳ ಗುಂಪು ಹಾದಿ
ಹಾದಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ. ಅಂತಸ್ತಂಸಾರದ ವಿಧಿಗೆ ಯಾರೂ
ಉಳಿಯದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ಮಶಾನದಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ
ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತಂತೆ.

ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲಜಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಂದು ವರುಷದಲ್ಲಿ,
ಎಂದರೆ ೧೨೯೧ ರಲ್ಲಿ, ಅವರ್ಷದಿಂದ ಬರಗಾಲವು ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ದಿಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತ 'ಹುಚ್ಚರಸ'ನಾದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬೀನ್
ತೆಗಲಖನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಳವಾ,
ಮತ್ತು ದಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪವನ್ನು
ತಾಳಿತ್ತು. ನಿಸರ್ಗವು ಸಾವು-ನೋವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದರೆ
ಅರಸನೇನು ಮಾಡುವನು?

ಇ. ಸ. ೧೩೯೬ ರಲ್ಲಿ "ದುರ್ಗಾದೇವಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ಕರೆಯುವ ಕ್ಷಾಮವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದು
ಗ್ರೆಟೆಡಫ್ ಇವರು 'ಮರಾಟರ ಇತಿಹಾಸ'ದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವರು.
ದಂತಕಥೆಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೂ, ಈ ದುಷ್ಟಾಳವು ೧೨ ವರುಷ
ಇದ್ದಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ನಿಸರ್ಗವು ಕಾರಣವಿರುವಂತೆ. (ಮನುಷ್ಯ-
ನಿರ್ಮಿತ) ಮಾನವನ ಅಕಾರ್ಯಗಳೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುವು;
ತೈಮೂರಲಿಂಗನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿಮಾಡಿ ಇಡೀ

ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಲಿದು, ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಹಾರಮಾಡಿದನು. ಕೃಷಿಯ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. — ಉಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರು ದಂಗೆ— ದರೋಡೆ— ಲೂಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ತೈಮೂರಿಂಗನು ಹೋದ ವರುಷವೇ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅನ್ನಾನ್ನಗತಿಕರಾಗಿ ಬರಗಾಲದಂತಹ ಆಪತ್ತಿಗೆ ಈಡಾದರು ಮುಂದೆ ಸಮಾಧಾನದ ಕಾಲ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತುವರುಷ ಬೇಕಾದುವಂತೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೭೩ ರಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಭಾಗ (ಜಿಲ್ಲಾ) ದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಕ್ಷಾಮಕಾಲವಿತ್ತು. ಒಂದೇಸವನೆ ಎರಡು ವರ್ಷ ಮಳೆಯಾಗದಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ಬರಗಾಲವು ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯ ವರುಷ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಮಳೆಯಾದರೂ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಒಬ್ಬರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವಂತೆ.

ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಕಡುತರವಾದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅರಸರು ನೋಡಿ ನೋಡಿಯೂ ಅದನ್ನವರು ಹೇಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸುವರೆಂಬುದು ೧೫೫೫ ನೆಯ ವರುಷ ಬಿದ್ದ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬರಗಾಲವು ದಿಲ್ಲಿ-ಆಗ್ರಾ, ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಫೀಕರಾಕೃತಿಯಿಂದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡೆದಾಟ ಬಡಿದಾಟಗಳು.

ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅರಸನಾದ ಆಕಬರ್ ಬಾದಶಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಬರಗಾಲಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ೧೫೫೫ ನೆಯ ವರುಷದ ಕ್ಷಾಮಕಾಲವು ಕಟುತರವಾದದ್ದು. ಅದೇ ವರುಷ ಪಿಡುಗುರೋಗವೊಂದು ಉದ್ಭವಿಸಿ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಉದ್ಭವ ಮಾಡಿತು. ಹಸಿವೆಯ ಉರಿಯನ್ನು ಶಮನಮಾಡಲು ಮನುಷ್ಯರು ಮನುಷ್ಯರನ್ನೇ ತಿಂದು, ಹಾದಿ-ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಶವಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಣಹದ್ದು— ಕತ್ತಿಗರಗ— ನರಿಗಳೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆಗ ಪಿಡುಗುರೋಗ-ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮದ್ದು ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಗಡ ಕಾಳಿಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ದಂಡಾಳುಗಳ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ತೊಂದರೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ೧೫೫೫ ನೆಯ ವರುಷದನಂತರ ಮುಂದೆ ೩೨ ವರುಷಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಹಾಜಹಾನ್ ಬಾದಶಹನು, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿಯೆ ಸರದಾರರೊಂದಿಗೆ ಕಾಳಿಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವಿರಾಟ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಾದಶಹನು ಕೇವಲ ಒಂದುವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಅನ್ನಭತ್ತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದನಲ್ಲದೆ

ಭೂಮಿಯ ಹವ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಗಗಿ ರಷ್ಟು, ಮಾತ್ರ 'ಸೂಟು' ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಈ ದುಷ್ಕಾಲವು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂದ ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದ ವರೆಗೆ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿತ್ತು.

ಇಸ್ಲಾಮೀ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಔರಂಗಜೇಬನು, ಮಾನವ ಹೃದಯ ಸಹಜವಾದ ಕನಿಕರದಿಂದ, ೧೬೬೦ ರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪದ ೮೦ ಲಕ್ಷ ಕರ (ಟ್ಯಾಕ್ಸ್) ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ೧೦೦ ವರುಷಗಳನಂತರ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಕಂಪನಿ ರಾಜ್ಯವು ಸುರುವಾದಾಗ, ೧೭೬೯ನೆಯ ವರುಷ ಮಳೆಯಾಗದ ಮೂಲಕ ೧೭೭೦ ನೆಯ ವರುಷ ಬಹಾರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ಅತಿ ಉಗ್ರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು. ಆಗ ಉತ್ತಮ ಹಾದಿಯ ಅನುಕೂಲತೆ ; ಖಾದ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಧನ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ನಾಗರಿಕರು ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರವು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೩೭ ರಲ್ಲಿ ಅವರ್ಷಣದಿಂದ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಪೈರು ಬಾರದಂತಾಗಿ, ದಿನಾಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಹಸಿವೆಯ ಬಳಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ೮ ಲಕ್ಷ ಜನರು ಮರಣ ರಜಸ್ವರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೭೬-೭೭ ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆ ಬಾರದೆ ಬರಗಾಲವು ಪ್ರಸರಿಸಿತು. ಇದು ಮೈಸೂರು—ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಸರಿಸಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ಡೋಗೀ (ಡವಗೀ) ಬರ'ವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬರದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ದಂತಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಿರಿಯರು ಈಗಲೂ ಇರುವರು. ಈ ದುಷ್ಕಾಲದ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ೭ ಕೋಟಿ ಜನರು ಸಿಕ್ಕು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕರಗಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ೨೦ ವರುಷಗಳ ನಂತರ ಎಂದರೆ ೧೮೯೬ ರಲ್ಲಿ ಬಹಳೇ ಅನಿಷ್ಟಕರವಾದ ಬರಗಾಲವು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ 'ರಾಗೀಬರ' ಎಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವರು. ಇಂದಿನ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಏನೆಂದು ಹೆಸರಿಡಬೇಕಾಗುವುದೋ ಏನೋ !

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಲ, ಹಿಡಿಸಾ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕ್ಷಾಮವು ಯಾವ ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿರುವುದೋ ಅದು ಅಭೂತಪೂರ್ವವಿದೆ—ಇನ್ನೂ ನಡೆದಿದೆ— ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿನ ನಡೆಯುವುದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ—ದಿನಾಲು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರವನ್ನೋದುವವರ ಕಡೆಗೆ ಇದರ ವಿಚಾರ ಬಿಡೋಣ.

ಕಲಾವಿದ ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಎಂದರೆ

ಸಾಹಸಜೀವಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸ

‘ಜಾಡಿಯ ಜಾಣೆಕ್ಕ’

ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೀರ ವಿರಳ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೈಕೊಳ್ಳದ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ‘ಕೂದಲ ಶೀನ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅಸಂತುಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನೂತನಪ್ರಿಯತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಏನಾದರೊಂದನ್ನು, ಅದೂ ಹೊಸ ತನ್ನ—ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹದನ್ನು— ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ.ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಸ್ವಭಾವ.

ಈ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಅನೇಕ ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿದ್ದುಂಟು. ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಏಕಾಂಕಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಏಕಪಾತ್ರಾಭಿನಯವನ್ನು ಲೋಕಾಧಿರಾಮವಾಗಿ ನಟಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು; ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟರು; ಸಂವಿಧಿತ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿದ ‘ಪ್ರೇಮ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಚಾಲಕರಾದರು; ಪ್ರೇಮ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನೂ ನಡೆಸಿಯಿದ್ದರು.

ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರೂ ಇವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಲಾವಿದನ ಲಕ್ಷಣವೆದು. ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಬೇಕು, ತಾನುಂಡ ಜೀವನರಸವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೂ ಉಣ್ಣಿಸಬೇಕು—ಎಂಬ ಹೃದಯದ ಪುಂಬಲದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿ, ರಂಗದಿಂದ ರಂಗಕ್ಕೆ ಜೆಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರು ಬಡತನದ ಕೆಳಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಇವರಲ್ಲಿಯ ಕಲಾವಿದನು ಎಂತಹ ಸಾಹಸಜೀವಿಯೋ ಆಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಒಂದು ಉತ್ಸವದಿವಸ ಮನರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ—ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದರೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನೈದಂತಿ—ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಣಿಸಿ

ಇದು ‘ಹಾಪಾಟಿ’ ಎನ್ನುವಾಗ, ಒಬ್ಬಬ್ಬರನ್ನುಳಿದು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ನಕ್ಕರು. ಅದರ ಅಂದು ಕೈ ನುರಿತರೆಲ್ಲವಾದರೂ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉತ್ಸಾಹಕಳೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಕಂಡ ಒಬ್ಬಬ್ಬ ರಸಿಕರು ಮಾತ್ರ ‘ಇಂದಿನ ಈ ಹುಚ್ಚಾಟ ಒಂದು ದಿನ ಮಂದಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು. ಆ ಭವಿಷ್ಯದ ಸತ್ಯತೆ ಇಂದಿನ ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರು. ‘ಹಾವುಗಳ ಮಿಳನ’ದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಇವರ ನರ್ತನಕಲೆ ಇಂದು ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಸಿಲೋನಗಳನ್ನು ತಲೆದೂಗಿಸಿದೆ. ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಇವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಯಂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡರು. ಧಾರವಾಡದ ಬಾಲ-ಬಾಲಿಕೆಯರಲ್ಲಿ ನರ್ತನವು ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ. ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಆ ಪದ್ಧತಿಯ ನೃತ್ಯವನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮದ್ರಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನೃತ್ಯಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಇವರೇ ಸಂಚಾಲಕರು, ಕಛೇರಿ,

ನೃತ್ಯಕಲಾ ಪರಿಣಿತ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಿತರಿಗೆ ಇಂದಿನ ಅವರ ಕೀರ್ತಿಮಯ ಚರಿತ್ರೆಯು ಒಂದು ಪನಾಡದಂತೆ ಕಂಡರೆ, ಅದೇನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ‘ಪುರುಷಸ್ಥ ಭಾಗ್ಯಂ ದೇವೋ ನ ಜಾನಾತಿ ಕುತೋ ಮನುಷ್ಯಃ!’

ಕಛೇರಿ, ಭರತನಾಟ್ಯ, ಮಣಿಪುರಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ನೃತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಿಲೋನಿನಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಚಿಕ್ಕ ದ್ವೀಪವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗೊಂದಿಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ ಬಂದರು.

ಇದೇ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ‘ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗಡಿಗ’ರ ದರ್ಶನ ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ. ತಮ್ಮ ಕಲೆಯ ತವರೂರಿಗೆ ಬರಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಮಾನ ವಿಶಬಹುದೋ ಅದರ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನ ನಮಗಿದ್ದರೆ ಸಹಜವಲ್ಲವೇ? ಆ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸೋಣ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕುಣಿಯಲು ಕಲಿತ ‘ಕೂದಲ ಶೀನ’ನ ಕಲಾಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವೂ ಕುಣಿಯೋಣ ಆನಂದದಿಂದ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದ, ಲಂಕೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೆಂದು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಸುತ್ತಿಗಟ್ಟಿ ಸ್ವಾಗತವನ್ನೀಯೋಣ!

ಸುಖವಸ್ತು ಳ * ತೊಂದರೆ * ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಕಾಮ್., ಮುಂಬಯಿ

★

ಈ ಮುಖ್ಯ ಶಿರೋಲೇಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ, ಇಂತಹ ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ವಿಚಾರ-ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ. ಪಾಟೀಲರು ಮಾಡಲಿರುವರು. —ಸಂ.

‘ತೊಂದರೆ’ ‘ತೊಂದರೆ’ ಎಂದು ಪೇಚಾಡುವ ಮಂದಿಯೆ ಬಹಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ; ಆದರೆ ತೊಂದರೆಯ ಹಿಂದು-ಮುಂದುಗಳನ್ನು ಹಿಂಜಿನೋಡುವ ವಿನೇಕದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆದರೆ, ತೊಂದರೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ!

★

ಇದು ತೊಂದರೆಯ ಯುಗ; ಎಂದರೆ ‘ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿತೇ?’ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗಷ್ಟೆ ತೊಂದರೆಪಡುವುದಲ್ಲದೆ, ನಾವು ಕೇವಲ ತೊಂದರೆ ಪಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಎಂಬುವಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನೊಂದಲಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ-ಸರಲವಾದ-ಜೀವನವನ್ನು ‘ಸು-ಧಾರಣೆ’ಯ ಮೆಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುತ್ತೇ-ಯುತ್ತೆ, ಇಂದು ಒಂದು ಕೃತಕವಾದ, ಕೃತಸ್ಥರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಕಾಟದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮೇಜು, ಈ ಕುರ್ಚಿ, ಈ ‘ಕಪ್ಪು-ಬಸು’ಗಳು, ಈ ಉಬಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಈ ಕಚೇರಿಯ ಗೊಂದಲ, ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಇಕ್ಕುಳ, ಈ ಆಡಳಿತದ ತೊಡಕುಗಳು, ಈ ಕುಟುಂಬದ ಕಾಲ್ಪೋಡರುಗಳು—ಒಂದೇ ಎರಡೇ; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲುಗಾಡದಂತೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ‘ಜೀವನ-ವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಬೇಕು’ ಎಂಬ ಉದಾತ್ತವಾದ ಧೈಯ-ದಿಂದ ಹೊರಟು, ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲದ ವಸ್ತು-ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆದು, ಈಗ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುವ, ಅವುಗಳನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ‘ಸಾಂಘಿಕ-ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಳಹದಿಯಿರಬೇಕು, ಒಂದು ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಇರಬೇಕು, ಅನ್ಯಾಯ-ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಿರಬೇಕು!’ ಎಂದು ನಾವು ನ್ಯಾಯ, ಪೋಲೀಸು, ಮುಂತಾದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ‘ಸರಕಾರ’ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದೆವು; ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಸರಕಾರವೇ ಒಂದು ಹೆದರಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ; ಆ ಸರಕಾರವೇ ನಮ್ಮ ಸರಲಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ನಿಯಮ-ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ನಮಗಿಂತ ಅದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಸ್ಥೆ-ಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ಸರಕಾರವು ನಮಗಾಗಿ ಆಗಿದೆ, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಈ

ಬಗೆಯ ಆಡಳಿತದ ಪರಿಣಾಮವಾದ ಈ ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾ ಸಮರವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಇದರದೇ ಅಂಗವಾದ ಈಗಿನ ಪ್ರವಾಸವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಇಂದಿನ ಜೀವನವು ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯ ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಪೀಸಾದ, ಚಪಲ-ವಾದ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ನಾವು, ಶೋಧಿಸುತ್ತ ಶೋಧಿಸುತ್ತ ಕುದಿರೆ; ಗಾಡಿಗಳು, ಚಕ್ರಡಿ-ಗಳು, ಉಗಿಬಂಡಿಗಳು, ಮೋಟರುಗಳು, ಉಗಿಹಡಗುಗಳು ಎಂದು ಸಾಗಿ, ಈಗ ವಿಮಾನಗಳ ಯುಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹತ್ತಿರುವೆವು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನ-ಅನುಕೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆದ ಈ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಂತಹ ಉತ್ಪತ್ತಿಬೆಟ್ಟಿಯುಂಟಾದರೂ ನಮ್ಮ ಬಂಧು-ಬಳಗದವ-ರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದರೆ, ಇಂದಿನ ‘ಸಿಪ್ಪಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ’ ಎಂಬುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ನಾವು ಕಾಲು ಮಡಿಚಿ-ಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಯಾವ ಉತ್ಸವವೆ ಇರಲಿ, ಎಂತಹ ಸಮಾರಂಭವೆ ಇರಲಿ, ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊರೆದೇ—ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತೊಂದರೆ ಏತಕ್ಕೆ?’ ಎಂದರೆ—‘ಯುದ್ಧವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ’ ಎಂಬ ಉತ್ತರ. ಆದರೆ ‘ಈ ಯುದ್ಧವೇ ಏತಕ್ಕೆ?’ ಎಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿರುತ್ತರ. ಈ ನಿರುತ್ತರವು ನಮಗೆ ಇದ್ದರೂ, ಉತ್ತರವು ಬೊರೆ ತಿದೆ ಎಂಬ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಈ ಯುದ್ಧದ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವರಲ್ಲವೆ? ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತೊಂದರೆಯು ಹಾಗಾದಂತಿರರ್ಥಕವೆ?

ಅಲ್ಲ; ಎಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ; ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತೊಂದರೆ ಪಡುವುದು ಮಾನವನ ಪುನರಧಿಪ್ಪಾನಕ್ಕಾಗಿ; ಮಾನವನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ; ಮಾನವನು ಮಾನವನಿಂದ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಜೋಗಲಾಡಿ-

ಸುಪ್ರದಕ್ಕಾಗಿ; ಮಾನವನು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ 'ರಾವಣ'ನ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ—ಎಂಬ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ?' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ 'ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಉತ್ತರವು ಬರುತ್ತದೆ. 'ಇದೆಲ್ಲ ನಡೆದುದು ಹಾಗಾದರೆ ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೇ?' ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿಯೇನು? ಭಾರತೀಯರು, ಮೂಡಣದವರು ಕೇವಲ ಇಂದು ನಿನ್ನ ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಡುವಣದವರ ಬವಣೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಪಡಬೇಕೆ? ಒಬ್ಬರ ಗೋಳಾಟವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತೊಳಲಾಡಬೇಕೆ? ಒಬ್ಬರ ಸುಖ, ಒಬ್ಬರ ಸಮಾಧಾನ, ಒಬ್ಬರ ಸಮೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತೊಡಕು ಎಂದಂತಾಯಿತೆ? ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ದುಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು? ಬೇರೊಬ್ಬರು ತೊಂದರೆ ಪಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು? ಹಾಗಾದರೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದವರ ಗತಿಯೇನು? ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯ ಬೇನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಾಗ, ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ನರಳುತ್ತಿದ್ದವರ ಪಾಡೇನು? ಅವರು ಮುಂದಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ತೊಂದರೆ ಪಡುವುದೆ ಏನು?

ಲಿನ್ ಯು ಟಾಂಗ್ ಎಂಬ ಚೀನದ ತರುಣ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು ಇದೇ ಮಾತಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬಲು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಶಾಂತಿ ಪುಷ್ಟಿ ತುಷ್ಟಿಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಚೀನೀ ಜನರು ಇಂದು ಇಷ್ಟು ಬವಣೆಗೀಡಾದುದೇಕೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ವಕ್ಕೆ ತಾನು. ಉದಾತ್ತವಾದ, ಅದರ್ಶವಾದ, ಮಾನವೀಯವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚೀನೀ ಜನರು ಇಂದು ನಾಡು, ನುಡಿ, ಜನರು, ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವೆನ್ನಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಗೊಂದಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದೇಕೆ? ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ನಾಗರಿಕತೆ ಇದ್ದ, ಅದೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೀನವು; ಇಂಥ ಪಡುವಣದ ನಾಗರಿಕತೆ, ಪಡುವಣದ ಸುಧಾರಣೆ, ಪಡುವಣದ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಎಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತ ಈ ಪರಾಧೀನದ, ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಪರರ ಭೀತಿಯು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಎದುರು ನಿಂತಿರುವ ದಿನಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಅಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲವೆ? ಇದೇನು ಪ್ರಗತಿಯ ಮಹಿಮೆಯೊ, ಪರಿಣಾಮವೊ ಮರ್ಯಾದೆಯೊ?

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಸಮೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರದೆ ಹೊಸದನ್ನು, ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು, ಲೆನುಕೊಲವಾದುದನ್ನು ಪಡುಕಹತ್ತಿ, ಇಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ದಾಸನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟತೊಡಗುತ್ತ, ಈಗ ತನ್ನತನವನ್ನೇ ಅವುಗಳ ಚಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ

ಕೊಂಡು, ತಾನೇ ಅವುಗಳ ಬಂದಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಂದಿನ ಮಾನವನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಉದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರ ಕುತ್ತಿಗೆ-ಕೊಯ್ಯತನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ತೊಂದರೆಪಡುತ್ತಿರುವನು.

ಏಕೆ?—ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಉತ್ತರಕೊಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವನ ಅವಿವೇಕ. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾನವನು ಸಂಘಟಿತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಹತ್ತಿದನೋ—ಆ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಮರೆತುದರಿಂದ; ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಹತ್ತಿದನೋ ಆ ಉದಾತ್ತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವಿವೇಕದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟದುದರಿಂದ—ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು.

ಹಾಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಇನ್ನು ವಿವೇಕಿಯಾಗುವುದೆಂದು? ವಿವೇಕವು ಮತ್ತೆ ಅವನ ಮನೋರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಹತ್ತುವುದೆಂತು? ಮಾನವನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವುದೆಂದರೆ ಅವಿವೇಕಿಯಾಗುವುದೆ? 'ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವೆನು, ದೇವತ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿಕೆಗಳು ಹಾಕುತ್ತಿರುವೆನು!' ಎಂದು ಜಿಗಿದಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು, ಹಾಗಾದರೆ ತನ್ನ ಅವಿವೇಕದ ದಾಸನಾಗಹತ್ತಿರುವನೆ, ಪಾಶವಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಗುಲಾಮನಾಗಹತ್ತಿರುವನೆ? ಮಾನಸಿಕವಾದ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಸೋಲಹತ್ತಿರುವನೆ? ಇದೂ ಒಂದು ತೊಂದರೆಯೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಮುಂದುವರಿದ ಮಾನವನು ಅವಿವೇಕಿ; 'ಹಿಂದುಳಿದವ' ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ತನ್ನ ವಿವೇಕದ ಕೂಗಿನಂತೆ, ತನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನು ತೋರಿಸಿದ ದಾರಿಯಂತೆ ನಡೆಯುವ ಇತ್ತೀಚೆ ಮನುಷ್ಯನು. ಅಂತೆಯೇ ಮೊದಲು ವಿವೇಕ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ನಿಸರ್ಗಸಿದ್ಧವಾದ, ಸಹಜವಾದ ಜೀವನಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಲು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮನವೊಲಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಕಾಡುಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಹವಿಯ ಬದುಕು ಒಳಿತಾದುದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇಂದಿನ ನಾಗರಿಕ ಮಾನವನಿಗೆ ತನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯವನ ಕತ್ತನ್ನು ಹಿಂದುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆನ್ನಿಸಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ, ಸರಲವಾದ—ಸಹಜವಾದ—ಜೀವನ ಎಂತಹದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ—ಆ ಸದಸದ್ವಿವೇಕವನ್ನೇ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಾರು?

ಇನ್ನು ಮದುವೆ, ಕುಟುಂಬ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜೀವಾದ ತೊಂದರೆಗಳೆಲ್ಲವೆ? ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ, ನಿರ್ಮಮನಾಗಿ ದುಡಿದು, ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ವಕ್ಕೆ ತಾನು ಇದ್ದ ಗಂಡುಸೂ; ಜಿಲುಪೆಯಾಗಿ ಪೂರ್ಣಿಯಾಗಿ ಸಂತ್ಯಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹೆಂಗುಸೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಸೊಗಸನ್ನೂ ತೊರೆದು ಮದುವೆಯೆಂಬ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವುದೇಕೆ? ಮನೆಯೆಂಬ, ಕುಟುಂಬ ಎಂಬ

ವೇಚಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಪಡುವುದೇಕೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಎಂದರೆ 'ಇದು ಬೇಕಾದ, ಬಯಸಿದ, ಸುಖಮಯವಾದ ತೊಂದರೆ' ಎಂದೇ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗಬಹುದಲ್ಲವೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ! ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಬ್ಬರ ತೊಂದರೆಯು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು; ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೈಹಿಡಿದವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬರುವೆ—ಎಂದು ಕಂಚರಸಾಕು, ಮನೆಯೊಡತಿಯ ತೊಂದರೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು; ಒಳಗಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಪುರುಷನು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದೇ ಇವರ ವಿಧಾನ. ಈ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನಿರಬಹುದು? ಅದು ತಾನು ದುಡಿಯಬೇಕು, ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅವನೂ ಪಡೆಯಬೇಕು; ತಾನು ಹಣ್ಣಾಗುವವರೆಗೆ ಸವಿಯಬೇಕು, ಮತ್ತೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸಿಕ್ಕಲಿ, ಆತನೇ (ಎಷ್ಟೆ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿರಲಿ), ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪತಿಯಾಗಿ ಇಳಿಯಲಿ—ಎಂದು ತೊಂದರೆಪಡುವುದೇಕೆ? ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಅಹಿಂಸಾತತ್ತ್ವವಾದರೂ ಇದೆ ಬಗೆಯದೆ. ಬೇರೆ-

ಯವರು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆತ್ತುವಂತಿಲ್ಲ. ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದ ಹಗೆಗಳೆದುರು ಕತ್ತನ್ನಿಡಬೇಕು ಹೊರತು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೆರಳುವಂತಿಲ್ಲ; ಅವರು ಎಂತಹ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ—ನಾವು ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರಿಸುವುದುಬೇಡ ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತುಗಳೇ ಅಲ್ಲವೆ ಆ ಹೆರವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಗೆ ಕಾರಣವಾದುದು. ಇನ್ನು ಪತಿಯು ಎದುರಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಎನ್ನುವ ಇಂದಿನ ಹಂಗುಸರದೊಂದು ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವೆ ಆಗುವುದು. ಹೀಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ತೊಂದರೆಪಡುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಭೇದಗಳಿವೆ; ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಅದರೂ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಲಾಭವೆನ್ನಬಹುದು; ಒಂದು ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸುಖವಹವಾಗುವುದು; ಒಂದು ಹಿಂಸೆಯೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಹಿಂಸೆಯೆನಿಸುವುದು. ಅಂತೆಯೇ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವವರು ತಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ತೊಂದರೆಪಡುವವರ ವಿಚಾರವನ್ನಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು; ಇತ್ತ ತಮಗಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಹೆರವರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಅದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು, ಒಟ್ಟು ತೊಂದರೆಯು ವಿನೇಕವನ್ನು ಉದಯಿಸಬೇಕು!

ತರುಣ-ತರುಣಿಯರೇ,] ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಗ್ರಂಥಗಳು [ಓದಿ ಸುಖಪಡೆಯಿರಿ!	
ಗರ್ಭನಿರೋಧ ೧-೮-೦	ಕಾಮಕುಂಜ ೧-೮-೦
ಸಂತತಿ ನಿಯಮನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯಗಳು, ಅಸನಗಳು-ಶೃಂಘ ಡಾ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಸಚಿತ್ರ ಪುಸ್ತಕ.	ಕಾಮ, ಶೃಂಗಾರ, ಪ್ರೇಮದ ಪಾಠ, ಪ್ರಥಮರಾತ್ರಿ, ಸಂಭೋಗಾಸನಗಳು, ಚಂದ್ರ, ಮಶ್ವ, ಮದನ, ಚಿಂಬನ, ...
ದಾಂಪತ್ಯ ದರ್ಶನ ೧-೮-೦	ವಿಕೃತ ಕಾಮ ೧-೮-೦
ಸಂಭೋಗಸುಖ, ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಆತ್ಮೈಕ್ಯ, ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಸದೃಢತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಿ. ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರಾಯರ ಗ್ರಂಥ.	ಬಾಲ್ಯದ ಕಾಮವಿಕಾರಗಳು, ಸ್ವಾನುರತಿ, ಹಿಂಸಾರತಿ, ಪ್ರದರ್ಶನ ರತಿ, ಸಲಿಂಗರತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಟ್ಟಿನ ಮಾತುಗಳಿವೆ.
ಅನಂಗರಂಗ ೧-೮-೦	ರತಿರಹಸ್ಯ ೧-೮-೦
ಪ್ರೀತಿಯುತರ ಲಕ್ಷಣ, ಸಂಭೋಗ ಕಲೆ, ರಸಸಮಯದ ಹಾವಭಾವಗಳು, ಪ್ರವಣಾದಿ ಔಷಧಗಳು....	ತಾರುಣ್ಯದ ಮದ, ಸ್ತನಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸಮಾಗಮರಯನ ಇತ್ಯಾದಿ ರತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಪೂರ್ಣ ರಹಸ್ಯ!
ಪ್ರೇಮಕಲಾ ೧-೮-೦	ಪೌರುಷ ೧-೮-೦
ಅಸ್ತೀಲವಲ್ಲ! ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಕೋರ್ಟಿನ ನಿರ್ಣಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಚಿತ್ರ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ.	ನೃತ್ಯಸಂಕರವೆಂದು ಮರುಗಬೇಡಿ. ಪುನಃ ಪೌರುಷ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನೂರಾರು ಉಪಾಯಗಳಿವೆ.
ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ತಿಕ್ಷಣ ೧-೮-೦	ಅವಿನಾಹಿತರ ಸಮಸ್ಯೆ ೧-೮-೦
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಮೂರು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಟ್ಟು. ಗುಪ್ತ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಹಿತ ಇವೆ.	ಸ್ವೈರಾಚಾರ ವಿನೇಚನೆ, ವಿವಾಹಿತ ಮಾತೆ, ಹಸಗಟ್ಟಿ ಅಟಿ, ಪ್ರೀತಿ ವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಗ್ರ ವಿನೇಚನೆ.
ವಿ. ಪಿ. ನೆಚ್ಚು ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿಗಾಗಿ ಒಂದಾಣಿ ಅಂಚೆಯ ಚೀಟಿ ಕಳಿಸಿರಿ. ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.	

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

“ ವಿಹಾರಿ ”

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಥಾವೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ, — ನಿರಾಶಾಜನಕ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ, — ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿ
ಏಜಂಟರ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ!, — ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಕೆಲಸಗೇಡಿತನ, — ಯುದ್ಧ, ಕನ್ನಡ
ಸಾಹಿತ್ಯ! — ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಜಂಗುಳಿಯ ಸಾವುನೋವು! —
ಪಿ. ಇ. ಎನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು!

ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ವಿಮಾಕಂಪನಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಕಂಪನಿಯ ಉನ್ನತಿ ಅನತಿಗಳು ಅದರ ಏಜಂಟರನ್ನೆವಲಂಬಿಸಿರುವವು. ಏಜಂಟರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಗಿರಾಕಿ-ಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದರೆಯೆ ಕಂಪನಿಯು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಿ ಜನತೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಇದು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದದ್ದು; ೧೯೨೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕಂಪನಿಯ ಪುನರ್ಘಟನೆಯಾಯಿತು. ಹೊಸ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳೂ, ಹೊಸ ಹುರುಪಿನ ಏಜಂಟರೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಕಂಪನಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನು ತಂದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಏಜಂಟರ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಕಂಪನಿಯ ಜಾಹೀರಾತೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಮುದುಕರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾದರೂ, ಹೆಸರಿಗಾಗಿ ಕಂಪನಿಯ ಕೂಡ ಶಮ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುವಂತಾಗಿದೆ. ಏಜಂಟರಾದರೂ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದ ಮೂಲಕ ಸಿಕ್ಕುವ ದಲಾಯಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ (ಸಾಹಿತ್ಯ) ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ೧೯೪೩ ಮುಗಿದು ೧೯೪೪ ಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ಕಂಪನಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಇದೇ ವಿಹಾರಿಯ ಕೈಸೇರಿದೆ. ಈ “ ಅಥಾವೆ ” ಯ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಹಿತ ಪಡೆಯ ಬೇಕಾಗಿ ದ್ದ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗೇನೇ ನಡೆಯಬೇಕೇ? — ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು, ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ೧೯೪೩ ಇಸವಿಯನ್ನು ತುಸು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಏಜಂಟರು ಏನೇನು ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿದರು, ಅವರಿಂದ ಕಂಪನಿಯು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಇಡೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷವೆಂದರೆ ಅದೇನೂ

ದೊಡ್ಡ ಕಾಲಖಂಡವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಪುರ್ವಾಹ ಎತ್ತ ಸಾಗಿದೆ— ಯಾವ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಅದು ಮುಟ್ಟಬಹುದು— ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನದರ ನೆನಪು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಿನದರ ಬಗೆಗೆ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ‘ ಅಥಾವೆ ’ ಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ.

* * *

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಹೊಸ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯೊಡೆದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕರಮರಕರ ಅವರ “ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ” ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ “ ಮಂಕು ತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ” ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯನವರ “ ತೆನ್ನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ” ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟರ, “ ಜಹಾನಾರ, ” ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ “ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳು, ” ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ “ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ” ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥ, ಪಾಪಪುಣ್ಯ ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ, ಗುರುನಾಥಜೋಶಿ ಅವರ “ ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ” ದ ಅನುವಾದದ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಎಷ್ಟು ಒಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡಿಯೂ ಎಷ್ಟೇ ಲೆಖ್ತುಹಾಕಿದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವರುಷ ಪುಸ್ತಕವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದಕ್ಕೆ ಮೀರದು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಎಷ್ಟು, ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಷ್ಟು, ನಾಟಕಗಳೆಷ್ಟು, ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿದರೆ, ಹೊರಡುವ ಫಲಿತಾಂಶವು ತೀರ ನಿರಾಶಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ತುಸು ತಿಂದರೂ ರಸ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಇದು ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿರಬಹುದೇ? ಹಾಗೆಂದರೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ರಸವೆಷ್ಟು, ಕಸವೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಾಲ-

ಪುರುಷನೊತಹ ಮಹಾ ವಿಮರ್ಶಕನೇ ಸದಾ ಸಿದ್ಧನಿರುವಾಗ ವಿಹಾರಿಗೇಕೆ ಆದರ ಉಸಾಬರಿ? ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಕಸಪೋಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕಸ ಉಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲಪುರುಷನೇ ಇಂದು ತನ್ನ ದವಡೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲೆಂದು ಗೋಳಾಡುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದಿದೆ, ಕನ್ನಡ ಬರಹದ ವಿಷಯ. ದಲ್ಲಿ! ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಆದದ್ದಾದರೂ ಏನು? ನಮ್ಮ ಏಜಂಟರ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲಿ ಆಡಗತು? ಕಂಪನಿಯ ಎಲ್ಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದರೆ, ಕಾಗದದ ಕೊರತೆ. ಇದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಕಾಗದದ ಕೊರತೆ ಇದ್ದುದೇನೋ ನಿಜ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕಗಳ ಸಂಚಾಲಕರು ಹೊಸಬರೆಹ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೋಳಾಡುವರೇಕೆ? ಕಾಗದವಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟನೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದೆರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾಗದದ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಬೇಕು. ಬರೆಯುವುದು ಅರ್ಥಮರ್ಥವಾಗಿರುವಾಗಲೇ, ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮುಂಬರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಹೆಣೆಯಲು ಆತುರರಾಗುವ ನಮ್ಮ ಬರೆಹಗಾರರು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ಒಂದೆರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಗದದ ದರ ಇಳಿಯುವ ವರೆಗೆ ಬಹುಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವರೆ? ಇದು ಸಲ್ಲದ ಮಾತು! ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಕಾರಣ ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ, ಬರೆಹಗಾರರಿಗೂ ದೋಷ ತರಲಾರದ ಬೇರೊಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕವಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬರೆಹಗಾರರು 'ಹಂಗಾಮಿ ಹುರುಪಿನವರು. ಹುರುಪು ಬಂದರೆ ಹುನುಮನಂತೆ ಹಾರುವವರು! (ಕೇವಲ ಲೇಖಕರೇ ಏಕೆ? ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಕೂಡ ಅದೇ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಡೆಗಳು! ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಎಶ್ವವಿಡ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.) 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನ' ಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಬಿಡುವಾದಾಗ, ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿವಿಲ್ಲದಾಗ, ಅಂಗಡಿಯವನ ಉದ್ದರಿ ಕರಗಿದಾಗ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಉಪದ್ರವ ಅಡಗಿದಾಗ, ಉಚಿತಕಾರಭಾರದ ಉಪದ್ರವ—'ಖಾಲಿ' ಹರಟೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಇನ್ನೇನೂ ತೀರಿದ ನಂತರ—ನೇಳೆ ಉಳಿದರೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾದರೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಸಾಹಿತ್ಯಸೇನೆ! ಇದೊಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಖಾತೆ! ಊರ ಮುಂದಿನ ಧರ್ಮಶಾಲೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಊರಲ್ಲಿಯ ಉದಾರ ಮಹಾನುಭಾವರು ಏನೇ ತಮ್ಮ ಲಹರಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆಗಾಗ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಂತೆ—ನಮ್ಮ ತಕ್ಕುದು! ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ

ಏಜಂಟರ ಜ್ಯಾತಿಗೆ ಜ್ಯಾತಿ, ಕಂಪನಿಗೆ ಅವಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಕಹಿಯಾದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

* * * ಈ ಸಾಧಾರಣ ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಶದಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಣಗಳು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಟುನೆವಗಳೆಂದೇ ಎನಬಹುದು! ಕಂಪನಿಯ ಪುನರ್ಘಟಿತವಾದಾಗ ಹೊಸ ಗೊತ್ತು-ಗುರಿಗಳನ್ನೂ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನೂ ಬಯಲಿಗೆ ತಂದು, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳಾದ 'ಶ್ರೀ' ಅವರು ಈಗ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ 'ಕೂಗಿ' ಕೊಳ್ಳುವ ಕಷ್ಟ ದೂರವಾದ ಮೇಲಾದರೂ 'ಕನ್ನಡಮ್ಮ' ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಬರೆವಣಿಗೆಯಿಂದ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ಇದೀಗ ಬಯಲಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಅವರು ಬರೆಯಬಹುದಾದದ್ದು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಈಗಂತೂ ಪರಿಪತ್ತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಪದವಿಯಿಂದಲೂ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಾಧಾರಣ ಪರಿಶ್ರಮವುಳ್ಳ ಅವರು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ, ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾರಿ ತೋರಿಸಲಾರರೆ? ಕಥೆ, ಕವನ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಇದೀಗ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಪತ್ತಿಗೆ "ರಿಕ್ಟರ್ ಭರ್ತಿ" ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿಯ ವರೆಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಸಾಂಗಲಿಯ ವರೆಗೂ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ ನಡೆಯಿಸಿದವನು ಬೇಸರಗಳಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಲ್ಲಿ "ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನೋಟ"ದ ಕಾಟ ಬೇರೆ! ಹೀಗಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದರೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಕವಿಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಳೋಣವೇ? ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ 'ಪಂಚಜನ್ಯ'ವನ್ನೂ ಕನ್ನಡದ ಕಾಡುಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗರ್ಜಿಸಿದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು, 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ' ದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ 'ಕು.ವೆಂ.ಪು.'ಗಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಕನ್ನಡ ವಾಣಿಯು ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳೆಂದು ಪುಸಿದ್ದರಾಗಬಹುದಾದ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದೆಯಂತೆ. ಅಂತೇ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹವಾವುದೂ ಹೊರಬಿದ್ದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇರಬಹುದು! ಬೇಂಪೆಯವರೆಂತೂ ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗದ ಜಾತಿ, ನೀತಿ, ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆಂತೆ! 'ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ, ಹೊರಜಗದಲ್ಲಿ ದಾರುಣವಾದ ಯುದ್ಧ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಎಂದು ದುಃಖ

ಗೋಳೆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಕವನ ?' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಬಹುದು ಸೌಂದರ್ಯಪಾಸಕರಾದ ವಿ. ಸಿ. ಅವರು ! 'ವಿರಹಿಣಿ' ಯ ವಿರಹ ತಾಪವು, ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿ 'ಆನಂದ ಕಂದ' ರನ್ನು ಮೂಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತೆ ? 'ವಿನಾಯಕ'ರು ಕಾಲೇಜಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಭಾರವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ವಿನಾಯಕನಂತೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಲಾರನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಯೆ ? ಅವರೇನೋ 'ಬಾಳದೇಗುಲ' ವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಂಟ್ರೋಲ್ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಬಂದಿತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ! 'ಬಾಸಿಗ' ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸ ಬಗೆ ಹರಿಯಿತೆಂದು ಮುಗುಳಿಯವರು ತಿಳಿದರೆ ? ಮುಂದಿನ ಸಂಸಾರದ ಸೊಗಸು ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಲಿಲ್ಲವೆ ? ಸಾಲಿಯವರ ಇಂಚರ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಯಿತೆ ? ಎಡ್ವೆಡ್ಜ್ ರತ್ನ ಪ್ರೆಹಿಬಿಶನ್ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದಿರಬಹುದೆ ? ಪ್ರೆಹಿಬಿಶನ್ ಈಗ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ವಿಹಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕವಿಗಳ ಈ ಕರ್ಮಕಥೆಯೇ ಕಥೆಗಾರ-ಕಾದಂಬರಿಕಾರರದೂ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾಟಕಕಾರರಾದರೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕವಿ, ಕಥೆಗಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ನಾಟಕಕಾರ ಎಂದು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಖಾಸೇಸುಮಾರಿ ನಡೆಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬರಹಗಾರರೆಂದರೆ ಜನರಲೇ ಮರ್ಚಂಟಸ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ರೇಡ್ಯೂರ್ ಪ್ಲೇಡಿನಿಂದ ರಾಜನ್ ಅವರ ನಸ್ಯದ ಪುಡಿಯವರೆಗೂ, ಕೊಡೆ ಮೊದಲನೆಯವರೂ ಕಾಲಮರೆಯವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಂತೆ—ನಮ್ಮ ನಾಟಕಕಾರರು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಕವಿಗಳು ಕಥಾಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ವಿಮರ್ಶಕರೆಂದು ಯಾರೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ಇದ್ದು ಬಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ನಗೆಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಕೈಯಾಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಗುತುರುಕಿ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದವರು, ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಆಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಣ್ಣಕತೆಯೊಂದನ್ನೇ ವರಸಿ ವಧುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ 'ಆನಂದ'ರ ಚಂಪ್ರಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಮೆಕಾಲವೆಂದೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದ ಗೂಢವಾಗಿದೆ. ಯಾರೋ ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ನಿಜವೆನ್ನುವ ಹಾಗಾಗಿದೆ ; ನವವಿವಾಹಿತರ ಸೊಗಸು-ಸರಸಗಳನ್ನು ಸರಸವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಆನಂದರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ, ಮೊದಲು ಅವರು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈಗ ಸಂದಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಆ 'ಹೊಸ ಬಾಳು' ಈಗ ಷೇಷ ಕತೆಯಾಗಿದೆ, ಅಂಥ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆ

ಯುವ ಕಾಲ ಮುಗಿದಿದೆ—ಎಂದು ಜನ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆ ? ವಿನಯದ ಮೊಟ್ಟೆಯೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಟನ್‌ಪಾರ್ಕಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ವರುಷದ-ಮೇಲೆ ಕಾಲ ಹೋಯಿತು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬೀಗದ್ದ ಕೈ ಮರೆತರೋ ? ಕಳೆದು ಕೊಂಡರೋ ? ಏನಿದ್ದರೂ ಪಾರ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲು ಇನ್ನೂ ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ವಿ. ರಮಾನಂದರಾಯರ ಮಗನಾದ ಭಾವಯ್ಯನಿಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರು ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ಹನಿಗಳು' ಹಳ್ಳವಾಗಿ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಮಲಾ ದೇವಿಯರಂತೂ 'ಹೊಂಬಿಸಿಲಿ'ನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋದರು. ಇದೇನೋ ಬದುಕು ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡುವ ದಾಸಯ್ಯನ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು—ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲಿಗಳ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು—ಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೇರಲೋ ಕಲಂಕಿತ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಚಿತ್ರ ತೋರಿಸಲೋ ಎಂಬ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ, ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನಲ್ಲದೆ ಪಾಪ. ಪುಣ್ಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಲಕುವ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆಯೇ ಈ ವರ್ಷದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯ ಬಹುಮಾನ—ಎಂದರೆ ಬರೀ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಮತ್ತೆ !—ನಿಗಬೇಕು. ಎಂದು "ಘಟ್ಟೇ" ಸಂಪೂರ್ಣನಾಟಕ, ಇನ್ನಷ್ಟು 'ಚಿಲ್ಲರೆ'ಯಾಗಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಹೀಗೆ ಬಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು, ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಪುಸ್ತಕ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಶ್ರೀರಂಗರು. ಬಿಟ್ಟದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ದಣಿದಿರಬಹುದೆ ?

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು, ಯಾರೂ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದು ಹೋದ ನಂತರ, ಒಳಗೆ ಪುಷ್ಪವಾಗಿಯೂ ಹೊರಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಪ್ರಜಾಮತದ ದೀವಾನಳಿ ಸಂಚಿಕೆ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ತುಸು ತಡವಾಗಿದ್ದರೂ 'ಪ್ರಜಾಮತದ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲೇಬೇಕು. ಇದೀಗ ಆನಂದರಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಸ್ತೂರಿ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮೊದಲಾದ ಮಾನನೀಯ ಬರಹಗಾರರು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗಿ ೫೨ ತಿಂಗಳಾದರೂ ಅದರ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ನಮ್ಮ ಜನರ ಒದುಕಿನ ಮೇಲಾಗಿದೆ ಹೊರತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಎಂದಿನಂತೆ ಬರೆದುದನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಷ್ಟ, ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಅನಾನುಕೂಲತೆ, ಯುದ್ಧ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದವರ ಬಾಳು, ಹಿಂದುಳಿದವರ ಗೋಳು, ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ

ಸಂಕಷ್ಟ, ಬರೆಗಾಳ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಪರೀತ, ಜನರ ಬಂಧನ, ಶಿಕ್ಷೆ, ಇಂದಿನ—ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಂದಿನ—ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ತೊಡಕು, ಮುಂದಿನ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಚಾರ ಇವಾವು ದರ ಸುಳಿವೂ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಬರೆದದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ-ಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೇಮ-ವಿವಾಹಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಲಾಡು-ತ್ತಿವೆ. ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಕಾವ್ಯರಾಮದ ಬೇಲಿಯಾಳೆ ದೃಷ್ಟಿಯ-ನ್ನೆತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಾದ ನಾಟಕಕಾರರು ಕೂಡ ಮುಂದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿನ್ನೂ ಪರೆಗೆ ಹರಿಯಿಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದು ಆಳಿಯದಾಗಿದೆ, ಹೊಸದು ಹುಟ್ಟಿದಾ-ಗಿದೆ. ಬದುಕು ಬೇಕಾದ-ಬೇಡಾದುದರ ನಡುವೆ ನೇತು ನಿಂತಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದೇವನವಾದರೂ ಇರುವ—ಇಲ್ಲದುದರ ನಡುವಿನ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಂತಾಗಿದೆ. ಈ ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೋ! ಹೇಗೋ! “ಯುದ್ಧ—ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಎಂಬ ತಮ್ಮ (ಪ್ರಜಾಮತ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ) ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಅದರ ವಿಷಯ-ವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿರಬಹುದೆಂದು ಬಹಳ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಓದಿದೆ; ಅದರ ಬಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ‘ಕೆಂದದಂಥ’ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ‘ಅನ್ನದೇವರು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯಿದ್ದಾರೆ! ಅವರು ಹೇಳು-ವುದನ್ನೇ ನೋಡಿ: “ಈ ಯುದ್ಧ ಕೆಲವು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ-ಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ. ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾ-ಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಅನ್ನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿ-ಸಿರುತ್ತವೆ. ಪರಿಷತ್ತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿರುವುದೇನು?... ಸಹಾ ನಾನಾನನ ಹಿತ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ, ಭಾವವಿಚಾರಗಳ ಸಮನ್ವಯ-ಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಈ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ಬರ-ದೇನು? ಈಗ ಜನತೆಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲ; ಹೂವಿನ ಹಾರಗಳಲ್ಲ. ಅನ್ನ-ಅನ್ನ-ಅನ್ನ!” ಅಂತೂ ಪರಿಷತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಉಳಿದ ಮನೆಗಳನ್ನೇಳೆ ವರ್ಷದೊಳ್ಳಿವೆಂಬುದೇ ಇವರ ಆರೋಪ! ಇದು ಸರಿಯೇ? ಪರಿಷತ್ತು ಅನ್ನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲದ; ಅದರ ಅದು ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳಿಗೆ—ಹೊಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ, ಎಂಬುದನ್ನರಿ-ಯದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನೋಟದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೀಗೆ ಆರೋಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನರ್ಥ? ಪರಿಷತ್ತು ನಮಗೆ ಇಂದು ಹೇಳುವುದು ಒಂದೇ, ಅನೇನೆಂದರೆ “ನುಮದುಮೇ ಸಮೀಕೃತ್ವಾ ಲಾಭಾಲಾಭಾ ಜಯಾಜಯೌ | ಮೆಂಬರೋಭವ ಮೇ ಪಾರ್ಥ, ಸದ್ಯಃ ಸಾಧಾರಣೋಪಿವಾ ||” ಅದು ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಏನು ಬೇಡುವುದು? ಅತ್ತರು-ಸುಗಂಧಗಳ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅಂಗಡಿಯವರಾದರೂ ಏನುಮಾಡಿ-ಯಾರು?

ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಇದೇ ಆಕ್ರೋಶ, ಇದೇ ಅಸಹಾಯದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸೇರಿತ್ತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ. ಪಲ್ಲಡೋಲ್ ನಾರಾಯಣ ಮನೋನ್ ಅವರು, ಮಲೆ-ಯಾಳಿನ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಕವಿಗಳು. ಅಮೋಘವಾದ ಕವಿತಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಕೋಟಿ ಜನ ಮಲೆಯಾಳರ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಮಲಬಾರಿನ ಕರುಣ ಕಥೆ ಕವಿಯ ಪೃಥಯವನ್ನು ಹಿಂದಿತ್ತು. ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಓದಲೇಬೇಕು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು: “ಎಂದಿನಂತೆ ಸುಗಂಧವೂರಿತ ವಸಂತ ಬಂದಿತು. ಪರ್ವತ-ದರಿಕಂದರ-ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ರೇಶಿಮೆಯನ್ನು ಹೊದ್ದು ನಿಂತುವು. ಗಗನವೆಲ್ಲ ರಾಗರಂಜಿತವಾಯಿತು. ಅದರ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸನ್ನಿಲ್ಲ. ಅನ್ನಗಾಣದ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹವಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಗುಡ್ಡಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮುಂದೆ ಸೇರ-ಬೇಕಾದ ಸಾಗರದ ಒಗೆಗೆ ಹೊಳೆಗಳೇನೋ ಹಾಡುತ್ತಿವೆ. ಮಳೆ ದಂಟೆಗಳೊಡನೆ ಸದಸದಲ್ಲಿ ನಗು ಬೀರುತ್ತಿವೆ. ಅದರ ಆ ಗಾಸದಲ್ಲಿ ದ್ದುದು ನಿರ್ಗದ ಗೂಢರಮೃತೆಯಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆ-ಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಒಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿಗಳ ಎದೆ ಸೀಳುವಂಥ ಅರ್ತರವ. ಕೆರೆ-ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಕಮಲಗಳರಳಿದುವು. ಅದರ ಜಿಪ್ಪಾಗಿ ಮುಗಿಲನ್ನು ನೋಡು-ತ್ತಿವೆ. ಏನು ಯೋಚನೆಯೋ ಅವುಗಳಿಗೆ? ಇದೀಗಿನ ವರೆಗೆ ಮೊದಲು ರಾತ್ರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಿದ ಮುಗಿಲುಮಲ್ಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಅಪಹರಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿವೆಯೇ?”

* * *

ಅಖಿಲಭಾರತ ಪಿ. ಇ. ಎಸ್. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಅದರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೊಪ್ಪಿರಾಗಿದ್ದ ರಮಾನಂದ ಚತರ್ಜಿ-ಯವರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ೭ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ನೆಹರು ಅವರು ಉತ್ತಮ ರಾಜಕಾರಣ ವಟುಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಬರೆಹಗಾರರೂ ಹೌದು. ಅವರ ಅತ್ಯಪರಿಪ್ರಿಯೆಯು ಬರೆಹಗಾರಿಕೆಗೆ ಮನಸೋಲದಿದ್ದವರು ತೀರ ವಿರಲ. ಅಂಗ್ಲ ಬರೆಹಗಾರರು ಕೂಡ ಅವರ ಭಾಷಾ-ಪುರುಷತ್ವವನ್ನೂ, ವಿಶಾಲ ಅನುಭವವನ್ನೂ, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮನವಾರೆ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸಂವೇದನಾಶಕ್ತಿಯಿದೆ, ಕಲ್ಪನೆಯ ಆಳವಿದೆ, ಭಾವನೆಯ ತೀವ್ರತೆಯಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಂತಲೂ ಕತೋರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕುಸುಮ-ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಈ ಗೌರವ ಎಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅವರ ಚುನಾನವಣಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಭೂಷಣ!

ಗೋಳೆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಕವನ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಬಹುದು ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸಕರಾದ ಎ. ಸಿ. ಅವರು! 'ವಿರಹಿಣಿ' ಯ ವಿರಹ ತಾಪವು, ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿ 'ಅನಂದ' ಕಂದ' ರನ್ನು ಮೂಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತೆ? 'ವಿನಾಯಕ'ರು ಕಾಲೇಜಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಭಾರವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ವಿನಾಯಕನಂತೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಲಾರದವರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಅವರೇನೋ 'ಬಾಳದೇಗುಲ' ವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಂಟ್ರೋಲ್ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಬಂದಿತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ! 'ಬಾಸಿಗ' ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸ ಬಗೆ ಹರಿಯಿತೆಂದು ಮುಗುಳಿಯವರು ತಿಳಿದರೆ? ಮುಂದಿನ ಸಂಸಾರದ ಸೊಗಸು ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಲೊಲ್ಲದೆ? ಸಾಲಿಯವರ ಇಂಚರ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಯಿತೆ? ಎಂಜುಡ್ಡು ರತ್ನ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದಿರಬಹುದೆ? ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಈಗ ಮದ್ಯಾಸಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಈ ಕ್ರುಶ್ನವಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ವಿಹಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕವಿಗಳ ಈ ಕರ್ಮಕಥೆಯೇ ಕಥೆಗಾರ-ಕಾದಂಬರಿಕಾರರದೂ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾಟಕಕಾರರಾದರೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕವಿ, ಕಥೆಗಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ನಾಟಕಕಾರ ಎಂದು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಪಾಸೇಸುವಾರಿ ನಡೆಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬರೆಹಗಾರರೆಂದರೆ ಜನರಲ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್ಸ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ರೇಡ್ಯುರ್ ಪ್ಲೇಸಿನಿಂದ ರಾಜನ್ ಅವರ ನಸ್ಯದ ಪುಡಿಯವರೆಗೂ, ಕೊಡೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಕಾಲಮರೆಯವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗನಂತೆ—ನಮ್ಮ ನಾಟಕಕಾರರು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಕವಿಗಳು ಕಥಾಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ವಿಮರ್ಶಕರೆಂದು ಯಾರೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ಇದ್ದು ಬಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ನಗೆಬರೆಹಕ್ಕೂ ಕೈಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಕೈಯಾಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಗುತುರುಕಿ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದವರು, ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಣ್ಣಕತೆಯೊಂದನ್ನೇ ವರಸಿ ವಧುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ 'ಅನಂದ'ರ ಜಂದ್ರಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಕಾಲವೆಂದೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯದ ಗೂಢವಾಗಿದೆ. ಯಾರೋ ಗುಜುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ನಿಜವೆನ್ನುವ ಹಾಗಾಗಿದೆ: ನವವಿವಾಹಿತರ ಸೊಗಸು-ಸರಸಗಳನ್ನು ಸರಸವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಅನಂದರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿದರೆ, ಮೊದಲು ಅವರು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈಗ ಸಂದಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಆ 'ಮೊಸಬಾಳು' ಈಗ ಷೇಷ ಕತೆಯಾಗಿದೆ, ಅಂಥ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆ

ಯುವ ಕಾಲ ಮುಗಿದಿದೆ—ಎಂದು ಜನ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆ? ವಿನಯದ ಮೊಟ್ಟೆಯೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆನ್ನಿಂಗ್‌ಟನ್ ಪಾರ್ಕಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ವರುಷದ-ಮೇಲೆ ಕಾಲ ಹೋಯಿತು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬೀಗದ್ದ ಕೈ ಮರೆತರೋ? ಕಳೆದು ಕೊಂಡರೋ? ಎನ್ನಿದ್ದರೂ ಪಾರ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲು ಇನ್ನೂ ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಪಿ. ರಮಾನಂದರಾಯರ ಮಗನಾದ ಭಾವಯ್ಯನಿಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರು ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ಹನಿಗಳು' ಹಳ್ಳವಾಗಿ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಮಲಾ ದೇವಿಯರಂತೂ 'ಹೊಂಬಿಸಿಲಿ'ನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋದರು. ಇದೇನೋ ಬದುಕು ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡುವ ದಾಸಯ್ಯನ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು—ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು—ಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೇರಲೋ ಕಲಂಕಿತ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಚಿತ್ರ ತೋರಿಸಲೋ ಎಂಬ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ, ಎರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನಲ್ಲದೆ ವಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಲಕುವ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಈ ವರ್ಷದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯ ಬಹುಮಾನ—ಎಂದರೆ ಬರೀ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಮತ್ತೆ!—ಸಿಗಬೇಕು. ಒಂದು "ಫುಟ್ಟೀ" ಸಂಪೂರ್ಣನಾಟಕ, ಇನ್ನಷ್ಟು 'ಚಿಲ್ಲರೆ'ಯಾಗಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು, ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಪುಸ್ತಕ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಶ್ರೀರಂಗರು. ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ದಣಿದಿರಬಹುದೆ?

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು, ಯಾರೂ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದು ಹೋದ ನಂತರ, ಒಳಗೆ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿಯೂ ಹೊರಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಪ್ರಜಾಮತದ ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ತುಸು ತಡವಾಗಿದ್ದರೂ 'ಪ್ರಜಾಮತದ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲೇಬೇಕು. ಇದೀಗ ಅನಂದದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಸ್ತೂರಿ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮೊದಲಾದ ಮಾನನೀಯ ಬರೆಹಗಾರರು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗಿ ೫೨ ತಿಂಗಳಾದರೂ ಅದರ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ನಮ್ಮ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಮೇಲಾಗಿದೆ ಹೊರತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಎಂದಿನಂತೆ ಬರೆದುದನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಷ್ಟ, ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೂ, ಯುದ್ಧಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದವರ ಬಾಳು, ಹಿಂದುಳಿದವರ ಗೋಳು, ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ

ಸಂಕಷ್ಟ, ಬರೆಗಾಲ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಪರೀತ, ಜನರ ಬಂಧನ, ಶಿಕ್ಷೆ, ಇಂದಿನ—ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಂದಿನ—ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ತೊಡಕು, ಮುಂದಿನ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಚಾರ ಇವಾವು ದರ ಸುಳಿವೂ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಬರೆಹದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ. ಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೇಮ-ವಿವಾಹಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲಾಡು. ತ್ರಿವೆ. ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಕಾವ್ಯರಾಮದ ಬೇಲಿಯಾಡೆ ದೃಷ್ಟಿಯು. ನೈತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದ್ದು ದರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಾದ ನಾಟಕಕಾರರು ಕೂಡ ಮುಂದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿನ್ನೂ ವರೆಗೆ ಹರಿಯಿಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದು ಅಳಿಯದಾಗಿದೆ, ಹೊಸದು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿದೆ. ಬದುಕು ಬೇಕಾದ-ಬೇಡಾದುದರ ನಡುವೆ ನೇತು ನಿಂತಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಜೀವನವಾದರೂ ಇರುವ—ಇಲ್ಲದುದರ ನಡುವಿನ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಂತಾಗಿದೆ. ಈ ತ್ರಿಶಂಕುವಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೋ! ಹೇಗೋ! “ಯುದ್ಧ—ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಎಂಬ ಶಮ್ಮ (ಪ್ರಜಾಮತ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ) ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಅದರ ವಿಷಯ. ವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿರಬಹುದೆಂದು ಬಹಳ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಓದಿದೆ; ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ‘ಕೆಂಡದಂಥ’ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ‘ಅನ್ನದೇವರು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯಿದಿದ್ದಾರೆ! ಅವರು ಹೇಳು. ಪ್ರದನ್ನೇ ನೋಡಿ: “ಈ ಯುದ್ಧ ಕೆಲವು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ. ಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ. ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾ. ಜಿತ ಗುಂಪುಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಅನ್ನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಪರಿಷತ್ತು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿರುವುದೇನು?.... ಸದಾ ಮಾನವನ ಹಿತ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ, ಭಾವವಿಚಾರಗಳ ಸಮನ್ವಯ-ಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಈ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ಬರ. ದೇನು? ಈಗ ಜನತೆಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲ; ಹೊಸ ಹಾರಗಳಲ್ಲ. ಅನ್ನ-ಅನ್ನ-ಅನ್ನ!” ಅಂತೂ ಪರಿಷತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಊಟದ ಮನೆಗಳನ್ನೇಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಇವರ ಆರೋಪ! ಇದು ಸರಿಯೆ? ಪರಿಷತ್ತು ಅನ್ನ ಕೊಡಬಲ್ಲದು; ಆದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳಿಗೆ—ಹೊಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ, ಎಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನೋಟದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೀಗೆ ಆರೋಪಿಸುವುದರಲ್ಲೇನರ್ಥ? ಪರಿಷತ್ತು ನಮಗೆ ಇಂದು ಹೇಳುವುದು ಒಂದೇ, ಅದೇನೆಂದರೆ “ಸುಖದುಃಖೇ ಸಮೇಕೃತ್ವಾ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಜಯಾಜಯೌ | ಮೆಂಬರೋಭವ ಮೇ ಪಾರ್ಥ, ಸದ್ಯಃ ಸಾಧಾರಣೋಪಿವಾ ||” ಅದು ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಏನು ಬೇಡುವುದು? ಅತ್ತರು-ಸುಗಂಧಗಳ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅಂಗಡಿಯವರಾದರೂ ಏನುಮಾಡಿಯಾರು?

ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಇದೇ ಆಕ್ರೋಶ, ಇದೇ ಅಸಹಾಯದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸೇರಿತ್ತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ. ವಲ್ಲಭೂಲ್ ನಾರಾಯಣ ಮೆನೋನ್ ಅವರು, ಮಲೆಯಾಳಿನ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಕವಿಗಳು. ಅವೋಘವಾದ ಕವಿತಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಕೋಟಿ ಜನ ಮಲೆಯಾಳರ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಮಲಬಾರಿನ ಕರುಣ ಕಥೆ ಕವಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಹಿಂಡಿತ್ತು. ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಓದಲೇಬೇಕು. ಅವರು ಹೇಳಿದರು: “ಎಂದಿನಂತೆ ಸುಗಂಧವೂರಿತ ವಸಂತ ಬಂದಿತು. ಪರ್ವತ-ದರಿಕಂದರ-ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ರೇಶಿಮೆಯನ್ನು ಹೊದ್ದು ನಿಂತುವು. ಗಗನವೆಲ್ಲ ರಾಗರಂಜಿತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜನಕ್ಕೆ ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ. ಅನ್ನಗಾಣದೆ ಜೀವನವೈತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಗುಡ್ಡಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮುಂದೆ ಸೇರ. ಬೇಕಾದ ಸಾಗರದ ಬಗೆಗೆ ಹೊಳೆಗಳೇನೋ ಹಾಡುತ್ತವೆ. ಮಳೆ ದಂಡೆಗಳೊಡನೆ ಸದಸದಲ್ಲಿ ನಗು ಬೀರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಗಾನದಲ್ಲಿ ದ್ದು ದು ನಿಸರ್ಗದ ಗೂಢರಮೃತೆಯಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆ-ಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಬಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿಗಳ ಎದೆ ನೀಳುವಂಥ ಆರ್ತವ. ಕೆರೆ-ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಕಮಲಗಳರಳದುವು. ಆದರೆ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಮುಗಿಲನ್ನು ನೋಡು-ತ್ತಿವೆ. ಏನು ಯೋಚನೆಯೋ ಅವುಗಳಿಗೆ? ಇದಿಗಿನ ವರೆಗೆ ಮೊದಲು ರಾತ್ರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಿದ ಮುಗಿಲುಮಲ್ಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಅಪಹರಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿವೆಯೋ?”

* * *

ಅಖಿಲಭಾರತ ಪಿ. ಇ. ಎನ್. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಆದರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದ ರಮಾನಂದ ಚತರ್ಜಿ. ಯವರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ದಿನೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ೭ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಜುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ನೆಹರು ಅವರು ಉತ್ತಮ ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಬರಹಗಾರರೂ ಹೌದು. ಅವರ ಅತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ಬರಹಗಾರಿಕೆಗೆ ಮನಸೋಲದಿದ್ದವರು ತೀರ ವಿರಲ. ಅಂಗ್ಲ ಬರಹಗಾರರು ಕೂಡ ಅವರ ಭಾಷಾ-ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ, ವಿಶಾಲ ಅನುಭವವನ್ನೂ, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮನವಾರೆ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸಂವೇದನಾಶಕ್ತಿಯಿದೆ, ಕಲ್ಪನೆಯ ಆಳವಿದೆ, ಭಾವನೆಯ ತೀವ್ರತೆಯಿದೆ. ವಜ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಠೋರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕುಸುಮ-ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಈ ಗೌರವ ಎಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅವರ ಜುನಾವಸೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಭೂಷಣ!

* * *

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾರ

೩೨. ಕೈವಲ್ಯದ ದರ್ಶನ (ಶಿವಭಜನ ಸಂಗ್ರಹ) ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಂತಲಿಂಗ ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿ ವಿರಚಿತ. ಸಂಪಾದಕರು ಪ್ರೊ. ಶಿ.ಶಿ. ಬಸವನಾಳ ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಪ್ರ. ಸ್ವ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುರುಘಾಮಠ, ಹಾವೇರಿನೇಟೆ-ಧಾರವಾಡ ಕ್ರಾ. ಅ. ೫೫೫೫೫ ಪುಟಗಳು ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೩೩ ಇಟಿಲಿಯ ಮುಸೋಲಿನಿ (ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಶಂ. ಬಾ. ಮನಗೋಳಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪ್ರೇಂಟ್ಸ್ ಕಾಟೇಜ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೩೪. ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ (ಕಾದಂಬರಿ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳೂರಗೋವಿಂದರಾಯರು, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೭೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ. ೨-೦-೦.

೩೫. ಉಷಾ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವರಾಜ, ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು, ಸಂಚಾಲಕರು ಶ್ರೀ. ಮಾನ್ ಎಸ್. ನಂಜಪ್ಪ ' ಉಷಾ ' ಪ್ರಕಟನಾಲಯ ೫೬, ಗಾಂಧಿನಗರ-ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ. ಕ್ರಾ. ೪೨೦ ಪುಟಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೨-೮-೦; ಬಿಡಿ. ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦ ೩-೦.

ಇದುವರೆಗೆ ತೀರ್ಪಿನ ಕೇಸರಿ ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಕಳೆದ ಆಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ. ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಡತೊಡಗಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ತುಂಬ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳು; ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರು; ಸಂಪ್ರದಾಯ ತಳಗತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವರು; ಕನ್ನಡದ ಉನ್ನತಿಯ ಬಗೆಗೆ ತುಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯವರು. ಇವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ' ಉಷ ' ಯು ತನ್ನ ಏಕೈಕ

ನೂತನ ಸಾಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳಗಲಿ. ಮಾಸಭಿಷ್ಕದ ಮೂರು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು. ಪಚಿತ್ರ ಚಲಚಿತ್ರ ವಿನಿರ್ಗತ. ಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿರುವುದು.

೩೬. ಎದ್ದೇಳು ಕನ್ನಡಿಗಾ! ಅಶಂ. ಶೋಷಣೆ ಏಳೆಯ ಮೂಲ (ವಿಚಾರ-ಪ್ರಚೋದಕ ಪ್ರಬಂಧ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿಯವರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಜಮಖಂಡಿ ಎಟ್ಟಲರಾಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಫಾ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೪೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೩೭. ಅ. ಭಾ. ಚರಕಾ ಸಂಘದ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆಯ (೧೯೪೨ ಜೂನ್-ನಿಂದ ೧೯೪೩ ಜುಲೈ ವರೆಗೆ) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವರದಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಎ. ಪಿ. ಎಸ್. ಎ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ರಾಡ್ಶಾ, ಹಳೆಯಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು.

೩೮. ಕಲಾವಿದನ ತ್ಯಾಗ (ಕಥಾ-ಸಂಗ್ರಹ) ಮೂಲ ತಮಿಳು ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಜಗನ್ನಾಥನ್, ಅನುವಾದಿಕೆಯರು ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಕಟನಾಮಂದಿರ, ಕೋಟೆ-ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೦೮ ಪುಟ, ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೩೯. ಶ್ರೀಸ್ವಾಮೀ ರಾಮತೀರ್ಥ (ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ) ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಸದಾಶಿವಯ್ಯ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ' ಶರತ್ ' ಏಜನ್ಸೀಸ್ ೧೨೮ ನರಸಿಂಹರಾಜ ಕಾಲೆನಿ, ಬಸವನ ಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೩೨ ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೪೦. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ) ಡಾ. ಅ. ಪ. ಕರಮರಕರ ಎಂ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ., ಭಂಡಾರಕರ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಶೋಧನ ಮಂದಿರ ಪುಣೆ ಅವರು

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದುದನ್ನು ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣ ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡಿಸಿರುವರು. ಧಾರವಾಡದ ' ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ ' ಯ ೬ ನೆಯ ವರ್ಷದ ೨ ನೆಯ. ಕುಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೧೨-೦.

೪೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಪ್ತಾಹ ಸಭೆಯ (ಧಾರವಾಡ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪ್ರಾರಂಭ ಭಾಷಣ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಎ. ಕೆ. ಗೋಕಾಕ ಎಂ. ಎ. (Bom.) ಬಿ. ಎ. (Oxon) ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ. ರೊ. ಅ. ೩೬ ಪುಟಗಳು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಆರ್. ಶೋವಿ ಜೇತರಮನ್ ಆರ್ಗ್-ನೈಜಿಂಗ್ ಕಾನ್ಸಿಲ್ ಕೆ. ಎ. ವೀಕ್. ೧೯೪೩, ಧಾರವಾಡ.

ಕನ್ನಡಾದಿನ ನಿಜವಾದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಕೂಲಂಕಷ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ ಉಜ್ವಲವಾದ ಭಾಷಣವಿದು. ಎಲ್ಲರೂ ಓದಿ ಮನನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು.

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಶಿಕ್ಷಕ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಫಿಫಲ್, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ, ಡಿಫಫಲ್, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲದೆ
- ಕಲಿಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು -
- ಸುಮಾರು ೨೦೦ -
ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಲೇಖನ, ಗ್ರಾಮೋಫೋನ್
ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಠಗಳಿಗೊಳಗಿದೆ.
- ಕಲಿಕೆಗರ್ಹವು.

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ :
ನಾಗ್ವಿಲಾಸ ಬುಕ್-ಡಿಸ್ಟೋ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಉದಾಹರಣೆ

“ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಮುದ್ದು-ಮಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಊರಿಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ! ಇದ್ದುರೊಳಗೂ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡತೀನಿ ಅವಳಿಗೆ! ”

“ ಇದೇನೇ ನಿನ್ನ ಮಾತು? ಯಾವದಾದರೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗಾಡು—ದರಿದ್ರ—ಕತ್ತೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಂತೀ ಏನು—ಇದ್ದುರು ಇದ್ದುರು ಅಂದುಕೊಂಡೆ! ”

“ ಅಂದರೆ ಏನು? ಈಗ ನಮ್ಮಪ್ಪ ನನ್ನ ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲೇನು? ”

* * *

ಅವರೂ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತತ್ತರ!

“ ಈಕೆನ್ನೆಲ್ಲಾಕಿನ್ನ ತಂದಿರೇ, ಈ ಮುದುಕಿ ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿನ್ನ? ನನಗೂ ಒಬ್ಬಕಿ ಬೇಕಾಗ್ತಾ ಇಂಥಾಕೆನ್ನ ಒಬ್ಬಕಿ! ”

“ ನಿಮಗೆ ಯಾತಕ್ಕ? ನಿಮ್ಮ ಗೋಡೂ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲಾ ಎಂಥಾ ಚೆಲೊ! ”

“ ಅದಕ್ಕೇನೇನಾ ಅಕಿನ್ನ ನಾನು ತಗದು ಬಡಬೇಕಂತ ಮಾಡೀನಿ! ಮನ್ಯಾಗ ಅವರೂ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತತ್ತರ.... ಗೋಡೂ ಎಂಥಾ ಚೆಲೊ ಇದ್ದಾಳೆ’ ಅಂತ! ”

* * *

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು!

ಕತ್ತೆಯಂಥ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹಳ್ಳಿಗನೊಬ್ಬ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಎದುರು ಅನೇಯಂತಹ ಮನುಷ್ಯ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುದುರೆ ಬೆದರಿತು. ಆಗ ಎದುರು ಬಂದ ಮನುಷ್ಯ ಕೇಳಿದ:

“ ಏನೋ, ನಿನ್ನ ಕುದುರೆ ಮನಶಾರನ್ನ ಕಂಡರ ಬೆದರತಡೇನೋ! ”

“ ಹಾಂಗೇನೂ ಇಲ್ಲ ರಾಯರ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಬೆದರಿತರಿ— ಈ ಯಡವಟ್ಟು! ”

* * *

ಕಂಡವರು—ಉಂಡವರು

ಆಕೆ:—ಸೀರೀ ತಂದೀರಿ—ಯಾತಕ್ಕುಂ ಬರೆ ಸೀರೀ! ಇಂಥಾ ಸೀರೀ ಉಟಗೊಂಡು ತಿರಿಗ್ಯಾದಿದರ ಕಂಡವರು ನನಗ ಅಡಿಗಿ-ಯಾಕೀ ಅಂದಾರು!

ಆತ:—ಕಂಡವರು ಏನನ್ನಬಹುದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಅಡಿಗೀ ಉಂಡವರು ಯಾರೂ ನಿನಗೆ ಅಡಿಯಾಕೀ ಅಂತನ-ಲಾರರು.. ಇದು ಖಂಡಿತ!

* * *

ಹಾಲು ಕಪ್ಪು!

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾಠ-ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ ಎಲೋ ರಾಮೂ, ‘ಅಕಳು ಕಪ್ಪು-ದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ?’ ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತದರ ಏನು? ”

“ ಗೊತ್ತದರರಿ! ಕಪ್ಪು ಅಕಳು ಹಾಲು ಕಪ್ಪು ಇರುವದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಅರ್ಥರರಿ! ”

ಗುಂಡ ಗಂಭೀರ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ:

“ ಈ ಗಾದೀ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಮಾಪ್ಪರ! ”

“ ಅಧ್ಯಾಂಗೋ ಗುಂಡಾ? ”

“ ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಅಕಳು ಅದರರಿ! ಅದು ಕಪ್ಪೇ (Cup) ಹಾಲು ಹಿಂದಕದ್ರಿ! ”

ಕುಂಟೆರು

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಜಿ. ‘ಸ್ವಾನೋ’

೧ನೆಯ ಪಾತಿ

ಕಳೆದ ಭವದಲಿ ಗೈದ ಪಾಪದ—
ಬಿಡದ ಕರ್ಮದ ಫಲವಿದೆಂದು
ಕಾಲು ಇರದೆಯೆ ಜನ್ಮವೊಂದಿ
ಕುಂಟೆರಾದವರುಂಟು ಕೆಲಜನರು!

೨ನೆಯ ಪಾತಿ

ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪಾಪ ಮಾಡಿಸಿ—
ದಂಥ ಕರ್ಮದ ಫಲದಿ ಇಂದು
ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ‘ಕರು’ ಹಾಯ್ದು
ಕುಂಟೆರಾದವರುಂಟು ಹಲಜನರು!

೩ನೆಯ ಪಾತಿ

ಅದರೆನೂ ಪಾಪ ಮಾಡದೆ,
ಸಾಗಿರಲು ದಾರಿಯಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ
ಕಾಲ ಕೆರವಿನ ಬಾರು ಹರಿದು
ಕುಂಟೆರಾದವರುಂಟು ಬಲುಜನರು!

ಕುಂಟಿನ ಕತೆ

(ಕಿರಿಯರಿಗಾಗಿ)

ಕೋಲುಗೈಯ ಕುಂಟಿ
ನಮ್ಮ ಬೀದಿಗುಂಟಿ—
ಬರೆತ ಹಾಡಿ
ತಿರುವೆ ಬೇಡಿ

ಮಾಡಿ ಇರ:ವ ಗಂಟಿ! ೧
ಅಯ್ಯ ಬಹಳ ಗಂಟು,
ಅದರೇನು....ಕುಂಟು!

ಬಹಳ ಭಾರ
ಹೊರಲಿ ಆರ,
ಬಿಡದು ಹಣದ ನಂಟು! ೨

ಬಿಡದೆ ಹಣದ ನಂಟಿ
ಹೊತ್ತು ಹೊರಟಿ ಗಂಟಿ
ಕೈಯ ಕೋಲು

ಮುರಿದು, ಕಾಲು—
ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದ ಕುಂಟಿ! ೩

ತೆಹರಾನ

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಲಿನ್-ರೂಜನೆಲ್ವಾ-ಚರ್ಚಿಲ್ ಈ ಮುನ್ನರ ಸಮಕ್ಷ-ಸಮ್ಮೇಳನ ಕೂಡಿಬಂದಿತು. ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇವರು ನೇತಾರರಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧ ತರುವಾಯದ ಜಾಗತಿಕ ರಾಶಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂ ಇವರೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಚರ್ಚಿಲ್‌ರು ದೇಶಾಟನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಸಮಕ್ಷ ಮಾತನಾಡಿಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಚರ್ಚಿಲ್‌ರು ರೂಜನೆಲ್ವಾರನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ಕಂಡರು; ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮುನ್ನರೂ ಒಂದೆ ಸೇರಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ಏಶಿಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತ್ವದ, ಜಾಗತಿಕ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಭೆಸೇರಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ. ತೆಹರಾನ ಸಂದರ್ಶನವು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ತೆಹರಾನ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಸದ್ಯದ ಯುದ್ಧದ ಗತಿಯೂ ಬದಲಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತು : ಚರ್ಚಿಲ್‌ರು ಅನೇಕ ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಯಾವುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಭೂ-ಸಂಚಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದು ಈಗ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಇಡೀ ನೇತೃತ್ವದ ದಣವಿಗೆ ಈಗ ಅವರು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಸ್ಪಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಸಿದ್ಧಿಯ ಅವರಿಗೆ ಔಪಧಿಯಾಗಿ ಅವರು ತೀರ್ಪು-ದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಪರ್ಧೆಶಕ್ತಿ ಮರಳಲಿ ಎಂದು ಹಾರಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರಿಚಯಗಳ ಉದ್ದೇಶ

ಯಾವ ಮಹತ್ತ್ವದ ಮಾತಿಗಾಗಿ ತೆಹರಾನ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಚಾರ ಹೀಗೆ ನಡೆದಿದೆ? ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಹುಟ್ಟಿತೊಡಲು ಕಾರಣವಾದರೂ ಯಾವುದು? ಈ ಮುನ್ನರು ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನೇ ಚರ್ಚಿಸಿದರೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಚರ್ಚೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಯುದ್ಧ-ನೀತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆ—ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ-

ಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರಕ್ಷರೂ ಸೇರಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧನೀತಿಯ ಚರ್ಚೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅಶ್ವರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಯುದ್ಧನೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಷ್ಟಿಭೇದವಿಲ್ಲ. ಹಿಟ್ಲರನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಸ್ವಾಲಿನ್‌ನಷ್ಟೆ ಚರ್ಚಿಲ್-ರೂಜನೆಲ್ವಾರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವ ಹಂಬಲ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳವಾದರೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹಿಟ್ಲರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಯುದ್ಧನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದ ಅಗತ್ಯ-ವೆನಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರತಕ್ಷರಷ್ಟೇ ಕೂಡಿ ವಿಚಾರ-ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಾಗಬಹುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮುನ್ನರು ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ಭೆಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ರಾಜನೀತಿಯ ಚರ್ಚೆಗಾಗಿ— ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶ

ರಾಜನೀತಿಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶವು ಮಹತ್ತ್ವ-ದ್ದಾದುದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಹಿಟ್ಲರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೇನು? ವಿಜಯವನ್ನು ದೊರೆಕಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಮಾಲೆ ಕೊರಳೊಳಗೆ ಬೀಳಬೇಕು? ಮುನ್ನರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಹಿಟ್ಲರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಂತಾದರೆ ಯಶಸ್ಸಿನ, ಶ್ರೀಯಸ್ಸಿನ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಭಾಗ ಯಾರಾರಿಗೆ? ಇವೆಲ್ಲದರ ನಿರ್ಣಯ-ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹಿಟ್ಲರನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ ಉದ್ದೇಶವೋ? ಮುಂದೆ ಹಿಟ್ಲರನಂತಹನು ಎಂದಿಗೂ ತಲೆ ಎತ್ತ-ದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಉದ್ದೇಶವೋ? ಇದಲ್ಲದೆ ಇಂದು ಹಿಟ್ಲರನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಹುತಿಯಾಗಿವೆ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಪುನರುತ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೋ ಹೇಗೆ? ಪುನರುತ್ಥಾಪನೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಚಿಕ್ಕವಾಗಿ-ರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹಿಟ್ಲರನಂತಹ ರಾಕ್ಷಸೀ ಆಶೆಬುರುಕತನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಉತ್ತೇಜನವೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ? ಅದುದರಿಂದ ಈ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆ? ಇಲ್ಲವೆ, ಅವು-ಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕೆ?

ಅಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇಡುವುದಾದರೆ— ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಶ್ರಯ ?
..ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶದ ನಿರ್ಣಯದ
ಅಂಗವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸುವುವು.

ತೊಡಕು ತಪ್ಪೀತೆ ?

ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಡಕುಗಳೂ ಏಳುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಯುರೋಪದ ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರ-
ಗಳ ಮಾತನ್ನೇ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಅಶ್ರಯದಾತೃ
ಯಾರಾಗಬೇಕು? ಅಮೇರಿಕೆಯಂತೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸು-
ವುದು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ; ಯುರೋಪದಿಂದ ತೀರ ಹೊರಗಿದ್ದ
ರಾಷ್ಟ್ರವದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಮಾತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡವು
ಯುರೋಪಖಂಡದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ;
ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯುರೋಪದ ರಾಜಕಾರಣದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊರಲು
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಇಂಗ್ಲೆಂಡವೂ ಉತ್ಸುಕವಿಲ್ಲ.
ಕಳೆದ ಯುದ್ಧವಾದೊಂದಿನಿಂದ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನೇ ಬಾಲ್ಕನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ
ಪೋಷಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಇಂದು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೂ ಆತ್ಮ-
ವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನೈಯಕ್ತಿಕಮತ್ತರಕ್ಕೆ ಈಡಾದ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ
ಮುಂದಾಳುತನದ ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಲು
ಯಾರೂ ಸಿದ್ಧರಾಗರು. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊರುವ
ವರು ಯಾರು ? ತಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಕೆಳಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಫ್ರೆಂಚ್‌ಮುಂದಾಳುಗಳು ಹೊರಲಿ ಎಂದು ಅಮೇರಿಕೆ
ಯಾಗಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಗಲಿ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮೇಲೆ
ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡವು ತಾನೇ ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧ-
ವಾದರೆ ? ಇಲ್ಲಿದೆ ಮುಖ್ಯ ತೊಡಕು. ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ
ಇಂಗ್ಲೆಂಡಕ್ಕೂ ಯುರೋಪಕ್ಕೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವೆನಿಸಿ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟ-
ಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದ ರಶಿಯಾ ದೇಶವು ಈಗ ಶಾಯಿದಿಂದ
ಹೋರಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದು ಯುರೋಪ-
ದಲ್ಲಿ ಹಿರಿತನವನ್ನು ಪಡೆದುಬಹುದಾಗಿದೆ ! ಈ ತೊಡಕನ್ನು
ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧಿ

ಇಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾ ದೇಶವು ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರವೆನಿ-
ಸಿದ್ದರೂ ರಾಜಕಾರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೂಜವೆಲ್ಟರಿಗಾಗಲಿ
ಚರ್ಚಿಲ್‌ರಿಗಾಗಲಿ ರಶಿಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ನೇಹ ಕಡಮೆ, ವಿಶ್ವಾಸ
ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದವು ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೆ—
ಇವರ ರಾಜನೀತಿಯ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಿದೆ. ರಶಿಯಾದ
ಕ್ರಾಂತಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ-
ಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದ ಬೊಲ್‌ಶೆವ್ವಿಕರಿಗೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ದುಡುಮು-
ಗಾರರೆಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಬೊಲ್‌ಶೆವ್ವಿಕ್
ಮಾಡುವುದು ಧೈಯವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಘಾತಕ-
ವಾದ ಇಂತಹ ಧೈಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹಿರಿತನವನ್ನು

ಒಪ್ಪಿಸಲು ಚರ್ಚಿಲ್‌ರು ಸಿದ್ಧರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ? ಈ ತೊಡಕು
ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉದ್ಭವಿಸಿರಲೇ ಬೇಕು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮೂವರ
ಭಟ್ಟಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಿರಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ
ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರು ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗಾವ-
ಧಾನಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಈ ತೊಡಕನ್ನು
ತಾವೇ ಮುಂದಾಗಿ ಅವರು ಎದಿಸಿದರು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ
ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವ ಸಾಧನವಾದ ಥರ್ಡ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಶನಲ್
ಎಂಬ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಒಂದುಸರಿನಲ್ಲಿ
ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದರು ! ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ
ಇಷ್ಟವಾದ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ—
ಎಂದು ಚರ್ಚಿಲ್. ರೂಜವೆಲ್ಟರು ಅಟ್ಟಾಂಟಿಕ್‌ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ
ಸಾರಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ? ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬೊಲ್‌ಶೆ-
ವಿಷ್ಠುಂ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ
ಎಂದಂತಾಯಿತಲ್ಲ ! ಇತ್ತ ಬಾಗಿಕೆ ಚರ್ವಕವನ್ನು ಎಟ್ಟು-
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರೂ ಥರ್ಡ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಶನಲ್
ವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಅಭಿವರ್ಜನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸಂಸ್ಥಿತಿ-
ಯಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯಾಸ ಯಾಕೆ ? ಅವಶ್ಯಾಸಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಅವಶ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಾಲ್ಕನಿನ
ಹಿರಿತನವನ್ನು ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನು ? ಭಟ್ಟಿಯ
ಮುಂಚೆ ಈ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರು
ಕೊನೆಗೆ ತೆಹರಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ-
ಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಯುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿಸಲೇ ಬೇಕು

ಇಷ್ಟಕ್ಕೇನೆ ತೆಹರಾನದ ಚರ್ಚೆ ಮುಗಿಯುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ,
ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ ತನಮಾ ತೃಪ್ತವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ,
ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾ ದೇಶವು ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ
ಹಿರಿತನವನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ
ಅವಸರ ಅಮೆರಿಕೆಗೆ ಯಾಕೆ ? ಅಮೆರಿಕೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೈಭವದ
ಆಗು-ಹೋಗುಗಳೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿಸಾಗರದ ಯುದ್ಧದ ಮೇಲೆ ಅವ-
ಲಂಬಿಸಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಮೆರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಾಂತಿಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯ-
ವಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಹಿಟ್ಟರನೊಡನೆ ಹೋರಾಟ
ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನಡೆಯಬಹುದು. ಅದು ಸ್ವಾಲಿನ್‌ರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಬಾಲ್ಕನ್‌ಗಳಲ್ಲಷ್ಟೆ ತಮಗೆ ಹಿರಿತನ
ಸಾಕೆಂದೂ, ಇಟಲಿ-ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಗಳದೇಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆರಿಕೆ-
ಗಳೆ ಹಿರಿತನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿರಲು ಸಾಕು.
ಲರ್ಥಾತ್, ಉತ್ತರ ಅಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಫ್ರಾನ್ಸ್-ಇಟಲಿಗಳ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಭಾಗದ ಹಿರಿತನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆರಿಕೆಗಳಿಗೆ ದೊರೆ-
ತಂತಾಯಿತಲ್ಲ ? ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸೋಲಿಸುವುದ

ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕೆಗೂ ಒಂದು ಲಾಭವಿದ್ದಂತಾಯಿತಲ್ಲ ! ಅಥವಾ-
ದ್ವಿತೀಯರಂಗದ ಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ವು
ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅಮೆರಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಾಂತಿ-
ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿ ಎಂದೂ ಒಪ್ಪಬಹುದಲ್ಲ !
ಆಂತೂ ಯುರೋಪ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಸಾಗರ ಇವೆರಡೂ ರಂಗ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ಘೋರ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧವಾಗು-
ವಂತೆ ಯುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏದಲಾಯಿಸಿದೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ-
ವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಚೀನಾದ ಗತಿ ಏನು ?

ಇದೆಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೇ ಜನರಲ್ ಸ್ಕಟ್ಲರ್
'ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರವೆನಿಸದು ; ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆ-
ರಿಕೆ ರಶಿಯಾಗಳೆ ಜಗತ್ತಿನ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸುವುವು' ಎಂದು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ; ಅಲ್ಲದೆ, ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಚೀನಾದ
ಹೆಸರನ್ನೇ ಎತ್ತಿಲ್ಲ ! ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ
'ಚೀನಾದ ಗತಿ ಏನು ?' ಎಂದು ಕೇಳುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ತೆಹ
ರಾನದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗೊಣವಾಗಿದೆ.
ಯಾಕೆಂದರೆ, ಜಪಾನದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದು
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆ ? ಜಪಾನದ
ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿದರಾಯಿತಲ್ಲ ? ಜಾಂಗ್-ಕೈ-ಶೇಕರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ
ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕೇನು ? ಇದೆಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜಪಾ-
ನದ ಸೋಲು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ, ಪೂರ್ವ ಏಶಿಯಾ
ರಂಗದ ನೇತೃತ್ವಭಾರವನ್ನೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆರಿಕೆಗಳೆ ಹೊರಲು
ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಚೀನಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದು ಸಹಾಯವಲ್ಲದೆ ಉಪ-
ಕಾರವೂ ಎನಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೈರೋದ ಪರಿ-
ಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಲ್-ರೂಜವೆಲ್ಸ್‌ರು ಜಾಂಗ್ ಕೈ-ಶೇಕರಿಗೆ
ಹೇಳಿರಲು ಸಾಕು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಚೀನಾ ದೇಶವು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಬಹುದೆ ? ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಇಂದು ಉಪಕಾರ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆ,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆ ? ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಉಪಕಾರವೆಂದು
ಸಹಾಯಮಾಡಿದರೆ ಆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಮಾತಿಗೂ ಚೀನಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ
ಜೆದರಿಕೆ ಜಾಂಗ್-ಕೈ-ಶೇಕರಿದ್ದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಆವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಡುವುದು:
ಶಾಂತಿಸಾಗರದ ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶವು ಜಪಾನು ಸೋಲುವ
ವರೆಗೂ, ಚೀನಾದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವವರೆಗೂ ? ಸೋತ ಜಪಾ-
ನವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಮೆರಿಕೆಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಭಾಗವನ್ನು ತಿರುಗಿ
ಕೊಟ್ಟರೆ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವುದೋ ? ಇಲ್ಲವೆ ಚೀನಾದಿಂದ
ಕೊನೆಯ ಜಪಾನಿ ಪಿಶಾಚಿ ಹೊರದೂಡಲ್ಪಡುವವರೆಗೆ ಯುದ್ಧ

ನಡೆಯುವುದೋ ? ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಯುದ್ಧದ
ಉದ್ದೇಶವು ರಶಿಯಾ-ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೆರಿಕೆಗಳ ವಿಶ್ವಪ್ರಭುತ್ವ
ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ—ಅಥವಾ—ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವು
ದಾದರೂ ಇದೆಯೋ ? ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದೂ ಅಗತ್ಯ
ವಾಗಿದೆ ; ಚರ್ಚೆಯು ದೊಡ್ಡದಾಗಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

* * *

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು
ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಂದಿನಂತೆ ಸಮ್ಮೇಳನವು 'ಯಶಸ್ವಿ'ಯಾಗು-
ವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಹೆಚ್ಚು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ
ನಡೆಯಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಟು-
ವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೇಲಿನ
ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ; ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಾಭಿ-
ಮಾನಿಗಳ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯ ಜಯಸ್ತಂಭದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ
ಸಂಘದ ಕಟ್ಟಡ ನಿಂತಿದೆ ; ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತರುಣ ಕರ್ನಾಟಕ
ದಲ್ಲಿ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿ, ಅದನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕುಣಿ-
ಸಿದ ಕವಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಸಮ್ಮೇಳನ. ಇಂತಹ
ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಸದುಪಯೋಗವು ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕಾಗಬೇಕಾದರೆ
ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವ ನಮ್ಮ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗು-
ವುದಗತ್ಯ. ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ-ಇಡೀ ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲ ತರದ
ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದುಂಟು.
ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ರೂಢವಾದ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚರ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚು.
ಇದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮರ್ಪಕವಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ
ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ವಿಷಯವಾಗಬೇಕು. ಚರ್ಚೆ, ವಿಮರ್ಶೆ,
ನಿರೀಕ್ಷಣೆ—ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟು, ಸಮ್ಮೇಳನವು
ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಬೇಕು, ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಾಹಿ-
ತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಬೇಕು. ಏಕೀಕರಣ, ಸಂಸ್ಥಾನ
ಗಳಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ನಿಷೇಧ, ಅಭಿನಂದನೆ, ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ
ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ—ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಷತ್ತು ತನ್ನ
ವಾರ್ಷಿಕಾಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆ
ಗಳಿಗೆ ಪರಿಷತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಪರಿಷತ್ತೇ
ಆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟು ಎಂದಿರುವುದಗತ್ಯ. ಮುಂದಿನ
ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹಿರಿಯರೂ ಅಭಿ-
ಮಾನಿಗಳೂ ಈ ಮಾತಿನ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ
ಬೇಡಿಕೆ.

— 0 —

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೆ ಮಾತು !

★ ★ ★

‘ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಸುದಾಮ!’

‘ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಸುದಾಮ!!’

★ ★

ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗಿ
ಕೊಂಡಾಡಿ ಕೊನೆಯುತ್ತಿರುವರು !

ಚಂದ್ರಿಕಾಸೃತ್ಯದ ಚಂದ್ರಮ್ಮನ ಮೃದುಮಧುರ
ಸಂಗೀತ ! ಮಧುಗಿರಿ ಮಿನಾಕ್ಷಿಯರ
ಪಾತ್ರತೆಯ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಇಂಗಿತ
ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ
ತಣಿಯದ, ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿದ ಕನ್ನಡಿಗರು
ಇರುವರೇ ?

★

ಶೃಂಗಾರ— ವೀರ— ಕರುಣಾ— ಭಕ್ತಿರಸ ಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗುವಿರಿ ನೀವು.
ರಸಿಕರೇ—

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಸುದಾಮ!

ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೂ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ !

ಬೆಳಗಾಂವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಗದಗ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ

ಈ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಸುದಾಮನು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿದ್ವಜ ಬೀರಿ. ಜನತೆಯನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ !

ಪಾತ್ರ ವರ್ಗ -

★

- ಬೆಳ್ಳಾವೆ ನರಹರಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
- ಮಿನಾಕ್ಷಿ

- ಎಸ್. ಡಿ. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ
- ಕು. ಚಂದ್ರಮ್ಮ

★

Apply to—

THE KARNATAK FILM DISTRIBUTORS, BAGALKOT.
(For Bombay Presidency)

&

THE MYSORE FILM CORPORATION, BANGALORE.
(For Andhra & Tamilnad)

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಶೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ

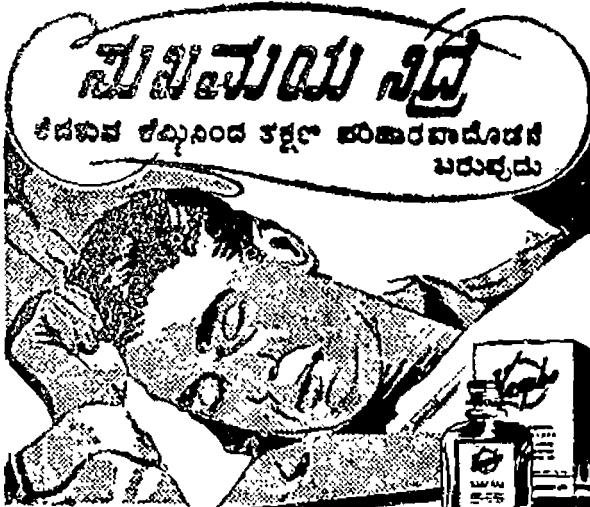
- ★ ನಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕವರು. ಈ ಭದದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯು ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು !
- ★ ಮೊದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪೂರೈಕಾಹಕ್ಕಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ.
- ★ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸದಾರರಿಗೆ ವಿಲಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ನನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ಸಂಬಿಗೆಗೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ★ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡವಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿ ಗಳನ್ನೂ ನಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ನಿಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ನಿರೀಕ್ಷನಿವರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು :—

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್

The United Karnatak Insurance Co. Ltd., DHARWAR.

ಸುಖಮಯ ನಿದ್ರೆ

ಕೆಡಕುವ ಕೆಮ್ಮಿನಿಂದ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರವಾದೊಡನೆ ಬರುವುದು

ಕೆಮ್ಮಿನ ಬಾಧೆಯಿಂದ ನಿನ್ನೇ ಕಾಲಿಂದ ನರಳು ವ್ವಿರರಿ-ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನೇ ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಿರರಿ-ನೀವು "ಕಾಸ್ಪೆ"ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ಕೆಡಕುವ ಮತ್ತು ವೇದನೆಯುಳ್ಳ ಕೆಮ್ಮು ಕೂಡಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುವುದು. "ಕಾಸ್ಪೆ" ಕೆಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಡುವುದಿಲ್ಲ-ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತೂರೆಯುತ್ತದೆ.

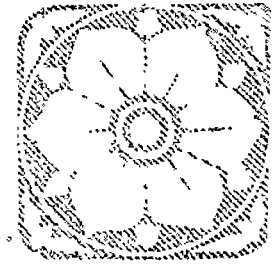
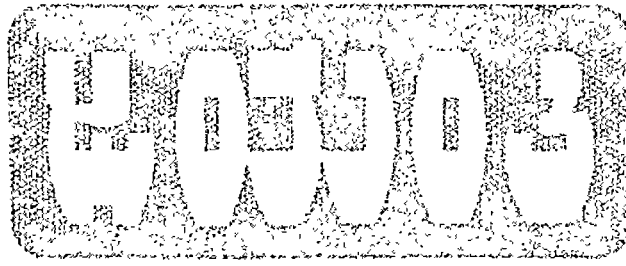
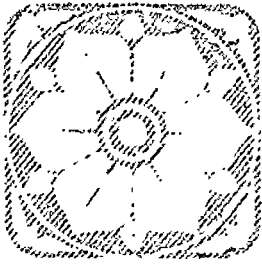
ಕೆಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲತಗ್ಗಿದ ವಿಶೇಷ ಮೃದ್ವರಿಣಾಮಗಳಿಂದ, ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಶ್ರುದ್ಧಿಹೊಂದಿದ ಈ ಔಷಧವು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದೆ. "ಕಾಸ್ಪೆ"ವೆಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಗುಣಗಳಿವೆ:— ಹೊರಭಾಗ ದಿಂದ:—ಅದರ ಸವಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯು ಗಂಟಲೊಳಗೆ ತಾಗಿಕೊಂಡು ಕೆಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳಭಾಗ ದಿಂದ:— ಅದು ಗಂಟಲೊಳಗಿನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಒಸರುವಿಕೆಗೆ ಟೈಕನ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಫವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸದ ಸಾಳಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕೆಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಸೋಂಕನ್ನು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ವಮೋಲಪಡಿಸಿ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೆಮ್ಮಿನ ಬಾಧೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. "ವೆಪ್ಪರೆಂಟ್" ನಂತೆ ಒಂದು ಬಿಲಿಯನ್ನು ೧-೨ ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ಕೆಮ್ಮು ಶಮನವಾಗುವವರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಔಷಧಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕುವುದು.

Kaspheo

ಆಫ್ಫೀಸರವಾದ ಕೆಮ್ಮು-ನಾಕಕರ ಬಿಟ್ಟು

ಆಯುರ್ವೇದಾಶ್ರಮ ಫಾರ್ಮುಲರಿಮಿಟೆಡ್, ಅಹಮ್ಮದ್ ನಗರ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಾಪಿ — ಸ್ವೀತಿಸಾಹೋಷ, ಮುಂಬೈ

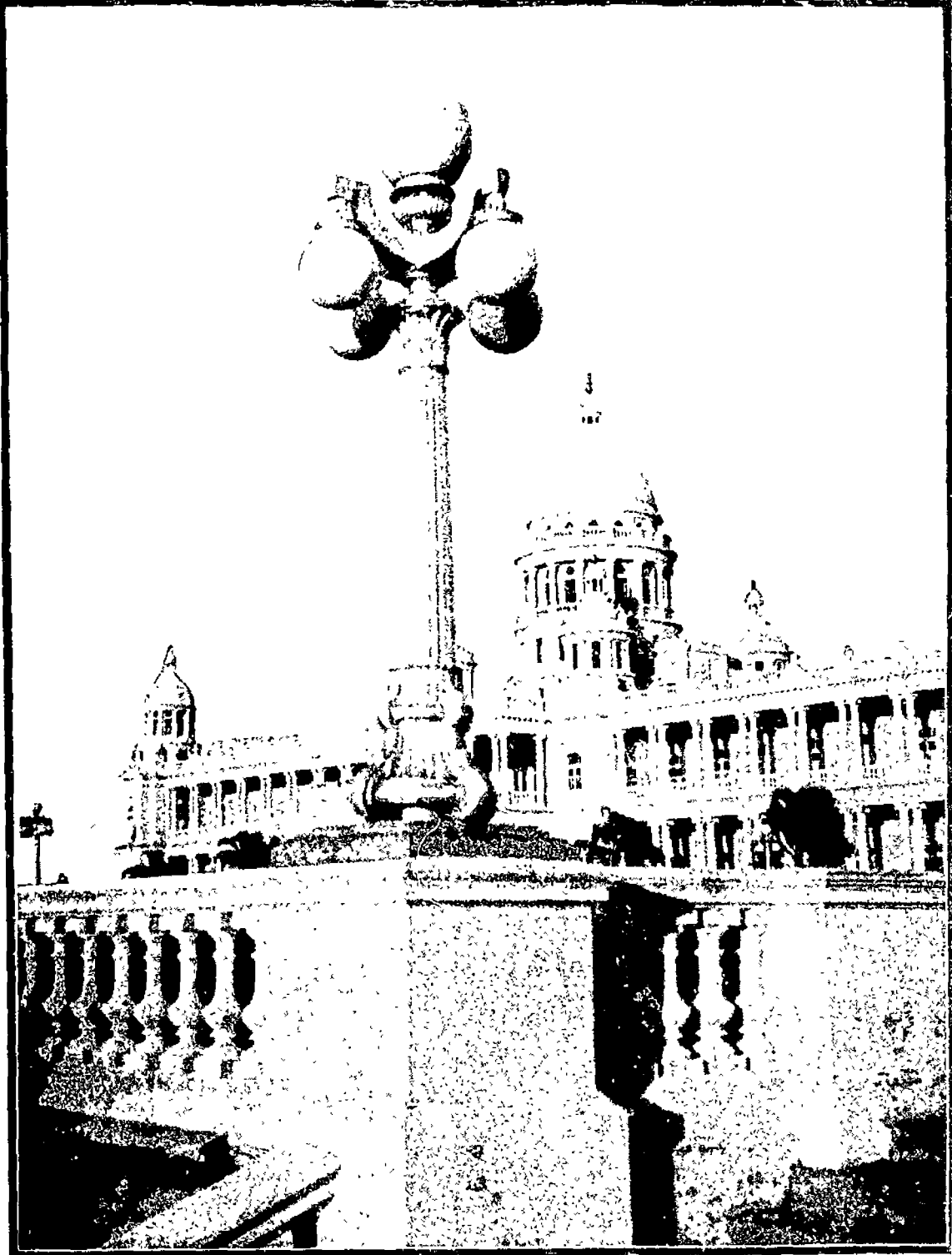
ಪ್ರವಚನ

ವಿವರಣೆ

ದಿವ್ಯ

ಪ್ರಸಂಗ

ಎಸ್. ಎಸ್. ಮುಕ್ಕೇರಿ, ಗ. ನಂ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಸ್. ಕೆ. ಮಲಕರ್ಗ, ಹೆಗಡೆ ಬಂಧುಗಳು, ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿ ಅವರು.

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ನಾ. ವರ್ಗಣ ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪—೦—೦ ವ್ವಿ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೪-೫-೦ ಬಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೬ ಅಣೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :

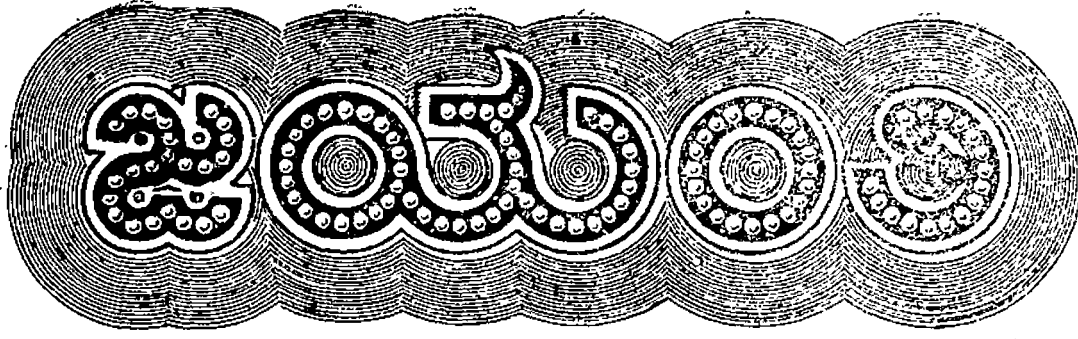
ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು

೬ ನೆಯ ವರ್ಷ	ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೪೪	೯ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
------------	---------------	--------------

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಸರಿವಿಡಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಉಸಿರು (ಕವನ)			ಶ್ರೀ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಿ. ಜೋಶಿ, ಮುಂಬಯಿ	೨೨೯
ಸಂಪಾದಕೀಯ			ಸಂಪಾದಕರು	೨೩೦
ಮಂಗಳನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ			‘ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ’	೨೩೧
ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಸಮ್ಮೇಳನ (ವಿಹಂಗಮಾವಲೋಕನ)			‘ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜಯ ’	೨೩೨
ಕಂಗಾಲಾದ ಬಂಗಾಲ (ಕವನ)			ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಆರ್. ರೋಹಿಡೇಕರ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.	೨೩೬
ಕೊಲೆಗಾರ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)			ಶ್ರೀ. ಗಣಪತಿ ವೆಂ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗೋಕರ್ಣ	೨೩೭
ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ರವೆಲ್ಲರ ಉಪಾಯ (ವಿ. ಪ್ರಜೋದಕ)			ಶ್ರೀ. ಶಾ. ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.	೨೪೨
ಒಂದು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ (ವೈಶ್ಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರೋಹಿಗಳೆ?)			ವಿಚಾರಿಗಳಾದ ವೈಶ್ಯ ಯುವಕರಿಬ್ಬರು	೨೪೪
ಶಿವತಾಂಡವ (ಕವನ)			ಶ್ರೀ. ಸು. ಶಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ, ಸಾಂಗಲಿ	೨೪೬
ಜಿದ್ದು (ಒಂದು ರಷಿಯನ್ ಕತೆಯ ಅನುವಾದ)			ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ಹೆಗಡೆ ಬಂಧುಗಳು, ಕುಮಟಾ	೨೪೭
ನಾಸಿಯ ನೆನಪುಗಳು (ಗೆಳತನದ ವಿವೇಚನೆ)			ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.	೨೫೨
ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆ (ವಿ. ಪ್ರ. ಶೇಖರ)			ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿ, ಗೋಕರ್ಣ	೨೫೫
ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ (ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು)			‘ ವಿಹಾರಿ ’	೨೫೯
ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ			ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಜಿ. ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ‘ ಕುಂಜವಿಹಾರಿ ’	೨೬೨
ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ				೨೬೪
ನಗೇಗೆ ನೇವಿದ್ಯ			‘ ನಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ ’	೨೬೫
ನಾಲ್ಕೂ ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ			‘ ನಿರೀಕ್ಷಕರು ’	೨೬೬

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ‘ ಜಯಂತಿ ’ ಶಾಖಾ ಕಚೇರಿ ೪೬ ಚರ್ಚ್‌ಗೇಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ೨ ನೆಯ ಮಳಿಗೆಗೆ ಫೋನ್—ಮುಂಬಯಿ.	ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಏಜಂಟರು ನಾರಾಯಣ ಶಾಮರಾವ ಪೇಟಿಕರ ಕಥಾಕುಂಜ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಗಣಪತಿ ಪೇಟೆ—ಬೆಳಗಾಂವಿ.
--	--

ಸಂಪುಟ ೬

೧ ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೪೪

ಸಂಚಿಕೆ ೯

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಉಸಿರು

ಡಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಿ. ಜೋಶಿ, ಮುಂಬಯಿ

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಡುವೆವು ನಾವು!

೧

ಜಗದಖಿಲ ಶಾಂತತೆಯ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ದೇವತೆಯ
ಕೊರಲಿಕ್ಕಿ ಕಟ್ಟಿಹರು,
ಸೆರೆಮನೆಯೊಳಿಟ್ಟಿಹರು!

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಂತ್ರವನು ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು!

೨

ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿಗಳ
ಮೂಕಬಲಿ ಬೇಟೆಗಳ
ಪದಕಲಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಹರು,
ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಟ್ಟಿಹರು!

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಪರಕಂತ್ರ್ಯವನು ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು!

೩

ಎರಡು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ
ಹೊಸದಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ
ನೆನೆಯತದೆ ಬರಿಯುತಿದೆ,
ಕಿಚ್ಚಿದ್ದು ಬರಿಯುತಿದೆ!

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಡುವೆವು ನಾವು!

೪

ನಿಕರೀ ದಾಸ್ಯದಲಿ
ಯಾತನೆಯ ಪಾತದಲಿ
ವಿದಿಧ ಅಪಹಾಸ್ಯದಲಿ
ಜೀವಿಸುತ ನಡೆಯುವೆವು?

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಮರದಲಿ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು!

೫

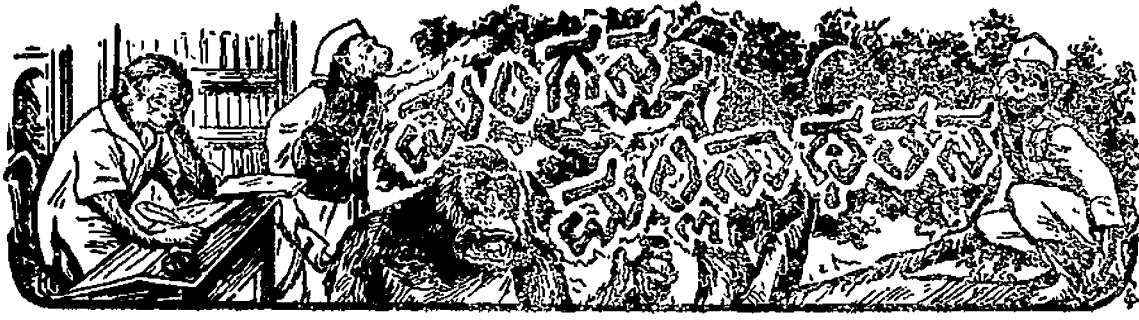
ಅನ್ನಾನ್ನವೆನ್ನತಲಿ—
ಮಣ್ಣು ಸೇ ತಿನ್ನತಲಿ—
ಹಸಿವೆಯಲಿ ಬೇಯುವೆವು—
ಉಸುರಲದೆ ಸಾಯುವೆವು!

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಾಯಾಗಿ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು!

೬

ಪರಕಂತ್ರ್ಯ ಅಡಗೊತ್ತಿ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗುಡಿಯತ್ತಿ
ಭಾರತವ ನಭಕ್ಕಿತ್ತಿ
ಮೆರೆಸುವೆವು ತಲೆಯತ್ತಿ!

ಮಾಡುವೆವು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಡಿಯುವೆವು ನಾವು,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಡುವೆವು ನಾವು!

೧. ಉಂಗಿಯು ಲಾಗ

‘ಶಿವನೊಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ದವರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೊಂದು ಬಂದಾಗಾದರೂ ಮಿಕ್ಕವರೊಡನೆ ಬೆರೆತುಕೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಚಪಾಕಿ-ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಊರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲೆದಾಡಿದರು, ಎಂತಹ ಏಕೀಕರಣ ವೀರರಿವರು’— ಎಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಒಬ್ಬ ಉಂಗಿ ಸುದ್ದಿಗಾರ ಲಂಪಟನಾಗಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಮಂಗಳ-ರಾಯನು ಪಲ್ಲು ಕಿರಿದು, ಮೈಮೂರಿದು ನಕ್ಕನು ಎಲ್ಲ ತರದ ಲಾಗವನ್ನು ಹೊಡೆಯಬಲ್ಲ ಮಂಗಳ-ರಾಯನು ಈ ಉಂಗಿಯು ಲಾಗವನ್ನು ಅರಿತು. ಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಲಾಗವಲ್ಲವೇ ಇದು? ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ನೆರೆಯಿಸಿ, ಅವರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅನ್ನ-ಸಾರನ್ನೆ ಮುನ್ನೋಡಿಸಿ, ಅತಿಥಿಗಳ ಮೇಲೆಯೆ ದಯೆಯುಳ್ಳವರು ಮಂಗಳ-ರಾಯನಿಗೂ ಮೀರಿದ ಲಾಗ! ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ-ವಿರಲಿ, ಬೇಕಾದ ಅತಿಥಿ ಇರಲಿ—ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನ್ನದ ತುಂಗವನ್ನೂ ಸಾರಿನ ಭದ್ರವನ್ನೂ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಮೈಸೂರಿನವರ ಏಕೀಕರಣ-ನೆಂದರೆ ಅನ್ನದ ಸಾರೀಕರಣವೇ ಸರಿ! ಪರಿಸ್ಥಿತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಬೆಂಗಳೂರಿನವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದಂತೆ, ಸಮ್ಮೇಳನದ ಊಟಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಸುರೆಯುತೆ ಅನ್ನದವರ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿದರೆ, ಸಾಹಿತಿಗಳೆಲ್ಲ ‘ಅರುಹ್ಯ ಕವಿತಾಶಾಖಾ’—ಹಾರಿ ಗಳಾದರೆ—ಹೆಣ್ಣು—ಎಂದರೆ—ಕವಿಗಳ ನಾಡು= ಕನ್ನಡು = ಕನ್ನಡು ಎಂದು—ಹೆಣ್ಣು!

೨. ಕೇಂದ್ರ-ನುಡಿ

‘ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ’ ಎಂದರೇನು—ಎಂದು ಅನೇಕ ವಾಚಕರು ಮಂಗಳರಾಯನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗೂಢವೇನೋ—ಮಂಗಳರಾಯನಿಗಂತೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ.

(೧) ಕೇ ಅಂದ್ರೆ ಕನ್ನಡ, ಸಂ-ಅಂದ್ರೆ

ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸ್ಥೆ ಅಂದ್ರೆ ಸಂತದ್ದು—ಅಂದ್ರೆ, ಒಟ್ಟು, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂತದ್ದು ಅಂತ ಒಂದರ್ಥ.

(೨) ಕೇ for ಕರ್ನಾಟಕ

ದ್ರ for ದ್ರವ್ಯ

∴ ಕೇಂದ್ರ = ಕರ್ನಾಟಕದ ದ್ರವ್ಯ
ಅದರೂ ಸಂ ಅಂದ್ರೆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ,
ಸ್ಥೆ ಅಂದ್ರೆ ತಟಸ್ಥ!

(೩) ಕೇಂದ್ರ = ಕ + ಇಂದ್ರ = ಕನ್ನಡ
ಇಂದ್ರ ಕನ್ನಡ ಇಂದ್ರರು ಎಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ(ಸಂ)
ಇರುವರೋ (ಸ್ಥೆ) ಅದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ.

(೪) ಕನ್ನಡವೇ ಇಂದ್ರ
ನುಡಿಯ ಸಂಸ್ಥೆ

∴ ‘ಕನ್ನಡ ನುಡಿ = ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ’
ಕೊನೆಯದಾಗಿ (೫) ಕೇಂದ್ರ ಎಂದರೆ ತುದಿ,
ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಇದ್ದುದು; ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ
ಎಂದರೆ (ಗಿಡದ) ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ (ಮಂಗಳ
ಮಹಾರಾಯ)!

* * *

೩. ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲುಗೆ! ಮಾತ್ರ
ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯೊಳ್ಳಿ!

‘ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯೊಂದನ್ನೆ ಓದುತ್ತಾರಂತೆ. ಇದರರ್ಥವೇನು?’ ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕೇಡಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ವಾಚಕರ ಅಮಂಗಳಮುಖಗಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತ ಮಂಗಳಯ್ಯನು ಬೇಸತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು? ಯಾಕೆಂದರೆ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸರಳ ಶೈಲಿಗೆ ಸರಳಾನುವಾದವು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

(೧) ಯದ್ಯದಾಚರತಿ ಶ್ರೀಷ್ಠೋ ಮಂಗಳಸ್ತತ್
ಕುರುತೇರ್ಜುನ—ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆ
ಗಾಗಿ, ಮಿಕ್ಕವರೂ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯನ್ನೆ
ಓದಬೇಕು.

(೨) ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯನ್ನೆ ಓದಿದರೆ
ಕ್ರಮೇಣ ಮಿಕ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ
ಇಲ್ಲ!

(೩) ಅದರಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ
ಗೆಯೆ ಬರೆದರೆ, ಬೇಬಿಕರಿಗೆ ಕಾಗದದ
ಪೂರೆಯೆಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ವೇದಮಂತ್ರವಾಗಲಿ,
ಪರಿಸ್ಥಾನದಿವೇ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಾಗಲಿ, ಕನ್ನಡಿ
ಗರೆ ಕುರಿಗಲಾಗಲಿ—ಅಲ್ಲ—ಅಂದ್ರೆ—ಅವೇನೋ
ಅಂತಾರಲ್ಲ—ಯಜ್ಞಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನೋಟ—
ಅಲ್ಲಲ್ಲ—ಅಂತೂ

ಓಂವೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ

ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ

ಹಿಂದುಂದುಗಳ ನಡುವೆ ಬೇಕಾದ ಭಾಷೆ ನುಡಿ
ಳ ತಿದ್ದುಪಡೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಂಗಳವೇ

(೧) ‘ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೀತೆ ದಸ, ವ್ಯಾಸ’ ಎಂಬ
ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತಿಗಾಗಿ ‘ಕನ್ನಡ
ಗಳನ್ನು ಬರಗಾಲದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿ-
ಬಾರದೇ?’ ಎಂದ. ಕನ್ನಡವು ನಾ-
ಯವಕನೊಬ್ಬ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಅ-
ಂದರೆ ಅವಕಾಶಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅ-
ವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬಲ್ಲರು ಎಂದರ್ಥ.

(೨) ಬರಗಾಲ, ಅಹಾರದ ಅಭಾವ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ
ಒಂದಾದರೂ ಮಾತಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಸಮ್ಮೇ-
ಲನವನ್ನು ಬೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ರವಿ
ಕಾಣದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಕವಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಶಿವ-
ನೊಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಟಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ-
ತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡಿರಬಾರದೇ?

(೩) Four freedoms ಎಂದರೆ (೧) ಊಟ,
(೨) ಸ್ನಾನ, (೩) ಸಮ್ಮೇಳನ ಮತ್ತು
(೪) ಮನರಂಜನೆ ಇವುಗಳಿಗೆ free pass
ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರ್ಥ.

(೪) ‘ಸೃಷ್ಟಿಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿ’ ಎಂದರೆ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಿರುವುದು ಎಂದು
ತಿಳಿಯದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಗಂಟಿಯ ನಾಲಗೆಯನ್ನು
ಬಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.
ಇತಿಮಂ (= ಇದು, ತಿದ್ದುಪಡೆ, ಮಂಗಳ-
ರಾಯನದು.)

ಶಿವಮೊಗ್ಗಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ★ (ಎಹಾಗವಾವಲೋಕನ)

‘ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜಯ ’

ಓಂ ದೇ ಸೇವಿದ ಹೈನಂಬಾದ ಸಾ. ಸಮ್ಮೇಳನವು, ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮೋಹಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಆ ರಾಜಧಾನಿಯ ಬಿಡಗು; ಅರಮನೆಯಂತಿದ್ದ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನೆ; ರಸಭರಿತವಾದ ಅಡುಗೆ; ಅಂತಃಕರಣಪೂರಿತ ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಕರ ಸಹಾಯ; ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾಡಿ-ಕೊಟ್ಟ ಅನುಕೂಲತೆ; ಪ್ರವಿಷ್ಟವುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸುಖಮಯಹೊಂದಿಕೆ; ಒಂವೇ-ಎರಡೇ ? ಹಲವಾರು ಬಗೆಯಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಹಾದಿನಿಸುವಂತಹದಾಯಿತು.

ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗುವಂತೆ-ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಿನಿ-ಸುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೂ, ಮಾಡ-ಲಾರದೇಂಬ ಅಸಹಾಯತೆಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಮರುಮರು ಸಮ್ಮೇಳನವೇ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮರುಮರು ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಡೆಯದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ-ವೆಂಬರೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸವಿನೆನವು. ಅದನ್ನು ಹೆಸರಿಕೊಂಡಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕನಸೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವೇರದಲ್ಲೆಯ ಅಂದೋಲನವು ತೋರಿಕೆಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೋದ ವರುಷಕ್ಕೆ ಈ ವರುಷವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೆಟ್ಟಿರುವುದೇ-ಕೆಡುತ್ತ ನಡೆದಿರುವುದೇ-ಹೊರತು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಹೋದ ವರುಷ ನಡೆಯದ ಸಮ್ಮೇಳನ ಈ ವರ್ಷ ನಡೆಯಿತು-ಶಿವಮೊಗ್ಗಯಲ್ಲಿ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಡೆವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ, ನಮಗಲ್ಲ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ-ರದಕ್ಕೆ ಕವಿವರ್ಯ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂತಸವಾಯಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗಯ ಸ್ವಾಗತ-ಸಮಿತಿಯವರ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು ಆಗಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದುವು. ‘ಡಿಸೆಂಬರ ಕೊನೆಯವಾರದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ನೆರೆಯಲಿದೆ-ಮರೆಯ-ಬಾರದು ! ಎಲ್ಲರೂ ಬರಬೇಕು ! ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿ-ಮಾಡಬೇಕು !’ ಎಂಬ ಕೋರಿಕೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗಯತ್ತ ಎಳೆಯತೊಡ-ಗಿತು. ತಂಡತಂಡವಾಗಿಯೂ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಸೌಕರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆಯಿತು.

ಅಂತೂ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದಿತು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಮಯ. ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು- ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಿಯರು- ಸಂದರ್ಶನದ ಕಾಲ ಬಂತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಕೆಲ ಜನರು ಅಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟು-ವಂತೆ ಸಾಗಿದರು; ಹಲವರು ‘ಅರ ಬೆಳಗು ಮುಟ್ಟಿದರಾಯಿತು !’ ಎಂದು ತಿಳಿದೂ ಸಾಗಿದರು.

ಕಾ. ಅರ ಸಂಜೆಗೆ ಇದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೆರೆವಣಿಗೆ- ಅದೊಂದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ಮುಂಚಿತ - ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾದ ದಿನಗಳ(೨೬-೨೭-೨೮) ಮುಂಚೆ ಏಕೆ ಇಟ್ಟಿತೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅರ ಸಂಜೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬರ ಬೇಕೆಂಬ ಅಶಯ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯವರದು ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಮೂರು ದಿನದ ಸಮ್ಮೇಳನವೆಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ, ಆ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ಒಂದಾಗಲಿ ಎರಡಾಗಲಿ ಕಾರ್ಯ-ಕ್ರಮಗಳು- ಮೂರು ದಿನ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಡೆದರೆ ಯಾವ ಗತಿಯಾಗುವುದೋ ಅದೇ ಗತಿ ಮೂರು ದಿನದ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿ-ದರೂ ಆಗುವುದು.

ತಾ. ಅರ ಬೆಳಗು ಬಂದ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚು. ಅವರೆ-ಲ್ಲರೂ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು....೨೬ನೆಯ ದಿನವೆ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದ್ದರೆ! ಸರಿ, ಅರ ಸಂಜೆಗೆ ಮೆರೆವಣಿಗೆ ನಡೆಯಿತು. ವೇರೆವಣಿಗೆ- ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಂತೆಯೇ ಇತ್ತು. ಬೆಚ್ಚೇನು ಹೇಳುವುದು ? ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಪರಿಷದ್ಪಾಧ್ಯ-ಕ್ಷರೂ ಮೋಟರುಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ತಳಿರು-ತೋರಣ ಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯಿದು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ- ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ-ಮೋಟರು ಬಂದಿತು. ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ, ನನುಸ್ಕಾರ-ಪುನಾಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತಿಥಿ-ಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿತು.

ಅದರಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ಅಂದು ‘ತಲೆತಿರುಕ ಕನ್ನಡಿಗ’ರ ಮನಸೆಳೆಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾದ ಮೆರೆ-ವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜಯಘೋಷ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗದೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ‘ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಗೆ ಗೆಲುವಾಗಲಿ !’ ಎಂದು ಹಾರಯಿಸುವುದರ ಬದಲು ‘ಕರ್ನಾಟಕಮಾತಾಕೇ ಜೈ !’ ‘ಅಲ್ಲ ! ತಪ್ಪೇನು ?’ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ತಪ್ಪೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ;

‘ಅಸಮಂಜಸ’ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವೆವು. ಹಿಂದೆಯೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡ-ಹಿಂದಿ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನದ ಸಲುವಾಗಿಯೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಭತ್ತದ ಕೆಳಗೆ ಗುಡ್ಡಾಟವಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಣಹೆಮ್ಮೆಯ ಮೂಲಕ ಏನೇನೋ ಆಯಿತು. ಕನ್ನಡ-ಹಿಂದಿ ತಿಕ್ಕಾಟವನ್ನೂ ಇದೆ. ‘ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೂಗೇ ಕೇಳಬೇಕು’ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆಗಾಗ ಬೇರೆ ತರದ ಕೂಗು ಕೇಳಬರುವುದುಂಟು. ಹಿಂದೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಜನ ಇಂದು ತಡೆಯರು. ತರುಣರು ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ದ್ಯೋತಕವೆನ್ನುವಂತೆ ಅಂದು ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತಾಕೇ ಜೈ!’ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ, ‘ತಲೆತಿರುಕ’ ಕನ್ನಡಿಗರು—ಬೆಳಗಾವಿಯವರು—ಅದರ ತಲೆ ಕುಗ್ಗಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ತಲೆ ಮೇಲಾಗಿಸಿ, “ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಗೆ ಗೆಲುವು!” ಎಂಬ ಕೆಚ್ಚು-ಕನ್ನಡದ ಕೂಗನ್ನು ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರು.

‘ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಶಿವನೊಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬದಲು ಹಿಂದಿಯೇಕೆ ಮುಂದೆಬಂದಿತು?’—ಎಂದು ಅನೇಕರು ವಿಚಾರ-ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ತಿಳಿದುಬಂತು: ಸಮ್ಮೇಳನ ನೆರೆಯಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೊತ್ತವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರು ಇದ್ದಾರೆಂದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹಿರಿಯರು: ಹಿಂದೀ-ಕನ್ನಡ! ಇದು ಅವರಿಗೆ ಇರ್ಬಾಯಿ ಖಡ್ಗದಂತೆ, ಇಂದಿತ್ತ ಹಾಯುವುದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರೆಂದು ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಲು ಹೋದರೆ, ಕನ್ನಡದಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವುದು; ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ಕನ್ನಡದ ಕೂಗಿಬಿಡತೊಡಗಿದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಗುರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಬರಬಹುದೇನೆಂಬ ಭಯ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ‘ತಲೆತಿರುಕ ಕನ್ನಡಿಗ’ರಾಗಿ ನಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುವುದು ಇದಿಷ್ಟೆ: “ನೀವು ಯಾವ ಪಕ್ಷ-ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ! ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ ಬಾಳಿದಾಗಲೇ ನಮಗೆ ನಿಜವಾದ ಭಾರತೀಯತ್ವ ಬರುವುದು. ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯ-ರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ, ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಡು-ನುಡಿಯನ್ನು ದೂರಕರಿಸಿದರೆ, ಅತ್ತ ಅದೂ ಸಿಕ್ಕದು, ಇತ್ತ ಇದೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಳ್ಳುವುದು!” ತಲೆತಿರುಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೂಗಿನಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಕನ್ನಡದ ಮುಂದೆ ಹಿಂದಿ ಅಡ್ಡಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಶಿಸುತ್ರೇನೆ.

ಎಚ್ಚತ್ತ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ತರುಣರಾಗಿ ನಾವೆಂದು ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದೆವು. ೨೬ ರ ಬೆಳಿಗು: ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬರವು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿತು.

ಅನೇಕರಿನ್ನೂ ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ದಲ್ಲಿಯೆ ತೊಡಗಿದಾಗ, ಚಿಪ್ಪರದಲ್ಲಿಯೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭ-ವಾಯಿತು. ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಜನ ಅತ್ತ ಓಡತೊಡಗಿತು.

‘ಚಿಪ್ಪರ’— ಇದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಹೇಳುವುದು. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ

ಮಂಟಪವಾಗಿತ್ತು. ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯೆ ಎತ್ತರಿಸಿದ ಜಗುಲಿ; ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮಾಸ್ತಿಯವರು, ಅವರವರ ಗೆಳೆಯರು, ಹಿರಿಯರೂ ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯ-ಕ್ಷರೂ ಅದ ಹಸೂಡಿಯವರು, ವ್ಯಾಕರಣಾರ್ಥ ಚಂದ್ರಶೇಖರ-ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ, ಹೆಂಗಳೆಯರ ಗುಂಪು ಇತ್ತು; ಉಳಿದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಕುಳಿತು-ಕೊಳ್ಳಲು ಏರ್ಪಾಡು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಕೇಳಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ, ಧ್ವನಿಯಂತ್ರವಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿದರು, ಶಿವ-ಮೊಗ್ಗೆಯ ವರ್ಣನೆ-ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಸುತ್ತಲಿನ ಐತಿಹಾ-ಸಿಕ ಕುರುಹುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಹರಿವ-ತುಂಗಿಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುವಾಗ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನಿಜನಾಮವನ್ನು ಮರೆತರು; ಪರವಾಇಲ್ಲ. ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿನಿದೆ! ಯಾವ ಹೆಸರಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಯೊಂದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಹೆಸರು ಬದಲಾದರೆ ಗುಣಬದಲಾಗುವುದೇ?

ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರಗಿನ ಸೊಬಗಿನ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹಸೂಡಿ-ಯವರು ತೋರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪರಿಚಯದ ಉಪಚಾರಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದುದು

ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ!

ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ!

ಸಂತಾನಸಂಯಮ

ಬರೆದವರು: ಡಾ. ದೊಡ್ಡೇರಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿರಾವ್

ಸಂತಾನಸಂಯಮವೆಂದರೇನು, ಅದರ ನೀತಿಧರ್ಮ-ಗಳೇನು, ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಕಾಮ-ನಿರೋಧನೆ, ಗರ್ಭ-ನಿರೋಧನೆ, ಗರ್ಭನಿರೋಧದ ಮಾರ್ಗಗಳಾವುವು, ಗರ್ಭ-ನಿರೋಧಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಸಂಭೋಗಾಸನಗಳು, ಕೃತ್ರಿಮ ವಿಧಾನಗಳು ಮೊದಲಾದುವುಗಳೆಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬೆಲೆ ರೂ. ೧-೦-೦, ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ

ಸಿಗುವ ಸ್ಥಳ:—

ಮಾಡರ್ನ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಸಿ, ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರ

ಸತ್ಯನಿರೋಧನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ, ಧಾರವಾಡ

ಅನೇಕರನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಸಭೆ-ಸಮ್ಮೇಲನ-ಗಳೆಂದರೆ ಔಪಚಾರಿಕ (Formal) ವಿಷಯಗಳು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಪಚಾರಿಕ ವಿಷಯಗಳು ಬಂದರೆ ಅಭಾಸವಾಗುವುದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪರಿಚಯ ಬೇಕಿತ್ತೇ ಹೊರತು ನೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಬಿಳಿದಿದ್ದ ಮಾಸ್ತಿ-ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಂಬಂಧ-ಭಾಂಧವ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕ ಜನ ಎందుಕೊಂಡರು. 'ಅಣ್ಣನ' ಮಾತು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೆ 'ತಮ್ಮ' ಎದ್ದು, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಓದಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಓದಿದರು.

ಭಾಷಣ! ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತ ವಿಷಯ! ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ ಹೀಗಿರಬೇಕು ಹಾಗಿರಬಾರದು ಎಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯಮ—ನಿರ್ಬಂಧ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಆ ಭಾಷಣ ಕೇಳಿ ಅನೇಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಂದುವು. "ತುಡಿಯಿಂದ ತುಡಿದವರೆಗೆ ಅಂಬಿಕಾ-ತನಯರ ಅವೃತವಾಣಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ" "ಇದು ಕಿವಿಗೆ ಸೊದೆ, ಮನಕ್ಕೆ ಸಂತರ್ಪಣ" ಎಂದು ಆನಂದ ಪಟ್ಟವರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸರಿಸರಿಯಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕಿತ್ವಲಯದ ಕೊಯ್ತದಂತೆ ಹಿಂಜಿ, ಹರಿದು, ಕತ್ತರಿಸಿ, ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ 'ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ? ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಎರಡು, ಹದಿನಾರು ಠಾಳೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಳುಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಹಸೂಡಿಯವರು ತುಂಗಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದರೆಂದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕರೆದರೋ? ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ-ಗಾಯತ್ರಿ ಏಕೆ? ಇವರೇನು ಸಾರಸ್ವತ ಗಂಗೆ-ಗಾಯತ್ರಿಯರೋ? '.... ಇತ್ಯಾದಿ ಸಿಸುಗುಟ್ಟಿದರು ಕೆಲವರು.

ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಒಂದುವರೆ ಗಂಟೆ ಜನ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂವೋಹನಾಸ್ಥನಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಜನ ಸಿಟ್ಟಿನ್ನದೆ ಕುಳಿತು, ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಾಣಿವಿಲಾಸದ—ಹಾಸಭಾಸದ—ಮಾಯಾ-ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೋಷಿಸುವಾಗ ಅವರ ತನ್ಮಯತೆ ನೋಡುವಂತಹದಿತ್ತು. ಗಂಗಾವತರಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಮುಖ್ಯ ಅನೇಕ ಏರಿಳಿತ: ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾಡುವಾಗ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ, ಸಂಘದ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು ಬರಬಹುದೇ?—ಎಂದು ಆತುರತೆ. ಕೇವಲ ಮೈಸೂರಿನ ಬರೆಹಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಳೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು: 'ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೆ ಹೋಯಿತಲ್ಲ!' ಎಂದೊಬ್ಬರು ಕೂಗಿದರು. 'ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕಸಂಘ ಹೇಳಿ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಲೆ ಹೋಯಿತಲ್ಲ?' 'ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕವೆ ಮೆರೆತು ಹೇಗೆ ಹೋಯಿತು?' ಎಂದು ಮುಂತಾದ ಉದ್ಗಾರಗಳೂ ಕೇಳಿಬಂದುವು.

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಭಾಷಣವು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಮದ್ಯಾಹ್ನ ಮಹಿಳೆಯರ ಗೋಷ್ಠಿ ನಡೆಯಿತಂತೆ. **ತೀರ್ಮಾನ** ತೀರ್ಮಾನ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಅಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಿತೆಂಬುದು ಕೇಳಿಕೆಯ ಮಾತು. ಅದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಈ ಬಗೆ ಬೇರ್ಪಾಟವೇಕೋ ತಿಳಿಯದು.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪನವರ 'ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ' ನಡೆಯಿತು.

ತಾ. ೨೭ ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಿಷಯ ನಿಯಾಮಕ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಜನರ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಸು ಗದ್ದಲವಿದ್ದಿತು. 'ಆಯ್ಕೆ' ಎಂದರೇನು? ಜನರು ಅರಿಸಬೇಡವೆ? ಯಾರು ಬೇಡೆನ್ನುವವರು? ಆದರೆ ಆಯ್ಕೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯೇನೋ ನಡೆಯಿತು. ಕೆಲ 'ಹಕ್ಕು ಸಾಧಿಸುವ' ಜನ, ಪರಿಷದ್‌ಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಆಯ್ಕೆಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಯೆ ಬಿಟ್ಟರು.

ವಿಷಯ ನಿಯಾಮಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮಾಧ್ಯಮ—ಬಳಕೆ, ವಿದ್ಯವಿದ್ಯಾಲಯ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾದುವು.

ದಿವಂಗತರ ಬಗ್ಗೆ ದುಃಖ ಸೂಚಕ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಯಾರ ಯಾರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ನಡೆಯಿತು, ಸತ್ತವರು ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಯಾವುದಾರರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ, ಅವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಸಂತಾಪಸೂಚಕ ಗೊತ್ತುವಳಿ! ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು. ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಇದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧ ಮುಖ್ಯ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಧೈಯವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸೇವಕರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು; ಅದಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸೇವಕರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ?

ಸರಿ, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ತಿಕ್ಕಾಡಿ ಕೆಲ ಜನರ ಹೆಸರು ಸೂಚಿತವಾದುವು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಜೀವವನ್ನು ಸವಿಸಿದವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅಂತಹರ ಬಗ್ಗೆ ದುಃಖ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಪರಿಷತ್ತು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಏನು? ಪರಿಷತ್ತು ನಿಮಿತ್ತ, ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆ ಮುಖ್ಯ!—ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ, ಪರಿಷತ್ತು ಪರಿಷತ್ತು ಎಂಬುವವರ ಕಾರ್ಯ ಸಾರ್ಥಕವಾದೀತು!

ಅಂದು ೧೧ ಗಂಟೆಗೆ, ಯುವಕ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನ ನಡೆಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ. ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮುಂದೆ ಬರಲು ಆಗದೆಂಬ

ಅಂಜಿಕೆಯು ಮೂಲಕವೋ ಇದು ನಡೆಯಿತು?—ಎಂಬಂತಿತ್ತು. 'ಯುವಕ' ಇದು ವಯೋಮಾನವಲ್ಲ; ಕಸ್ತೂರಿಯಂತಹ ಯುವಕರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ಪದ್ಯ-ಗದ್ಯ-ನಾಟಕ ವಾಚನದೊಂದಿಗೆ ಅದು ಮುಗಿಯಿತು.

ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ, ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ತಿಕ್ಕಾಟವಾಯಿತು. ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಬಂದುವು: "ಪರಿಷತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲವೇ?" ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವವರ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯುವುದು: "ಪರಿಷತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದೇಕೆ ಕೂಗುವಿರಿ? ತಾವೇ ಅಲ್ಲವೆ ಪರಿಷತ್ತೆಂದರೆ! ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದೇನಾದರೂ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿರಿ; ನಮಗೆ ಎಲ್ಲ ನೋಡೋಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ!..." ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು ಕೇವಲ ಮಾತಿನ ಜಾಣತನ. ಪರಿಷತ್ತೆಂದರೆ ನಾನೇ ಅಹುದು! ಅದರ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವರಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಹಲವರು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವರು. ಅವರು— ಕಚೇರಿ— ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. 'ನೋಡೋಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಸರಿಯೆನಿಸದ ಮಾತು!

ಇನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆ: 'ಪರಿಷತ್ತು ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆ ಅಲ್ಲ' ಎನ್ನುವವರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವವರ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಸೌಲಭ್ಯ-ಸೌಕರ್ಯ ಇಂದಿನ ಪರಿಷತ್ತಿಗಿಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಡಳಿತದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥೆ! ಇದನ್ನು ಪರಿಷತ್ತೂ ಒಪ್ಪದಿರಲಾರದು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತು, ತಟಸ್ಥ (Neutral) ಉಳಿಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯವರ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಸದ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನದ ಆಶೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಳವಡಿಯಾದವನ್ನು ಗಳಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಷತ್ತು ಮುಖ್ಯ; ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಳೆಯ-ಹಿರಿಯ-ಸಂಸ್ಥೆಯು— ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಇದರಲ್ಲಿ ಈರ್ಷೆಯಿಲ್ಲ— ತುರುಸಿಲ್ಲ; ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗವಿದೆ! ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಳೆಯಿದೆ!

ಸಾಯಂಕಾಲ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ನಾಲೆಯೊಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಶುನಾಟಕಗಳಾದುವು.

ಕೊನೆಯ ದಿನ, (ತಾ. ೨೪) ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶುಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವೂ ಉದುರಿಹೋದುವು. ಅಂತೂ ಸಂಜೆಗೆ ಮುಕ್ತಾಯದ ಭಾಷಣ-ಗಳಾಗಿ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಬಂದುವು.

ಲೋಪ-ದೋಷಗಳು ಮಾನವಮಾತ್ರರಿಗೆ ಸಹಜ; ಅವುಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲೇ ಬೇಕು..... ಮನ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅವು ಹೊರಬರುವ ಸಂಭವವಿರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಹವೆಗೆ ಹಾಕಲೇ ಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿಯಬೇಕು ಮುಂದಿನವರು.

ಮೂರನೆಯ ದಿನದ ರಾತ್ರಿ ೫. ಕುಲಕರ್ಣಿ ೫.ನಿವಾಸ-ಸಂಗಡಿಗರ ನೃತ್ಯಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯಿತು. ಆರು ವರುಷದ ಅಜ್ಞಾತ ವಾಸವನ್ನೇ ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಗತಿಹೊಂದಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದು, ಸಿಲೋನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಬೀರಿ, ತಾಯಿನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟವನು ಶ್ರೀನಿವಾಸರು. ಮೊದಲಬಾರಿ ಅವರನ್ನೂ ಅವರ ಕುಣಿತವನ್ನೂ ನೋಡಿದವರಿಗೆ, ಇಂದಿನ ಅವರ ಪ್ರಗತಿಯು ತಿಳುವುದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ನೃತ್ಯದಿಂದ ನೋಡುಗರ ಮನ ತಣಿಸಿದರು. ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆಂಬುದು ಕೂಡ ಮರೆತುಹೋಯಿತು.

೨ನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗು ಮಾತ್ರ ಟೀಕೆ-ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಹಾರಾಟ: 'ಎನ್ನಿವಾ! ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಭಾಷಣ, ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಕುಣಿತ—ಇವೆರಡುಬಿಟ್ಟು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನೋಡಿ!' "

"ಅಲ್ಲಾ ಕಾಣ್ರೆ! ನೀವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಹೊಟೀರಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡೋದೇನಿಲ್ಲ?"

"ಛೇ, ಎಲೀ ನಿಮ! ಇಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಗರೆವಾ ಊಟಮಾಡೋದು! ಬಾಳೆಯೇಲೆ.— ಮೊರ ಅನ್ನ— ಕೊಳಗ ಹುಳಿ! ರುಚಿಯೆಂತ ಹುಳಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿಕೊಬೇಕು ಅಂದರೆ, ಬಾಳೆಎಲಿ ಹರೀತಂಡ; ಎಲೀ ಹರೀತು ಅಂದರೆ, ಅನ್ನದಕಿಂತಾ ಬಾಯೊಳಗ ಉಸುಕು.... ಇಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡೋದು ಅಂದರೆ ಆ ಬಾಳೆಎಲೀ ಸಂಗಡ ಸರ್ಕಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾಂಗ ಆಗತಿತ್ತು. ನಾವು ಇಳಿದುಕೊಂಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಇತ್ತು ಬುಡಕ; ಅಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತಿತ್ತು! 'ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ ನೀವರೇ ಏನು ಮಾಡೀರಿ!'

'ಇದೇನೈ ಪಾ ಇದು....ಅಂ-ಹ! ಇದು ಪ್ರದರ್ಶನ! ಮೂರು ದಿನಸವಾಗ ಯಾರದೂ ಲಕ್ಷ ಹೋಗಿಲ್ಲ ನೋಡಿ..'

* * *

ಕುದುರೆ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುವಾಗ,....ಜನ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಹೇಳುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಿತು. "ಈ ಹೊಟೆಲ್‌ಕಿಂತ

“ಹೊಟೆಲ್‌ನಾಗ ಕಾಫೀ ಒಳ್ಳೇದು!” “ಮೈಸೂರು ಸೀಮಿಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಡ್ಯಗಳ ಒಂದೇ ತರದ ಕಾಫಿ.— ಅದು ಪೇಟೆಂಟ್ ಮಾಡಿಸ್ಕಾರ” “ಬರೇ ಕಾಫಿ.....ಅಂತ! ದ್ವಾಶೀ ಇಡ್ಲಿ, ಸಾಂಬಾರ....ಹಾಂಗೆ ಕೇಳಿದರೆ, ಹುಳಿ, ಸಾರು....ಅಡಿಗೆಲ್ಲಾ ರುಚಿ ಇರತಕ್ಕದೋ, ಆದರೆ.....ಇಲ್ಲಿ ಉಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾಟು ಅಗಬೇಕು.....” “ಚಿಲೋ ಅದೇನವಾ ಏಕೀಕರಣ.....”

“ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಹೇಳ್ತಾರಲ್ಲೋ, ಮೈಸೂರವರು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಬೇಕು, ನಾವು ಮೈಸೂರ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಬೇಕು” ಅಂತ. ಆದರೆ ನಾವು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ತಾಟು ತೋಗೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮುಬಾರದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಉಟದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ!”

ಎರಡು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಸಮ್ಮೇಲನ ನಡೆಯಿತು. ತಿವ. ನೊಗ್ಗೆಯ ಸಮ್ಮೇಲನ ಹೈದರಾಬಾದವನ್ನು ಮರೆಯಿಸದಿದ್ದರೂ ಏಕೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ನೆನಪುಕೊಟ್ಟಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ

ಒಂದು ಮಾತನ್ನಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ‘ವಿಹಾರಿ’ಯು ‘ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ’ದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಅ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ನೋಡುಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ವರದಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ‘ವಿಹಾರಿ’ಯು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಮರ್ಶಕರೆಂದು ನಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬುಗೆಯಿರುವುದಾದರೂ, ಅವರ ವಿಧಾನಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯ ಅಧಿಕೃತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಲೇಖನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಗುಣದೋಷಗಳಿಗೆ ಲೇಖಕರೇ ಹೊಣೆಗಾರರಲ್ಲದೆ ಸಂಪಾದಕರಲ್ಲ. ಕಷ್ಟ ವಿಧಾನಗಳೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಬರೆಯುವವರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ‘ವಿಹಾರಿ’ ಬರೆದ ಮುನ್ನಡಿಯನ್ನೋದಲು ಯಾರೂ ಮರೆಯಲಾಗದು.

—ಸಂಪಾದಕರು.

ಕಂಗಾಲಾದ ಬಂಗಾಲ

‘ನಾನೀ ಶಾಮು’

ಬಲು ಬವಣಿ ಬಂತು ಬರಗಾಲ !

ಕುದ್ರಲಯ ಕಾಲ !

ಅಯ್ಯೋ ಬಂಗಾಲ !

ಅಯ್ಯೋ ಕಂಗಾಲ !

|| ಪಲ್ಲ ||

ಹಸಿವಿಂದ ಕೆರಳಿ

ಜನವೆಲ್ಲ ನಡಳಿ

ಮಣ್ಣಿಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ

ಮಣ್ಣಾಯ್ತು ಮರಳಿ—

|| ೧ ||

ತಿರಿಯೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿ

ದೊರೆಯದೇ ಕೊರಗಿ

ಮರಮರನೆ ಮರುಗಿ

ಧರೆಗೆ ಜನವರಗಿ—

|| ೨ ||

ಬೇಕಾದ್ದನುಂಡು

ಮೆರೆವುದರಿ ದಂಡು,

ಜನರಿದನ ಕಂಡು

ಬರಿ ದಂಗುಗೊಂಡು—

|| ೩ ||

ವೈರಿ ಮರೆಗೊಂಡು

ಸುರಿಸುವನು ಗುಂಡು

ಜನ ಭೀತಿಗೊಂಡು

ಕಾಲ್ತಿ ಗಿವ ಹಿಂಡು—

|| ೪ ||

ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕಾಳು

ರೋಗಗಳು ಹಾಳು

ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು ಗೋಳು

ಬೀಳಾಯ್ತು ಬಾಳು—

|| ೫ ||

ಸಿಗದಿನ ಭಕ್ತ

ವಾರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ

ಜೀವಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷ

ಯಮರಾಜ ದಕ್ಷ—

|| ೬ ||

ಮೇಲೆ ಬಿರುಗಾಳಿ

ನೇರೆಯ ಹಾವಳಿ

ನಾಡಿನೆದೆ ಸೀಳಿ

ಕುಣಿವ ಮಹಾಕಾಳಿ—

|| ೭ ||

ತಿಂದು ಹಣ-ಹಣ್ಣು

ಮೂರುವರು ಹೆಣ್ಣು,

ಶೀಲಗಳು ಮಣ್ಣು !

ಸಾಯುವುದು ನುಣ್ಣು—

|| ೮ ||

ಕಾಣದೆ ಮುಂತೆ

ಜನ ಕುರಿಯ ಸಂತೆ

ಪರಿಸರಿಯ ಚಿಂತೆ

ಬರಗಾಲಕಂತೆ—

|| ೯ ||

ಕೊಲೆಗಾರ

(ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರು ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕತೆ)*

೩೬. ಗಣಪತಿ ನಂ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಗೋಕರ್ಣ

★

ಇಂದು ಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಲೆಗಾರನೆಂಬ
ಆಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಅಪರಾಧಿಗಳು
ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲ, ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಲ್ಲ. ಅವರೂ
ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವನೆಗಳಿರುವ ಮನುಷ್ಯರು! ಮಾನ-
ಸಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮಿತಿಮೀರಿ, ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಮಾನವನ
ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾನವನೇ ಕೊಲೆಗೊಳ್ಳ-
ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ!

★

ನಾಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಪಂಚರದಲ್ಲಿ ನಿಂತ
ಬಿ ತರುಣನು ತನ್ನ ಅಪರಾಧದ ವಾಚ್ಛಿಕವನ್ನು
ಹೇಳತೊಡಗಿದ:

“...ಆ ವರ್ಷ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ‘ಸೀಕು’! ಸೀಕು ಎಂದರೆ
ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡದೇನೂ ಆಲ್ಲ; ಜ್ವರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತಷ್ಟೆ! ಆದರೆ
ಜ್ವರದಿಂದ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಆಶಕ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಿತು. ಆದರಿಂದ
ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ವರದವನು ಮಳೆ-
ಗಾಲದ ಥಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೂ ಆಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆ ಬಾರಿ ನಾನೇ ಗದ್ದೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ
ಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯೂ
ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಿ!.....

“ನಮ್ಮ ಗದ್ದೆಯೆಂದರೆ ಸ್ವಂತದ್ದಲ್ಲ; ಲಾವಣಿಗೆ ಹಿಡಿದದ್ದು.
ಆದರೆ ಮೂಲ ಒಡೆಯರು ಮಾಧವರಾಯರು; ನಾವು ಚಾಲ-
ಗೇಣಿದಾರರು. ಈ ಲಾವಣಿಯ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯ
ಪತ್ತಿರವೇ—ನಮ್ಮದೇ ಆದ—ತೋಟವೊಂದು ಇತ್ತು. ‘ಗದ್ದೆ
ಲಾವಣಿಯದಾದರೂ ತೋಟ ನಮ್ಮದಲ್ಲ!’ ಎಂದು ನನಗೆ
ತುಂಬ ಅಭಿಮಾನ! ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಸ್ವಂತದ ತೋಟ
ಇರುವುದು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಲಾವಣಿಗೆ ಹಿಡಿದ ನಮ್ಮ ಗದ್ದೆ ನನ್ನ

* ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾಯಕನು. ಉ. ಕ. ಚಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಹಾಲಕ್ಕಿ
ಗೌಡರ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವನು. ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಭಾಷೆ
ಯನ್ನು ಬಳಸಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ದೇಸಿ. —ಲೇಖಕ

ಮನೆಯಿಂದ ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗಿನ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಇದೆ.
ಅದಿದ್ದರೆ ಕಡಲ ತಡಿಯಲ್ಲಿ. ಮನೆಯಿಂದ ಗದ್ದೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಗದ್ದೆ ಎಂದರೆ ಬಂಗಾರ’ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ
ಹೇಳುವವರು; ಆದರೆ ಅದು ಬೇಲಿಗೆ ತಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ,
ವರುಷ-ವರುಷವೂ ಸಾಗರರಾಜನ ಆವಕೃನೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ
ಇತ್ತು. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಿತ್ತಿದ ಬತ್ತ ಬಳಿದು ಹೋಗಲೇ
ಬೇಕು. ಆದರೆ ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಬಿತ್ತಿದುದು ನಿಂತೇ ನಿಲ್ಲು-
ತ್ತಿತ್ತು. ಬಿತ್ತಿದುದು ಹಾಗೆ ಬಳಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಬೇಲಿಯ
ತಟದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.
ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬಂದಂತೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ
ಕಡೆಯ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂ ಬೆಳೆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು
ಬಿಡುಗು ಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಂತೆ!.....

“ಮಳೆಗಾಲದ ಕೆಲಸದ ದಣಿವು, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಬೆಳೆಯ
ಸವಿನೆನಪಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ
ಸವಿನೆನಪೇ ‘ಕೇ ರೇ!’ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿಸುವ ಕವಿ-
ಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದೇ ಹಾಡು.
ಆ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕು-ಬಯಕೆಗಳೇ
ತುಂಬಿರುವವು. ನಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಣಿದು, ಬರೆದು
ಬರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಜನರನ್ನೂ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ
ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.....

“ಗದ್ದೆ-ತೋಟಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೊಸಬನಾದರೂ,
ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸಿನಿಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸಮಾಪದ
ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ನನಗಿಂತ ಕಡೆಗೆ ಕಡಿದು ಬಿತ್ತಿದವರೇ ಬಹು
ಜನರು. ಅವರಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ‘ಭಲೆ, ಬೇಗ ಕೆಲಸ
ಮುಗ್ಗಿದವನೆಂದರೆ ವೆಂಕಟೇ ಸರಿ! ಹೊಸ ಹುಲಿ ತಾನೇ!
ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಯಾರದೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ!’ ಎಂದರು. ಆ
ಹೊಗಳಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ತಂದೆಯ
‘ಸೀಕು’ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ದುಡಿದ ಬರೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತ
ನಡೆದಿತ್ತು.....

“ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಗೌಡರಲ್ಲಾದರೂ, ಅಲಸಿಕರೇ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮವರೆಂದು ತಿಳುವುದು, ಮೊಗವು ದುಡ್ಡು.
ಬಹಳ ಜನರು ನೆರೆಯವರ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತಂದು
ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹೊರತು, ತಾವು ಸ್ವತಃ
ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಬಿತ್ತಿದವರಲ್ಲಿಗೂ
ಭಯ—ಸಂತಯ! ಎಲ್ಲರೂ ಹಗಲಿರುಳು, ಗದ್ದೆಯ ಮಾಳದಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಿರುವರು. ನನಗೆ ಆ ಭಯ ಹೆಚ್ಚಿ-
ದ್ದಿತು; ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ನೆರೆಯ ಗದ್ದೆಯ ತಿಮ್ಮನು ‘ಎಣ್ಣೆ
ವೆಂಕಟ, ನಿನ್ನ ಗದ್ದೆ ಭಾರೀ ಭರ್ಜರಿ! ಯಾರಗದ್ದೆಯೂ
ನಿನ್ನಂತಿಲ್ಲ! ಒಂದು ಕೊಳಗ ಬತ್ತ ಬಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ; ಸಸಿ ತುಂಬ
ಒತ್ತೆ ಬಗ್ಗುವೇನೋ.... ಅದೊಂದೇ ಭಕ್ತಿ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಸಿ-

ಗಲನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿತ್ತು ನನಗೆ ಕೊಡು! ನಾನು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲ! ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದ. ಆಗ ನಾನು 'ಇಲ್ಲಯ್ಯಾ, ನನ್ನ ತಂದೆ ಇದೇ ಈ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುವರೆ ಕೊಳಗ ಬಿತ್ತಿದ್ದ; ನಾನು ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಒಂದು ಕೊಳಗ ಮಾತ್ರ; ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ....

"ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ತಂದೆಗೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದೆ; ಆನಂದರವರೇ ನಾನೇ ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ; ಆದರೆ ಆ ಮುದುಕ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೆ!....

'ಹಾದವಾ, ನೀನೇ ಕಾಯಿ! ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿ ರತೀನಿ ಹೊದಂತೆ! ಜ್ವರ ಬಂದರೇನಾಯಿತು? ಕಂಬಳ ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡು ಮಾಳದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಗದ್ದೆ ಕಾಯಲಾರೇನೆ?... ಅಷ್ಟೂನೂ ನೀನೇ ಮಾಡಬೇಕೂ ಅಂದರೇನು? ನನಗೂ ನನ್ನ ಗದ್ದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಇದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟ. ಆತನೇ ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು....

"ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ಸಸಿ ಸಾಧಾರಣ ದೊಡ್ಡವಾಗಿದ್ದುವು. ತಂದೆಯ ಕಾವಲಿನ ಫಲವಾಗಿ ಯಾರೂ ನನ್ನ ಸಸಿಗಳನ್ನೆ ಕದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಮುಂಜಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. 'ತಣ್ಣೆಯ ಅಂಬಲಿ' ಇಷ್ಟು ಉಳಿದಿತ್ತು. ಮೋರೆ-ಬಾಯಿ ತೊಳೆದು ಅಂಬಲಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕುಡಿದೆ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ತಂದೆಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆತನಿಗಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಂಬಲಿಯನ್ನು ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಎರೆದು ಇಟ್ಟು, ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, 'ಕಂಬಳ-ಕೊಪ್ಪ' ಧರಿಸಿ, ಆತನ ಅಂಬಲಿಯ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗದ್ದೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ....

"ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ; ಒಮ್ಮೆಲೆ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಸಿಡಿಲುಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಸಮುದ್ರರಾಜ ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ನನ್ನ ಗದ್ದೆಯ ಸಸಿಯೆಲ್ಲ ಒಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದುವು. ನನ್ನ ತಂದೆ 'ಮಗು, ನಿನ್ನ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಯ್ತಲ್ಲೋ!.... ಗದ್ದೆಯ ಸಸಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಳೆದು ಹೋಗುವಲ್ಲೋ!.... ಹೋಗ್ತಲ್ಲೋ ಮಗು....! ಕಡಲರಾಯ ಮುನಿದುಬಿಟ್ಟನಲ್ಲೋ!....' ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದನು. ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತಾದರೂ ಆದರ ವ್ಯಥೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಇದುವರೆಗೆ ನನಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವ್ಯಥೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಥಿತನಾಗಿದ್ದ. ವರ್ಷದಂತಿದ್ದರೆ ಅವನು 'ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಿತ್ತಿದರಾಯ್ತೇಳು!' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ 'ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ತ್ರಾಸು' ಎಂದು ಈಗವನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಅವನನ್ನು ನಾನೇ ಸಂತವಿಡಬೇಕಾಯಿತು:

'ಬಿಡವಾ, ಏನು.... ಹೋದರೆ ಹೋಯ್ತು! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಆಯ್ತು! ವರ್ಷದ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು ಕಡಲು!

ದೊಡ್ಡ ಮಾತಲ್ಲ! ನಮ್ಮದಷ್ಟೇ ಹೋಗಿದೆಯೆ? ನೆರೆ-ಹೊರೆಯವರದೂ ಹೋಗಿದೆ! ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಾವೂ! ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಳಗ ಭತ್ತ ಇಡೆಯಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ; ಅದನ್ನು ಬಿತ್ತೇನೆ! ನೀನೀಗ ಅಂಬಲಿ ಕುಡಿ!' ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಕೂಡಲೆ ನೇರವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಕೊಡದಿದ್ದ ಭತ್ತ ತಂದು ಮತ್ತೆ ಬಿತ್ತಿದೆ. ಬಿತ್ತಿಗೆ ಮುಗಿಯಬೇಕಾದರೆ ಐದು ತಾಸು ಮೀರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ತಂದೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಆಗ ಅವನು 'ಮಗು, ಬಿತ್ತಾಯಿತಾ? ಇನ್ನು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ! ಇಷ್ಟಾಗುವುದರ ವರೆಗೆ ಅಂಬಲಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲ ನೋಡು!' ಎಂದು ಅಂಬಲಿಯ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹಚ್ಚಿದನಾತ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಗಂಟೆಬೇಯಿಸಲು ನಾನು ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದೆ. ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ನನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಗದ್ದೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲವೇ ತಮಗೆ?"

"ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಭತ್ತ ಮತ್ತೆ ನಾಟಿ ಸಸಿಯಾಯಿತು. ಸಸಿಗಳು ನಿಂತುವೆಂದು ಆನಂದದಿಂದಿರತೊಡಗಿ ೧೫ ದಿನಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಕಷ್ಟಮಯ ಜೀವನನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮಾಂಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆನಲ್ಲಿ ಅಂಬಲಿಕುಡಿತ ತೀರಿಸಿ, ನಿತ್ಯದಂತೆ ತಂದೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟೆ. ಗದ್ದೆ ಕಾಣಲು ತೊಡಗಿತ್ತು: ನಿತ್ಯದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು-ಹಸಿರಾಗಿಯಲ್ಲ—ನೀರ ಬೀಲೆಯ ರೇವೆಯ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿ. ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಅಂಬಲಿಯ ತಟ್ಟೆ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿಬಿತ್ತು. ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನನಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ; ನೆನಪು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ಗದ್ದೆಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದೆ. ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಜ್ರಪ್ರಾತಃ ನನ್ನ ತಂದೆ ಮಲಗಿದ ಮಾಳ ನೀರಿನ ಭರಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ ತೇನೋ, ಕಾಣದಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯೋ, ಅಂದಿನ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಇಂದೂ ನನ್ನೆದೆ ಧಡಧಿಸುವುದು; ತಲೆತಿರುಗಿ ಬವಳಿಬಂದಂತಾಗುವುದು....

"ನನ್ನ ತಂದೆ ಕಾಣದೆ ಹೋದಾಗ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತೆನೋ ನನಗೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಸಾವರಿಸಿದೆ, ಅಳುವನ್ನು ತಡೆದೆ. ಇಳಿತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗುವವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. 'ನಡು-ನಡುವೆ' 'ಮಗೂ' ಎಂದು ನನ್ನ ತಂದೆ ಕೂಗಿದಂತಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿಳುತ್ತಿದ್ದೆ; ತಟ್ಟನೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವಾಗಲು ನಿರಾಶೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಿಗನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರಲು ಹೆದರಿಕೆಯನಿಸುವಷ್ಟು ತಂದೆಯ ಕೂಗು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ತೊಡಗಿತು. 'ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲ!' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆನಿಸಿತು. ಎದ್ದು ಹೊರಟೆ; ಕಡಲ ಕರೆಹಿಡಿದು ನಡೆದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆಡೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ತವ ಕಂಡಿತು.

ಆಗ ನಾನು ಈ ಪ್ರಸಂಜೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದವನಾದೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ:

‘ಅಪ್ಪಾ, ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮಲಗಿದ್ದೀಯೆ? ಹಳಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಏಳು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ!’ ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಹೋದೆ. ಏಳದೆ ಇರಲು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದೆ:

‘ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಡೆ, ಏಳು!’ ಎನ್ನುತ್ತ ಆತನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನೆಗಹಿದೆ. ಕೈಯೆಲ್ಲ ಥಂಥಿಯಿಂದ ಸೆಡೆದು ಕೊರಡಾಗಿದೆ. ಜೀವವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಆಗ ನನಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ನಾನಾಗ ಮರಳಿ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದೆ. ‘ಅಯ್ಯೋ, ಅಪ್ಪಾ!’ ಎಂದಿತು ಹೃದಯ. ಮತ್ತೆ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಭರತ ನಿರಲಾಗಿದ್ದ; ನಿರಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೂ ಒಂದು ತೆರೆ ತಾಕಿತು. ‘ಇನ್ನು ತನ ಬಳಿದು ಹೋಗಬಹುದು’ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಹೊತ್ತು, ತೋಟದ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಂದು ಇಟ್ಟೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಸೌದೆ-ಬೆಂಕಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಬೇಲೆಯ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿ, ಹಣವನ್ನಿಟ್ಟು ದಹನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಮಳೆರಾಯನೂ ತನ್ನ ದಯೆ ತೋರಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಗೋಕರ್ಣನಾಥನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ತಂದೆಯ ದೇಹ ಬೆಂದು ಬೂದಿಯಾಯಿತು.....

“ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ: ‘ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತ ನಿಂತುದಕ್ಕಾಗಿ ಎತ್ತನಾಥ ಭಟ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವವೂಡೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತರ್ಪಣೆ, ಸುವಾಸಿನೀ ಸಂತರ್ಪಣೆ— ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸಬೇಕು’ ಎಂದು. ಈಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತರ್ಪಣೆಯನ್ನೇನೋ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಏತಕ್ಕಾಗಿ? ಗಡ್ಡೆ ನಿಂತ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ತಂದೆ ಸತ್ತ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ. ನನ್ನ ತಂದೆ ತಿರುಪತಿಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ-ಬಂದವನಾದುದರಿಂದ, ಅವನ ಹಣವನ್ನು ಸುಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು— ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ; ಅವರಂತೆಯೇ ಸಂತರ್ಪಣೆಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿ-ದ್ದಿತು! ನನ್ನ ತಂದೆ ನನಗಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ ಪ್ರೀತಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ನಲುಮೆ ಇವು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ತೊಡಗಿದುವು. ನಾನು ಆಗಾಗ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಳುವನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು?

“ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಂದು ಸ್ತಿಮಿತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ‘ಆಗಬೇಕಾದ ದೈವದಾಟವೆಲ್ಲ ಆಗಿಹೋಯಿತು, ಇನ್ನು ಅತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಸತ್ತವರು ಸತ್ತು ಹೋದರು; ಇದ್ದವರ ಮುಂಗತಿಯೇನು?’ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿತು. ಹರಿಗೋಲು ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪಾರಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇದ್ದುದೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು, ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಂದ ತರುವುದು? ಮತ್ತೆ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಳು ಬತ್ತವಿರಲಿಲ್ಲ; ಕೊಂಡು ತರ-

ಬೇಕೆಂದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರುಡು ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ಆಗ ಬಿತ್ತುವ ಹದಗಾಲ ಮಾರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬರಿ ಉಯ್ಯಲೆ-ಯಾಡತೊಡಗಿತು.....

“ಆಗ ನನಗೆ ತಾರಕಪುರುಷರಾಗಿ ಕಂಡವರೆಂದರೆ ಮಾಧವ-ರಾಯರೊಬ್ಬರೆ. ‘ಅವರು ನನ್ನ ಒಡೆಯರು! ಅವರದೇ ಗಡ್ಡೆ! ಹೀಗೆಂದಮೇಲೆ ಅವರು ನನಗೆ ದಾರಿತೋರಿದಿರುವರೆ? ಅವರೇ ನನಗೀಗ ಹರಿಗೋಲು!’ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅವರನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡೆ.....

* * *
‘ಏನೋ ವೆಂಕ್ಟಾ, ಬಹಳ ಅವರೂಪವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿ?’
‘ಇಲ್ಲ, ಒಡೆಯಾ, ರೈತ ಒಡೆಯನ ಮನೆಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಬರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ?’

‘ಸರಿ! ಮಳೆಗಾಲ ಈಗ; ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆ?’
‘ಇಲ್ಲ, ಒಡೆಯಾ!’

‘ಯಾಕೋ, ಮುಗಿಯುತ್ತೇನೋ!’ ಠಾಯರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

‘ಮುಗಿದು ಹೋಯ್ತು ಧಣಿ!’
‘ಸರಿ, ಆಯ್ತಲ್ಲಾ!’

‘ನಮ್ಮ ತಂದೆ....ಸತ್ತು....ಹೋದ....’ ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಆವೇಗವಿದ್ದಿತು.

‘ಹಾದೋ? ನಾಪ! ಸರಿ, ನೀನಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ, ಆತನ ಬದಲು ಕೆಲಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ!’

‘ಇದ್ದೀನಿ ಸರಿ ಒಡೆಯಾ, ಅದರೆ....!’
‘ಆದರೆ ಗೀದರೆ ನಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲ! ನಿನಗೂ ಒಳಿತು, ನನಗೂ ಒಳಿತು, ಗಡ್ಡೆಗೂ ಒಳಿತು! ಮುದುಕ ಮನುಷ್ಯ, ಹೋದ; ಜಿಲ್ಲೋದೇ ಆಯಿತು! ಬದುಕಿ ಇದ್ದರೆ ದುಡಿಯಬೇಕು....

ಕೈಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ....ನಾಪ! ಅಲ್ಲವೆ?’ ಕೃತ್ರಿಮ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಠಾಯರು ನುಡಿದರು. ಅದರೇ ಅವರ ಮುಖಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಒಂದು ಗೆರೆಯೂ ಮೂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಹಾಗಲ್ಲ....’ ಎಂದು ನಾನು ಮಾತನಾಡಂ-ಭಿಸುವಾಗಲೇ ಅವರು ಮಧ್ಯೆ ತಡೆದು ಕೇಳಿದರು:

‘ಆಯ್ತಲ್ಲ, ಮತ್ತೇನು?’
‘ಬತ್ತ ಬಿತ್ತಿದೆ. ಒಂದನೆಯ ಸಾರಿ ಬಳಿದು ಹೋಯ್ತು. ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಬಿತ್ತಿದೆ....’ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ ಕಂಬನಿ-ಯೊಂದು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಈ ಸಲವೂ ಠಾಯರು ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನುಡಿದರು:

‘ಸುಸರಿ, ತಿಳಿಯಿತು! ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ; ಬತ್ತ ನಿಂತಿದೆ.... ದೇವರಿಗೆ ಹಳಕೆವೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ!’ ಕಾಯಿ

ಬೇಕಾಗಿವೆ.... ಹೌ, ಅದ್ವಿಯಿಲ್ಲ! ಸುಬ್ಬಾ,....' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಡ್ಯತೆ-ಬಿಡಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ತಡೆಯಲಾಗದ ದುಃಖ ಬಂತು. ಅಳುತ್ತಲೆ ಹೇಳಿದೆ:

‘ಕಾಯಿಬೇಡ ಒಡೆಯಾ, ... ಹೇಳುವುದನ್ನ ಕೇಳಿ!... ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಬಿತ್ತಿದಾಗಲೂ ಬಳಿದು ಹೋಯ್ತು! ಆ ಸಾರಿ ಕಣಲು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಕರೆದೊಯ್ದಿತು!’

‘ಹಣ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೋ?’ ಎಂದು ವಿಕಾರರಹಿತ ಭಾವದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

‘ಸಿಕ್ಕಿತು!’

‘ಸರಿ! ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಾತನಲ್ಲವೇ? ಅಗ್ಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕು ಅವನಿಗೆ! ನೋಡು, ಈಗ ಸಾಧೆ ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿ! ಆತನಿಗಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ! ಮಗುಕ್ಕೆ ಎಂಟಾಣ! ಎರಡು ಮಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು! ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ, ಅದರ ಬಡ್ಡಿ, ಎಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ— ಕೊಯ್ಲಲ್ಲಿ ಒಂದುವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡು, ಅಯಿತು! ಬಡವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬಡ್ಡಿ ತೆಗೆದು— ಕೊಳ್ಳಲಾರೆ! ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ?’ ಎಂದರು ರಾಯರು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಹಣದ ವಿಚಾರವೇ ಇವರನ್ನು ಎಡಹಿತು.

‘ದಹನದ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ಗದ್ದೆಯ ವಿಚಾರ ನೋಡಬೇಕು! ಈಗ ಬೀಜಬಿತ್ತಿದರೆ ಉಪಯೋಗವೇನೂ....’

‘ಸರಿ ಸರಿ!’ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೆ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದೆ. ‘....ಬಿತ್ತಿದರೆ ಉಪಯೋಗವೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಬಾರಿ ಗೇಣಿ ಮಾಘ ಮಾಡಬೇ....’ ‘ಕು’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ನನಗೆ ಪೂರ್ಣಮಾಡಲು ಕೊಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

‘ಆದೇನೂ ಆಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ....ಎಂಟಿನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಆಪ್ತ ಕೊಂಡ ಗದ್ದೆ! ನೀನು ಏನನೋ ಹೇಳತಾ ಇದ್ದೀಯಾ! ಪ್ರಸಾದ; ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ!’ ಎಂದು, ಒಳಗೆ ಕೋಸ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

‘ಆದರೆ....’

‘ಆದರೆ ಇಲ್ಲ, ಗೀದರೆ ಇಲ್ಲ! ಅದೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ; ಗೇಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು!’

‘ಈಗ ಇದೊಂದು ವರ್ಷ....’ ನನ್ನ ದೈವ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಅವರ ಕ್ರೌರ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು.

‘ಇದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ, ಅದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ; ಯಾವುದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ! ಏನೇನಾದರೂ ನೆನ ಹೇಳಿ, ಗೇಣಿ ಹಿಡಿಸುವ ಉಪದೇಶ ಮಾಡ್ತಾನೆ! ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ! ರತ್ನದಂತಹ ಗದ್ದೆ! ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಉಪಕಾರ; ಈಗ ಮತ್ತೆ ಗೇಣಿ ಬಿಡಬೇಕಂತೆ! ಎಲ್ಲಿಯ ನ್ಯಾಯವಿದು!’

ನಾನು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ ರಾಯರು ತೋರಿಸಿದ ದಯೆ-ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಗೋಮುಖವ್ಯಾಪ್ತದ ರೀತಿಯದಂದು ಆಗಲೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವರಾಗ ಹೇಳಿದರು:

‘ನೋಡು ವೆಂಕ್ಟಾ, ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು! ಏನೇ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು. ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ?’.....

* * *

“ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿಯಿತು. ನಾನು ಗದ್ದೆ-ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಕಾಲ ಬಂದಿತೆಂದು ದಿನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಗದ್ದೆ ಬಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೋಟೀಸು ಜಾರಿಯಾಯಿತು.

....ಬರೀ ಗದ್ದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಾಲಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಭೋಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ಉಪಯೋಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸುಳ್ಳುಸುಳ್ಳೇ ಹಿಂದಿನ ಗೇಣಿ ಬರುವುದಿದೆ ಯೆಂದು ದಾವೆಮಾಡಿದರು. ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಚಾಯತಿ ನಡೆದು, ನನ್ನ ತೋಟವನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡಾಯಿತು. ಒಡೆಯನೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯಿಂದ, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಗೇಣಿ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಪಾವ್ತೀ ಪಡೆಯದಿದ್ದರೆ ದುಸ್ವರ್ಣಾಮ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದೀಗ ಸಿರಿವಂತರ ಸಿರಿತನದ ಜಂಭ! ಬಡವರ ತಲೆಯನ್ನು ಒಡೆವ ಬಂಡುಕನ!....

‘ಸ್ವಾಮಿ, ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿ!....’

‘ಇಲ್ಲ, ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ನಡೆ, ಹೋಗು!’

‘ಇಲ್ಲ...ಸ್ವಾಮಿ....’

‘ಸೂxಮಗನೇ, ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ ಇಲ್ಲಿ?’

‘ಮೂರು ದಿನದಿಂದಲೂ ಉಪವಾಸ....ಒಡೆಯಾ!’

‘ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀನು ಕೊಡಬೇಕು; ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ!....’

‘ಇಲ್ಲ...ಸ್ವಾಮಿ..’

‘ಇಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲ! ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ನಡೆ, ಬೋxಮಗನೇ!’

‘ಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ!’

‘ತೊಲಗೋ ಆಜೆಗೆ! ಮದುವೆಯ ಮನೆ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಈತ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ! ಹುಚ್ಚು ಸೂxಮಗ, ಹೊರಡಲಿಂದ.... ಹೂಂ!’ ಎಂದು ಬಿಡರಿಸಿ ಬೈದು ನನ್ನನ್ನು ಮರಳಿಸಿದರು.....

“ದಾಸ ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲ ಇದ್ದವರಿಗಾಗಿ, ಇಲ್ಲದವರಿಗಲ್ಲ! ಒಂದು ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಣಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ತುಂಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಗಿಡಿಯುವುದು ಸಮಾಜದ ಧರ್ಮ! ಮೂಢ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಢಿ!

ಅಲ್ಲಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ಅಲೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಕಡೆಗೆ

ಒಮ್ಮೆ ಸಮುದ್ರದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆನಿಸಿತು, ಹೊರಟು ನಡೆದೆ!....

“ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಅಹರಿ ನಿಂತಿತು. ‘ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ?’ ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪತನದ ಬಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಲಿದೆ. ಇಂದನು ನನ್ನದಲ್ಲ, ಮಾಧವ ರಾಯರು ಮೋಸದ ಜಾಲೆಗೊಟ್ಟು ಮಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತು, ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸಂಹಾರವೋಕನ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದೆ....

“ಕಣ್ಣಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕಂಬನಿಯ ಕೋಡಿ ಹರಿಯಿತು. ಅದೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಿಡಿ ಉದರತೊಡಗಿತು. ಗಡ್ಡೆ ಹಾಳಾದುದು— ತಂದೆಯ ಮರಣ—ಮಾಧವರಾಯರ ನೀಚಕೃತ್ಯ—ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನಿಲ್ಲತೊಡಗಿದುವು. ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳು ಗೇಣಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ತೋಟವನ್ನು ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದರ ನೆನಪಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮೈ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ‘ಹಾ...ಯ’ ಎಂದು ಉಸಿರನ್ನೊಂದಿಗೆ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದೆ....

“ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರದ ದೋಣಿಯೊಂದು ತೇಲ ತೊಡಗಿತು. ‘ಈ ತೋಟ ನನ್ನ ಸೊತ್ತು! ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಸೊತ್ತು! ನಿಜವಾದ ನ್ಯಾಯದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ನ್ಯಾಯ! ಇದನ್ನು ಆಳಲು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಧಿಕಾರಿ!’ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಗುಣುಗುಡಹತ್ತಿತು.....

ನ್ಯಾಯದ ಮುಂದೆ ಕಾಯಿದೆಯ ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಲಿಯೇನೆಂದು ತಿಳಿದೆ. ‘ನ್ಯಾಯದೇವತೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನನಗೇ ಬಂಡಿತ ಗೆಲುವು!’ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಈ ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವು ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಮುನ್ನೂಗಿಸಿತು. ನ್ಯಾಯದ ಹುಚ್ಚು ಬಿಳಿಯಿತು.

ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಂದು ಮರವನ್ನೇರಿದೆ. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಳಮಳ ತಳಮಳ ಎಂದು ಬಟ್ಟಲು ಕುದಿದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಹಿಯಾಳಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಕೊಯ್ದು ತಿಂದೆ; ತಿಂದು ತೇಗಿದೆ. ಎಳನೀರನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಕುಡಿದೆ. ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕುಯ್ದು ಕುಯ್ದು ಒಂದೆಡೆ ರಾಶಿ ಹಾಕಿದೆ. ಹೀಗೆಯೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹಲವಾರು ಮರಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಇಳಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರ ಮರಗಳಿರಬಹುದು. ನಾನೊಂದು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ‘ಯಾರದು?’ ಎಂಬ ಸಿಡುಕಿನೊಂದು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಿಟ್ಟೆ; ಆದರೆ ನ್ಯಾಯ ನನ್ನ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ‘ನಾನು!’ ಎಂದು ಗಡುಸಾದನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದೆ.

‘ಹಾಗೆಂದರೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಲೆ ಬೆವರುಸುರಿಸುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಧವರಾಯರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು ನನಗೆ.

‘ಹಾಗೆಂದರೆ ನಾನು, ಪಂಕ್ತಗೌಡ!...ಹತ್ತಲದ ಯಜಮಾನ!’ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದೆ. ಮೈಯ ಚಳಿ ತೊಲಗಿದ್ದಿತು. ರಾಯರ ತಲೆತಿರುಗಿತು. ‘ಆಂ! ನನ್ನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕರಾಮತಿ ನಡಿಸಿದ್ರಾ. ನೀಚಾ!’ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

ನ್ಯಾಯ ನನ್ನದಂಬ ನಂಬುಗೆಯ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಆ ನುಡಿ ಕೆರಳಿಸಿತು.

‘ನೋಡು, ನಿನ್ನದು ಎಂದರೆ..’ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಬಂತು. ದೊಡ್ಡ ಗಲಾಟೆಯಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ೧೫-೨೦ ಜನ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೆರಳಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಕೋಪ ಸಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಬಂದಿತು. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಆಶಿ ನಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಜನರೆಲ್ಲ ಆ ತೋಟ ರಾಯರದೇ— ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಕೊಯ್ದ ಕಾಯಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತರಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು— ಸಂತಾಪ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೆರಳಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದ ಹೆಣೆಯ ಪೊಂಟಿಯೊಂದರಿಂದ ರಾಯರ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಏಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ‘ಆಯ್ಯೋ, ಸ...ತ್ತೆ..’ ಎನ್ನುತ್ತಲೆ ರಾಯರು ಭೂರಾಯಿಗಳಾದರು. ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂದಿನ ವಿಷಯವೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ....

“ಇಂದು ಕಾಯಿದೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಲಿದೆ; ನ್ಯಾಯ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ!— ಎಂದು ನಾನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು— ಕೊಂಡೆ. ನೀವಿಂದು ನನಗೆ ಭಯಂಕರ ತಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವರೆಂದು ಗೊತ್ತು; ಆದರೆ ನ್ಯಾಯ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದರ ಆರಿವು ತಮಗೆ ಆಗದಿರದು! ಸರಿ, ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ ಮುಗಿಯಿತು. ತೀರ್ಮಾನವನ್ನೇ ನಾನೀಗ ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ!”

ಕೈದಿ ತನ್ನ ಜಬಾನಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಂತಾಯಿತು. ‘ಕೊಲೆಗಾರನಾದು?’ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಅವರ ಮೆದುಳನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ತೋಚದುದರಿಂದ, ಬಿಟ್ಟು ಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಿ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು.

೫೧ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
 ಇವರ
ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯ ಗುಳಿಗೆ
ಬಾಟಿಗೆ ೧ ರೂ. ೪ ಆಣೆ.
 ಎಂತಹ ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯನ್ನೂ ಕಳೆಯುವುದು.
 ವಿಳಾಸ:— ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ,
 ಗಿರಗಾವ, ಮುಂಬಯಿ.

ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ರಸೆಲ್ಲರ ಉಪಾಯ

ಶ್ರೀ. ಶಾ. ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿ ಎಂ. ಎ, ಬಿ. ಟಿ. ಬೆಳಗಾವಿ

ಒಂದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಿತಿಯಾಗುವುದು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಸಮಾಜ ಕೆಡುವುದು; ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೆ ಸಮಾಜ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ದುರವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಮರುಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಾದಷ್ಟು ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದರೆ ಸಾಕು; ಸಮಾಜವೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು !

(ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕಾಪಾಲಕನಾದ ಶ್ರೀ. ಬ್ರಿಕ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ ರಸೆಲ್ ಅವರು, ಅಮೆರಿಕನ್ ಜನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುದು ಅದರ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನದಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಓದಿದಾಗ- ಇಂದ ಎನಿಸುತ್ತಿರುವುದಿಷ್ಟೆ : ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಾಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿಚಾರವಂತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇಂತಹ ಸಂಕರಗಳು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ರಸೆಲ್ಲರು ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಉಪಾಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೇ ಅದು ಕನ್ನಡ ವಾಚಕರಿಗೆ—ತಡವಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ—ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂದು, ಅದರ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರತಂತ್ರರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನರೂ ಈ ತರ್ಕಸರಣಿಯ ಮೀಲಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಉಪಾಯವನ್ನು ಉಪಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದೀತೇ ?)

—ಅನುವಾದಕ

ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತು ಹಲವು ಕ್ಲೇಶಕರ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಮಾನವಜಾತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿದ್ದ ಆಶೆಗಳು ಈಗ ಮಾಯಾರೂಪವಾಗಿ ತೋರತೊಡಗಿವೆ. ಪುಗತಿಯ ಬದಲು ಪುರಾತನವಾದ ಕಾಡುತನವು ಪುನರುಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಾವು ಎದೆಗುಂದಿ ಪತಾಕರಾಗದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂತು? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಳು ಅಸಹ್ಯವಾಗುವುದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಬೋಪಾನ ಮಾಡಿಯಾದರೂ ಫಲವೇನು? ಮಾನವನ ಸಾಕ್ಷ್ಯ-ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಆಶೆಯಿಲ್ಲ ಬರಿಯ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯೇ ?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಉತ್ತರವು ನೈರಾಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ವೆಂದು ನನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಮಾನವಜಾತಿಯ ಪ್ರಾರಬ್ಧವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವೇನಾದರೂ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಪ.

ಮನ್ಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಎನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಹೇತುಭಾಸ. ಜಗತ್ತು ಇದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವಂತೆ ನೀವು ಕೊಂಚವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆಂದು ನಂಬಬೇಕು. ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮತ ಕೂಡಿಯ ಬಹುಮತವಾಗುವಂತೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಾಜವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಿಗಿಂತ ಸವಿತನ, ಭ್ರಮಿಷ್ಟತನಕ್ಕಿಂತ ಸಮಂಜಸತನ, ದುಃಖಕ್ಕಿಂತ ಸುಖ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಒಟ್ಟುಗೂಡುವಿಕೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಜಗತ್ತು ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರವು. ನೀವು ಒಬ್ಬ ಹೆಸರಾದ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರವು ದೊಡ್ಡದಿರುತ್ತದೆ; ನೀವು ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿದ್ದರೆ ಸಣ್ಣದಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಲ್ಲರಿ; ಎರಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರಿ. ಸಂದರ್ಭವಾವುದೇ ಇರಲಿ, ನೀವು ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲರಿ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಲಕನೂ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ವಿನೇಕಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯವನೂ ಆಗುವಂತೆ ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ಅವನು ಜಗತ್ತು ಸುಖಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪುರುಷನೂ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಮುತ್ತುವ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಮೋಹವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದರೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳು ಬಂಧುಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿ ಇರಬಲ್ಲ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಆವಾರವಾದ ಕೆಡುಕಿನ ವಿರುದ್ಧ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದು ಕೊಂಚ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆಡುಕುಗಳು ಕೂಡಿಯೇ ಆವಾರ ಕೆಡುಕುಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಆವಾರವಾದ ಒಳ್ಳಿತು ಹುಟ್ಟುವುದಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ !

ನೀವು ಎನ್ನಬಹುದು 'ಒಂದು ಜಗತ್ತಿನ ವಿರುದ್ಧ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲ?' ಎಂದು. ಆದರೆ ನೀವು ದುಷ್ಟ-ರಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಡುಕನ್ನಾದರೂ ಅಷ್ಟೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಳಿತಾಗಲಿ ಕೆಡುಕಾಗಲಿ, ಅದೆಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಒರಿಯ ಹೆಸರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ, ಸಮಾಜದ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕೂಡ.

ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ, ಇಂದಿನಷ್ಟು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಚಾರ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿ ಇವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಮಹತ್ತ್ವವೂ ತೋರಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು— ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು— ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮನಃಶೂರ್ವಕದಾಗಿಯೂ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದಲೂ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕ್ರೂರತನ ಮತ್ತು ಕ್ಲೇಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ಇರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ಸಂಕಲ್ಪವಿರಬೇಕು.

ಸಂಸಮಾಜವಾದ (Communism) ಮತ್ತು ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ವಾದಗಳ ಅಂಧಾತೀತರ ಪ್ರಚಂಡ ಜಂಗಮಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ನಾವು ಅಷ್ಟೇ ಜಂಗಮ ಮತ್ತು—ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ—ಅಷ್ಟೇ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕ ಸ್ತುತಿಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಾರವು. ಅಸತ್ಯ, ಅನ್ಯಾಯ, ಕ್ರೂರತನ ಮತ್ತು ದೂಷಿತಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಇವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಪರೋಪಕಾರಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತ ಸಾಗುವುದಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು, ಹೇಗಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ-ಯಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಬೇಕು.

ಇಷ್ಟಾಗಿ ಅನರ್ಥಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಸಮ-ತೋಲವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದಿರುವಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯದೂ ಉಂಟೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕದಾದ ಒಂದೇ ದಾರಿಯೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು. ಪೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸಂಚಿಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ತರುವುದು, ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ಕ್ಷಿತಿಜವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವುದು, ಇರುಳಿಸುವುದಲ್ಲ !! ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು, ಕೆಟ್ಟದನ್ನಷ್ಟೇ ಕಾಣುವುದಲ್ಲ !!!

ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಾನವನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಉದಾತ್ತತತ್ವಗಳಿವೆ. ನಿಸರ್ಗದ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಷ್ಟು

ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ತಿರುಗುವಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ಅಪಾರವಾದ ಮತ್ತು ಕಾಲರಹಿತವಾದ ವಿಶ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಲು ನಾವೆಂದು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ದೈರ್ಯವುಂಟು, ತಾಳ್ಮೆಯುಂಟು. ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹರಡಿದ ಅಸಂಖ್ಯ ಬಡಬಗ್ಗ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶೌರ್ಯವುಂಟು. ಮಾನವಜಾತಿಯ ಸೇವೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಶೌರ್ಯವುಂಟು. ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಭಯಂಕರ ಪಿಡುಗುಗಳಿಗೆ ಎಡೆಗೂಡುವ ಡಾಕ್ಟರರ ಮತ್ತು ದಾದಿಗಳ, ಹಾಗೂ ಹೆರವರ ಜೀವ ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಪುಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡುಮಾಡುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕರ ವಿಷಯವನ್ನು!

ನೈರಾಶ್ಯದ ಬಲಿಗೆ ಪೀಳಿಗೆಸುವ ಮಾನವನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ: "ನಾವು ಕಟ್ಟಿದಂತೆಯೇ ಜಗತ್ತು ಆಗುವುದು. ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಕೆಲವುಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನೆರವಾಗಬಲ್ಲನೆಂಬುದನ್ನು ಮನದಲ್ಲರಿಸುವುದು. ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ಆಶೆಹುಟ್ಟುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಮತ್ತು ಈ ದಿಶೆಯಿಂದ ಜೀವನವು ಕಷ್ಟಮಯವಾಗಿ ಉಳಿದರೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಲಾರದು!"

ಶೇಲಥಾ

ಎಂಟೇ ಮಿಲೀರಿಯಾ ವನಸ್ಪತಿ ಹಿಲ್ಸ್

ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ್ಯ ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಲಿವರ್, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕ್ವಿನ್ಯಾನ್ ಸಿಗದ್ದರಿಂದ ಪೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು, ದಮಾಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪರಿಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗೆ ರೂ. ೧೫. ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೨-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಒಪುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಏಜಂಟರು ಬೇಕು.

ಶೇಲಥಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕ.

ಸೋಲ್ ಏಜಂಟರು:—

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಆಪ್ತರಾವ್) ಥಾಕಪ್ಪ

ಬಡವರ ಔಷಧಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕಾನವಾ.

ಒಂದು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

(ವೈಶ್ಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರೋಹಿಗಳೇ?)

ಇದೊಂದು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವಿಶಿಷ್ಟಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಹೊರಟ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಇಂದಿನ ಅವನತ ಜೀವನದ ಮೂಲಕ ಕಂಗೊಟ್ಟ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕುಲಗಳು, ಅನ್ಯರ ಉನ್ನತ ಜೀವನವನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಮರುಳಾಗಿ, ಅವರ ನಂಬನ್ನು ಬಲೆಯಿಸುವ ಪೋಷಣೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಮಾರುಗೊಡುತ್ತಿರುವವು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಶುಭ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇದೊಂದು ತೀವ್ರ ಕಂಟಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸದೆ ಇರದು. ವೈಶ್ಯರು ತಾವು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ರಡ್ಡಿಗಳು, ವೀರಶೈವರು, ಕುರುಬರು ಇವರೆಲ್ಲ ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದರೆ, ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾರನ್ನು? ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾವ ನಾಡಿಗೆ? ವೈಶ್ಯವರ್ಗದವರೇ ಅದ ಸಮಂಜಸ ವಿಚಾರದ ಇಬ್ಬರು ಹೊಣೆಗಾರ ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದ ನಮಗೆ ಈ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಬರಿ ವೈಶ್ಯರಾಗಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲ; ತತ್ಸಮಾನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಕನ್ನಡ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

—ಸಂ. ಜ.

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ—

“ವೈಶ್ಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರೋಹಿಗಳೇ?” ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಅಂಧ್ರ ಮಹಾಸಭೆಯ ಹೆಗರಣ ನಡೆದಲಾಗಾಯ್ತು. ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿದೆ; ಮೆದುಳನ್ನು ಮಸೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಸಭೆಗೃಹಸ್ಥರೂ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸೇರಿ ಈ ಅಂಧ್ರ ಮಹಾಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು—ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯ್ತು. ಇಂತಹ ವಿನಾಶಕ ಬುದ್ಧಿ ವೈಶ್ಯರಿಗೇಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು?—ಎಂಬುದಾಗಿ ಮರುಗಿದೆವು. ಈಗ ಅಂಧ್ರ ಮಹಾಸಭೆಯ ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಗುಡದೂರು ಶಿವಮೂರ್ತಿನವರು “ವೈಶ್ಯರ ಮನೆದೇವತೆ ಶಿಲುಗು ದೇಶದವಳಾದ್ದರಿಂದ ವೈಶ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅಂಧ್ರರೇ! ಅವರು ಅಂಧ್ರ ಮಹಾಸಭೆಗೆ ಬೆಂಬಲಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಧೋಷವಿಲ್ಲ!” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವಾದದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಹಣಗಿ ತಮ್ಮ ವಿನಾಶಕ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. “ಕರ್ನಾಟಕ ವೈಶ್ಯರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತೆಲುಗು” ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಲಿದಿದ್ದ ಶ್ರೀ. ಗುಡದೂರು ಶಿವಮೂರ್ತಿನವರಂತೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವೈಶ್ಯ ಮುಖಂಡರೂ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಯುವಕರೂ, ಅಂಧ್ರರ ಅಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಾಳದಾಕುತ್ತ ಪಂಚಮದಳವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯ ವಿಚಾರವೇ ಸರಿ!

“ಕರ್ನಾಟಕ ವೈಶ್ಯರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತೆಲುಗೇ!” ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖತನದ ಕೆಲಸವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ. “ಕರ್ನಾಟಕ ವೈಶ್ಯರ ಮಾತೃಭಾಷೆ

ಕನ್ನಡವಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದನ್ನು ತರ್ಕ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವನ್ನು ಜನತೆಗೆ ‘ಮೈಸೂರು ವೈಶ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯ’ ಮುಖಾಂತರ ಗ್ರಾಹಕನೆಯ ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಗಿಡಹಿದೆವು. ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ಸಂಶಯಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆಗಲೇ ಹಲವು ವೈಶ್ಯ ಮುಖಂಡರ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಇವರು ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯರಿಗೊಂದು ಕುತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ದಿಟವೆಂದು ನಮಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ “ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯಯುವಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ” ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು, ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ವೈಶ್ಯರ ಅಧೀಕೃತ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು ತನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ಅಕ್ರಮಣಶೀಲ ಅಂಧ್ರರ ಪಂಚಮಾಂಗವಾಗಿಯೇ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು ನಮ್ಮನ್ನು ಜರೆದು, ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು, ನಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಂತೆಯೇ ಪಂಚಮದಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಜನಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆದರು. ಆಗ ಇದು ಕೇವಲ ವೈಶ್ಯರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾವು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದೆವು. ನಾವು ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಯೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ವೈಶ್ಯವೃಂದವು ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ‘ಕನ್ನಡ ದ್ರೋಹಿಗಳು’ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಹೊರಿಸಲು, ವೈಶ್ಯರ ಭಾಷೆ ಹೀಳಿಗೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪುಬಳೆಯಲು ಮುಂದೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು.

ಜಯಂತಿ

ಈಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಈಗ ಹೊರಗೆಡಹದೆ ಇದ್ದರೆ ಆಗುವ ಅನ್ಯಾಯ-ದ್ರೋಹಗಳನ್ನು ನೆನದಿದ್ದೇವೆ.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವೈಶ್ಯರು ಸಹಸ್ರಾರೇಕೆ— ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಆರ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ— ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ— ಕಾಲಿಟ್ಟ ಲಾಗಾಯ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವೆಗೈದು ಪಾವನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಕೃಷಿ, ಗೋರಕ್ಷಣೆ, ವ್ಯಾಪಾರ-ಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ, ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಜಿನ್ನಮೂಳೆಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಉಚ್ಛ್ರಾಯದಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಜಗತ್ತಿನ ದಿಗ್ಗಿ ಗಂತಕ್ಕೇ-ಹಡಗುಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರನಡೆಯಿಸಿ-ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದರು. ಈ ಅಚ್ಚುಕನ್ನಡ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರು, ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ವರುಷದಿಂದಲೂ— ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅಭೋಗತಿಯಾದಲಾಗಾಯ್ತು— ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಂಧ್ರವಿಷವು ಬೆರೆತು, ಇಂದು ವೈಶ್ಯರು ಜ್ಞಾನರಹಿತರಾಗಿ ಆಂಧ್ರರ ಬೆನ್ನುಹತ್ತುವ ಪ್ರಸಂಗ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಬಳ್ಳಾರಿಯ ವೈಶ್ಯರು ಯಾವ ತತ್ತ್ವದ ಮೇಲೆ— ಈ ಸಭೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದರು? ಶ್ರೀಕನ್ಯಕಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿಯು ಆಂಧ್ರಗಳಿರುವ ಕೆಂದಲ್ಲವೆ? ದೇವತೆಯು ತೆಲುಗಿನವಳೆಂದು ಶ್ರೀ. ಗುಡದೂರು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಡಬಲ್ಲರು? ಕನ್ಯಕಾಪರಮೇಶ್ವರಿಯೇ ವೈಶ್ಯಕುಲಸ್ಥಾಪಕಳೆ? ಅಲ್ಲ! ಆಕೆ ಕೇವಲ ವೈಶ್ಯಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದೈವಾಂಶಸಂಭೂತ ಕನ್ಯೆ, ಅವಳಿ ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೈಶ್ಯರು ತೆಲುಗನ್ನೇ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಹೆಂಡತಿಯ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಗಂಡನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ತಮವಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ಯಕಾ-ವಾಸವೀಯ ಗಂಡ ಜನಾರ್ದನ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೇಶ-ಭಾಷೆಗಳಾವುವು? ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟರಮಣನು ವೈಶ್ಯರ ಒಕ್ಕಲುಬೇವತೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ವೈಶ್ಯರು ತಮಿಳನ್ನೇ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ಕನ್ಯಕಾ ಹುಟ್ಟಿದ ಊರು ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿ, ಅದೀಗ ಆಂಧ್ರಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ವೈಶ್ಯರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತೆಲುಗಾಗಬೇಕೆ? ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದಿಲ್ಲವೆ? ಅದ್ದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವೈಶ್ಯರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ! ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯುತ ಗುಡದೂರು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರೇಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದು? ಇನ್ನು ವೈಶ್ಯರು ಆಂಧ್ರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತೆಲುಗನ್ನೇ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು— ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ವೈಶ್ಯರೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು? ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಿಂದ ತಾನೆ? ಕಾರಣ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ವಲಂಬಿಸಲಿ!

ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ವೈಶ್ಯರು ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣಗಬೇಕೇ ಎನಾ, ಅನ್ಯಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಲೋಭಕ್ಕಾಗಿ, ಮೋಹಕ್ಕಾಗಿ

ಅಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಬಂಡಿತ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಾಂತೀಯತೆಯ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇವ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅದ್ದಿದಿರಲಿ! ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವೈಶ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇಂದು ಬಳ್ಳಾರಿಯವರೂ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಕಡೆಯ ಪಂಚಮದಳವೂ ಕಲಕಿದೆ; ಹಾಲ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಹಿಂಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವೈಶ್ಯರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮರೆತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತಿರುವ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಆಂಧ್ರರಿಗೆ— ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ— ಆಶ್ರಯವಿತ್ತು, ಇಂದು ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವೈಶ್ಯರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ಕಡಿಮೆಯೇ ಸರಿ!

ಈಗಲಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಈ ದೋಷ ಬಗೆದವರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟರೆ ಅದೇ ಸಾಕು! ಅದಿಲ್ಲದೆ, ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೇ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ಸುಕೃತವೆಂದು ಓಡಿ ಹಿಡಿದು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳದಿರಲಿ! ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರೆ ದೇಶವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪಂಚಮದಳ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ! “ಹಿಂದಿನ ಮನೆ ಭಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಮುಂದಿನ ಮನೆ ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ತಾವೇ ತಂದಿತು. ಈ ಪಂಚಮದಳವೇ ಕಾರಣವಾದೀತು! ಆಂಧ್ರರನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸಿರುವ ಈ ಪಂಚಮದಳ ಇಲ್ಲಿಂದ ಗಂಟು-ಮೂಟೆ ಇಟ್ಟು ಮಗ ಉಪಕಾರಮಾಡಲಿ!

ತಾ|| ೬-೧೧-೪೩ ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಶ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಭೂಪಾಳಂ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯನವರು “ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈಶ್ಯರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಲ್ಲವೆ ಬೇರಲ್ಲ”ವೆಂಬ ನಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರು. ಅದೇ ದಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ “ವೈಶ್ಯರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯು ಒಗ್ಗೆ ಮಾಡುವಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬದಿಗಿಟ್ಟರೂ ಸಹ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ದ್ರಾವಿಡ ಒಗ್ಗಿಯವ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೂಡದಿರಲಾರೆ.” ಎಂದರು.

ನೂರಿನ್ನೂರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿರುವ ವೈಶ್ಯರ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಹೀರುತ್ತಿರುವ— ಈ— ಆಂಧ್ರ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಬಡಿದೋಡಿಸಲು ವೈಶ್ಯಯುವಕರು ಮುಂದೆ ಬರಿ!

ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಆಂಧ್ರರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವೈಶ್ಯರ ಸಹಾಯಭೂತ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಆಂಧ್ರರ ಪಂಚಮದಳದ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯ ನಾಟಕವೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯಥಾ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕನ್ನಡನಾಡು ಅರಿಯಲಿ— ಎಂಬುದೇ ಈ ನಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಘನೋದ್ದೇಶ.

ಶಾ. ಸೋ. ಗೋವಿಂದಸ್ವಾಮಿ ಸೆಟ್ಟಿ
ಚ. ಲ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಗುಪ್ತ
ದಾಸನೇಗರೆಯ ಶ್ರೀಮಾರುತಿ ಅರ್ಚು ವೈಶ್ಯ ಯುವಜನ.
ಸೇವಾಸಂಘದ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಶಿವ-ತಾಂಡವ

ಶ್ರೀ. ಸು. ರಂ. ಎಕ್ಕಂದಿ, ಸಾಂಗಲಿ

★

೧

ಮರ್ತ್ಯವೆಲ್ಲ ಮೋಯದಂತೆ
ಕೊಳೆಯ ಕೊಳಚಿಗಿಳಿದರೆ,
ದೈವಸತ್ತ್ವವುಳಿಯದಂತೆ
ಸೃಷ್ಟಿಯುಸರು ಸುಳಿಯದಂತೆ
ಬಾಳಸೊಬಗು ಬೆಳೆಯದಂತೆ
ಕೀಳ ಕಂಡು ಕೊರಗುತ್ತಿರೆ—
ಬಾಸು ಸುತ್ತಿ ಮೇಘಮಾಲೆ
ಗುಡುಗಿ ಗುಡುಗಿ ಸಾರಿತು:
'ಭೂಮಿಯೆಂದು ಬೆಂದಿತಲಾ!
ಮರ್ತ್ಯವೆಂದು ನೊಂದಿತಲಾ!'
ಎಂದು ನೆಗೆದು ಬೀರಿತು.
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮೌನದಲ್ಲಿ
ಸುಳಿಯುವ ದುಮ್ಮಾನದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಳಯಕಾಗಿ ಕಾದುನಿಂತು—
ನೆಲ್ಲ ತಿರೆಯ ಜೀವವು;
ಪ್ರಳಯದ ವಿಪ್ಲವದನಂತೆ
ಕಡಲ ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ನಿಂತ
ಶೂನ್ಯಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ತೊಟ್ಟಲಿಡಲು ಭಾವವು,
ಜೀವಜೀವ ಜೀವಕೋಟಿ
ದೈವಕೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟುವು:
"ಕೊಳಕ ಮರ್ತ್ಯದಿಂದ ಜಡಿಸು!
ನಿನ್ನ ನೇಹಸುಧೆಯ ಕುಡಿಸು!
ನಿನ್ನ ನಾಡ ನಡೆಯ ನಡಿಸು!"
ಎಂದು ಪಾಣವ ಶೂಟುವು.
ದೈವವಿತ್ತ ಅಗಮಂತೆ
ಹಗುವು ತದಿಹುನೊದಿತು;
ಗಾವಿನೊಂದು ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ
ಚಿರಂತನದ ಚಿಲುಮೆಯಲ್ಲಿ
ಮರ್ತ್ಯವು ಕೊನೆಹಾದಿತು.
ಕೆರೆ-ಕೊಳಗಲು ಬತ್ತಿ ನೀರು
ಬಿಸಿಲಿನೊಡಲ ಸೇರಲು,
ಹೂ-ಹಸಿರನ ಸಿರೆಯು ಸೊಕ್ಕು-

ಯಾಗಿ ಸಾವು ಹೀರಲು,
ತನ್ನೆಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ
ಎಲುವು ಜರ್ಮ ಕಂಡುವು;
'ಪ್ರಳಯ ಬಂತು, ಪ್ರಳಯ ಬಂತು'
ಎಂದು ಜೀವ ನೊಂದುವು!

೨

ಕಡಲ ಕಡಿಯ ರುಕ್ಮ ಗಾಳಿ
ಬೀಸಿಯೆ ಬಿರುಬೀಸಿದರೂ—
ಹಕ್ಕಿ ಹಣ್ಣು ಹುಲು-ಬಾಳು
ಸಾವಿನೆಡೆಗೆ ಮಾಸಿದರೂ—
ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆ ಸುತ್ತಿ
ತೆರೆಗಳುಪ್ಪು ಹೆಡೆಯನೆತ್ತಿ
ಕಡಲಕಡಿಗೆಲ್ಲ ಬೊಟ್ಟಿ-
ಯಿಟ್ಟು ಹಿನ್ನೊ ಕೂಗಿದುವೋ:
"ಪ್ರಳಯ ಬಂತು
ಪ್ರಳಯ ಬಂತು!"
ಎಂದು ಬೀರಿ ಸಾಗಿದುವೋ!
ಮಳಲ ತೂರಿ ಕೂಗಿದುವೋ!
ಪ್ರಳಯ ಬಂತು, ಪ್ರಳಯ ಬಂತು,
ಭೂಬಂಧನ ನಿಗಿದುವೋ!
ಭೂನು ಬಿರುಕುಬಿಟ್ಟು ಸರಿಯೆ
ನುಗ್ಗಿದುವೋ ಕಡಲುಗಳು;
ಜಿಲ್ಲನೆ ನೆಗೆದುಪ್ಪುನೀರ
ಕುಡಿದು ನೊಂದುವೊಡಲುಗಳು!
ಬಾಸು ಕಾಲ ಸರ್ವನಂತೆ
ಕಾಮೋದದ ಕಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ-
ದಂಥ ಭವ್ಯಹಡೆಯನೆತ್ತಿ
ತಿಮಿರವೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿದಂತೆ
ಭೂಮಿಗಸೆ ಚೀತ್ಕಾರದಿ
ಕೋಲ್ಮಿಂಚಿನ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ
ಸಿಡಿದಿದ್ದವು ಸಿಡಿಲುಗಳು!
ಪ್ರಳಯಬಂತು ಪ್ರಳಯಬಂತು;
ಮರ್ತ್ಯಕಂಡು ಪ್ರಳಯಬಂತು!

೩

ನೆರೆದ ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಪುಗುಂಪು
ಭೂಮುಕೇತುವಾಗಲು—
ಮುಗಿಲ ಬರಿಮ ಬಸಿರ ತರಿದು
ಪ್ರಳಯ ಭೇರಿ ಕೂಗಲು—
ಮೋಡ ಸಿಡಿಲ ಗುಡುಗಿನೊಡಲ
ನೆಗೆದ ಡಮರುವಾಗಲು—
ದಿಗ್ಗನೆದ್ದು ನೆಗೆದುನುಗ್ಗಿ
ಬರುವ ಕಡಲಿನೊಟಕೆ
ದೊಯ ಹರಿದು, ತಿರೆಯ ತರಿದು
ಬರುವ ಗಾಳಿಯೊಟಕೆ
ಬೇರಿನಾಳ ಕಿತ್ತಿ ತೂರಿ
ಹೆಮ್ಮರಗಳ ಸೀಳಲು—
ಪ್ರಳಯದ ಕಡಲೋಹಟಿಯೊಳು
ತೆರೆಯ ತಬ್ಬಿ ಬೀಳಲು—
ಹಿಮವಲಯದ ತುತ್ತಕುದಿಗೆ
ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಳಯ ಭೇರಿ,
ಕೊರಳ ವಿಷವು ಕುಲುಕುತ್ತಿರೆ,
ಮುಡಿಯಗಂಗೆ ತುಳುಕುತ್ತಿರೆ,
ಹೆಡೆಯ ಪಾವು ಬಳುಕುತ್ತಿರೆ,
ಹಿಮವಲಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಳು
ಬೆಂತರಗಣ ಕುಣಿಯೆ ಬೀರಿ,
ಮರೆಯ ಗಿರಿಜೆ ನೆರಳುಕುಣಿತ
ಕುಣಿಯುತ್ತಿರಲು ಶಿವನ ಸೇರಿ,
ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿಯೆ
ಡಮರು ಬಡಿಯೆ
ಶಿವತಾಂಡವ ಕುಣಿದನೋ!
ಪ್ರಳಯ ತಿರೆಯ
ಮುಕ್ಕಿ ನೊರೆಯೆ
ತಾಂಡವಕ್ಕೆ ತಣೆದನೋ!
ದೇವಲೋಕವೆಲ್ಲ ನೆರೆದು
ಮಂಟಾರದ ಮಳೆಯ ಕರೆನು
ನಲಿಯುತ್ತಿರಲು ಕೇಳಿಯಿಟ್ಟು
ಬ್ರಹ್ಮಮನದಿ ನೊಂದನಲಾ—
ಪ್ರಳಯಕೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರನಿಟ್ಟು.

“ಜಿದ್ಧು”

(ಅನುವಾದಿತ ಸಣ್ಣ ಕತೆ)*

ಶ್ರೀಯುತರಾದ— ಹೆಗಡೆ ಬಂಧುಗಳು
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಕುಮಟಾ

★

ಶ್ರೀಶಾಲದ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ. ನಗರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶ್ರೀಮಂತನು, ತನ್ನ ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನನಾಗಿ ಶತ-ಪಥ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಪೊತ್ತಿನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು :-

ಆವೊತ್ತು ಅವನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಔತಣದ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದನು. ನಗರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನೇಕರು ನಿಮಂ-ತ್ರಿತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆಂದು ಬಂದ ಅಭ್ಯಾಗತರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮನೋರಂಜಕ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯ ನ್ಯಾಯಾ-ನ್ಯಾಯದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು ಆ ಚರ್ಚೆ. ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹೆಸರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಪತ್ರಿಕಾಸಂಪಾದಕರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು “ಪ್ರಾಣದಂಡನೆ ಈಗಿನ ಸಭ್ಯತೆಗೆ ಅನುಚಿತವೂ ನೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವೂ ಅದುದರಿಂದ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ!” ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅನೇಕರು ‘ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸವನ್ನು ತರುವುದೇ ಒಳಿತು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಶ್ರೀಮಂತನು “ನನ್ನ ಮತವೇ ಬೇರೆ! ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯ ಅನುಭವವೂ ಇಲ್ಲ, ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹ ವಾಸದ ಅನುಭವವೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ‘ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆ ನೈತಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೇಷ್ಠ—ಹೆಚ್ಚು ವಯಾಪೂರ್ಣವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾಣದಂಡನೆ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹ ವಾಸ, ಅವನನ್ನು ಬಲು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ! ಕ್ಷಣ-ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀವಹೋಗುವುದು ಲೇಸೋ, ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕೊಳೆತು ನರಳಿ ಸಾಯುವುದು ಲೇಸೋ? ನಿಮಗೆ ಯಾವುದು ಒಳಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಗುರಿ ಒಂದೇ....

* ರಷ್ಯಾ ದೇಶದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ ಎಂಟೋನ್ ಟಾನ್ ಅವರ ಕತೆಯೊಂದರ ಅನುವಾದವಿದು. —ಲೇ.

ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು! ಅದುದರಿಂದ ಅದೂ ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯವೆನ್ನ ಬೇಕು. ಸರಕಾರವೇನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸರ್ವ-ಶ್ವರನಲ್ಲ. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೂಡ ಲಾರದೋ ಅಂತಹದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ?” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಅತಿಥಿ.

ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕಾಯಿದೆ ಕಲಿತ ಯುವಕನಲ್ಲ. ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಇಪ್ಪತ್ತೈದನ್ನು ಮೀರಲಾರದು. ಅವನು: “ಪ್ರಾಣದಂಡನೆ ಮತ್ತು ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ಎರಡೂ ನೀತಿಗೆ ಘಾತಕವಾದುವುಗಳು! ‘ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನೀನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ?’ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ನಾನು ನೀಸಂಜ್ಞೆಹವಾಗಿ ಎರಡನೆಯದನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದಿನ ಬದುಕಲು ಯಾತ್ರಿ ಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಧರ್ಮ—ಅಶ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಅಪರವರೊಳಗೆ ನಾಡ-ವಿವಾದಗಳು ನಡೆದುವು. ಅಂದು ಶ್ರೀಮಂತನು ತರುಣ; ಇಂದಿನಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

★

ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದ ಲಕ್ಷಾಧೀಶನ ಹೃದಯ ಭೂತ-ಸಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಬೀಡಾರ! ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಸಿರಿಮನೆ-ಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹಸನ್ನಿವಿದ ಏಕಾಕಿ ಜೀವಿ-ಯೊಂದರ ಹೃದಯ ದೇವಾಗಾರ! ಕಾಡು-ಗಲ್ಲು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅರಳದು; ಅರಳುವೊಗ್ಗು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅರಳಬಲ್ಲದು!

★

ರಕ್ತವು ಉಕ್ಕುವ ಸಮಯ ಆಗಿನದು! ಅನೇಕ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗುದ್ದಿ, ಆ ಯುವಕ ನನ್ನ ಕರೆದು ಹೇಳಿದ; “ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಯಿಂದ ನುಡಿದ ರಾಯಿತೇ? ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟ! ಕಾರಾ-ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಐದು ವರ್ಷ ಕಳೆದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ!”

ಯುವಕ ಶಾಂತಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದ: “ನೀವು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವಿರಾದರೆ ಐದು ವರ್ಷವೇ ಏಕೆ, ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ!”

“ಹದಿನೈದು!....ಆಯಿತು; ಇದೇ ಜಿಮ್ಮ! ನಾನು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಜಿಪ್ಪಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ!”

ಯುವಕ ಹೇಳಿದ: “ಆಯಿತು, ಇಡೀ ನೀವು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ! ನಾನು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ನನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತೇನೆ!”

ಹೀಗೆ ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಜಡ್ಡೊಂದು ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು. ಶ್ರೀಮಂತನು ಏನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಲೆ ಲಕ್ಷ ಹಣ ದುಡಿದು ಹಾಕಿದ್ದ. ದುಡ್ಡಿನ ಸರನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ. ಅವನದು ಹಟದ ಸ್ವಭಾವ. ಸಮಾರಂಭ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ಯುವಕನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಗುತ್ತ “ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವೇಳೆ ಇದೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಈ ಜಡ್ಡಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕು! ಹಿಂದಿನಿಂದ ಪರ್ವಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೂರಬೇಡ! ನನಗೇನು ಎರಡು ಲಕ್ಷವೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ತಾರುಣ್ಯದ ಜೀವನವನ್ನೇ ಜಡ್ಡಿಗೆ ಒಡ್ಡಬೇಕಾಗುವುದು! ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದೀತು! ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಾರಾಗೃಹವಾಸದಲ್ಲಿರುವುದು ಇನ್ನೂ ಕಠಿಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ, ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣವು ಕೂಡ ವಿಷಮಯವಾಗಿ ಕಾಣದಿರಲಾರದು!” ಎಂದ.

* * *

ಶ್ರೀಮಂತನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳು ಬಂದು ಹೋದುವು. “ನಾನು ಜಡ್ಡನ್ನು ಏಕೆ ಕಟ್ಟಿದೆ, ಇದರಿಂದ ನನಗಾಗುವ ಲಾಭವಾದರೂ ಏನು? ಆ ಯುವಕನ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಅದರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಟಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಗಿಂತ ಅಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ? ಇಲ್ಲ, ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ!! ಎಲ್ಲವೂ ಹುಚ್ಚು ಮಾತು! ನನಗೆ ಆಗ ದುಡ್ಡಿನ ಗರ್ವವಿತ್ತು; ನನ್ನ ಗೆಲೆಯ ಯುವಕನಿಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ಲೋಭವಿತ್ತು! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿತ್ತು ಈ ಜಡ್ಡು!”

ಶ್ರೀಮಂತನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭದ ತರುವಾಯ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳು ಸುಳಿದು ಹೋದುವು.

ಯುವಕನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನ ತೋಟದಲ್ಲಿಯೆ ಕೈದಿಯಾಗಿ ಇಡಬೇಕೆಂದೂ, ಶ್ರೀಮಂತನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾವಲಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ‘ನೀನು ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡಕೂಡದು, ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಕೂಡದು; ಯಾರಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇಳಿಸಕೂಡದು ಮತ್ತು ಬೇರೆಯವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಕೇಳಕೂಡದು!’ ಎಂದು ತರುಣನೊಂದಿಗೆ ಕರಾರಾಗಿದ್ದಿತು. ಪತ್ರ ಬರೆಯುವ, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವ, ಪಿಯಾನೋ ಬಾರಿಸುವ, ಮಧ್ಯ ಕುಡಿಯುವ ಮತ್ತು ತಂಬಾಕು ಸೇದುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತು. ಸೆರೆಮನೆಯ ಕೋಣೆಗೆ ಒಂದು ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಹೊರಗಿನ ಜನರನ್ನು ಅವನು ಆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತು-ಕತೆಯಾಡಲು ಅಡ್ಡಿ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಜೀಕಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಸಂಗೀತಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಮಧ್ಯ,

ತಂಬಾಕು ಯಾವುದು ಬೇಕಾದರೂ, ಅವನು ಒಂದು ಚೀಟಿ ಬರೆದು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಕಠಿಣತರದಿಂದ ಸಾಲಿಸುವ ಹಾಗೆ ಆ ತರುಣ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ.

ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರಾ ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ, ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರಾ ಎಂಬತ್ತೈದನೆಯ ಇಸವಿಯ ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಅವನು ಕೈದಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಆದ ಕ್ಷಿಂತಲೂ ಮೊದಲು, ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬರೇ ಎರಡೇ ಮಿನಿಟುಗಳ ಮೊದಲು ಕೈದಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮಂತನು ಕರಾರುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದನೆಂದೂ, ಅವನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಹಣ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು.

ಕಾರಾಗೃಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೈದಿಯು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವುದು ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾಗಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅವನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಪಿಯಾನೋ ಬಾರಿಸುವ ಸಪ್ಪಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಧ್ಯ-ತಂಬಾಕುಗಳನ್ನು ಈಗವನು ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನು “ಮಧ್ಯವು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯ ವಾಸನಾ ಬಲವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ! ವಾಸನೆಗಳೇ ಕೈದಿಯ ಮುಖ್ಯ ವೈರಿಗಳು! ಇದಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತು ಕುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆನಂದವಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದನು. ‘ತಂಬಾಕು ಕೋಣೆಯ ಹವೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ದೂಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ,’ ಎಂದು ಅವನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷ ಅವನು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಓದಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ ಸಂಬಂಧವಾದ—ಕುತೂಹಲ ಜನಕವಾದ—ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಸುಖಾಂತವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಓದಲಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷ ಪಿಯಾನೋ ಸಪ್ಪಳು ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಬರಿಯ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಐದನೆಯ ವರ್ಷ ಪುನಃ ಪಿಯಾನೋ ಬಾರಿಸಲು ತೊಡಗಿದ. ಮಧ್ಯ-ವನ್ನು ಕೂಡಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಅವನು ಇಡಿ ವರ್ಷ ಕುಡಿಯುವುದು, ತಿನ್ನುವುದು, ಹಾಡುವುದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದು—ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದನೆಂದು ಅವನ ನಡತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಕಾವಲುಗಾರರು ಹೇಳಿದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವನು, ಉತ್ತರ ಕೊಡುವನು. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು

ವಿನ್ಯೋ ಬರೆಯುವನು. ಬಹಳ ರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೂ ಬರೆದುದನ್ನು ಮರುದಿನ ಬೆಳಗು ಹರಿದುಹಾಕಿಬಿಡುವನು. ಎಷ್ಟೋಸಾರೆ ತಾಸು-ಗಟ್ಟಲೆ ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಡುವನು.

ಆರನೆಯ ವರ್ಷದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಮನನಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಅವನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೇಡಿಕೆ—ಈ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆಯೆ—ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಆರುನೂರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದನು. ಅವನು ಭಾಷಾವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದಾಗ, ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬರೆದನು:—“ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟವರೇ, ನಾನು ಈ ಪಞ್ಚಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾದವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು; ಅವರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಓದಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪನ್ನಾದರೂ ಹುಡುಕಲು ಸಮರ್ಥರಾಗದಲ್ಲಿ, ದಯೆಮಾಡಿ ನನ್ನದೊಂದು ಕೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ: ನಿಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು! ಅದರ ಸಪ್ಪಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಾನು ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯಾಸವು ವಿಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಹಾವುರುಷರು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಜ್ಯೋತಿಯು ಒಂದೇ ಇದೆ, ಮತ್ತು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಈಹೊತ್ತು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿದೆ!”

ಕೈದಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮಂತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿನ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತನೆಯ ವರುಷ, ಕೈದಿಯು ತನ್ನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಒಂದೇ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು—‘ಹೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (New Testament)’ಯನ್ನು—ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೬೦೦ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮನುಷ್ಯ, ಒಂದು ಇಡೀ ವರ್ಷದ ತನಕ, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸರಳವಾದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಅತೀವ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಆ ಪುಸ್ತಕವಾದಬಳಿಕ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಧರ್ಮದ ಇತಿಹಾಸ ಇವುಗಳನ್ನು—ಬಹು ದೀರ್ಘವಾಗಿ—ಕೈದಿಯು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದ.

ತನ್ನ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯು ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದ; ಆದರೆ ಈ ಸಾರೆ ಅವನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯಾವುದೊಂದು ಕ್ರಮವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ತನಕ ಬರಿಯ ಜೀವನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶಿಕ್ಷಾಪಿಯರೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸಾರೆ ಬೈರನ್‌ನನ್ನೂ ಓದುವನು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಭೌತಿಕವಿಜ್ಞಾನದ—ಒಂದು ರೋಗಚಿಕಿತ್ಸೆಯ—ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ—ಒಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ—ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಜೀವರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವನು ಸಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದ್ದ.... ..

ಶ್ರೀಮಂತನು ಈಗ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದನು.

“ನಾಳೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಅವನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕರಾರುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಹಣ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕು! ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಭಿಕ್ಷಾರಿಯಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ! ಇದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶ!” ಇದೊಂದೇ ಕಲ್ಪನೆ ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲು ಇವನಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ದುಡ್ಡಿದ್ದು ನಿಜ; ಆದರೆ ಆಗ ಸಂಪತ್ತಿದ್ದಷ್ಟು ಈಗ ಸಾಲವಾಗಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುವುದು ಕೊಡ ಮಸ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲಿನ ಉತ್ಸಾಹ, ನಿಶ್ಚಿಂತತೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಲವಲೇಶವಾದರೂ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವನು, ಮೊದಲಿನ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದ್ದನು.

ಶ್ರೀಮಂತನು ಗಡ್ಡವನ್ನು ತೀಡುತ್ತ ಉಸಿರುಗರಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. “ಈ ಜಿಡ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆ ಪ್ರಾಣ ಸತ್ತಾದರೂ ಏಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ? ಈಗ ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಬರೀ ನಾಲ್ಕತ್ತು. ಈಗ ಅವನು ನನ್ನ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ನನ್ನದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ನನ್ನನ್ನೂ ಮಾರಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು; ಲಗ್ನವಾಗುವನು! ಆದರೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಬೀದಿಯ ಭಿಕ್ಷಾರಿಯಾಗುವೆನು! ಅವನು ಒಂದು ದಿನಸ ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಹೇಳಬಹುದು—‘ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಂದುದು! ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ನನ್ನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿರಿ’—ಎಂದು! ಇಲ್ಲ, ಇದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ! ನನಗೆ ಬರಬಹುದಾದ ಕಷ್ಟ-ಅಪಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ.... ಅವನು.... ಹೇಗಾದರೂ.... ಸಾಯಬೇಕು!”

ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೂರು ಘಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಶ್ರೀಮಂತನು ಸುತ್ತಲೂ ಸದ್ದನ್ನು ಆಲಿಸಿದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಎಚ್ಚತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಗಿಡಗಳ ಸಪ್ಪಳ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಆತ ತನ್ನ ಕಬ್ಬಿಣದ

ಸಮಕದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು, ಆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಇದ್ದ ಲಾಳದಂಡಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು; ತನ್ನ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಹೊರಗೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆನ್ನಾಗಿ ಚಳಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಂಧಕಾರ ಕವಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಮಳೆ ಹನಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ತಣ್ಣಗಿನ ಗಾಳಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಬೀಸಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಲುಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತನು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಡ-ಮರಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ— ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿವೆ—ಕೈದಿಯ ಕೋಣೆಯಾದ ದಿಕ್ಕಿಗಿದೆ—ಎಂಬುದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ಕೈದಿಯ ಕೋಣೆಯಿದ್ದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದ. ಕೋಣೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಎರಡು ಸಾರಿ ಕರೆದ. ಉತ್ತರಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಇವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ “ನಾನೇ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೆರೆ, ನಾಳೆಯ ದಿನ ಪಹರಿಯವನ ಮೇಲೆ ಜನರು ಸಂಕಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾರು!” ಎಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿದನು.

ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಎಡವುತ್ತ ಮುಗ್ಗುತ್ತ ತಡವರಿಸುತ್ತ ಕೈದಿಯ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದ. ಬಂದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾವಲುಗಾರ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಂಚ ಅಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೈದಿಯ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಕೀಲಿ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು.

ದೀಪ ಉರಿಯತೊಡಗಿದೊಡನೆ ಶ್ರೀಮಂತನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿತು; ಬವಳಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಇಡಕೆ ನೋಡಿದ.

ಕೈದಿಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೇಣಬತ್ತಿಯ ಶಾಂತವಾದ ಪ್ರಕಾರ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅವನು ಮೇಜಿನ ಮುಂದುಗಡೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಚೆನ್ನ, ಕೈಗಳು, ತಲೆಗೂದಲು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತೆರೆದ ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಸಹ— ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹರಡಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

ಇದು ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದವು. ಕೈದಿಯು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಏಕಾಂತವಾಸದಿಂದ ಅವನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಚಟವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಮಂತನು ಕೈಯಿಂದ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದನು. ಅದರ ಕೈ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ. ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಕರ್ಷಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕೋಣೆಯ ಕೀಲಿಯನ್ನು ತೆರೆದನು. ಕೀಲಿಯ ಒಳಭಾಗ ತುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಕಟಿ ಕಟಿ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುವಾಗ ಕೂಡ

ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಕೈದಿಯು ಈ ಸಪ್ಪಳದಿಂದ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಬಹುದೆಂದು ಶ್ರೀಮಂತನು ಎಣಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಕೈದಿಯ ಮೂರ್ತಿ ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ.

ಮೇಜಿನ ಮುಂದುಗಡೆ ಕೈದಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಕಳೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ಒಣಗಿ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರದಂತಾಗಿತ್ತು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಜಡೆ-ಜಡೆಯಾಗಿ ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಗಡ್ಡವು ಬಹಳ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಮುಖ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿತ್ತು. ಹಲ್ಲುಗಳು ಬಿನ್ನು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಮುಖವನ್ನು ಕೈಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಅಶಕ್ತ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಅತೀವ ವೇದನೆಯಾಯಿತು. ಅವನ ಮೋರೆ ದೇಹ ನೋಡಿ, ಯಾರಿಗೂ ಇವನಿಗೆ ನಾಲ್ಕತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗುವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬರುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮುಂದುಗಡೆ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಏನನೋ ಬರೆದ ಕಾಗದವಿದ್ದಿತು.

ಶ್ರೀಮಂತನು ಇವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿ ಹೋಯಿತು? ‘ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯೋ, ಎರಡು ಲಕ್ಷದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆಯೋ? ಈ ಅರ್ಥ ಸತ್ತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೇ? ಒಂದೇ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಇವನ ಜೀವ ಹೋಗುವುದು! ಯಾರಿಗೂ ಇವನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಸತ್ತನೆಂದು ಎನ್ನಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನೋಡೋಣ! ಈ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ!’ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದನು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದ್ದಿತು:

“ನಾಳೆಯ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಗೆ—ಶನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ—ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಗುವೆ; ಜನರನ್ನು ಕಾಣುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ನನಗೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ನಿಮಗಾಗಿ ಬರೆದಿದೆ:ಕಂಡೂ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿಯೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುವೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವಂತಹ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನವನ್ನೂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ನಾನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ— ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಶ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ದೇಶ-ಕೋಶಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಲ್ಲ ಇದು ನಿಜ! ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಅದಿ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿಲ್ಲ—ಇದೂ ನಿಜ! ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅನಂದವನ್ನೇಯುವಂತಹ ನಿಜವಾದ ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಶಾಂತಿಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಡವಿ-ಅಡವಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೂರ ಮೃಗಗಳ ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಪ್ರೇಮಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ..

ನಿಮ್ಮ ಕವಿಗಳಿಂದ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿತರಾಗಿ-
ರುವ ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ—ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ
ದೇವತೆಗಳು ಬಂದಂತೆ—ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಂಜುಲ-
ವಾಣಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳ
ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳ
ಮೇಲೆ ತಿರುಗಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನು ನೋಡಿ-
ದ್ದೇನೆ; ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಸೌಂದರ್ಯ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಮುದ್ರ,
ಉನ್ನತ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿರುವ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಸಿರು
ಮುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನೂ ಫೋರಾರಣ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ-
ದ್ದೇನೆ. ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ.
ವನದೇವಿಯ ಸುಮಧುರ ಗಾಯನವನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿ ಅನುಭವಿ-
ಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದಲೇ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜಿ ಆಗಲವನ್ನು
ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.
ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ವಿದ್ವಂಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಧರ್ಮ-
ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ದೇಶ-ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ
ಜಯಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. . .

ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನನಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೀರಿಸಿವೆ. ಮಾನವರ
ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ ತೀರ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆನಿಸುತ್ತದೆ.
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅರಿತಿದ್ದೇನೆಂದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ
ಹತ್ತಿದೆ.

. . ಈಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ನಾನು ತಿರಸ್ಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಿ-
ಯಿಂದಲೇ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರೂಪವು ಅವರಿಸಿ-
ಕೊಂಡು, ಅವೆಲ್ಲ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಮೃಗಜಲದಂತೆ ಕಾಣುವುವು. ನೋಡ !
ನೀವು ಜೀವಾತ್ಮವನ್ನು ಗರ್ವದಿಂದ ಮೆರೆಯಿರಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರಿ,
ಸುಂದರರಾಗಿರಿ ! ಒಂದು ದಿನ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ
ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸು ಇತಿಹಾಸ ವಿದ್ವತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ
ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವುವು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಶ್ವರ !

ನಿಮಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಕಷ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.
ನೀವು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಕುರೂಪವನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯ
ವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಸೇಬು-ನಾರಂಗಿ ಗಿಡಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ
ಹಾವು-ಕಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಹತ್ತಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗು-
ವುದು ? ಸುಂದರವಾದ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನಿಂದ ಕೊಳೆತು ನಾಶವ
ಹುಣ್ಣಿನ ಮಾಸನೆ ಬರಹತ್ತಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗು-
ವುದು ? ಹಾಗೆಯೇ, ನನಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗು-
ತ್ತದೆ ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಮೋಹದಲ್ಲಿ
ಹಿಲುಕಿ ಇದನ್ನೇ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು
ನೋಡಿ. . . !

ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ನೀವು ಜೀವಿಸುತ್ತೀರೋ ಅದನ್ನು ನಾನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ! ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಲಿಕ್ಕೇ—

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಯಾವುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವರ್ಗತುಲ್ಯವೆಂದು
ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೋ—ಅಂತಹ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತುಟ್ಟಿ-
ಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ ! ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ
ತಪ್ಪಿಹೋಗಲಿ !—ಎಂದುಕೊಂಡು, ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ವೇಳೆಗಿಂತ ಏಳು
ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮುಂಚೆಯೇ ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಕಠಾರು-
ಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ !”

ಶ್ರೀಮಂತನು ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಇಟ್ಟನು. ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಅವನನ್ನು
ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ
ಹೋದನು. ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ತನಗಿಂತ ಕೀಳು ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದೂ
ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನೆಟ್ಟಗೆ ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ
ಹೋಗಿ, ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ
ನಿದ್ದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪಹರಿಯವರು ಓಡುತ್ತ ಬಂದು, ಕಿಟಕಿಯ
ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೈದಿ ಓಡಿಹೋಗಿರುವನೆಂದೂ, ತೋಟದ ಬಾಗಿಲ
ತನಕ ಹೋದುದನ್ನು ಜನರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಬಾಗಿಲಾಚೆಗೆ
ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನೆಂಬುದು ಪ್ರತಿ ಹತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

ಶ್ರೀಮಂತನು ಕೂಡಲೆ ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಕೈದಿಯು
ಪಾರಾಗಿ ಹೋದ ಸಂಗತಿ ನಿಜವೇ ಎಂದು ಬಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ-
ಕೊಂಡನು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ತಾನು ನೋಡಿದ ಅದೇ
ಕಾಗದ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ದುಡ್ಡು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು
ಅವನನ್ನು ಕೊಂದೆನೆಂದು ಜನರು ಅಂದಾರೆಂದು ಒಂದು ಛೇತಿ
ಅವನಿಗೆ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು ; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

ಸುದರ್ಶನ

ಸರಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಬರೆದವರು—‘ಆನಂದಕಂದ’

ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಲ, ಇವತ್ತು ಇವತ್ತು ಸಲ ಓದಿಯೂ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆನಿಸುವ ಅನುಭವವನ್ನು, ಹಲವು
ಜನ ನಾಚಕರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ.
ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಕಥಾರಚನೆ,
ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಇವುಗಳ ಹೊಸತನದ ಮೂಲಕ, ಕನ್ನಡ
ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನ
ವನ್ನು ಪಡೆದುನಿಂತಿದೆ. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

ಜೀವಾತ್ಮವರು ‘ಜಯಂತಿ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ

ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಾನಿಯ ನೆನಹುಗಳು ★ ಶ್ರೀ. ಎನ್.ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ.ಎ.,ಬಿ.ಟಿ. ಧಾರವಾಡ

೧*

ಎಲ್ಲ ನಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಳೆತನದ ನಂಟು ಹಿರಿಯದು. ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರದ
ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಅಳೆಯತೊಡಗಿದಾಗ, ಅಹಂಕಾರ ಭೂತದ ಅವತಾರವಾಗುವುದು;
ಆ ಬೂತ ಗೆಳೆತನದ ಬೇರಿಗೇ ಬೆನ್ನೀರೆರೆಯುವುದು!

★

ಗೆಳೆಯ,

ಗೆಳೆತನದ ಬಗ್ಗೆ ನೀನು ಆ ದಿನ ಹೇಳಿದ ಜೀವಾಳದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಗೆ 'ಜೀವದಗೆಳೆಯ' 'ಜೀವದ ಕೆಳದಿ' ಇವೆರಡು ವಸ್ತುಗಳು ಅವನ ಪುಷ್ಪಸಗಳಿದಂತೆ, ಇವೆರಡರಿಂದ ಅವನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸ. ಸಂಸಾರಪಾಗರವು ವರ್ಣ-ವರ್ಣಗಳ ತರಂಗಮಾಲೆಗಳುಳ್ಳ ಸೌಂದರ್ಯಸಾಗರವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ, ಗೆಳೆಯ— ಕೆಳದಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಕಣ್ಣು ಬೇಕು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೂ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ-ಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಸ್ವಭಾವಗ್ರಹಣ, ಚಿತ್ತಗ್ರಹಣ, ಹೃದಯಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟೋಸಲ ವಿರಸರಾಗುತ್ತಾರೆ, ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಗೆದ್ದರೆಂದರೆ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆತಂತೆ ಅವರ ಜೀವದ ಸಾಕೆ ಏಕೈಕವಾಗುವುದು. ಗೆಳೆತನವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಧಾರ್ಮಿಕ ದಿಗ್ವಂಧನವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ನೋಡಲ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಯೇ ವಿಮುಖವಾಗುವ ಜೊತ್ತು ಬರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ. ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನ ಪಾಂಪ-ತ್ಯದ ಬಗೆತನಕ್ಕಿಂತಲು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಿನಗೆ ಸತ್ಪ್ರಬಲಿಯುವುದೆಂದರೆ ಸಸಗೊಂಡು ಹಬ್ಬ. ತುಂಬಿದ ಹೃದಯ ಹಗುರಾಗುತ್ತದೆ, ಕುಕಿದ ಚಿತ್ತ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನವಳ ಮುಂದೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ನಾನು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಉಸುರುಪಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ಹುಡುಕಬಲ್ಲೆ.

ಹಕ್ಕಿಯ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಹೃದಯ ನೀಡಿದ ಅದಿಕವಿ, ಕವಿಗಳಿಗೆ ಗುರಿ ತೋರಿದ; ದಾರಿ ತೋರಿದ. 'ನೋವವರೊಳನುತಾಪವೇ ಕಾವ್ಯದಲಿ ನೊಡಲು' ಅಲ್ಲವೆ? ನೊಡಲು ಅದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೊಡಲಾಗಲಿ. ದ್ವಂದ್ವಮಯವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ-ಸಾಮರಸ್ಯವು ಹೇಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕು? ಸಂಸಾರದ ಮರು.

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಲೆ ಹೇಗೆ ಜಿಮ್ಮಜೀಳು? ಆದರೆ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಾಗು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ, ಹುಡುಕಿದಾಗ-ಈ ಋತ್ನಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ-ಗೆಳೆತನದ ವೃಕ್ಷ ಚಿಗಿಯಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಆದರೆ ಅದೊಂದು ತಪಶ್ಚರ್ಯ. ಆ ತಪಶ್ಚರ್ಯ ಮಾಡಿ ಗೆಳೆತನದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವನೇ ಸಿದ್ಧ. ನಾನು-ನೀನು ಎಂಬ ದ್ವೈತ-ಭಾವ ಅಳಿದು 'ನಾನಿ' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಅದ್ವೈತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆದರಿದ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗ, ಅದುವೆ ಜೀವನದ ಬೋಕ್ಷ.

ಗೆಳೆಯ, ಹಳುವದಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ಒಂದು ಎಳೆಯ ಹಕ್ಕಿ-ಯಾಗಿ ನಾನು ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ನೀನು ಬಂದು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದೆ. ಹಂಬಲಿಸುವ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಮಾದರ್ನಿಗೊಡುವ ಸುಹೃದಯ-ಸಹೃದಯವಾಗಿ ನೀನು ಬಂದೆ. ಇಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳ ಮಧನವಾಯ್ತು. ಎಷ ಹೊರಟರೆ 'ನಂಬುಂಡ' ನಾಗಿಯೂ, ಶಿವನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನೆನೆದುಕೊಂಡೆವು. ನಂಬು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಮುಠಿಸಿದವು ಅಮೃತವೇ ಹೊರಟಿತು. ಇಂತಹ ಗೆಳೆತನದ ಜೋಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ, ಸಮರಭೂಮಿ ಸಮರಸದ ಭೂಮಿಯಾಗಬಹುದು; ದ್ವೇಷವೇ ದೈವವಾಗಬಹುದು. 'ಹಳಿದು ಹಂಚಿದೆ' ಎಂಬ ನಾಡಿಗೆ ಸಹೃದಯದ ಸಂಕಲಿ-ಯೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದೆ? ರಾಜಕೀಯ ದಿಗ್ವಂಧನದ ಮುದ್ರೆಯ ಯಾಕೆ?

ಸರಿ, ನಾಡಿನ ಮಾತೀಗ ನಮಗೇಕೆ? ನಾವಿಬ್ಬರು 'ನಾನೀ' ಆಗಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಎದೆಯ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡೋಣ. ಆದರೆ

* ಕುಟುಂಬ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ, ವ್ಯಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವಂಟಾಗದೆ ಹಲವುಬಗೆಯ ತೊಡಕುಗಳು ತಲೆ-ದೋರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಸ-ವಿಶ್ಲೇಷಣಾಕ್ರಿಯೆ ಅಭಾವವೇ ಇಂತಹ ತೊಡಕುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ. 'ನಾನಿಯ ನೆನಹುಗಳು' ಅಂತಹ ಭಾವವಿಶ್ಲೇಷಣ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದು, 'ಜಯಂತಿ'ಯ ಮುಖಾಂತರ ಆಗಾಗ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬರಲಿರುವುದು.

—ಸಂ. ಚ.

ರಸವನ್ನುಂಟು ನಲಿಯೋಣ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅಂತರಂಗವಾಣಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗಿ ಜಗದ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳನ್ನು ಜೆದರಿಸಿತು! ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶರತ್ಕಾಲ ಬೆಳಗಿತು! ಅದರ ಗೊಡವೆ ನಮಗೇಕೆ? ನನ್ನ ಅನುಭವವೇ ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವವಾಗಿ, ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿ, ನನ್ನ ಹಾಡು ಅವನಿಗೆ ಹಾದಿಯಾದರೆ—ಹಾಗೂ ಆಗಲಿ!

ಅಂತೂ ಇಷ್ಟು ಮುನ್ನುಡಿ ಸಾಕಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಒಂದೊಂದೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಜೀವನದ ಮಾಲೆಯನ್ನೆ ಹೆಣೆಯುವೆ. ಸಹೃದಯ ಕಿವಿಯಿದೆ, ಎದೆಯ ಹಾಡಿದೆ; ಸಾಕು.

* * *

ಗೆಳೆಯ, ನನ್ನ ಅನುಭವಗಳ ಮಾಲೆಗೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆತನದ ಹಂಬಲವನ್ನೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೂವಾಗಿ ಹೆಣೆಯುವೆ. ಅದರ ನನ್ನ ಹಂಬಲು ಹೂವಾಗಿ ಅರಳಿದುದು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೆ—ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡ.

ದ್ವಂದ್ವಮಯವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೃದಯಗಳು ಒಂದಾಗುವುದೆಂದರೆ ಅಸಂಭವವೆ. ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಸಂವಾದಿಸುವೆನೆನ್ನುವವನು ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದೇ ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯೋಗವಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಗೆಳೆತನದ ಹದ ಬರಬಹುದು. ಕೊಂಬೆಗೆ ಕೊಂಬೆ ಹಚ್ಚಿ ಕಲಮು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಎರಡೂ ಕೊಂಬೆಗಳ ರಸ ಏಕವಾಗಿ ಹರಿಯಬೇಕಾದರೆ ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕಿನ ಸಮಬೀಕೆಯಲ್ಲದೆ ತೋಟಗಾರನ ಆರಯಕೆ ಬೇಕು, ಕುಶಲತೆ ಬೇಕು. ಕಲಮು ಮಾಡುವ ಗಿಡಗಳ ಜಾತಿ-ಜೀವಾಳಗಳನ್ನರಿತ ಸಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಅವನು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಹೃದಯಗಳ ಕಲಮು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗೆಳೆತನದ ಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಹಂಬಲು. ನನ್ನ ಬದುಕು ಅನೇಕ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ತಿರುಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂತರಂಗದ ಮಿತ್ರನೆಂದರೆ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮರಿಗೂ ನಿಗಿಲಂತೆ. ಆ ಒಂದು ಅಂತರಂಗ ಹೃದಯ ನನಗೆ ದೊರೆತೀತೇ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದೆ; ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ತಿರೆ ಕಣ್ಣೆರೆದಂತೆ ನಸುಕು ತೋರಿತು; ಕತ್ತಲೆಯ ಮುಸುಕು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳ್ಳಿಚುಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿನವುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣು ಒರಸಿಕೊಂಡೆವು. ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುದಿದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಬದುಕಿನ ನಂಜುಂಡ ಶಿವನಾದೆ. ಹೊಟ್ಟೆ-ಬೊಳಗಿನ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೋಡಿ ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹೃದಯ ಹಗುರಾಗಿತ್ತು, ಕಣ್ಣು ತೆರವಾಗಿದ್ದು ವು.

ಆ ದಿನ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಸಾವು ಬಂದಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಕಾಸಿನೋಳಗಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಪುಣ ತೆತ್ತು ತೀರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಧರಹಾರಕ್ಕೆ ಗತಿಯೆ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕೊಡುಗೈ ಮುಂದೆ

ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ದೂರವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ತೆರೆದದ್ದಾಯಿತು. ಆಗ ದೊರೆತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಾಯಿತು. ಅವನೇ ನನ್ನ ಸಹೃದಯನಾದ ಅಂತರಂಗ ಮಿತ್ರನಾದ.

ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನ ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಿತು; ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ನಾನು-ನೀನೆಂಬ ಭೇದವೇಯಿತು. ನನ್ನ ಹೃದಯವೆ ಅವನ ಮನೆಯಾದಾಗ, ನನ್ನ ಮನೆ ಅವನದೆ ಆಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ನನ್ನ ಅಪ್ಪನಾದ. ಇಪ್ಪನಾದ, ದೈವನಾದ. ಯಾವ ಎಡರುಬಂದರೂ ಒರಲಿ, ನನ್ನಗೊಂದು ರಕ್ಷಾಕವಚವಿದೆಯೆಂಬ ಮನವರಿಕೆ ದೃಢವಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನ ಗಾಢ—ಗಾಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಅವನ ಔದಾರ್ಯ-ಸೌಹಾರ್ದಗಳೇ ಕಾರಣ. ನನಗೆ ಯಾವ ಪಾಪ-ಪ್ರಯವೂ ಗೋಚರವಾಗದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವನು ಮೊದಲೆ ಬಗೆಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಅಲಸಿಕೆಯಾದಾಗ ತನ್ನ ತೋಳತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಲೆಯಿಸುವ; ವೈದ್ಯರ ಒಳಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯ. ನನ್ನ ಕೈ ಬರಿದಾದಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೆ ತುಂಬಿಬಿಡುವಷ್ಟು ಔದಾರ್ಯ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ನನಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದೆಂದರೆ ಅವನಿಗೊಂದು ಹಬ್ಬ....ಗೆಳೆಯನ ಕರ್ತವ್ಯ-ವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ. ನನ್ನವಳು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಾಗ ನನಗೇನಾದರೂ ದೇಹಾಲಸ್ಯ ಬಂದರೆ, ಇಸಿಯಿಗಿಂತ ಇನಿಯ. ನಾಗಿ ತಾಯಿಗಿಂತ ಮಾಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಆರಯಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಮಾತಿನ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯ ತೊರೆಹಾಲು ಎತ್ತಲೂ ಎನಿಸಬೇಕು.

ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಅಷ್ಟು ಸುಶಿಕ್ಷಿತನಲ್ಲ. ನನಗೆ ಪದವಿಯಿದೆ. ಯೆಂದು ನಾನೊಳ್ಳೇ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೆಂದು ಅವನು ಭ್ರಮಿಸಿದ್ದ. ನಾನೂ ಒಬ್ಬನಾಡೋಜನಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಮನೀಷೆ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಈ ಉತ್ತೇಜಕ ವಾಣಿ ನನಗೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಳ್ಳೇ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ 'ಮೊಡ್ಡವರ' ಗುರುತಿತ್ತು. ಅವರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಆ 'ಮೊಡ್ಡವರ' ಗೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಸಂಜಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು 'ಎನಾದರೂ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದಿವಾ ರೆಯ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸಣ್ಣವನಾಗಿ-ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ.

ನಾನು ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿದ್ದು ಮುಗ್ಧ ಹಸುಳೆಯಂತೆ; ಬಿಂಕು ಬಿರುಸಿನ ಕವಚವನ್ನು ತರಿದೊಗೆದು ತೋಳ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗು-ವಾಗಿ ಅವನ ಕರುಣನುಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವ ಸ್ವಾರ್ಥವೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಗೆಳೆತನ, ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಗೆಳೆತನ, ನಚ್ಚು-ನಲುಮೆಗಾಗಿ ಗೆಳೆತನವೆಂದು ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿದೆ. ವಿಷಮ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಷದ ಗಾಳಿಯನ್ನುಂಡಾಗ ಒಂದು

ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಗೆಳೆಯನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿದೆ. ಅಂತೇ ನಮ್ಮ ನೆಲವು ಒಲವುಗಳು ಮಲಕುಗೊಂಡು ಬೆಳೆದುವು.

ಸುಳ್ಳು, ಸುಳ್ಳು, ಎಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು! ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ತಾನು ನನಗೆ ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಅರಿವು ಬಂತು. ನನಗೆ ನಾನು 'ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ'ನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಶಿಕ್ಷಿತನ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ, ಇಷ್ಟು ಉಪಕಾರ ಸಾಲದೆ?—ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನನಗಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಉಸುರಲಿಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವಿಷಮತೆ ತೋರಹತ್ತಿತು. ಅವನಿಗಿಂತ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ವನನಿಸಹತ್ತಿತು. ಅವನಿಗೆ ತಾನೇ ನನಗಿಂತ ಉದಾರನೆಂಬ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಹತ್ತಿತು. 'ದೊಡ್ಡವನದ ಅರಿವು ಉಂಟಾದರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡವನವಲ್ಲ; ಪ್ರೀತಿಯ ತಿಳಿವು ಉಂಟಾದರೆ ಅದು ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲ!—ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯೋಬ್ಬನ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. 'ಗೆಳೆತನದ ಅರಿವು ಉಂಟಾದರೆ ಅದು ಗೆಳೆತನವಲ್ಲ!' ಎಂದೂ ನನಗೆ ಎನಿಸಿತು. ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗೆಳೆತನದ ಹಾಳುಡಲಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ ಕರಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆನೆಂದು ನನಗಿನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನೂ ನನ್ನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಏನೂ ಒಂದು ಅವೇಷ್ಟೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ನೆನಿಸಿತು. 'ಕಾಡು, ಸಾವೇಕ್ಷೆ ಗೆಳೆತನವು ಗೆಳೆತನವಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ಹಣದ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಣದ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿದವನು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಗೆಳೆಯನಲ್ಲದೆ ದೈವಿಕ ಗೆಳೆಯನಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ಸರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮಾರಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದಾಗ ನಿಜವಾದ ಮೋಕ್ಷವಲ್ಲವೇ? ಗೆಳೆತನದಲ್ಲಿ ಯೂ ಹಾಗೆಯೇ—ಎನಿಸಿತು. ನೀನು ನನಗೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮಿತ್ರನಾದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಆದರ್ಶಮಿತ್ರ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿರುವೆ. ಆದರ್ಶವೆಂಬುದು, ಜಡವಾದ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯವಲ್ಲ; ಭಾವಲೋಕದ ವಿಷಯ. ನೀನು ಭಾವಲೋಕದ ಗೆಳೆಯನೆಂದೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಿಟ್ಟಿರುವೆ.

ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮುಗಿಯಿತಷ್ಟೆ! ಆದರೂ 'ನನ್ನ ಗೆಳೆತನದ ಹಂಬಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೂ ಅಶಿಕ್ಷಿತನೂ ಬೆರೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದು—ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೊಬ್ಬನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಲ್ಲೂ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದವು. ಸಮಭುಜರಂದರೇನು, ನಾನು ಮರ. ನನ್ನದೇ ಅವನೂ ಮರ, ನಾನು ನರನಾದರೆ ಅವನೂ ನರ, ನಾನು ನಾರಾಯಣನಾದರೆ ಅವನೂ ನಾರಾಯಣ! ಇಬ್ಬರ ವಾಂಡಿ. ತೃಣ ಅಷ್ಟೆ, ಇಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಭೆಯೂ ಒಂದೇ! ಮಾದರಿಯ ಸಾಯುಜ್ಯ, ಆದರ್ಶ ಸಾಮಾನ್ಯ! ಇಬ್ಬರ ಆದರ್ಶವೂ ಒಂದೇ,

ಇಬ್ಬರ ಗುರಿಯೂ ಒಂದೇ, ಇಬ್ಬರ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳೂ ಒಂದೇ. ಇಬ್ಬರೂ ಆಶೆಯ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ, ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಡಬಯಸುವೆವು, ಹಾಡಬಯಸುವೆವು. ಆದರೆ ನಿರ್ಭಿನ್ನ ಸಮತೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಮೂಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ. ಭಾವುಕನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮರೆತೆ; ಭಾವಿಕನಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಮರೆತೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಕಲ್ಪನಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿದವು. ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶವು ಗಾಳಿಗೋಪುರವಾಯಿತು. ರಣರಂಗಕ್ಕಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಾಗುವುದೇನು ತಡ? ನಮ್ಮ ಗುರಿಯ ಗರಿ ಕಳಚಿತು; ಕೆಳತನ ಹಳಸಿತು. ನಿರಾಶೆ ಮುಸುಕಿತು.

ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ರಸಿಕನೊಬ್ಬ ದೊರೆತ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹಾಲಾಗಿ ಕರಗಿತು. ಅನ್ಯಾಯ, ಅಪಮಾನಗಳನ್ನೂ ಮರೆಯುವ ಅವನ ಗುಣ ಆದರಣೀಯವಾದುದು. 'ಮರೆ, ಮನ್ನಿಸು' ಎಂಬ ಮಾತು ಅವನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದದ್ದನ್ನು ನುಂಗುವ, ಮರೆಯುವ ಗುಣ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದಿತೆಂದು ನಾನು ಜೀಕಾದಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಶಾಂತತೆ—ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯೆಂದರೆ, ಅಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರುನುಡಿಯುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗದಷ್ಟು ಆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅವನ ಶಾಂತ ಜೀವನ (Passiveness) ಅಲಸ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಗಿಟ್ಟಿತು. ನನ್ನ ಗುರಿಯ ಗರಿಗಳೆ, ಅವನ ಗುರಿಗೂ ಗರಿಯೆ ಇಲ್ಲ. ಚಾಣನಾಗಿಯೂ ಜಡನಾದ ಕುಂಭಕರ್ಣನವ. ಆದರ್ಶ ಕನ್ನಡಿಗ. ಅಂತೆಯೆ ಮರಳ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸುವರ್ಣಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಹೋದಂತಾಯಿತು.

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಕೈಜಿಲ್ಲಿ ಭಾವಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗೆಳೆತನವೆಂಬುದು ಭೂಮಿತಿಯೊಳಗಿನ ಸರಳ ರೇಖೆಯಿದ್ದಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದರ್ಶ ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಯೆ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಕಟ್ಟಹೋದರೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕೈಚಾಚಿದಂತೇ ಸರಿ. ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿದ್ದಂತೆಯೆ ಆದರ್ಶಗೆಳೆಯನೂ ಕಲ್ಪನಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಒಡವೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಲೋಕವೇ ಬೇರೆ; ವಿಚಾರ ವಿಲಾಸವೇ ಬೇರೆ.

ಆದರೂ ಸ್ವಪ್ನಲೋಕದೊಳಗಿನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ತೆಂಗಿನ ಮರವಾಗುವಂತೆ, ಭಾವಲೋಕದ ಆದರ್ಶ ಗೆಳೆಯನನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಅಥವಾ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವೆನೆನ್ನುವುದು ಲೇಸವಲ್ಲವೇ? ಎಕೆಂದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ; ನನ್ನ ಸನಾತನ—ಶಾಶ್ವತ ಮಿತ್ರ! ಇದೇ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕಲ್ಲವೇ?

—ನನ್ನ ಅಂತರಂಗಮಿತ್ರ,
'ನಾನಿ'

ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆ ★

ಲೇಖಕ ೨*

★

ಡಿ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಣಿ, ಗೋಕರ್ಣ

ಏಕೀಕರಣ-ಪ್ರಾಂತೀಕರಣಗಳೇ ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಸ್ಯೆ! ಭದ್ರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ!!
ಮಿಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಾಂತದೇಕೀಕರಣದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಕ್ಕ-ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ
ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಾಗಬಹುದು! ಇದರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ-ನೀಚತೆಯ
ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ!

★

ಕಳೆದ ಬರಹದಲ್ಲಿಯೆ ಮುಖ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದರೆ ಮುಂದಣಿ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಹದವಾಗುವುದಲ್ಲವೇ? (೧) ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಕ್ಷಾಂತವಾಗಿರಬೇಕು. (೨) ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯವು ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. (೩) ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಜನ್ಮ ಸೇವೆ ಗೈಯಲು ಮೈಮುರಿದು ದುಡಿಯುವವರ—ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ—ಪಡೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. (೪) ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಾಗ, ನಮಗೆ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಾದರಿಯು ಒಳ್ಳೆ ಅನುಕೂಲವೂ ಆವಶ್ಯಕವೂ ಆಗುವುದು—ಈ ಮಾಮೂಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೆ, ವಾಚಕರು ಅದನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಪೂರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಹಾರಯಿಸಬಹುದೇ?

ಈ ತರುಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡುವುದಿದೆ. ನನ್ನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ತಂತ್ರದ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲ-ಕೆಲವರ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಸಾಮ್ಯವಾದಿ-ವಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ.—ಜಗತ್ತಿನ ವಾತಾವರಣವೇ ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಏಕಮೇವ ಅರ್ವಿಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸತ್ತೆಯ ಸ್ತಂಭವಾದ ಸತ್ತ ಶಾಲಿ ರಸಿಯವನ್ನು ಕುರಿತೇ ಜಗತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕಳವಳದ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯ ನೇಹ ಬಂದಿದೆ. ಕೌತುಕದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಕ್ಕುಲತೆಯ ಆಸೆ ಸೇರಿದೆ. “ಬೊಲತಿದ್ಯೂ” ಎಂಬುದೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದೇಶಭಕ್ತಿ—ಎಂದು ತೀರ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಾಪಕವಾದ—‘ಟಾಯಿಮನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ’ ದಂತಹ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹ-ಉತ್ತೇಜನಗಳ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಹೊರಡುತ್ತಿವೆ.

ಇಂದಿನ ಯುಗಧರ್ಮವೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ್ದು. ‘ಸಮಗ್ರ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನೇ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಒಳ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಹಣಗಾಡುವುದೇ ಇಂದಿನ ಕಾರ್ಯದ ರೀತಿ. ಜಗತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಣವೇ ಏಳಿಗೆ ಜನತೆಯ ವಾತವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹರಿಯುವಾಗ, ಜನತೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯರಂಗದ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವರ ವಿಮೋಚನೆಯ ಕುರಿತು ಹೋರಾಡಿ ಹಿರಿದಾದ, ಹಣಗಿ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬಂದ, ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಘಟನೆಯ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮುಂದಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಕೆಂಪು ಬಾವುಟವು ಈಗ ಸನಾತನಿಗಳ-ಪುರಾತನಿಗಳ—ಹೋರಿ ಹುದ್ದರಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುವ ಇಲ್ಲವೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವ ಕೆಂಪು ಚಿಂದಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆಯು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಲು, ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ—ಒಂದು ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಳೆಯುವ—ಶಕ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಚಳವಳಿಯು ಜನ-ಜೀವನದ ಆಳ-ಅಗಲಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಬೇಕು. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?—ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶದಗೊಳಿಸಲು ಈ ಬರಹಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಬರಹದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಲವು ಜೀವಾಳದ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕಣ್ಣೆದುರು ಮಿಂಚಿ ಹೋಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡಿಗರ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಆ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಹೊಸ ವಾದಗಳೂ ತಲೆದೋರತೊಡಗಿವೆ.

* ಮೊದಲನೆಯ ಲೇಖಕ ೧೯೪೬ ನೆಯ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. —ಸಂ. ಜಿ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದಂತಿದ್ದ—ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತೀರ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೂ ಅವಾಸ್ತವವೂ ಆಗಿರತಕ್ಕ—ವಾದವೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವುದೆಂಬ ಚರ್ಚೆ. ಅಕಸ್ಮಿಕವೋ—ಎಂಬಂತೆ ಈ ವಾದ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಾದಗಳನ್ನು ಏಕೆ-ಯಾರು-ಉಂಟುಮಾಡಿದರೆಂಬುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತ. ಮುಖ್ಯಪ್ರಶ್ನೆ. ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ-ಯುಕ್ತಿಗಳು ಇಂತಹ 'ಬಟ್ಟಲ ಬಿರುಗಾಳಿ'ಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಬೇಕೇ? ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಮಾನವು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಥೆಯದಿರಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯದಿರಲಿ, ಕೆಲಸಗಾರಿಕೆಯ ಸನ್ನಾನವು ಕೆಲಸದ ಪರಿಮಾಣ-ಗುಣಮಾನಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಇಂದಿನ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅನಾಸ—ಅನವಸ್ಥೆಗಳಿಗೊಳಗಾದ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕೆಟ್ಟು-ನಚ್ಚು ನಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತರುವ ಮುನ್ನ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.—ಅವರವರೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಂಗಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.—ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುವುದು ಕ್ರಮವಾಪ್ರವೇಸರಿ.

'ಕನ್ನಡಿಗರ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಂತಿಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು—ಹೀಗೆ ಎರಡೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಾಕು' ಎಂದರೆ ಸಾಲದು—ಸಾಲೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಸಾರುಬಾಗಲೇ ಸಾರಿದವರೇ ಇತರ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ತ್ವ—ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಿಗೆ ಬಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಡಿಪಾದರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಆವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದಾಗಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಶಾಸನವು ತಾಗಿ ಬರುವುದುಂಟು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಯಾವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಯಿತೋ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗೆಹರಿದೊಡನೆಯೇ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಗೌರವದಿಂದ ವಿರಚನೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆ ಮಾರಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿದು, ಬೇಡವಾಗಿ, ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ತೊಡಕಾಗಿ, ತೊಳಲುತ್ತ ತಾಳಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಶಾಸನವೂ ಇದೆ. ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಒತ್ತಡದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನಾರ ಏನೂ ಮಾಡಲಾರದು. 'ಸಂಸ್ಥೆಯ ಯಶ ಸದಸ್ಯರ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ—ಕಾರ್ಯದ ಶ್ರೇಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ'—ಎಂಬ ವಿವೇಕ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಥೆ ಒಂದೆಡೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆ ಒಂದೆಡೆ—ಹೀಗೆ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತವೆ. "ಉತ್ಸಾಹ ತರುಣ

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು" ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ತೊಡಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಆರಂಭ ಶೂರತ್ವವು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮದೇ ಅನನ್ಯ ಸೊತ್ತಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ—ಎಂದರೂ ಅತಿಯಾಗಲಾರದು. ಈ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯಿಂದ, ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿ ಯಾರ ಕೆಲಸ ಏನು, ಯಾರ ಶ್ರಮ ಎಲ್ಲಿ, ಯಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಷ್ಟು—ಎಂಬುದೇ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅನವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಉಂಟಾಗಿ, ಒರೇ ಎತಂಡವಾದ ಗಳೂ ಇತ್ತಂಡಗಳ ಅಸವಾದಗಳೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಸಾಕು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ—ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ (ಸಮಿತಿ) ಇರುವಾಗಲೇ, ಉತ್ಸಾಹವಶವಾಗಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಘವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರ—ಎಂಬುದರ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಚರ್ಚೆ-ಚರ್ವಣೆ ಮೊದಲಾಯಿತು.

ಒಂದೆಡೆಗೆ ಹೊಸದೇನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಮೊದಲಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ "ಕಾರಣಾಂತರ" "ಕಾರ್ಯಬಾಹುಲ್ಯ" "ಯುದ್ಧಜನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ" "ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು" ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೆಲವು ಕ್ಷಮ್ಯ ವೆನಿಸುವ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನೊಡ್ಡಿ ಕೆಲಸ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಲ್ಲವೆ ಮುಂದೆ ನೂಕುವ ವಾಡಿಕೆ, ಅಗ್ಗದ ಅಗ್ಗಿಕೆಯ ಬೇಡಿಕೆ—ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ—ಹಲವಾರು ಬಗೆಯಾಗಿ ನಾಡಿನ ಕಾರ್ಯದ ತೇರು ತೇರ್ಗಡೆಗೆ ಹೋಗಿದೆ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಜಗ್ಗಲ್ಪಟ್ಟು ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಇದು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಕಾಲ ಹೀಗೆ?

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಈ ಗೊಂದಲವು ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಂಬುದು. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದು ತುಸು ಬಿಗಿಯಾಗಿದೆ. ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸದ ಪರಿವಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಗತ್ಯದ್ದೇ ಸರಿ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಇವು ಮೂರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿ. ಜನಜೀವನದ ಪುನರ್ಘಟನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಮಗ್ಗುಲು ಒಂದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವು. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದುವರಿದು, ಲಾಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತೇ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಲೂ ಬಂದೀತು.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಕತೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಮದಾಯುದ್ಧದ ಸಮಯ, ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ

ಒರ್ನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೊಂದಿಗೆ ಒರ್ನ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯ ಮಾತು-ಕತೆಯಾಯಿತು. “ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಕಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ, ನೀವು ಪಂಡಿತರು ಇಲ್ಲಿ ಬರೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೊಡುತ್ತ ಕೂಡುವುದೇ?” ಎಂದು ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯು ಸಹನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿದನು. “ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾದರೂ ಏಕೆ?” ಎಂದು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನು ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದನು. “ಏಕೆಂದರೆ? ಇದು ಬರೇ ಮುಯ್ಯತೀರಿಸುವ ತೋಳತಂಡಿಯ ಯುದ್ಧವಲ್ಲ; ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ನಾವು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ!” ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಯು ಗಡುಸಾಗಿ ಗದ್ದರಿಸಿದನು. “ಅಷ್ಟೇ ತಾನೇ! ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇ ಆ ಮಾನವೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು!” ಎಂದು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ ಉತ್ತರವಿತ್ತರಂತೆ.

ಈ ಮಾತು-ಕತೆ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಅದರ ಹುರುಳಿನಂತೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ತಮತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ವಿಧೇಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವ್ಯಾಸಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಕಾರಣ, ರಾಜಕಾರಣ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬೆಳೆಯಲಿರುವ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ ಒಳತಿರುಳು ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿಳಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ! ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ದೀಕ್ಷಿತನು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಗೊಂದಲ-ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ನುಗ್ಗಾಗುವಾಗ, ಆತನ ಅಹಿತಾಗ್ನಿಯು ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಲಿರುವಂತೆ ಯಜ್ಞಕುಂಡವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಗೃಹಿಣಿಯು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅವನ ಕೆಲಸದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ-ಫಲಗಳು ಅವಳ ನಿಷ್ಠೆ-ನಿತ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲ ಚಳವಳಿಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿ-ಪೂರ್ತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ!

ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಈ ವಾದವು ಹೀಗೆ ಲಾಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿಲ್ಲ; ತುಸು ಅವಲಕ್ಷಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮಹತ್ತ್ವದಿಂದ ಕಾರ್ಯದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸುವುದಾದರೆ, ಏಕೀಕರಣವೇ ಕನ್ನಡದ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಜೀವನ-ಮರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏಕೀಕರಣಪರಿಷತ್ತೇ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. “ಇರುವಿಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವಿಕೆಯ ದನಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು!” ಎಂದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಕುಲದ ಕೇಂದ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮೊನ್ನೆ ನುಡಿದರು. ಈಗ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ; ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೊರೆಯಲ್ಲಿ “ಆಗುವಿಕೆಯ ದನಿ”ಯ ಸದ್ದಿ ಅಡಗಿದೆ.

ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೪೪.

ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತಿಯ ಮಂದಿರವಲ್ಲವೆ? ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗದ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಏಕೀಕರಣದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ರಾಜಕೀಯ ಏಕತಂತ್ರವೇ ಉನ್ನತಿಗೆ ಬಲವಾದ ಅನುಗೋಲು, ಎಂದಮೇಲೆ—ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಗತ್ಯದ ಕಾರ್ಯ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಮೊದಲುಪಟ್ಟ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಿಂತ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತೀರ ಜೀವಾಳದ್ದು! ಕರ್ನಾಟಕವೆಂಬ ಅಖಂಡ ಪ್ರದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾತು ಎಲ್ಲಿಯದು? ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ, ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯ ಜನಾಂಗವನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾದ ಭೌದ್ಧಿಕ ವರ್ಚಸ್ವದಡಿಗೆ ಶೇಖರಿಸಲು, ಒಂದೆ ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ತೆಯ ಭಲ-ಬಲಗಳು ಅವಶ್ಯವು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ ಯತ್ನಗಳು ಮಳಲ ಹುರಿ ಹೆಣೆದಂತೆಯೆ. ಬಂದಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎತ್ತು ಏನು ಉಪಯೋಗ? ಭಾಷಾನುಗುಣ ಪ್ರಾಂತರಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಚಿದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಹೋದ ಕನ್ನಡ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಕುದುರಲು ಅನುಕೂಲವಾದಾಗ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಕೇವಲ ಕರ್ನಾಟಕೀಯತೆಯ ಕಟ್ಟಿಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟುವುದು ಯುಕ್ತವೂ ಶಕ್ಯವೂ ಸರಿ. ಅದುವರೆಗೆ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಣೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು!

ಆರ್ಥಾತ್, ಏಕೀಕರಣ-ಪ್ರಾಂತೀಕರಣವೇ ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಭದ್ರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಾಮವು ಹೋಗುವಂತೆ, ಮಿಕ್ಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು—ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಸ್ತಾರವು ಪ್ರಾಂತದೇಕೀಕರಣದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಾಗಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ-ನೀಚತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮೂರೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಸದ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದಂತೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ತ್ರಿವಿಧತಾವಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಮೂರು ಏಕೀಕರಣಗಳು ಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಹೀಗೆ ಮೂರೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮಾಂತರವಾಗಿಯೇ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿಸಬಹುದು—ಬಹುದೇಕೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಈ ಮೂರೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಜೀವನದ ಕತ್ತಿಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಬೇಕು. ಮೂರೂ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಚಕ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ—ಅಲ್ಲ, ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

೫೫೬

ಈ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ, ಆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಾವು ಅನೇಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಹಲವಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಏಕೀಕರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೋರಾಟಗಳು ಹೊರೆಯಾಗಿವೆ; ನೀಗಿಸಬೇಕಾದ ಕೊರತೆಗಳು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಹೇರಳವಿವೆ. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ವ್ಯಾಜ್ಯಹೂಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೂರೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದರೂ ಎಲ್ಲಿರುವರು? ವಸ್ತುತಃ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರದೇ ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೇ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಅಭಾವವು ಅಡಗಿಗೂ ಅಪಹಾಸ್ಯಕರವೆನಿಸುವಂತೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಂಘಟನೆಯ ಆರಂಭವು ಸಾಂಘಿಕಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರಿಂದ. ಕೂಡಿ, ಕೈಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ದುಡಿಯುವ, ದಿನನಿತ್ಯವೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆಂತಲೇ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಹಿಡಿದ ಹಿತವಾದ ಕಾರ್ಯನಡೆಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಉಂಟಾದವಿನಾ ಯಾವುದೂ ಸಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಗಡಿನಾಡಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೂ ಈ

ಕೊರತೆಯ ಕೊರಗಿನಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮೊರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮಾಟರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಬಂದಾಗ, ಅವರೊಡನೆ ಆದ ಮಹತ್ವದ ಮಿಕ್ಕ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ: ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ತೀವ್ರ ಮತಭೇದದ ಸಂಗತಿಗಳಿದ್ದುವು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವೀರರಿಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂದೇಶ ಯಾವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳು ಸಿಕ್ಕಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮತಗಳು ಬೇರೆ ಆದುವು. (ಆ ವಿಷಯ ಮುಂದೆ ಬರಲಿದೆ) “ತಮ್ಮದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬರೇ ಕನಸು!” ಎಂದು ನಾನೆಂದೆನು, “Yes. It is a dream. But give me two hundred men of my dream. I will make the dream come true.” ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಆನೇಶದ ಉತ್ತರ ಅವರಿಂದ ಬಂದಿತು.

ಬರೇ ಇನ್ನೂರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು. ಇಂದಿನ ಕನಸು ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವಾಗಬಹುದು! ಯೋಜನೆ ಕೇರಡುರ್ಲಭರೇಂಬ ಮಾತು ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಬಂಟಿರು ಬೇಕಾಗಿರುವರು. ಅಂತಹ ಬಂಟಿರೇಕೆ ಬರಲೊಲ್ಲರು? ತರುಣರ ಉತ್ಸಾಹ-ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡತನವು ಕಳೆಕೊಂಡಿದೆಯೇ? ನೋಡೋಣ.

ತರುಣ-ತರುಣಿಯರೇ,] ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಗ್ರಂಥಗಳು [ಓದಿ ಸುಖಪಡೆಯಿರಿ!

ಗರ್ಭನಿರೋಧ ೧-೮-೦

ಸಂತತಿ ನಿಯಮನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯಗಳು, ಅಸನಗಳು-ಕೃಂಥ ಡಾಕ್ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಸಚಿತ್ರ ಪುಸ್ತಕ.

ದಾಂಪತ್ಯ ದರ್ಶನ ೧-೮-೦

ಸಂಭೋಗಸುಖ, ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಆತ್ಮೀಯ, ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಸದ್ವರ್ತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಿ. ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರಾಯರ ಗ್ರಂಥ.

ಅನಂಗರಂಗ ೧-೮-೦

ಪ್ರೀತಿಸುವರ ಲಕ್ಷಣ, ಸಂಭೋಗ ಕಲೆ, ರಹಸ್ಯಮಯದ ಹಾವಭಾವಗಳು, ದ್ರವಣಾದಿ ಔಷಧಗಳು....

ಪ್ರೇಮಕಲಾ ೧-೮-೦

ಅಕ್ಷೀಲವಲ್ಲ! ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಕೋರ್ಟಿನ ನಿರ್ಣಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಚಿತ್ರ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ.

ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ೧-೮-೦

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಮೂರು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಟ್ಟು. ಗುಪ್ತ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಹಿತ ಇವೆ.

ಕಾಮಕುಂಜ ೧-೮-೦

ಕಾಮ, ಭೃಂಗಾರ, ಪ್ರೇಮದ ಪಾಠ, ಪ್ರಥಮರಾತ್ರಿ, ಸಂಭೋಗಾಸನಗಳು, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮದನ, ಚುಂಬನ....

ವಿಕೃತ ಕಾಮ ೧-೮-೦

ಪಾಲ್ಕದ ಕಾಮವಿಕಾರಗಳು, ಸ್ವಾನುರತಿ, ಹಿಂಸಾರತಿ, ಪ್ರವರ್ತನ ರತಿ, ಸರಿಂಗರತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಟ್ಟಿನ ಮಾತುಗಳಿವೆ.

ರತಿರಹಸ್ಯ ೧-೮-೦

ಪಾಲ್ಕದ ಮದ, ಸ್ತನಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸಮಾಗಮಶಯನ ಇತ್ಯಾದಿ ರಹಸ್ಯದ ಪೂರ್ಣ ರಹಸ್ಯ!

ಪೌರುಷ ೧-೮-೦

ನತಂಸಕರೆಂದು ಮರುಗಬೇಡಿ. ಪುನಃ ಪೌರುಷ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನೂರಾರು ಉಪಾಯಗಳಿವೆ.

ಅವಿನಾಹಿತರ ಸಮಸ್ಯೆ ೧-೦-೦

ಸ್ವೈರಾಚಾರ ವಿವೇಚನೆ, ಅವಿನಾಹಿತ ಮಾತಿ, ವಸಗಿಟ್ಟಿ ಆಟ, ಪ್ರೀತಿ ವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಗ್ರ ವಿವೇಚನೆ.

ಪ್ರಿ. ಪಿ. ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿಗಾಗಿ ಒಂದಾಣೆ ಅಂಚೆಯ ಚೀಟಿ ಕಳಿಸಿರಿ.

ಸ ಮಾ ಜ ಪು ಸ್ತ ಕಾ ಲ ಯ, ಧಾ ರ ವಾ ಡ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

“ ವಿಹಾರಿ ”

ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದು ಸಣ್ಣಸುಗ್ಗಿ, ಕ. ಸಾ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಉಪೇಕ್ಷೆ, ನಮಗೆ ಇಂದು ಬೇಕಾದುದೇನು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳು, ಕಾರಂತರ ನಾಟಕಗಳು.

ಯಾವ ಕಂಪನಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಸದಸ್ಯರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಾಗುವುದುಂಟೆ? ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಬಂದರೇನೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಅಂತೆಯೇ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಅದರಿಸಲೇಬೇಕು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ‘ವಿಹಾರ’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮರೆತು ಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಮಾತನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆದ ‘ವಿಹಾರಿ’ಯ ಕಡೆಗೆ ದೋಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೆಸರಿಸದೆ ಉಳಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ವರದಿ ಬರೆದು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಹೋದನಂತರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುವು. ಈ ಸಲದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸುಮೂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಆಗಲೇ ವರದಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಮೂಲಕ, ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಬಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ ‘ಶಕಾರನ ಶಾರೋಟಿ’ ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ, ಅಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದ ದೀರ್ಘವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ‘ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ’ ಮತ್ತು ಅವರೇ ಬರೆದ “ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಮೃತವಾಣಿ”; ಐಂ. ಭೀ. ದೇಸಾಯಿ ಅವರ “ಕುಂಠಲೇಶ್ವರ” ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ; ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ, “ಅಮ್ಮಾವ್ರ ಗಂಡ,” “ಸೀಕರಣೆ ಸಾವಿತ್ರಿ,” “ತಾವರಿ ಕರೆ,” “ಪೋಲಿಕಿಟ್ಟಿ,” “ನೈದ್ಯನ ನ್ಯಾಥಿ,” “ಸತ್ತವನ ಸಂತಾಪ,” “ಗಂಡಸ್ಕೃತಿ”; ಶ್ರೀ. ಚುಳಕಿ ಅವರ “ಮುದ್ದಿನಕಣಿ” (ರತಿಯನ ಕತಿಗಾರ ನಾದ ಆಂಟನ್ ಶೆಕೆವ್ಚ್‌ನ ಕಥೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ— ಇವೆಲ್ಲವೂ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ—ಸುಮಾ-

ರಾಗಿ— ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ. ರಾಯರ “ಕೆನ್ನಿಂಗ್‌ಟನ್ ಪಾರ್ಕ್” ಬಾಗಿಲಾದರೂ ಕೊನೆ. ಗೊಮ್ಮೆ ತೆರೆಯಿತೆಂದೂ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಜೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಕನ್ನಡ “ಮೇಘದೂತ”ದ ಮೊದಲುಪ್ರತಿಗಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕಾರಂತರೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ. (ವಿವರಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!) ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಸಮ್ಮೇಳನದ ನೆವದಿಂದಲಾದರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಹೋಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುಗ್ಗಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ?

* * *

ಸಮ್ಮೇಳನದ “ವಾರಕರಿ” ಗಳಿಗೆ, ಮರಳಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಎದುರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ “ಸಮ್ಮೇಳನ ಹೇಗಾಯಿತು?” ಎಂಬುದು. ಈ ಸಲ ಕೆಲವು ಜನ “ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು” ಎಂದು ಎಂದಿನಂತೆ ಹೇಳಿದರು. “ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ!” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು ಇನ್ನು ಹಲವು ಜನ. ಇಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದದ್ದೇ. ಇದರಂತೆಯೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ— ಅಥವಾ ವಾಚನದ— ಗಾಯನದ— ವಿಷಯವಾಗಿಯಾದರೂ—ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಈಗಾಗಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ “ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಬ್ಬಿಬ್ರಹ್ಮ” ಎಂಬ ಚುಚ್ಚು ಮಾತೂ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೂ ಇರಲಿ, ‘ಭಾಷಣ ಅಮೋಘವಾಗಿದ್ದಿತು’ ಎಂದು ಬಹುಜನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಣದ ಮೊದಲಿಗೆ ಬರುವ ಗಾಯತ್ರೀ ಸ್ತೋತ್ರವೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಂಗಾವತರಣವೂ ಸ ಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ರೋಮಾಂಚಗೊಳಿಸಿದಿದ್ದರೆ “ಸವೈಮುಕ್ತೋಽಥವಾಪಕುಃ”

ಎಂಬ ಗೌರವದ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಷಣದ ಹೊರತಾಗಿ ಇವೀ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹುರುಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ವಿಷಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಹೇಗೂ ಆಗಿರಲಿ, ಈ ಸಲದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದಿತು, ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿದ್ದಿತು, ಒಂದು ಕವನವೇ ಆಗಿದ್ದಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ—ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳದಿದ್ದವರು ಕೂಡ, ಅದನ್ನು ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿದವರು ಕೂಡ—ಹೇಳಬಹುದಾದ ಮಾತು. [ಹಿಂದಿನ, ಇಂದಿನ, ಮುಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಬಳೆಯ [ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪರಿಪರಿ ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಲೇಬೇಕು:

“ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದನ್ನೊಂದು ಕೊಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ಬದುಕಿನ ಯುದ್ಧ’ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಹೆಸರು. ನಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟು, ಅಳುವು, ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ, ಪೇಸಿಕೆಗಳು ಹೇಳಿಕೇಳಿ ನರಕದ ದ್ವಾರಗಳು. ನಮ್ಮ ಚಿರಗು—ನಗೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನದ ವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನು? ನಮ್ಮ ರತಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರತ್ನುತ್ಸಾಹವಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸುವುವು—ಜೀರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದರೆ ರಣಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದೇ ಪ್ರಾಣಿ-ಜೀವನದ ಸಾರಸತ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ರಸತಂತ್ರದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲು ಹವಣಿಸುವುದು. “ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಿಂದು ಬದುಕುವುದು ಬದುಕಲ್ಲ. ನಾವು! ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಿಂದು ಬದುಕುವುದು ಬಾಳು!” ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರುತ್ತದೆ. “ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಬದುಕಬೇಡಿರಿ, ಜೀವಗಳಂತೆ ಬಾಳಿರಿ; ಪ್ರಾಣಾ ಹಿಂದಿ ಜೀವ ತಿನ್ನಬೇಡಿ; ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟು ಜೀವಿಸಿರಿ!” ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಧ್ವನಿ. ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಕೊರತೆಯೇನು? ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಹನೆ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿವೇಕ ಕಡಮೆ, ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ರಸಿಕತೆ ಇನ್ನೂ ಬೇಕು! ಪ್ರಾಣಿಜೀವನದ ಮೈವಮೃದಿಂದ ಸಹನೆ ಅಸಹನೆಯಾಗುವುದು, ಇಲ್ಲದೆ ಜಡರಿ-ಹೂಡಿಯ ಅತಿಸಹನೆಯಾಗುವುದು. ಪ್ರಾಣಿಬುದ್ಧಿ ಅವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೀರ್ಘವಾಂಛಿತದ ಅತಿ ವಿವೇಕದಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗುವುದು. ಪ್ರಾಣಿಹೃದಯವು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ರುಚಿಯೆಂದು ಕಾಮನ ಹಬ್ಬ-ಕ್ಕೆಳಸುವುದು, ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರಸಿಕನಾಗಿ ಬೈರಾಗಿಯ ಒೂದಿ-ಯಲ್ಲಡಗುವುದು. ಈ ಮೈವಮೃದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಮತೂಕದ ಜೀವನವು ಬರಬೇಕಾದರೆ, ನಾವು-ಜೀವಗಳೆಂಬ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ರಸದೃಷ್ಟಿ ಬೇಕು, ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರದ ಸುಖವೂ ತನ್ನ ಅನಂದದ ಲಹರಿಯೇ ಆಗಿ ಅಸ್ಯವಾಡಬೇಕು. ವಿಚಾರದ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿವೇಕದ ಎಳೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿ-ಬರದು. ಓಥಿಲ್ಲೋವಿನ ಕಾಮದಲಿ. ಲೀಯರನ ಕರುಣ

ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ, ಮ್ಯಾಕ್‌ಬಿಥಿನ ಮಹಾಲೋಭದಲ್ಲಿ, ಕೆಂಸನ ದೈವದಲ್ಲಿ, ತಿರುಪಾಲನ ಮಾಪ್ಸರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಹ ಪಿಶಾಚಿಯ, ಪ್ರಾಣಾಸುರನ, ಮನೋದೈತ್ಯನ ಕಾಲು-ಕೈ-ಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ, ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಿಂದ ಒದ್ದಾಡುವ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಯುದ್ಧದ ತುಮುಲ ನಡೆದಿರುವುದು, ವ್ಯಾಸ, ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ವಿವೇಕದ ಹರಿತವು ಹೋಗಿ ಅದು ಮೊಂಡಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು..”

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು “ರಸವಿದ್ಯೆಯ ತಾರು” ಆಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು—ಇದೀಗ ಏನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರಿವು ಮೂಡತೊಡಗಿದೆ—ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. “ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೂ ಬಳಸದವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ; ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ಮಾತಿರಲಿ. ‘ವೇದವೆಂಬುದು ಓದಿನ ಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ಸಂತೆಯ ಸುದ್ದಿ, ಪುರಾಣವೆಂಬುದು ಪುಂಡರ ಗೋಷ್ಠಿ, ತರ್ಕವೆಂಬುದು ಟೆಗರ ಹೋರಟಿ’ ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರೆ, ನಾವು ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ‘ಪಾಸರ ಹಾಡು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡು, ಶರಣರ ವಚನ ರಚನೆಯ ರೀತಿ, ಕಾವ್ಯದ ಕಂತೆ ಕತ್ತೆಯ ಭಾರ!’ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿ-ನಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನ ಓದುವವರಾರು? ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು ಕೇಳುವವರಾರು? ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾವು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಮುಂಬರಿದ ಯಾವ ಜನಾಂಗವೂ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಮಾಡಿರಲಾರದು!” ಮುಂಬರುವ ಹಂಬಲು ನಮಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಕೂಡದು. ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುವುದು, ಲೇಖಕರ ವಿಮರ್ಶಕರ ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಲಸ. ಸಾಹಿತ್ಯವೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು?—ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿರಲಾರದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. “ಸಾಹಿತ್ಯವು ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮಾನ-ವಜೆಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಟಿದೆ. ರೂಢಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಿಧರ್ಮವು ಮಾನವನನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮಗೆ ನರಕ ಬೇಕೋ, ಸ್ವರ್ಗ ಬೇಕೋ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು....ನಮ್ಮಲ್ಲಿ-ರುವ ಸ್ವರ್ಗದ ರುಚಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವರಸವು, ನಮ್ಮೊ-ನವರಸವು, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು; ಆ ಪೌರುಷವನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ತುಂಬುವುದು. ಪಕ್ಷವಾತಿ ಸಾಹಿ-ತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಗುಣ ಬರಲಾರದು. ಅನಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನದ ರಮ್ಯ ಭಯಾನಕವಾದ ರಸಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿ-ಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪುಣ್ಯವಂತರ ಪತನದ್ವಾರಗಳನ್ನೂ ತೋರಿ-ಸೀತು; ಪಾಪಿಗಳ ಉದ್ಧಾರದ ಸೋಪಾನವನ್ನೂ ರಚಿಸೀತು.

ದುರ್ಬಲರ ಅಜೇಯ ಬಲವನ್ನೂ, ಬಲದರ್ಪಿತರ ನಿರಾಲಂಬ-
ವಾದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನೂ ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟೀತು ಸಾಹಿತ್ಯ”
ಇಂಥ ಉಚ್ಚ ದೈವ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂದಡಿ
ಇಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಉಚ್ಚತತ್ತ್ವವನ್ನನುಲಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡು-
ತ್ತಿದೆಯೇ? “ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ”
ಎಂಬುದೇ ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. “ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ”
ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಖಂಡತುಂಡವಾಗಿ
ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ “ಇಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ
ವಾಚ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಈ ಜನರ ಸರಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ!”

* * *

ಹಾಗಾದರೆ ನಮಗೆ ಇಂದು ಬೇಕಾದುದೇನು? ನಮ್ಮ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಯಾವುದು? ಇದಕ್ಕೆ
ಉತ್ತರವನ್ನು ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. “ಸಾಹಿತ್ಯವು
ಸಮ್ಯಕ್ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಪಕ್ಷೋಪಪಕ್ಷಗಳ ವಿಕೃತಿ
ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಅದರ ಕೆಲಸವೇನೋ
ಹೌದು. ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದು ಕ್ಷಾರ ಮಾಡಿದರೆ
ಆಯುಷ್ಯ ಮರ ತೀರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಯ ಇದಿರು ಅಲಂಕರಣವೂ
ನಡೆಯಬೇಕು. ಜೀವನದ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಹವಣಿಕೆ ನೋರಾಟವು
ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದಿದೆ, ಇದನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಬೇಕು
ಸಾಹಿತ್ಯ. ಜನ-ಜನಗಳ ಒಂದಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಬೇಕಾಗಿದೆ.
ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ಒಂ-
ದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮಾತಿನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಹಸ್ರ-
ಶೀರ್ಷ ಸಪ್ರಾಕ್ಯನಾದ ಏಕಪುರುಷ ಅನೇಕಪುರುಷ ಅನಂತ
ಪುರುಷನು ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಕನ್ನಡ ವಿರಾಟ್-ಆತ್ಮನ ದರ್ಶನ,
ವರ್ಣನ ಬೇಕು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ
ಬುದ್ಧಿ ಬೇಕು ಜನದಲ್ಲಿ. ಅಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ
ಮುಖವಾದ ವಾಚ್ಯ ಬೇಕು.

“ಬೇಕು! ಬೇಕು!! ಬೇಕು!!! ‘ಬೇಕಿ’ನ ಬೆಟ್ಟ ಬೆಳೆದು
ನಿಂತಿದೆ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ! ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಆಚೆಗೆ
ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುವುದು ಹೇಗೆ? ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಾರ
ಸಹಾಯ ದೊರೆಯಬಹುದು, ದೊರೆಯಬೇಕು, ಎಂಬು-
ದಾದರೂ ವಿಚಾರಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ. ಸಹೃದಯರ ಸಹಾನು-
ಭೂತಿ ಬೇಕು, ವಿಮರ್ಶಕರ ಸಹಾಯಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಆ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಬೇಕು
ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಕರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಥ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ.
ಯಾಕೆಂದರೆ “ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು, ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ
ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿವೇಕವಲ್ಲದೆ ಕೃತಿಗೆ ಅಷ್ಟಿ-
ಯಲ್ಲ.”

ಯಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅವರವರ ಸ್ವಭಾವದಂತೆ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ.
ತಮ್ಮ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬೇಕು. ಬಾಯಿ ಹೊಗಳಿಕೆ,
ಇಲ್ಲದ ತಾತ್ಪಾರ, ಎರಡೂ ಉನ್ನತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ವಿಭಾತಕ
ವಾಗಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ವಿವೇಕ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ, ವಿಮರ್ಶಕರ ಸೈನ್ಯ
ಮುಂದೆ ಸರಿದು ಆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು. ರುಚಿ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳು-
ವುದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು—ವಿಮರ್ಶಕರು, ಟೀಕಾ-
ಕಾರರು, ಸಹೃದಯರು. ಸಾಹಿತ್ಯರಸದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಾಂದು, ಜನರು
ತಮ್ಮ ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾರಥಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ!”

ಈ ಭಾವನೆಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ತರುಣಸಾಹಿತಿ-
ಗಳೊಬ್ಬರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ
ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ “ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರ
ಗಳು” ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ, ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ—ಒಂದು
ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣವಾದ—ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು.
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳೆಲ್ಲ—ಕವನ,
ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ—ನನ್ನಾನಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರಗತಿ
ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ರೂಢ ಇನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಿವೈಶಾಲ್ಯ
ಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಒರಬೇಕಾದ
ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಾದ—ಆಧುನಿಕ ಅಥವಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎಂಬ
ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳ-
ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಾದ—ಏತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ,
ಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ವಾಚ್ಯ, ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗಳು, ವಿಮರ್ಶೆ,
ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದರು.
ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವರಂಸವೆಂದು ಅರಿವು-
ನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಏತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು,
ಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ವಾಚ್ಯ ನೆರವಾಗುವುದು. ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಮೂಲಕ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಜನನಾಯಕರ ಜೀವನಪರಿಚಯ
ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೊಡಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ-
ವನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಇಂದಿನದರ ಅರ್ಥ
ತೀರ್ಪು, ಮುಂದಿನದರ ಆಕೆ—ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ
ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಹೇಳತೀರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡ-
ಬಹುದು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು
ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂವಂತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳು
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವೆಯೋ? ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ-
ವಾಗಿದೆ. ‘ಶ್ರೀ’ ಅವರು, ಶ್ರೀನಿವಾಸರು, ವಿನಾಯಕರು, ಗುಂಡಪ್ಪ
ನವರು, ವಿ. ಸಿ. ಅವರು ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳ-
ಲಾರರೆ? ಇದು ಕೂಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿವೇಕ, ಕೃತಿಗೆ
ಅಷ್ಟಿಯಲ್ಲ!

* * *

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಜನಪರಿಯ ೨೧ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಮುಂಬಯಿಯ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ ನಾಟಕಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಕನ್ನಡ ವಿಸ್ತಾರಕರೊಬ್ಬರು ಅವರ 'ಗರ್ಭಗುಡಿ ; "ಮುಕ್ತದ್ವಾರ" ನಾಟಕಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಇಂದಿನ ನಾಟಕಕಾರನ ದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು.

"ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಗರ್ಭಗುಡಿ' ನಾಟಕದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ನೆ ಬಿಟ್ಟಿಬೀಳುವ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. 'ಅದನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ತಪ್ಪು, ಬಿಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಕೇವಲ ತಪ್ಪಲ್ಲ—ಅದು ಸಾಸ, ಆ ಸಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು'... ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮದಿವಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆಂತಲೇ ಕಾರಂತರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು. ಅಂಥವರೇ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಇದೇನೋ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಾಟಕವಿರ.

ಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಅಂಥ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ವಿಷಯವೇನೂ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೊದಲಿಗೇನೇ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮದ ವಿಷಯ, ಧರ್ಮವಾಲಕರ ವಿಷಯ, ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಷಯ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಕಂಡದಂಥ ಸಿಟ್ಟು— ಎಂಬಂತೆ, ಕಾರಂತರ ಈ ನಾಟಕದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜ, ಕಂಡದಂಥ ಸಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಾರಂತರು ಯಾವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಟೀಕಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆದರೆ, ಹೀಗೆ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲಿ, ಆ ನಾಟಕದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಬಾಂಧಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.... ಇಂದಿನ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ನಾಟಕಕಾರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹುಜನಕ್ಕೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಎಂದಿನಂತೆ ಪುರಾಣಪುರುಷರ ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಸಲು ಇವರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ನಾಟಕ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ವಿಚಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ ; ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ. ಇಂದಿನ ನಾಟಕ ಇಲ್ಲದ ಅರಸು-ಅರಸಿಯರ ಸರಸದ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು-ಮುಂದೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಅರಸು-ಅರಸಿಯರ ಅರಸಿಕವಾದ ದಿನದ ಬಾಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಳವಳ ಪಟ್ಟು, ಆ ಅರಸಿಕತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು, ಬಾಳು ಎತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ, ನಾವು ನಡೆಯುವ ದಾರಿ ಯಾವುದು, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು—ಎಂಬೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಂತಹದು ! ಆದ್ದರಿಂದ, ಹತ್ತು-ಜನ ಹೋದದ್ದೇ ದಾರಿ, ಬದುಕಿದ್ದೇ ಬಾಳು ಎಂದು ಬಗೆಯುವ ಪರಂಪರೆಯ ಭತ್ತರಿಗೆ 'ಗರ್ಭಗುಡಿ'ಯು ಹಾಗಲಕಾಯಿ-ಯಷ್ಟೇ ರುಚಿಕರವಾಗದಿರದು. ಆದರೆ ಬಾಳು ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಂತ ನೀರಿನಂತೆ ವಿಚಾರ ಕೊಳೆಯದೆ ಮುಂದೆ ಹರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂಥ ನಾಟಕಗಳ ಮಹತ್ವ !"

* * *

ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯ— (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ) ಪ್ರಕಾಶಕರು ಭಾರವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ ಕುಮಟಾ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಇದು 'ಪ್ರಗತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ'ಯ ಎರಡನೆಯ ಮಣಿ. ಇದರಲ್ಲಿ (೧) ಹೆಂಬಲ, ೨).... ? ೩) ಸರ್ತಕಿ, ೪) ಅವಳ ದೇವ. ೫) ಹಕ್ಕೇ ನರಸಣ್ಣ. ೬) ಮಾವಿನ ಮರ. ೭) ಎರಡು ಹೈದರು—ಹೀಗೆ ಏಳು ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಮುಖ್ಯಾಂಶವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ, ಬರೆಹಗಾರರ ಕೈವಾಡವನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

'ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯ'ದ ಕತೆಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣವಾಗಿದ್ದು, 'ಕಂಪಾಸ್' ನಿಂದ ಗೆರೆ ಎಳೆದಂತೆ, ವರ್ತುಲದ ಹಾಳತನವಾದ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿವೆ. ಯಾವ ಕತೆಯೂ ಅಸಡ್ಡೆಗಳಾಗಿ, ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ, ಮೋಡಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬೇಜಾರು ತರುವ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳಾಗಲಿ, ಅನುಚಿತ ಅವಾಸ್ತವ ಪ್ರಸಂಗಗಳಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳ ಭಾಷೆಯಾದರೂ ತಿಳಿಯಾಗಿದೆ, ಹೃದಯವಾಗಿದೆ; ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸಹಜತೆಯ ಸೊಬಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ತಂತ್ರ, ಕತೆಗಾಗಿ ಅಯ್ದುಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗ, ಅದನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ರೀತಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶೈಲಿ—ಈ ತೂಕಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳು ಸಮತೂಕ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೊಯ್ದಾಡಬಹುದು. ಪ್ರಾರಂಭ, ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಅದರ ಮುಕ್ತಾಯ ಈ ತ್ರಿಕರಣಗಳನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಗೂಡಿಸಿ, ರಸವನ್ನು

ಹುಟ್ಟಿಸುವುದೇ ಕತೆಗಾರನ ಕೆಲಸ. ಈ ಸಾಕ 'ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯ'ದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಆಗಿರದಿದ್ದರೂ ಅಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಲು ಅಂದ; ಆದರೆ ಅದು ಮೂಡಿತೆಂದರೆ ಮೋಡಗಳು ಹನಿಗರೆಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ರಸವು ತುಸು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದೆ. ರಸದ್ರವಿಸುವಂತೆ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾವು ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಹೆಂಬಲ' 'ಅವಳ ದೇವ', 'ಎರಡು ಹೈದರು,' ಈ ಮೂರು ಕತೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂಗ್ರಹವು ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

—ಎಲ್. ಜಿ. ಜಿ.

ಅಕ್ಕಾ ಜಿ— (ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿ) ಭಾರವಾಡದ ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ. ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀಯುಕ್ತ 'ಪುಲ್ಲಾರಿ'

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯಕರಾದ ದಿವಂಗತ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರ 'ಬರೋದಿ' ಎಂಬ ರಸವತ್ತಾದ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅನುವಾದವಿದು. ಶರಚ್ಚಂದ್ರರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ 'ಬರೋದಿ' ಯೊಂದು ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ತಾರಕೆ. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯದಾದರೂ ತುಂಬ ಬೆಳಕುಳ್ಳದು. ಚಲಚಿತ್ರದ ಸಲುಗೆಗಾರರು 'ನ್ಯೂ ಥಿಯೇಟರ್ಸ್'ನವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ 'ಬರೋದಿ' ಎಂಬ ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು

ನೋಡಬಹುದು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಈ ಕಿರಿಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ಕತೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಕತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಓಡಾಟ. ಹಾರಾಟಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಬೆಳೆದುದಲ್ಲ; ನಾಯಕನಾದ ಸುರೇಂದ್ರನಾಯಕಿಯಾದ ಮಾಧವಿ ಇವರ ಮನಸ್ಸು-ಹೃದಯಗಳ ಹೊಯ್ದಾಟದಲ್ಲಿಯೆ ಕತೆ ಬೆಳೆದು, ಆ ಹೊಯ್ದಾಟಗಳ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೊನೆಯೊಂದಿಗೇ ಕತೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿಯ ನೆಲೆ-ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯದ ಸುರೇಂದ್ರ, ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಅರಳಿದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಮನವಾರೆ ಬಯಸುವನು. ಆದರೆ ಸಮಾಜನೀತಿ, ಮಾಧವಿಯ ಪ್ರೀತುವು ಸುರೇಂದ್ರನಿಗೆ ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಆಶೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಅವನ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಎಂತಹ ಕಲ್ಪದೆಯ ಪಾಚಕನಿಂದಲೂ ಕತೆಯ ಕೊನೆ ಕಣ್ಣೀರ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಡಿಯದಿರದು. ಮಾಧವಿಯ ಪಾತ್ರ-ಸರಿಪೋಷಣವೆಂದರೆ ಪ್ರೀ. ಶರಚ್ಚಂದ್ರರ ಕಲಾಕಲ್ಪಕತೆಯದೊಂದು ಮನೋಹರವಾದ ಮಾದರಿ. ಸುರೇಂದ್ರನ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿ, ಅವನ ಬಾಲಸಹಜ ಮುಗ್ಧತೆ ಇವು ಮೊದಲೇಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಶ್ಲೇಷಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಯೇ ನೋಕಾಣದು. ನಗಿಸುತ್ತ ನಗಿಸುತ್ತಲೇ ಹೃದಯ-ಮನಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕಣಕುವ ಶರಚ್ಚಂದ್ರರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿರುವುದು. ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಪಾಚಕರ ಹೃದಯವನ್ನು ಬರೀ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವುದು. ಬರಿಯ ಕಣ್ಣೀರು—ನಿಟ್ಟುಸಿರು. ಅನುವಾದದ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಓದಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ.

—ಕುಂಜನಿಹಾರಿ.

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾ ರ

೪೨. ಕನಸಿನ ಕೆಳದಿ (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ). ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗುಳಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಅವರು ಲೇಖಕರು. ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಒತ್ತನೆಯ ಕುಸುಮ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೪೩. ರಾಗಮಿಲನ (ಕವನಸಂಗ್ರಹ) 'ಧನ್ಯಂತ' ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದುದು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಎಚ್. ಎನ್. ರಾವ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೪೪. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಶ್ರೀಮಾರುತಿ ಆರ್ಯವೈಶ್ಯಯುವಜನ ಸೇವಾಸಂಘದ ದ್ವಿತೀಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ.

೪೫. ಅಖಿಲಭಾರತ ಶಿವಾನುಭವ ಸಮ್ಮೇಳನದ ೩ನೆಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಮತ್ತು ಅಖಿಲಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಎರಡನೆಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ. ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬುಧಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಣಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ಪಿ. ಸಾಲೀಮತ ಅವರು.

೪೬. ಅಖಿಲಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣದ ಸಾರಾಂಶ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರೊ. ಸಂ. ಶಿ. ಭೂಸನೂರು ಮತ ಎಂ. ಎ.

೪೭. ಉಪ್ಪು-ಹುಳಿ (ಒಂದು ಕಥೆ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್ ಬಿ. ಎ., ಎಲೆಕ್. ಬಿ.; ಚಿತ್ರ-ದುರ್ಗದ ವಾಣೀಸಾಹಿತ್ಯ ಗಿ. ಲೇಖಕರೇ ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಫೊ. ಅ. ೨೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೪೮. ದಾಂಪತ್ಯದರ್ಶನ (ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮಬೋಧಕ ಪತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಸಂಪಾದಕರು ದಿವಂಗತ ಸಂಜಿತ ತಾರಾನಾಥರಾಯರು. ಕಲಿಯುಗ

ವಿಜ್ಞಾನಮಾಲಾ ಕುಸುಮ ಗಿ. ಧಾರವಾಡದ ಕಲಿಯುಗ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಕಟನೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೩೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೪೯. ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ). ಬರೆದವರು. ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ ಧಾರವಾಡ ಅವರ ಪ್ರಕಟನೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೨೦ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೫೦. ಧಾರವಾಡ ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟೋದ ಮುಂದೆ ನಡೆದ ಅನ್ನ-ದಾನದ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಯುತ ರಾಮಣ್ಣಾ ಆಕಳವಾಡಿ ಧಾರವಾಡ. ಡಿ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು.

ಮಾದರಿಯ ಕಾರ್ಯ. ಜನತೆಯ ಸುಖ. ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಭಸವಂತರು ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರೆ, ನಾಡಿನ ಶುಭಭವಿಷ್ಯ ಬಹಳ ದೂರವಿರದು. ಸಂಘಟಕರಿಗೂ ಸಹಾಯಕರಿಗೂ ಜ್ಞಾತೃವರ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು.

೫೧. ಅನ್ನ ಅನ್ನ ಅನ್ನ ! (ವಿಚಾರ ಪ್ರಚಾರಕ ಪ್ರಬಂಧ). ಸಂಪಾದಕರು. ಶ್ರೀ. ಎ. ಆರ್. ಕಾಲೂರು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಪ್ರಕಾಶಕರು 'ಪ್ರಗತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ' ೧೨೧ ಸುಲತಾನ್ ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೪ ಪುಟ, ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೫೨. ಅಲೆಗಳು (ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಗ್ರಂಥ). ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಆಯ್ಯಂಗಾರ್, ಎಂ. ಎಸ್.ಸಿ. ಎಲ್-ಎಲ್. ಬಿ. ಅವರು. ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ. ನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರವೃತ್ತಕಮಾಲೆಯ ೪೮ ನೆಯ ಗ್ರಂಥ. ಫೊ. ಅ. ೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೫೩. ರೋಹಿಣಿ (ಕವನಸಂಗ್ರಹ). 'ಕಲಾಕುಮಾರ'ರು ಬರೆದುದು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಾಧನಪ್ರಕಟನಾಲಯ ಸಾಗರ-ಶಿವಮೊಗ್ಗ. ಫೊ. ಅ. ೪೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೬-೦.

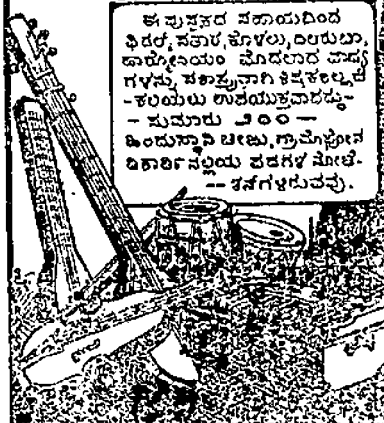
೫೪. ಸರ್ವೋದಯ (ಆನ್ ಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಸ್ತೆ ಕವಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿದುದರ ಅನುವಾದ) ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಗ್ರಾಮಸೇವಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು. ಕ್ರಾ. ಗ್ಲಿ ದ ೬೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೫೫. ಕಿರಿಯರ ವಿಶ್ವಭಾರತಿ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ೩ನೆಯ ವರ್ಷದ ೧೨ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮರಾವ್ ಜಿ. ನವರತ್ನ, ೧೨೪೩ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಂ- ಮೈಸೂರು. ಕ್ರಾ. ಗ್ಲಿ ದ ೨೦ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಚಂದಾ ೨-೦-೦. ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೨-೦.

೫೬. ಜೈದಿತ್‌ಪಾಷಾಣ (ಎರಡು ಭಾಷಾಂತರಿತ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಪ್ರಕಾಶಕರು 'ಮಿತ್ರ ಮಂಡಲಿ' ರಾಮಾನುಜ ರೋಡ್- ಮೈಸೂರು. ಫೊ. ಅ. ೪೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

ಹಾರೈಸಿಯಂ ಶಿಕ್ಷಕರ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಫಿರಕ್, ಸಹಾರ್, ಕೊಳಲು, ದಿಬರುಬಾ,
ಹಾರೈಸಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ಪಾಠ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಕಿತ್ತಕೊಳ್ಳುವ
-ಕಲಿಯಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಪುಸ್ತಕ-
- ಮುಮಾ ೨೦೦ -
ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಬೇಟು, ಕ್ರಾ. ಮೈಸೂರು
ವಿಶಾರ್ವವಲ್ಲಯ ಪದಗಳ ಮೋಟೆ.
-- ಶನಿಗಳಿರುವವು.

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ :
ಮಾಗ್ಸಿಲಾಸ ಬುಕ್-ಡಿಸ್ಟೋ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಹಣದ ಕುಣಿತ

‘ಅನಂದಕಂದ’

(ಕಿರಿಯರಿಗಾಗಿ)

ಕುಣಿದರೆ ಹಣವು ಝಾಝಾಝಾ!
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವು ದಿನಾದಿನಾ!

ಫಿಲ್‌ಫಿಲ್‌ ಫಕ್‌ಫಕ್‌ ಫೈ!
ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರುಕು ಪೈ!

ಠಾಣೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಪಿಲ್ಲಿ!
ಅಣಿಗೆ ನಾಲುಕು ಬಿಲ್ಲಿ!

ನವಿಲಿನ ಕುಣಿತ ಕಾಣೆ!
ಚವಲಿಗೆ ಎರಡು ಅಣೆ!

ಭಾವೈಬಂದರೆ ಗವಲಿ!
ಪಾವಲಿಗೆರಡು ಚವಲಿ!

ಕುಂಟಿನ ಕಿವಿಗೊ ಬಾವಲಿ!
ಎಂಟಾಣೆಗೆರಡು ಪಾವಲಿ!

ಸುಪಾಯಿ ಕತ್ತಿಗೆ ಸಾಣೆ!
ರುಪಾಯಿಗೆರಡೆಂಟಾಣೆ!

ರುಪಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ!
ರುಪಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ಬಟ್ಟೆ!

ರುಪಾಯಿಯಿಂದಲೆ ಅಟ!
ರುಪಾಯಿಯಿಂದಲೆ ನೋಟ!

ಕುಣಿಕುಣಿ ಹಣವೇ ಝಾಝಾಝಾ!
ಮಾಡುವೆ ಹಬ್ಬ ದಿನಾದಿನಾ!

ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ

“ಅಲ್ಲೇ ಮಿಾನಾ, ಮೋಹನ ನಿನ್ನ
ಮುಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ನಂತ! ಹ್ಯಾಂಗ ಸಹನ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡೋ ಏನೋ ನಮ್ಮವ್ವಾ ನೀನು?”

“ಅಸಹನಿಯ ಅನಿಸೂ ಹಾಂಗ ಅದ.
ರೊಳಗ ಏನೂ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅಮ್ಮಾ!”

* * *
ಮುಯ್ಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿ!

“ನಿಮ್ಮ ಅಂಗದೀ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಪೋಸ್ಟಾ-
ಫೀಸ್ ಇಲ್ಲೇ? ಹೀಗಿದ್ದೂ ನೀವು ಹೆಡ್
ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾಕ ತರತೀರಿ ಕಾರ್ಡ್-
ಪಾಕೀಟುಗಳನ್ನು?”

“ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬೇಕೇ, ಆ ಪೋಸ್ಟ್
ಮಾಸ್ಟರ್ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ— ಅವ ನಮ್ಮ
ಅಂಗದಿಯೊಳಗೆ ಎಂದೂ ಯಾವ ಸಾಮಾನೂ
ಕೊಳ್ಳದಿಲ್ಲ; ಅಂದಮ್ಯಾಲ ನಾ ಯಾಕ್ರಪಾ
ಅವನ ಪೋಸ್ಟಿನೊಳಗೆ ಕಾರ್ಡ್-ಪಾಕೀಟು
ತೊಗೊಬೇಕು? ಪಾದೋ ಅಲ್ಲೋ, ನೀವು
ಹೇಳ್ತೀ ಮತ್ತೆ!”

ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ

“ನಿನ್ನ ನಮ್ಮಮ್ಮನದೊಳಗೆ ನೀವು ಹೇಳಿ-
ದಿರಿ: ‘ಈ ಉರೊಳಗೆ ಗಂಗೆ ಹಂ ರಪ್ಪು
ಜನರು ಮೂರ್ಖರಿದ್ದಾರೆ’ ಅಂತ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಉರವರೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಬಹಳ
ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಾರೆ!”

“ಹೀಗೆನು! ಹಾಂಗಾದರೆ ಇಂದಿನ
ವ್ಯಾಪ್ಪಾನದೊಳಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಬಡತೀನ:
‘ಈ ಉರೊಳಗೆ ಗಂಗೆ ಹಂ ರಪ್ಪು ಜನರು
ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದಾರೆ’ ಅಂತ! ಆಯ್ತೇ
ಇಲ್ಲೋ?”

ಮುನಸೀಪಾಲ್ನ ಮೂರ್ಖತನ
ಹೊಟ್ಟೆಕುಂಬ ಸಾರಾಯಿ ಬಿಡು, ಮೈ

ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರಿಲ್ಲದೆ, ಹೋಲಿಹೊಡೆಯುತ್ತ
ನಡೆದ ಗಂಗೆ, ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದ ಗಟಾರದಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತ ಕೊಗುಟ್ಟಿದ್ದ:

“ಈ ಮೂರ್ಖ ಸೂಳೆಮಕ್ಕಳು....
ಮುನಸೀಪಾಲ್ನ ಮುಂಬರು.... ರಸ್ತೆ-
ದೊಳಗಡೆ ಗಟಾರ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಾರೆ....!
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಂದಾರೆ ಬರಲಿ... ಹೋಟು
ಬೀದ್ಲಾಕ.... ನನ್ನ ಕಡೆ....”

* * *

ನಾಗಣ್ಣನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ!

ನಿಶೇಧ ನಾಗಣ್ಣ ಸಾರಾಯಿಯ ಅಮಲಿನ-
ಲ್ಲಿಯೇ, ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ
ಏನನೋ ಹೆಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅದೇ ದಾರಿ-
ಯಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದ ಸಾರಾಯಿ ಸೂರಪ್ಪ
ಕೇಳಿದ:

“ಅಲ್ಲೇನು ಹುಡುಕತೀಯಲೇ ನಾಗಣ್ಣಾ!”

“ಆ ಬಸರೀ ಗಿಡಾ ಏತೆಲ್ಲಾ; ಅದರ
ಬುಡಕ ನನ್ನ ಕೈಯಾಗಿ ನೆಂಟಾಣೆ ಬತ್ತು!
ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹತ್ತೀನೇಳು....!”

“ಬದ್ದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಾ-
ಕಡಾ ಹುಡುಕ್ತು? ಹುಚ್ಚೋ ಏನು ಮಜ್ಜು?”

“ನಾ ಹುಚ್ಚೋ ನೀ ಹುಚ್ಚೋ....
ನೀನು ನೋಡು! ಬಸರೀ ಗಿಡದ ಬುಡಕ ಏತಿ
ಕತ್ತಲು, ಇಲ್ಲಿ ಏತಿ ಬೆಳಕು! ಬೆಳಕಿನೊಳಗೆ
ಹುಡುಕದ ಕತ್ತಾಗ ಹುಡುಕಿದರೆ ಸಕ್ಕೇನೇನೇ
ಮಕ್ಕಳು!”

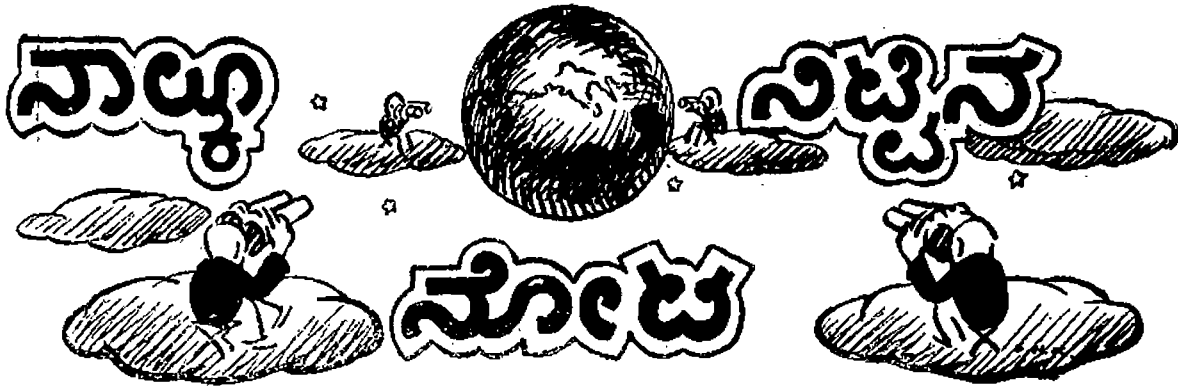
* * *

ಹಾವಿನ ಉದ್ದಳತೆ

ಮಗ:— ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹವು
ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬೇರೇತಾ ಹೋಗತುಡೇನು
ಅಪ್ಪಾ?

ತಂದೆ:— ಛೇ ಛೇ! ಅಧ್ಯಾಂಗ ಬೇ-
ದೀತೋ! ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನ್ನ ಬೇ-
ತುವಂತ?

ಮಗ:— ನೊನ್ನೆ ರವಿವಾರ ದಿನಾ ನೀವು
ಹೊಡೆದು ಕೊಂದ ಹಾವು ನಾಲ್ಕು ಪುಟು
ಉದ್ದ ಇತ್ತು. ಸೋಮವಾರ ದಿನಾ ರಾಮ-
ರಾಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮುಂದೆ ಆರು ಪುಟು
ಅಂತ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ಇವರ ಮುಂದೆ
ಎಂಟು ಪುಟು ಅಂತ ಹೇಳತಾ ಇದ್ದೀರಿ....
ಅದಕ್ಕೇನು ಕೇಳಿದೆ.

ಕೇಸಿಯವರ ಕರಪತ್ರ :

ಮಧ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮಿ. ಕೇಸಿ ಎಂಬ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ನರನ್ನು ಬಂಗಾಲದ ಗವರ್ನರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಮಿ. ಕೇಸಿ ಯವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಧನವಂತಿಕೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಲ್ಲ, ಯಾವ ವಿರುದ್ಧನ್ನೂ ಧರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅವರು ಗವರ್ನರ-ರಾಗುವರು, ಮಧ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಸದ್ಯದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಲವಾದ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ— ಈ ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣ-ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಪ್ರಚಾರ ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಭಾರತೀಯ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇಕೆ? ಒಂದು ಕಡೆ ಬರಗಾಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹಗೆಯ ದಾಳಿಯ ಹೆದರಿಕೆ— ಇವೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಂಗಾಲದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಭಾರತೀಯರು ಬಲ್ಲರು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗಿಂತ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಸನಿಯದ್ದು; ಜಪಾನರ ಆಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿದೆ; ಆದಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ನನು, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಪಾನರೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು ನಿಕರಮಾಡಬಹುದು— ಎಂಬುದೂ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮಾತು.

ಘಟನೆಯಲ್ಲ, ದುಃಖವೇ!

ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅರಿತೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನು ಈ ಅಧಿಕೃತಿ (appointment) ಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ತ್ವದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ-ಗಳುಳ್ಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿವೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂನಿವೇಶ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ದೇಶವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿದೆಯೇ? ಕಾಯಿದೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ

ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಸ್ವಾಯತ್ತ ವ್ಯಕ್ತ ವಸಾಹತುಗಳು ಇಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ; commonwealth (ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್) ಸಾಮಯಿಕ ರಾಜ್ಯ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಎಂಪಾಯರ್ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ) ಆಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್‌ದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-ವಾಗಿದೆಯೇ? ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ದೇಶದವನನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಬ್‌ಜೆಕ್ಟ್ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆ) ಎಂದೆನ್ನುವುದು ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ. ಇಂದಿನ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್‌ದ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಆಳುವ ಅಧಿಕಾರವು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ-ನಿಗೆ ಸಲ್ಲದು.

ಸ್ವಾಯತ್ತವಿಲ್ಲ !

ಘಟನಾತ್ಮಕ ಕಾಯಿದೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಅಧಿಕೃತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾಗಿದ್ದರೆ, ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಿಷೇಧಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ 'ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆಗೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಭತ್ತದ ಕೆಳಗೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ' ಎಂದು ಸಾಧಿಸುವುದಾದರೆ ಭಾರತೀಯನಿಗೂ ಆ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆಯೆ' ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುವೆವು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್‌ದ ಘಟಕವಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೀಯರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ! ಅದೇ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಭೇದದ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಭಾರತೀಯನಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ! ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ ದೇಶದವನನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉನ್ನತವದಿ-ಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಭಾರತೀಯರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೂ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗೂ ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಬುದ್ಧಿಗೂ ಅವಮಾನವಾದಂತಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬರಗಾಲವನ್ನು, ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನಾಗಲಿ ಜನರನ್ನಾಗಲಿ ಜೀವನವನ್ನಾಗಲಿ ಎಂದೂ ನೋಡದವನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನೆಂದರೆ ಯಾವ ಸಮಂಜಸಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದೀತು? ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಜಪಾನದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯದ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯ ಹೆಚ್ಚು-ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಿದೆಯೇ?

ಅಯ್. ಸಿ. ಎಸ್. ವರ್ಗದವರನ್ನು ಗವರ್ನರರ ಪದಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದುಂಟು; ಆ ವರ್ಗದವರು ಅಪ್ರತಿಮ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹ ಪ್ರಿಟಿಶ್ ಅಯ್. ಸಿ. ಎಸ್. ವರ್ಗದಲ್ಲೂ ಈ ಯೋಗ್ಯತೆ ದೊರೆಯದೆ ಹೋಯಿತೆ? **ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಪತ್ರ !**

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಕೇಳುವ ಮಾತು ಬೇರೊಂದಿದೆ: ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ತತ್ತ್ವಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯ ಕಾಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ತತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಬದಿದಾಡುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ—ಇಂಗ್ಲೆಂಡು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬಗೆಹರಿಯದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟೇ ಉಪಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ. 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಬೇಕೆಂದೇ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ, ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ' ಎಂದು ಪ್ರಿಟಿಶರು ಸಾರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. 'ಪ್ರಿಟಿಶರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಸರ್ ಜಿಮನ್ ಲಾಲ ಸೆಟಲವಾಡರಂತಹ ಉದಾಸೀನಪಕ್ಷದವರೂ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಟಿಶರು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಕೃತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ ಆದರವಿದೆ, ಹಿಂದೀಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಯಲ್ಲೂ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ—ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಇದೊಂದು ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಜವಾನ್‌ನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯ ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಟಿಶರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವ ಮುಕ್ತದ್ವಿತನದ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರರಂತಹ ಜಾಗೆಗೆ ಬಬ್ಬ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದರೆ, ಆ ಕೃತಿ ಶಾಖಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಕೂಡ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆದದ್ದೇನು? 'ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ, ಆ ಜಾಗೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನನಿಗೆ ಸಲ್ಲದು' ಎಂದು ಸದ್ಯದ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯದ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಂತಹ ಅವಮಾನಕಾರಕ ಸ್ಥಿತಿ !

ಇದು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಿತೆ ?

ದೇಶದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಣಕುವಂತಹ ಈ ಅಧಿಕೃತಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತೆ? ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿತೆ? ಇದೊಂದು ಗೂಢ. ಯುರೋಪದ ದ್ವಿಮುಖರಂಗಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಐಸನ್‌ಹಾವನರು ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಂತಿಸಾಗರದ ಅಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕೆಯವರೇ ಆದ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾಕಾರ್ಥರಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಅಮೇರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ವರಂಗದಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಲೂಯಿ ಮೌಂಟೆಬ್ಯಾಟನ್‌ರೊಬ್ಬರೆ ಪ್ರಿಟಿಶ್ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಿ. ಕೇಸಿಯವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ರೂಜವೆಲ್ಟರ ವಿಶ್ವಾಸವಂತೆ. ಅಂತೂ ತಮ್ಮನೇ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪೂರ್ವರಂಗದ

ಅಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆಯೆ? ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ಸಾಹೇಬರು ಅದೇಕೋ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮುಖ ತೋರಿಸದಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಸೈನ್ಯಗಳ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಿ. ಕೇಸಿಯವರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಲು ಅಮೇರಿಕೆಯು ಆಗ್ರಹತೊಟ್ಟಿರಬಹುದೆ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೇಮಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವವನ್ನು ಳಿಸುವುದು, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಗೆದ್ದೆಯುವುದು—ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ತ್ವದ್ದೆನಿಸಬಾರದು. ಇಂದು ರಶಿಯಾ-ಪೊಲಾಂಡುಗಳ ಗಡಿನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಯುದ್ಧದ್ವೇಷದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಾಧಕವೆ ಆಗಿದೆ. ತಹರಾನದಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಹಿರಿತನವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೇ ಇಂತಹ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿದರೆ, ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಲಿ ಸೌಹಾರ್ದವಾಗಲಿ ಉಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ?

ಇನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ಸಾಕು !

ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಅಧಿವೇಶನವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪೂರ್ವಪಾಪಸಂಚಯದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷಣ ಸಾಕಿನ್ನು; ಹೋರಾಟದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳೋಣ' ಎಂದರು ಶಾಶ್ವತಾಧ್ಯಕ್ಷ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು. ಕೂಡಲೆ ಅಜ್ಞಾಧಾರಕ ಅಧಿವೇಶನವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸತಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಾಹಕ ಸಮಿತಿ (Committee of action) ಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿತು. ವೈಸರಾಯರ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಹುಚ್ಚು ತಲೆಗೆರಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪರಗೆ ವಂಶಾನುವಂತ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಬೆಳೆದು, ಮಿಕ್ಕವರೊಡನೆ ಬಾಳಿದ, ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಮುಸ್ಲಿಂಜನಾಂಗವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವರು ಬೇರೆ ಮಾಡುವರೆ? ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

(೧) ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದವರಲ್ಲವೆ? (೨) ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಬರುವುದು ಹೇಗೆ? ಒಂದು, ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ದೇಶವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಗಂಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜಕಾರಣಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ರೋಮನಗರ ಸುಡುವಾಗ ನಿರೋ ಸಮ್ರಾಟನು ವಿಣೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನೆಂಬುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಗಾದೆಯ ಮಾತು—ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಯುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸಿದಾಗಲೂ 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ' ಎಂಬ ಗಿಳಿಪಾಳವನ್ನು ಹೇಳಿಯೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳನ್ನೂ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಜಿನಾ-

ಸೋಹೇಬರನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ನಿರೋ ಸಮಾಪ್ತನ ವಿಷಯ ನಿಜವಿರಬಾರದೇಕೆ?— ಎನ್ನಿಸುವುದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಈ ಹುಚ್ಚು ಇಂತಹ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯು ದೇಶದ ಅಖಂಡತ್ವದ ಆಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ತಡೆಯುವುದೆ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಿತವೆಲ್ಲಿದೆ ?

ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಿಡುಗನ್ನಾಗಲಿ ಮಹಾಸಭೆಯ ಮನೋವಂಚನೆಯನ್ನಾಗಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ. (ಆದಂದರೆ ಜಾತಿಗಿಂತಲೂ ದೇಶ ಹೆಚ್ಚಿನದು, ಪಾಂಡಿತ್ಯಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರತಂತ್ರತೆಯನ್ನು ಹರಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡದ್ದು) ಎಂದು ತಿಳಿದ ದೇಶದ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಶರಾಗಲಿ ಆಮೆರಿಕೆಯ ಸೈನಿಕರಾಗಲಿ, ಹೊರಗಿನ ದಾಳಿಯಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಉಳಿಸಬಹುದು; ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಒಳಗಿನ ಅನವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಸೈನಿಕರಿಗಿಂತ ಮತ್ತು ಆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾಗುವಂತೆ ಹೊರಗಿನ ಶತ್ರುವಿನ, ಒಳಗಿನ ಹಿತಶತ್ರುವಿನ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗಿದೆ; ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹೊರತು ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದೇ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಲಿಬರಲ್ ಪಕ್ಷದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಾತಿಹಿತವೇ ಮೊದಲ ಧೈಯವಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 'ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಯಾಕೆ ಬಿಡಬೇಕು, ಯಾರು ಬಿಡಬೇಕು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ!' ಎಂದು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು ಚಪ್ಪಾಳೆಗಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಚಮತ್ಕಾರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಬಿಡುಗಡೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ; ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಯೋಜನೆಯು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಅಹಿತ. 'ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಗೊತ್ತುಪಳಿಯನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗದ ಅಧಿವೇಶನವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದೇನು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತೆಯ ಲಕ್ಷಣವೋ ಇಲ್ಲವೇ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ನಾಯಕತ್ವದ ಅಪೂರ್ಣತೆಯೋ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ!

* * *

ಶಿವನೊಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸುಗ್ಗಿ

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧಿವೇಶನವು ಶಿವನೊಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತಷ್ಟೇ? ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಾರ್ಷಿಕಾಧಿವೇಶನವೂ ಜರುಗಿತು. ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ, ಸ್ಥಳಿಕ ಸ್ವಾಗತಸಮಿತಿ.

ಯವರಿಗಲ್ಲದೆ ನೆರೆದ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೋದ ಸಲದ ನೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಬಂಧವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಂತಿಲ್ಲ. ಸಮ್ಮೇಳನ ಈ ರೀತಿ ಜರುಗಿದರೆ ವರ್ಷಾನುವರ್ಷ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಯಸಿ ಶ್ರೀ. ಜೀಂಪ್ರಿಯವರು, ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಜೊಸ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಚರ್ವಿತ-ಚರ್ವಣವೆನಿಸಬಹುದಾದ (ಶೈಲಿ, ಶಬ್ದ, ಅಲಂಕಾರ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ) ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹುಟ್ಟು-ಗುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪೀಠದಿಂದ ಸದ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾದರೆ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತತೆ—ಎಂದು, ನಾವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಾರ್ಷಿಕಾಧಿವೇಶನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಅಧಿವೇಶನದ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳ ಕನ್ನಡನುಡಿಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಮಾತಿಗಾಗಿ ಈ ವಿಲಂಬವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಇದಲ್ಲದೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯ ಪ್ರಕಟವಾಗಬಾರದೆಂಬ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆಯ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಒಂದು ಹೊಸತಾಗಿ ಬಂದಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡನುಡಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದರೆ ಅನಹಜವೂ ಅಲ್ಲ, ಅಸಮಾಧಾನವೂ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ ಬೇರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಬರಿಸಲಾಗದಂತಹ Censorship (ಸೆನ್ಸರ್‌ಶಿಪ್) ಉ ಹಿತವೂ ಅಲ್ಲ, ಅನುಕೂಲವೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಇದಕ್ಕೂ ವಿಶಾಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಬೇಕು, ನಿಯಮಿತವಾದ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬೇಕು, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಳುತನದಿಂದ ಮಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಟ್ಟಿಗತನವೂ ಬೇಕು. ಇತ್ತ ಆದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು, ಇತ್ತ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಾವೇ ಮುಂದಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು! ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಎನ್ನುವುದು, ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಸದಸ್ಯರೇ ಆಗಲೊಲ್ಲರು ಎನ್ನುವುದು! ಮಾತಿನ ಈ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಧೋರಣ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಬರಲಿ. 'ಪರಿಷತ್ತು ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆ' ಎಂದು ಜನರು ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಆ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ನಿಜಗೊಳಿಸುವುದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಇಂದಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ.

ಶಿಲಾಪ್ರವಂಗ

SHILAPRAVANG

ಯಾ ವು ದೇ ನಿ ಭ ನಾ ದ
ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಬಳಲಿರುವ
ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ, ಮಿದುಳು,
ರಕ್ತ, ವೀರ್ಯಗಳಿಗೆ,
ಈ ಯಾ ಸವನ್ನು ಹೋಗ-
ಲಾಡಿಸಿ ತಂಪು ಕೊಟ್ಟು,
ತರೀರದಲ್ಲಿ ನವಜ್ಜಿತವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತ್ಯವಾದ
ಔಷಧವು.

ಶ್ರೀಧೂತಪಾಪೇಶ್ವರ
ಪನವೇಲ, ಲಿಮಿಟೆಡ್.

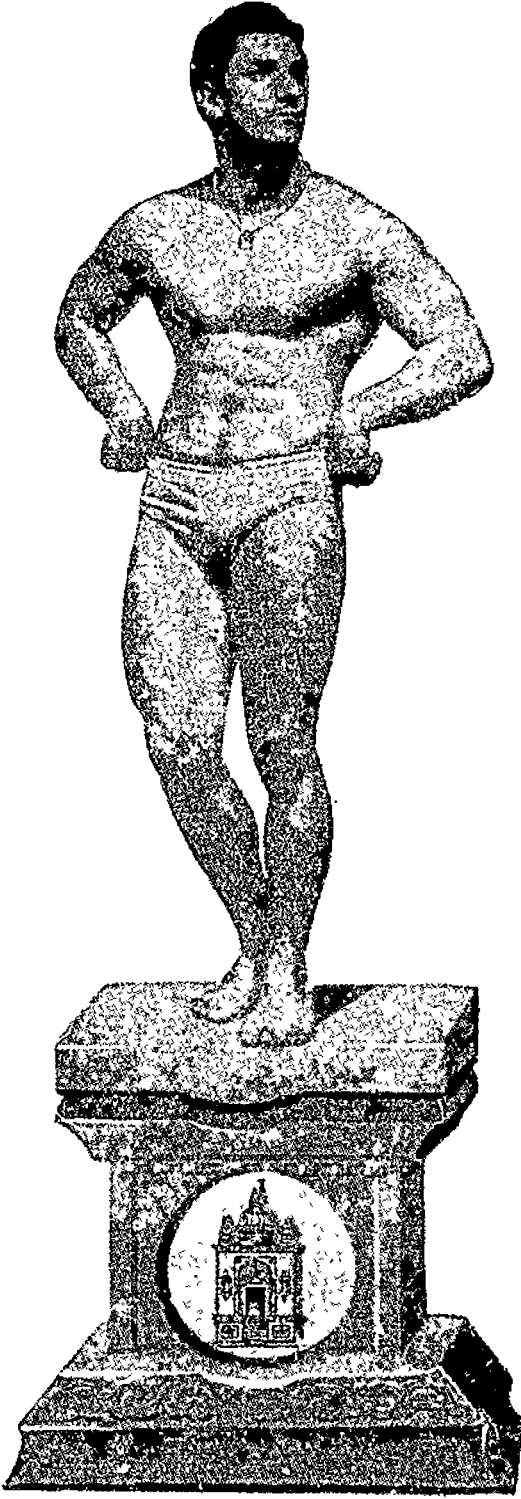
ಪನವೇಲ

ಕುಲಾಬಾ

SHRI DHOOTAPAPESHWAR
PANVEL Ltd., PANVEL.

ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೪೪

ಕೆಂಪು ರೇಖೆಯು

‘ ಪ್ರೀತಿಯ ’

ಜಲಜೀವಿ ರಂಗರಾಜ್

ಗೌರೀಶ ಅಯ್ಯಾಚಿಣ್

ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ

ಬಹು ಅರಸಿಣಿ

ಪ್ರತಿಕಿಂಗಳ ನೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ವಾ. ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪-೦-೦೦ ವ್ಹಿ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೪-೫-೦೦ ದಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೩ ಆಗಿ.

ಸಂಪಾದಕರು :

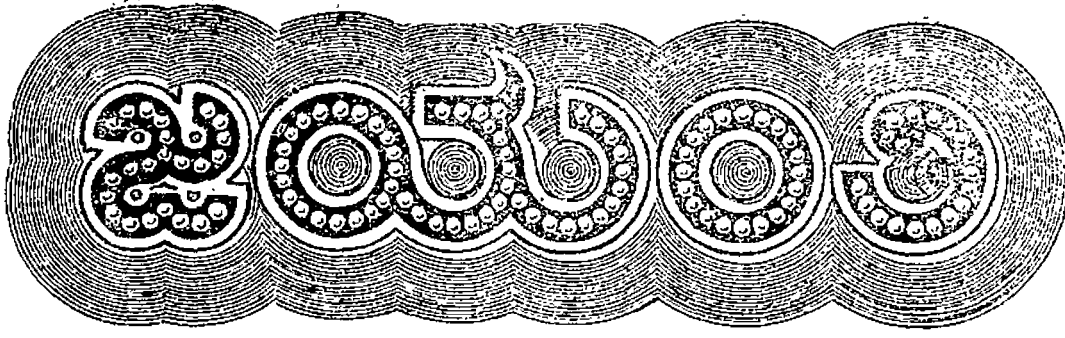
ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

೩ ನೆಯ ವರ್ಷ	ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೪೪	೧೦ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
------------	-------------	--------------

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಸರಿವಿಡಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಚನ (ವಿಚಾರತರಂಗ)		‘ ಸಾಮಾಜಿಕ ’	೩೬೯
ಸಂಪಾದಕೀಯ (ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು ?)		ಸಂಪಾದಕರು	೩೭೦
ಮಂಗಳನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ		‘ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ’	೩೭೧
ಕಲಿತ ಕನ್ನಡನಾಡು (ಅಣಕನಾಡು)		‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’	೩೭೨
ಸೋನಿಯೆಟ್ ರಸಿಯಾ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ)		ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಕೆ. ಕೊಪ್ಪರ, ಕಲ್ಲಾಪುರ	೩೭೩
ಭಾಗ್ಯದ ಬರಗಾಲ (ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ದೃಶ್ಯ)		‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’	೩೭೪
ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ (ಉತ್ತರಪಕ್ಷ ಮಂಡನ)		ಶ್ರೀ. ತಲಚೇರಿಕರ ರಂಗರಾಯರು ಬಿ.ಎ., ಎಲೆಲ್.ಬಿ.	೩೭೫
ಛೇದ ಭೈ (ಕವಿತೆ)		ಶ್ರೀ. ನಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ ಕಡತೋಕಾ	೩೭೬
ದೇವು (ಕವಿತೆ)		‘ ಗಾಂಜ್‌ಬಡ್ಡ ’	೩೭೭
ಪರೋಪದೇಶ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)		ಶ್ರೀ. ರಾ. ವೆಂ. ಐನಳ್ಳೆ, ಸಿದ್ದಾಪುರ	೩೭೮
ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆ (ಲೇಖನಂಕ ೩)		ಶ್ರೀ. ಗೌರಿಶ ಕಾಯಕಿಡೆ, ಗೋರಗೂಡ	೩೭೯
ಉಪವಾಸ (ಕವಿತೆ)		ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಎಂ. ಎ., ಭಟಕಳ	೩೮೦
ಶ್ರೀ. ನಿಷ್ಕದಾಸ ಶಿರಾಳಿ (ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯ)		ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಕಾಮಾ	೩೮೧
ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ (ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು)		‘ ವಿಹಾರಿ ’	೩೮೨
ಪುಸ್ತಕವಿಮರ್ಶೆ (‘ ಆಕೃತಂಗ ’ ಮತ್ತು ‘ ಸಾಪ-ಪುಣ್ಯ ’)		ಶ್ರೀ. ಕೃ. ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಮತ್ತು ಆಮೂರ ಗುರುರಾಜ	೪೦೩
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೋಟ		‘ ನಿರೀಕ್ಷಕರು ’	೪೦೪
ಸಾದರಸ್ವೀಕಾರ		ಮೇಲೋಲೆಯ ಮೂರನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ	

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ‘ ಜಯಂತಿ ’ ಶಾಖಾ ಕಚೇರಿ ೪೩ ಚರ್ಚ್‌ಗೇಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ೨ ನೆಯ ಮಾರ್ಗ ಫೋನ್—ಮುಂಬಯಿ.	ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಏಜಂಟರು ನಾರಾಯಣ ಶಾಮರಾವ ಪೇಟಕರ ಕಥಾಕುಂಜ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಗಣಪತಿ ಪೇಟೆ—ಬೆಳಗಾಂವಿ.
---	--

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪಚನಗಳು

೧

ಬಲವಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಅದೇತರದಯ್ಯಾ, ಬಲವೇಬೇಕು ಸರ್ವ ಸ್ಥಲ-ಕಾಲಗಳಲಿ ! ಬಲವೇ ಬದುಕಿಗೆ ಮೂಲ-ವಯ್ಯಾ ! ಬಲವಿರುವ ನರನೆ ಬಲ್ಲಾಳು, ಬಲವಿರದವನೆ ಬೆಳ್ಳಾಳು ಕಾಣಯ್ಯಾ ! ಬಲವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಧನವು ಇಂಥ-ನವು, ಬಲವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಂಧನವು ಕೇಳು ತಂದೆ ! ಬಲವಿಲ್ಲದಾತನ ಮನಸು ಚಿಂತೆ-ಅಶಾಂತಿಗಳ ನೆಲೆ, ಬಲ-ವಿಲ್ಲದಾತನ ಕನಸು ಭೀತಿ-ಭ್ರಮೆಗಳ ಬಲೆ ಕಾಣಯ್ಯಾ ! ಬಲವಿರದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸೊಗದ ಉಟೆಯ ದುಃಖದ ಮೂಟೆ ! ಅದುದರಿಂದಲೆ ಬಲವಿಲ್ಲದವನ ಬಾಳು ಇಲಿ-ಹೆಗ್ಗಣಗಳಿಗಿಂತ ಕೇಳೆಂದು ಹೇಳುವ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮಜ್ಞ-ಕಾಲರಾಯ !

೨

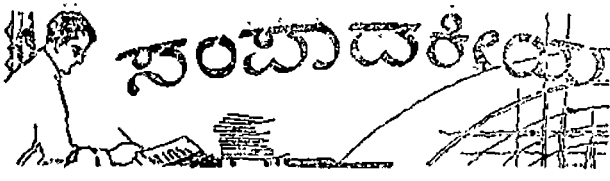
ಬಲವಿಲ್ಲದನ ಕೈಯ ಸವಿವಳಬಲವುಳ್ಳವನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳುತಿದೆ ನೋಡಾ ! ಬಲವಿಲ್ಲದವನ ಕಾಯದ ಕಷ್ಟ ಬಲವುಳ್ಳವನ ತುಷ್ಟಿ-ಪುಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತಿದೆ ನೋಡಾ ! ಆಯ್ಯಾ, ಬಲವಿಲ್ಲದನ ಗಳಿಸಾಕತನ ಬಲವುಳ್ಳವನ ಭೋಗಕ್ಕಾಹುತಿಯಾಯಿತ್ತು ; ಬಲವಿಲ್ಲದನ ಕೃತಿ-ಕಾರಲ ಗಳು ಬಲವುಳ್ಳವನ ಸುಖಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ! ಬಲವುಳ್ಳವನ ಮೈಯಾನೆ ಬೆಳೆಸುವಕೆ ಬಲವಿಲ್ಲದ ಆಡುಗಳ ಬಲದಾನೆ ಸಂತತವೂ ಸಾಗುತಿದೆಯೆಂದು ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಸಾರುತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿ ಕಾಲರಾಯ !

೩

ಗೊರವ-ಗಾವಿನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸುರಗುರುವಿನ ಹಿರಿಯತನ ಬಂದರೂ ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವನೇನಯ್ಯಾ ! ಹಂದೆ-ಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಪಟ್ಟ ದೊರೆತರೂ ಹೊಂದುವ ಗೆಲುವಂತಹದಯ್ಯಾ ! ಹೇಡಿಯೊಬ್ಬನ ಕೈಗೆ ಕುಬೇರನ ನವನಿಧಿಗಳು ದೊರೆತರೂ, ನಾಡಿಗದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ-ವಾವುದಯ್ಯಾ ! ಕುರಿಜೀವಿಯೊಂದಕೆ ಸ್ಮರ ರಾ ಯ ನ ಸರಿಜೊರೆಯಾದ ಮೆಯ್ಯಸಿರಿಯಿದ್ದರೂ ಸುರಿಯುವ ಸುಖವಾವುದಯ್ಯಾ ! ಆಯ್ಯಾ ಕೇಳು, ಬಲವಿಲ್ಲದ ಜನಜಂಗುಳಿಗೆ ಇಹವೂ ಇಲ್ಲ ಪರವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕೂಗುತಿರುವ, ನಮ್ಮ ಕರ್ಮಜ್ಞ ಕಾಲರಾಯ !

೪

ಬಲವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಆತ್ಮವೆ ಅಲಭ್ಯವೆಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸುತಿದೆ ಅಂದಿನ ಸತ್ಯಶ್ರುತಿ ! ಬಲವಿಲ್ಲದವನು ಕೂಳು-ನೀರು ಕೂಡ ಕಾಣಲಾರನೆಯ ಹೇಳುತಿದೆ ಇಂದಿನ ಮಾನವರ ನಿತ್ಯಕೃತಿ ! ಬಲವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಬೆಳಗಾಲವೂ ಅಳಿಗಾಲ-ವೆಂಬುದನ್ನು ಅರುಹುತಿದೆ ಅನುಭವದ ಸ್ಮೃತಿ ! ಆಯ್ಯಾ, ಬಲವಿರದಾತ ಬದುಕಿರುವ ಹೆಣ, ಜೇಡನೆಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಒದ್ದಾಡುವ ಹುಲುನೋಣ ಕಾಣಾ ! ಅದರಿಂದಲೆ ' ಗಳಿಸಿರಿ ಬಲವ, ಬೆಳಸಿರಿ ಬಲವ, ಬಳಸಿರಿ ಬಲವ ! ' ಎಂಬ ಮತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ನಮ್ಮ ಕಾಲಗುರುವು ಅನುದಿನ !

ಸಂಪಾದಕರೇ

ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು?

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ವೈಶ್ಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ವೀಪಿಗಳೇ?' ಎಂಬ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಅನೇಕ ಜನರು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಓದಿದ ಕರ್ನಾಟಕಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಕರಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಕುಟುಕಿದ ನೋವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿರಬಹುದು. ಈಗ ಇನ್ನೊಂದು ಅದರ ಮುಂದಿನ ಸುದ್ದಿಯೊಂದರಿ: 'ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ' ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿ, ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ವೈಶ್ಯ ಯುವಜನ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧಿವೇಶನ ಸೇರಿದ್ದಿತು; ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು ಹೀಗೆ:

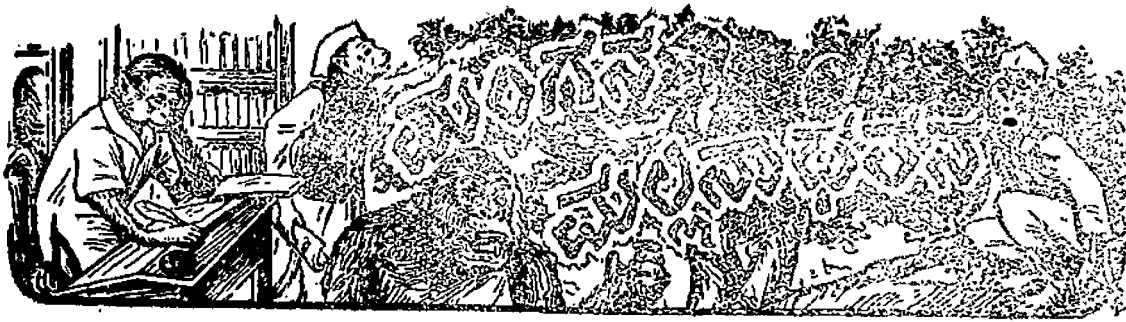
"ವೈಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತೆಲುಗು ಶಾಲೆಗೇ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇವರೂ ವೈಶ್ಯರು ಅಂಥರೇ ಸರಿ; ಅದೇದರಿಂದ ಅವರು ತೆಲುಗುಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಿಯರಾಗಬೇಕು!"

ಸರಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ವೈಶ್ಯರು 'ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಂಥರು' ಅವರ ಮನೆಮಾತು ತೆಲುಗು. ಇನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು 'ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಭೂಸುರರು!' ಗೀರ್ವಾಣವಾಣಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಅವರ ತಾಯ್ನುಡಿ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆನ್ನಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನೆಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಮರಾಠಾ-ಕಪ್ಪಮಜಾತಿ'ಯಲ್ಲಿ—ಅಡಕದವರು—ಸೇರಿಸಿ, ವುನುಂದ, ಆನೆರೆಲ್ಲ ಮರಾಟಗರಾಗುವರು. ವೈಶ್ಯರಂತೆಯೆ ರದ್ದಿಗಳೂ ತಾವುತೆಲುಗುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು; ಅದೇ ಇನ್ನೂ ಅವರು ಅಂಥ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಅನ್ವರ್ಥ. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕುಳುವರದು; ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೊಂಕಣದದು; ಕೊಡಗು ಕೊಡಗರದು! ಕುಲದೈವತವು ಯಾವ ಭಾಷಾಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಭಾಷೆ ಆ ದೈವ ತದ ಭಕ್ತರದು—ಎಂದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಂಬ ತುಂಬಿರುವ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ತೆಲುಗರು; ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಕಮಿಳರು; ಪಂಥರಪುರದ ವಿಕಟಲ, ಓರಾ ನರಸಿಂಹ, ಭೂಮ ನರಸಿಂಹ, ಜೇಜೂರಿ ಪಂಡೋಬ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ—ಈ ದೈವತಗಳ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಮರಾಟ ಗರು. ಹಾಗಾದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು? 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಮಂಜಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಎಕೆ ಚಳವಳಿಮಾಡಲು ಹೇಳು ವರು? ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಯಾರಿಗಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕು?—ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಕಹಜ, ಈ ಬಿಸಿಲಕ್ಕಾಗದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಕಂಗಿಟ್ಟು ಹೋಗು ವುದೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಇಂದು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ತಾವು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರೊಂದರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಳಿತವರಾಜಿ ಬಂಡವಾರ

ಗಾರರು; ಅವರ ಅನುಕರಣವಾದಿಗಳು. ನೆರೆನಾಡಿಗರಾದ ಮರಾಟ-ಗರೂ ಅಂಥರೂ ಕಾಲಡೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಹೊಸಮಾದರಿಯ ಬಾಳಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿರುವರಿದ, ಆ ಬಂಡವಾರಗಾರರಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂದುವರಿದ ನಾಡಿಗ-ರೊಂದಿಗೆ ಸಂಟನ್ನು ಬಳಿಯಿಸುವ ಹುಚ್ಚುಹುಂಬಲು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ-ಲಿದೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಕೇಂದ್ರಗಳೆಲ್ಲ, ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಿಡ್ಡಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲ, ಇದ್ದುವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಚಲಚಿತ್ರ-ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲ, ಹೊಸಕಾಲದವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಹ ಯಾವ ಗುಣಗಳೂ—ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಶೇಷದ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ—ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕಲಿತು ಬಿಳಿ-ಲಟ್ಟಿಯವರಾದವರೆಲ್ಲ, ಕನ್ನಡತನದ ಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ ಒಂದು ಕೂಳಿ ಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟು-ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಸಂಗೀತಗಾರರೂ ಲಲಿತಕಲಾವಿದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ 'ಮರಾಟಗರು' 'ಅಂಥರು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರೇ ತೆಗೆದ ಎಷ್ಟೋ ಉದ್ಯಮಕೇಂದ್ರ ಗಳೂ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ, ಅನ್ಯದೇಶೀಯರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಬಾಳುತ್ತಲಿವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಅದ ಅದಷ್ಟೋ ಜನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಅಧಿಕಾರಸ್ಥವೃತ್ತರೂ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯವರಾಗಿ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೆ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಸಂಬಂಧ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಬಂದರೂ ಸಾಕು, ಕನ್ನಡದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಾದ ಮಹಾಜನರ ಉದಾಹರಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ದೇಸಾಯಿ-ದೇತಪಾಂಡೆ-ನಾಡಿಗರ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದೊರಕಿ ಅರ್ಥಚಂದ್ರವು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಅದುದ ರಿಂದಲೇ 'ಕನ್ನಡನಾಡು ಯಾರದು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ನಾವು ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ: 'ಕನ್ನಡನಾಡು ಕಲಿತು ಮುಂದುವರಿದ ಬಂಡವಾರಗಾರರದಲ್ಲ; ಹಗಲಿರುಳೂ ದುಡಿತದಲ್ಲಿಯೆ ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ತೇಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಳ್ಳಿಗರದು, ರೈತರದು, ಕೂಲಿಕಾರರದು! ಅಲ್ಲದೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬದುಕಿರಬೇಕೆಂಬ ಇಂದೆ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ತಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಜನರದು! ಕಲಿತವರ—ಬಂಡವಾರಗಾರರ ಜಂಭದ ಬಾಳು ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ಕನ್ನಡಿಗರ ದುಡಿಮೆಯನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ದುಡಿಮೆ ಮಾತ್ರ ಬೇಕು; ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘಟನೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಚಾರ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಉನ್ನತಿ—ಉದ್ಧಾರಗಳಿ ಗಾಗಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾಗುವಂತಿಲ್ಲ.

'ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ,' ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಕೂಗಿ ಚಳವಳಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅವರು, ಕಣ್ಣಿದ್ದ ಕೆಲವು ಬಸ ವಂಶ್ಯರು ಸ್ಥಿತಿಯ ಜನರು, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಿಂತೆ ತಪ್ಪಿದ ವಂಶ್ಯರು (೨೩ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ.)

೧. ಅಹಾರ-ಸಮಸ್ಯಾ-ಪೂರ್ತಿ

‘ಜೀವದ ಅಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತೂ ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ; ಮಂಗಮಹಾರಾಯಾ, ಕರುಣಾದ್ರೋಹವೂ, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ನೀನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾರೆಯಾ?’ ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೀದಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಶಯದ ಅನಂತ ಕಾಗದಗಳು ಮಂಗರಾಯನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತಿವೆ—ಕಿಚ್ಚೀಕೆ? ಅಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚೀಕೆ?—ಮುಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಇಂತಹ ಕನಕರದ ಕಾಗದ-ಗಳನ್ನೊದಿ ತನ್ನ ಗಂಟಿಲು ತುಂಬಿದರೂ—ದುತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗಂಟಿಲು ತುಂಬಿತೆನಿಸುತ್ತಿದೆ, ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ. ಆ ದುಃಖದ ಭರದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದುದರಿಂದ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವು ಸಣ್ಣವಾಗಿವೆ ಎಂದು ವಿವಾದಿಸುತ್ತಾನೆ—ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮನ ದೂತರಾಯ. ಅಹಾರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡಿಸಲು ಈ ಸಾಧನಗಳಿವೆ:—

- (೧) ಅಹಾರಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು (ಅಥಾರ—ಬಟ್ಟೆ ರಾ ಸಾವೇಬರು, ವಿ. ಸೂ. ‘ಬಟ್ಟೆ ರಾ-ಸಾವೇಬರು’ ಎಂದರೆ ಸಾಡೇಬರ ಬಟ್ಟೆ ರಾ ಅಲ್ಲ, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದ ಸದಸ್ಯರಾದ ಬಟ್ಟೆ ರಾ ಎಂಬವರು!)
- (೨) ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಿತಲ್ಲ—ಎಂದೇಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- (೩) ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಾಗ ಉಪಮಾಸ ಬಿದ್ದು, ಸದ್ಯದ ಅಹಾರವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಡುವುದು ಜಾಣತನ—ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು.
- (೪) ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಂತೆ ತಿನ್ನದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು.
- (೫) ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸದಕಾರೀ ಉಗ್ರಾಣ-ಗಳ ಇಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ ಹಿಡಿಯ-ಕಳ್ಳುವು.

(೬) ತಿಂದು ಸಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬದುಕಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಪೌರುಷ ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಿಡಬೇಕು.

ಇಂತಿಮವೆ ಅಹಾರ—ಜನುಜಾ-ಪೂರ್ತಿ—ಅಲ್ಲಲ್ಲ—ಅಹಾರ-ಸಮಸ್ಯಾ-ಪೂರ್ತಿ, ಇದನ್ನು ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಕೇಳಿ ಸತ್ತರೆ ಕೀರ್ತಿ!
* * *

೨. ಕನ್ನಡ-ಮಂಗೆ-ಸಮಸ್ಯೆ

ಧಾರವಾಡ ಎಂಬುದೊಂದು ಕನ್ನಡ ಜೀವದ ಊರು ಇದೆಯಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲ ನಾಗರಿಕರು ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಮಂಗರಾಯನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ:—

‘ಮಹಾಮತಿ, ಮಂಗಮೂರುತಿ, ಕನ್ನಡದ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಧಾರವಾಡ ಎಂಬ ನಗರದ ನಿವಾಸಿಗಳು—ನಾವು—ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ನಗರದ ಕೇಂದ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಗರಸಭೆ, ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾಪರ್ವಕ ಸಂಘ, ಮತ್ತೂ ಬೇರೆಯೂ ಇವೆ. ಕಚೇರಿ—ಈ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಕಟ್ಟಡಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ತ್ರಿಕೋಣಾಕೃತ ಬಯಲಿದೆ. ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳು, ಒಂದನ್ನೊಂದು ತುಸು ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆಯೇ ಈ ರಸ್ತೆಗಳು ಕೂಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ತ್ರಿಕೋಣಾಕೃತ ಬಯಲನ್ನು ಆನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗ್ರಹಣಗಳು ಕೂಡಿ ಬರುವುದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೇ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡೇತರರಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯ ಗುಂಪಿನವರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಯೋಗದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಏನೋ—ಈ ತ್ರಿಕೋಣಾಕೃತ ಬಯಲು, ಇಲ್ಲಿಯ ಮುರಾರಾವ್ವ ಮಂಡಳದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. (೧) ಈಗಲೂ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜನ

ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನನು-ಕೂಲವಾಗುವುದನ್ನು, ಈ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಧಾರಿಸಲಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? (೨) ಒಂದು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ ಭಾಷೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು—ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ—ತರಸ್ಸರ ತಿಕ್ಕಾಟದ ಸಂಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? (೩) ಮುಂಚಿನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಜಾಗೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಅ ಕಾರಣಗಳು ಈಗ ಮಾಯವಾಗಿರುವವೆ? (೪) ತ್ರಿಕೋಣಾಕೃತ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಬಯಲು—ಹೀಗೆ ಕೂಡುವ ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳಿರುವಲ್ಲಿ—ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವ ಸಂಭಳ ಸುರಕ್ಷಿತವೆ?

‘ಮಂಗರಾಯಾ, ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಕಳವಳವನ್ನೂ ಅವಮಾನವನ್ನೂ ಮೂರಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಿನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಅನನ್ಯಗತಿಕರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬೆಕ್ಕಕಶರಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳು, ನಮ್ಮ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸು.’

ಈ ಕಾಗದವನ್ನೊದಿ ಮಂಗರಾಯನು ಮೈ ತುರಿಸಿದನಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಷರ್ಯದಿಂದ ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ಕೊಂಬಿ-ಕೊಂಬಿಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಗೆರೆ ಮೆ ಪೂತ್ತರಿಸಿದನು. ಧಾರವಾಡವು ಕನ್ನಡವೆಂಬುದೆ ಮೊದಲು ಅಕ್ಷರ್ಯ; ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಘಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಧಾರವಾಡವು ಕನ್ನಡದ ಕೇಂದ್ರವೆಂಬುದು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಅಕ್ಷರ್ಯ; ನಾಗರಿಕರು ಇದನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡವರಂತೆ ನಿದ್ರೆಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇವರಿಗೆ ಕಳಪಳ ಇಲ್ಲದೆ ಅವಮಾನವಾಗಿದೆ—ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ‘ಧಾರವಾಡವು ಕನ್ನಡ’ ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದರ ನೆಕಲನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಂಭಾವಿತರ ಸರ್ವಿಫಿಕ್ಟಿಟುಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿ-

ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮಂಗಳಾಯನು ಮೇಲಿನ ಅರ್ಚನೆಯ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವನು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

ಬೇಡ ಬೇಡ ಧಾರವಾಡ, ಕನ್ನಡ
ಎಂದೇಳಬೇಡ! |
ನಾಡಗೇಡಿಯಾಗಬೇಡ, ಮಂಗಳನೆಯ
ನೀಳಬೇಡ! ||

* * *

೩. ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು,
ಎಲ್ಲರು ಎಂಬರು ತನ್ನ !

'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು ಎಂದು ಸ್ವತಃ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು 'ಎಂದು ಅಶಬ್ದವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತಿನ 'ಮಂಗಳವೆ' ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು' ಎಂದು ಮಂಗಳಾಯನ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಂಗಳಾಯನ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು ಎಂಬುದು ಮಂಗಳಮಹಾಶಯನ ಜೀವನ-ಕೃತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆರ್ಥಾತ್ ಉಪಜೀವನಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದಲ್ಲ' ಎಂದರೆ, ಮಂಗಳಾಯನ ಜೀವನದ ಕಾಣಿಕೆ ತಡೆಯಬೇಕಾದೀತು, ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹಾರುವುದನ್ನು

ಜಿಟ್ಟು ಅದೇ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಕೊಂಬೆಯಿಂದ ಕೊಂಬೆಗೆ ಹಾರಬೇಕಾದೀತು. ತನ್ನಾತ್ಮ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಾಯನ ಗಿಡಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ದೊಡ್ಡದಾಗುವದು. ಆದ-ರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮಿಕ್ಕ ಮಂಗಳಗಳು 'ಇದು ನಮ್ಮದು—ಇದು ನಮ್ಮದು' ಎಂದು ಕದಿದಾಡುತ್ತ ಮಂಗಳಾಯನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಚಿರ-ಸ್ವಾಯಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುವು. ಅಂತೂ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಮಿಕ್ಕವರು 'ಇದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಮಂಗಳಾಯನದೊಂದು Voteನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

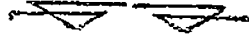
ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು,
ಅದೇ ಯಾರದು ಎಂದು
ನಿರ್ಣಯವನಕ ತನ್ನ
ಎಂಬನು ವೀರನು ಒಂದು
ಮಂಗಳಯ್ಯನಲ್ಲರ ಬಂಧು ||

* * *

೪. ಶ್ರೀಕೀರ್ತನ

ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೀಕರಣ,
ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ — ನಮಗೆ ಏನು

ಮುಖೀಕರಣ—ಅಲ್ಲಲ್ಲ—ಮೂರು ಏಕೀಕರಣ-ಬೇಕೆಂಬ ಸಮೀಪವಾದ್ಯವು ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರೊಬ್ಬರು, ಮೊದಲಿನದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು, ಎರಡನೆಯದನ್ನು ವಿದ್ಯಾ-ವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಕೊನೆಯದನ್ನು ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು 'ಸಮಾಂತರವಾಗಿಯೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ-ವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿಸಬಹುದು— ಬಹುದೇಕೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸೂಚನೆಗೊಂದು 'ಮಂಗಳವೆ' ಇದೆ, ಅದೆಂದರೆ— ಜಾತಿಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಕ. ಪ್ರಾ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿ, ತಮ್ಮ ವರ ಏಕೀಕರಣ-ವನ್ನು ಎರಡೈವ ಮಹಾಸಭೆ, ಗಡಿನಾಡಿನ ಏಕೀ-ಕರಣವನ್ನು ಅಂಧರು ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಗಳು, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಸ್ವಾನಿಷ್ಠರಾದ ಹರಿಜನರು, ಮಿಕ್ಕವರ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಮದ್ರಾಸ ಅಡ್ವ. ಸದರ್-ಮರಾಠಾ ರೈಲು—ಇವು ಮಾಡಬಹುದು—ಬಹುದೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಏಕೀಕರಣಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಕೃತ್ವ ಎದ್ದರೆ, ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಗಳಾಯನ ಕಚೇರಿಯ ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು—ಬಹುದೇಕೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಇಷ್ಟಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂದಾಗಬಹುದು— ಹುದು ಏಕೆ, ಲ್ಲದು.

ಕಲಿತ ಕನ್ನಡ ನಾಡು!

(ಒಂದು ಅಣಕವಾಡು)

ತೀರಂಗೆ

[ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೀತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ತೀ. ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಮತ್ತು ಆ ಗೀತೆಯನ್ನು ಅಭಿನವನಿಂದ ಹಾಡುವ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬರೆದುದು:—]

ಉದಯವಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಕಲಿತ ಕನ್ನಡ ನಾಡು |
ಬದುಕು ಬಲವದು ಕಳೆದ ದುರಭಿಮಾನವ ಗೂಡು || ೧ ||
ಸೌಜನ್ಯವಿರುವ ಜಾತಿಜಗಳದ ನಾಡು |
ಆ ಜಲಧಿಗಳ ತೊರೆದು ಸರಿದುಕೊಂಡಿಹ ನಾಡು ||
ಓಜೆಯಿಂ ನೆರೆಯವರ ಕಡಿದುಬೀಳುವ ಪಾಡು |
ಸೋಜಿಗವು ನಮಗೇಕೆ? ಹೇಡಿದೊಪ್ಪುವ ನಾಡು! || ೨ ||
ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ-ಘಂಟಿನ ನಾಡು |
ಕಿಟ್ಟಿರುವ ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳ ಭಲೆ ನೋಡು ; ||

ಚೊಕ್ಕ ಮತಗಳ ಸಾರುವವರಿಗಿದು ಸಾಯ್ತಾಡು |
ತಕ್ಕದೆನೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಿಂದುಡೇತದ ನಾಡು | || ೩ ||
ಪಾವನೆಯರಾ ಕೃಷ್ಣ-ಭೀಮೆಯರ ತಾಯ್ತಾಡು |
ಕಾವೇರಿ ಗೋದೆಯರು ಮೈದೂಳಿವ ನಲುನಾಡು ||
ಅವಗಂ ಬರಗಾಲ ಬವಣೆ ಬಿಡದಾ ನಾಡು |
ಕಾವಿನಿಂ ಸಿದಿದು ಸಿರಿರಂಗ ಹೇಳುವ ಪಾಡು! || ೪ ||
ಉದಯವಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಕಲಿತ ಕನ್ನಡನಾಡು |
ಬದುಕು ಬಲವದು ಕಳೆದ ದುರಭಿಮಾನವ ಗೂಡು |

ಜಾಗತಿಕ ಪುನರ್ಘಟನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಸಿಯಾ

ಮೂಲಲೇಖಕರು: ಅಲ್ಬರ್ಟ್ ರಾಡ್‌ಯಿಸ್ ನಿಲಿಯನ್ಸ್

ಅನುವಾದಕರು: ಡಿ. ಆರ್. ಕೆ. ಕೊಪ್ಪರ, ಕಲ್ಬುಪುರ

‘ಸಮಗ್ರ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖ-ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳೂ ಭೋಗ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ದೊರೆಯಲಿ, ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮಂಗಳವೂ ಸಾಧಿಸಲಿ’ ಎಂಬ ಹಟದಿಂದ ರಸಿಯನರು ತಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಈಗಲೂ ಅವರು ಅದೇ ಆದರ್ಶವನ್ನೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಟದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು; ಒಂದು ದಿನ ವೋಲ್ಗಾ ನದಿಯ ಹಿಂದೆ, ಧೂಳಿಮಯವಾದ ಒಂದು ದಾರಿ. ಗುಂಟೆ, ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದ ಮೂಲಕ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ತನ್ನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಕರೆ. ದೊಯ್ತನು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಡೆದ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ರಸಿಯನ್ ನುಡಿ ಅವನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಚಕಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅವರವರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಮೇಲಿಂದ, ಅವರು ಯಾವ ಪ್ರಾಂತದವರೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಾದರೂ, ಅವನು ಎಂದೂ ಕೇಳದಂತಹದು. ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಮಾಲು ಮಧ್ಯಪಶ್ಚಿಮದ ಅಮೇರಿಕನರಂತೆ. ವಿಸ್ಮಯ-ಮೂಕನಾಗಿ ಅವನು, ಅತ್ಯಂತ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ, “ತಾವು ಯಾವ ಪ್ರಾಂತದವರೆಂದು ಕೇಳಬಹುದೋ?” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ. ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಎದೆಯುಬ್ಬಿಸಿ “ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಮೇರಿಕೆಯವ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದೆ.

ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಡೆದು, ನನ್ನ ಹೊಲಸು ಅರಿವೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಬೃಷ್ಟಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿ “ಓ, ತಾವು ಅತ್ಯಂತ ಸಿರಿವಂತ ನಾಡಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಹಾಗಾಯಿತು! ತಮಗೆ ಆ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದೆ? ಅದರಿಂದ ತಮಗಾದ ಲಾಭವೇನು?... ಎಂದು ಈಗ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಬಹುದೇನು?” ಎಂದು ಅವನು ಬೀಕಿಸಿದನು.

ಅಮೇರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಇಂದು ರಸಿಯದ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ರಸಿಯದ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ದೊರಕಿಸಿದ್ದೇನು? ಅವರು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?” ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೂ ಇದೆ.

ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಅಮೇರಿಕನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ರಸಿಯವು ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸುಸಂಘಟಿತವಾಗಿರದೆ, ಸಮಯಸಾಧಕ-ರಿಂದಲೂ, ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವುದಾಗಿ ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಪಠಾಕ್ಷಾಗಿ ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅಂಜನವನ್ನಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬದುಕುಪ್ರಬಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಎದುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜರ್ಮನ್ ಸೇನೆಯನ್ನು, ಅದು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಎದುರಿಸಿತು.

ರಸಿಯನರು ಮಧ್ಯಕಾಲದ ತಮೋಯುಗದ ಅನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿರುವರೆಂಬ ಅಮೇರಿಕನರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಳಸವು

(* ಲೇಖಕರು, ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಲೆ ಅದನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ-ಪ್ರಾಯಶಃ ಅಲ್ಲಿಯ ಸತತವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ-ಅಮೇರಿಕೆಯ ಒಬ್ಬ ನಿವಾಸಿ. ರಸಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೊಟ್ಟವೊಬ್ಬರು ಪ್ರಕಟವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಬರೆದ ಒಂದು ಹೊತ್ತಗೆಯೂ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಇವರು ಆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರಹವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ನಿಜವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಒಬ್ಬರು.

— ಸಂಪಾದಕ : ಇಂದಿವೆಂಡೆಂಟ್ ಇಂದಿಯಾ *

ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಅವರು ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾಕ್‌ಅರ್ಥರ್, ಮತ್ತು ಲಾರ್ಡ್ ಬೆನ್‌ಟನ್ ಬ್ರೂಕ್ ಇವರಂತಹ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಂದ "ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅಳಿವು-ಉಳಿವುಗಳು ರಸಿಯನ್ ವೀರರ ರಕ್ತದ್ವಜದ ಬೀಳು-ವಳುಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿವೆ!" ಎಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ದಲಿತವರ್ಗದ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲ್ಪಟ್ಟ ಜನರು ಬಂಡು. ಹೂಡಲು ಉತ್ಸುಕರಿರುವರೆಂದೂ, ದಾಳಿಗಾರರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವರೆಂದೂ ತಿಳಿದ ಅವರು, ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ, 'ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್' ಬ್ರಿಟಿಷ ಜನತೆಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ, 'ರಸಿಯನರು ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಮುಂದಾಳುಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ತೋರಿಸುವ ಒಲವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನೀವು ಅನುಕರಿಸಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳತೊಡಗಿದರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಸಿಯನ್ ಸೇನಾಪತಿ ವೊರೊಸಿಲೊ ಹೇಳಿದ 'ಸೊವಿಯೆಟ್ ಜನಾಂಗವೇ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ!' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರಸಿಯನ್ ನರನೂ ನಾರಿಯೂ, ಪಿತೃಭೂಮಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದನ್ನೂ ಕಾದುವುದನ್ನೂ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

'ರಸಿಯನರ ಈ ಧೈರ್ಯ-ಸಹನೆಗಳ ಉಗಮವೆಲ್ಲಿ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಲಾರದೆ ಕೆಲವು ತಜ್ಞರು, ಅವುಗಳ ಉಗಮವು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ರಸಿಯನ್ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ನಾಡಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರಸಿಯನ್ನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಸ್ತವವಾದಿಗಳು; ಅವರ ಈ ಧೈರ್ಯ, ಸಹನೆಗಳ ಮೂಲವನ್ನರಸಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾದ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ವಾಸ್ತವಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಸಾಗುವುದೇ ಜಿನ್ನಾದದ್ದು.

ಪೊಲ್ಲಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಮಾತನ್ನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೂಲಿಯವನಿಗೂ, ರೈತನಿಗೂ, ಸೈನಿಕನಿಗೂ ತಂದದ್ದೇನು? ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಚಂಡಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅದು ಹೇಗೆ ತಂದಿತು?

೧. ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ನೆರವಿನಿಂದಲೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ-ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ೨,೫೦,೦೦೦ ಭೂಮಿಗಳು (Collective farms) ಅಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಈ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರಿಲ್ಲರಿಗೂ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವಿರುವುದಿಲ್ಲದೆ, ಸಂಪಾದನೆಯೂ ಇದೆ.

೨. ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ-ಧೋರಣೆ, ಆ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಪೈದ್ಯರು, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು, ತಿಬ್ಬಿಗರು, ಪತ್ರಿಕಾ-ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳು, ತಿಕ್ಕಕರು

ಮುಂತಾದ ಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೋಡಲುಮಾಡಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೂಲಿಕಾರರ ವರೆಗೂ ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಹೆಜ್ಜೆ.

೩. ಯಹೂದಿ, ರಸಿಯನ್, ತಾರ್ತರ್, ಆಮೀನಿಯನ್ ಮುಂತಾದ ೧೮೫ ಬಗೆಯ ಜನಗಳ ಕುಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭೇದಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನರೂ ಸರಿಯಾದ ಹಕ್ಕು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

೪. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ತರಬೇತು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ಸುಮಾರು ೫೦,೦೦,೦೦೦ ನಿರಕ್ಷರಿಗಳಿಗೆ ಓದಲಿಕ್ಕೂ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಕಲಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನ ಜೊತ್ತೆಗಳು ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿವೆ.

೫. ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಗಂಡುಸರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳೂ, ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳೂ, ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅಬಲೆಯೆಂದೂ, ಅವಳ ಸ್ಥಾನ ಗಂಡುಸಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೆಂದೂ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಯವಾಗಿದೆ. ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಲಕ್ಷಾಂತರ ನಾರಿಯರು ದಾಯಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಡನ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೬. ಮಾರೀಬೇನೆ, ಮೈಲಿ, ಸಾಂಸರ್ಗಿಕ ವಿಷಮಜ್ಜರಗಳಿಂದ ಸಾಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಸಮೂಲ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಿಕ್ಕು, ದುಡಿಮೆಯೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವುದು.

೭. ಅಪಘಾತ, ಬೇನೆ, ಮುಳ್ಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ವಿಮೆಯ ಯೋಜನೆಯಿದೆ.

೮. ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಜನರು ಸಮರ್ಥರಾಗುವಂತೆ, ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣ-ಕಾಸು ಆಡುವಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಧೋರಣೆಯಿದೆ.

೯. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವನಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಅಪವ್ಯಯವಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು, ಸಾರ್ವಿಕ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಗಳಿಸಿದ-ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪವಾಡಕೃತಿಗಳು. ಈ ಪವಾಡಗಳೇ ರಸಿಯನರ ಹೋರಾಟದ ಕಾರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಅವರು ಇಷ್ಟು ಹಟದಿಂದ ಏಕೆ ಕಾದುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಒಡೆದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ (ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ) ರಸಿಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಾಲಯಗಳು, ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕವಾದ ಯಂತ್ರ

ಗಳು, ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಇವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಹಳಬರು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದ ಸುಖ-ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು, ಹಕ್ಕು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಳೆದ ೨೦ ವರುಷಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಂಬರುವ ದುರ್ದಿನಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡಿನ ಶಕ್ತಿಸ್ಪರ್ಧೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾಕ್ಷ-ಸಾಕಾರದ ರಬ್ಬರಿನ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿಯೂ; ರೈಲು-ಹಳಿ, ತೋಪು, ತುಪಾಕಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ; ಕೋಟ್ಯವಧಿ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟುಗಳನ್ನು (Kilowatts) ತಯಾರಿಸಲು ವಿದ್ಯು-ಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನಾಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ.

ದುರ್ದೈವದಿಂದ, ಗುಡ್ಡಗಳಂತಹ ಕುಲಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಲಗಲಾರರು, ತೋಪುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲಾರರು, ಅಥವಾ ಕಿಲೋ ವ್ಯಾಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲಾರರು; ಅದರಿಂದಲೇ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಜನರು ತಾವು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ತೋರಿಸಿದ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ವಾ-ಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರತಿಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ—ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನೂ ಅತಿ ಬಡವರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು—ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವು; ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆ, ವಸತಿಗೃಹಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಸಿಯನ್ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉಚ್ಚವಾದ್ದು. ಆದರೆ ಅಂತೆಯೇ ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಹಾಲೆಂಡ್, ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ನಾಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಹಾಲೆಂಡ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನೆ-ಮಾರುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳಯುದ್ಧದ ಕೂಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸೆರೆಸಿಕ್ಕರೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಕೂಡ, ರೂಜವೆಲ್ಟ್ ಜೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅವರು 'ರಸಿಯನ್ನರ ಅನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಚಿತ್‌ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ' ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಎಂತಹ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಗಂಡಾಂತರ-ಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ರಸಿಯನ್ನರ ಮನೋ-ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ, ಕ್ರಾಂತಿ ತಂದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖ-ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳೂ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳೂ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಪ್ರಬಲ-ವಾದ ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣವಿರಲೇ ಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜನ್ಮ-ಭೂಮಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ರುವ ಅನುರಾಗ, ಲೂಟಿಮಾಡಿ ನಾಗರಿ-ಕರನ್ನು ವಿವಿಧಭಾಗಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರುವ ದಾಳಿಗಾರರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಪವಿತ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಟಿ-ಗಳನ್ನು ಕುಂಠಿಸುವ ರೋಷ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ

ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಕಟ್ಟಲು ಹೊರಟ ಅವರ ಸಾಹಸದ ಮನೋವೃತ್ತಿ-ಬಡತನ, ಅಜ್ಞಾನ, ವರ್ಗಕಲಹ, ದೇಶ-ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋರಾಟ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಸುಂದರ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾವು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಅವರು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆದರ್ಶವನ್ನೇ ಬಾಳಿನ ಗುರಿಯನ್ನಾ-ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ೨೫ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಹಳೆಯನ್ನೊದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಅದೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ದೃಶ್ಯ :

ಲೆನಿನ್ ಸ್ಕೊಲ್ಲಿಯ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಚೆಪ್ಪಾಳೆಗಳ ಕಡೆಕಡಾಟವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುತ್ತ "..... ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇಂದು ನಾವು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದಿಬಿಂಕೊ ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಕು-ಮುರುಕು ಸೈನ್ಯವೂ, ನಾವಿಕರೂ, ಜಳಿಗಾಲದ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುತ್ತಿ-ದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ಎರಡು ಬಾರಿ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದ ಕುಲೀನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ದೂರದ್ವನಿವಾಹಕ ಯಂತ್ರಗಳ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಪಟ್ಟಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನಜಂಗುಳಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪುಟದ ಮೇಲೆ ಆಳವಾಗಿ ಕಡೆಗೊಂಡ ಮನೋವೇದಕವಾದ ದೃಶ್ಯವೆಂದರೆ, ಮರುಕುಚಂದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹಿಮವೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರು-ವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಸ್ಕೊಲ್ಲಿಯಾ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಸೈನಿಕನ ಕರುಣಾಮಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿ! ಅವನ ಬದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಯ್ದು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು—ಹೊಲಗಳಿಂದಲೂ, ರಣಭೂಮಿಯ ಕಂದಕಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದಲೂ—ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ತೋಪುಗಳ ಗುಡುಗಾಟವು, ಹಳೆಯ ರಾಜ್ಯಪುಟನೆಯ ಸಾವನ್ನು ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಅವನನ್ನು ಉದ್ದೇ-ಶಿಸಿ 'ಭಾಯಿ, ಈ ವಿಪ್ಲವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?' ಎಂದು ಕೇಳಲು ಅವನು ಯುದ್ಧ, ಹಸಿವೆ, ಜಳಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತ—ಸವಿಸು-ದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಚೆಂಡೆಳೆಕು ಅವನ ಶ್ರಮದಿಂದ ಬಾಡಿದ ಮುಖವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲು—ಘಾಪೋನ್ಯಾದದಲ್ಲಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ "ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದು ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಸುಖ!" ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಝೇಂಕರಿಸು-ತ್ತಲಿವೆ.

'ಸಮಗ್ರ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖ-ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ-ಗಳೂ ಭೋಗವಸ್ತುಗಳೂ ದೊರೆಯಲಿ! ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮಂಗಳವೂ ಸಾಧಿಸಲಿ! : ಎಂಬ ಹಟದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಆ ಗುರಿ, ಆ ಧೈರ್ಯ

ಗಳಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟು ದುಃಖಕಾರಕ ಹಿನ್ನೆಡೆಗಳಾದರೇನು? ತಪ್ಪು-ತಡೆಗಳಾದರೇನು? ಸೋಲು-ನಿರಾಶೆಗಳು ಕವಿದುಕೊಂಡರೇನು? ಈ ಅಮರ-ಧೈಯ ದಿನದಿನವೂ ಅವರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವನಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಸುಂದರವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಧೈಯ ರಸಿಯನರಿಗೆ ಹೊಸತಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕವಿಗಳೂ ದ್ರವ್ಯಾರೂ, ಇಂಥ ಸುಖವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಚಮತ್ಕಾರವೆಂದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು. ಜಾಗತಿಕ ಪುನರ್ಭವನೆಯ ಅಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟು-ಕಾನ್ಡನುಗಳು, ಅದರ ಶಕ್ತಿಯ ಎನೆಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಆದರ್ಶ; ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಧೈಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಅಚಲ-ನಂಬುಗೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಅವರ ಗುರಿಯು ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೇ ಮಂಗಳಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲದೆಂಬ ಭಾವನೆ, ಅನುಭವದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರಿರುವುದು.

ಈ ಆದರ್ಶಜ್ಯೋತಿಯು, ಹೇಳಿದರೆ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಕಾಣುವ ಕೆಲವು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದೆ. ಕೂಲಿಕಾರರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲ್ವಿ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾಗುವಳಿಯ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕಳಾದ ತೆಳ್ಳಗಿನ ಹೆಂಗಸು, ದೊಡ್ಡ ಪಾತೆಯ ಉಗ್ರಾಣದ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಆಡಳಿತಗಾರ, ಸೈಬೀರಿಯದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕ-ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೂ ಈ ಗುರಿ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಉರಲ್ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪೀಟರ್ ಪೆಟ್ರೋವಿಚ್ ಎಂದೊಬ್ಬ ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನು ದಿನವೂ ೧೬ ತಾಸು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ

ದೇವು-ನಿದ್ರೆಗಳಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವ ಭೂಪತಿ ಅವ. "ಪೀಟರ್, ನೀಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಡವೆ?" ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಸರಿ; ಅವನು "ಅಪರಂಜಿವಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಒಂದು ದಿನ ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಉಸರಿನ ವರೆಗೂ ನಾನು ಹೀಗೆ ದುಡಿಯುತ್ತೇನೆ! ಅಂದರೆಯೇ ಜನರು ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನನ್ನ ಗೋರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ 'ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಚ್ಯುತನಾಗದ ಎಂಜಿನಿಯರ್— ಪೀಟರ್ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ!" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಪೀಟರ್ ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿಯಾದ, ಆದರ್ಶವಾದಿ ತರುಣ. ತಾರುಣ್ಯವೇ ಧೈರ್ಯ, ಆದರ್ಶ, ಜೈತನ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಗಮಸ್ಥಾನ! ರಸಿಯವು ತರುಣದಿಂದಲೇ ತುಂಬಿದ ನಾಡು! ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಅದರ ಹೋರಾಟದ ರಹಸ್ಯವಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ ೩ ದಷ್ಟು ಜನರು ೩೦ ವರುಷಗಳ ಕೆಳಗಿನ ತರುಣರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪುಮಾಣ ನೂರಿಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ. ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ೧೬ ರಿಂದ ೩೦ ವರುಷಗಳ ನಡುವಿನ ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಸುಮಾರು ೫ ಕೋಟಿ. ಅಷ್ಟು ಜನರ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಮಾನವೀಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಉಚ್ಚತರವಾದ, ಜೋಣಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಸ್ಥಳಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯುವಕರೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ೨ ದಷ್ಟು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು (೨೮೪) ೩೦ ವರುಷಗಳ ಕೆಳಗಿನ ತರುಣರು. ಅರ್ಕಟಿಕ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಪರಿಶೋಧಕರು, ಯಂತ್ರ-ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ೩೧೩ ಜನ ಪೂಜಾರ್ಹರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೀರರು ಎಲ್ಲರೂ ತರುಣರೇ!

(೩೩೦ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು.)

ಮಾತ್ರ ಅವರ ಚಳವಳಿ ನಡೆಯುವುದು; ಹಸಿವೆಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತಲಿ ಅವರ ಕೂಗು ಕುಗ್ಗುವುದು, ಚಳವಳಿ ತಗ್ಗುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗರಂತೂ ಕೇವಲ ಕುರುಡರು; ದುಡಿಯುವುದೊಂದೇ ಅವರ ಧರ್ಮ—ಕರ್ಮ; ಎಂತಲೆ ಕನ್ನಡ ಚಳವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕತ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ದುಡ್ಡು ಕನ್ನಡೇತರ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಅಥವಾ ಮನೆಮುರತ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪಾಲಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಚಳವಳಿಗೆ ಬಹುಜನ ಸಿರಿವಂತರ ನೆರವೇ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಮಸ್ಥಿತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಸದ್ಯದ ಕಾಲ ಬದುಕನ್ನೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನಾಡಿನವರೇ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಿರಿವಂತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಉಂಡಮನೆಯಗಳ ಎಣಿಸುವವರು; ಹಲವರು ಉಂಡುಂಡು ಮೂಗುಬಯಸುವ ಉದಾಸೀನ ಪುರುಷರು. ಸಮಂಜಸ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಿರಿವಂತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ಯಲ್ಪ—ಅಪರೂಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸಂಘಟನೆಯ ಚಳವಳಿ ಇಂದು ಹಳ್ಳಿಗರ ಚಳವಳಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ; ರೈತರ ಚಳವಳಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ; ಕೂಲಿಕಾರರ ಚಳವಳಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮಸ್ಥಿತಿಯವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬಂದಾಗಲೇ ಈ ಕನ್ನಡೇತರ ಬಂಡವಾಳಗಾರ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಹರಿವು ಬರುವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಜರಿಗಡಿಯಬಹುದು; ಬೆಳೆದ ದೊಳ್ಳೆನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೀಳುವ ಸವಿಗವಳ ಬೀಳದಿರಬಹುದು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ತಾವು ಯಾರೆಂಬ ಅರಿವು ಈ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ತಲೆದೋರೀತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಜನರು 'ತಾವು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲ!' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನಂಬಿ ತುಳಿದು ಬಾಳಬಹುದು; ಕನ್ನಡಿಗರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಅವರ ತೊತ್ತಿನ ಯನ್ನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗಬಹುದು!

— ಕೊಪ್ಪಡಕರು

ಭಾಗ್ಯದ ಬರಗಾಲ

(ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಕೃತಿ)

‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’

ಈ ದೃಶ್ಯದೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳು:—

೧. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ —	ವಯಸ್ಸು	೩೪	
೨. ಅಧ್ಯಕ್ಷ —	,,	೬೨	
೩. ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮಾಚಾರ್ಯ —	,,	೫೮	(ವೇಷ, ಉಟ್ಟ ದೋಣಿ, ಕಲೆಗೆ ಶಾಲು ಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮೈಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊತ್ತಿದ್ದು)
೪. ನೂಕಪ್ಪಣ್ಣ ನವರು —	,,	೪೭	(ಗಾಂಧೀಶಂಘದ ವೇಷ)
೫. ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣ ನವರು —	,,	೩೨	(ಬರಿಕಲೆ, ಪಾದಿ ಪೈಜಮ, ಶರ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನೆಹರು ಜಾಕೆಟ್)
೬. ನಾಟಕಕಾರ —	,,	೩೮	(ದೋಣಿ, ಕೋಟು, ಬರಿಕಲೆ, ಕಂಠಕ್ಕೆ ಮುಘರ್)
೭. ಶ್ರೀಮತಿ ತೂಕಮ್ಮ —	,,	೪೬	(ಅರುಪಾರದ ಸೂಡಾ ಅಂದನಾದ ಸೀರೆ)
೮. ಕವಿಗಳು —	,,	೪೨	(ಕೂದಲಿನ ಬಕ್ಕಕಲೆ, ದೋಣಿ, ಶರ್ಟ್, ನೆಹರು ಜಾಕೆಟ್)
೯. ಮಹಾರಾಯ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಮೂಕಪ್ಪ,,	೬೮		(ಉದ್ದ ಕೋಟು, ಬೂಟುಮುಟ್ಟದ ಸ್ಯಾಂಟು, ಕೆಂಪು ಜರಿಯ ರುಮಾಲು)
೧೦. ವ್ಯಕ್ತಿ —	,,	೫೫	ಹಳ್ಳಿಗ.

ಸೂಚನೆ— ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನಾಟ್ಯಗೃಹದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಇದಿರಿಸುವಂತೆ ಇರಿಸಬಾರದು. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ (ಅದರೂ ನಟರ ಮುಖಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ) ಸಭಾಪತಿಯ ಆಸನ, ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕವರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ೧೦-೧೨ ಶ್ರೋತೃಗಳು. ಶ್ರೋತೃಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಒಳಗೆ ಸಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ನಟರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನಟಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ‘ನಗೆ’ ‘ಒಳಗಿನಿಂದ ದನಿ’ ಎಂಬುವು ಸಭೆಯ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕವು.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ— (ಎದ್ದು ಮೇಜಿನ ಬದಿಗೆ ನಿಂತು, ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ, ಸಭೆಯನ್ನೆದುರಿಸಿ) ಸಭಿಕರೆ— (ಗಲಾಟೆ ಕದಿಮೆಯಾಗದಿರಲು, ಕಿರುಚುವ ಧನಿಯಲ್ಲಿ) ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಭಾರತೀಯ ಬಂಧುಗಳೆ— ಇವತ್ತು ಸಭಾ ಕೂಡಿದ ಉದ್ದೇಶ ಹಸ್ತಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ—ಯಾಕೆಂದ್ರೆ ಕಾಗದ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹಸ್ತಪತ್ರಿಕೆ ಛಾಪಿಸೋದಾಗಲಿಲ್ಲ— ಅದರೂ ಇವತ್ತಿನ ಉದ್ದೇಶ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಅಂತ ತಿಳೀತೀನಿ! ನಂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಬರದಂಥಾ ಬರಗಾಲ ಬಂದದೆ. ಮಳು ಸತ್ತ ಪಾಂಗ ಜನರು ಸಾಯ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಂತ, ವೇಪರಿನೊಳಗೆ ನೀವು ಓದ್ದೀರಿ. ಬಂಗಾಲದ ಹೆಸರು ‘ಬರಗಾಲ’ ಅಂತ ಬದಲಾಯ್ತಿದ್ದು ನಡೀಬಹುದು, ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ‘ವಜಾಪುರ’ ಅನ್ನಬಹುದು— ಅಂಥಾ ಬರಗಾಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಭಾ ದುಃಖದ ಸಭಾ. ಇದಿಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ದುಃಖ ಆಗೇದ. ಈ ದುಃಖದಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗುವಂತಹ ಆದರ್ಶಾಂಧವ್ಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದೆ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು

ಮಾತನಾಡುವವರ ಲಿಸ್ಟ್ ನೋಡಿದರ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯೋದು. ವಾರ್ಟಿ, ಚಾತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ— ಎಲ್ಲಾ ಮೀರಿ ಇವತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗೀವಿ. ಇಂದಿನ ಸಭಾ ನಮ್ಮ ಸುದ್ದಿವ ಅನ್ನಬಹುದು. ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ದಾಟೋ ಉತ್ಕಟ ಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರತದೆ—ಅನ್ನೋ ಭರವಸದಿಂದ, ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ವತಿಯಿಂದ, ಇಂದಿನ ಸಭಾಕಾರ್ಯ ಸುರೂ ಮಾಧ್ಯೇಕು ಅಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು— ಬರಗಾಲದ ಸಲುವಾಗಿ ನನಗೇನು ಹೇಳೋದದ ಅದನ್ನ ಆಭಾರ ಮನ್ನಿಸೋವಾಗ ಹೇಳ್ದೀನಿ. (ಸಂಜೆ ಕೂಡುವನು, ಒಂದೆರವೇ ಚಪ್ಪಾಳೆ).

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ರಭಸ ಹೆಚ್ಚುವಾಗ ಮುಖವು ಎದ್ದು) ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಾಂಧವರೆ, ಈ ಯೊತ್ತು ಉಪಚಾರದ ಮಾತಿನ ವ್ಯಸಂಗ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ಯಾಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಿದಿರಿ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತು. ಯಾಕೆಂದ್ರೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ವೈಭವದಿಂದ ನಿಲ್ಲಲು ಕಾಲ್ಕಳಿ ಎಳೋದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಎದುರು ಕಾಣೋದು ಇಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತ ಕುಳಿತ ಜನಸಮೂಹ ಅಲ್ಲ. ನನಗೆ

ಕಾಣಿಸೋದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಲಿಯುಗದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ; ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೂ, ಆಪ್ತರೂ, ಇಷ್ಟರೂ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರೂ ಹಿಂಡು-ಹಿಂಡಾಗಿ, ಬರಗಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಡುಹಿಟ್ಟೆಯಾಗಿ, ಅನ್ನಕಾಣದೆ ದೇಹವನ್ನಿಟ್ಟು ಬಿದ್ದ ಜನಸಮೂಹ. (ಚಪ್ಪಾಳೆಗಾಗಿ ತಡೆಯುವನು. ಚಪ್ಪಾಳೆ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು— ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಒಬ್ಬನೇ ಸಭಿಕರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವನು. ಅಗಲೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಸರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ). ಸಾಕು. ಇದು ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಪ್ರಸಂಗ-ವಲ್ಲ. ಅದೇ ಕೈಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವಧಿ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ತುತ್ತನ್ನುಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಂದು ನಮ್ಮೆದುರು ಮಾತನಾಡುವವರೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ದಕ್ಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬರಗಾಲ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಇಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದದ್ದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯದೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಮೊದಲು, ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿರಿಯರಾದ, ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮ-ವಾದ-ವೇದಾಂತ ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಮಾಜಿಗಳಾದ, ವೈದಿಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪಂಡಿತ ಪರಿಸಮೋತ್ತಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ. (ಅವರನ್ನು ನೋಡುವನು. ಅವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎದ್ದು ಬಂದು ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೆ ತಾನೂ ನಿಂತು, ಅವರು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಹ. ಸ. ಅಚಾರ್ಯ— ನಾನು ಸಭಾಭವನದ ವಕ್ತಾರ-ನಲ್ಲ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ. ಒಂದುಕಡೆ ಆತನ ಇಲ್ಲದೆ ಜನರು ಸಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ; ಇನ್ನು ಉಳಿದವರು-ನಾವೂ-ಆತನ ದೊರೆಕಿಸೋದಕ್ಕೆ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಸಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೀವಿ. ಒಟ್ಟು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೋಪಾನುಗ್ರಹ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆದಂತೆ ಇದೆ. ನಾವು ಧರ್ಮ ಬಿಡೋದು ಬೇಡ, ಕರ್ಮ ಕೆಡಿಸೋದು ಬೇಡ; 'ವಿನಾಶಾಯ ಚ ದುಷ್ಕೃತಾಂ' ಅಂತ ಹೇಳಿದಂತಾ ಆ ಭಗವಂತಾ, ಇವತ್ತು ಬರಗಾಲದ ರೂಪದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಮಾನವಮಾತ್ರರಾದ ನಮ್ಮ ಪಾಪರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹಾಗೆ ಗೋಚರ ಆದೀತು? ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂಸಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮದೊಳಗೆ ನಿಪ್ಪಾ ತೋರಿಸಿದರೆ ಕ್ಷಾಮ-ನೀಡೆ ತಪ್ಪೋದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಭಾಭವನದ ವಕ್ತಾರನಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ—ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದ್ರೆ ಎಷ್ಟರವರು? ಮಾತಾಡಿಸುವವ (ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತ) ಆತ ಇದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಅನುಗ್ರಹ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂಸಾದನೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು. (ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಡೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿ, ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದೂ ಸಾಗಿಸುವುದೂ ಎಂಬ ಅನುಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು).

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದು) ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು,

ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳು ನೂಕಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುವರು; (ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು) ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಅಂತ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ನೂಕಪ್ಪಣ್ಣ— (ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಗರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಬಂದು, ಅಧಿಕಾರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಬಾಂಧವರೆ, ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದೊಳಗೆ ಮಾತನಾಡೋದು ನನ್ನ ಸುದೈವ ಅಂತ ಹೇಳಿೀನಿ. ನಾನು ಈಗ ಜೀವಿನಲ್ಲಿ ರಬೀಕಾಗಿತ್ತು; ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಅದೆ; ಭಾರತಮಾತೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕರೆತಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಗಂಟಲಿನ ಆಪರೇಶನಕ್ಕಿಂತ ನನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಗಂಟಲು ಗುಣ ಆದದ್ದು, ದೇಶಬಾಂಧವರ ಗೋಳಿಗಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿ ಬರಲಿಕ್ಕೇನೋ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸತದ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದೇಶ; ಈ ಹೊತ್ತು ತಿಂದು ಬದುಕಬೇಕೆಂದರೆ ಸುವರ್ಣ ಗಡ್ಡೆ ಕೂಡ ನಂಪಾಲಿಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಪರತಂತ್ರರು. ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊರೆಯದೆ ಹೊರತು ಬರಗಾಲ ನಿವಾರಣೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಬಂಗಾಲದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಶರು ಕಾರಣ; ಬಿಜಾಪುರದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೂ ಬ್ರಿಟಿಶರ ಕಾರಣ! ಬ್ರಿಟಿಶ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದೊಳಗೇ ಬರಗಾಲ ಯಾಕೆ ಬರಬೇಕು? ಅದಕ್ಕೆ ನಾ ಹೇಳಿೀನಿ, ಭಾರತ ಮಾತೆಯ ದಾಸ್ಯವಿಮೋಚನೆ ಆಗದ ಹೊರತು—ಅಂದ್ರೆ—ಸ್ವಾಮೀಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಕ್ಕದ ಹೊರತು ಬರಗಾಲ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ತಯಾರಾಗಬೇಕು; ಜೀವಿಗೆ ಹೊಗಲಿಕ್ಕೂ ತಯಾರಾಗಬೇಕು! ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡೋದಿಲ್ಲ ನಾನು. ಮಾತಿನ ವಿವಸ ಮುಗಿದುವು! (ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿಯೆ ನಡೆದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಅರ್ಧ ಎದ್ದು) ನಮ್ಮೂರ ತರುಣರ ಮುಂದಾಳು, ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯವರಾದ ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣ.

ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣ— (ನಾಟಕದ ಶೀನಿಯಿಂದ) ಕಾಮ್ರೇಡರೆ, ಗೆಳೆಯರೆ—ಮಾತಿನ ವಿವಸ ಮುಗಿದುವು ಅಂತ ನನ್ನ ಮುಂಜಿನವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ರೆ ಮಾತಿನ ವಿವಸ ಈಗ ಬಂದಾವ ಅಂತ ನನ್ನ ವಿಚಾರ. (ಗರ್ಜಗಹಿಸುವ ನಗೆ) ಯಾಕಂದ್ರೆ, ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಯಾರಿಗೂ ಮಾತಾಡೋ ಧೈರ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಮಾತಾಡೋ ಕಾಲ ಈಗ ಬಂದದೆ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿೀನಿ. ಬರಗಾಲ ಯಾಕೆ ಬಂತು? ಕಾಳು-ಕಡಿ ಇಲ್ಲ ಅಂತ! ಕಾಳು-ಕಡಿ ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲ? ದುಡ್ಡಿದ್ದವರು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂಡಿಟ್ಟರು ಅಂತ! ಅದಕ್ಕೆ ನಾ ನಿಮಗ ಹೇಳಿೀನಿ— ದುಡ್ಡಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರಸ್ಥಾನ ಈ ಬರಗಾಲ ಅಂದ್ರೆ! ದುಡ್ಡಿದ್ದವರು ಬ್ರಿಟಿಶರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಬಡವರ ಮಾತೆ ತಂ ಬಲಿ ನಿಗಿತ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಿರಿವಂತರು ಈ ಬರಗಾಲ ತಂದಾರೆ. ಬಡವರ ರಾಜ್ಯ ನಿಲ್ಲಿಸೋತನಕ ಈ ಬರ-

ಗಾಲ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ ಅಂತ ಬರೆದುಕೊಡಕೀನಿ (ಒಳಗಿನಿಂದ 'ಕಾಗದಾ ಏತಿಯೋ—' ಗದಗಹಿಸುವ ನಗೆ, ಅದರಿಂದ ಕನಲಿ) ಇದ್ದ ಕಾಗದಾ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಮಿಮಸರಿ ನೋಟು ಬರೀಲಿಕ್ಕೆ ನೀನೇ ತಕ್ಕೊಂಡ ಹಾಂಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ! (ಮತ್ತೆ ನಗೆ). ಬರಗಾಲದ ಕಮೀಟಿವಳಗೆ ಬಡವರ ಪಾರ್ಟಿ ಮೆಂಬರ್ ಒಬ್ಬ ಇರಬೇಕು. ಅಂತ ನನ್ನ ಸೂಚನಾ ಅದೆ. (ಸಿಟ್ಟಿನ ಮುಪ್ರೆಯಿಂದ ಹೋಗುವನು.)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದು) ನಂ ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣನವರ ಸೂಚನಾ ಯೋಗ್ಯ ಅದೆ. ಅದನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯದೊಳಗೆ ಇಡೋಣ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾತಾಡುವವರು— (ಎನ್ನುವಾಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಲಗಬಗಿಯಿಂದ ಬಂದು ಏನನ್ನೂ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು, ತಲೆದೂಗುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು).

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ— (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಮಾತನಾಡುವವರ ಲಿಸ್ಟ್ ನಾನು ಮಾಡುವಾಗ, ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಊರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಅವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಪ್ರವಾಸದ ಶ್ರಮ ಮರೆತು ಸರಳ ಸಭೆಗೆಯೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಯಾರು ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಅವರನ್ನ ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಅವರ ನಾಟಕ ನೋಡಿ— (ಚಪ್ಪಳಿ ಗದ್ದರಿಸಲು ತಡೆದು ನಗೆಮುದ್ರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು).

[ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಯಾರೂ ಎದ್ದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಪ್ಪಳಿ ಹಾಗೆಯೆ ಸಾಗಲು ನಾಟಕಕಾರನ ಮೂರ್ತಿ ನಡೆದು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವುದು.]

ನಾಟಕಕಾರ— 'ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಮಾತಾಡಿರಿ' ಅಂತ ನನ್ನ ನೂಕಿದವರು ನೂಕಪ್ಪಣ್ಣನವರು (ನಗೆ). 'ನೀವು ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡೋದಿಲ್ಲ?' ಅಂತ ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣನವರು. (ಹೋಲದೆ ನಗೆ) ಇವರಿಬ್ಬರ ತ್ರಾಸದಿಂದ ನಾ ಸಾಕಪ್ಪಣ್ಣ ಆಗೀನಿ, ನಿಂಮುಂದ ನಿಂತೀನಿ (ತಡೆಯುಂಟಾದ ನಗೆ). ಬಂಗಾಲದೊಳಗೆ ಬರಗಾಲ ಅದೆ, ಪೇಪರಿನೊಳಗೆ ಓದತೀರಿ; ಪೇಪರಿಗೂ ಬರಗಾಲ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾ ಬರೆಯೋದನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತೀನಿ (ನಗೆ). ವಾಮನಾವತಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಾಲು ಇದ್ದುವು. ಕೇಳಿರಲ್ಲ? ಒಂದು ಬಂಗಾಲ, ಒಂದು ಕಂಗಾಲ, ಮೂರನೆಯದು ಬರಗಾಲ (ಮತ್ತೆ ನಗೆ). ಮೂರು ಕಾಲಿದ್ದರ ನಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಎಡಚು. ಎರಡಾದರೂ ಬೇಕು, ಸಾಲಕ್ಕಾದರೂ ಬೇಕು. ಎರಡೂ ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ಆದದ್ದಕ್ಕೆ ಎಡಚ ಆಗಿ, ಕಾಲಿಗೆ ಕಾಲ ತೊಡಕಾಲು ಹೊಡೀತೊ ಏನೊ— (ಉಕ್ಕೇರುವ ನಗೆ) ಬಂಗಾಲ ಬರಗಾಲದೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ಹೊತ್ತು ನಾವು ಸಭಾ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಆ ತೊಡಕು ಹ್ಯಾಂಗೆ ಬಿಡಿಸಬೇಕು ಅಂತ. ಮಾತು ಆಡೋ ದಿವಸ ಮುಗಿದುವು ಅಂಬೋ ನೂಕಪ್ಪಣ್ಣನವರ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಕೈ ಎತ್ತೀನಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಲ್ಪೀನಿ, ಮಾತು ಆಡೋದು ಬ್ಯಾಡ; ಆಡೋದಾದ್ರೆ ನಾಟ್ಯ ಆಡೋಣ, ಬಂದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ ಕೊಡೋಣ; ಉಳಿದ ದುಡ್ಡು ಮುಂದಿನ

ವರ್ಷದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಯ್ದಿಡೋಣ! (ನಗೆ ಮುತ್ತು ಚಪ್ಪಳಿ) (ನಡೆದು ಹೋಗುವಾಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮೊಹಲಾದಪರನು, ನೋಡುತ್ತ ಹೋಗುವನು. ಅನಾದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಗುತ್ತ ಚಪ್ಪಳಿ ತಟ್ಟುವರು).

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದುನಿಂತು) ಪೇಪರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಕೊಡವು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ ಅವರು ಈಗ ಮಾತನಾಡಿದವರ ಹೆಸರು 'ಸಾಕಪ್ಪಣ್ಣ' ಅಲ್ಲ 'ಶ್ರೀರಂಗ' ಅಂತ ಬರೆದುಕೊಡಬೇಕು (ಮತ್ತೆ ನಗೆ). (ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ) ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮಹಿಳೆಯರ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗಾಗಿ ಹೇಗುವ ಶ್ರೀಮತಿ ತೊಕಮ್ಮನವರು ಮಾತನಾಡುವರು, ಎಲ್ಲ ರೂ ಸಭ್ಯಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಡಬೇಕು.

[ಕುಳಿತವರು ತಂತಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ತೊಕಮ್ಮ ನಡೆದು ಬರುವಳು.]

ತೊಕಮ್ಮ:— ಪ್ರಿಯ ಭಾತೃ-ಭಗಿನಿಯರೆ, ಇಂದಿನ ಬರಗಾಲದ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಇಡಿಯ ದೇಶದ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹಳ ಮನೋವೈಥಿ ಆಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕರುಳು ತಾಯಿಯ ಕರುಳು. ಉಪವಾಸ ಸಾಯುವವರ ಚಿತ್ರ ನೀವು ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ. ಜೀವ ಹೋದ ತಾಯಿಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮೊಲೆಗೂಸು ಹಂಬಲಿಸುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಿ! ಆದ್ದರಿಂದ ಕೂಸಿನ ದನಿಯಿಂದ ಇಡಿಯ ದೇಶದ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕಳವಳ ಆಗಿದೆ. ಗಂಡನೇ ಗತಿ ಅಂತ ಬೇಡು, ಗಂಡ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಸಾಯೋವಾಗ ತನ್ನಗೂ ಉಪವಾಸೇ ಗತಿ ಅಂತ ಹೆಂಗಸು ತಿಳಿದೇಬೇಕಾಯ್ತು. ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದ್ದರೆ, ಹೆಂಗಸರ ಕೈಯೊಳಗೆ ರಾಜ್ಯ ಇದ್ದರೆ, ಆ ತಾಯಿ-ಗಮಳು ಇಂಥಾ ಬರಗಾಲ ಎಂದಿಗೂ ಬರಗೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದರೆ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಯುದ್ಧ ಇರತೀರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಡ್ಬಾರದೂ ಅನ್ನುವವರು, ಈ ಹೊತ್ತು ಬೀದಿಯ ಬಯಲೊಳಗೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಬರಿಮೈಲಿ ಸಾಯೋ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಏನ್ಮಾಡ್ತಾರ? ಅದಕ್ಕೇ ನಾವು ಹೇಳ್ತೀವಿ, ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು ಅಂತ! ಅಂದ್ರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಬಂಗಾಲದ ಜನರ ಉಪಚಾರ-ಆರೈಕೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ತಾಯಂದಿರು ಮುಂದಾಗಬಹುದು. ಮಾತಾಡೋ ದಿವಸ ಮುಗಿದುವು ಅಂತ ಮತ್ತೂ ಮಾತೇ ಆಡ್ತಾರ ಗಂಡಸರು; ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಾ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವವರು, ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಡುವವರಲ್ಲ. (ಎಂದು ಸೆರಗನ್ನು ಸಂಸದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುವಳು! ಚಪ್ಪಳಿ)

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ:— (ತಟ್ಟಿನ ಎದ್ದು ಬಂದು) ಸಭಿಕರೆ, ಈ ಹೊತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ತೊಕಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಬಹುಳೇ ಮನಸ್ಸಿನಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಯೋವರೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಪುರಸೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ, ಇಷ್ಟೊಂದು

ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಾಯ ಇದ್ದರೂ ಬಂದು ಮಾತಾಡಿದರು ಅಂತ ಈಗ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ವತಿಯಿಂದ ಅವರ ಆಭಾರ ಮನ್ನಿಸತೀನಿ. ಮತ್ತೆ, ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಮಾತಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರ. ದಾದ ಮೇಲೆ ನನಗ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನ ಹೇಳತೀನಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದು ನಿಂತು) ಬರಗಾಲದ ಮಹತ್ವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಿದೆ ಅಂಬೋದನ್ನ ಈ ಹೊತ್ತು ನಂ ಸಭಾ ನೋಡಿ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ ನಾ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಮಾತು ಯಥಾರ್ಥ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಂ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲೋ ಕವಿಗಳೆ ಸಾಕಿ. (ಚಪ್ಪಾಳ) ಅವರ ಮಾತು ನೀವು ಕೇಳಿಕೊಡಬೇಕು. (ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

[ಒಳಗಿನಿಂದ 'ಕನಿತಾ ಅಂದು ತೋರಿಸಿ' 'ಹೌದು, ಬರಗಾಲದ ನ್ಯಾಯ ಬತದಿದ್ದರೆ—' ಎಂಬ ಕೂಗು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ]

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು) ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಎಂತಹಾದು ಅಂಬೋದನ್ನ ತಾವು ಲಕ್ಷ್ಯದಾಗ ಇಟ್ಟೀಕು. ಬರಗಾಲದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿಗಳು ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ, ಕೇಳಿಕೊಡಬೇಕು. (ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ಕವಿತಾದೊಳಗೆ ಬರಗಾಲ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅಂಬೋದು ಅವರಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತು.

ಕವಿ— (ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದು) ನಾನು ಕವಿತಾ ಓದೋದಿಲ್ಲ, ತಾವು ತಾಳ ಹಿಡೀಬಾರು (ಸಗ. ಚಪ್ಪಾಳೆಯೂ ತಡೆಯುವುದು) ಕವಿತಾದೊಳಗೆ ಬರಗಾಲ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ, ಬರಗಾಲದ ಸಭಾದಾಗ ಕವಿ ಯಾಕ ಬಂದ ಅಂತ ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು (ಸಗ)— ಅಂದ್ರೆ ಕೇಳಿದ್ರಿ ಅಂತ ತಿಳಿಯೋಣ. ಅದನ್ನೇ ನಾ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀನಿ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಡೆದ ಭಾಷಣ ಕೇಳಿದರೆ ಇಂದಿನ ಸಭಾಕ್ಕೆ ನನ್ನಂತಹ ಒಬ್ಬ ಬಡಕವಿಯ ಭಾಷಣಾನೂ ಆಗತ್ಯ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಬರಗಾಲ, ಉಪವಾಸ, ಸಾವು, ತಾಯಿಕರುಳು— ಇಂಥಾ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವವರು ಜೀವನವನ್ನೇ ಯೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕಂದ್ರೆ, ಜೀವನ ಅಂದರೆ ತಿನ್ನೋದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ. Man does not live by bread alone. ಅನ್ನ ತಿಂದು ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಇರೋದಾದ್ರೆ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಮನುಷ್ಯ ಏನು ಹೆಚ್ಚಿನವ ಆದ? ಅಲ್ಲ—ಅಂದ್ರೆ—ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಅಂತ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೀರಿ ಅನ್ನೋ ಕಲ್ಪನಾದಿಂದ ಹೇಳಿನಾ ಈ ಮಾತನ್ನೆ? (ಅಲ್ಲವೆ ಸಗ) ಮನುಷ್ಯ ಭಾವನಾ ಜೀವಿ, ಬಕ್ಕಿರ-ಜೀವಿ ಅಲ್ಲ. ಅನ್ನ ಇಲ್ಲದ್ರೆ ಸಾಯೋದು ಹೊರಗಿನ ದೇಹ, ಒಳಗಿನ ದೇವ ಅಲ್ಲ! ಅನ್ನದ ಪಂಗು ನಮಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ವರ್ಣಾಶುನ್ಯವರ್ಷ ಅನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಿದ ಯೋಗಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ನಾವು ಎಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದೀವಿ? ನೀವು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿರಿ, ಆದ್ರೆ ಈ ವಿಚಾರಾನೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಾಗ ಇಟ್ಟಿರಿ ಅಂತ ನಾ

ಹೇಳೋದು. ಮಾತು ಬ್ಯಾಡ ಅನ್ನೋದನ್ನ ನಾನೂ ಒಪ್ಪತೀನಿ, ಆದ್ರೆ ಅನ್ನ ಬೇಕೇನು? — ಅಂತ ನಾ ಕೇಳೋದು. (ಹೋಗುವನು. ಹೊರಟಿ ತರುವಾಯ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಗದ್ದರಿಸುವುದು).

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಕೈಸನ್ನೆ-ಯಿಂದ ಕರೆದು, ಅವನೊಡನೆ ಏನೋ ಖಸುಗುಟ್ಟಿ, ತರುವಾಯ ಗಂಟಲನ್ನು ಸರಿಸಿಡಿಸಿಕೊಂಡು) ಹಿರಿಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಆದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದೊಳಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯ ಆಗ್ಬೇಕು ಅನ್ನೋದೂ ಒಂದು ಸುಯೋಗ, ಅದು ಈ ಹೊತ್ತು ಕೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಭವ ಹಿರಿಯರಾದಂಥಾ, ನಮ್ಮ ನಗರದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭರಾದಂಥಾ 'ಮಹಾರಾಯ' ಬಹಾದ್ದೂರ' ಮೂಕಪ್ಪನವರು ಮಾತಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಮೌನಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಡಬೇಕು. (ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು)

ಮ. ರಾ. ಬ. ಮೂಕಪ್ಪ— (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ ಮತ್ತು ಬಂಧು-ಭಗಿನಿಯರೆ, ಈ ದಿನ ತಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಿದೆ. ಆದರೆ ತಾವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಬರಬಾರದು ಅಂತ ನನ್ನ ವಿನಂತಿ ಆದ. ಯಾಕಂದರೆ, ಇಷ್ಟು ಜನರು ಕೂಡಿದಾಗ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರೋದು ಅವಸರದ ಕೆಲಸ ಆದಿತ್ತೇನೋ ಅಂತ ನನಗ ಧಾಕ (ಹೆದರಿಕೆ) ಆದ. ಬಂಗಾಲದೊಳಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಯ್ತಾರ ಅಂಬೋದೇನೋ ಖರೆ (= ನಿಜ). ಆದ್ರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಮಗೇನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತದೆ? ಎಷ್ಟು ಜನಾ ಸಾಯ್ತಾರೆ, ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಾಯ್ತಾರೆ, ಮುಂತಾಗಿ ಅಂಕಿ-ಸಂಖ್ಯಾ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು. ಸರಕಾರದವರು ಇದರದಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಯೋಗ್ಯ ಕಂಡದ್ದನ್ನ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಅಂಬೋದರೆ ಖಾತ್ರಿ ಅದ ನನಗೆ. ಅಲ್ಲಿ ತನಕಾ ಬೇಕಾದರೆ ನಾವೂ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡೋಣ. ಈವತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆ ಕಮಿಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟವರೆಲ್ಲಾ ಕಮಿಟಿಯ ಮೆಂಬರರು (ನನಗೆ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು, ಸನ್ನ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ.) ಈ ಕಮಿಟಿಯವರು ಮಾಹಿತಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಲಿ, ಏನ್ಮಾಡ್ಬೇಕೆಂಬೋದನ್ನ ನಮಗೆ ಹೇಳಲಿ, ನಾವೂ ನೀವೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. (ಚಪ್ಪಾಳೆ ಇಡೀ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು).

[ಕೆಲಹೊತ್ತು ಶಾಂತತೆ. ಆ ಮೇಲೆ—]

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದು) ನನ್ನ ಸಹದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೆ, ಈ ಹೊತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಏಕಕಂಠರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಳಕಳಿಯನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದಿವಿ. ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಯ ಬಹಾದ್ದೂರರು ಮೇಳಿ-ಧಾಂಗ ಇಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲೇ ಒಂದು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡೋಣ, ನಾಳಿನಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡೋಣ. ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಂದ ತಾವು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪತೀರಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಸಂಬಿಗೆ. (ಚಪ್ಪಾಳೆ). (ಗಾಂಧೀರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ) ಬಾಂಧವರೆ, ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಂದಿನದು ದುಃಖದ ಪ್ರಸಂಗ. ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಆಹುತಿ-

ಯಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದುನಿಂತು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡೋಣ. (ಸಭಿಕರು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಒಳಗಿನಿಂದ 'ಕುಂತ್ಯಂತು ಕಾಲ ಜುಂಜಿದೀತೆ' ಎಂಬ ಧನ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಗೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುವನು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೋ ನೋಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ) ಈ ಸಭಾದೊಳಗೆ ವರಸಮಾಡಿಯಾರು ಯಾರಾದರೂ ಅಂತ ನನಗ— (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಧಾವಿಸುತ್ತ ನಡೆದು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾ ಕಣೆಯುವನು).

ವ್ಯಕ್ತಿ— (ಅಶ್ಚರ್ಯದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಸಭಾದ ಕೆಲಸ ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ಯಾವ? ಹಾಂಗೆ ಕೇಳಿದ್ದು ನೀವು ಹೇಳಾಕ ಮುಂಜೇ ಏಳೇಕಂದಿದ್ದಿ. ಆದ್ರೆ ಅದೇ ಹೇಳಿದನಲ್ಲ ಕಾಲ ಜುಂ ಹಿಡಿತೂಂತ— (ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಗೆ).

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ— (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಇವತ್ತಿನ ಸಭಾ-ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸೋಮುಂಜೆ ನಾಳೂ ಎಲ್ಲಾರದೂ (ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತ) ಎಲ್ಲಾರದೂ ಆಭಾರ ಮನ್ನಿಸ್ತೀನಿ. ಹೊತ್ತು ಬಹಳ ಅಗೇದ, ಆದ್ರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಭಾರಮನ್ನಿಸದೇ ಇರೋದು ಶಕ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಅವರು—

ವ್ಯಕ್ತಿ— (ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ) ಸಭಾ ಮುಗಿಸ್ಪಾಡ್ತಿ, ಹಿರೇರ! ನಂದು ಒಂದಿಲ್ಲೆ ಪೇಳೋದ್ದೆಂತಿ—

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಎದ್ದು, ಅಧಿಕಾರದಿಂದ) ಈವೊತ್ತಿನ ಸಭಾ-ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು.

ವ್ಯಕ್ತಿ— (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಹಿರೇರ, ನಾ ಮಾತಾಡೋದಿಲ್ಲ— ನನ್ನೆಲಸ ಅಂದ್ರೆ— ಅದ್ಯಾರೂ ಉಪಾಸ ಸಾಯ್ತಾರ ಅಂದಿರಲ್ಲ— ಇಕ!— (ಹೊತ್ತ ಹೊತರದೆ ಜುಂಗೆದೆ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಅವರೆಲ್ಲ— ರ್ತಾರ ನನ್ನೊತ್ತಿಲ್ಲ— ಈ ಮುಕ್ಕದಾಣೆ ಆನೇರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರ—

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ— ನಾಳಿನಿಂದ ಕಮಿಟಿ ಕೆಲಸ ಸುರುವು. ಕಮಿಟಿಯ ಕಛೇರಿಗೇ ತಂದ್ಬಾಡು.

ವ್ಯಕ್ತಿ— ಬಂಗಾಲ ಅಂದ್ರೆ ಯಾವೂರು ಅಂತ ನನ್ನೊತ್ತಿದ್ದು ನಾ ಯಾಕ ನಿಮಗ ತರಾಸ ಕೊಡ್ತಿದ್ದಿರಿ— ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವನಂತೆ) ಈಗ ಸಭಾದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿತು.

[ಗಡಗಹಿಸುವ ನಗೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೆಚ್ಚನಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಭೈರ್ಯದಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಹೊಲಟು ಹೋಗುವನು. ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಬರಿದಾಗುವುದು. ಭಾಷಣಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಗ್ಲೇಡಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವರು.]

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೋದತ್ತ ನೋಡುತ್ತ) ಯಾವೂರು ಹುಂಬನೊ!

ಸೂಕಪ್ಪಣ್ಣ— ಈಗ ಹುಂಬ ಅನ್ನೋವಾಂಗ ಇಲ್ಲಿ! ಧಾರಣೆ ಏರಿದ್ದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರ ಪೈಕಿ ಇರ್ದೇಕು ಇಂವ!

ನಾಟಕಕಾರ— ಅಹುದು. ಈ 'ವಾಕಪ್ಪಣ್ಣ' ಅವರದೂ ಒಂದು ಜಾತೀನೇ ಅಗೇದ!

[ನಗೆ]

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— (ಕೈಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ) ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯ್ತೋ!

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ— (ದುಸಿಸಗೆಯಿಂದ) ಇನ್ನೇನು ಬಹಳ ತಡೆ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ ಬರಗಾಲ ಕಛೇರಿಫಕ್ಸ್! ಜಹಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಅಗೇದ—

ಹ. ಸ. ಆಹಾರ್ಯ— ಜಹಾ!

ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣ— ಜಹಾದ ಹೊತ್ತಲ್ಲ ಇದು—

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ— (ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ) ಬಾಳೇಹಣ್ಣಾ ಇವೆ.... (ಯಾ. ನನ್ನು ನೋಡಿ) ಜಹಾದ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲ ಅಂತ ನಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. (ಗಡಗಹಿಸುವ ಮುಸಕೆಯಿಂದ) ಅದಕ್ಕೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅವಲಕ್ಕಿ, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಶಿರಾ ಮಾಡಿಸೀನಿ.

ಮ. ರಾ. ಬ. ಮೂಕಪ್ಪ— (ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ) ನಿನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥಾದ ಮುಂದೆ ಕಲೆಕ್ಟರ್-ಗವರ್ನರರ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಸುದ್ದಾ (ಸಹಿತ) ಝುಕ್ಕಿಸಿತು, ನೋಡೋ! (ಮನು ನಗೆ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ— ಹೋಗೋಣ ಹಾಗಾದ್ರೆ, ಲಗೂನೆ ಮುಗಿಸಿ!

ಕನಿ— ಅಂದ್ರೆ ಉಟಕ್ಕೂ ಅದಕ್ಕೂ ಅಂತರ ಇರ್ದಿ ಅಂತ— ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ. ಹಹ!

(ನಿರುಪಾಯರಾದವರಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುತ್ತ ಹೊರಡುವರು.)

[ತೆರೆ]

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತನು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

(ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ)

ಶ್ರೀ. ರಂಗರಾವ ತಲಚೇರಿಕರ ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.
ಮಂಗಳೂರು

★

ಇಡೀಯ ನಾಡನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂದೋಲನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುವ ಹಾಡೇ
ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸುಖದ
ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ
ಗೀತವು— ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಿದ್ದರೂ
'ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ'ದ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗದು!

ಒಯಂಕಿಯ ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶ
ಕಾಯಕಿಣಿಯವರು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ಕುರಿತು ಒಂದು
ವಿಚಾರಪರಿಪ್ಲವವಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ
ಅವರು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾದ "ವಂದೇಮಾತರಂ"
ಹಾಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗಲು ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಸಾಧಾರ-
ವಾಗಿ ತೋರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು
ಯಾವಾಗಲೂ ಆಳವೂ ವಿಶಾಲವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವು-
ಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಗಿದ್ದ ತಪ್ಪನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಠಿಣವೇ ಸರಿ.
ಆದರೆ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ, ಅವರು ಒಂದು
ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆಯೆ
ಹೊರತು, ವಿಶಾಲವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಂತೆ
ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಡು
ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಮಿಸಿತೆಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಅವರು
ಸಾಕಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಲಿಲ್ಲ. 'ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವು ಹೇಗಿರಬೇಕು?'
ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ
ಸೂತ್ರದಂಡದಿಂದ "ವಂದೇಮಾತರಂ" ಗೀತವನ್ನು ಅಳಿದು,
ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗಲು ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ದೇಶಭಕ್ತರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ರಾಷ್ಟ್ರ-
ಗೀತವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾದರೆ, ಅದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣ-
ಯಿಸಲು ಗೌರೀಶರು ಹೇಳುವ ಸೂತ್ರಗಳ ಬರೆಗಲ್ಲೇ ಸರಿಯಾ-
ದುದು. ಆದರೆ, ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಗೀತವು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ

ವಾಗಬಲ್ಲದೇ? ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ-
ದಲ್ಲಿ ಸರಳತೆಯೂ ಸುಬೋಧತೆಯೂ ಇರಬೇಕು'. ಆದರೆ,
ಇವು ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಾಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವೆಂದು
ಜನಮಾನ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಬರೇ ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಒಂದು
ಹಾಡು ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಿದ್ದ ಕವಿ
ಸರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಕ್ಬಾಲ್‌ರಂತಹರಿಂದ ರಚಿತವಾದ—
ಗೌರೀಶರೇ ಉತ್ತಮವೆಂದೊಪ್ಪುವ— "ಸಾರಿ ಜಹಾಂಸೆ
ಅಚ್ಛಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಹಮಾರಾ" ಯಾಕೆ ಎಳೆಪೂ
ಜನಾದರಣೀಯವಾಗಿಲ್ಲ?

ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಗಳನ್ನೂ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿ-
ಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದ ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರಾದರೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ
ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗೀತವು
ಕೇವಲ ಅದರ ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
ಪಡೆದ ಒಂದು ನಿರ್ದರ್ಶನವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲರೇ? ಅವರ
ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಗಳಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ "ಲಾ
ಮಾರ್ಶಲಾರ್ಸ್" ಕೂಡ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು
ರಚಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಮೊದಲಿಗೆ ಹಾಡಿದ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ.
ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು 'ಫ್ರೆಂಚ್ ರಿವೊಲ್ಯೂಶನ್' ಎಂದರೆ
ಕ್ರಾಂತಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ. ಇಡೀ ನಾಡೇ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಧ್ಯೇಯ
ಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಸಮಯವದು. ಅದನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ
ಹಾಡಿದ್ದು ಪ್ಯಾರಿಸಿನ ರಕ್ತಣಿಗಾಗಿ ಹೊರಟ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಪೂರಿತ-
ವಾದ ತರುಣಸೇನೆ. ಅದನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ ಹಾಡಿದ ಸನ್ನಿವೇಶದ
ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಫ್ರೆಂಚರು "ಮಿಂಚು
ಸಂಚರಿಸಿದಂತೆ ಪರವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ." ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ
ಅದು ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ಉಜ್ವಲ ಘಟನೆಗಳ ನೆನಪನ್ನು
ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ತರುತ್ತದೆ. ಆಲ್ಲದೆ ಅವರ ಆರೀತಿಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ
ಪರವಶತೆಗೆ ಕಾರಣವು ಸೂತ್ರದಂಡದಿಂದ ಅಳಿದ "ಲಾ
ಮಾರ್ಶಲಾರ್ಸ್"ನ ಉತ್ಕರ್ಷವಲ್ಲ.

ರತಿಯನರ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೂಲಿ-
ಕಾರ ಗೀತವೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಲು ಅವು ಮೊದಲ ಬಾರಿ
ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶ-ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇ ಕಾರಣ.

ಈ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.
ಅದೆಂದರೆ, ಇಡೀ ನಾಡನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ
ಅಂದೋಲನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲ್ಪಡುವ ಹಾಡೇ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ
ವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸುಖದ ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ
ರಚಿತವಾದ ಗೀತವು— ಎಷ್ಟೇ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಿರಲಿ— ಅದು
ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವೆಂದು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾಗಲಾರದು.

"ಜನಾಂಗದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕುದುರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಉದ್ಯೋ-
ಗಕ್ಕೆ ಹೂಡಿ, ಉತ್ಕರ್ಷದ ಗುರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಥವು ನುಗ್ಗಿ ನಡೆ-
ಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದಲ್ಲಿರಬೇಕು,"

ಎಂಬ ಅಮೃತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗೌರೀಶರು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಹಾಡುಗಳೇ ಆಗಿನ ಉಜ್ವಲ ಹಾಗೂ ರೋಮಾಂಚಕಾರಿಯಾದ ಘಟನೆಗಳ ನೆನಪನ್ನು ತಂದು, ಗೌರೀಶರು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲವೇ ಹೊರತು, ಅಂತಹ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಬರೇ ಹಾಡಿನ ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಎಂದೂ ಬರಲಾರದು.

“ವಂದೇಮಾತರಂ” ಹಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆಯೇ—ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಈ ಗೀತವು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಬಂಕಿಮ ಚಂದ್ರರ “ಅನಂದ ಮಠ” ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ. ಅದರಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಗುಂಪಿನವರು ಅದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರಿಗೆ ಅವರು “ತುಂಟರವಡೆ”ಯಾಗಿ ತೋರಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಶ್ವರ್ಯ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಬುದ್ಧಿಬದ್ಧಕ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ ಮೈಗಳ್ಳರಲ್ಲ. ದೇಶಪ್ರೇಮಪೂರಿತರಾಗಿ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೋರಾಡುವವರೆಂಬುದನ್ನು “ಅನಂದ ಮಠ”ವನ್ನು ಓದಿದ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ಗಳೆಯಲಾರದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಮರ, ಇವುಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಬೀರಿದುದು ಈ “ಅನಂದಮಠ” ಕಾದಂಬರಿ. ಇದರ ಕರ್ತನೇ “ವಂದೇ-ಮಾತರಂ” ಹಾಡನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು.

೧೮೫೬ನೆಯ ‘ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಮರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂದೋಲನವೆಂದರೆ ೧೯೦೫ ನೆಯ ಇಸವಿಯ ‘ವಂಗಭಂಗ’ಕ್ಕೆ ಎದುರಾದ ಚಳವಳಿ. ಆ ಚಳವಳಿಗೆ ಈ ಹಾಡೇ ಕವಿತಾರೂಪೀ ಪೋಷಕವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಉದಯವಾದುದು ಆಗನ್ನೆ ಬಹುದು. ಆ ಉದಯಕಾಲದ ಉದಯರಾಗವೇ ‘ವಂದೇ-ಮಾತರಂ’! ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಯಾವತ್ತೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ಹಾಡು “ಸರ್ವತೋಮುಖ”ವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರಿಗೆ ಈ ಹಾಡು ದಂಡಿನ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ನೀರಸವಾಗಿ ತೋರಿ-ಬಹುದು; ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಹಾಗಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ವಾಸ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮರುಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿಗನಸನ್ನು ಕಂಡ ಕವಿಯೇ ಇದನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ ಹಾಡಿದವನು. ಆಳರಸದ ದಬ್ಬಳಿಕೆಯನ್ನೆದುರಿಸಿದ ದಂದಿನ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲೇ ಅದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಈ ಹಾಡು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ-ವೀರರ ಬಿಸಿರತ್ತದಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವತೊಟ್ಟ ಹಾಗೂ ನರಕಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ಪುತಾತ್ಮರ ಚಿತ್ರವು ಮನಶ್ಚಕ್ಷುವಿನ ಎದುರು ಬರುವುದು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಾಧನೆಯ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಉಕ್ಕಿಬರುವುದು. ದಂಡಿನ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲೆಷ್ಟೋ “ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ನೌಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಆರಾಧನೆಯ ಅಯೋಧ್ಯೆ”ಯಲ್ಲೂ ಅದು ಅಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು. ವರಕವಿಗಳು ಸುಖಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿ ಬರೆದ ಯಾವ ಹಾಡೂ ಇದರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು.

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ತೋರಿಸುವ ಅನಾದರ-ಆಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಅದರ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿರಬಹುದೇ?—ಎಂದು ಗೌರೀಶರಿಗೆ ಅನುಮಾನವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಂಕೆಯು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋರಿಸುವ ಆಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ನ್ಯೂನತೆಯ ಫಲವಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಗೌರೀಶರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂತ ಸಾರಹೀನವಾದ “God save the king” ಹಾಡುವಾಗ ಹಾಗೂ ಕೇಳುವಾಗ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನು ನಾಗರಿಕತೆಗೇನೇ ಧನ್ಯವೇನಿಸುವಷ್ಟು ತಪ್ಪರತೆ, ತನ್ಮಯತೆಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದನೇ? ನಮ್ಮ ಕುಂದು-ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಲಾರದು.

ಇನ್ನು ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’ ಗೀತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರಿಗೆ ಕಾಣುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ. ಈ ಗೀತವು ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪ್ರಚುರ ವಂಗಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನತೆಗೆ ಅರ್ಥ-ಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಸಿಗಲಾರದು” ಇದು ಅವರ ಒಂದು ಆಕ್ಷೇಪ. ಆದರೆ, “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಗೀತದ—ಈಗ ಹಾಡಲಾಗುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ವಂಗಭಾಷೆಯದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ ಯಾವ ಶಬ್ದವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತೂ ಶಬ್ದಗಳು ಸರಳ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕಂತಹವು; ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯಲಾರದಷ್ಟು ಗಹನ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ, ಕಠಿನ ಶಬ್ದವಾಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರ ಈ ಆಕ್ಷೇಪವು ನಿರಾಧಾರವಾದುದು.

“ಸಂಸ್ಕೃತವು ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾಹಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅದು ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಬಹುದು.” ಇದು ಗೌರೀಶರು ಹೇಳುವ ದೊಡ್ಡ ಅಡ್ಡಿ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿಯವರು ಕೇವಲ ವಾದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೂಡಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸುಜ್ಞಾನರಾದ ಅವರು ಈ ರೀತಿಯ ಆಕ್ಷೇಪದ ಯಥಾರ್ಥತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನೆಂದೂ ಇಡಲಾರರು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಚಾತೀಯ ಭೂತವನ್ನು ಕಾಣುವ ಜಿನ್ನಾಸಾಹೇಬರ ವಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಕನ್ನಡಕದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗೌರೀಶರು ನೋಡ.

ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗೌರೀಶರು ಹೇಳುವ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನಾಂಗವೆಂದರೆ ಯಾವುದು? ಭಾರತವು ಒಂದು ದೇಶವಲ್ಲ-ವೆಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಒಂದು ಪುತ್ಯೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಗೌರೀಶರು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೆ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಿಷ್ಟೇ: “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಗೀತ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಲ್ಲದೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಯಾರ ಅಂಬೋಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಸಹ್ಯತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು?

ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಗವಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಮಾಜದ ಪರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತವೆಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆಂದು ಗೌರೀಶರು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ ಬರೆಯಲು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಗಂಧವಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಹೊಸ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗೌರೀಶರು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಿರುವರು?

“ಈ ಗೀತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಭಾಗೋಲಿಕ ವರ್ಣನೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ” ಎಂಬುದು ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರ ಮತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆ. ಆದರೆ ಅವರೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಕೇವಲ ನಿರಾಕ್ಷೇಪಕರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ದರಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾತರದ ಮತಭೇದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಭಾಗೋಲಿಕ ವರ್ಣನೆಯೇಂದೇ. ಯಾವ ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವ, ಮತ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮನುಷ್ಯನೇ ಆಗಲಿ, ಭಾರತದ ಭೂಗೋಲ ಹಾಗೂ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗದ ಔದಾರ್ಯ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಮಾನ ತಾಳದಿರಲಾರ. ಎಂದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವು ಕೇವಲ ಭಾಗೋಲಿಕ ವರ್ಣನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡುದು, ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಿತೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

“ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಗೀತವು ಗತಿಮಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ಗೀತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾರವೆಂದೂ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ನೋಡಲಾರವೆಂದೂ ಗೌರೀಶರ ಕೊನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪ. ಈ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನೆತ್ತುವಾಗ ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದ ಮೇಲೆ-ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಮರೆತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಾಗೃತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಅಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ, ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಉಚ್ಚತಮ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಕವಿಪ್ರದಯದ ವಿಕಾಸ; ರಾಷ್ಟ್ರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬಗ್ಗಿ ತೋರಿಸುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕತೆ. ಒಂದು ಗೀತವು ಗತಿಮಯವೂ ಅಲ್ಲವೂ ಎಂಬುದು, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ

ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಅರ್ಥದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಗೀತದ ಇತಿಹಾಸ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಇದುವರೆಗಿನ ಉಜ್ವಲಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿದ್ದ ಸ್ಥಾನ, ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಪಡೆದ ಮನ್ನಣೆ ಇವುಗಳೇ ಒಂದು ಗೀತಕ್ಕೆ ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡು, ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದರೂ ಪ್ರಗತಿಯೊಂದಿದೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಗೀತವು ಗತಿಮಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪಿರದ ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರ ತಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಕೆ ಧ್ವಜ-ಗೀತವು ಇದ್ದುವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದ್ದು ತುಸು ಅಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿಜಯದ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ ಗೌರೀಶರಿಗೆ ಅದು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಭಾವೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಪ! ಅದನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯು ಇದನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಂಡರೆ, ಕವಿ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕನು ಕಂಡಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ, ವಿಶ್ವವಿಜಯವೆಂದರೆ ‘ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ವಿಜಯ’ ಎಂಬರ್ಥ ಒಂದೇ ಬರುತ್ತದೆಯೆ? ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಜಯ ಅಥವಾ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವದ ವಿಜಯ ಯಾಕಾಗಬಾರದು? ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶರು ಬರೇ ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥವನ್ನಷ್ಟೇ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಈ ಆಕ್ಷೇಪವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಧ್ವಜಗೀತವೆಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವಾಗಲಾರದು. ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಂಕೇತಿಕ-ಸ್ವರೂಪವಾದರೂ, ನಮ್ಮ ಧ್ವಜಗೀತದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜದ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಧ್ವಜದ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಆಶೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಧಾರ ಇವಿಷ್ಟೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತದಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂಡಬೇಕಾದ ನಾಡಿನ ಕಬ್ಬಿನೆಯು ಧ್ವಜಗೀತದಿಂದ ಬರಲಾರದು. ಜನನಮುಪಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾಡು, ಗುಡಿ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಎಂದ ಬಳಿಕ, ಗುಡಿಯ ಹಾಡು ನಾಡಿನ ಹಾಡಾಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

“ವಂದೇ ಮಾತರಂ”ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಒಣ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿದರೂ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ, ಆಭ್ಯುದಯ, ಇವುಗಳ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಅಧಾರರಹಿತವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಳೆಯದಿರದು. ಅಧುನಿಕ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಆದಿಕವಿ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರು ನಾಡಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿಗನನನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಡಿದ ಈ ಹಾಡಿಗೆ, ಈ ವರೆಗೆ ಆಗಿಹೋದ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುವ ದೇಶಭಕ್ತರ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ಖಳಖಳ

(೪೭ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ)

ಧಕ ಧೈ!

೩. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ

(ಶಾಂಡವನ್ನಕ್ಕ—ಪ್ರಥಮಪಾದ—ವಿಕಟವಿನ್ಯಾಸ)

ಬೋಳ ಬೈಲಲ್ಲಿ ಬಿಸ್ತಾಗ್ ದುಡ್ಡು
ಅರಹೊಟ್ಟೇನೆ ಅಂಜ್ಲೇ ಕುಡ್ಡು
ಒಕ್ಕಾ ವ್ವ್ ತಲೇ ಹುಟ್ಟಾಯ್ತು,
ಜಗ್ಗೇ ಅದ್ವಿಗ್ ಕಿಟ್ಟಾಯ್ತು !!
ದೇವ್ರು-ದಿಂದ್ರನ್ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ,
ದಣಿಗೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಕಾಲ್ಪಿದ್ ಕಾಡಿ,
ಜೇಡಿದ್ದಾಯ್ತು ಯರ್ತ !
ಒಕ್ಕಾ ವಂಗಿ ಬರಿ-ಬರಿಹೊಟ್ಟು
ಉಟ್ಟೊಂಪೊಂದು ಹರ್ಕ್ ಲಂಗೋಟ
ಮಾತ್ರ ಉಳಿತು ತುರ್ತ !
ಎಲ್ಲ ಚರ್ಮಾ ವೈಯಾಯ್ತ ಸೋಗಿ
ತಲೆಯೊಳಗಿದ್ದಾ ಚಕ್ರಾ ತಿಗಿ,
ಒಕ್ಕಾ ವ್ವ್ ಥಕ್ ಥಕ್ ಧೈದಾ
ಕುಡ್ಡು ದೇವ್ರುಗ್ ಬೈದಾ !
ಊರೊಳಗಿರೊ ದೊಡ್ಡಗ್ರಾಸ್ತೊಬ್ಬ
ಇಡ್ಲಿ-ದೊಡ್ಲಿ-ಹೋಳ್ಳಿ ಹೆಬ್ಬ
ಉಂಡಾಕೊಂಡ್ "ಹುಟ್ಟಾ ಇಲ್ಲೇಳು,
ದೇವ್ರು ಮಾಡ್ಲಿಲ್ ನಿನ್ ಹಾಳು !
ಬಡವನ್ ಸುಲೇ ಮಾಡೊ ಜನ್ಮ
ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೆಟಗೇಗ್ ತಂದ್ರು !
ದೇವರ್ನ್ ಹೀಗ್ ಬೈಬ್ಬಾಡ್ !
ಅವನ್ ತಪ್ಪಿಲ್ ಬೈಬ್ಬಾಡ್ !"
ಅಂಕಂದ್ಲಾಡ್ಲಿ "ವನ್ಮಾ ಗ್ರಾಸ್ತ !
ನೀವನ್ ದೇವ್ರು ವಕೀಲೋ ದೋಸ್ತ ?
ನನ್ ಕಿವೀಲೇ ಹೇಳ್ವೆಡು !
ಮತ್ತಾಗ್ ನಾ ಹೇಳೊದಿಲ್ಲ
ದೇವ್ರುಣಪ್ಪಾ ಹೇಳ್ವೆಡು !"
ಅಂತ್ಲೇ ಥಕ್ ಥಕ್ ಧೈದಾ—
ಕುಣ್ಣೋತ್ ದೇವ್ರುಗ್ ಬೈದಾ !
"ಬಡವರ್ನ್ ಸುಲೇ ಮಾಡೊ ಕಳ್ಳ
ಬಂದೀಲ ದೇವ್ರು ಯಾಕ್ ಇಡೊದಿಲ್ಲ ?
ಅಂಸ್ ಯಾಕ್ ಸುನ್ನೇ ಕೂತಾನೆ ?
ಸ್ವಾರ್ಥ ಮನ್ಯಾರೀಗೆ ದೇವ್ರು
ಕುಸ್ತಾಗ್ಲೊ ಸೋತಾನೇ ?"
ಅಂದ್ಲೋತ್ ಥಕ್ ಥಕ್ ಧೈದಾ,
ಕುಣ್ಣೋತ್ ದೇವ್ರುಗ್ ಬೈದಾ !

ದೇವ್ರು

'ಗಾಂಜ್ ಬಡ್ಡ'

(ಜನವರಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದೇವರ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸವಾಲು)

ತೆಲ್ಲಾಗ್ ತುಂಬ್ಲಾಕ್ ಬರಬ್ಬಾಡಣ್ಣಾ—

ಇಲ್ಲದ ದೇವರ್ ಬೋಡ್ಲ !

ಬಡವರ ಬಾಳಿಗ್ ಅವ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು

ತೋರಸ್ ಏನ್ನೆತ್ ಸಾಡ್ ?

ಮುಟ್ಟಿದ್ ಕಣ್ಣನ್ ತೆಗದರ್ ನೋಡು—

ದೇವ್ರು ಹೇಗ್ ಹೆಂಟೇ-ಕಲ್ಲು

ಏರಸತರಾರ್ ಕಂಡ್ ಕಂಡ್ ಜನ್ಮ;

ಎಲ್ಲೆತ್ ದೇವರ್ ಸಲ್ಲು ?

ಊರಿನ ಗೌಡಾ ತಾ ಕುಂತೊಂಡು

ಎಡೋರ್ ದ್ವಾಪ್ತ ಹೂಲಿ !

ಊರ್ ಉಬ್ಬು ಉಸರ್ ಅಡಗ್ಗಿಡಗ್ಲೋ—

ಅ ಮ್ಯಾಗ್ ಗೌಡನ್ ಬಿಲಿ ?

ದೇವರ್ ಸಾಲಿಗ್ ನಮ್ಮನ್ನ ಹಾಕಿ

'ಕುಂತೋರ್ ತಲೇ ಮಡ್ಲ !

ಅವ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದನ್ ಕಲ್ತ್ರಿ ತೇರು—

ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೂ ಗೊಡ್ಲ !

ಕಣ್ಣಿಗ್ ಶಾಂಬಾಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಯಾತ್ ?

ಯಾತಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಗೀಸ್ತಾ ?

ದೇವ್ರುಗ್ ವತೇನ್ ಇಷ್ಟ ಬಡ್ತಾನೆ—

ಕೊಡ್ಲಿಷ್ಟ ಅನ್ನ-ವಸ್ತ್ರಾ ?

ದೇವರ ಸಾಲಕ್ ನೀ ಇನ್ಮಾಗ್

ಕೂಡಿದ ಬಾಡೊ ಬದ್ಲಿ !

ಮಾತಿಗ್ ಮಾತೊಳ್ ಹೊಂದ್ರಾವಣ್ಣಾ,

ರೇಗಸಬ್ಬಾಡಾ ಹಣ್ಣಿ !

ತೆಲ್ಲಾಗ್ ತುಂಬ್ಲಾಕ್ ಬರಬ್ಬಾಡಣ್ಣಾ

ಇಲ್ಲದ ಹುಟ್ಟುಪ್ಪ ಬೋಡ್ಲಾ !

ಬಡವರ್ನ್ ಬಡವರ್ನ್ ದೇವ್ರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು

ತೋರಸ್ ಏನ್ನೆತ್ ಸಾಡ್ ?

ಪರೋಪದೇಶ

(ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ ಸಹಿತ ಸಣ್ಣ ಕತೆ)

೩೯. ರಾನುಪ್ಪ ನೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯಾ, ಏನಕ್ಕೆ, ಸಿದ್ಧಾಪುರ

★

“ಯಾರು ? ಏನು ಕೆಲಸವಿದೆ ? ”

ಅರಾಸು ಮುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಒರಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಗನ್ನಾಥ-ರಾಯರು, ಮುಖದ ಮುಂದೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರವನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿ, ಬಂದ ತರುಣನನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು.

“ ನಾನು.... ! ”

ಬಂದಿದ್ದ ತರುಣನು ತನ್ನ ಹೆಸರು, ಬಂದ ಕಾರ್ಯದ ವಿಷಯ, ಇವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರಾಯರ ಸಹನಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಹೋಯಿತು.

“ ನಾನು !.... ನಾನೆಂದರೆ,.... ನೀನಿಗೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲವೆ ? ”

“ ಇದೆ ಸ್ವಾಮಿ ! ನನ್ನ ಹೆಸರು ಗಣಪತಿ !.... ”

“ ಇಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ ? ”

“ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ..... ”

“ ತಿಳಿಯಿತು, ಭಮ್ಮ ಬಳಿಗೆಂಬುದು ! ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ? ”

“ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯದ ಯಾಚನೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ! ”

ಇಷ್ಟಾದರೂ ರಾಯರು ತರುಣನನ್ನು ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ವರ್ತಮಾನಪತ್ರದಿಂದ ರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂತಹನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ—ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾದರೂ—‘ ಕೂಡು ’ ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಉಪಚಾರದ ಮಾತುಗಳೂ ರಾಯರ ಬಾಯಿಂದ ಬರಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪ-ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿದರು :

“ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಪ ತರುಣರು ಹೆರವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಬೇಡುವುದು ನಾಚಿಕೆ ಬರುವ ಮಾತಲ್ಲವೆ ? ”

“ ಹೌದು ರಾಯರೇ ! ಏನು ಮಾಡಬೇಕು.... ಸಮಯವೇ ಹಾಗೆ ಬಂದಿದೆ ! ತಮ್ಮಂಥವರ ಮುಂದೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ‘ ದೇಹಿ ’ ಎಂದು ಬೇಡುವ ಕಾಲವಿದೆ ”

“ ಕೊಡುವವರು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬೇಡುವವರಿಗೇನೂ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ! ಬಿಕ್ಕಿಬಡಕರ ಹೆಚ್ಚಳದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಈ ಪರಿ ಹೀನದಿವೆಗೆ ಬಂದದ್ದು ! ”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ರಾಯರು, ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ತಿರಸ್ಕಾರ.

ದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಹೊರಳಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು.

ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಇದೇ ಊರು. ಈಗ ತಾನೆ ಮಾನ್ಯೋದಾರ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿದೂರಲ್ಲೇ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದು ಉಳಿದಿದ್ದರು.

ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆ ದರ್ಪದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡಿದ್ದರು. ದರ್ಪದ ಬಣ್ಣವು ಅಧಿಕಾರ ವಿರುವವರಿಗೆಂಬುದು, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲಿನ ಅನುಭವವೇ ಒಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯದಾಗಿತ್ತು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿನ ಗಂಟೆಯ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದೊಡನೆ ‘ ಜೀ ಸಾಬ್ ’ ಎಂದು ಕಬ್ಬದಷ್ಟೇ ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು, ಕೈಮುಗಿದು ಬೊಗ್ಗಿ ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟು ವಿಧೇಯ-ರಾದ ಸೇವಕರ ಸಮೂಹವು ಈಗ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಯಿ-ಪಲ್ಟಿ ಹಣ್ಣು-ಹೆಂಪಲುಗಳ ರಾಶಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿನಂತೆ ಈಗ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗ-

★

ನಾಯಮರಿಯನ್ನು ನೀರಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ಆಟವಾಡುವವರು ಅನೇಕ ಜನರು. ತಮ್ಮ ಮಗುವೊಂದು ನೀರಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಎದೆ ಒಡೆಯದವರು ಒಬ್ಬ-ರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೆ ? ‘ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ’ ರೂ ಈ ಅನೇಕರ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಗಳೆ !

★

ಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಸಲಾಮು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸ್ವೀಕಾರದ ಗುರುತಾಗಿ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಕುಣಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದದ್ದು, ರಾಯರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಪೆನಶನ್ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಅನುಭವಿಸದಂತಾಗಿತ್ತು. ಗತಕಾಲದ ಅಧಿಕಾರದರ್ಪದ ನೆನಪು ಬಂದು, ಇಂದಿನ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ‘ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ’ ಪದವಿಯನ್ನಾದರೂ ದೊರೆಕಿಸಿ, ಸರಕಾರದಲ್ಲೂ ಜನತೆಯಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿ, ಆ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಯರು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದರು.

ಕೆಲವು ನಿಮಿಷ ಕಾಯ್ದು ಸಾಕಾಗಿ, ಮಿನ್ನಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಣಪತಿಯು ಹೊರಟು ಮನೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇವನ ಕಾಲುಗಳು ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ತಡ್ಡ ಆಯುಷ್ಯಕ್ರಮಣದ ವಿಚಾರ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಣಪತಿಯು ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಂಸಾರದ

ಬಿಚ್ಚಲಾರದ ಹೊಸ ಗಂಟನ್ನು ಬಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋಗಿದ್ದನು.

ಗಣಪತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮುದಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು, ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಒಬ್ಬ ತಂಗಿ.... ಇದಿಷ್ಟು ಪರಿವಾರವಿತ್ತು. ಇವನ ಅಸ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತೆಂಗಿನ ಹಿತ್ತಲ ತುಂಡು. ಅದರೊಳಗಿನ ಹತ್ತಿಂಟು ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಉತ್ಪನ್ನವು ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಖರ್ಚಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲುವಂತಿತ್ತು. ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 'ನೀರು ಮಾತ್ರ ಊರಿನದು, ಅನ್ನವೆಲ್ಲ ಪರಊರಿನದು' ಎಂಬಂತೆ ಪೋಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಇವನ ತಂದೆಯು ಸಿದ್ಧಾಪುರ-ಶಿರ್ಹಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಅಡಿಕೆತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಕಟ್ಟಿ ಗೆಯ್ದುಬಂದ ಕೂಲಿಯ ಹಣದಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನು. ಈಗ ಆ ಮುದುಕನಿಗೆ ಮುದಿತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಾತರೋಗ ಗಂಟುಬಿದ್ದು ಏಳಲಾರದವನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು.

ಸಂಸಾರದ ಭಾರವೆಲ್ಲ ಗಣಪತಿಯೊಬ್ಬನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ 'ಮುಲ್ಕಿ' ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಈಗ ಬಿ. ಎ. ಪಾಸುಮಾಡಿದವರೇ ಕೆಲಸ-ವಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಈ ಗಣಪತಿಯಂತಹ-ನನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ಬಡಹುಡುಗನಿಗೆ ದಿನವೊಂದು ಕೂಲಿ ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕುಬೇಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೂಲಿಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಬಂದಷ್ಟು 'ಕುಚಲಕ್ಕಿ' ತಂದು, ಗಂಜಿ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯವರು ಅಂತೂ ಜೀವಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಈಗೀಗ ಮತ್ತೂ ಕಷ್ಟಕಾಲವೇ ಬರಹತ್ತಿತ್ತು. ಧಾನ್ಯದ ಕಂಟ್ರೋಲನ್ನು ಮತ್ತು ಮಿತಿವಿಾರಿ ದರ ಏರಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣಪತಿಯು ಹೆವರಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. 'ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು?' ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಇದೇ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಊರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಕಟ್ಟಿದ ಉದ್ಯೋಗವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲದು. ಒಂದೇ ದಿನ ಬಿಡುವಾದರೆ, ಆ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕರಿಗೆ ಏಕಾದಶಿಯ ಸ್ವಾಸ್ಥಿಯು. ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಸಂಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯು ಧೈರ್ಯಗುಂದುವುದು ಸಹಜವಾದದ್ದು. 'ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ,

ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ, ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿಹಿಡಿಯುವುದು ಸುಲಭವಿದೆ; ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ರುಜುವಾಗಿ, ಸಂಬಳದ ಹಣಸಿಕ್ಕು ಅದು ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಲು ಕೆಲವು ಅವಕಾಶವಾಗಬಹುದು; ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಮುದುಕರ ಪೋಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನು?....' ಇವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಊರೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಉದಾರ ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿ ತಿಳುಹಿ, ಅವರ ಸಲಹೆ-ಸಹಾಯದಿಂದ ಮನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ತಾನು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ 'ಭಿಕ್ಷಾಂದೇಹಿ' ಎಂದು ನಾಟಕಗೇಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು.

ಗಣಪತಿಯು ಸದೃಢ ಪ್ರಕೃತಿಯವನೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯವನೂ ಇದ್ದನು. 'ಪ್ರಥಮಗ್ರಾಸೇ ಮಸ್ತಿಕಾ-ಪಾತಃ' ಎಂಬಂತೆ ರಾಯರ ಮನೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ತುತ್ತಿನಲ್ಲೇ ನೋಣ ಬಂದುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಣಪತಿಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ದಿನದಂತೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನರಸಲು ಹೊರಬಿದ್ದನು.

* * *

ಬಹಳವಾಗಿ ಹಾರಯಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ರಾಯರಿಗೆ 'ರಾನ್-ಸಾರ್ವೇಜ್' ಬಹುಮಾನದ ಸದನಿಯು, ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರಕಾರದ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನದ ರಾಯರು ಇಂದು 'ರಾನ್ ಸಾರ್ವೇಜ್' ಆಗಿರುವರು. ರಾಯರ-ಅಲ್ಲ, ರಾನ್ ಸಾರ್ವೇಜರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರಕಾರವು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಉಪಕಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ರಾನ್ ಸಾರ್ವೇಜರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು.

ಕೃತಜ್ಞತೆ ಯಾಕೆ? ರಕ್ತಿನಿರಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಈಗ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ; ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ. ರಾನ್ ಸಾರ್ವೇಜರಿಗೆ ಆ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಕಾಶವೂ ಇದೆ. ಯುದ್ಧಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯತ್ವವಂತೂ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ರಾನ್ ಸಾರ್ವೇಜರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೈ ಬಿಡುವುದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ; ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ಡ್ರೈನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು;

(೩೪೪ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಶಬ್ದವೂ, ಗುಂಡಿಗೆ ತುತ್ತಾದ ಹಾಗೂ ಗಲ್ಲಿ ಗೇರಿದ ಹುತಾತ್ಮರ ಕೊನೆಯ ಸಂದೇಶವೂ ಸ್ವರಮೇಳ (Background music) ನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿವೆ.

ಈವೊತ್ತು ಅಧೋಗತಿಗಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗೆ ಈ ಗೀತದ ಮಾತೃಭೂಮಿ-ಸ್ತವನವು ಸರಿಗೊಡುತ್ತಿದೆ. ಹಾಡಿನಿಂದ ನಾಡಿನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ-

ಗಳನ್ನರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೆ, " ವಂದೇ ಮಾತರಂ " ಗೀತ-ದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೈತಿಷ್ಠ್ಯವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯು ತೋರಿಬರುವುದು.

ಅಂದಿನ ನೆನಪು, ಇಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಮುಂದಿನ ಕನಸು, ಇವನ್ನು ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ತರುವ "ವಂದೇ ಮಾತರಂ" ಗೀತವೇ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ, ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವು. ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವು ಅನಾವಶ್ಯಕ, ಅಸಾಧ್ಯ.

ಒಬ್ಬನೇ ಗಂಡು ಮಗನಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗನಾದರೂ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಎಷ್ಟು ಸುಖ-ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬೆಳೆದಿರಬಹುದು? ಕಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೇರಳ ಹಣವನ್ನೇನೋ ಸುರಿದಿದ್ದರು; ಆದರೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮಕ್ಕಳು! ಚೆಡ್ಡಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಸಿಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುವಂತೆ, ಪಾಠ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಸಿಪಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ, ಮಗನು ಮೊದಲನೆಯ ನಂಬರ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಗನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಯೇ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇರುವವನೊಬ್ಬನೇ ಮಗನು ಹೇಗೆ ತಿಂದರೂ ಪೂರೆಯಿಸಬಹುದೆಂದು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ರಾವ್‌ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬಿಚ್ಚುಗೈಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದು ಶಕ್ತವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಣದಿಂದಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರದ ಉಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಸೈನ್ಯಭರತಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು!

* * *

ಇಂದು ರಾವ್‌ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬರುವುದು ಸಿಕ್ಕ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ವಕೀಲ ಯಶವಂತರಾಯರಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಕೂಟವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಯಶವಂತರಾಯರು ಔತಣದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ಕೂಟವು 'ಖಾಸಗಿ' ಸ್ವರೂಪದ್ದಿದ್ದುದರಿಂದ, ಹೆಚ್ಚು ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಲ್ಕು ಜನ ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರಜನರನ್ನೊಡಗೊಂಡು, ಬಲು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಅವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ತಿಂಡಿ-ಫರ್ಷದ ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿಯ ಬಟ್ಟಲ ತಂದಿಡುವುದೂ, ಚಹದ ಲೋಟಾ ಇಡುವುದೂ, ನೀರು—ಕೈ ಒರೆಸುವ ವಸ್ತ್ರ, ಅವರವರ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದೂ ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಚಪಲತೆಯಿಂದಲೂ ಸಿಸ್ತಿನಿಂದಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ಚುರುಕು ತರುಣ, ರಾವ್‌ಸಾಹೇಬರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದನು. ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಇವನು ಈ ಮನೆಯವನಲ್ಲವೆಂದೂ, ಯಾವುದೋ ಬಡ ಹುಡುಗನಿರಬಹುದೆಂದೂ ಗ್ರಂಥಿ ಹಾಕಿದರು. ಇವನ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನ, ಸಶಕ್ತ ಶರೀರ, ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖಚರ್ಯ ಇವನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾವ್‌ಸಾಹೇಬರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸಿ, ಆಗಾಗ ಕದ್ದು-ಮುಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

ಆ ಯುವಕನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ—ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕಿವಿಯನ್ನು ನಿಗುರಿಸಿದಂತಹ—ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉಂಡಿಯನ್ನು ತುರುಕುತ್ತಲೆ ತರುಣನ ಕಡಿ ನೋಡಿ ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರೇಮಾದರದ ಸೋಗಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರು:

“ಸಮ್ಮಾ, ನೀನಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಮನಸ್ಸಾಗಿದೆ! ಹೇಳುವೆಯಾ?”

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಗಣಪತಿ, ನಾನು ಇದೇ ಊರ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಕುಟುಂಬದವನು!”

“ಒಳ್ಳೆ ಹುಡುಗನಿದ್ದೀಯೆ! ನಿಮ್ಮಂತಹ ಚಪಲರಾದ ತರುಣರನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನನಗೊಳ್ಳೆ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೇದು; ನೀನಾವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುತ್ತೀಯಾ?”

“ಸದ್ಯವೇನೂ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ದೊರೆಕಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿರುವೆನು!”

“ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆಯೇ ಉದ್ಯೋಗವು ನಿಂತಿದೆ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಉಮೇದಿಯ ತರುಣರಿಗೆ ಭಂಗಾರದಂಥ ಸಂಧಿಯಿದೆ. ನಿಜವಾದ ಬಿಸಿರಕ್ತದ ತರುಣರು ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕು!”

ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತಿರುವ ಯಶವಂತರಾಯರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ “ಏನು ರಾಯರೆ, ನಮಗೆ ವಯಸ್ಸು ಮಿಕ್ಕಿರುವುದು; ಈ ಅಲಭ್ಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಲಭ್ಯದಲ್ಲಲ್ಲ.....” ಹೀಗೆಂದು ಅರ್ಥರಹಿತವಾದದ್ದೊಂದು ನಗು ನಕ್ಕು, ಇನ್ನೊಂದು ಉಂಡಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು. ತಮಗೆ ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅಳಿಲ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಟದಿಂದ, ಸಿಕ್ಕ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕಳಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಯೆ ತೀರಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು ಮಾತನ್ನು.

“ಏನೆಂದೆ? ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಗಣಪತಿಯೆ?”

“ಹೌದು, ಗಣಪತಿ!”

“ಗಣಪತಿ! ಗಣಪತಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಗಣಪತಿಯ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡೋಣ, ವತ್ತೇನು ಹೇಳು!”

“ನಾನೂ ಇದೇ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ.....”

“ಆದರೆ, ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿರುವುದು!”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಶವಂತರಾಯರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಕಾಕಿದರು:

“ಹೌದು, ಆಲೋಚನೆಯೇನೋ ಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ! ಅಂಥ ಸಾಹಸದ ವಿಚಾರವು ಇಂಥ ಹೇಡಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದೆಂದಾದರೂ ಉಂಟೇ? ಈಗಿನ ತರುಣರ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸದ ಬೀಜವೇ ಹೊಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ!”

ರಾವ್‌ಸಾಹೇಬರ—ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರ—ಮಗನೂ ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ತಂದೆಯ ಸಂಗಡವೇ ಬಂದಿದ್ದನು; ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿದಿದ್ದನು. ಯಶವಂತರಾಯರ ಮಾತಿನ “.... ಈ ಹೇಡಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದೆಂದಾದರೂ ಉಂಟೇ?” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದ ಪೆಟ್ಟು—ಬಲದ ಎತ್ತಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ಎಡದ ಎತ್ತಿಗೆ ತಾಗಿದಂತೆ—ಇವನನ್ನೂ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ದೂಡಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಯಶವಂತರಾಯರು ನುಡಿದ ಕಟುಮಾತಿಗೆ ಗಣಪತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಸುಗೊಳ್ಳುವನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ರಾವ್‌ಸಾಹೇಬರು

ಅವನನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೀಗೆಂದರು :

“ಹಾಗೆನ್ನ ಬೇಡಿರಿ! ಈ ಹುಡುಗನು ಅಂಥವನೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಇವನಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದೆ; ಸೇರುವುದೂ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ! ಹಾಗಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದವರು ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಲ್ಲವೇ? ನೀವು ಈ ಬಡ ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರೋ? ನಮ್ಮಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತರ ಹುಡುಗರೇ ಅಂಜುಬುರುಕಿರುವರು!” ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರ ಮಗನ ಮೋರೆ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಸಾಹೇಬರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು:

“ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ಅಂಜುವುದೇಕೆ? ಸಾಯುವವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಯುತ್ತಿರುವರೇ? ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲವೇ? ‘ಅಳಿವೂ ಕಾಯವು ಉಳಿವುದಲ್ಲದೆ ಕೀರ್ತಿ’ ಎಂಬಂತೆ, ನಾವು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರೆದಾಡಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನಾವು ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸಕೂಡದು! ಏನು ಗಣಪತಿ, ಹೊರಡಲನು. ವಾಗುವೆಯಾ?”

“ಒಂದೇ ಒಂದು ಯೋಚನೆಯು ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ!” ಗಣಪತಿ ನುಡಿದ.

“ಯಾವ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು!”

“ಹೌದು, ನಮ್ಮ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮಗನಿರುತ್ತೇನೆ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೈಲಾಗದ ಮುದುಕರು ಇನ್ನೂ ಒಂದು—”

“ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಇಲ್ಲ, ಎರಡೂ ಇಲ್ಲ! ನಿಜವಾದ ಶೂರ ತರುಣಿಗೆ ಇದಾವುದೂ ಕುಂಟುನೆಸವು ಬಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಸಮರಾಂಗಣದ ಸುಖದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಯುವಕ ಯೋಧರು, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿರುವರು! ಟ್ಯುನಿಸಿಯಾವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಮುದ್ದಾಗಿ ಬಾದಶಹರೇ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಬಹುಮಾನದ ಪದಕವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿದರು! ಇದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೌರವವೇ? ಈ ಯೋಗವು ಯಾರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದೋ ಅವರೇ ಧನ್ಯರು; ಅವರ ಜೀವನವೇ ಸಾರ್ಥಕವು! ಏನಿದೆ ಇಲ್ಲಿ?”

ಈ ಉತ್ತೇಜನಕಾರಕ ಭಾಷಣವು ಗಣಪತಿಗೂ ಸರಿಯೆನಿಸಿ ಹುರುಪನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ‘ಆದರೆ!’ ಮತ್ತೆ ‘ಆದರೆ!’ ಎಂಬುದೇ ಮುಂದೆ ಬರುವುದು. ‘ಮುದುಕರ ಆರಯಿಕೆ ಹೇಗೆ?’ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರ ಮೊದಲನೆಯ ದರ್ಶನದಲ್ಲೇ ನಿರಾಶೆಯಾದದ್ದು ಅದು ಇನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಈಗೇನೂ (ಸಹಾಯದ ಸಲುವಾಗಿ) ಬಾಯಿ ತೆರೆದಿರುವ ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಧಿಯಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ? ಸಾಹೇಬರ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರಾಮನೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು :

“ವೃದ್ಧರಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಇವರ ಗತಿಯೇನು?”

“ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಅಡಚಣೆಯಿದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಅಡಚಣೆಯಿದ್ದೇ ಇರುವುದು! ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಸಮುದ್ರ ಮುಳುಗುವೆನೆಂದಂತೆ ಇದೆ. ನಾಡಿದ್ದು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ರಿಕ್ಲಾಟ್ ಸಾಹೇಬರು ಬರುವರು. ಆ ದಿನ ಯುದ್ಧಮಂಡಲದ ಸಭೆಯೂ ಕೂಡುವುದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಯಾರಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಹಾಜರಾಗಬೇಕು! ಆಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದು. ನಿನ್ನ ವಸ್ತ್ರ-ಊಟ ಮುಂತಾದ ವೆಚ್ಚದ ಬಾಬಿಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಗಿ, ನಿನ್ನ ಸಂಬಳ ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು. ಈಗಿನ ತುಟ್ಟಿಯಕಾಲದಲ್ಲಿದು ಎಷ್ಟು ಲಾಭಕರವಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ತಿಳಿಯಿತೇ?”

“ಒಳ್ಳೆಯದು!” “ಆ ದಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವೆಯಷ್ಟೇ?”

ಗಣಪತಿಯು ಗೋಣು ಹಾಕಿದನು. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರದ ಮಜ್ಜೆ ಕವಮಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಧಿಕಾರದ ವಾಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ತದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಿನ್ನೂ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಕುಳವು ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಇವನು ನೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೀರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಲಾರನೆಂಬ ಸಂಶಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರ ಆ ದಿನದ ಸನ್ಮಾನಕೊಟವು ಎಲ್ಲ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಆನಂದ ಪಡ್ಯವ. ಸಾಯಿಯಾಗಿ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಂಡಿತು.

* * *

ಗಣಪತಿಯ ನಿಶ್ಚಯವು ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಗಳು ಬಂದು ‘ಅಮ್ಮಾ, ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲ’ ಎಂದಳು. ಆಗ ಮುದುಕ ‘ಇಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತರಲಿಕ್ಕೇಂದೇ ನನ್ನ ಮಗ ಗಣಪತಿ ನಿಂತಿರುವನು! ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ.... ಈಗಿನ ತುಟ್ಟಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದು?’

ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಬಂದ ಗಣಪತಿ, ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲ ಹತ್ತರ ಬರುತ್ತಲೇ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಚುರುಚುರು ಎಂದಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಯಶನಂತ ರಾಯರಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನು ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಔತಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವಸ್ತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ಪಣಪತಿಗೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಜಿಕಾಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದುಕ್ಕಾಳು ಅಕ್ಕಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಮವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗಣಪತಿಯ ತಲೆ ತಿರುಗಿತು. ವಸ್ತ್ರಾಂಶ ತಂದು ರುಬ್ಬಿದ ರಾಯರಿಗೆ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಬಳಗಿಸುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಹಂಬಲವೆಲ್ಲಿ? ಗಣಪತಿಗೆ ಅದೊಂದು ದಿನ ರಾಯರ ಬಿಟ್ಟೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಷ್ಟೇ ಫಲವಾಯಿತು. ಗಣಪತಿಗಾದರೂ ನೀನು

**೫೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ**

ಇವರ

ಜ್ವರದ ಗುಳಿಗೆ

ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ೧ ರೂ. ೪ ಆಣೆ.

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಔಷಧ!

ವಿಳಾಸ:— ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ,
ಗಿರಗಾಂವ, ಮುಂಬಯಿ.

ತಂದೆಯೋ ಬಿಟ್ಟೆಯೋ ಕೇಳಿದವರೂ ಇಲ್ಲ. 'ಹಾ! ವೈವನೇ ? ಇದೇಂತಹ ನ್ಯಾಯ' ಎಂದು ಗಣಪತಿಯು ಉಸಿರುಗರೆದನು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ತಿರುಗಿ, ಯಾರೋ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಹಾಕಿ, ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಎರಡು ಸಿಡ್ಡಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೇನೋ ತಂದು, ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಗರಜನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನು.

"ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಗಣಪತಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೆಡೆಹುವುದಿಲ್ಲ ! " ಎಂದು ಮುದುಕಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉದ್ಗರಿಸಿದಳು.

ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯಲು ಇದೇ ಸಮಯವೇ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, ಗಣಪತಿಯು ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಕ-ದಲ್ಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತನು; ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕರೆದನು :

"ಅಮ್ಮಾ ! "

"ಯಾಕೆ ಮಗು ! "

ಗಣಪತಿಗೆ ತನ್ನ ಮನದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ-ನಾಗಲಿಲ್ಲ.

"ಅಮ್ಮಾ !— "

"ಏನು ಮಗೂ, ಏನಾಯಿತು ? "

ಗಣಪತಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗಂಟಲು ಬಿಗಿದಂತಾ-ಯಿತು. ಮಾತೃಹೃದಯದೊಳಗಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಪ್ರೇಮ-ಹೀಯೂಷವೇ ಹೊರಸೂಸಿದಂತಿತ್ತು. 'ಮಗೂ' ಎಂಬ ಧ್ವನಿ-ಯೊಳಗಿನ ಒಂದೊಂದು ತರಂಗವೂ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಕಣ-ವನ್ನೇ ಅಲುಗಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಕಂಬನಿ ಸುರಿಯಿತು. ಈ ನೋಟವು ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ-ಬಾರದೆಂದು ಆತ ಜಗುಲಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿ-ದನು. 'ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಯುವಕರಿಗೆ ತಾಯಂದಿ-ರಿಲ್ಲವೇ ? ಚೀನದಂಥ—ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಹಿಂದುಳಿದ—ರಾಷ್ಟ್ರದವರೂ ಈ ಯುದ್ಧಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಿರು-ವರು ? ಅವರಿಗೂ ತಾಯಂದಿರಿಲ್ಲವೇ ? ಇರುವರು.... ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಸಿಯ ಅಭಿಮಾನ ಕಾಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದು.... ! " ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕಾನೇಕ ವಿಚಾರ ಮಾಲೆಗಳ ಸುಳಿವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು, ಗಣಪತಿ.

ಇಂದು ಮಂಗಳವಾರ, ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ. ಸೈನ್ಯ-ಭರತಿಯ ಸಾಹೇಬರು ಬರುವರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಮೆಂಬರ್ ಜನರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನ ದಲ್ಲಿ ಮುಂಡಿಸಿದ್ದರು. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರಾದರೂ ಹರ್ಷಚಿತ್ತದಿಂದ ಬಂದು ಸಾಹೇಬರ ಬಲಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು-ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಯೋಗ್ಯಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಾಹೇಬರ ಸ್ವಾರಿಯು ಬಂದಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದುನಿಂತು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ರಾವ್ ಸಾಹೇ-ಬರು ಗಣಪತಿಯ ಬರವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಾಗಿಲಕಡೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಸಾಹೇಬರು ರಾವ್-ಸಾಹೇಬರ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ಹಸ್ತಾಂದೋಲನ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿ-ಸಿದರು. ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, "ಸೈನ್ಯಭರತಿಯ ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ನಡೆದಿದೆ ? ಯಾರಾದರೂ ಉಮೇದುವಾರರು ಸಿದ್ಧರಿರುವರೋ ? " ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರು ಒಳ್ಳೆ ನಗೆವೊಗದಿಂದ "ಹೌದು, ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆ ಹುರುಸಿನ ಯುವಕನು ಸಿದ್ಧನಿರುವನು ! " ಎಂದು ಮಾರುತರ ಕೊಟ್ಟು ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರ ಮಗನೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಸಾಹೇಬರು ನೀನಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಬಂದವನು ಹೇಳಿದ :

"ನಾನೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವನು ! "

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ವೇದಾರರು ಎದ್ದುನಿಂತು 'ಇವನು ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರ ಮಗನು ! ' ಎಂದು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಸಾಹೇಬರ—ಎಂದರೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರ ಅಲ್ಲ, ರಿಕ್ಯೂಟ್ ಸಾಹೇಬರ—ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ತರುಣನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು "ಒಳ್ಳೆ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು ನೀನು ! ನಿಮ್ಮಂತಹ ದೊಡ್ಡವರೇ ಹೀಗೆ ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ! ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಲಾರ್ಡ್‌ರ ಮಕ್ಕಳೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿ-ರುವರು. ನಿಮಗಲ್ಲಿ ಏತರ ಕೊರತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖವಿದೆ. ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಹಣ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ! " ಹೀಗೆಂದು, ರಾವ್-ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಸ್ತಾಂದೋಲನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುಗಿ "ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ಮಗನೇ ಮುಂದೆ ಬಂದದ್ದು ! " ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರ ಸ್ಥಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಆಗ ಅದರಲ್ಲೇನೂ ಜೀವವಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಮಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತೇಬಿಟ್ಟರು. ರಾವ್-ಸಾಹೇಬರ ಮೋರೆಯು ನಿಶ್ವೇಜವಾಗಿ ಬಿಳುಪೇರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರರು ರಾವ್-ಸಾಹೇಬರ ಕೈಹಿಡಿದು ನಾಡಿ ನೋಡಿ "ಜೀವವಿದೆ, ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ! " ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರು.

ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆ ★ ಲೇಖಾಂಕ ೩

ಡಿ. ಗೌರಿಶ ಕಾಯಕಣಿ, ಗೋಕರ್ಣ

ಸತತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಾಡುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪಡೆ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರದಾದರೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!

★

ತೌತ್ಕಾಲಿಕ ಅಗತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಅನನ್ಯ ಮಹತ್ವದ್ದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಅನುರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆತ್ಮ-ನಿವೇದನೆಯಿಂದ ಅನನ್ಯನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಅನವರತವಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಅರಿತ ನುರಿತ- ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ವರ್ಗವು ಉಂಟಾಗಬೇಕು.— ಇವಿಷ್ಟು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಿಂದೆ ಬರೆದುದಾಯಿತು.

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ, ಜನತೆಯಲ್ಲಿಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ತರುಣರನ್ನು ಆಯ್ದು, ಒಲಿಸಿ, ಕಾಯ್ದು ಕಲಿಸಿ, ಕೆಲಸ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೊದಲು, ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಬಗೆದರಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಆ ಮೊದಲು ಕೈಗೂಡಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಂದ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದೇನು? ಅವರಿಂದಾಗಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೇನು?

ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡ ಔದಾಸೀನ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಇದುವರೆಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಮಾರಿನವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯ ಒಲವಿನ ವಿಷಯಗಳೆಂಬಂತೆ ನಡೆಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಉಪವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾಪಕರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಡಾಕ್ಟರರು—ಹೀಗೆ ಇತರ ಉಪಾಧಿಗಳುಳ್ಳ ಮಂದಿಯೇ ಲಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಡೆಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಕೈಗೂಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಸಾಸಭೆಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಕಸಾರರ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೊಂದು ಶಿಸ್ತು, ಒಂದು ಶಾಸನ, ಒಂದು ಶುಲ್ಕ, ನಿಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗಂಭೀರರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೊತ್ತವಿನಾ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆತುಬಾರದು.

ಗೌರವಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ, ಗೌರವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ, ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿ ಗೌರವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೇಡಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗುವರು. ಇದು ಅವರು ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವ ಅವರಾಧವಲ್ಲ; ಅವರ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅನವಸ್ಥೆ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳ ಹೊಣೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅವರನ್ನಾಗಲಿ ತಿದ್ದಲು ಇಲ್ಲವೇ ರದ್ದು ಮಾಡಲು ತೀರ ಆಶಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಸೇವೆಯೇ ಮಹಾವುಣ್ಯವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದುಡಿತವಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ, ಚಳವಳಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಬೇರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೀ- ತೀವಿಯಲ್ಲಿ— ವಿಚ್ಛಾಪನೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ— ಉಳಿದು- ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮಂದಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದು, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಂದಲ ವೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ತಣ್ಣಗಾಗುವುದು, ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕ್ರಮ— ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಭಾರತಸೇವಕ ಸಮಾಜ'ದಂತೆ, 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇವಕರ ಸಮಾಜ'ವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ತರುಣನಲ್ಲಿ ಕಲಿತನವಿದೆ, ಕಲಿಯಬಲ್ಲತನವಿದೆ; ಕೆಲಸದ ಹುಮ್ಮಸವಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಂತದ ಮಂದಿಗಿಂತ ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಬೀಳಿಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಂತದ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ತರುಣರು ತನು-ಮನ-ಧನಗಳನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದಿದ್ದಾರೆ, ತಮ್ಮ ಕರ್ತೃತ್ವ-ನೇತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಂಜು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ನವಯುವಕರು ಹೊರನಾಡಿಗೆ ಹೊರವಲೆಗೆ

ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಇಂಬನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ—
ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಂಡ ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗ-
ಬಹುದು. ೫.

ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಮ್ಮ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.
ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೇತನದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ದುಡಿಯುವ,
ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಹಣೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಂಘಟನೆಯ
ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಉಂಟು-
ಮಾಡಬೇಕು. ಬರೀ ಕಾವ್ಯಮಯ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವು ನಮಗೆ
ಬೇಡ; ಅದು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಘಾತುಕವೇ
ಆಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ತಾವು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ತಪಿಸುವೆಂಬ
ಅಡಂಕಾರವು ತಲೆದೋರಿ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೇ ಸಂಸ್ಥೆಗಿಂದ ಬಲವಾಗಿ,
ಬಾಲವೇ ನಾಯಿಯನ್ನು ಕುಣಿಸುವ ಅಂದಗೇಡು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ವೇತನವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿ ಉಪಜೀವಿಕಮಾಡುವಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ
ಸರಿ; ಕೆಲಸದ ಹೊಣೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಇರಬೇಕು, ಈ ಪಕ್ಕನ್ನು ನೇತನದಿಂದಲೇ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಉತ್ಸಾಹದ ಅನಿಶ್ಚಿತಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅಲ್ಪವಾ-
ದರೂ ನಿಯಮಿತವಾದ ನಿತ್ಯಕೆಲಸವು ಹೆಚ್ಚು ಫಲಕಾರಿಯು.
ಇವೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಸಂಗತಿಗಳೇ. ಆದರೂ ಎತ್ತಿನೋಡದಿದ್ದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಬೀಳದಷ್ಟು, ಬತ್ತಿಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಕಿವಿಗೊಡದಿರುವಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವಾಗಿ
ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪಡೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಲು
ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿದ್ಯಮಾನದಲ್ಲಿ ಸುಸೂತ್ರವಾದ
ವರ್ಗಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಗಮಕಕಲೆಯ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಹಣ
ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನೇ ಉಳಿಸಲುಬೇಕಾದ
ಇಂತಹ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಗಮನಕೊಡಬಾರದು?

ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರತಂತ್ರವನ್ನು ಅವಶ್ಯ
ಕೆಲಸಬೇಕು. ಈ ಕುರಿತು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂದು
ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ತಂತ್ರದ ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿ
ಇರಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಕರ್ತನು ಕನ್ನಡಜೀವನದ ತಜ್ಞನಾಗಿರಬೇಕು.
ಆಕುರಿತು ಒಂದು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವೇ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು, ಅದರ
ಸ್ಥೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ದುಡುಕಿದ್ದೇನೆ.

೧. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ:— ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ತ್ವ-
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲವಾಗಿರ-
ಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಹಾಸದ ಶಿಕ್ಷಣ ಬರೀ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಯಾಗುವ
ಭಯವಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದು ಹಿಂದಿ-
ನವರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾವು ಮತ್ತೆ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ. ಬರೀ
ಕುರುಡು ಆವೇಶವನ್ನೂ ಹುಂಬ ಉನ್ನಾದವನ್ನೂ ತುಂಬಿ-
ಕೊಂಡು ಕೆರೆಳಾಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಸದ್ಯ ಇತಿಹಾಸದ ಅಭ್ಯಾಸ
ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು
ಆದರಿಂದ ತಪ್ಪಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ

ಏತ್ಸರ್ಯದ ಸ್ವರ್ಣಯುಗದ ಎರಡನೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾವು
ಇಂದು ಹೊರಡಿಸುವುದು ಪಥ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಇಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ
ನ್ಯೂನಗಂಡವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುರಾತನ
ಇತಿಹಾಸದ ನೆನಪು-ನೆನಸುಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕು. ನಮಗೆ
ಇಂದಿನ ಶತಮಾನದ ಬಾಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿ-
ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ನಾಡಿನ ಪುನರ್ಘಟನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ, ಜನತೆಯ ಬಾಳಿನ
ಮಾರ್ಪಾಟಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ, ಆರ್ವಾಚೀನಕಾಲದ
ಇತಿಹಾಸದ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದ ಪರಂಪರೆಗಳ
ಕೊಲಂಕಷವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಬೇಕು.

೨. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಚ್ಛಾನ:— ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯ-
ಕರ್ತನ ಬ್ರಹ್ಮಕೀಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಕನ್ನಡಿಗರ
ಸದ್ಯದ ಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಆತನು
ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅಂಕಿ-
ಸಂಖ್ಯೆ, ತಾವು ಹೋಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ
ಸಾಮಾಜಿಕ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ಜ್ಞಾನ, ನಿರಕ್ಷರತೆ-ನಿರ್ದೋಷಿಗ-
ದೋಷಿಗಿಕ, ಬೇಸಾಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಎತ್ತರ ಬಿತ್ತರಗಳ
ಅಭ್ಯಾಸ— ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಬೇಕು. ಜನ-
ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗುವವನು ಅವರ ಬಾಳಿನ ಅನುವು-
ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರಬೇಕು.

೩. ವಕ್ರೈತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಚಾರ ಪದ್ಧತಿ:—
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕಾರ್ಯ-
ಕರ್ತನ ಅರ್ಥ ಯಶಾಪಯಶ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನ
ಜಾಣತನವೂ ಬೇಕು, ಜಾಣತನದ ಮಾತೂ ಬೇಕು! ತಾನು
ಒಡನಾಡುವ ಮಂದಿಯ ಬಳಕೆಯ ನಾಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಸರ-
ಕಿನ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲು ಆತನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮಂದಿಯ
ನಾಡಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ತಮ್ಮ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಸಾ-
ಯಾಗಿ ಹಿಡಿತವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಇನ್ನೂ ಸಾಧಿಸ-
ಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಮಾ ಏಜಂಟಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮತಿ, ದಾಸಯ್ಯನ
ಬಹುರಂಜಕತೆ, ವಿಶನರಿಯ ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನ, ಶಿಕ್ಷಕನ ಸಹನ-
ಶೀಲತೆ, ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಧೂರ್ತತೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ತೋರುವ
ಆತ್ಮೀಯತೆಗಳು ಮಧುರವಾಗಿ ಒಂದುಗೂಡಿರಬೇಕು. ಪ್ರಚಾರದ
ತಂತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಂತೆ ಬೇರಾಗುತ್ತದೆ. ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-
ಪ್ರಚಾರದ ಸ್ವರೂಪ ಬೇರೆ, ಬಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ. ಸುರಿಕ್ಷಿತ
ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ, ಅಶಿಕ್ಷಿತ ವ್ಯಾಪಾರಕರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ.
ನಗರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ. ಸನಾತನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ,
ಸುಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ—ಹೀಗೆ ರುಜಿಯಂತೆ ವೃತ್ತಿಯಂತೆ ಅವರ-
ವರ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಸಂದೇಶದ ಸ್ವರೂಪ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ

ಹದಿನೆಂಟು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿ-
ಚ್ಛಾನವು ಕಲಿಸಿದಾಗಲೇ ಬರುವಂತಹದು.

೪. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ:— ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು
ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಕ-
ರ್ಷಣ-ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣಗಳ
ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಕರ್ತನು
ತಾನು ಹೋದ, ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯನಂತೆ
ಸೇರಿಹೋಗುವ ಹೊಂಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಕೊಡು-
ತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕತೆ, ಸಮಾಜಪ್ರಿಯತೆ, ನಡೆ-ನುಡಿಯ ಮೋಹ-
ಕತೆ ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಧ್ಯ ಗುಣಗಳು.

೫. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿರುಚಿ:— ಕನ್ನಡ ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ,
ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು—ಅವರವರ ಒಲವಿನಂತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟು, ಕೆಲ
ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಂಜಕವಾಗುವಷ್ಟು—ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ-
ನಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದರೂ ಸಾಕಲ್ಪ-
ವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಿಲ್ಲ-
ವಾದರೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಒಳಬಾಳಿನಲ್ಲಿ
ಸೇರಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಹರಿಕೀರ್ತನ, ಹಳ್ಳಿಯ
ಹಾಡು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ
ಅವುಗಳ ರುಚಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನರಲ್ಲಿ ಜೀತು ಅವರನ್ನು
ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ, ಅವರ ಎಡೆಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ
ಮುಟ್ಟುವ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನು ಹೊರತಾಗಿರ
ಬಾರದು. ಜನರ ಮುಂದೆ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಮೆರೆದು, ಜಯ-
ಜಯಕಾರ— ಕೈತಾಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆಯುವ “ಪುಠಾಂ”ಗಳು
ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಾಲದು. ಜನರನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ
ಮಾನಭಾವಿತನದ ಔದಾರ್ಯವೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಜನತೆಯ
ನಡೆ-ನುಡಿ, ರೀತಿ-ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು— ಅರಿಯಲು
ಒಲ್ಲದವನು:— ಅವರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಕಾಣಿಸಲಾರನು. ಕನ್ನಡ
ಸಂಘಟನೆಯು ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

೬. ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಶೈಲಿ:— ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ
ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆಯ ಶೈಲಿಯು ಬೆಳೆಯ-
ಬೇಕು. ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ ವರ್ಗ-
ವಿಗ್ರಹದ ವಿರೋಧಿ ವಿಕಾಸಿಯಾದ ಪ್ರಾಂತಿಕಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪ-
ಪತ್ತಿಗಳಿಸುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ
ಶಾಸ್ತ್ರ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ಸಮಾಜರಚನೆಯ ಈ ವಿಕಾಸ-
ಕ್ರಮದ ಒರೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ತೂಗುವುದುಂಟು. ನಾರ್ವೀ
ಪ್ರಚಾರಕಂತ್ರವು ಜರ್ಮನ್ ವಂತದ—ಆರ್ಯ ಜಾತಿಯ—
ನರ್ಚಸ್ಸದ ತತ್ತ್ವದಿಂದಲೇ ಮಾನವೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಮಾಡುವ ಶೈಲಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.
ಮೂಲಗಾಢಿಯಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ

ತಾತ್ವಿಕ ಸಮಯಸ್ತಯದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗು-
ತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹೀಗೆಯೇ ವ್ಯಾಪಕ-
ವಾದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡ-ನಡೆವಳಿಕೆಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಮತ-
ವಾದಗಳನ್ನೂ ಪಂಥ, ಭೇದಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು,
ಕನ್ನಡತನದ ಅಚ್ಚು-ಕಚ್ಚುಗಳ ಕಸುವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಪ್ರತಿ-
ಪಾದಿಸುವ ಶೈಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ
ಯಾವ ಮತವೇ ಇರಲಿ, ಯಾವ ಮತವೇ ಇರಲಿ, ಯಾವ
ಪಂಥವೇ ಇರಲಿ, ಯಾವ ಪೀಠವೇ ಇರಲಿ, ಕನ್ನಡ ಕುಲದ ಬಹು
ಜನ ಹಿತಕ್ಕೆ ಬಹುಜನಸುಖಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು,
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ
ಜನಾಂಗದ ವ್ಯಾಪಕ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದುವು— ಎಂಬುದನ್ನೇ
ಎತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಕಾಣಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಧರ್ಮದ ಅಖಂಡವಾದ ಎಳೆಯ
ಮೇಲೆಯೇ ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವ-ಕರ್ತಗಳ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು “ ಸವಣಿಸುವ
ಜಾಣುವಿಗೆ ” ಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ
ವಿವೇಚನೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹವೂ ಇರಬೇಕಾ-
ಗಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯತನವೂ ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಅಸಮಂಜಸ
ತೆಯೂ ಸೇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷ-
ಣದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕನ್ನಡ ಲೋಕಸೇವಕರು ಲೋಕ-
ವೀರರಾಗಿ ಆಲೌಕಿಕ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ
ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಎಳೆಗಾಗಿ ಜಾತಿ-ಮತಗಳ ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ
ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರು ಹೇಗೆ ದುಡಿದು ಮಡಿದರೆಂಬುದನ್ನು
ಒಡಮೂಡಿಸುವ—ಒಂದೇ ತತ್ತ್ವದಿಂದ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ವಿಚಾರ
ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಸಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಕಾಯ್ದು
ಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು ಇಂದಿನ ಶತಮಾನದ ನೂರೆಂಟು
ವಾದ-ವಿವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂಬುದೇ
ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣವಾದೀತು.

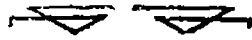
ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವಿಕಾಸದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ-
ಕತೆಯ ವಿಚಾರಕಂತ್ರದಿಂದ ವಿವೇಚಿಸಲು ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ
ಕನ್ನಡದ ಸಂಘಟನೆಯು ಬರೀ ಪುಠಾಣವನ್ನು ಸಂಶೋಧನದ ದಾರಿ
ಹಿಡಿದೀತು. ಬೇರ್ಗೊಡ್ಡಾರದ ಮಾದರಿಯದಾದೀತು. ಜನ-
ಜೀವನವನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತತ್ತ್ವಗಳು ಸಘಾತನವಾದುವು;
ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ರೀತಿಯು ದೇಶ-ಕಾಲಗಳಿಗೆ
ಸರಿಯಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲವಾದರೆ
ನಮ್ಮ ಆಂದೋಲನವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಯೂ ಮಾನವತೆಯ
ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ವಿಘಾತಕವೂ ಆದೀತು.

ಈ ವಿಚಾರವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮಹತ್ತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯು ಯಾವ
ತತ್ತ್ವದ ಮೇಲಾಗಬೇಕು? ಅದರ ಆವಾಹನೆಯು (Appeal)

ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಲ್ಪಬೇಕು? ನಮ್ಮ ಅಂದೋಲನದ ಲಕ್ಷಯವೇನು? ಆರ್ಥಾತ್ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತಂತ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ಅವರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಯಾವ ಸಂದೇಶ— ಯಾವ ಮಾರ್ಗ-ದರ್ಶನವು ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕದ್ದು?

ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯು ಒಂದು ಸಾಧನ; ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಧನವಾಗಿಯೇ ಅದರ ಅಳವಡಿಕೆ. ಸಂಘಟನೆಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಶತ್ರು ಭೂಮಿಕೆ (Ideology) ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಆ ಸಂಘಟನೆ ಒಂದು ಘಾತುಕವಾದ ಯಂತ್ರವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು. ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಶಕ್ತಿಸಂಚಯವಾಗುವುದು. ಅದರ ಶಕ್ತಿಗಾಗಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಆ ಶಕ್ತಿಯು ವಿನಿಯೋಗ ಏತರ ಸಲುವಾಗಿ? 'ಮೊದಲು ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅದರ ವಿನಿಯೋಗ ನೋಡೋಣವಂತೆ!' ಎಂಬ ಯುಕ್ತವಾದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಪಧ್ಯ-ವೇಯಗಳಿಂದ ಬೇನಿಗನಿಗೆ—ಮೈತುಂಬಿ ಬರುವ ಕಸುವಿನಂತಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಕ್ತಿ. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಶಕ್ತಿ, ಆರೋಗ್ಯವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನು

ಅಂಗಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಂತಹದು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದೆ. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿ, ಅದರ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನಕಲಹದ ತೀವ್ರತೆಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಘದ ಶಕ್ತಿಯು ಸಂಘರ್ಷದೊಳಗಿಂದಲೇ ಪುಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮವು ಎಲ್ಲ ಜೀವನವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಯ ಶಕ್ತಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಬಲಿಯಬೇಕು. ಇನ್ನು ಇಂತಹ ಸಂಘರ್ಷದೊಳಗಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸಾಧ್ಯ-ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈಸಾಧನು ಕಲಿಯುವವನು, ನೀರಿಗೆ ಬೀದ್ದೇ ಮುಳುಗಿದ್ದು ಈಸಾಧಿಯೇ ಈಸಲು ಕಲಿಯುವಂತೆ, ಶಕ್ತಿಸಾಧನೆಯೇ ಅವರ ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧಿಯ ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಎಂತಹ ಸಂಘರ್ಷ, ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಸಾಗಬೇಕು? ಸಂಘರ್ಷದ ಸೊಲ್ಲು ಯಾವುದು? ಅದರಿಂದ ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದು? ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಊದ. ಬೇಕಾದ ಮಂತ್ರ ಯಾವುದು? ಇದನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲವೆ!

ಸವಿಯೂಟ!

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸವಿಯೂಟ ಸವಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ದೇತನ

ಹಂಚಿನಮೇಲಿನೆ.....

ಶ್ರೀ. ದೇವುಡು ಅವರ "ಘಾಟೀ ಮುದುಕ"

ದಿ|| ಶರತ್‌ಬಾಬುಗಳ "ರಾಜಕೀಯ"

ಶ್ರೀ. "ಅನಂದಕಂದರ" ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ

ಇತ್ಯಾದಿ..... ಇತ್ಯಾದಿ.....

* ಮುಂಗಾದಿಯಿಂದ ಯುಗಾದಿಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳು!

ಬಿಡಿ ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಲೆ ೧-೪-೦

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿ. ಪಿ. ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ ಹಣ ಮುಂಗಡ
M. O. ಮೂಲಕ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರವೇಶಧನ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸಿಯೂ ಚಂದಾದಾರರಾಗಬಹುದು. ಇಂಥವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ವಿ. ಪಿ. ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೧-೪-೦ಗೆ ವಿ. ಪಿ. ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ವಿವರಕ್ಕೆ ಒಂದಾಣೆ ಅಂಚೆಯ ಬೀಟಿ ಕಳಿಸಿರಿ.

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ.

ಸುಖದದಾರಿ

ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದದ ಪಾದಿ ಯಾವುದು? ಕಾಮಕಲೆಯ ಸರ್ವಾಂಗ ಜ್ಞಾನ, ಕಾಮಾಂಗಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಕಾಮಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ,

ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದಿರಿ!

ಪ್ರೇಮಕಲಾ	(೨ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)	೧-೪-೦
ಪಾರುಷ	(೨ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)	೧-೪-೦
ರತಿರಹಸ್ಯ	"	೧-೪-೦
ಕಾಮದ ಗುಟ್ಟು	"	೧-೪-೦
ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ	"	೧-೪-೦
ಸ್ವರತಿ	(೨ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)	೧-೪-೦
ಗರ್ಭಾಶೋಧ	(೨೪ ಚಿತ್ರಗಳು)	೧-೪-೦
ವಾಂಸತ್ಯದರ್ಶನ	(ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ)	೧-೪-೦
ಕಾಮಕುಂಜ	"	೧-೪-೦
ವಿಕೃತಕಾಮ	"	೧-೪-೦
ಅನಂಗರಂಗ	"	೧-೪-೦
ವಾತ್ಸಾಯನ ಕಾಮಸೂತ್ರ	"	೧-೪-೦

ವಿ. ಪಿ. ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ. ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿಗೆ ಒಂದಾಣೆ.
ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಉಪವಾಸ

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ತೀರ್ಥರ ಎಂ. ಎ., ಭಟ್ಕಳ.

ಬಂದಿತೋ ಬಂದಿತುಪವಾಸ
ಬಡವರಿಗೆ ತ್ಯಾಸ,
ವಾಡಲುಪವಾಸ
ಯಮುನಿಗುಲ್ಲಾಸ !

|| ಪ ||

ಉಪವಾಸ ಬಂತು, ವನವಾಸ ಬಂತು-ಬಂತು;
ಮಿಡುಕಾಡಹತ್ತಿರೇ ಜಗದ ಜೀವತಂತು;
ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಬಂತು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತನೆಂಬುದಿಂತು;
ಬೀಕಾದ ವಸ್ತು ಬಿಲೆಯೇರಿ ದೂರ ಸಂತು !

ಸಾವಿರಿಗೆ ಸರಸ ಬಂತು,
ನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿತಂತು:
“ ಕೊಡಲಿರಂದು ನನ್ನ ಕಂತು ”
ಎಂದೆದ್ದು ಕಳುಹಲಂತು—

ಕೈಲಾಸ ಗಿರಿಯಿನಿತ್ತಿತ್ತ ಬೀಸಿ ಬಂದಿತ್ತು,
ಹಾಸಿಬಂದಿತ್ತು, ಒತ್ತಿಬಂದಿತ್ತು, ಮುತ್ತಿಬಂದಿತ್ತು,
ಮುನಿದುಬಂದಿತ್ತು—ಬಂದಿತುಪವಾಸ !

ಕಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳುಗೊಡಿಸಿತ್ತು, ಮೋರೆಬಾಡಿಸಿತ್ತು,
ಕಾಲು ಕುಸಿದಿತ್ತು, ಕರುಳು ಹೊಸದಿತ್ತು;
ಕ್ಷುಧಾಭಿ ಜೀವ ಹಿಸುಕಿತ್ತೋ-ಜೀವಹಿಸುಕಿತ್ತು !

ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂತು, ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂತು,
ಅಂಗಾಂಶಗಳಿಗೆ ಬಂತು,
ನರನರಗೆ ಬಂತು ನರನರಕ್ಕೆ ಬಂತು
ಬಸಿರಾಳ ಕಂಡುಬಂತೋ—
ಬಂದಿತುಪವಾಸ !

|| ೧ ||

ಉಪವಾಸ ಬಂತು, ವನವಾಸ ಬಂತು—ಬಂತು;
ಮಿಡುಕಾಡಹತ್ತಿರೇ ಜಗದ ಜೀವತಂತು !

ಉಳಿಗಾಲ ಸಂತು ಅಳಿಗಾಲ ಬಂತು ಅಕಟಾ,
ಮೃತ್ಯುವಿನ ನೋರೆ ಕಾಣಿಸಿತು ಉಗ್ರ ವಿಕಟಾ !
ಪ್ರಾಣವನು ಮಿಡುಮಿಡುಕಿಸುತ್ತ ಬಂತು,
ಪ್ರಾಣವನು ತುಡುತುಡುಕಿ ಬಂತು,
ಮನಕಾಪ ತಂತು, ಮೈಕಾಪ ತಂತು,
ಸಂತಾಪರಾಶಿ ತಂತು !

ಜ್ವರತಾಪ ತಂತು, ಹರಶಾಪ ತಂತು,
ಯಮುತಾಪವೆತ್ತಿತಂತು !

ಹಸಿವ ಹಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟೆಂಬ ಲಂಕೆಯನು
ಸುಟ್ಟೇ ಬಂತು;

ಹಸುಳೆಯೆಂದು ಬಿಡದೊಂದು ಜೀವವನು
ತಂದೇ ತಂತು !

ಕೆಂಡ-ಕೆಂಡ ಕಾರುತ್ತ ಬಂತು, ಹೋರುತ್ತ ಬಂತು,
ಬಂತೋ ಬಂತು !

ಕಂಡಕಂಡವರ ಹಿಂದಿಹಿಂದಿ ಹೀರುತ್ತ ಬಂತು
ಬಂತೋ ಬಂತು—

ಬಂದಿತುಪವಾಸ !

|| ೨ ||

ಉಪವಾಸ ಬಂತು, ವನವಾಸ ಬಂತು—ಬಂತು;
ಮಿಡುಕಾಡಹತ್ತಿರೇ ಜಗದ ಜೀವತಂತು !
ಹೊರವವರು ಹೋಗಿ ನಿಂತದ್ದು ಆಯ್ದು ಪ್ರಕಟಾ;
ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯೆ ಪ್ರೇರಣೆವದ್ರಮಕಟಾ !

ಪ್ರೀತಿಯನು ಕೊಂದು ಭೀತಿಯನು ತಂದು
ನೀತಿಯನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾತಿಯನು ತೊಟ್ಟು—

ಮುದುಕರನು ಮುಂದೆ, ಮಡುಗರನು ತಂದೆ,
ಹೆಂಗಳೆಯರನ್ನು ಹಿಳಿದು—

ಮಕ್ಕಳನು ಮುಗಿಸಿ, ಸವಾರಿಯನು ನಗಿಸಿ,
ರಣಹದ್ದಿನಂತೆ ಸುಳಿದು—

ಧನದರ್ಪವಾಜಿಯನು ಹತ್ತಿ, ಹಣವ ಮುಂದೊತ್ತಿ
ಬಡವರನು ಮುತ್ತಿ ರೋಗ-ರುಜೆ ಬತ್ತಿ
ದೇಶವನು ಸುತ್ತಿ — ಬಂದಿತುಪವಾಸ !

ಕೋಟೈಧಿಕವಾನವರ ಸುಟ್ಟು, ಕರಳ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು,
ಭಸಿತದುಡೆಯುಟ್ಟು, ಭರದಿನದಿಯುಟ್ಟು,
ದಯೆಯ ದೂರಿಟ್ಟು| ಬಂದಿತುಪವಾಸ !

ಅಕೊ ಅಲ್ಲಿಬಂತು, ಇಕೊ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತು, ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂತು !
ಮೃಕನಾಗಿಬಂತು, ಬಕನಾಗಿಬಂತು, ಬಂದಲ್ಲಿ ಬಂತು, ಬಂತೋ
ಬಂದಿತುಪವಾಸ !

|| ೩ ||

ಶ್ರೀ. ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಶಿರಾಳಿ

ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತ ಕನ್ನಡ ತರುಣ, ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರ ಸಂಗೀತಸಾರಥಿ !

ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಕಾಮ್. ಮುಂಬಯಿ

ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ, ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ. ಆ ಬುದ್ಧಿ-ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಾಳಲು ತಕ್ಕುದಾದ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೇ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಶಿರಾಳಿಯವರು, ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತರಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಲೆದಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ !

★

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿದ್ದುವು: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರು ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಸಿದ್ದು; ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಸೇರುವಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು. ನೃತ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದಾಗಿನ ಆ ಆಸ್ವರಿಯರು, ಕಿನ್ನರಿಯರು, ದೇವತೆಯರು, ಹಾವಾಡಿಗ, ಪತಂಗನೃತ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದುಬಗೆಯ ಸಹಜತೆಯನ್ನೂ, ಸರಲತೆಯನ್ನೂ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದುದು ಈಗ ತಿಳಿದುಬರುವಂತಿತ್ತು. ಪುತ್ರಿಯೊಂದು ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಾವ-ಭಾವ, ವೇಷ-ಭೂಷಣ, ಪ್ರಕಾಶ ಚಾತುರ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವನ್ನು 'ಇಂದು' ಬಡೆದು ಕಾಣುವಂತಹದಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದೆಂದರೆ, ನೃತ್ಯವನ್ನೇ ಬೀಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ತೋರುವ ಆ ಸಂಗೀತ.

"ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ವಾದ್ಯಮೇಳದ ಮುಂದಾಳು, ಕರ್ನಾಟಕದವರೂ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರು. ತಮ್ಮ ವಾದ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳ ದೃಷ್ಟಾರರು—ಅವರು. ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ಯಶಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರ ವಾದ್ಯಮೇಳವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರ ಸಂಗೀತವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಎನಿಸುವಂತಹದಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ನುಡಿಗಳ ಸ್ವರವು ಅಮರವಾದುದು. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಈ ವಾದ್ಯಮೇಳವು ಮೇಲ್ಮಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಡುವಂತಹದ್ದು; ಅಂತೆಯೇ ಆದ್ವಿತೀಯವಾದುದು. ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮೇಳಗಾರರು ತುಂಬಾ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, 'ಈ ಮೇಳವೇ ಶ್ರೀ.

ಉದಯಶಂಕರರ ನೃತ್ಯಗಳ ಜೀವಾಳ' ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು!" ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರ ಮಿತ್ರರೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಜೊಕೀಮ ಆಲ್ವಾ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಭಾಗವು—ಯಾವ ಬಗೆಯು—ಮುಖ್ಯವಾದುದು; ಆ ಕೆಲಸದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಯಾರು ಕಾರಣರು; ಅದರ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಯಾರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು ? ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡುವವರಿಗೋ; ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದವರಿಗೋ; ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರಿಗೋ ಇಲ್ಲವೇ ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಿಗೋ ? ಈಗ ಈ ನೃತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅವರೇ ಮುಖ್ಯತಃ ಕಾರಣರು ಎನ್ನಬಹುದೆ ? ಅಥವಾ ಪುತ್ರಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೈನೀಡುವ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಅವರ ಸಹಚಾರಿಗೇ ಶ್ರೀಮತಿ ಅಮಲಾದೇವಿಯವರಿಗೆ ಆ ಮಾನವು ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದೆ ? ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದ, ಮತ್ಸರ, ಭೀತಿ, ಮದಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಾಗ, ಅವರನ್ನು ಏಕಜೀವರಾಗಿ ಬಿಂಬಿತ್ತಿ ನಡೆದು ಅವರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಿಮಕಿದೇವಿಯವರಿಗೆ—ಉದಯಶಂಕರರ ಮನೆಗಳಲ್ಲವೆ ? ಇತ್ತ ಅವರ ಸಂಗೀತಸಾರಥಿಯಾದ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರು, ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಶ್ರೀ. ದೇವೇಂದ್ರ-ಶಂಕರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿಯವರು, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಿರಾಳಿಯವರ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀ. ಪ್ರಭಾತ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಅವರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗದವರು—ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಇಂತಹ ಕೆಲಸದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯತ್ವವು ನರ್ತಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೋ; ವಾದಕರಿಗೆ, ಗಾಯಕರಿಗೆ, ಅವರ ಸಹಚಾರರಿಗೆ, ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಪಡುವವರಿಗೆ

ಸಲ್ಲ ಬೇಕೋ-ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಅದೊಂದು ಬಿಗಿಯಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ-ಯನಿಸದಿರದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚಿನವರು? 'ಅವರವರ ಮುಟ್ಟಿಗೆ, ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡವರೆ! ಆದರೂ, ಅವರಿಗಿಂತ ಅವರು ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡದು' ಎಂದೇ-ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಸಮಪಾಕವಾಗಿ-ಸಮತೂಕವಾಗಿ-ಸಮರಸ ಆಗುವಂತೆ ಬೆರೆಯಿಸಿ ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ ಆ ಭಾವನೆಯು ದೊಡ್ಡದು ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಜನರು ಅವರವರಿಗೆ, ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮುಹುತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಅವರು ಯಾರೂ ಅಂತಹ ಮಹತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರು ಎಂಬ ಮಾತು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಜನರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ತಾವು ಚಿಕ್ಕವರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಂದು ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿ ಮಾಡುವ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದುದು. ಆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಯಾರು ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತ.

ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಮೊನ್ನೆ ಮುಂಬಯಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದವರು ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರು ಹೇಳಿದರು.

“ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೊಳವು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಸಿ, ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ತೋರಿಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕ ಮಾತುಗಳು ಕೃತಕ ಎನಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಡಕನ್ನು ತರುತ್ತವೆ!” ಎಂದೇ ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅದು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಒಂದು ಸತ್ಯಕಥೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. “ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ, ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ, ನನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು-ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋಗಿ-ಅಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ, ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ವಿಭೂತಿಯ ಹೆಸರು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು; ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಕೊಡಲೆ ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಮೆಲ್ಲನೆ-ಮೇಲೆ-ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನನಗೇನಿಸಿ ‘ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದೆನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಾರು ಜನರು. ತರು-ಬರುವವರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರೊಬ್ಬರೆ; ಆದನ್ನು ಸಹಿತ ಅವರು ‘ಬೇಡಿ’ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು-ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗ ಸೋಂಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಭುಮೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ವಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನರಿತ ನಾನು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಈ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದೆ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದ ದುಡು ಗಂಧರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಗೀತಪಾಠಗಳು ಇವು-ಗಳನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತ ನಾನು, ಈ ಗಿರಗಾಂವಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುವಾಗ, ನನಗೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಚಯ ವಾಗತತ್ತಿತು. ‘ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನಿದೆ? ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಎಷ್ಟಿದೆ? ನನ್ನ ಜೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಎಂತಹದಿದೆ?’-ಎಂಬ ವಿಚಾರ-ಗಳು ಆಗ ನನಗೆ ಬರತೊಡಗಿದರೂ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ‘ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೇರಬೇಕು, ಪಡುವಣ-ಮೂಡಣಗಳ ರಾಗ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು!’ ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ಜಾಗೃತ-ವಾಗಲು ‘ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು’ ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತಸ್ವಾರ್ಥದ ಭಾವನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಜೊರಟುಹೋಗಿ, ಬೇರೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಚಾರಗಳು ಬರಹತ್ತಿದುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅವು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳಿದ್ದುವು. ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಯಂತೆ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯ್ಕೆರೆದು ಹೆರವರ ನೆರವನ್ನು ಬೇಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಇಳಿತದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಬಗೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿಂದಿ ತರುಣನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು ನನಗೆ! ಅವರೇ ಶ್ರೀಯುತ ಉದಯಶಂಕರರು!-ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವರು ನಗತೊಡಗಿದರು. ನಮಗೆ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವೇ ಹತ್ತಲೊಲ್ಲದು. “ಗೌರವ, ಮಾನಸತ್ರ, ಹಾರ-ತುರಾಯಿಗಳು, ಸತ್ಕಾರ, ಸಂಭಾವನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ನನಗೆ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಸಾಗದೆ ಇದನ್ನೇನು ಹೇಳತಕ್ಕವರುನವರು ಇವರು?—ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಬಂದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು:

“ಅಂದಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರೂ, ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಉದ್ದೇಶ-ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಮೊದಲು ಆಡಿಯಾದ ಮೇಲೆ, ನಾವಿವರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆವು. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಆ ಮೊದಲಗಿಳುವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಿರಸ್ಥರಣೀಯವಾದುದು. ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾದ ಆ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಿತು? ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ನೆನಪು ಕೊಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ, ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಿಸಿಯಾದಮೇಲೆ, ‘ನಾವೇ ನಾವು’ ಬೀದಿಯ ಮೇಲೆ ಬಾಯ್ಕೆರೆದು ನಿಂತ ಅನುಭವಗಳು ನಮಗಿವೆ!”

ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರೇನು ವಾಗ್ವಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ನಾವೇನು ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ನಡುನಡುವೆ ತಡೆಯುವುದು, ಶಬ್ದಗಳಿಗಾಗಿ ತೊಡಕುಗೊಳ್ಳು-

ಶ್ರೀ. ವಿಷ್ಣುದಾಸ ಶಿರಾಳಿ

ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತ ಕನ್ನಡ ತರುಣ, ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರ ಸಂಗೀತಸಾರಥಿ !

ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಕಾಮ್. ಮುಂಬಯಿ

ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ, ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ. ಆ ಬುದ್ಧಿ-ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಾಳಲು ತಕ್ಕುದಾದ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೇ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಶಿರಾಳಿ-ಯನರು, ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಅಸರಿಚಿತರಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಲೆದಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ !

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿದ್ದುವು: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರು ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಸಿದ್ದು; ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಸೇರುವಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡದ್ದು. ನೃತ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದಾಗಿನ ಆ ಅಷ್ಟರೆಯರು, ಕಿನ್ನರಿಯರು, ದೇವತೆಯರು, ಹಾವಾಡಿಗ, ಪತಂಗನೃತ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದುಬಗೆಯ ಸಹಜತೆಯನ್ನೂ, ಸರಲತೆಯನ್ನೂ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದುದು ಈಗ ತಿಳಿದುಬರುವಂತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಾವ-ಭಾವ, ವೇಷ-ಭೂಷಣ, ಪ್ರಕಾಶ ಚಾತುರ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವನ್ನು 'ಏಂದು' ಒಡೆದು ಕಾಣುವಂತಹದಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದೆಂದರೆ, ನೃತ್ಯವನ್ನೇ ಜೀವದಿಂದ ತುಂಬಿ ತೋರುವ ಆ ಸಂಗೀತ.

"ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ವಾದ್ಯಮೇಳದ ಮುಂದಾಳು, ಕರ್ನಾಟಕದವರೂ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರು. ತಮ್ಮ ವಾದ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವವುಳ್ಳ ದೃಷ್ಟಾರರು— ಅವರು. ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ಯಶಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರ ವಾದ್ಯಮೇಳವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರ ಸಂಗೀತವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಎನಿಸುವಂತಹದಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ನುಡಿಗಳ ಸ್ವರವು ಅಮರವಾದುದು. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಈ ವಾದ್ಯಮೇಳವು ಮೇಲ್ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಡುವಂತಹದು; ಅಂತೆಯೇ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದುದು. ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮೇಳಗಾರರು ತುಂಬಾ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, 'ಈ ಮೇಳವೇ ಶ್ರೀ.

ಉದಯಶಂಕರರ ನೃತ್ಯಗಳ ಜೀವಾಳ' ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು!" ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರ ಮಿತ್ರರೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಜೊಕ್ಕೀಮ ಅಲ್ಪಾ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಭಾಗವು—ಯಾವ ಬಗೆಯು—ಮುಖ್ಯವಾದುದು; ಆ ಕೆಲಸದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಯಾರು ಕಾರಣರು; ಅದರ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಯಾರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು? ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪುತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡುವವರಿಗೂ; ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದವರಿಗೂ; ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೇ ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಿಗೂ? ಈಗ ಈ ನೃತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅವರೇ ಮುಖ್ಯತೆ ಕಾರಣರು ಎನ್ನಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೈನೀಡುವ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಅವರ ಸಹಚಾರಿಗೇ ಶ್ರೀಮತಿ ಅಮಲಾದೇವಿ ಯವರಿಗೆ ಆ ಮಾನವು ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದೇ? ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದ, ಮತ್ಸರ, ಭೀತಿ, ಮದಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಾಗ, ಅವರನ್ನು ಏಕಜೀವರಾಗಿ ಬಿಂಬಿತ್ತಿ ನಡೆದು ಅವರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಿಮಕಿದೇವಿಯವರಿಗೆ—ಉದಯಶಂಕರರ ಬುನಿಗಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತ ಅವರ ಸಂಗೀತಸಾರಥಿಯಾದ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರು, ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಶ್ರೀ. ದೇವೇಂದ್ರ-ಶಂಕರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿಯವರು, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಿರಾಳಿಯವರ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀ. ಪ್ರಭಾತ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಅವರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗದವರು— ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಇಂತಹ ಕೆಲಸದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯತ್ವವು ನರ್ತಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೋ; ವಾದಕರಿಗೆ, ಗಾಯಕರಿಗೆ, ಅವರ ಸಹಚಾರರಿಗೆ, ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಪಡುವವರಿಗೆ

ಸಲ್ಲ ಬೇಕೋ-ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಅದೊಂದು ಬಿಗಿಯಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ-ಯೆನಿಸದಿರದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ನವರು? 'ಅವರವರ ನುಟ್ಟಿಗೆ, ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡವರೆ! ಆದರೂ, ಅವರಿಗಿಂತ ಅವರು ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡದು' ಎಂದೇ-ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಸಮಸಾಕವಾಗಿ-ಸಮತೂಕವಾಗಿ-ಸಮರಸ ಆಗುವಂತೆ ಬೆರೆಯಿಸಿ ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ ಆ ಭಾವನೆಯು ದೊಡ್ಡದು ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಜನರು ಅವರವರಿಗೆ, ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಅವರು ಯಾರೂ ಅಂತಹ ಮಹತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರು ಎಂಬ ಮಾತು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಜನರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ತಾವು ಚಿಕ್ಕವರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಂದು ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿ ಮಾಡುವ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದುದು. ಆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಯಾರು ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತ.

ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಮೊನ್ನೆ ಮುಂಬಯಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದವರು ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರು ಹೇಳಿದರು.

"ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೊಳವು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಸಿ, ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ತೋರಿಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕ ಮಾತುಗಳು ಕೃತಕ ಎನಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಡಕನ್ನು ತರುತ್ತವೆ!" ಎಂದೇ ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅದು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಒಂದು ಸತ್ಯಕಥೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. "ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ, ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ, ನನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು-ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋಗಿ-ಅಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ, ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ನಿಭೂತಿಯ ಹೆಸರು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು; ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಮೆಲ್ಲನೆ-ಮೇಲೆ-ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನನಗೆನಿಸಿ 'ನೀಲದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದೆನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಾರು ಜನರು. ತರು-ಬರುವವರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರೊಬ್ಬರೆ; ಆದನ್ನು ಸಹಿತ ಅವರು 'ಬೇಡಿ' ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು-ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗ ಸೋಂಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ವಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನಂತ ನಾನು ತಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಈ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದೆ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದ ದುಡುಗಂಧವೂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಗೀತಪಾಠಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತ ನಾನು, ಈ ಗಿರಗಾಂವಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುವಾಗ, ನನಗೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನಿದೆ? ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಎಷ್ಟಿದೆ? ನನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಎಂತಹದಿದೆ?'-ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಆಗ ನನಗೆ ಬರತೊಡಗಿದರೂ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. 'ಸಂಗೀತದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೇರಬೇಕು, ಪಡುವಣ-ಮೂಡಣಗಳ ರಾಗ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು!' ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ಜಾಗೃತವಾಗಲು 'ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು' ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತಸ್ವಾರ್ಥದ ಭಾವನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿ, ಬೇರೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಚಾರಗಳು ಬರಹತ್ತಿದುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅವು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳಿದ್ದುವು. ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಯಂತೆ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯ್ಲೆರೆದು ಹೆರವರ ನೆರವನ್ನು ಬೇಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಇಳಿತದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಬಗೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿಂದಿ ತರುಣನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು ನನಗೆ! ಅವರೇ ಶ್ರೀಯುತ ಉದಯಶಂಕರರು!-ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವರು ನಗತೊಡಗಿದರು. ನನಗೆ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವೇ ಹತ್ತಲೊಲ್ಲದು. "ಗೌರವ, ಮಾನವತ್ವ, ಹಾರ-ತುರಾಯಿಗಳು, ಸತ್ಕಾರ, ಸಂಭಾವನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ನನಗೆ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಸಾಗದೆ ಇದನ್ನೇನು ಹೇಳಹತ್ತಿರುವರು ಇವರು?-ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಬಂದಿತು. ಆಸ್ಪರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು:

"ಅಂದಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರೂ, ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಉದ್ದೇಶ-ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಮೊದಲು ಆಡಿಯಾದ ಮೇಲೆ, ನಾವಿವರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆವು. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಆ ಮೊದಲಗಿಲುವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಿರಸ್ಥರನೇಯವಾದುದು. ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾದ ಆ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಿತು? ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ನೆನಪು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರಂತೆಯೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ, ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಿಸಿಯಾದಮೇಲೆ, 'ನಾವೇ ನಾವು' ಬೀದಿಯ ಮೇಲೆ ಬಾಯ್ಲೆರೆದು ನಿಂತ ಅನುಭವಗಳು ನಮಗಿವೆ!"

ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿಯವರೇನು ವಾಗ್ವಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ನಾವೇನು ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೇ ಕೈಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ನಡುನಡುವೆ ತಡೆಯುವುದು, ಶಬ್ದಗಳಿಗಾಗಿ ತೊಡಕುಗೊಳ್ಳು-

ವುಡು, ಏಕಸೂತ್ರತೆಗಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸುವುದು—ಇವುಗಳಿಂದ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಅವರೂ ಜಾಗೃತರಾಗಿದ್ದರು:

“ಮುಂದೆ ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಏಳುತ್ತ, ಬೀಳುತ್ತ, ಯುರೋಪ, ಅಮೇರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಂಡಲವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ, ತನ್ಮೂಲಕವಾದ ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಕಪ್ಪುಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟೆ ಖ್ಯಾತಿಯವನಿರಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಿರಲಿ—ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಅನಾದರ—ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗೆ ಖೇದವೆನಿಸಿತು. ಅಂತೆಯೇ ನಾವು ನಿಜವಾದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಎಂತಹದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು—ಎಂಬ ಹುಟ್ಟಿನ ತೊಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಬೊಬ್ಬಾಟ-ತೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಈಗ ಇಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೈತಿಕ, ವೇಷ, ಸಂಗೀತಗಳಿಗೆ ನಾವು ಬಂದು ಹತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮದನ್ನರಿಯಬೇಕು, ನಮ್ಮವರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಬೇಕು, ನಾವು ಮೊದಲು ಮೇಲಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಮ್ಮದಿದೆ ಈಗ.”

“ನಾನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಯಂಸೇವಕನಿದ್ದಂತೆ ಇದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ತೀರಿಕು. ನಾನು ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಉಳಿಯಬಯಸಿ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊಕ್ಕುಟವಾಗಿ ಮಾಡುವವ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಇಂತಹ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಶ್ರೀ. ಉದಯಶಂಕರರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಲೂ ತುಸು ಸಂಕೋಚ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆರೆಯಬೇಕು, ಅವರ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಆಡಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸಿಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಇಂದು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಇಂದಿನ ಉತ್ಸಾಹ-ಪ್ರೀತಿ—ಗೌರವವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯನಾದೆ!”

‘ಈ ಕೊನೆಯ ಒಂದು ಮಾತಾದರೂ ‘ಭಾಷಣ’ದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತಲ್ಲ’ ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಕಳವಳವಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪಾರದಿಂದಲೂ, ಹಾರೆಯುಕೆಯಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸುವುದಾಯಿತು. ಚುರುಕಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಕಿರುನಗೆಯ ಆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂ ಅವರ ತರುಣ-ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ಅಲಂಕಾರಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ಅವೇ ಅವರ ನಿಜವಾದ ಗೌರವ; ಭಾಷಣ!

ಶ್ರೀ. ಶಿರಾಳಿ ವಿಷ್ಣು ದಾಸರು ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾವರ ತಾಲೂಕಿನ ‘ಶಿರಾಳಿ’ ಊರವರು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಜುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರು, ಆ ಶಾಲೆಯ ಆ ಬಗೆಯ ಒದಿಗೆ ಬೇಸತ್ತು, ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯವಿಷಯವಾದ ಸಂಗೀತದ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆಂದು ಮುಂಬಯಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣರಾವ ವ್ಯಾಸ, ಶ್ರೀ. ವಿನಾಯಕರಾವ ಪಟವರ್ಧನ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಒಂದು ತಪದವರೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಪಡೆದು, ಮುಂದೆ ಪರದೇಶಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಬಂದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬದ ಸಾಮಾನ್ಯಬಾಳಿನ ಸಾಮಾನ್ಯವೈಕ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ದೀರ್ಘಪ್ರಯತ್ನ, ಮೃದು-ಮಧುರಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಸೇವಾಭಾವಗಳಿಂದ ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ—ಭಾರತದ—ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಪರ ತಂದೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ. ಮಂಗೇಶರಾಯರು ಈ ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವುದರಲ್ಲೇನಾಶ್ಚರ್ಯ! ಕರ್ನಾಟಕವು ಅವರಿಂದ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯ-ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀರಂಗ-ಸಾಹಿತ್ಯ

ಶ್ರೀರಂಗರ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ

ಇದುವರೆಗೂ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ೫ ದೊಡ್ಡ ನಾಟಕಗಳು, ೧೨ ಏಕಾಂಕಗಳು, ಪ್ರಬಂಧಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು (ಆತ್ಮ) ಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳು, ಹರಟೆ-ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಮೂರು ಸಂಗ್ರಹಗಳು (ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೧೨೦೦ ಪುಟಗಳು); ಇದಲ್ಲದೆ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಎರಡೆರಡರಂತೆ ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗಲಿದೆ.

ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೊರಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಏಕರೂಪ

ವಾಗುವುದರಿಂದ, ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೂ

ವಾಚನಾಲಯಗಳಿಗೂ

ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಂಧಿ !

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ

ರಂಗಮಂಗಪ್ರಕಾಶನ

C/o. ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ಧಾರವಾಡ

ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

“ ನಿಹಾರಿ ”

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಸೌಂದರ್ಯದ ಸ್ಥಾನ, ವಿಲ್ಸನ್ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಗೋಕಾಕರ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವರಣೆ, ‘ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆ’ ಎಂದರೇನು? ‘ಶ್ರೀರಂಗ’ರ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನ.

ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಹಲವಾರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಸಮ್ಮ ರಸಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವೋ ಅದೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಆ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಆವರಣವಾಗಿರುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವುದು. ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳೆರಡೂ ಒಂದನ್ನೊಂದಗಲಿ ಇರಲಾರವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ರಸವು ಅಶರೀರವಾಗಿರಬಹುದಾದರೂ ಆ ರಸಾನುಭವವು ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಶಬ್ದದ ವಾಹನ ದೊರಕಲೇಬೇಕು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯರಸಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ತುಸು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಕವನವನ್ನೋದಿದಾಗ ಅಥವಾ ಕೇಳಿದಾಗ, ಆಗೀಗ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಶಬ್ದಸೌಂದರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ—ಅದರಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಪದಲಾಲಿತ್ಯ, ಅನುಪ್ರಾಸ, ಯಮಕ ಮುಂತಾದ ರೂಪ ತಾಳಿದ ಶಬ್ದಸೌಂದರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ—ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುವುದುಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾವು ಶಬ್ದಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸುಪಾಸಾಗಿ ಕವಾಗಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರೇಷಕವಾಗಿರಬಹುದೋ, ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಬ್ದಭಾಗದ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ದೀರ್ಘತರವಾದ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತತಮಾನಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಂತ, ತನ್ನದೇ ಅದ ಒಂದು ಇತಿವಾಸವಿರಬಹುದು—ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಆಗೀಗ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಏತಿವಾಸಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಬ್ದದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವುದರ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಈ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದ

ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು, ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಸಾನುಭವದ ಆಳ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚಬಹುದು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ತತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಅರ್ಥ, ಇಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬಹುತರವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುರೂಪವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತೀರ ಬೇರೆಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶಬ್ದಗಳು ಹೊಂದುವುದೂ ಸಾಧ್ಯ. ಹೀಗೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಹೋದಹಾಗೆ, ಆ ಶಬ್ದವು ಸಹೃದಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಣಕಬಹುದಾದ ಭಾವನಾತರಂಗಗಳಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ, ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಅರ್ಥದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ರಸಾನುಭವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಷ್ಟೇ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಎಂದರೆ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಪುತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದದ ತೀರ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಇತಿವಾಸದ ಮೂಲಕ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಅರ್ಥದ ಪದರುಗಳನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ, ನಮ್ಮ ರಸಾನುಭವವು ಎಷ್ಟೋ ವಾಲು ಆವಾಗಬಹುದು. ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೊದಲಿಂದಿಗೂ ಕಾಣದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಎಂಬ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಈ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಫಲಕಾರಿಯಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಬಹುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸ, ಶಬ್ದಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ-ವಿಕಾಸಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ರಸಾನುಭವಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ತೀರ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದೆಂದು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರವರು, ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ (ಫೆಬ್ರವರಿ) ೭ರಿಂದ ೧೨ ದಿನಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲನ್ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲೆಯನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸುತ್ತ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಯೂ, ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ವಿವೇಚಿಸಿದರು. ಇಡೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆಗೆ "ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿ, ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದದೃಷ್ಟಿ," ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಖಂಡವಾಗಿ ಆರು ದಿನ ನಡೆದ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಹೇಳಿದ ಯಾವತ್ತೂ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಆದರೂ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ಇಷ್ಟು: ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಭಾಷೆ, ಕಲ್ಪಕತೆ, ಅಂತರ್ಭಾಷೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಘಟಕಗಳು. ಶಬ್ದ-ಆರ್ಥಗಳ ವಿಕರ್ಷಿತತೆ, ಅಲಂಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಆರ್ಥವಿಕಾಸ, ಭಾವಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿಯೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ-ವಿಪರೀತಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಅರ್ಥದ ವಿರೋಧ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಭಾಷೆಯ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾಷೆಯು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿ, ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಯಾವ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿ, ಮಾತಿ ನ ಭಾಷೆಯ ಇರಲಿ, ಬರೆಹದ ಭಾಷೆಯ ಇರಲಿ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ದಿಲ್ಲಿ, ಅಸಂಸ್ಕೃತರದಿಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ-ವಿಕಾಸಗಳು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಘಟಕಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯಸತ್ತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ, ನಾವು ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ-ಪಂಡಿತನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಕೇವಲ ಭಾಷೆ. ಕವಿಯು ಮಾತ್ರ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಒಂದು ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಬ್ದದ್ವನಿ, ಅರ್ಥದ್ವನಿ, ಶಬ್ದರೂಪ, ಅರ್ಥವಿಕಾಸ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ರಸಕ್ಕೊಂದು ವಾಹನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸಾನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ಈ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿ ತೀರ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದು. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರವು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಸಾನುಭವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ, ರಸದೃಷ್ಟಿಯು ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಂದು ರಸಕತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬಲ್ಲದು; ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದ ಮರಳುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಬಾಯಾರಿದ ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಕಾವ್ಯದ ರಸವನ್ನು ಉಣಿಸಬಲ್ಲದು. ಇವು ಒಂದನ್ನೊಂದು

ಪೋಷಿಸಿದರೆ ಒಂದರೊಡನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಹಕರಿಸಿದರೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದೂ, ಕಾವ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರವರು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, 'ವಿನಾಯಕ'ರ ಕವಿದೃಷ್ಟಿ, ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿ, ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲೆಯನ್ನು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಲದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲೆ ಅಪೂರ್ಣವೆಂದೇ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲನ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವ ಗೌರವ ಮೂರೇ ಮೂರು ಜನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಮೂರನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಿಕ್ಕವರು. ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಈ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆತದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಈ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸರಿ ಎನಿಸುವಂತೆ ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರು, ಈ ವಿದ್ವತ್ಪಾಠ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದು ಅವರಿಗಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಭೂಷಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬುದೊಂದು ಹೊಸ ಕೂಗು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. 'ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೂರಾರು ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದರೇನು, ಅದರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಏನು, ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಬರೆಹಗಾರರ ಕೂಟಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೂಟಗಳ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಧ್ಯೇಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ವಿವರ ಬಯಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಇದುವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಇದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತುಸು ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಶಬ್ದವು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದು ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಹದಿರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಆನಂದದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಳಿನ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ, ಆ ಮಾತನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನೆದುರು ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದು ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ-

ಗಳನ್ನೂ, ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನೂ, ತಪ್ಪು ಓಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ, ಆಶೀ-
 ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ, ಸತ್ಯದಯನನ್ನು ಮನವೊಲಿಸಿ-
 ಕೊಂಡು, ಆತನ ಆತ್ಮವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ದಾರಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದೇ
 ಸಾಹಿತ್ಯ. ಈ ತೆರದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಗತಿ' ಎಂದುಕೊಂಡರೆ,
 ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉದಾತ್ತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ— ಎಂದರೆ ಯಾವ
 ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ
 ಯೋಗ್ಯವೋ ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ— ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಗತಿಯಲಿ
 ಆಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ
 ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ'ದ ಕೂಗು ಕೇಳಬರುತ್ತಿರು-
 ವುದರ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಕೂಗನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದವರು 'ಪ್ರಗತಿ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ
 ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಅರ್ಥವೊಂದನ್ನು
 ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೆಂದುವರೆಗಿನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
 ಉಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಎರಡರಲ್ಲೊಂದನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ
 ಈ ಎರಡೂ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ ಹೊರತು 'ಪ್ರಗತಿ-
 ತೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ'ದ ಕೂಗಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿದೆ
 ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು
 ಯಾವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು
 ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಚಾರಿಸುವ. ಈ 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಬೇಕೆನು
 ವನರು 'ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ' ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ
 ಹೋಗಿದ್ದರೂ 'ಅದು ಪಂಡಿತರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರ
 ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ' ಎಂದು ಬಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
 ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಕಷ್ಟ-ನಿಷ್ಕರಗಳನ್ನು ಈ
 ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಗೆಹರಿಯಿಸಲಾರದೆಂಬ ಆವಾದನೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ
 ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಸಾಮಾ-
 ನ್ಯದ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದೋ ಅದಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ'
 ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನಬಹುದೆ? ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ
 ಒಪ್ಪಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಜನಜೀವನಕ್ಕೂ
 ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರದೆ ಹೋದರೆ, ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆತ್ಮ
 ಸಮರ್ಥನೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಿಂದ
 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ'ಯಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. "ಕಣ್ಣಿದ್ದ
 ಕುರುಡರ, ತಿಳಿವಿದ್ದ ಮೂಢರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ; ಬೋರೇಗೌಡ,
 ಚಿನ್ನಸಾಮಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು, ಕಲೆ ಬೇಕು, ರಾಜಕೀಯ
 ಬೇಕು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇಕು!" ಇದು ಒಂದು 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ',
 ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತು. ಇಷ್ಟೇ ಬೇಕಾ-
 ಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರರ್ಥ ನಮ್ಮ
 ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ
 ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆ ಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಬೇಡಿಕೆ-
 ಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಾದದ್ದು. 'ಚಿನ್ನಸಾಮಿಯ
 ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕು' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ 'ರಾನುಚಂದ್ರರಾಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಬೇಡ' ಎಂಬ ಆಶಯವಿದ್ದರೆ ಬೇಡಿಕೆ ಅಸಮಂಜಸ, ಅಸಮರ್ಥ-
 ನೀಯ. 'ರಾಜಕೀಯ' ಬೇಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ರಾಜ-
 ಕೀಯ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಷ್ಟ ತಲೆ-
 ದೋರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದೇ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ,
 ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವೂ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ
 ರಾಜಕೀಯವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು
 ಪ್ರಚಾರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಎಳೆದುತರುವುದಾದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
 ರಾಜಕೀಯ ಬೇಡವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಬೇರೆ, ಪ್ರಚಾರ ಬೇರೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬಹುದಾದ
 ಮಾತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ-
 ಯಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಲಾರದು.

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತರುವುದೇ
 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ' ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುರಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ
 ವಾಸ್ತವತೆ ಎಂದರೇನು, ಅದರ ಇತಿಮಿತಿಗಳಾವುವು?— ಎಂಬ
 ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದೇ ಇರುವುದರಿಂದ,
 ವಾಸ್ತವತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು
 ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಗತಿಯಲಿ'ರ
 ದೃಷ್ಟಿ ಎತ್ತಕಡೆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ
 ಸಾರಿ ಹೇಳುವ ಒಂದು ಮಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. 'ಪ್ರಗತಿ-
 ತೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ'ವು ನೂರರಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತು ಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯ,
 ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಗತಿ-
 ತೀಲ'ರು ವಾಸ್ತವತೆಯ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮೆದುರು
 ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಬಹುದು. ಇಂದು
 ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತು ಜನರ ಬಾಳು ಕಷ್ಟ-
 ಮಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ
 ಕಷ್ಟಗಳ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರವನ್ನು ಹಿಡುಗರೆದುರು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ
 ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಷ್ಟಗಳ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರ
 ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಕಷ್ಟಗಳ ಚಿತ್ರ-
 ವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು
 ಆ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಮರೆತು,
 ಆ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೆ
 ಕಂಡು, ಆ ಕಷ್ಟಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉಪಾಯವೆಂದು ರಾಜಕೀಯ
 ವಿವೇಚನೆಗೇ ನಿಂತರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವಾಳವಾಗಿದ್ದ ಭಾವನೆ-
 ಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದ-
 ರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
 ಪ್ರಚಾರವಾಗಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಬರೆಹ ಪ್ರಚಾರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ
 ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಅದು ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಎರವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು
 ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದದ್ದು. "ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೂ
 ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಬೇಕಿಲ್ಲ.
 ರಾಜಕೀಯವಾದರೂ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಭಾಗ—ಆದರೆ ಅದು

ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ, ಇಡೀ ಬದುಕಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯಕೂಡದು. ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ನಿಜವಾದ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಬರಹ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಕಾರಣಗಳ ಸಮಷ್ಟಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಾದರೆ, ಆ ಚಿತ್ರ ಅವಾಸ್ತವವಲ್ಲದೆ ಅಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ವ್ಯಾಪಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸುವುದು ತೀರ ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆಂದು ಒಂದು ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಬಡತನ ನಮ್ಮೆದುರು ನಿಂತಿರುವ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಜೀವನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಜೀವನವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ'ರು ಆತನ ಬಡತನವನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಆಲ್ಲದೆ ಆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಲೇಖಕರು ಕಾಣುವುದುಂಟು. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಕಾರಣವಲ್ಲ—ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವನ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಕಾರಣ ಇರಬಹುದು. ಆತನ ಆಲಸ್ಯವೂ ಇರಬಹುದು. ಪಟ್ಟಣಗಳ ಕಡೆಗೆ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಅವನಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಅಸಂತುಷ್ಟಿ ಅಸಮರ್ಥತೆ, ಅವಿಚಾರದ ಸಾಹಸ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ಎಲ್ಲವೂ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ವಿಷಯವನ್ನೆತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಿ, ಆ ಕಷ್ಟಜೀವನವನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದನ್ನು ಮರೆತು, ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಅಧಾರವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವತೆ ಬೇಕು; ಆದರೆ ನಿರರ್ಥಕ ವಾಸ್ತವತೆ ಬೇಡ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದಂತೆ, ಒಪ್ಪಿದನಂತರ, ಆ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಂಟುದಾರಿಗಳುಂಟೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇಂಥ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಹೋಗಿ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕನಾಗಲಿ, ಓದುಗನಾಗಲಿ ಯಾವ ಸಾಹಿತಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಲಾರ. ಆದರೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಾಹಿತಿಯು ಅತ್ಯಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಾವು

ಭಾವಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರಂತೆ ಆತನ ವರ್ಣಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷಣದ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರವಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈವರಿತ್ಯ ಲಭವಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಚಿತ್ರವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವೆರಡರ ವಾಸ್ತವತೆ ಕಾಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರವವಾದವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸ್ತವ. ಎರಡನೆಯದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸ್ತವ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣಚಿತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರತೆಂಬ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲವೆ; ಆದರೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರದ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಅದು ಕಾಲಾತೀತವಾದದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಅಥವಾ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದದ್ದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಿತ್ರವಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಚಿತ್ರ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಈ ರೀತಿ ಬರಬೇಕಾದದ್ದು; ಇಂತಹ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮನೋವಿಕಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಇಂಥ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಮನೋವಿಕಾಸವೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಗತಿ. ಆ ಪ್ರಗತಿ ಬದುಕಿನ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಬರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ತಪ್ಪು; ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರದಿಂದ ಬರಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದರೂ ತಪ್ಪು; ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮೂಹವಾಗಬಹುದಾದ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವನಚಿತ್ರವೆಂಬ ವಾಕ್ಯ ಸಿದ್ಧ. ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ'ವೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು: ಧಾರವಾಡದ 'ರಂಗ-ಮಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ'ದವರು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಲಿದ್ದಾರೆ. ತಿಂಗಳಿಗೊಂದರಂತೆ, ಶ್ರೀರಂಗರ ಎಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಅಚ್ಚಾಗದಿದ್ದ 'ಪ್ರಪಂಚ ಪಾಣಿಪತ್ತು' 'ಸಂಸಾರಿಗೆ ಕಂಠ' 'ಅಧಿಕಮಾಸ' 'ವಿರಾಟ ಪುರುಷ' ನಗೆ—ಹಾಸ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಚನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ, 'ಶ್ರೀರಂಗ ಶಾಸ್ತ್ರ' (ಆತ್ಮಚರಿತೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜೀವನ ಧರ್ಮ) ಇವಲ್ಲದೆ ಸಂಗ್ರಹರೂಪವಾಗಿ ಮೊದಲಬಾರಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವವು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಹಾಸ್ಯ-ವಿನೋದದ ಹರಟೆಗಳು. ಆನಂತರ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಾಟಕಗಳ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ. ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ-ಕ್ರಮದ ಧ್ವನಿ ದಲ್ಲಿ-ಪ್ರಕಟವಾಗುವವು. ಎಲ್ಲ ನಾಟಕಗಳ, ಹರಟೆಗಳ, ಏಕಾಂಕಗಳ, ಒಗ್ಗಂಟಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ (Omnibus-volume) ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವೂ ಇದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪಕ್ರಮ.

ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ

(ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)

ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮ ಅವರು ಬರೆ-
ದುದು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರದ ಸರ-
ಪ್ರಕಟಣೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ-
ಕರು “ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ” ಭಾಷಾಂತರವಲ್ಲ,
ಬಂಗಾಲಿಯೊಳಗಿನ ಕಥಾವಸ್ತು ಮಾತ್ರ.”
ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ;
ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ನಿವೇದನದಲ್ಲಿ
“....ಶ್ರೀಮತಿ ನಿರುಪಮಾದೇವಿಯರ ಕಥಾ-
ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಈ ‘ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ’ಯರ ಕಥೆಗೆ
ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದು, ಅದನ್ನೇ ನಾದಿ-
ಮಿಡ್ಡಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾಗುವ
ಹಾಗೆ ಹೆದಗೊಳಿಸಿ ಪಾಕಮಾಡಿ ರಸಿಕರಿಗೆ
ಉಣಲು ಅಣೆಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು
ಹೇಳಿರುವರು; ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವಾಗ
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಗೋಕಾಕರು “ಇಂಗ್ಲೀಷ್-
ನಿಂದ ಬಂದರೂ ಸರಿ, ಬಂಗಾಲಿಯಿಂದ
ಬಂದರೂ ಸರಿ; ತಮ್ಮ ಹೆದನಾದ ಮಿಡು-
ನಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗಮರು ಕಥಾವಸ್ತು-
ವನ್ನು ಅರಳಿಸುವಾಗ, ಇದೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ
ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡ
ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ರೂಪಿಸಿದ
ಪ್ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಹೊಸ
ಬಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ....” ಎಂದು ಹೇಳಿರು-
ವರು. ಮೂಲ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಚಿನ್ನಾಗಿ
ಓದಿ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ಈ ಮೂವರ
ನಾತುಗಳನ್ನೂ ಓದಿದಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ-
ವೆನಿಸಿದರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಮೂಲ
ಬಂಗಾಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು

ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ರೀತಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸಿದುದಲ್ಲ; ಮೂಲ ಕಾದಂಬರಿ-
ಯನ್ನೇ ಸರಸವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂ-
ತರಿಸಿದುದಾಗಿದೆ. ಮಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರಗಳನ್ನು
ಬದಲಾಗಿನೆ; ಮೂಲದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ
ಇದ್ದರೂ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ವರ್ಣನಾ-
ಭಾಗಗಳು ಒಂದೆರಡು ಕಡೆಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪ-
ಗೊಂಡಿವೆ—ಇಷ್ಟೆ!

ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ‘ದೀದೀ’
ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಂಗಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ತುಂಬ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದುದು. ಭಾರ-
ತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಅದರ್ಶಜೀವನವೂ,
ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ—ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ
ಸೊಬಗೂ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿ
ಇನ್ನಾವ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿ-
ಯೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು
ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೆಂಬ
ಮಾತು ಶ್ರೀ. ಸಂಗಮ ಅವರ ‘ನಿವೇದನ’-
ದಿಂದ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಾದರೂ,
‘ಪರದೇಶೀಯ’ ಎನಿಸುವಂತಹ ಯಾವ
ದೇಶ-ಕಾಲ-ಸ್ವಭಾವ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರೂಪ-
ಗಳೂ ನಮಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.
ಕಾದಂಬರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಂಗಾಲದ
ಸ್ವಭಾವ-ಸನ್ನಿವೇಶ, ಭಾರತೀಯ ಹೃದಯ-
ಮನೋಭರ್ಮ ಇವೇ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿವೆ.
ಮೂಲ ಕಾದಂಬರಿ ೩೮ ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ್ದು ೫೦೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಟ-
ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳದಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ಹದಿನೇಳು
ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಕಥಾ-
ಭಾಗವನ್ನೇ ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮರು

ತಮ್ಮ ‘ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ’ಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿ-
ರುವರು; ಹೆದನಾದ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ
ಪಾಕದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒದವಿಸಿ-
ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಮೂಲ ಕಾದಂಬರಿಯ
ಕಥಾಭಾಗದ ಒಂದು ಘಟ್ಟವು ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಮುಗಿದಿರುವುದರಿಂದ, ಇದಿಷ್ಟೇ ವಿಷಾ-
ದಾಂತವಾದ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾದಂ-
ಬರಿಯೆಂದೂ ಎನಿಸುವಂತಿದೆ.

ಇದು ಘಟನಾಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾದಂ-
ಬರಿಯಲ್ಲ; ಪಾತ್ರಾಚರಣೆ ಪ್ರಧಾನ-
ವಾದುದು. ಎಂತಲೆ ಹೃದಯ-ಮನಸ್ಸು
ಗಳ ಹೊಯ್ದಾಟಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇ ಇದರಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರುವುದು. ಕಥಾನಾಯಕ
ಸುರೇಶ; ನಾಯಕಿಯರು ಸುಧಾ, ಸ್ನೇಹಾ-
ಇಬ್ಬರೂ ಸುರೇಶನ ಹೆಂಡತಿರು. ಸುಧೆ-
ಯೊಂದಿಗೆ ನೊದಲು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ರೂ
ಸುರೇಶನು—ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ-
ವೆನಿಸಿದುದರಿಂದ—ಸ್ನೇಹಳನ್ನೂ ಮದುವೆ-
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಸ್ನೇಹಾ ಹಳ್ಳಿಯ
ಹುಡುಗಿ, ಮುಗ್ಧೆ, ಮುಚ್ಚು-ಮರೆಗಳನ್ನರಿ-
ಯದ ಸರಲಜೀವಿ. ಸುಧಾ ಮನೆತನಕ್ಕೆ
ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು; ತುಂಬ ಅಭಿಮಾನಿನಿ;
ಸುಸಂಸ್ಕೃತಳು. ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮಗಳ ಬೆಲೆ-
ಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವಳಾದರೂ ಅಹಂಕಾರದ
ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮನವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದವಳು.
ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವ್ಯಕ್ತಮಯವಾಗಿರ-
ಬಹುದಾದ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಕಹಿಯಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ತುಂಬ ಗಂಭೀರ
ಜೀವಿಯವಳು.

ಸುರೇಶ, ಸುಧೆಯ ಪ್ರೇಮದ ಅಳವಡನ್ನು
ದೊಡ್ಡಿತೆಯನ್ನೂ ನಾವಿತ್ತೈಸಿ ನನ್ನ
ಸಹೃದಯತೆಯನ್ನೂ ಅತೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವನು. ಅವಳ
ಮಮತೆಗಾಗಿ ಅಶಿವಡುವನು. ಅದರ-
ದೊಂದು ಕಣವೂ ಸಿಕ್ಕಬಾರದಂತೆ ವರ್ತಿ-
ಸುತ್ತಿರುವ ಸುಧೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೊರ-
ಗುತ್ತಿರುವನು! ಜಾಗೃತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಉದಾಸೀನತೆಯನ್ನು ತೋರಿ-
ಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸುಧೆಯ ಸುಪ್ತಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ
ಅತನ ಪ್ರೇಮವಿಚಾರವೇ ತುಂಬಿರುವುದು.

ಸುಧೆಯ ಜೀವನವೆಂದರೆ. ತನ್ನೊಡನೆ ತಾನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ವಿಕ್ರಮ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ. ಸುರೇಶ, ಸ್ನೇಹಾ— ಇಬ್ಬರೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ಅಭಿಮಾನ ವಿನಶಕವಾದ ಸುಧೆ, ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ತವರ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೊಂದಿಗೆ 'ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ' ಕೊನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂಲದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಅವಳ ಅಹಂಕಾರವು ಕರಗಿ ಮರಳಿ ಪತಿಯ ಚರಣದಡೆಗೆ ಶರಣು ಬಂದ ಕಥೆಯು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಅರಳಿ ನಿಂತಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಬಾಲವಿಧವೆಯ ಜೀವನ- ಚಿತ್ರವು, ಒಬ್ಬ ಅನಾಥವಧುವನ್ನು ಸನಾಥವಾಗಿಸಿದ ಉಪಕಥೆಯೂ ಸುಧೆಯ ಅಹಂಕಾರ ಕರಗಲು ತುಂಬ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಮೂಲವನ್ನೊದಿದವರಿಗೆ ಈ 'ಅಕ್ಕತಂಗಿ' ಯಲ್ಲಿ ಸುಧೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣಜೀವನವು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಅಪಕ್ತವಾಗಿರುವ, ಅಪೂರ್ಣಜೀವನವು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆದರ್ಶವಾದ ಸರ್ವಸ್ವ ಸಮರ್ಪಣಭಾವವು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರದೆ, ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜಸಭಾವದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದಾದುದರಿಂದ, ಸುಧೆಯ ವಾತ್ಸವಿಪುಷ್ಪಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಶೀಯವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಾತ್ಸವ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸಂವರ್ಧನ-ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮತೆ ನಮೂನೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಸುಧೆಯ ಗಂಭೀರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮುಂದೆ ಸೌಕುಮಾರ್ಯದ ಮುದ್ದೆಯಾದ ಸ್ನೇಹಾ ಒಂದು ಹಸು-ಮಗುವಿನಂತೆ ಕಾಣುವಳು. ನಾಯಕನಾದ ಸುರೇಶನು ಕರ್ತವ್ಯ-ಮಮತೆಗಳ ಅಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಾದ ಮನುಷ್ಯ. 'ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ'ಯನ್ನೊದಿದ ಯಾವ ಸಹೃದಯನೂ ಅತನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳದಿರನು.

ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮರ ಭಾವ ತುಂಬಾ ನುಣ್ಣಾದುದು. ಪದಗಳು ಹದವರಿತು ಮಾಲೆಗೊಂಡು ಕಥೆಯನ್ನು

ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುವು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಬಳಸಿರುವ ಪಂಗೀಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಾಚಕರನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಬಿಡವು.

ಇಂತಹ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ. ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮರೂ, ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರದವರೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

—ಕೃ. ಶ್ರೀ. ಬಿ.

ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ

(ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)

ಕನ್ನಡಿಗರ ಪುಣ್ಯವೋ, ಪಾಪವೋ, ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವರ ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಸಂಗ್ರಹವೊಂದು 'ಪಾಪಪುಣ್ಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. 'ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ, ದೀನರ ದುಃಖಗಳ ಬೆಳಕು ಎಂದು ಕಲಾವಿದನ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ, ಆಗಲೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿ; ಆಗಲೆ ಅಂಧಕಾಸುರನ ವಧೆ! ಈ ಬೆಳಕಿನ ಮಿಂಚು ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಓದುಗನಿಗೆ 'ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಆಶ್ಚರ್ಯಸನೆಯಿತ್ತ ಮಿಂಚನ್ನೇ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ—ಕರನೋಡಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ—ಕಾಣಬಹುದು. 'ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರ ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪಿನಿಂದ ಅಳಿಯಬಾರದು' ಎಂದು 'ಅ. ನ.' ರವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅನವಶ್ಯ; ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಜವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾನದಂಡ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಮರ್ಶಕರು ತೂಗಿ ನೋಡುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಲ್ಲ.

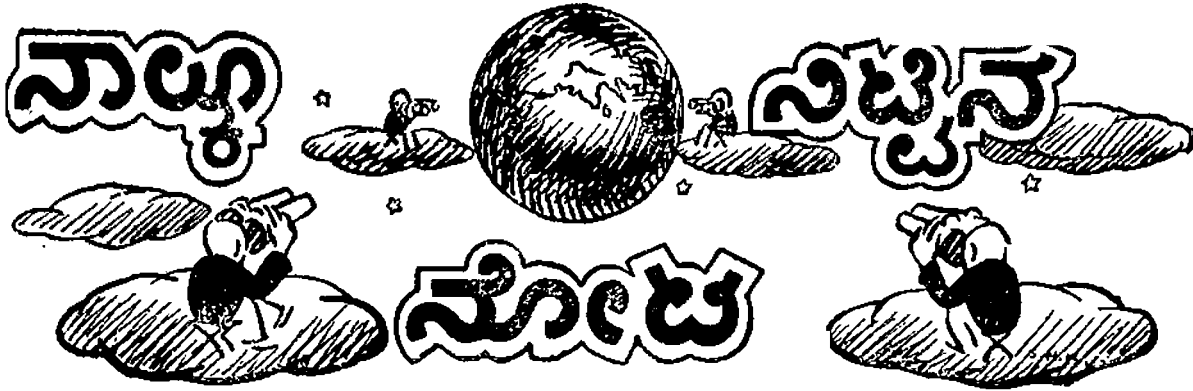
"ಕಲಾವಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಜನಪದದ ಜೀವನ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು 'ಪು' ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಎಂದು ಆದರ್ಶ.

ವನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಭಾವಚಿತ್ರಣ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. 'ಅಹುದು, ಕಲಾವಿದ ಓದುಗನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಓದುಗ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಿದೆ. 'ಅ. ನ.' ರವರ ಮಾನದಂಡದ ಅಲೌಕಿಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ವಿಮರ್ಶಕ ಚಿರಗಾಗುವಂತಿದೆ, ನಿರಾಶೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವಂತಿದೆ. ಕೆಲವು ಕತೆಗಳನ್ನೋದಿ ಈ ಮಾತುಗಳ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನರಿಯಬಹುದು.

'ಕಪ್ಪುನೋಡ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸವಿಪುಷ್ಪಿ ತೀರಾ ಅಸಹಜವಾಗಿವೆ 'ಜ್ವಾಲೆ' ಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗೊಪ್ಪುವ ಸರಳತೆ, ನೇರವಾದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇದ್ದರೂ, ಕಥಾವಸ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. 'ಪತಿ' ಕಥೆಯ ವಸ್ತು 'ಅ. ನ.' ರವರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶೈಲಿಯಂತೂ 'ಉದಯರಾಗ, ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ' ಗಳ ಉತ್ಸಾಹ ಮೇರೆತಪ್ಪಿ, ಸ್ಥಾನತಪ್ಪಿ ಹರಿದಿರುವುದೇನೋ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ. 'ಅಳಿಯ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಕತೆಗಳ ಒಂದೊಂದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣ ಸೇರಿದಂತಿದೆ: 'ಕಾಲಕೂಟ' ದ ಕತೆ 'ಸೊಹ್ರಾಬ್-ರುಸ್ತು' 'ತಾಳಿಕೋಟಿಯ ಕತೆ' ಇವುಗಳ ನೆನಪನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ ಮೊಸಾಸಾನ 'ಮೆಡಮೊಯಿಸ್ಲೆ ಕಾಕೋಟಿ' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

'ಅ. ನ.' ರವರ ಲೇಖನಿ ಪಳಗಿ ತೊಳಗೀತೆಂದು ಅರಿವಿದವನಿಗೆ ಇದು ನಿರಾಶೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ 'ಅಳಿಯ' ದಂತಹ ಕತೆ ಆಶೆಯ ಕಿರಣವಾಗಿದೆ. 'ಅ. ನ.' ರವರ ಮಾನದಂಡದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಭೂತವೆದುರಿಗೆ ನಿಂತಾಗ, ವಾಚಕ ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಮುನ್ನೋಡುವನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗದಡೆಗೆ. 'ಅ. ನ.' ರವರು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ತರಬಲ್ಲರೇ?

—ಅಮೂರ. 'ಗುರುಕಾಣ'

ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ವೆಲ್‌ರ ಮಿದುಳು-ಮಂಥನ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ (ಚರ್ಚೆ) ನಡೆಯಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಪ್ರಯತ್ನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ— ಎಂದು ಎಲ್ಲ ವಿವೇಕವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತನ್ನು, ಗೃಹ-ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ರೆಜಿನೆಲ್ಡ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಕಡೆ ಗಣಿಸಲು ಯತ್ನಮಾಡಿದರು. ಅದೆಂತಹ ಯತ್ನ! 'ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಸಾಹೇಬರ ಪ್ರಶ್ನೆ. 'ಹಿಂದೆ ಸರಿಯದಂತಹ, ಮುಂದೆ ಹೋಗದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ 'ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು (deadlock)' ಎಂದು ಶಬ್ದ-ಕೋಶವು ಹೇಳಿರುವುದು; ಆದರೆ ಈಗ ನಾವು ಆ ಸ್ಥಿತಿ-ಯಲ್ಲಿ ದ್ದೇವೆಯೇ? ೧-೨ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಗಳು; ಮಿಕ್ಕುವುಗಳಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರರ ಆಳಿಕೆ ಆಪ್ರತಿಹತವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ; ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಸಾಗಿವೆ; ವೈಸರಾಯರ ಕಾನ್ಸಿಲ್ ವಿಘ್ನಿತವಾಗಿದೆ; ಒಟ್ಟು ನಾವು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದೇವೆ-ಆದ್ದರಿಂದ 'ಬಿಕ್ಕಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಸಾಹೇಬರ ಶೋಧ! ಈ ಶೋಧದಿಂದ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ವೆಲ್‌ರು I. C. S. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಲು ಯೋಗ್ಯರೆನಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ದೇಶದ ಆಳಿಕೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಯೋಗ್ಯರೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಡೀ ದೇಶದ ತುಂಬ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಉಪ-ವಾಸ, ಬರಗಾಲ—ಇವುಗಳ ಹಾವಳಿ ನಡೆದಾಗ ಶಬ್ದಕೋಶದ ಜ್ಞಾನಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹುಡುಗಬುದ್ಧಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬುದ್ಧಿಚಮತ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುವುದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣವೇ?

ಕಳ್ಳನ ಜೀವ

'ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಇಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ'

ಎಂದು ಸರ್ ರೆಜಿನೆಲ್ಡ್‌ರು ಸಾಧಿಸುವುದಾದರೆ, ಅದು ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಶ್ರಮ ಎಂದೇ ನಾವು ಹಳಹಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಹೇಬರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ದೇವಿಯವರು, ಇಂತಹ ಜಂಜಕ್ಕೆ ಅಂಕುಶವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. 'ಸರಿ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆವು' ಎಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗಬೀಳುವ ಮುಂಚಿನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಒಂಡತುಂಡವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಸರಕಾರದ ತಪ್ಪು, ತಪ್ಪನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ, ಸರಕಾರದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಉಂಟಾಗಿದೆ, ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದೆಂದರೆ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದು— ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಪ್ಪನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾದ್ದರಿಂದ 'ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಲೆಂದು ದೇಶವು ಕೇಳುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಪ್ರಿಟಿಶ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವೆವು' ಎಂದು ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ತಪ್ಪನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಂತೂ ಉಳಿಯಲಿ, ತಪ್ಪನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವವರನ್ನೇ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಅಪಪ್ರಚಾರದ ಅವಧಿ

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರಕಾರವು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಧೋರಣವು ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಈ ಆರೋಪವು ಹೇಸಿಯಾದಷ್ಟೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ್ದೂ ಆಗಿದೆ

ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಲ್ಲರು. ಸರದೇಶ
ಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಅಪಪ್ರಚಾರವು ಭಸ್ಮಾಸುರನ ಕೈಯಂತಾ
ಗಲು, ಸರಕಾರವು ಮೆಲ್ಲನೆ ಆ ಮಾತನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡ
ಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅಮೆರಿ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ವೆಲ್ ಇಬ್ಬರೂ
ತಾವು ಈ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದರು!
ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧೋರಣವು ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲ
ಎಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಲು
ಕಾರಣವೇನು? 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವಿನಾಶಕ
ಚಳವಳವನ್ನು ಹೂಡಿತು' ಎಂದು ಸರಕಾರದ ಆರೋಪ.
'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್—ಎಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿ
ಟಿಯು—ಯಾವ ಚಳವಳವನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಇದು
ವರೆಗೂ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ' ಎಂದು ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯ
ರಾದ, ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡ
ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿಯವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಅಧಿಕಾರವಾಣಿ
ಯಿಂದ ಸಾರಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಉತ್ತರವೇನು!
'ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಇನ್ನು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡ
ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ' ಎಂಬ ನಿರ್ಬಂಧ! ಇದು ಅವಮಾನವಲ್ಲದೆ
ಅಸಹ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಬಿ.
ಕೃಷ್ಣ ಮಾಚಾರಿಯವರು ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿ, ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ
ಕೊಟ್ಟರು.

ಒಣಮಾತನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದೆ!

ಸರಕಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದಂತಹ ಒಂದೂ
ತಪ್ಪನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದರೂ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರವು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೆಯಲ್ಲ?
ಹಾಕಿ? ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉತ್ತರ. ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿ-
ಯಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದೆ; ಅದನ್ನು
ಸರಕಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆಡಿ ತೋರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ! 'ಹಿಂದು-
ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು' ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದದ್ದೇ ಕಾಂಗ್ರೆ-
ಸಿನ ತಪ್ಪು. ಆದರೆ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ
ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವೀ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದೇವೆ' ಎಂದು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರಕಾರವು, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಬೇಡಿಕೆ
ತಪ್ಪೆಂದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಮೊದಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಅವರು
ಒಂದೂ ಮಾತನ್ನಾಡದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅಮೇಲೆ ಬೇಕಾದ ಆರೋಪ-
ಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸುವ ಉಜ್ಜುಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರವು ಕೈಹಾಕಿತು. ಈಗ-
ಲಾದರೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು
ಹಾಕುವ ಸರಕಾರದ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಹೀಗೆಯೆ ಎನಿ-
ಸುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮ-
ನಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಜಗಳ-
ವಿದೆ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಜಗಳ

ವಿಕೋಪಕ್ಕೆಯೆ ಜೋಗುವುದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ
ಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಟಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಶಾಂತಿ
ಜಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸ-
ಲಾಗಿದೆ—ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯು ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ
ವಾದಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರೇತರರಲ್ಲಿ ಕಂಡು-
ಬರುತ್ತಿದೆ.

ವೈಸರಾಯರ ಹೊಸಮಾತು

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದ ಆಶಾಂತಿ ಹಬ್ಬುವದೆಂಬು-
ದಕ್ಕೆ ಜಾತೀಯ ತೊಡಕನ್ನು ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವು-
ದುಂಟು. ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವೇ
ಮುಖ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಬಂದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬಂಡನ್ನು ಹೂಡಲು ಕೂಡ ಸಿದ್ಧ-
ರಿಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜಾತೀಯ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾಧಿಸಿ-
ಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬೇಡುವುದರಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂ-
ತರವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ೧೭ ನೆಯ
ತಾ|| ಗೆ ಶಾಸನಸಭೆಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ—
ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿ, ಆಶೆಬುರುಕರಂತೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ-
ಲಿದ್ದ— ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ವೈಸರಾಯ ವೇವೆಲ್‌ರೂ
ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ವೈಸರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮಹತ್ತ್ವವು ಬೇರೆ ತರದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತುಸು
ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದು-
ಸ್ಥಾನದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹಿಂದೀಯರಿಗೆ
ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು, ಜಾತೀಯ ಐಕ್ಯ
ಮುಂಚೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ-
ಗಳು ಹಾಡುವ ಹಾಡನ್ನು ವೇವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರೂ ಹಾಡಿದರೇನೋ
ನಿಜ; ಆದರೆ ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಬ್ರಿಟಿಷ್
ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು
ವೈಸರಾಯರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಹೀಗೆ:— ಭಾಗೋಲಿಕ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಪರಕೀಯರೊಡನೆ ಸಮರ-ಸಂಬಂಧಗಳ ದೃಷ್ಟಿ-
ಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಭೂಗೋಲ-
ವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಮಾನವನನ್ನು ವಿಾರಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ಮತ್ತು ಸ್ಕಾಟ್‌ಲೆಂಡ್ ಇವು ಎರಡು ತಂತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಖಂಡ-
ವಾಗಿ ಕಡಿದಾಡಿದ ಭಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಇಂದು ಒಂದಾಗಿವೆ;
ಕ್ಯಾಥಲಿಕ್ ಪಂಥದ ಫ್ರೆಂಚರು, ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟ್ ಪಂಥದ ಇಂಗ್ಲಿ-
ಶರು— ಕ್ಯಾನಡಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತಘಟನೆಯನ್ನು ನಡೆ-
ಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಬೇರೆಯಾದು-
ದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಭೂಗೋಲ-
ವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ಅನವಶ್ಯ ಮತ್ತು ಅಶಕ್ಯವ
ವೈಸರಾಯರ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಶೆ-
ಯಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಒಳಜಗಳವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಹುದೆಂಬ

ಜೆನಿಸಿಸಾಹೇಬರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದರಿಂದ ಕನಲುವುದು; ಶ್ರಮೇಣ ಕಮರುವುದು.

ಸೈನಿಕಮನೋವೃತ್ತಿ ಯಾರಿಗಿದೆ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಆದರ ಮತ್ತು ಕಳಕಳಿ ತಮಗಿಂದು ಹೇಳುವ ವೇವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರು, ರಾಜಕೀಯ ಪಂ- ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಳೆಯ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿವಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಸಹಾಯವು ಅವಶ್ಯವೆಂಬ ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದು ಮಹತ್ವದ್ವಾದ, ಉದಾತ್ತವಾದ ಪಕ್ಷದ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದ್ದು ವಿವಾದಕರ' ಎಂದು ವೈಸರಾಯರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಪಕ್ಷದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸೈನಿಕವೃತ್ತಿಯವನಿಗಿರಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಭೈರ್ಯ ಸಾಹೇಬರಿಗಿಲ್ಲ! 'ಆಗಸ್ಟ್ ಆರ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆ- ದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯ ಮುಂದಿನ ಮಾತು' ಎಂದು ವೇವೆಲ್ ರು ಹಿಂದಿನ ಹಟದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಭೋರಣೆಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ದೇಶಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಸಾಹಸಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ ಈ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೇನಾ- ನಾಯಕರಿಗೆ! 'ನಿಮಗೆ ಬೇಡಾದರೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು' ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪುವವರು 'ಹೊರಟುಹೋಗಿರಿ' ಎಂಬ ಮಾತಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಟವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಉಚಿತವೇ? 'ನಿಮ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವೆವು; ನಾವು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಜವಾನರು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಗಾಂಧಿಜಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದು ವೈಸರಾಯರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೇಕೆ? ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಉದಾತ್ತ ವೃತ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ- ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ವೈಸರಾಯರು ಆಗಸ್ಟ್ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆಂದು ನಮ್ಮ ತರ್ಕ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಿಂದು ಕಡೆ ಹೊರದಾಳಿಯ ಹಾವಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಉಪವಾಸದ ಹಾವಳಿ; ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ನಿಜವಾದ ಸೈನಿಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಆ ಧೈರ್ಯ, ಆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಶಕ್ತಿ, ಆ ನಿರಹಂಕಾರ ಸೇವಾಬುದ್ಧಿ—ಇದು ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಶಲ್ ವೇವೆಲ್ ರಿಗಿಂತ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹಿಂದಣ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳ ಬಹುದು.

ನಿರಾಶೆಗೆ ಅವಸರ ಬೇಡ

ವೈಸರಾಯರ ಭಾಷಣದಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗುವುದ- ರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿರಾಶೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ

ನಡೆದಂತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಸರ ಬೇಡ. ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ತಾವು ಸಹಕಾರಕ್ಕೂ ಬಂಧವಿಮೋಚನೆಗೂ ಮುಂದಾಗಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರಷ್ಟೇ? ಆದರೆ ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳ- ಬೇಕಾದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಕೊನೆಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? 'ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಬಗೆಹರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಡವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.... ಸರಕಾರವು, ಗಾಂಧಿಜಿಯವರಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಮುಖಂಡರ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿಜಿ- ಯವರ ಭೆಟ್ಟಿಯ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಗಾಂಧಿಜಿ- ಯವರಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆದಿದೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.' ಈ ಮಾತನ್ನು ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ, ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿದೇವಿ- ಯವರು ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ- ಯುಕ್ತ ಈ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಂತಹ ಅನುಕೂಲತೆ- ಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ವೈಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಸದಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪ ದಲ್ಲಿ ತರಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವರೆ? ಅಥವಾ—ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನೂ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸಲು ಕಾರಣರಾದ ಬಂಡುಖೋರ ದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲತೆಯೂ ಸಿಕ್ಕ- ಲಾರದು—ಎಂದು ಕೊನೆಗೆ ಅಮೇರಿ ಸಾಹೇಬರ ಅಸಂಬದ್ಧ ಪ್ರಲಾಪಗಳನ್ನೇ ನಡೆದನಿಸುವರೋ? ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಒಂದು

ಶೇಲಧಾ

ಎಂಟೇ ಮಲೇರಿಯಾ ವನಸ್ಪತಿ ಪಿಲ್ಸ್

ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಿಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ ಅತಕ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಅವರ್, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲ- ಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕೈನ್ಯಾನ್ ಸಿಗದ್ದ- ರಿಂದ ವೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು, ದವಾನಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪರ- ಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗೆ ರೂ. ೧೫. ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೫-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಲಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಎಣ್ಣೆಬೆರೆ ಬೇಕು.

ಶೇಲಧಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕೆ.

ಸೋಲ್ ಎಜೆಂಟರು:—

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಅಪ್ಪರಾವ) ಥಾಕರ್

ಬದವರ ಡಿಪಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕಾಸರಾ.

ಸುದರ್ಶನ

ಸರಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು

ಬರೆದವರು— ' ಅನಂದಕಂದ '

ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಲ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಲ ಓದಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆನಿಸಿದ ಅನುಭವವನ್ನು, ಹಲವು ಜನ ವಾಚಕರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಕಥಾರಚನೆ, ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಇವುಗಳ ಹೊಸತನದ ಮೂಲಕ, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

ಬೇಕಾದವರು ' ಜಯಂತಿ ' ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಪರಿಸೀಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅನಂದ ದೇಶ ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಕ್ಕೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳೆ-
ವರು ; ಇದರಿಂದ ಹಿಂದು-ಮುಸ್ಲಿಂ ಐಕ್ಯಸಮಸ್ಯೆಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು
ದೂರ ಬಿದ್ದಿತು— ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯಜನಾದಿಗಳ ಕಟ್ಟಿಯ
ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಾವೇ ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿ-
ಕೊಳ್ಳುವರೋ ?

ಮುಖ್ಯ ಮಾತು

ನೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರಣವಾಗುವವರಿಗೆ ಯಾವ
ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಅವಸರವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ವೈಸರಾಯರು ಮಾತನಾಡಿ-
ದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಕೆಲ ದಿನ ಮುಂಚಿನಿಂದ ಅಮೆರಿ ಪುರಾಣ
ನಿಂತಿದೆ, ಇದೇನೋ ಗೂಢ ಯೋಗಾಯೋಗ— ಎಂದು ಉಬ್ಬು-
ವುದೂ ಬೇಡ ; ಜಾತೀಯ ಐಕ್ಯ ಮುಖ್ಯ, ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಎಂಬ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ದುರಭಿ-
ಮಾನದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆ ಇವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದ
ನಿರಾಶೆಯ ಅಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಬೇಡ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಕಳಿ
ಪರಕೀಯರಾದ ವೇವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರಿಗಿದೆ, ನಮಗಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ
ಯಾರಾದರೂ ನಗುವರು, ಸಾಹೇಬರೆ ನಂಬಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ
ಕಳಕಳಿಯು ಮಾತಿನಿಂದಲೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃತಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿ-
ತಿಯ ಅನುಕೂಲತೆ ಬೇಕು— ಎಂಬುದನ್ನೂ ವೇವೆಲ್ ದೂರಿ-
ಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವರೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆ
ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೊಂದಲು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವರೂ ವೈಸರಾಯ
ಅಧಿಕಾರ ಪದವಲ್ಲದ ವೇವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರೆ.

ಆಹಾರವಿದೆ, ಪೂರೈಕೆ ಇಲ್ಲ ?

ಬಂಗಾಲದ ಇಡೀಯ ಪ್ರಾಂತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಜಾಪುರ

ಜಿಲ್ಲೆ—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ತಾಂಡವವನ್ನಾಡಿದ ಬರಗಾಲದ
ಅನುಭವದಿಂದ ಆಯಾ ಸರ್ಕಾರಗಳೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ಬುದ್ಧಿ-
ಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಕಲಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು
ಪಂಡಿತ ಹೃದಯನಾಥ ಕುಂಝರು ಮೊದಲಾದ ಮುಂದಾಳುಗಳು
ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಒಕ್ಕಲತನ ವ್ಯವ-
ಸಾಯದ ಮೇಲೆ ದೇಶವು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು, ಈಗ ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗಳ
ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಕಾರಖಾನೆಗಳಿ-
ಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಹೆಚ್ಚಿಗರು ಹೆಚ್ಚಿಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲೂ,
ಕೊನೆಯದಾಗಿ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇರಿಸಿದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೈನ್ಯ
ಮತ್ತು ಅನುಪಂಗಿಕವಾಗಿ ತಂದಿರಿಸಿದ ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳು ಇವರ
ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದು—ಈ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ,
ಆಹಾರ ಪೂರೆಯಿಕೆಯು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮ-
ಸ್ಯೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗಿದ್ದಿರಬಹುದಾದರೂ
ಜಿಲ್ಲೆ-ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯ
ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಲಿ ಅದರ ಮಹತ್ತ್ವ-
ವಾಗಲಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ— ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ
ಎಂದರೆ, ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕವ-
ರನ್ನು ನಂಬದ ಸರ್ಕಾರವು, ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ
ಅದೇ ಧೋರಣವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಲಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷ ಜನತೆ
ಎಂದರೆ ಕೆಳಗಿನವರು, ತಾವು ಎಂದರೆ ಸನ್ಮಾನಾರ್ಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
ಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳವು,
ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಂತದ ವರ್ಚಿಸಿನ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗರ
ಸಹಕಾರ ಇವರಿಗೆ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿಲ್ಲ, ಇವರ ಸಹಾನುಭೂತಿ-
ಯಂತೂ ಹೆಚ್ಚಿಗರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದ್ದ
ಸ್ಥಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು
ಅಧಿಕಾರಿಯು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ! ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇನೆಂದರೆ
ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕೊರತೆ, ಆಹಾರ-
ಪೂರೈಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಂಬಲೊಪ್ಪದ ಅಧಿಕಾರಿಯ
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ! ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತಿಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು
ಈ ಮಾತನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯ ವಿಷಯ-
ವನ್ನಾದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯಿಸುವಂತೆ
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ
ಈಗಾಗಲೆ ಎಲ್ಲ ತರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು-
ಕೊಂಡ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು
ನಿಯಮಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ—ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಇಡೀ
ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ಮನುಷ್ಯ ಗುಪ್ತವಾಸವನ್ನು
ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ—ಎಂಬ ಮೂರ್ಖತನದ ಬಿರುದನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದೀತು !

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾರ

೫೩. ಅಣ್ಣನಾ (ಮೂರು ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಹಿಂದಿ ಭಾಷಾಂತರ ಸಂಗ್ರಹ). ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ, ಹಿಂದಿ ಶಿಕ್ಷಕ-ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜ್ ಫಾರ್ಮೆನ್ ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರೌ. ಅ. ೫೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರ, ಲೈನ್ ಬರ್ಯಾರ್-ಧಾರವಾಡ.

೫೪. ಕರ್ಮವೀರ (ಉಡುಪಿ-ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೆ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತ ಎಂ.ಎ. ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ' ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಡಿಮಾ ಫೋಲಿಯೊ ೩೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೬-೦.

ಪರ್ಯಾಯ ಮಹೋತ್ಸವ, ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಸಚಿತ್ರ ರೇಖನಗಳೂ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಾಚಾರ್ಯರು, ದೈವಕಮತಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುವ ಬರಿಹಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಇವು ಕುಂಬ ಮುದ್ದಾಗಿದೆ.

೫೫. ನವಯುಗ (ಪರ್ಯಾಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಚ್. ಶಿಟ್ಟಿ, 'ನವಯುಗ' ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಉಡುಪಿ. ಕ್ರೌ. ೨ ದ ೧೩೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಲವು ಲೇಖಕರ ವಿವಿಧ ವಿಚಾರಪ್ರಬಂಧಗಳೂ, ಕತೆ-ಹರಟೆ-ನಾಟಕ-ಕವನಗಳೂ, ವಿಷಯಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳೂ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದವಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಪಾದಕರ ಸಾಹಸವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

೬೦. ಮೇಘದೂತ (ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ). ಅನುವಾದಕರು: 'ಅಂಬಿಕಾತನಯ ದತ್ತ'ರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಬ. ನಾ. ಬಾಗಲವಾಡಿ, 'ಸಾಧನೆ' ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಸ್ವೀಪನ್ ರೋಡ್, ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರೌ. ಅ. ೬+೬+೩೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೬೧. ಮುಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ (ಪದ್ಯಸಂಗ್ರಹ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ. ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಜನತಾಚಾರ್ಯ ಜಹಗಿರದಾರ, ನಾಗಂಹಳ್ಳಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪುರ. ಫೂ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೮ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೬೨. ಮಂದಣ (ಕವಿ-ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ತ. ಸು. ಶಾಮರಾಯರು, ಬಿ. ಎ., (ಆನರ್ಸ್). ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ. ನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆಯ ೪೯ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ. ಫೂ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೬೩. ಪೂರ್ವಪುರಾಣಂ (ಹಳಗನ್ನಡ ಜೈನ ಪುರಾಣಗ್ರಂಥ). ಶ್ರೀ. ಹಸ್ತಿ ಮಲ್ಲಿ-ಷೇಣಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದುದನ್ನು ಪೈ. ಕೆ. ಜಿ. ಕುಂದಣಗಾರರು, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮತಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಾಳು ಭ್ರತಾರ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಬಹಿಷೇಟ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ. ಅವರು. ಡಿ. ಅ. ೬೮ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೬೪. ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ) ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು. ಧಾರವಾಡದ ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ೧ನೆಯ ವರ್ಷದ ೪-೫-೬ ನೆಯ ಕುಡಿ. ಕ್ರೌ. ಅ. ೨೨೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೩-೦-೦.

೬೫. ಮುದ್ದಿನ ಕಣಿ (ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಮ್ಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಶಿಕಾವ್ವನ್ ಕತೆಗಳ

ಅನುವಾದ). ಅನುವಾದಕರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋವಿಂದ ವೆಂಕಟೇಶ ಚೌಳಕಿ ಅವರು. ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ೨ನೆಯ ವರ್ಷದ ೧ನೆಯ ಕುಡಿ. ಕ್ರೌ. ಅ. ೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೬೬. ಮೊಗ್ಗು (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ). ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್, ಬಸವನಗುಡಿ-ಬೆಂಗಳೂರು. ಲೇಖಕಿಯರೇ ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಕ್ರೌ. ಅ. ೮೬ ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೬೭. ನೀಲಮಣಿ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದ ಶಿರುಳು (ಪ್ರಾ. ಸ್ಥೂ. ಸ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದುದು.) ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀಯುತರಗಣದ ಬ. ದು. ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ರಾ. ಸಿ. ಸಜ್ಜನ, ಶಾಲಾ-ನಾಸ್ತರರು ವಿಜಾಪುರ ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಎಚ್. ಚನ್ನಪ್ಪ, ಬುಕ್ ಸೇಲರ್ ಬಾಗಲಕೋಟೆ. ಕ್ರೌ. ಅ. ೬೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೬-೦.

ದ್ರಾವಿಡೀಯಂ ಶಿಕ್ಷಕ

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕನಾಯಕಿಂಡ ಶಿಕ್ಷಕ, ಪೂರ್ವಪುರಾಣಂ, ಧಾರವಾಡದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. - ಕರಿಯು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು. - ಸುಮಾರು ೨೦೦ - ಒಂದು ಸಾವಿರ ಬರಹ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು. - ಕನಗುಳುವುದು.

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ:
ವಾಗ್ಗಿಲಾಸ ಬುಕ್-ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ದಿ ಯುನಾಯಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಲ್ಪ್ ಲ ಫೀಡ್

ಭಾರತ ಮಾರ್ಕೆಟ್

- 1. ನಿಮ್ಮ ಮೂಲದ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಈ ಭರವಸೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಸಾಲಿನಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು !
- 2. ದಲಿತನೇನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು (Valuation) ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಲಾಸನದೊಂದು
ಕುಲಕರ್ಣಿಯಾಗಿ ನೆರವು ಪಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
- 3. ಮರಣವಾದಾಗ ಪಾಲಿಸಿಯಾರರ ಪರಿವಾರದಿಗೆ ನಿರಾಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ (Claim) ನಷ್ಟ ಸಲ್ಲಿಸುವ
ಫಂಡವಿದೆ, ಎಲ್ಲರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ.
- 4. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ವಲಸೆಗೊಂಡವರೂ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ನಿವಾಸಿಗಳೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಅಂತಿಮ
ಸಹಾಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು.

ಕುಲಕರ್ಣಿಯಾಗಿ ಭಾರತದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಕಂಪನಿಯ ಮೊದಲನೆಯವರು.

ಇದೇನಿವರೂ ಕೂಡ ಕುಲಕರ್ಣಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎಮರ್. ಕೋವರ್ಡ್ ಸೆರಾವ್, ಮಾನೇಜರ್

11 : English Karnataka Insurance Co. Ltd., DHARWAR.

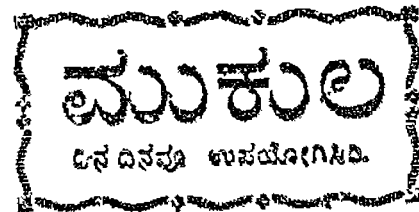
ಹಲಗೊಡಲು ಬಿಟ್ಟುಗಿಡ್ಡರೆ ಜಲವಿಗೂಂವು ಬೆಲೆ ಮಾಕೆ ಬಿಟ್ಟುಗಿಡ್ಡರೆಂದರೆನು ?

ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಿಗರೂ, ಕನ್ನಡಿಗರೂ, ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ !

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡಿಗರೂ 'ಮುಕುಲ' ಕಂಪನಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ !

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ

ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ
ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ

ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ

ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಕನ್ನಡಿಗರೂ

ಎಪಿಲ್ ೧೯೪೪

ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು

ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು

ಆರ್. ಕೆ. ಕೊಪ್ಪರ

‘ಶ್ರೀರಂಗ’

ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ

ಪ್ರಯಾಸ

ಬೆಲೆ ಆರುಆಣೆ

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ಮಾ. ವರ್ಗಣಿ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪-೦-೦ ವಿ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೪-೫-೦ ಬಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೩ ಅಣೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

೨ ನೆಯ ವರ್ಷ	ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೪	೧೧ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
------------	--------------	---------------

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ಬಂದಿತೆಂದು ಹೊಸದಿನ ! (ಕವನ)		‘ ಅನಂದಕಂದ’	೪೦೯
ಸಂಪಾದಕೀಯ		ಸಂಪಾದಕರು	೪೧೦
ಮಂಗಳನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ		‘ ಮಲ್ಲಿನಾಥ’	೪೧೧
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ			೪೧೨
ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಸಿಯಾ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ)....		ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಕೆ. ಕೊಪ್ಪರ, ಕಲ್ಲಾಪುರ	೪೧೩
ಕೆಮೋನೊ (ಅನುವಾದಿತ ಕಥೆ)		ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು, ಧಾರವಾಡ	೪೧೪
ಗಡಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗತಿ (ಒಂದು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ)		ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ, ಅನಂತಪುರ	೪೧೫
ನಾಟಕಕಾರ ಕಾರಂತ (ರೇಡಿಯೊ ಭಾಷಣ)....		ಶ್ರೀ. ವಿ. ಎಂ. ಇಸಾಹುದಾರ ಎಂ. ಎ. ಮುಂಬೈ	೪೧೬
ಅನ್ನಾನ್ನ ಗತಿ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಎಂ. ಎ., ಭಟಕಳ	೪೧೭
ಅನ್ನವೆ ಬಾಳು (ಕವನ)		‘ ಶ್ರೀನಲ್ಲಭ ’ ಕಾತರಕಿ ‘ ಕನ್ನಡಜಾಣ ’	೪೧೮
ಓಂ ಸ್ವಸ್ತಿ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ ಕಡತೋಕಾ	೪೧೯
ಇಂತಾಗಿಸು(ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ವಸುದೇವ ಭೂಪಾಲಂ ಬಿ. ಎ., ಸಾಂಗಲಿ	೪೨೦
ಹಸಿನೆಯ ಹಗಲುಗನಸು (ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶಿತ ದೃಶ್ಯ)		‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’	೪೨೧
ಸುಖವಸ್ತು ೫ (ಮರುಳು)		ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಶಾನ್. ಮುಂಬೈ	೪೨೨
ಒಂದಿನಿತಿ ಹಿರಿಡಾಗು (ಅನುವಾದಿತ ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ಜಿ. ವಿ. ವಾಲಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೪೨೩
ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ (ನಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು)		‘ ವಿಹಾರಿ ’	೪೨೪
ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ದು		‘ ನಕಲೀ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ ’	೪೨೫
ನಾಲ್ಕುನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ		‘ ನಿರೀಕ್ಷಕರು ’	೪೨೬

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ

‘ ಜಯಂತಿ ’ ಶಾಖಾ ಕಚೇರಿ

೪೩ ಚಾರ್ಜ್‌ಗೇಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ೨ ನೆಯ ಮಾಲಿಗೆ

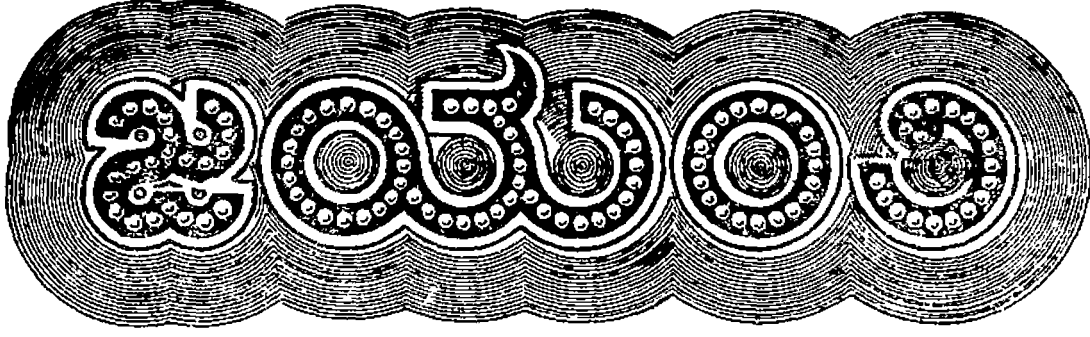
ಫೋನ್ ೯-ಮುಂಬಯಿ.

ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಾವಿ ಏಜೆಂಟರು

ನಾರಾಯಣ ಶಾಮರಾವ ಪೇಟಿಕರ

ಕಥಾಕುಂಬ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ

ಗಣಪತಿ ಪೇಟೆ-ಬೆಳಗಾವಿ.

ಸಂಪುಟ ೬

೧ ನೆಯ ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೪

ಸಂಚಿಕೆ ೧೧

ಬಂದಿತಿಂದು ಹೊಸದಿನ !

‘ ಅನಂದಕಂದ ’

— ಭೈರವೀರಾಗದಲ್ಲಿ —

೧

ನಿನ್ನೆಗಳನು ನೆಲಕೆ ಮೆಟ್ಟಿ,
ನಾಳೆಗಳನು ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ,
ಕುಣಿದು ಹಾಡಿ ಕೈಯ ತಟ್ಟಿ
ಬಂದಿತಿಂದು ಹೊಸದಿನ—
ತಂದಿದೆ ಸುಖಜೀವನ !

೨

ಅದೇ ಬಾನು, ಅದೇ ಭಾನು,
ಅದೇ ನಾನು, ಅದೇ ನೀನು,
ಅಹೇ ನೆಲ, ಅದೇ ಕೆಲ !
ಅದರು ಇದೂ ಹೊಸದಿನ—
ಇದರ ತಿರುಳೆ ಹೊಸತನ !

೩

ಮುಕುರಾಜನ ಕೆಳೆಯ ಪಾಡಿ,
ಹಳತೆಲ್ಲವ ಹೋಕಿಯಾಡಿ,
ಹೊಸ ಏಕೀಕರಣದ ನೀಡಿ,
ಪಗುತಿದೆ ಈ ಹೊಸದಿನ—
ಪವಯುಗ ಸಂವಾಹನ !

೪

ಭಾವದಿ ಸಂದೃಷ್ಟಿಯಿರಿಸಿ,
ಜೀವನದನುಭವದಿ ಗುಣಿಸಿ,
ಕೇವಲನಿಜದ ಪಂಚಾಂಗವ
ಹಿಡಿದಿದೆ ಈ ಹೊಸದಿನ,
ಸತ್ಯಯುಗದ ಚಾರಣ !

೫

ಸವಿಯೆಂದೇ ಸಂಜನುಂಡು
ಸವೆದುವೆಲ್ಲ ಹಳದಿನ !
ಕಹಿಯಲ್ಲಿಯು ಸೊಡೆಯ ಕಂಡು
ಬಾಳ್ಗೆ ಸುಖದ ಬಾಗಿಲ
ತಂದಿದೆ ಈ ಹೊಸದಿನ !

೬

ನಿನ್ನೆಗಳನು ನೆಲಕೆ ಮೆಟ್ಟಿ,
ನಾಳೆಗಳನು ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ,
ಕುಣಿದು ಹಾಡಿ ಕೈಯ ತಟ್ಟಿ
ಬಂದಿತಿಂದು ಹೊಸದಿನ—
ತಂದಿದೆ ಕುಭಜೀವನ !

ಆಡಳಿತದವರ ಕರ್ತವ್ಯ

ವೈರಿಗಳು ಭಾರತದ ಬೇಲಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಒಳಹೊಕ್ಕರು. ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಭಾರತವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಡವಾಡಲಾರವೇನೊ ಸರಿ! ಅವರಿಗೆ ಅಮೇರಿಕನರಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಅಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನರಿಂದಲೂ ನೆರವು ದೊರೆವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುವರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಬೇರೂರೂ ಕೈಯಲ್ಲಾದ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದಾಗಿ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದದ ಮಹಾತ್ಮಾಕಾಂಡೆಯ ಅಂತರಿಕ ಬಲವು ಇದ್ದೀ ಇರುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಬಲದೊಳಗೆ ಹುದುಗಿದ ಕಾಲಕೂಟವನ್ನು ನುಂಗಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಜಪಾನಿಗಳಂತಹ ಪೂರ್ವದೇಶದ ಕುಳ್ಳರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಓಡುತ್ತಿದೆ? ಅರಿತು ಅರಿತು ಅದನ್ನು ವಿನುರ್ತಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಹೃದಯ ಒಡೆದು ನೀರಾಗಬಹುದು. ವಿಚಾರ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಮುಂಗಾಣದ ಹೋಗಬಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಬಹುಜನ ಸಮಾಜವು ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕವಳಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಡುವಂತಾಗಿದೆ. ಹಸಿವೆಯ ಮಂಜು ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವದೇಶ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ರಾಜನಿಷ್ಠೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ-ನಿಷ್ಠೆ— ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಂದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ— ಯಾರೇ ಆಗಲಿ— ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಕೂಳು-ಕೊಡುವವರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಈಗಿನ ಆಡಳಿತವೇ ತಮ್ಮ ಕೂಳನ್ನು ಕೊಡುಕೊಂಡಿದೆ— ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ'—ಎಂದವರು ನಂಬುತ್ತಲಿರುವುದರಿಂದ, ಆಡಳಿತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆತ್ಮೀಯತೆ ಇರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯ ಭಾವವೂ ಜುಗುಪ್ಸೆ-ಕ್ರೋಧಗಳೂ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ. ಇವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಿರುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾವುದೆಂಬುದೇ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಆಡಳಿತವೇ ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಹಿತಚಿಂತಕರನ್ನು ತಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿದೆಯೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೇಡಿನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಎಂತಲಿ ಇಂದು ಜಪಾನರು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿರುವರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಉದಾಸೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಒಳಗೊಳಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡುವ ತಿಳಿಗೇಡಿತನವನ್ನೂ ತಾಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಈ ಯುದ್ಧದ ಕಡೆಗೆ ತ್ರಯಸ್ಕ-ನಂತೆ ಕೇವಲ ಕುತೂಹಲಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ತಕ್ಕುಗಳು ದೇಶದೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವರೆಂಬ ಗಾಬರಿ, ಕಳವಳ,

ಸಂರಕ್ಷಕ ಶಕ್ತಿಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಳಿನ ಕೂಗು! ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಒತ್ತಾಯ-ಬಲಮೆ-ಗಳಿಗಾಗಿ ಕಳವಳದ ಉಸಿರು! ಹಗಲುಗಲಿರ ಸುಲಿಗೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಹುಯ್ಯಲು! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದು-ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬಿಡಾಸೀನ್ಯ-ಹಸಿವು-ವ್ಯಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದರೆ, ಭಾರತವನ್ನು ಬದುಕಿಸುವವರಾರು? ವೈರಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಅದನ್ನು ಕಾಯುವವರಾರು?

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಇಂದಿನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನೆರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸರಕಾರದ ಸೋಲುಗಳು ಈ ಮಾತನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿವೆ. ಆಡಳಿತದವರು ಇದುವರೆಗೆ, ಬರಿಯ ಸೋಗಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಇನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾರತದ ನಿಜವಾದ ಸಹಕಾರ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕಾರ್ಯಜ್ಞನಾದ ಆಡಳಿತವು ಅರಿತಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ. ಇಂದು ತನಗೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಜನರ ಬಳಗವು, ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರ ಗುಂಪೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ 'ಬಾಳಾಜಿವಂತ' 'ಮಲ್ಲಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ' ಗಳ ಗುಂಪು, ಇಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಲಿದ್ದರೆ, ನಾಳೆ ಮತ್ತೊಂದು ಜೇಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಧಿಪತ್ಯದೊಡನೆ ಮೂಗು ತಿಕ್ಕಬಹುದು. ಈ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಆಡಳಿತದ ಧುರೀಣರು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ, ಈಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ಹಿತಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಉಚಿತವಾದ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನರಿತು ಆಡಳಿತದ ಧುರೀಣರು, ಭಾರತೀಯ ಜನತೆಯ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬಳೆಯಿಸಿ, ವೈರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ವಿಜಯ ನಮಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಮುಂದಾಳುಗಳು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಮುಖತೋರಿಸಿದರೆ, ಭಾರತದ ಜನತೆ ತನ್ನ ಹಸಿವೆಯ ನೋವನ್ನೂ ಮರೆಯುವುದು! ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಳ್ಳದ ಬರಿ-ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೂ ಕಾಳಿಗಳಿಗೆ ನೆರವು ಕೊಡಲು ನುಗ್ಗಿಬರಬಹುದು! ಆಡಳಿತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ವೈರಿಯನ್ನು ಏಕಮುಖವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಬಲಿಯಬಹುದು. ಇದೆಲ್ಲ ಮಾತನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದು, ಇಂದಿನ ಹೊಣೆಗಾರರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು—ಇಲ್ಲದ ಹುಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನ— ಇಜ್ಜತ್ತು 'ಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಬೀಳದೆ— ಜನತೆಯ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ರಾಜಕಾರ್ಯಜ್ಞರೆಂದೂ ಭಾರತದ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರೆಂದೂ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

—ಸಂಪಾದಕರು

೧. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಾರಿತೋಷಕ ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು ತನ್ನೊಡನೆ ಮಂಗಳತನದಲ್ಲಿ ಮೇಲಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಮುದ್ದಾಸಂದವಾಗಿದೆ. ಈ ಅನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರಿಗೊಂದು ಬಿರುದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಂಗಳರಾಯನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತಿಂಗಳೊಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳರಾಯನ ಜನ್ಮದಿನವಿದ್ದು, ಆ ಸಂತೋಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಿರುದಾರ್ಪಣವು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಅನಂದಾವೇಶವು ತಡೆಯದಂತಾಗಿ ಇಂದೇ ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಬಿರುದು? ಇಳಿಯುವ ಗಂಗೆಗೆ ಭಗೀರಥನ ಜಡೆಯಂತೆ, ಇಳಿಯುವ ಬಾಬ್ದಿಗೆ ಸಾಹೇಬರ ಪಲೆ ಅಪ್ರಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು—ಜಡೆ-ಭಗೀರಥ-ಜಿನಾ ಸಾಹೇಬ ಝಿಂದಾಬಾದ್—ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯ ಘೋಷಿಸಬಹುದೆ? ಅಥವಾ—ಬೇಡ—ಎದ್ದು ಇಳಿದರೂ ಗಂಗೆಯ ನೀರು ತಿಳಿಯಾಗಿರುವುದು... ಇನ್ನು—ಪಕೀಲಿ ನೈವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯೋಗ, ಎಳೆ ಪಕ್ಕಾಂಧತನದ ಮೂರ್ತಿಯಾದುದಕ್ಕೆ—ಜಗಜಟ್ಟಿ ಜಿನಾ ಸಾಹೇಬ್—ಛೇ! ಅದೂ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ 'ಹಿಂದುಗಳಿಂದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಶರು ಇಲ್ಲಿಯೆ ಇರಲಿ' ಎಂಬುದು ಜಗಜಟ್ಟಿತನವಲ್ಲ... ಹಾಗಾದರೆ—? ಹಾಂ—ಹೊಲೆಯಿತು! ಮಂಗಳರಾಯನ ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ ಹೊಳೆಯಿತು! ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಇಳಿಯಿತು! ಬೋಲೊ—ಜರಾಸಂಧೀ ಜಿನಾಕಿ ಜೈ ತಾಳ ಇಲ್ಲಿ ಹೈ ಭಕ ಹೈ!

೨. ಮಂಗಳ-ಮಾರುತ-ಮಂಡಲ

ಕನ್ನಡ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡಲು ವಾರ್ತಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿನಂತಿಯನ್ನೂ ವಾರ್ತಾವಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವಕೃವಿದ್ದು ದನ್ನೂ ಮಾಡಲು, ಅ.ಕ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ ಮಹಾಮೋಜು ಎನಿಸಿದೆ. ಮಿಕ್ಕ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುವು—ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೆ. ಮಾರುತವೇಗದ ಮಂಗಳರಾಯನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಂಡಲದಿಂದ ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ. ಆದಕಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತಿಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತತೆ ಇವೆ—

(೧) ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುರೋಪದ ಪರಿ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆಯೆ ಅಗ್ರಲೇಖಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

(೨) ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಳಿದು-ಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅಗ್ರಲೇಖಗಳನ್ನೇ ಭಾಷಾಂತರಿಸಬೇಕು.

(೩) ಬರೆಹಗಳ ತನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ೨-೪ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅಗ್ರಲೇಖಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು-ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮೊಂಡನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

(೪) ಜನತೆ ಅರಿವು, ಸಂಪಾದಕ ಸುರಿವು; ಆದಕಾಗಿ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

(೫) ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪತ್ರಿಕಾ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪಕ ಮತ್ತು ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಯ ವೈಸಮವ ಕರ್ನಾಟಕ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಲಿ ಮಹತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಡಬಾರದು.

(೬) ಸಂಪಾದಕನ ಕೆಲಸವು ಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ತನಗಾಗಿ ಹಣದ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದು.

(೭) ಇಂತಹ ಸಂಪಾದಕನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಅಭಿಶ್ರಮವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಅಭಿ

ಪ್ರಾಯದವರೂ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(೮) ಸುದ್ದಿಗಾರರು ಗೌರವದಿಂದಿದ್ದು, ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾರರು ಮಂಗಳ-ಮಾರುತ-ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಗತಿ ಖಂಡಿತ.

ಇಂತು ಮಂಗಳರು ಸಮ್ಮೇಳನಂ ಸಮಾಪ್ತಂ * * *

೨. ತಿಳಿಯದ ದ್ವಂದ್ವ

(೧) ನಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮಾತನ್ನೇ ಎತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ಸಹಕಾರವನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಹೇಗೆ ಬೇಡುತ್ತಾರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು—ಎಂದು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು.

(೨) ಒಂದಾದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಮಾನವನನ್ನೇ ಮೀರಿವೆ; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಡುವರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು—ಎಂದು ವೈಸರಾಯರು.

(೩) ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀವು ದಯೆ-ಮಾಡಿ ಯಾಕೆ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದು—ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಜಿನಾ ಸಾಹೇಬರು.

(೪) ನೀವು ಒಂದಾಗದ ಹೊರತು ನಾವು ಹೊರಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಯಾಕೆ ಹೊಳೆಯಬಾರದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು—ಎಂದು ಮತ್ತೆ ವೈಸರಾಯರು.

(೫) ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಇರಬಹುದು—ಇನ್ನಾದರೂ ನಿಮಗಿದು ಯಾಕೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು—ಎಂದು ಮತ್ತೂ ಜಿನಾರವರು.

(೬) ನೀವು ನೀವು ಏನನ್ನು ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು—ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯ ಅರ್ಥಾತ್ ಜಗತ್ತು.

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾ ರ

೭೮. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಗೆಜೆಟ್ (ಆಹಾರ-ಸಂಚಿಕೆ) ಸಂಚಾಲಕರು ಡಾ. ನಾ. ಸು. ಹೆರಡೀಕರರು. ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀಯುತ ರಾ. ವೆ. ಕರಿಗುದರಿಯವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಬಿ. ಮನಗೋಳ ಅವರು, 'ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಗೆಜೆಟ್' ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಡಿ. ೪ ದ ೧೨೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೆಂತಲೆಯೇ ನಿಂತಿರುವ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯು, ಜನತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸದ್ಯ ಕಂಗಡಿಸಿ-ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಬಂಡವಾಳಗರ ದೊಳ್ಳು ಬಂಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಪ್ಪು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ; ಬಡವರು, ನಡುವಿನವರು, ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ನಿರ್ವಿಣ್ಣು ರಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಹಲವು ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಿಂತು ನೋಡಿದ ವಿದ್ವಜ್ಞನರ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನಗಳು, ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಸಕಲರೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಚಿಕೆ. ೧೨೦ ಪುಟಗಳ ಈ ಸುಂದರ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೧೨ ಅನೆ ಬೆಲೆಯೊಂದರೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಂಚಾಲಕ-ಸಂಪಾದಕ-ಪ್ರಕಾಶಕರ ಪ್ರಯತ್ನದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು, ಈ ಸಂಚಿಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡುವುದು.

೭೯. ಪ್ರಕಾಶಿನಿ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ೩ನೆಯ ವರ್ಷದ ೧-೨ ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ). ಮೊದಲು 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ-ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಕಾಶಿನಿ' ಎಂದು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯು, ಹೊಸ ವಿರ್ಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರೂ ಪ್ರಕಾಶಕರೂ ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಚ್. ಸೆಟ್ಟಿ, ನವಯುಗ ಪ್ರೆಸ್ ಉಡುಪಿ-ಅವರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೦ ಪುಟಗಳು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿರುವ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು

ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಕಾದು ನೋಡದೇಕು.

೮೦. ದೊಡ್ಡಯ್ಯನ ದಾಳಿ (ಕಥನ-ಕವನ). ಬರೆದವರು: ದಿವಂಗತ ಹು. ಕಾ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು. ಸಂಪಾದಕರು ಡಾ. ದೊಡ್ಡೇರಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಾಧನ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ, ಸಾಗರ-ಶಿವಮೊಗ್ಗ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೮೧. ಕನ್ನಡ ಸಮಸ್ಯೆ (ಪರಿಸ್ಥಿತಿ-ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪುಸ್ತಕ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ. ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು, ಸಂಪಾದಕ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. 'ಕನ್ನಡನುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುದರ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೭೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ?

೮೨. ಕೆನ್‌ಸಿಂಗ್‌ಟನ್ ಪಾರ್ಕ್ (ಕತೆ-ಪ್ರಬಂಧ-ನಾಟಕ-ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಬೆಂಗಳೂರು. ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯು ೬೩ ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು, ಕ್ರಾನ್ ಅಷ್ಟಪತ್ರದ ೧೬+೧೨೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೮೩. ಸೂದಿಯ ಶ್ರೀ ಗಜಾನನ ಪಂಚಾಂಗ (ಶ್ರೀ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೬೬ ತಾರುಣನಾಚು ಸಂವತ್ಸರದ - ವರ್ಷಭವಿಷ್ಯ ಸಹಿತ) ಪಂಚಾಂಗ ಕರ್ತರು: ಪಂಡಿತ ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸೂದಿ, ಗಜಾನನ ಪಾಠಶಾಲಾಧ್ಯಾಪಕ 'ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ', 'ಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೀಷಿ', 'ವಿದ್ಯಾಸುಧಾಕರ' ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶನ ಸ್ಥಳ: ಗಜಾನನ ಬುಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಚಾರಕರು, ಮೆಸರ್ಸ್ ಆರ್. ಕೆ.

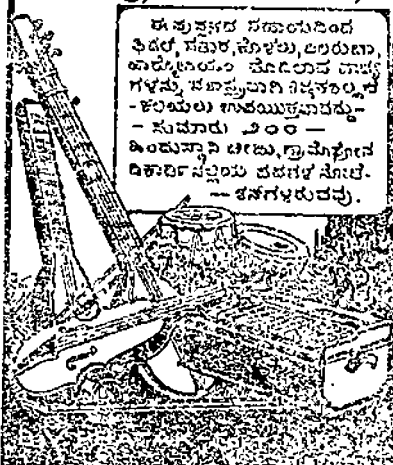
ಅಸುಂಡಿ ಅಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ನ್ಯೂಜ್ ಎಜಂಟ್ಸ್ ಗವಗ. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦.

ಮುದ್ರಣವು ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದು ಪಂಚಾಂಗವು ಹಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮೊಸಕಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

೮೪. ಕಾರೀನಾಥ ಮತ್ತು ವೃಂದಾವನ (ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆರಡರ ಕಟ್ಟು). ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ. ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮೂಲ ಬಂಗಾಲಿ. ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುವುಗಳನ್ನು, ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಎ. ಕುಪ್ಪಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ, ಧಾರವಾಡ ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಂಡಾರದ ಪ್ರಕಟನೆ, ಕ್ರಾ. ಅ. ೫೪+೧೩೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ರಿಪೇರಿಂಗ್

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಏಕದಳ, ಸಮಿರ, ಮಿಳಲು, ಅರಸೀಕಾ,
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊದಲಾದ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂಗಳನ್ನು
ಸುಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು
- ಕಲಿಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು -
- ಸುಮಾರು ೨೦೦ -
ಇಂದುವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಗುವ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ
ದೀಕ್ಷಾರ್ಥವಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ
- ಷನಗಳಿರುವುದು.

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ:
ವಾಗ್ಗಿಲಾಸ ಬುಕ್-ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಜಾಗತಿಕ ಪುನರ್ಘಟನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ

ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಸಿಯಾ

(ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

ಮೂಲ ಲೇಖಕರು : ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ರ್ಲಾಯಿಸ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್

ಅನುವಾದಕರು : ೫. ಆರ್. ಕೆ. ಕೊಪ್ಪರ, ಕಲ್ಲಾಪುರ

★

ರಸಿಯನ್ ತರುಣರು, ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಪಕ್ಷಿಮ ಭಾಗದ ತರುಣರನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ: ಅವರಲ್ಲಿ ಒಳ ಮಂದಿ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರು ಬಂಡವಾಳಗಾರರನ್ನಾಗಲಿ, ಜಮೀನುದಾರರನ್ನಾಗಲಿ ನೋಡಿದವರಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಗೆ ಇರುವರೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿದ ಅವರು, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಎಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂದೋಲನದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿಮಾಡುವುದು, ಕೋಟ್ಯವಧಿ ಮತದಾನಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹೊಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು, ವೈಮಾನಿಕರನ್ನೂ ಕೊಡೆವೈಮಾನಿಕರನ್ನೂ ತರಬೇತು ಮಾಡುವುದು—ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತರುಣರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯವಸಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರೇ ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕರು. ದುಡಿತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ವೇಳೆ, ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ದೇಶದವರನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಉಕ್ಕು, ರಣಗಾಡಿಗಳು (Tanks), ಬೂಟುಗಳು ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಪ್ರೇರೇಪಿತರಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾರ್ವಿಗಳು ರಸಿಯದ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ, ಅಲ್ಲಿಯ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರವಾನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲಸಮಾಡುವವರು ತಾವು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ದುಡಿಯುವುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು; ಅಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷವಧಿ ಜನರು ಆತ್ಮಸಂತೋಷದಿಂದ—ರವಿವಾರವು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ದಿನವಾದರೂ—ಅಂದು ಹಿಮ,

ಮಹಾಪುರಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಮೈರಿಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯಾಗದಂತೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕಟಾವುಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ, ಕೂಟಯುದ್ಧದ ತುಕಡಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಮೈರಿಗಳ ರಣಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಬರ್ಫದ ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ರೈಲುಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು.

ಸೈಬೀರಿಯನನ್ನು ನಸತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ನೂರಾರು ಜನ ತರುಣರು, ಮಾಸ್ಕೋ ನಗರದ ರಕ್ತದಿಂದ ನೆನೆದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಚೌಕಿನಲ್ಲಿ (Red square)

“ We are building our new world
We are building our world anew ”

ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಹಲವು ಸಲ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಈ ಆದರ್ಶವು ಜೈತನ್ಯಭರಿತ ವಾಸ್ತವತೆಯಾಗಿದೆ? ಅವರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವೇ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಅವರ ಬಾಳಿನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಈ ಆದರ್ಶಮಯ ಲೇವನದಲ್ಲಿ, ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಮಲದಂತೆ ಇರುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕಡಿಮೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರು ಕೆಲವೇ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾದ ಜನರು. ಉಳಿದವರು ನಡುಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ತರುಣರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಮುಗ್ಧ ಉಗೇಡಿಗಳೂ ಮೈಗಳ್ಳರೂ ಹೊತ್ತುಬಂದಂತೆ ಕೊಡೆಹಿಡಿಯುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ; ಅವರೂ ಅವರು ಹೊಸ ಜಗತ್ತಿನ ರಚನೆಗಾಗಿ ಬರಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪಟವೇ ಅವರನ್ನು ಅಸಾಧ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಚ್ಚುವ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಅದ್ಭುತ

ರೋಮಾಂಚಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಡಿಸುವರು; ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಲ ಅವರಿಂದ ಘಟಿಸುವ ನಿದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಇದುವೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು, ತಮ್ಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಡ್ಡವಾದ ಸ್ವಕೀಯರನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲದೆ, ಪರಕೀಯರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲೂ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆರ್ನಾರ್ಡ್ ಶಾ ಅವರು ಕರೆದಂತೆ 'ಅನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಮ್ಯವಾದದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಮೋಹವೆಂದಾಗಲಿ' ಕರೆಯಿರಿ. ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಗಿದ ವೀರಶ್ರೀ. ಯಾರಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು, ಪಂಚ-ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ದಿವ್ಯವಾದ ರಣಗಾಡಿಗಳನ್ನೂ, ತೋಪುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಕಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಸರ್ಕಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅನೇ ನೋಡರಂತೆ' ಎಂಬಂತಾಗುವುದು. ರಸಿಯನ್ ಯುವಕರ ವೀರಶ್ರೀಯು ಬಿರುದಿನ ಬಿಲ್ಲುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಯುದ್ಧ-ಕಲಾವಿಶಾರದರೂ ರಸಿಯನ್ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರ್ಶದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಅವರು 'ನಿಮ್ಮ ಆದರ್ಶದ ಬದನೆಕಾಯಿ ಪುರಾಣ ಬೇಡ, ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ನಾಡಿನ ಶಕ್ತಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ಹಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ, ಕಿಟೋ-ವ್ಯಾಟು ಮುಂತಾದ ಯುದ್ಧೋಪಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು. ಆದುವೇ ಅವರ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾರ್ಕುಗಳು ಹೆಡ್ಡತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು. ಆ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ೨೫ ವರುಷಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ರಸಿಯನ್ ದುರ್ದಶೆ, ಸೋಲು, ಅಧಃಪತನಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಸುಳ್ಳಾದದ್ದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನ್ಯಾಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬೀವನಾವತ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದ ಸಮಾಜವು ಕನಸಿನ ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸವಾಗಿರದೆ, ವಾಸ್ತವ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ—ಇಲ್ಲಿ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸೈನ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಳಿಯುವ ಒಂದು ಹಾದಿಯೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತ ಸೈನ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ತುಲನೆ ಮಾಡುವುದು. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ೧೯೪೫-

ನೆಯ ಜೂನ್ ೨೨ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ, ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಬರು-ಗಾಳಿಯಂತೆ ಹೊಕ್ಕ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯದ ಭಯಂಕರಾಕಾರ; ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಯುದ್ಧಪಾತೆಯ ತಜ್ಞರು ಆ ಸೈನ್ಯದ ಅಂಕೆ—ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯ ಕೂಡ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಯುದ್ಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋರಾಡಿದ ಜರ್ಮನ್ ಸೇನೆಯೆಂದರೆ ೧೨೫ 'ಡಿವಿಜನ್' ಗಳು ಮಾತ್ರ. ಕೈಸರನು ರಸಿಯದ ವಿರುದ್ಧ ಕಳುಹಿದ ಸೈನ್ಯ ೫೦ 'ಡಿವಿಜನ್' ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಲರನು ೨೨೦ ಡಿವಿಜನ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೂಕಿದನು. ಎಂದರೆ ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿಮಾಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಡಿ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾರಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಶಕ್ತಿಯೂ ಚಲನಶಕ್ತಿಯೂ ಆ ರಿಂದ ೧೨ ಮಡಿಯಷ್ಟು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಮಂಚಿನ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯವು ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿತು.

ಅನರ ಯುದ್ಧಕೌಶಲ್ಯವು ಮೊದಲು ರಸಿಯನ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ರಸಿಯನ್ ಸೈನ್ಯವು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನರ ಮಂಚಿನ ದಾಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮನೆದಾಟದ ಯುದ್ಧ ನೀತಿ (Stratagy of attrition) ಯನ್ನನುಸರಿಸಿದರು. ದಿನದಿನವೂ ಹೊಸ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುನ್ನೂಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಬರುವ ಜರ್ಮನರು, ಅವರು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಡಿ ಅಡಿ ಭೂಮಿಗೂ ರಕ್ತದ ಕಾಲುನೆಯನ್ನು ಹರಿಸುವಂತೆ, ರಸಿಯನರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೊದಲಿನ ೯ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜರ್ಮನರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಾವು-ನೋವುಗಳು, ನಾಲ್ಕು ವರುಷ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳ ವರೆಗೆ ನಡೆದ—ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾದ — ಸಾವು-ನೋವುಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ—ಎಂದು ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಚ್ಚಟ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ೧೯೪೨ರ ಚಳಿಗಾಲದೊಳಗೆ ೪೦ ಲಕ್ಷ ಜರ್ಮನರು ಸಾವು-ನೋವುಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜರ್ಮನರೂ ರಸಿಯವನ್ನು ಎದ್ದುಂಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ದಿಷ್ಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ರೂಜ್‌ವೆಲ್ಟ್‌ರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, 'ರಸಿಯನರ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವೂ ಸೋಲಿನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕಂಡುಬಿಲ್ಲ; ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕಲಿತನದಿಂದಲೂ, ಬೆಗುಟ್ಟುತನದಿಂದಲೂ ಅವರು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!'

ದಿನದಿನವೂ ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಈ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ತಕ್ತಿ ಯ ಮೂಲವೆಲ್ಲಿದೆ? ರಸಿಯನ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ದಾರ್ಶನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಉಳಿದ ಸುಧಾರಿಸಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇದೆ. ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯೆಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ನೀತಿಯಿಂದ ತರಬೇತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಂದರೆ: ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ. ಈ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ೨ ನರುಷಗಳಲ್ಲಿ ೩೦೦ ತಾಸುಗಳು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೀದಾರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಪಿಡಿಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೂ ತಜ್ಞರ ಜೊತೆಗೂ ತಮ್ಮ ಪಿತ್ತಭೂಮಿ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಯೂನಿಯನ್, ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟುಮ್ ಸದೆಬಡೆಯಲು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಹೊಸ ಜೀವನದ ಮುಂದಾಳುತನ, ಪಿತ್ತಭೂಮಿಯ ಧೈಯ ಮತ್ತು ಅದು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳು.... ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವರು.

ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಗಳು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ದೇಶದ ಸೈನಿಕರ ಕುರಿತವು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿಚ್ಛಾನವೂ ಅವರಿಗಿರುತ್ತದೆ. ರೂಸೋ-ಜರ್ಮನ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಕಾರಣ ಮೊದಲೊಂದು, ಯಾವುದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಡ್ಡದ ಆಕ್ರಮಣದ ಕಾರಣದ ವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ವಿಧೇಯತೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುತ್ತದೆ. 'ಸೈನಿಕನು ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಒಂದು ಯಂತ್ರ ಎಂಬ ಒಪ್ಪನೆಯು ಸೋವಿಯೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹೋರಾಡುವ ಕಾರಣವು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಕಾದಬಹುದಾಗಿದ್ದು ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಠಿಣತನದಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಹೇಡಿಗಳಂತೆ ಸಾಯದೆ, ವೀರತ್ವಪ್ರಿಯರಂತೆ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುವರೆಂದು ಅವರ ನಂಬುಗೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಸೈನಿಕರ ಮಾನಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ರಸಿಯನ್ನರು ಬಹಳವಾಗಿ ಮಹತ್ತ್ವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು (Political commissanrs) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೆಸರು ಮೊದಲು ಕೇಳಬಂದದ್ದು ಫೊಂಟ್ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ತರುವಾಯ ಮತ್ತೆ, ರಸಿಯನ್ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಹೆಸರು ಕೇಳತೊಡಗಿತು. ರಸಿಯನ್ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ತರುವಾಯ, ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಬಂದ ಪ್ರತಿ-ಕ್ರಾಂತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ

ಬಹುಭಾಗ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೇ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆಯ ವರೆಗೂ ಎಂದರೆ ೧೯೪೩ನೆಯ ಆಕ್ಟೋಬರ್ ೧೦ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ವರೆಗೂ, ಸೇನಾಪತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಜ್ಞಾ ಪತ್ರಕ್ಕೂ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ರುಜು ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಷ್ಟು—ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ—ಅವರ ವರ್ತನೆಯು, ಆದರೆ ಅಂದು ಸುಪ್ರೀಮ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸೇನಾಪತಿಯೇ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂದು ಸಾರಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ನೂರಾರು ಕುಶಲರಾದ ಶೂರ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಈಗ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸೇನಾಪತಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನೀಯುತ್ತ ಅವನ ಅಧೀನರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ, ಅವರ ಕೆಲಸ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಲ ಸೈನಿಕರ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖ-ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಮಾಸ್ಟರ್ (Quarter master) ನಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿಡಿಸುವ ವಾದ್ರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸೈನಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಚ್ಛಾನವಿರಬೇಕಾದುದಲ್ಲದೆ, ಸೈನಿಕರು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೂಡುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಣಿಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವನು ಸಮರ್ಥನಿರಬೇಕು.

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಅಗ್ನಿ-ವರ್ಷದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೈನಿಕರು ಹಿಂದೆಗೆಯದಂತೆ—ಹೇಡಿಗಳನ್ನೂ, ಕೈಕಾಲುಗೆಡಿಸುವವರನ್ನೂ ಬೈಯುತ್ತಲೂ ವೀರರನ್ನು ಹೋಗುತ್ತಲೂ—ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಯು ಗಾಯಗೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಅಥವಾ ಸತ್ತುವಿದ್ದರೆ, ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅವನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ಇವನ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಕೇವಲ ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಎಷ್ಟು ಎಚರು ತೊಡರುಗಳಿದ್ದರೂ, ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಕೇವಲ ಮನೋಬಲದ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಜಿಗುಟುತನದಿಂದ—ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರು ಇರುವವರೆಗೂ—ಹೋರಾಡುವಂತೆ, ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಅವೋಘವಾದ ನಿರ್ಭಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಇದನ್ನು ಅವನು ಉಪದೇಶದಿಂದಲೂ ಎಚ್ಚರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಸ್ವಂತದ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟವು, ಕರುಳುಗಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸುವ ಮನೋವೇಧಕವಾದ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ. ಯಾಕೆಂದರೆ ರಸಿಯನ್ನರು

ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶಾಂತತಾಪ್ರಿಯರು. ಅವರು ಯುದ್ಧ-ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ನರಕೇಸರಿಗಳಂತೆ ಕಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಮಾತು ಮೋಜಿಗವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದು ಸಾವಿರವಾರಿಗೂ ನಿಜ. ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದಂಟಾದಷ್ಟು, ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟ-ಗಳೂ ಸಾವು-ನೋವುಗಳೂ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಆದುದಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಗುವವರೆಗೆ ಕಾದಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಟವಿಲ್ಲ. ಮಾತು, ಬರೆವಣಿಗೆ, ವಾಕ್ಚಿತ್ರ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಇವರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಷ್ಟು ಮತ್ತೆ ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. 'ಯುದ್ಧವು ತಾರುಣ್ಯದ ಹೊಂಗನಸು-ಆಶ-ಆದರ್ಶಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವ ಒಂದು ತಾಂಡವನೇ!' ಎಂದು ಇವರು ಎಷ್ಟು ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೋ, ಅಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜನಾಂಗವೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವರು ಮೈಮರೆತಿದ್ದರು; ಆದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವರಿಗೆ ಮಹದಾ-ನಂದ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೊಸ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಕಟ್ಟಲು ಹೊರಟಿ-ತಿಲ್ಲಗಳೆವರು.

ನಾರ್ಕಿಯುವಕರು, ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಘನತೆಯನ್ನೂ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನೂ ತರುವ ಒಂದು ಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಥಿಯೋಪಿಯಾದ ಅರಕ್ಷಿತ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಸುರಿದುಬಂದ ಮುಸೋಲನಿಯ ಪುತ್ರನು 'ಯುದ್ಧವು ಆತ್ಮಾನಂದಕರವಾದ ಒಂದು ಆಟ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಯಾರಾದರೂ ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ರಚಿಸುವುದೇ ರಸಿಯನ್ ಯುವಕರಿಗೆ ಮಹದಾ-ನಂದಕರವಾದ ಆಟ.

ಕಳೆದ ೨೦ ವರುಷಗಳಿಂದಲೂ ರಸಿಯನರು, ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊಸ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೯೪೧ನೆಯ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ೨೨೩೧ ಹೊಸ ಸಾಹಸೀಕೃತಿಗಳ ರಚನಾತ್ಮಕವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಯಂತ್ರಾಲಯಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರಸಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಊರಲು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನೂ, ವೋಲ್ಗಾ ನದಿಯ ಬಾಗಿನಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಾಲಯವನ್ನೂ ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ನೂರಾರು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆರಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ಕೋವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸುಂದರತರವಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು.

ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ನಾರ್ಕಿಯ ತೋಪುಗಳು ಗುಡುಗಾಟದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೊಂಗನಸಿನಿಂದ ಗಡಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತರು. ಅವರ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರಲುತೊಡಗಿತು. ಹೊಸ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹೊರಟಿ ತಿಲ್ಲಗಳು, ತಾವು ಅರ್ಥಮರ್ಥ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಡದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಕ್ತಧ್ಯಜದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಬೇಕಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಟಿತು. ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿಕಾರರು, ಶಸ್ತ್ರಹಿಡಿದು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕ ರೆಂಟಿಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವವರು, ರಣಗಾಡಿಗಳನ್ನೂ ವಿಮಾನಗಳನ್ನೂ ನಡೆಯಿಸತೊಡಗಿದರು. ಕಾಕೇಸಸ್‌ನಿಂದ ಆರ್ಕಟಿಕ್ ಟಂಡ್ರಾ ಪ್ರದೇಶದ ವರೆಗಿನ ರಕ್ತರಂಜಿತ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡರು.

ಇಂತಹ ತರುಣರೇ, ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಸಾಲುಗಳು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಡದಂತೆ, ತೆರವಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳು ಹಿಂದೆಗೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಿಷಿನ್‌ಗಳನ್ನುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವವರು ಪಿಲ್‌ಬಾಕ್ಸುಗಳನ್ನೂ (Pill boxes) ಆಳವೇರಿಗಳನ್ನೂ ನಾರ್ಕಿಯ ರಣಗಾಡಿಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ತರುಣ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು, ದಡೆದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ತುಂಬುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ನೇತುವೆಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನು ವೈರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕೆಲವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಹಿಮದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಅಡವಿಗಳಿಂದ, ಭೂತ-ಪಿಶಾಚಿಗಳಂತೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಮೈಗೆಲ್ಲ ಸಿಡಿಗುಂಡುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾರ್ಕಿಯ ರಣಗಾಡಿಗಳು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಗುವುದೊಂದೇ ತಡ; ನುಚ್ಚು-ನೂರಾಗಿಬಿಡುವುವು. ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟಕದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕೆಲವರು, ವೈರಿಯ ನೇನಾಸಾಗರದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಿದ್ದು, ವಿಮಾನವನ್ನೂ ತಾವೂ ನಾಶಮಾಡುವವರಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಶತ್ರುಸೈನಿಕರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವರು. ಇಂತಹ ರನ್ನೇ ಜರ್ಮನರು, ಸತ್ತು ಸೋತು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುತಿರುಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವ ಪ್ರೇತಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಇಂತಹ ರಸಿಯನ್ ವೀರರಿಗೂ ಏನೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಾವು ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಲಕ್ಷಾವಧಿ ನರಕೇಸರಿಗಳನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಿಮೊನೊ

(ಒಂದು ಅನುವಾದಿತ ಕಥೆ)*

೨೬. ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು, ಧಾರವಾಡ

೧೯೧೧ ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ ಬೇಸಗೆ; ಬಿಸಿಲೊ ಮರುಭೂಮಿಯ ನೆನಪನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಎರಡನೆಯ ಶನಿವಾರ, ನಾನು 'ಕರ್ತ' ಕಂಪನಿಯ ಮಾಲಕನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆಂದು ಲಂಡನಿಗೆ ಬಂದೆ. ನನಗೆ ಆಗ ವಯಸ್ಸು ೨೫ ವರ್ಷ ಇರಬೇಕು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ನಿನ 'ಸೇಂಟ್ ಪ್ಯಾನ್‌ಕ್ರಾಸ್' ಸ್ವೇಶ ನನ್ನು, ಉತ್ತರದಿಂದ ಬರುವ ಒಂದು ಗಾಡಿ, ಮುಂಜಾನೆ ಹತ್ತುಗಂಟಿಯ ಸುಮಾರು ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು 'ನಾಟಿಂಗ್ ಹ್ಯಾಮ್' ನಿಂದ ಆ ಗಾಡಿಗೆ ಬಂದೆ. ಸೂಟ್‌ಕೇಸನ್ನು ಕ್ಲೋಕ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಬಸ್ಸು ಹತ್ತಿ ನೇರವಾಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ಬಂದೆ. ಲಂಡನ್ನಿನ ಬಿಸಿಲೆಂದರೆ ಬಿಸಿಲು; ಬಿಸಿಲೊಂದೇ ಎಂದಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಧೂಳು, ಕುದುರೆಯ ಲದ್ದಿ ಸೇರಿ ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾವೇರಿತ್ತು! ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಸರ್ಜ್ ಸೂಟು, ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅರಿವೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮವಾದ ಸೂಟು. ಅದನ್ನು ತೊಟ್ಟರೆ ಮೈಮೇಲೆ ಒಂದಿಂಚು ಮಾಂಸ ಬಂದ ಹಾಗೆನಿಸಬೇಕು ನನಗೆ. ಇಂದು ಅದನ್ನೇ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಬಿಸಿಲು ಮಾತ್ರ ಕನಿಕರನಿಲ್ಲದೆ ಅದರೊಳಗೆ ತೂರಿ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಜುಜ್ಜಿ ಜುಜ್ಜಿ ಗಾಸಿ-ಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕರ್ತಕಂಪನಿಯವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಜನ. ಅದೊಂದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರರ ಕಂಪನಿ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳ ತೆರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಚಾಹಿರಾತಿಗನಂತೆ ನಾನೊಂದು ಅರ್ಜಿಹಾಕಿದ್ದೆ. ಕರ್ತರ ಮಗನಾದ ಮಿಸ್ಟರ್ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್‌ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಮಾತಾಯಿತು. ಅವನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ. ನಾಟಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ಎವೆಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊ ಮಾತುಗಳು ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಕಳೆಯೇರಿತ್ತು. 'ನಾಟಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಬ್ರೌನ್‌ಸನ್ನರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ; ಅವರ ಎಷಯ ಕೇಳಿ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು!' ಎಂದು ನಾನವನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಆತ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ. ಅವನು ಜ್ಯು ಎಂಬುದು ಆ ಉತ್ಸಾಹದ ಭರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

* H. E. Bates ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕತೆಗಾರನ 'Kimono' ಎಂಬ ಕತೆಯ ಅನುವಾದ. —೨೬.

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೪
೨.೬.೬೦೦

ಕೆಲಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ, ನನಗೆ ಸೋಡಾ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿ ಕೊಡಲು ಬಂದ; ನಾನು 'ಬೇಡ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ಹಾಗೆ ಬೆಳೆ-ದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಬ್ರೌನ್‌ಸನ್ನರಿಗೂ ಇದು ಸೇರಿಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ 'ನೀವು ಸೋಮವಾರದ ವರೆಗೆ ಇರಬಹುದೋ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು 'ಇರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕೂಡಲೆ ಅವನು, ತನ್ನನ್ನು ಸೋಮವಾರ ಕಾಣುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ನನಗೆ ಆಪ್ತನೆ ಕೊಟ್ಟ. ಆಗ 'ಇನ್ನೇನು, ಕೆಲಸ ದೊರೆತಂತೆಯೇ!' ಎಂಬ ಒಂದು ನಂಬುಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್‌ನಿಗೆ ಶೇಕ್‌ಹ್ಯಾಂಡ್ ಕೊಡುವಾಗ, ನನ್ನ ಮೈ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತೇಜನಗೊಂಡು ಕಂಪಿಸಿತು.

ನಾನು ಕರ್ತ ಕಂಪನಿಯ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುಮಾರು ೧೨ ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದೇನೋ—ಅಂದಿನ ಬಿಸಿಲೇ ಬಲು ಉಗ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಚುರುಕು ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಮೈ ಕಾಯಿಸತೊಡಗಿತು. 'ಬೇರೆ ಯೋ'ನೆ

ದೀಪವನ್ನೂ ಹೊವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮಧು-ವನ್ನೀಂಟೆಲು ಹಾರಿಹೋಗಿ, ಪ ತಂ ಗ ಮೈಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕೊನೆ-ಗಾಲದಲ್ಲದು ತನ್ನ ಹುಚ್ಚುತನಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾ-ತ್ತಾಪವನ್ನೂ ಪಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಆರ್ಥರ್‌ನೂ ಕಿಮೋನೋದ ದೀಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡವನು!

ಮಾಡದೆ, ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವೇಶನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಸೂಟ್‌ಕೇಸನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಬ್ರೌನ್‌ಸನ್ನರು ತಿಳಾರಸುಮಾಡಿದ ಹೊಟೆಲನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಬಿಡಬೇಕು—ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಆ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾವಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಊಟವೂ ಬೇಡವಾಯಿತು. ನಾನು ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಆ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕೆಲಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯೋಣ—ಎನಿಸಿತು. ಊಟವನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೂ ನಡೆಯುವ ಹಾಗಿತ್ತು.

ನಾನು ಹೊರಡುವಾಗ ಬ್ರೌನ್‌ಸನ್ನರು, ಈ ಹೋಟೆಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೂ ಬಿಡದ ಹಾಗೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಕಾಗದದ ಮೇಲೂ ನಕಾಶೆ ತೆಗೆದು, ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. 'ಪ್ಯಾನ್‌ಕ್ರಾಸ್' ಸ್ವೇಶನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸೂಟ್‌ಕೇಸು ತಕ್ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಾಗ ಎನಿಸಿತು: 'ಇನ್ನೇನು, ಈ ನಕಾಶೆಯ ಮೇರೆಗೆ

೪೧೭

ನಾನು ಹೊರಟರೆ ಆ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೇನು ತಡ!' ಎಂದು. ನಾನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಟೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಲಗಡೆಗೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಎಡಗಡೆಗೆ. ಕೊನೆಗೆ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ-ಆ ಬೀದಿ, ಆ ಉಟದ ಮನೆ ಇರುವುದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದೆ; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಬೀದಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆ ಹೊಟಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ! ನನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ನಂಬಿಗೆಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ರೊಟ್ಟಿಯ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ; ಅವನು ಆ ಬೀದಿಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ; ಅವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಟಲಿನ ಹೆಸರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ತಿಳಿಯಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದೂ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದ: 'ಪುನಃ ನೀವು ಪ್ಯಾನ್-ಕ್ರಾಸ್ ಸ್ಟೇಷನಿನ ಹಾದಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಂತರ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು' ಎಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ.

ಇದಾಗುವ ವರೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಸುಮಾರು ಎರಡುಗಂಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ನಾನಂತೂ ವಿಸಿಲಿನ ಬೇಗಿಗೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೇರೆ ಒಂದೆರಡು ಹೋಟಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ; ಕೀಟರಗತಿಯವು ಎನಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದು-ಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಒಗ್ಗಲಿಲ್ಲ; ಮೈ ದಣಿದು ಬೆವರ ಹನಿಗಳು ತೊಟಗುಡುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಕೊನೆಗೆ, ಅಲೆದಾಡುವುದು ಬೇಡವಾಗಿ, ಅಲ್ಲೇ ನೆರಳಿದ ಒಂದೆಡೆ ಬ್ಯಾಗ್ ಇಟ್ಟು, ಸ್ವಸ್ಥ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ. ಬೆವರಿಂದ ತೊಯಿದ ಮೈಗೆ ಹೇಸಿ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತು. ಪೌನ್‌ಸನ್ನರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಈ ಹೋಟಲಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅಭಿಮಾನ-ವಿರಬೇಕು-ಎಂದು ತೋರಿತು. ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುವರೆಂದೂ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ಮಗಳಾದ ಹಿಲ್ಡಾ ನೊಡನೆ 'ಪನಿಮೂನ್' ಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಗೇ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದ್ದೆವು.

ನಿಂತು ನಿಂತು ಬೇಜಾರು ಬಂತು. ನನ್ನ ಬ್ಯಾಗ್ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ನಾನು ನಿಂತ ಬೀದಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮಿನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದೆ. ತುಸು ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮನ್ನಾದರೂ ಸವಿದು ಸಮಾಧಾನವಾದಿಕೊಳ್ಳೋಣ....ಎನಿಸಿತು.

ನೋಡಿದೆ; ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು, ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್ ತಯಾರಿಸುವ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸರಿ-ಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಅದೆಯೊ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನನ್ನ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

"ಈಗ ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವುದೇನು ಸರಿಯಾಗಲಾರದು!" ನಾನೆಂದೆ.

"ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕಾಯಬೇಕಾದೀತು!" ಅವಳು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

"ಅಂದರೆ ಎಷ್ಟೊತ್ತು?"

"ಈ ಸ್ಕ್ಯಾ ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಅದು ಸರಿಹೋಯಿತೆಂದರೆ-ಆಯಿತು!"

"ನಾನು ಅದುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಬಹುದಲ್ಲ?"

ಅವಳು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಟೀಬಲ್ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಮೊಣಕೈಯೂರಿ ಕುಳಿತು-ಕೊಂಡೆ. ಆ ಹೆಂಗುಸು ಪುನಃ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸರಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ಒಳ್ಳೆ ಬೀಸಾಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ಉಗ್ರವಾದ ಮುಖ, ಕಂದಿದ ಮೈಬಣ್ಣ; ವಯಸ್ಸು ವಿಸತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಿತು.

"ಮಿಡ್‌ಹೋಪ್ ಬೀದಿ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಾರದು!" ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

"ಮಿಡ್‌ಹೋಪ್ ಬೀದಿ?" ಗಲ್ಲದಮೇಲೆ ಬೆವಳಿಟ್ಟು ಎಂದಳು.

"ಮಿಡ್‌ಹೋಪ್ ಬೀದಿ!...ಎಲ್ಲೋ ಹವರು ಕೇಳಿದಹಾಗಿದೆ"

"ಹೋಗಿ, ವೇಡ್ಸ್ ಹೋಟೆಲ್"

"ವೇಡ್ಸ್ ಹೋಟೆಲ್" ಅದನ್ನೇ ತಾನೆಂದು. ಬಾಯಿ ಆಳ ತೆರೆದಾಗ, ಅವಳ ಹಲ್ಲು ಹಸನಾಗಿ, ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿ ಕಂಡುವು.

"ವೇಡ್ಸ್ ಹೋಟೆಲ್, ಛೇ, ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ!" ಆ ಮೇಲೆ ಎಂದಳು.

"ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು; ಕರೆದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ತಾಳೆ!" ಎಂದು ಕೂಗುಹಾಕಲು ಒಳಗಡೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ಮಗಳೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು.

"ಓ, ನೀನೇ ಬಂದೆಯಾ! ಸರಿ, ಈ ಸ್ವಪ್ನದಿಗೆ ವೇಡ್ಸ್ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆಯಂತೆ!"

"ಅದು ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ!" ನಾನೆಂದೆ.

"ವೇಡ್ಸ್ ಹೋಟೆಲ್...." ಹುಡುಗಿ ಎಂದಳು. ಅವಳಿಗೂ ಗದ್ದಲು ಬಿತ್ತು. ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಕಚ್ಚುವಾಗ ಅವಳ ದಂತಪದ್ಧಿ ಸುಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. "ವೇಡ್ಸ್ ಹೋಟೆಲ್!...ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದ ಹಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ!"

"ಮಿಡ್‌ಹೋಪ್ ಬೀದಿ?" ನಾನೆಂದೆ.

"ಮಿಡ್‌ಹೋಪ್ ಬೀದಿ...."

ಉಂಹು! ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಡಿಲಾದ 'ಕಿಮೊನೊ (ಜಪಾನಿ ತರದ ಝುಗ)' ಒಂದು ಅವಳ ಮೈಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಾದ ಕಿತ್ತಳೆ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳು ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ, ಧುಳು-ಧುಳುಕಾಗಿ, ಕಣ್ಣೆಳೆದು ಮನಸೆಳೆಯುವ ಆ ನಿಲುವಂಗಿ,

ನನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕಲಕಿ ಅಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿದ್ದ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದೆ. ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ಅಸ್ಥಿರತೆಯಲ್ಲಿ, ಚಾಂಚಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೆ ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸದ ಒಂದು ಅನಂದವು ಇತ್ತು; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಉನ್ನಾದಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಚೋದನೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅವಳು ಅರ್ಧ ನಗುವನ್ನೇಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ಇದ್ದಳು. ಆ ಕಿಮೋನೊಕ್ಕೆ ಕೊರಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ತೋಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅವಿವೇಕ ತುಣುಕನ್ನು ಅವಳ ಮೈಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದ ಹಾಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗ ಅವಳು, ಆ ಯಂತ್ರದ ಸ್ಕೂಟಿರುಹ-ಬೇಕೆಂದು ಬಾಗಿದಳೋ ಆಗ, ಮೈಗಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಿಮೋನೊ ಮೈಯಿಂದ ಕೆಳನುಮುಳ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು! ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದುವು!

ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದಾಯಿತು: ಅವಳ ಕೂದಲು ಅವಳ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಜಾರಿಕೊಂಡುವು. ಅಂತಹ ನೀಳವಾದ ಕಪ್ಪು-ಮುಡಿಯನ್ನು ನಾನು ಅದುವರೆಗೆ ಎಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಕೂಟಿರುಹವಾಗ ಆ ಮುಡಿ ಅಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಬರತೊಡಗಿತು.

“ಫು, ನೋಡಿದಿರಾ? ಈ ಮುಡಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ನನಗೆ ತಡೆ!” ಎಂದಳು.

“ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟ....” ನಾನೆಂದೆ.

“ನೀವು ಹೀಗೆ ಕಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿಮಗೆ ಚಹ ಕೊಟ್ಟರೆ?” ಮಧ್ಯೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಗುಸು ಕೇಳಿದಳು.

ಹುಡುಗಿ ನುಡಿದಳು: “ಹೌದು ಹೌದು! ಅಮ್ಮಾ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡು! ನಿಮಗೆ ಚಹ ಸೇರುತ್ತದಲ್ಲವೇ?”

“ಅದಾದರೂ ಸರಿಯೆ!” ನಾನೆಂದೆ.

ತಾಯಿ ಚಹ ಮಾಡಿ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ನಾನು ಮತ್ತು ಆ ಹುಡುಗಿ ಇಬ್ಬರೇ, ಹತ್ತಿ-ಹತ್ತಿರ ಬಾಗಿ, ಆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡೆವು. ಆಗ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ವಿನೂತನವಾದ ಸುಖವು ತೋರಿತು. ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಜಿಗೆ ಆಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದ ಮೂಲಕ ಆಕೆಯ ನಳಿದೋಳೆಳೂ ಪುಷ್ಪವಾದ ಎದೆಗಳೂ ಆಗಾಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಕಿಮೋನೊ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಅವಳ ಮೈಮೇಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ನೀವು ನನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ; ಈ ಕಿಮೋನೊ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?”

“ಸುಂದರವಾಗಿದೆ! ನಿಜವಾಗಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸೇರಿತು!”

“ಇದರ ನೆಯ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ನಯವಾಗಿದೆ! ಕೈ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿ! ನೋಡಿ, ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ! ಇದನ್ನು ನಾನೇ ಹೊಲಿದುಕೊಂಡೆ!”

ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ-ವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ರಾಣನಾಗಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನವಳು ಗುರುತಿಸಿದಳು.

‘ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ’ ಎಂದು ಅವಳು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಾಧುರ್ಯವಿತ್ತು! ಅದೊಂದು ಆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಾದ ಆಮಂತ್ರಣವೇ! ಅದರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಮಿಂಚಿನ ವೇಗವಿತ್ತು. ಆಗ ತುಂಬಿಯಂತಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಆ ಕಿತ್ತಳೆಹೂವಿನ ಕಿಮೋನೊದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿತು. ಅವಳಂತೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಮೋಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

“ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಇರೀರಾ? ಏನು ಒಂದೇ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಾ?”

“ಸೋಮವಾರದ ವರೆಗೆ ಇರೀನೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ.... ಆ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ?”

“ಇಲ್ಲ, ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದೇನಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅಡುಗೆಯ ಹೊಟೆಲು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು!”

“ಹೀಗೋ, ಸರಿ! ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ?”

“ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಬಂದ ಕೆಲಸ ಅದಂತಾಯಿತು!”

“ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅದೇನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವೋ?”

“ಇದೆ, ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಕ ಕಂಪನಿಯವರಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ? ಅವರಲ್ಲಿ!”

“ಏನು? ಕರ್ಕ ಕಂಪನಿ?”

“ಹೌದು. ಯಾಕೆ? ಅವರ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತೋ ನಿನಗೆ?”

“ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊತ್ತು! ಅವರು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ನಿಜವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ!” ಅವಳಿಗೆ ಕರ್ಕ ಕಂಪನಿಯ ಪರಿಚಯವಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದು ನಾನೂ ಕೊಂಚ ಉಬ್ಬಿದೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮುದಿಹೆಂಗುಸು ಚಹದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಳು.

“ಚಹದ ಜೊತೆಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆನಾದರೂ ಬೇಕೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಇದು ನೋಡಿ, ಇದುವರೆಗೆ ನನಗೆ ಉಟವೇ ಇಲ್ಲ!”

“ಅಯ್ಯೋ ವಾಪ, ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣತಾ ಇದೆ! ಒಂದು ‘ಸ್ಯಾಂಡ್‌ವಿಚ್’ ತರ್ತೇನೆ; ಆಗ ಬಹುದೋ?”

ನಾನು ‘ಥ್ಯಾಂಕ್‌ಯು’ ಎಂದೆ. ಮತ್ತೆ ಆ ದುಬಲಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು; ಮತ್ತೆ ನಾನು ಆ ಹುಡುಗಿ— ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರು ಆದೆವು.

“ನೀವು ಆ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯನ್ನೇಕೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದಿರಿ?” ಹುಡುಗಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಲ್ಲ, ನಾನಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದೇನೆ?”

“ಹೌದು ಹೌದು, ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದಿರಲ್ಲವೇ? ನಾನೇ ಮರೆತೆ! ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇಲ್ಲ, ಯಾಕೆ?”

“ನಾವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವರನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ದರಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರುವರೆ ಶಿಲಿಂಗು.... ಅದೇನು ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ!”

“ಛೇ, ಏನೂ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ!”

“ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೋಣೆ ಇದೆ. ನೀವು ನೋಡಬಹುದಲ್ಲ! ಬನ್ನಿ ಹೋಗೋಣ!”

“ಹೌದು. ಆದರೆ.....”

“ನೋಡುವುದಕ್ಕೇನು ಬಂತು? ಅದೇನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ!”

ಹಿಂಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಅವಳು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ನಾನೂ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ಅವಳು ಕಾಲುಚೀಲ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಟ್ಟದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನೇರುವಾಗ, ಅವಳ ಗೌರವಾರ್ಥದ ಮಾಂಸ ತುಂಬಿದ ಪಾದಗಳ ಜೊತೆವಾಗಿ ಕಂಡುವು. ಅಂಗಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೇ ಇತ್ತು ಆ ಕೋಣೆ. ನೋಡಿದೆ, ‘ಮೂರುವರೆ ಶಿಲಿಂಗಿಗೆ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದೆನಿಸಿತು.

“ಏನು, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂತೋ?”

“ಬಂತು!”

ಅವಳು ಅಲ್ಲಿ ರಿಸಿದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಕಿಮೋನೊ ತುಸು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತು. ಆಗ ತೊಡೆಯ ಕೆಲ ಭಾಗ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸುಂದರವಾದ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಅದು. ವರೆಗೆ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

“ನಾನು ನಿಮಗೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನಾಶೆ” ಎಂದಳು.

“ಆಗಲಿ. ಇರುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದೆ.

“ನೀವು ದೇವದೂತನಂತೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇಂದಿನ ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ!”

ಈ ಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿ, ಮೋಹಕವಾಗಿ ಮುರುಕಿ-ನೊಂದಿಗೆ ಎಂದಳೋ, ನಾನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರೆ! ಮಂದಸ್ಥಿತ ನನ್ನ ತುಟಿವಿಾರಿ ಹೊರಚಿಮ್ಮಿತು. ಆನಂದದ ನಿರ್ಭರವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆಯನ್ನು ತಂದಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಬಿಸಿಲ ಕಾವಷ್ಟೇ ನನಗೆ ತಾಗಿತ್ತು; ಈಗ ಅವಳ ಮೈಯ ಕಾವೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಅದೆಷ್ಟು ಮಧುರ, ಅದೆಷ್ಟು ಸ್ನಿಗ್ಧ! ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ಮೈಬೆವರಿನ ಮಂದವಾದ ಕಂಪೊಂದು! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಂತೂ ಮಿನಿಟಿಗೆ ಮುನ್ನೂರು ಮೈಲು ಓಡತೊಡಗಿತು!

ಆಕೆ ಚೆಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕಿಮೋನೊ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

“ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮೊನ್ನೆಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡರು.... ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ನಾವು ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.... ನಮ್ಮ ಹೋಟೆಲ್ ಇಂದು ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕು!” ಎಂದಳು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

*

*

*

ಆರು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದೆ. ದಣಿವು ಪೂರಾ ಹೋಗಿರದಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟೊ ಹುಷಾರಿ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಜೆಯು (ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಹೆಸರು) ಪೆಪ್ಪರ್‌ಮಿಂಟಿನ ಸಂದುಕದ ಮುಚ್ಚಳ-ದಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಆಗ ಕಿಮೋನೊ ತೆಗೆದು ಬಿಳಿಯ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು.

“ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಿರಾ?” ಕೇಳಿದಳು.

“ಹೌದು, ವೆಸ್ಟಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು. ಕೆಲಸ ದೊರೆತ ಬಗ್ಗೆ ತುಸು ಮೋಜು ಮಾಡೋಣ!”

“ಒಬ್ಬರೆ?”

“ಮತ್ತೇನು ಮಾಡೋದು? ಒಬ್ಬನೇ! ಜೋಡಿಗೆ ಯಾರು ಬರಬೇಕು?”

“ನೀವೇನು— ಅದೃಷ್ಟವಂತರು!”

ನನಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ನಾನೆಂದೆ— “ಒಳ್ಳೆದು, ನೀನೇಕೆ ಬರಬಾರದು?”

“ಏನು ನಾನೇ? ಸುಳ್ಳೇ ಅಂತಾ ಇದ್ದೀರಿ! ನಿಜವಾಗಿ?”

“ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ. ಬಾ, ಬಂದು ಬಿಡು!”

“ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಬೇರೆ ಉಡುಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಗ ಬರ್ರೇನೆ. ನೀವು ಅದುವರೆಗೆ ಕಾಯಬಹುದಲ್ಲ?”

“ಓಹೋ! ಏನೂ ಅವಸರವಿಲ್ಲ!” ನಾನೆಂದೆ. ಅವಳು ಜಿಗಿಯುತ್ತಲೇ ಅಟ್ಟವನ್ನೇರಿದಳು.

ಅವಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕಿಮೋನೊದಲ್ಲಿ ೨೦ ವರ್ಷದವಳಾಗಿ ಕಂಡಳು; ಆ ಬಿಳಿಯ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಯೂಸುಮಾರು ಅಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಈಗ ಬಿಳಿಯದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರಿಸಿಣ ಬಣ್ಣದ ಉಡುಪಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ತುಸು ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಾದವಳಂತೆ ಕಂಡಳು. ಆ ಉಡುಪು ಅವಳ ಮೈಗೆ ಗುತ್ತಾಗಿ ಹತ್ತಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ದು ದರಿಂದ, ಅವಳ ಅವಯವಗಳ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ಪುಟಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅದೂ ಒಂದು ಉತ್ತೇಜಕ ಕಾರಣವೇ ಆಯಿತು.

“ಹುಂ, ಬಂದೆ! ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋದು?”

ವೆಸ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲು ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ ತಿನ್ನೋಣ; ಆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತುಸು ಸಂಗೀತ ಕೇಳೋಣ! ಆಗ-ಬಹುದಲ್ಲ?”

“ಇಶ್‌ಶ್! ಏನು, ಹಾಳು ಸಂಗೀತ!”

“ಹಾಗಾದರೆ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಆಟನೋಟ?”

“ಇದು ನೋಡಿ, ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ‘ಈಸ್ಟ್ ಎಂಡ್’ ಗೆ ಹೋದರೆ? ವೆಸ್ಟ್‌ಗಿಂತ ಅಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚು.”

ನೀವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜ್ಯು ಜನರ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರು ತಾನೆ? ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಯು ಜನರು ಹೆಚ್ಚು. ಅವರ ಆಟನೋಟ, ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆ? "

ಸರಿ, ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಅವಳು ತೋರಿಸಿದ ಒಂದು ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮುಗಿಸಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನನಗೇನೋ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ಲಾಂಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಊಟ ಬಹು ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಇಟಾಲಿಯನ್ ರೆಸ್ಟೋರಾಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮದ್ಯಕುಡಿದು ಸರ್ಕ್ಯುಗಿ ಹೋದೆವು. ಇದೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತುಂಬ ದಣಿವಾಗಿತ್ತು.

ಬ್ಲಾಂಚೆ ನನಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಆಗ ಅವಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಿಮೋನೋದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡೆವು.

ಸೋಮವಾರ ನಾನು ಪುನಃ ಕರ್ಕ್ ಕಂಪನಿಯವರನ್ನು ಕಂಡೆ; ಕೂಡಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಂದೆಯೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಗಾಡಿಯಿಂದ ನಾನು ಮರಳಿ ಸಾಟಿಂಗ್ ಹ್ಯಾಮ್‌ಗೆ ಬಂದೆ.

ಹಿಲ್ಡಾ ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಗೆ ಆ ಮಾತು ಈಗ ಚುಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬ್ಲಾಂಚೆ ಆಗ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದ್ದಳು. ಎರಡು ದಿವಸದ ಅವಳ ಸಹವಾಸ ಎಂದರೆ—ಅದನ್ನು ಎನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ? ಅದೊಂದು ಉನ್ಮಾದಾವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಲೋ, ವಿಕಾರ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಿಭ್ರಮ ಎಂದು ಹೇಳಲೋ, ಅಥವಾ ಆನಂದದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ ಎಂದು ಹೇಳಲೋ? ಕೊನೆಯ ಮಾತೇ ನಿಜ! ಅದನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವುದು ಅದೇ! ಹಿಲ್ಡಾ ಎಂದೂ ಈ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಎರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕಾಮುಕನು ಬೆಳಸಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತಲ್ಲ; ಸತ್ಯಸ್ಥಿತಿ! ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ಸಹವಾಸದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿತು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದುದು ಬೇರೆಯೇನೂ ಅಲ್ಲ— ಒಂದು ಕಿಮೋನೋ, ಅದರಲ್ಲೂ ಡಗಿದ್ದ ಆ ಅನಾಚ್ಛಾದಿತ ಶರೀರ!

ಹಿಲ್ಡಾಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಿತ್ತು— ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಕೆಲಸ ದೊರೆತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತೋ! ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾದ ವಿಷಯ!

ಒಂದು ತಿಂಗಳನಂತರ ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ಆಯಿತು. 'ಆಯಿತು' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿಷ್ಟೆ? ನನ್ನಾತ್ಮವೇನು ಅದರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ನೆನಪೇ ನೆನಪು! ಹನಿಮೂನ್ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೇಗೂ ಕಳೆದೆವು. ನಾನು

ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾಗುವ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ತುಸು ಅವಧಿಯಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಮಾವಂದಿರಾದ ಬ್ರೌನ್‌ಸನ್‌ರಿಗೆ, ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ನಾನು ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು ಅಷ್ಟು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್‌ಸನ್‌ರಿಗೆ ಹಿಲ್ಡಾ ನಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಂತಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ! ಅಂತೆಯೆ ಹಿಲ್ಡಾ ಮೊದಲು, ಗಂಡ-ಪಂಡ ಆಮೇಲೆ! ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಬಹಳ ಎರಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಲ್ಡಾನಿಗೇ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ. ನಾನೋ, ಅವಳ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು! ಹಿಲ್ಡಾ ನ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೇನು ಬಿಲಿಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಲಂಡನಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಹೇಗಿರಬೇಕು, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ—ನನ್ನ ಆತ್ಮೆ, ನಮ್ಮ ಜತೆಗೆ ಲಂಡನಿನವರೆಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿಕೊಡುವವಳಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನನಗದು ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು, 'ಅವಳು ಬರುವುದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಿಲ್ಡಾ ಅದೆಷ್ಟು ಅತ್ತು ರಂಜಾಟಮಾಡಿದಳು. 'ಹಿಲ್ಡಾ ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನಷ್ಟೊಂದು ಕಠೋರವಾಗಿರಕೂಡದು....

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತನು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಜೇವರೇ ನಿಮಗೆ ಹಾದಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ....! ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ.... ಎಂದು ಬ್ರೌನ್‌ನನ್ನು, ಎನೇನೋ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ವುರಾಣ ಬಿಚ್ಚಿದರು. ನಾನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ.

ಹೊರಟವನು ಕೊನೆಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೆ! ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಮನೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತರುವಾಯ ಹಿಲ್ಡಾ ನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು—ಎಂದು ನಾನೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಮುಂದೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಹೋಗಿ-ಗೊಟ್ಟರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಸೇಂಟ್ ವ್ಯಾನ್ ಕ್ರಾಸ್ ಸ್ವೇತನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದವನೇ, ಮೊದಲು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಎಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಕರ-ವಾಗಿತ್ತು ಆ ಹೊತ್ತು! ಬ್ಲಾಂಚೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ-ಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಾನಂತಲೇ ಆ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಾನು ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟೆ, ಅದೇ ಬ್ಲಾಂಚೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಸಾಗರ ಬಿದ್ದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು!

“ಓ, ಆರ್ಥರ್, ಆರ್ಥರ್....”

ಆಹಹಾ, ಅದೆಂಥ ನಲುಮೆ! ಅದೆಂಥ ಒಲುಮೆ! ಅಮೃತ ಕಲಶವನ್ನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹಾಗೆ!

“ಆರ್ಥರ್, ನೀನು ಬರುವುದು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಡವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಪೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ತಾಯಿ-ಯನ್ನೇ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ!”

ಬ್ಲಾಂಚೆ ಹ್ಯಾಟ್ ತೆಗೆದು ಬಿಸುಬಿದಳು; ಡ್ರೆಸ್ ಇಳಿಸಿದಳು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಪೇಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು. ಇಡೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರು! ಆಗ ಆಲೋಚನೆ, ವಿಚಾರ, ಒಪ್ಪಿಗೆ, ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಯಾವುದರದೂ ಅಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ! ಇಬ್ಬರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅದೆಂತಹ ಆವೇಶ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಒಂದಾದೆವು. ಯಾರೋ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂಗು ಹಾಕಿದರು, ಗಂಟೆ ಬಡೆದರು; ಆದರೇನು? ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ಲಾಂಚೆ ಆಗ ನಿತಾಂತ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಕಂಡಳು. ಅವಳೊಂದು ತುಂಬಿದ ಅಮೃತ ಫಲ! ಅವಳ ಮುಂದೆ ಹಿಲ್ಡಾ—ತತ್ತಿಯ ಬರಿ ಟೊಕಳಿ!

ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಇನ್ನೂ ಮೂರು ದಿನದ ಅವಧಿ ಇತ್ತು. ಆ ಮೂರು ದಿನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದೆ. ಊರಿಗೊಂದು ತಂತಿ ಕಳಿಸಿದೆ—“ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾದವನೇ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬ್ಲಾಂಚೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಅಗಲಿ ದೂರವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ:—“ಬ್ಲಾಂಚೆ, ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ!”

“ಓ ಆರ್ಥರ್, ನನ್ನ ರಾಜ ನೀನು! ನನ್ನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ನೀನು!” ಒಡಲು ಹಿಡಿಸದೆ ನುಡಿದಳು. ಕೆಲನಿಮಿಷ ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಂದೆ: “ಬ್ಲಾಂಚೆ, ನಿನಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ!”

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಬೇರೊಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ನಾನೂ ಕೆಲವು ತರುಣರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳಬಹುದು!”

“ಇಲ್ಲ, ಕೇಳು!” ನಾನೆಂದೆ: “ನನ್ನ ಮದುವೆ ಆಗಿದೆ!” ಹಿಲ್ಡಾ ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

“ಏನೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ಮದುವೆ ಆದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆಯಿತೇನು? ಅವಳ ಜತೆಗೆ ನಾನೂ ಒಬ್ಬಳು! ನೀನು ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರ-ಗಂಡನಾಗು!”

ನನ್ನ ಮದುವೆ ಎಂಬುದು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಡಕು—ಎಂದು ಅವಳಿಗೂ ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅಂತೆಯೇ ನನಗೂ ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಲ್ಡಾ ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ಲಾಂಚೆಯನ್ನು ಬಿರೆತು ಕೊಂಡಾಗ, ಒಂದು ಕೋಣೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದವಾಗಾಯಿತು. ನನಗೆ! ಆಗ ಸದಸದ್ವಿವೇಕ ಬುದ್ಧಿಯ-ದೀಪ ಸಂದಿಹೋಗಿತ್ತು!

ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಎನಿಸಿದ್ದು ಕರ್ತಕಂಪನಿಯ ನೌಕರಿಯದು. ಹಿಲ್ಡಾ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬಹುದು ಎಂದು. ನಾನು ಆ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಕರ್ತಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಸೇರಲೇ ಇಲ್ಲ!

ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ಬ್ಲಾಂಚೆಯೊಡನೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಕೆಲಸ-ವವರು ಕಡಿಮೆ. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಕೂಡಲೆ ನನಗೊಂದು ಕೆಲಸ ದೊರೆಯಿತು. ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಸೇರ್ಪಡೆ-ಯಾದೆ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅತಿಯಾದರೆ ಯಾವುದೂ ಬೇಜಾರು. ಮಿತಿ-ಗೆಟ್ಟ ಕಾಮಲೋಲುಪತೆ ನನ್ನ ಮೈ-ಮನಗಳನ್ನು ದಣಿಸಿತು. ಇದರರ್ಥ ಬ್ಲಾಂಚೆ ನನಗೆ ಬೇಸರಾದಳು ಎಂದಲ್ಲ; ಅವಳು ಎಂದಿನಂತೆ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಆದರೆ ನನಗೇ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ಯುದ್ಧವು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು—ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ಸುಮಾರು ಮೂರುವರ್ಷಕಾಲ ನಾನು ಬ್ಲಾಂಚೆಯನ್ನಿಗಲಿ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದುದಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಆಗ ಬ್ಲಾಂಚೆ ಬೇರೊಬ್ಬನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದ್ದಳು. ನಾನು ಹೀಗೆ ವಿಕಾವಕಿಯಾಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ತಾಯಿ ತುಸು ಗಾಬರಿಯಾದಳು. ನಾನು ಹಾಗೇ ಅಟ್ಟಿದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾದೆ; ಆದರೆ ಬ್ಲಾಂಚೆ ಈ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹೊಯ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅನ್ನದಷ್ಟೇ ಕಾಮತ್ಯಪ್ಪಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಿದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ಅವಳು ಅದರ ನೆನಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದಳು: 'ನಾನೇನು ಅವಳ ಮದುವೆಯ ಗಂಡನಲ್ಲ,' ಎಂಬುದಾಗಿ.

"ಮದುವೆಯಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೊಂದು ನೀತಿಯ ಬಂಧನವಿಲ್ಲವೆ?" ನಾನು ರೇಗಿಕೊಂಡು ನುಡಿದೆ.

"ಇದು ನೋಡು ಅರ್ಥ, ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ನಾನಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನನ್ನಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು ನೀನು! ಇದು ನಿನ್ನಿಂದಾಗದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ನಿನ್ನೆಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಆರ್ಥ, ನಾನು ಇತರರೊಡನೆ ಜೇಗಾದರೂ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಯಾವುದೂ ಸರಿಗಟ್ಟಲಾರದು!" ನನ್ನ ಸಂತಾಪ ಮತ್ತೆ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರವಾಯಿತು. ಎರಡು ದಿನ ಇದ್ದು ಪುನಃ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೊರಟುಹೋದೆ.

ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೂ ಮುಗಿಯಿತು. ನಾನು ಕಾಯುವಾಗಿಯೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಬ್ಲಾಂಚೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ನಿವೃತ್ತರಾದ ಕೆಲವು ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ದಿನಾಲು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರದೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಒಳತಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಬೇಕು—ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಬಂತು. ಬ್ಲಾಂಚೆಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದೆ. ಒಪ್ಪಿದಳು. ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಸು ಹಣವು ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಲಂಡನ್ನಿನ ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದೆ. ಆ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಸಾಲಂಕೃತವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ್ದಾಯಿತು.

ಬ್ಲಾಂಚೆಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಆನಂದವಾಯಿತೋ! ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಾಗಿತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ನನಗೂ ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕುಳ್ಳು ಮನುಷ್ಯ, ಮನೆಯವನಂತೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ—ಮಾತಾಡಿಸಿದೆ. ತಾನು ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ತಂದೆ—ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ನನಗೆ. ಕೊನೆಗೆ ಬ್ಲಾಂಚೆಯಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಿತು: ಅವನು ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಜೀವಿಸಿದ್ದ—ಎಂದು. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಉಸಾಧಿ ಉಂಟಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿತು.

ಆಗಾಗ ಬ್ಲಾಂಚೆಯೊಡನೆ, ಅವಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಳ್ಳಾಟಗಳಿಗಾಗಿ, ನಾನು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸದುವಿನ ರಸಕನ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕೆ ಅದೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ.

ಆದರೂ ಜೀವನವು ಜೀವಹಿಡಿದು ಸಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನದು ಮತ್ತೆಗಿನ ಸ್ವಭಾವ. ಅಥವಾ ಹೀಗೂ ಇರಬೇಕು—ನನಗೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಆದು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲ; ಬ್ಲಾಂಚೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಆ ಮುದಿಯ ನನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಗಿರದೆ ನಾನೇನು ಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದೆ?

ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಆ ವರುಷ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭವಾದರೂ, ನಮ್ಮ ಲಾಭವೆಲ್ಲ ಆ ಮುದಿಯನ್ನಿಗೇ ಸ್ವಾಹಾ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಲೆ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ವನೇ ಎತ್ತಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬ್ಲಾಂಚೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ತಾಯಿ ಏನೂ ಅರಿಯದವರಂತೆ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವನನ್ನು ಓಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಮ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಬ್ಲಾಂಚೆಗೆ ಪಿತ್ತಪ್ರೇಮ ಉಮ್ಮಳಿಸಿತು; ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವು ಕೊನೆಗಾಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಬ್ಲಾಂಚೆ 'ಬಿಡಾಡಿ' ಎಂಬುದು ನನಗೊಪ್ಪಿದ ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆ ಮುದಿಯನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅವಿವೇಕತನ ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೆಂಕಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಜ್ವಾಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗೊಳಗೇ ಸುಡತೊಡಗಿತು. ನನ್ನ ಸುಖವೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗಿ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧಃಪಾತಕ್ಕೆ ಇಳಿದೆ.

ಈಗ ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ೫೦. ಬ್ಲಾಂಚೆಗೂ ಅಷ್ಟೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಕಾಯಕ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಳು. ಆ ವಿಷಯ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಜೀವನವಿಲ್ಲದೆ ಅವಳಿಗೆ ನಡೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ರಥಸಕ್ಕೆ ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಓಡುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಪ್ಪಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲುಂಟಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಭರಕಿ ಬರುತ್ತದೆ!

ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ತಾಯಿ ಈ ಮಧ್ಯೆ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ವಾಸ! ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ನಂಬದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನನ್ನವಳು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆ ಮುದಿಯ ಇನ್ನೂ ಜಿಗಣೆಯಂತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಹಣವನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೂ ಕದಿಯುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗ ಬರು-ಬರುತ್ತಾ ಹಾಳುಬೀಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಂಗಡಿಯ ಆದಾಯವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ 'ಈ ಚಾಲನನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಮೋಗಿಬಿಡಬೇಕು' ಎನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಈ ಮಾಯಾಚಾಲ, ಪುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜೇಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಧನಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದ ಬಹುದೋ? ಛೇ, ಆ ಮಾತು ಶಕ್ಯಕೋಟಿಯದಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ವೇವರು ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಬ್ಲಾಂಚೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ರೇಡಿಯೊದಲ್ಲಿ ಬ್ಲಾಂಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷದ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಅದು ನಿಂತು, ಯಾರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೇಳಹತ್ತಿದರು:

“ಈಗ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಲಂಡನಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಬಂದ ಆರ್ಥರ್ ಲಾಸನ್ ಎಂಬ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಕ್ಷಣ ನಾಟಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರೋ? ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಅವರ ವಿರಹದಿಂದ ಸವೆದು ನವೆದು, ಈಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆ-ಯಲ್ಲಿ ಮರಣಾಂತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ!”

ಇಷ್ಟೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಲಾಸನ್ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ನಾನು ಪಾರ್ಟಿಮನ್ (ಇದು ಬ್ಲಾಂಚೆಯ ಮನೆಯ ಅಡ್ಡಹೆಸರು) ಎಂತಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಲ್ಡಾ ಮರಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ—ಅದು ಕೂಡ ನನ್ನ ವಿಯೋಗದ ಮೂಲಕ—ಎಂಬ ಮಾತು ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಗಿನಂತೆ ಚುಚ್ಚಿ-ಕೊಂಡಿತು. ನಾನಂತೂ ದಿಬ್ಬಾಡನಾದೆ. ಎದ್ದು, ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಟ್ಟಿದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನೇರಹತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ಕಾವಳಬಂದಂತಾಯಿತು. ತಲೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು-ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ

ವಿಚಾರಬಂದಿತು: ‘ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿಲ್ಡಾ ನನ್ನು ಈಗ ಕಾಣಬಹುದೋ?’ ಎಂದು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದು-ಕೊಂಡೆ: ‘ಛೇ, ಇನ್ನದು ಆಗದ ಮಾತು. ಅವಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ? ಯಾವ ಮೋರೆಯಿಂದ ನಾನವಳನ್ನು ಕಾಣಲಿ?’

ಆಗ ‘ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?’ ಎಂಬ ವಿಚಾರದ ಬದಲಾಗಿ ‘ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು?’ ಎಂಬ ಟಿಕ್ಕ-ಹಾಕುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ.

ಹಿಂದಿನದಲ್ಲ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಆ ೧೯೧೧ನೆಯ ಇಸ್ರಿ-ಯಲ್ಲಿಯ ಶನಿವಾರದ ಬಿಸಿಲು. ಆ ಕರ್ತೃಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಸ. ಅದು ದೊರೆತಾಗ ಹಿಲ್ಡಾ ನಿಗೆ ಆದ ಸಂತೋಷ! ಕೊನೆಗೆ ಬ್ಲಾಂಚೆ—ಕೆಮೊನೊದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಬ್ಲಾಂಚೆ—ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಆ ವಿಷಗಳಿಗೆ—ಎಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು! ಆ ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್ ಯಂತ್ರವು ಕೆಡದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಬ್ಲಾಂಚೆ ಕೆಮೊನೊದಲ್ಲಿ ಬಾರದೆ ಉಳಿದ ಹುಡುಗಿಯರಂತೆ ಸರಿಯಾದ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ....ಇದೆಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೋ?

ಈ ವಿಚಾರ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ‘ಅಯ್ಯೋ’ ಎನಿಸಿ, ಮಗುವಿನಂತೆ ಅತ್ತು ಬಿಟ್ಟೆ!

ಸವಿಯೂಟ!

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸವಿಯೂಟ ಸವಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಔತಣ

ಹಂಚಿನಮೇಲಿವೆ.....

ಶ್ರೀ. ದೇವುಡು ಅವರ “ಘಾಟೀ ಮುದುಕ”

ದಿ|| ಕರತಾಬಾಬುಗಳ “ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ”

ಶ್ರೀ. “ಆನಂದಕಂದರ” ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ

ಇತ್ಯಾದಿ.....ಇತ್ಯಾದಿ.....

* ಯುಗಾದಿಯಿಂದ ಯುಗಾದಿಗೆ ೮ ಪುಸ್ತಕಗಳು!

ಬಿಡಿ ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಲೆ ೧-೪-೦

ಮಾರ್ಗಿಕ ಚಂದಾ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿ. ಪಿ. ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಪೂರ್ಣ ಹಣ ಮುಂಗಡ
M. O. ಮೂಲಕ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಸೇರಣೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸಿಯೂ ಚಂದಾದಾರ-
ರಾಗಬಹುದು. ಇಂಥವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಪುಸ್ತಕವನ್ನು ವಿ. ಪಿ. ವೆಚ್ಚ
ಸೇರಿ ೧-೪-೦ಗೆ ವಿ. ಪಿ. ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ವಿವರಕ್ಕೆ ಒಂದಾಣೆ ಅಂಚೆಯ ಬೀಟಿ ಕಳಿಸಿರಿ.

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ.

ಸುಖದದಾರಿ

ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರಮಾನಂದದ ಹಾದಿ ಯಾವುದು?

ಕಾಮಕಲೆಯ ಸರ್ವಾಂಗ ಜ್ಞಾನ, ಕಾಮಾಂಗಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ
ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ, ಕಾಮಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ವಿವರವಾಗಿ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ,

ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದಿರಿ!

ಪ್ರೇಮಕಲಾ	(೩ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)	೧-೮-೦
ಪಾರುಷ	(ತೀರುತ್ತಿವೆ)	೧-೮-೦
ರಸರಹಸ್ಯ	,,	೧-೮-೦
ಕಾಮದ ಗುಟ್ಟು	,,	೧-೮-೦
ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ	,,	೧-೮-೦
ಸ್ವರತಿ	(೨ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)	೧-೮-೦
ಗರ್ಭನಿರೋಧ	(೨೪ ಚಿತ್ರಗಳು)	೧-೮-೦
ದಾಂಪತ್ಯ ದರ್ಶನ	(ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ)	೧-೮-೦
ಕಾಮಕುಂಡ	,,	೧-೮-೦
ವಿಶ್ವಕಾಮ	,,	೧-೮-೦
ಅನಂಗರಂಗ	,,	೧-೮-೦
ವಾತ್ಸಾಯನ ಕಾಮಸೂತ್ರ	,,	೧-೮-೦

ವಿ. ಪಿ. ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ. ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿಗೆ ಒಂದಾಣೆ.

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

೧ ಗಡಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗತಿ ೧

(ಒಂದು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ)

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ದುರವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಯಂತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ, ಗಡಿನಾಡಿನ ಕನ್ನಡದ ಕರಗು-ಕೊರಗುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಗಾಗ ಹಲವು ಕಾಗದಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವವು. ಅಂತಹ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿಯೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೊದಿದವರಿಗೆ, ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಇರುವದೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಬಾರದೆ ಹೋಗದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಜನರೇ ಕನ್ನಡದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಗಳು ಭದ್ರವಾಗಿರಬಲ್ಲವೆ? ಹೊರಗಿನವರು ಬಂದು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗಲೆ ನಮ್ಮ ಗಡಿನಾಡುಗಳು ಹೋಗುವುವೆಂದಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ಕನ್ನಡದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದರಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಗಳು ಕರಗುವವು. ಈ ಬಗೆಯ ಯಾವ ದೂರುಗಳನ್ನೂ ಜಯಂತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ.

— ಸಂ. ಜ.

ಅನಂತಪುರ
ತಾ. ೨೧-೨-೪೪.

ವಂದನೆಗಳು,

ನೆನಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಸವಿಸಿಯಾಗುವ—ಒಂದೆರಡು— ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಬಹುದಿನದಿಂದ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ತಡೆಯಲಾರದೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

“ದತ್ತಮಂಡಲ ಕಲಾಶಾಲೆ (ಸಿ. ಡಿ. ಕಾಲೇಜ್)ಗೆ” ಈ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಡಕಶಿರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಬರುತ್ತದೆ; ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಭಾಷೆ ಕೆಲಗೋ ಸಂಸ್ಕೃತವೋ ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಹಳ ಕಡಮೆ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ನಾವೇನು ಮಾಡುವುದು? ನಮ್ಮೊರನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ! ನಮ್ಮೊಗೆ ಒಂದು ಮೈಲು ಅಥವಾ ಒಂದೆರಡು ಹೊಲಗಳ ದೂರವಿರುವ ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಊರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ, ಆದರೆ ನಮ್ಮೊರನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತೆಲುಗು!! ಅಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಹಿಂದೂ-ಪೂರಕ್ಕೆ, ಪೆನುಕೊಂಡೆಗೂ ಹೋಗಬೇಕು! ಅಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲಾ

ತೆಲುಗು; ನಾವೇನು ಮಾಡುವುದು?” ಎಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬೇಕೋ ನನಗಂತೂ ತಿಳಿಯದು. “ದೇವ! ದೇವ!!” ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ, ಏನು ಮಾಡುವುದು? ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇನಿದೆ? ಮಾತನಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ—ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಠದಲ್ಲಿ, ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ, ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಶಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರಾಯಿತು “‘ಠಾಯರೇ’ ಎಂದೆನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಕರೆವಾಕೆ!!” (ಮನೆಯೊಳಿಲ್ಲ!!!) ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು “ಪ್ರದ್ವನ್ನ ಎಂದುಕುರಾಲ್ಯಾ” ಎಂದು ಆರ್ಭಟಿಸುವುದು! ಮಡಕಶಿರವು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಶಫಪೂರಿರುವುದು ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಪಾಪ?

ಆದರೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ— ಕನ್ನಡಿಗನೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ—ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ “ಮಡಕಶಿರ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತವಾದಾಗ ಅದು ನಮಗೇ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನ್ನಡಿಗರೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಇನ್ನೊಂದು ಷತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ, ಅದು ಕನ್ನಡ ನಾಡೆಂದು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಗಾಡಿದರೆ ನೀರು ಇಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಆಂಧ್ರರು. ಈಗಲೆ ‘ಮಡಕಶಿರ ಆಂಧ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ!’ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ— ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಲ್ಲಾ. ಹಿಂದೆ

ಶೇಲಧಾ

ಎಂಟೇ ಮಲೇರಿಯಾ ವನಸ್ಪತಿ ಪಿಲ್ಸ್

ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ್ಯ ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಲಿವರ್, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲ-ಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ ಸಿಗಡ್ಡ-ರಿಂದ ವೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು, ದವಾಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪರಿ-ಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗೆ ರೂ. ೧೫. ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೨-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಎಣಂತರು ಬೇಕು.

ಶೇಲಧಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಿಸಿ, ಉ. ಕ.

ಸೋಲ್ ಎಜಂಟರು:—

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಅವ್ರುರಾವ) ಥಾಕಪ್ಪ
ಬದವರ ಔಷಧಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಿಸಿ, ಉ. ಕಾನೂ.

ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪ್ರೊಫೆಸರರಿಗೂ ನನ್ನಂತವರಿಗೂ ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಜಗಳವಾಗುತ್ತಿತ್ತು—ಅನೇಕ ಸಾರಿ.

ಮಡಕಿರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಜನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದರಿಂದಲೂ ಎಂದು ಯಾರೂ ಸಂಶಯಪಡುವಂತಿಲ್ಲ. ನೀಸಂಶಯವಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಬೇಕು; ಶಾಲೆ ತೆಗೆಯಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲ! ಅನಂತಪುರದ ಡಿ. ಬೋ. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು ಅಂಥರು. ಕನ್ನಡಿಗರಾದರೂ—ಒಂದು ಸಕ್ಷ ಇದ್ದರೆ—ಕನ್ನಡ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ನಾಚಿಕೆಯಿರಬಹುದು. ಮೊನ್ನೆ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ; ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ....

(ಕನ್ನಡಿಗರು ನಮ್ಮದೆಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಡಕಿರದ ಬೋರ್ಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಕಾರ್ಯ-ಕ್ರಮ ಪತ್ರಿಕೆಯದು. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ. ತೆಲುಗು—ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳು, ತೆಲುಗು—ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವಿತಾ ವಾಚನಗಳು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಯನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತ ಈ ಪತ್ರ ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ:—) “ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನ ಬದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಒಪ್ಪೋ?—ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲ. ‘ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಂತ ತೆಲುಗೆ ಇರಲಿ’ ಎಂದು ಹೇಳುವವ ನಾನು. ಆದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಂತೋಷ. ಅಂಥದ್ದೇನಾದ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ೫ ವರ್ಷ ಇದ್ದರೂ,

ತೆಲುಗೆ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರವಲ್ಲ ಎಂದು ಶೋಚ-ನೀಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬಹುದಾಗಿರುವಷ್ಟು ಜನ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಈ ಊರಲ್ಲಿ ನಾನಿರುವ ಕೋಣೆಯು ಕೇಂದ್ರ-ಸ್ಥಳವೆನ್ನಬಹುದು. ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ, ಬೀದಿಯ ಜನರು ಮಾತನಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಜನ ಗಂಡುಸರು, ಹೆಂಗುಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ! ಆದರೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಇರಬಾರದೆ? ಇಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಸಾಹಿತರು ಇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಸರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ-ನಾಡುವ ಕನ್ನಡ ಕೇಳಿದರೆ ಸಂತೋಷ! ತೆಲುಗು ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು-ಕೊಂಡು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕಿಯರನ್ನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ‘ನೀವು ನಡೆಯಿರಿಮ್ಮಾ!’ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ—ಒಂದು ದಿನ. ಹುಡುಗಿಯರು ೧೦-೧೫ ವರ್ಷದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿತು: ‘ಎನ್ನೆ ಅವರು ಅಂದದ್ದು?’ ‘ನಡೆಯಿರಿಮ್ಮಾ ಅಂದರು’. ಕನ್ನಡ ಮಾತು! ಎಲವಲಾ ಎಂಥಾ ಮೋಸವಾಯಿತಲ್ಲ! ನನ್ನ ಶಂಗಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ-ನಾಡಿಸಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಅಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗಾಯಿತು ಏನು ಮಾಡು-ವುದು? ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಪಾಪ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ದುಃಖವಿಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಅವರು ಕನ್ನಡ ಮರೆತಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷ!

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿ. ಇ. ಓ. ಕನ್ನಡಿಗರಂತೆ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡಾಭಿ-ಮಾನಿಗಳಂತೆ. ಅವರ ಪರನಲ್ ಅಸಿಫಾಬೆಂಟಿ ಶ್ರೀ. ಕರೂರ್ ಸೇತುರಾಯರೆನ್ನುವವರೂ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರು. ಆದರೆ ಮಡಕಿರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕರುಳು ಕರಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಯಾರ ತಪ್ಪು?—ಅಂತ.

ಜನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವವರಿಲ್ಲ. ನಾಯಕರೆನ್ನುವವರು ಬೇಕೇ ಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲ? ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ನಾಯಕರು ಹೋಗಬೇಕು? ಹೊರಗಿನವರು ಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪರಿ-ಷತ್ತು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ!! ವಿರಾಗಿ!! “ಯಾವ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹೊರಗಿನವರು ಬಂದು ಚಳವಳಿ ಎಬ್ಬಿಸ-ಬಾರದು; ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೇ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.” [‘ಕನ್ನಡನುಡಿ’ ಮಾರ್ಚ್ ೧೨, ೪೩] ಇದು ನಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಮೃತವಾಣಿ!!

ಮಡಕಿರದಲ್ಲಿ, ಜನಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ‘ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ’ ಎಂದು ‘ಚಳವಳಿ’ಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವಂತಹ ಜನ ಹುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ತೆಲುಗು ತಾಂದವವಾಗುತ್ತಿರಲಿ! ನಾಯಕ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ, ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಬೇಡವಾಗಿರುತ್ತ-

ದೇಯೋ ಏನೋ ! ಯಾರಿಗೂ ಬೇಕಾಗದ ಕನ್ನಡವನ್ನುಳಿಸಲು ನಾಯಕ, ಚಳವಳಿ, ಶಾಲೆ, ಕನ್ನಡ, ಎಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ— ಬದುಕಲು ಆಶೆಯಿಲ್ಲದ ಜನವನ್ನುಳಿಸಲು ಸತ್ಯ ಕಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ! ಅವ ಕಾರಣ ಈ “ಪ್ರಾಂತ”ಕ್ಕೆ “ಹೋರಗನವರು ಒಂದು ಚಳವಳಿ ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು.” ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು ! ಮಡಕ- ತಿರವು ಮಲಗಿಯೇ ಇರಲಿ ! ಮಲಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಡಿದು ಹೋಗಲಿ ! ನಮ್ಮ ಪರಿಷತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭೋಜನೆಯನ್ನು ನೆನೆದು ಹೆಮ್ಮರವಲಿ ! ಯಾವ ರಾಜರಿಗೂ ಆತ್ಮಪ್ರಿಯೆಯಿರುವದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದುದು ತಾನೇ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕರ್ತವ್ಯ ! ಆಗಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಪರಿಷತ್ತು ಉಳಿಯಲಿ, ಕನ್ನಡ ಮಡಿದುಲಿ ! ಆಗ ನಮ್ಮ ನಾಯಕ- ರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೃತ್ರಿಮಾಗಲಿ ! ‘ನಿಷ್ಪತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನೀರಸ ನಾಯ- ಕತ್ವವು ಬೇಡವೆಂದು ಕೂಗಾಡುವ ಕೋತಿಗಳ ಬಾಲ ಕೊಯ್ದಿವು’ ಎಂದು ಸಂಕೋಪವಾಗಲಿ ! ಇದು ಸಾಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರ, ಹಿಂದೂಪುರುಷ ವಿಷಯ. ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಕಡೆಗೆ ಕನ್ನಡವು ಬೇಕೇಬೇಕಾಗು- ವಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಇಲ್ಲ ! ಮೊನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಟಕವಾಯಿತು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ — ಹಾಸ್ಟಲ್ ಡೇ ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ. ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವ ಗಂಡಸುರಿದ್ದರೊಂದೆ, ಮಕ್ಕನವರ ಕಾಲ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ- ಯೊಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕಿದರು: ಹಿಂದೂಪುರುಷನು, ಕನ್ನಡಿಗರು, ಲಿಂಗಾ- ಯತರು. ಅವರ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಆ ತಂದೆಯ ಮಗನಿಗೆ ‘ಮಾತು ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದರೆ, ‘ಕನ್ನಡಲಿಪಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ’ ಎಂದರು ! ಅವರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತುಬರೆದುಕೊಂಡು ಕಲಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರ ದುರದೃಷ್ಟ ಏನು ? ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಲಿಂಗಾಯತರು ನೂರಕ್ಕೆ ೯೦ ರಷ್ಟು ಅಂಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಈಗಲೂ ಕನ್ನಡವಾಡುತ್ತಾರೆ; ಅದರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದರ ಗಂಧವಿಲ್ಲ ! ಕಡಪ-ಕರ್ನೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ದೊರ- ಯನು. ನಾವು ಕೇಳಲಾರೆವು. ಕೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪಲಾರದು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂಪುರುಷರಲ್ಲಿ, ಮಡಕನಿರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ, ಸಿಕ್ಕ- ಬೇಕು. ಅದಕಾರಣ ಯಾರಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲ ? ಯಾರು ?

ನಮ್ಮೊಳಿಂಥ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ರಿಕ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಸ್ಯಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಯ ವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಓದಿದವ. ತೆಲುಗು ಎಂದರೆ ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಕನ್ನಡ ಹುಡುಗ ಅವನು. ಅದರ ನಿನ್ನೆ ಶನಿವಾರ ಒಂದು ಮಾತ- ನಾಡುತ್ತಾನೆ ನನ್ನೊಡನೆ:— “ಎರಡು ಕವರು ಇದ್ದೆ ಕೊಡ್ತಿ.

ಪೊ. ಅಫೀಸು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಚೆಸ್ಪಿನಾಡು..... ನೇನೇ ಡ್ರಾಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ. ಮಾರು ಹೋಗ್ತಿರಾ?..... ಮಾಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತೆ.....ಇನ್ನು ಒಂದು ನೆಲ ಇದ್ರಾಯ್ತು.” ಕನ್ನಡ ! “ನಮಗೆ ಟೀಚ್ ಮಾಡೋದಂತೆ ತೆಲುಗುನೇ..... ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರೆಯೋದು ತೆಲುಗು.” ಇದು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇದರಂತೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಅಗುತ್ತಾರೋ ತಿಳಿಯದು. ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಲಿತು, ಓದಿ, ಬರೆದು, (ಮಹಮ್ಮದೀಯ) ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವ- ನಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಂಚ ತಪ್ಪುಂಟು, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ರಿಕ್ಯೂ- ಟಿಂಗ್ ಅಫೀಸರದೂ ತಪ್ಪುಂಟು. ಹೀಗಾದರೆ ಗತಿಯೇನು ?

ನಮಗೆಲ್ಲಾ ತಳಮಳ, ಕಸವಿಸಿ ಆಗುತ್ತೆ ನೋಡಿ. ನಮ್ಮದೆಲ್ಲಾ ಒಣಾ ಉತ್ಸಾಹ; ಬಾಯಿಮಾತು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಟೀಕೆಮಾಡುವವರಿದ್ದಂತೆ, ಕೆಲಸಮಾಡಲಿ ಮಾಡದಿರಲಿ. ಟೀಕೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಕ್ಕಿರುವುದೆಂದು ‘ಶ್ರೀರಂಗ’ರು ‘ನುಡಿ’ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಂತೆ ಬ್ಲಾವಕೆ. ಹಕ್ಕಿದೆ, ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದೂ ಬಿಡುವುದೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಇಷ್ಟ. ಟೀಕೆಯು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ, ಮುಂದಾಗುವುದೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತೆ.

ಏನೋ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, (ನಮ್ಮ, ಬ. ವ. ಹೋ ! ಈಗಿನ- ವರ ಕುಲನೋಡಿ ಅದು) ತೋರಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆನಿಸಿತು ನಿನಗು. ಪರಿಷತ್ತು ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ ಬಯ್ಯ ಬಿಟ್ಟೇತೆನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ ನಿನಗು. ನಮ್ಮಿಂದೇ- ನಾಗುವಂತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ತಿಳಿಸಿ ! ನಾವಿನ್ನೂ ಹುಡು- ಗರು. ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅಂತೂ ಏನೋ ತಿಳಿಸಿದ್ದೀನಿ ನೋಡಿ. ಕಾಗದದ ಕ್ಷಾಮ. ಮೈಸೂರು ‘ಹನುಮಾನ್’ ಮಸಿಯೂ ಈ ಉರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ- ದಂತಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ
ಕೆ. ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ

ಶ್ರೀ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
ಇವರ
ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯಗುಳಿಗೆ
ಬಾಟಿಗೆ ೧ ರೂ. ೪ ಅಂಶ.
ಎಂತಹ ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯನ್ನೂ ಕಳೆಯುವುದು
ವಿಳಾಸ:— ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ,
ಗಿರಗಾವ, ಮುಂಬಯಿ.

ನಾಟಕಕಾರ--ಕಾರಂತ

ಶ್ರೀ. ವಿ. ಎಂ. ಇನಾಮದಾರ, ಮುಂಬಯಿ

(ಮುಂಬಯಿಯ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಎಂ. ಇನಾಮದಾರ, ಎಂ. ಎ. ಅವರು ಕಾ. ೨೦-೧-೪೪ ನೆಯ ದಿನ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವಿದು. ರೇಡಿಯೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. —ಸಂ. ಜ.)

ಕನ್ನಡದ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರೇ,

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಕಾರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ನಾಟ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಇಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಹೇಳುವವನಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ನೀವು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರಬಹುದು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಅವರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದರೂ ನೋಡಿರಬಹುದು. [ಹೀಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೊಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಅವರ ವಿಷಯ ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು. ಅಲ್ಲದೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ ಮರೆಯಲಾರದಂತಹ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವುಳ್ಳ ನಿಲುವು, ನೋಟ, ಮೈಕಟ್ಟು, ವೇಷ-ಭೂಷಣಗಳುಳ್ಳವರು. ಮೊದಲು ಬಾರಿ ಅವರನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿದರೂ, ಅವರು ನಾಟಕಕಾರರೆಂಬುದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಉದವಾಗಿ ಬಿಳಿಸಿದರೂ ಓರಣವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕೂದಲು, ಹೊಳಪಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂದವಾದ ಮುಖ, ಸರಿಯಾದ ಎತ್ತರ, ಯಾವ ಭಾವವನ್ನೂ ತಟ್ಟನೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮುಖಚರ್ಯೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಕಾರಂತರು ಕೇವಲ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ಕಲೆಗಾರರೆಂಬುದು ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಕಾರಂತರು ಕೇವಲ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗಿನ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಸಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ— ಆತು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡವಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ— ಕಾರಂತರು ಕೈಕೊಳ್ಳದ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು.] ಅವರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆ, ನಗೆಬರಹಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಪೋಘವಾದ ಕಾದಂಬರಿ.

ಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗೀತನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲರು. ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಿ, ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲರು. ಇದಲ್ಲದೆ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಗಮನವಿದೆ. ಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗಿದ್ದ ಪರಿಶ್ರಮ ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಪೋರ್ತುಗಾಲ ದೇಶದ ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬ ಕಾರಂತರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಹೀಗೆ-ಕಥೆ, ನಾಟಕ-ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ-ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಹಾಸ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ರಸಿಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿ, ಅದರ ಆಳವನ್ನು ಅಳಿದು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದ ಕಾರಂತರು ಅದ್ವಿತೀಯರೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಪುತ್ತೂರಿನಿಂದ ಪೋರ್ತುಗಾಲದ ವರೆಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಹಬ್ಬಿಸಿದವರು— ಅದೂ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮಾಡದೆ!

ಅದರೆ ನಾನು ಇಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ನಾಟಕಕಾರ ಕಾರಂತರ ವಿಷಯವಾಗಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಉಳಿದ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ನಾಟ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹೊಸ ನಾಟಕಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ. ಕೈಲಾಸಂ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಕಾರಂತ, ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಮುಗಳಿ ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರಂತರೇ ಮೇಲೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು ಬರೆದ ನಾಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಇವರ ಕೈ ಮೇಲೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ

ನಾಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಇವರ ನಾಟ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿವಿಧ-
ತೆಯ ಮೇಲಿಂದಲಾದರೂ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷಸ್ಥಾನ
ದೊರೆತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಟಕದ ಹುಟ್ಟುಭೂಮಿ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊ-
ಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಕ್ಷಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರಂತರು,
ನಾಟಕರಂಗವನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
ಹೊಸ ಹೊಸ ತೆರದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ.
ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟಕದ ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಪ್ರಕಾರ-
ಗಳೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಇವರು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಎನ್ನಾ
ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದಷ್ಟು ತರದ ನಾಟ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು
ಇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗದ್ಯನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.
ಸಂಗೀತನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ— ಅದರಲ್ಲಿ
ಹೊಸಗನ್ನಡಕ್ಕೆ— ತೀರ ಹೊಸದಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೀತನಾಟಕ
(Operas) ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಣಿಗರ ವಿಚಾರ ಕಣಕು-
ವಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮನರಂಜನೆಯಾಗು-
ವಂತಹವುಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ದೀರ್ಘನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆ-
ದಿರುವಂತೆ, ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ದೃಶ್ಯ-
ಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಾರಂತರ ಕಾವ್ಯ-
ಸೃಷ್ಟಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಬಿರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹವು. ಕೆಲವು
ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಮಾಯಾಜಾಲವಿದ್ದರೆ,
ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಸಂಗೀತಗಳ ಸೊಗಸಿದೆ.
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರ ವಿಚಾರಗಳ ತಾಂಡವವಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ
ಇವರ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳು. ಎಂದರೆ
ಸಮಾಜದೊಂದು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು— ರಾವುಗನ್ನಡಿಯನ್ನಲ್ಲ—
ಹಿಡಿದು, ಇದ್ದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ತಪ್ಪನ್ನು
ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಒಪ್ಪು ಯಾವುವು, ಹೇಗಿರ
ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ
ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರಂತರು ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ನಾಟಕಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳು-
ವುದು ಈ ಚಿಕ್ಕ ಭಾಷಣದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದೆರಡನ್ನು
ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅವರ ನಾಟ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ
ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವೆ. ನಾನು ಇಂದು ಆಯ್ದು-
ಕೊಂಡ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ, ಅವರ ದೊಡ್ಡ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ-
ವಾದ 'ಗರ್ಭಗುಡಿ' ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ
ಮಾಸನವೆಡೆ 'ಮುಕ್ತದ್ವಾರ' ಎಂಬ ಗೀತನಾಟಕ. ಈ
ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಕಾರಂತರ ನಾಟ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ
ಬೆಲೆಕಟ್ಟಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ
ಅವರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕೃತಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ನಾನೀನ್ಯ-
ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಈ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ-

ವಾಗಿ ಅವರ ನಾಟ್ಯಪ್ರತಿಭೆಯ 'ದಿಗ್ದರ್ಶನ' ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ
ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಎರಡೂ
ಕೃತಿಗಳು ಕಾರಂತರ ನಾಟ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯಧೇಯಗಳನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಂತಹವುಗಳಾದ್ದರಿಂದ, ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯಕಲೆ-
ಪ್ರಕಾರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು
ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ— ಈ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು
ನಾನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಗರ್ಭಗುಡಿ' ನಾಟಕದ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದೊಡನೆ
ಗರ್ಭಕ್ಕೆನೆ ಜಿಟ್ಟಿಬೀಳುವ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಓದುವುದೇ
ತಪ್ಪು; ಓದಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಕೇವಲ ತಪ್ಪಲ್ಲ ಅದು ಪಾಪ, ಆ
ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ,
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಡಿನಂತ-
ರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆಂತಲೇ ಕಾರಂತರು ಈ
ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು, ಅಂಥವರೇ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕೇಳಿ
ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆಂದಕೂಡಲೆ
ಇದೇನೋ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಾಟಕವಿರ-
ಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಅಂತಹ
ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ವಿಷಯವೇನೂ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು
ಮೊದಲಿಗೇನೇ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮದ ವಿಷಯ, ಧರ್ಮ-
ಪಾಲಕರ ವಿಷಯ, ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಷಯ ಇದರಲ್ಲಿ
ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಂಡದ್ದನ್ನು
ಹೇಳಿದರೆ ಕಂಡದಂತಹ ಸಿಟ್ಟು ಎಂಬಂತೆ, ಕಾರಂತರ ಈ
ನಾಟಕದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜ ಕಂಡದಂತಹ ಸಿಟ್ಟು
ತೋರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಮಾಜ
ದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಾರಂತರು ಯಾವ
ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಮುಂ-
ದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಟೀಕಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ-
ಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ-
ಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು
ಕೇವಲ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಡೆಯಬೇಕಾದ
ಕೆಲಸ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆವಾರ್ಥ-
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಹೀಗೆ ಆವಾರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲಿ
ಈ ನಾಟಕದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ ಆವಶ್ಯಕವಾದ
ಬೌದ್ಧಿಕದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದೇ
ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇಂದಿನ ಹೊಸಗನ್ನಡದ
ನಾಟಕಕಾರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹು-
ಜನಕ್ಕೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ತಪ್ಪು-
ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಎಂದಿನಂತೆ

ಪುರಾಣಪುರುಷರ ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಸಲು ಇವರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ನಾಟಕ ಕೇವಲ ಕಥೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಮನ-ರಂಜನೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ವಿಚಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ; ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ. ಇಂದಿನ ನಾಟಕ ಇಲ್ಲದ ಅರಸು ಅರಸಿಯರ ಸರಸದ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆಯ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಅರಸು ಅರಸಿಯರ, ಅರಸಿಕವಾದ ದಿನದ ಬಾಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಳವಳಪಟ್ಟು ಆ ಅರಸಿಕತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು, ಬಾಳು ಎತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ, ನಾವು ನಡೆಯುವ ದಾರಿ ಯಾವುದು, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು. ಎಂಬೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಂತಹದು. ಇಂತಹ ನಾಟಕ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರಿಗೆ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. 'ಹತ್ತುಜನ ಹೋದದ್ದೇ ದಾರಿ. ಬದುಕಿದ್ದೇ ಬಾಳು' ಎಂದು ಬಗೆಯುವ ಪರಂಪರೆಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯು ಹಾಗಲಕಾಯವೇ ರುಚಿಕರವೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಬಾಳು ಮುಂದಡಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಂತ ನೀರಿನಂತೆ ವಿಚಾರ ಕೊಳೆಯದೆ ಮುಂದೆ ಹರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂತಹ ನಾಟಕಗಳ ಮಹತ್ವ.

ಈ ನಾಟಕದ ವಿಷಯವಾದರೂ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಕಥಾಭಾಗವೇನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಥೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಪಂಡರು, ಮಹದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರು, ವಿಚಾರಶೂನ್ಯರಾದ ಭಕ್ತವರ್ಗದವರು, ಮಹಾಧೀಶರು, ಅವರ ಪರಿವಾರದವರು, ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ತಿಕೆಗಾಗಿ, ಧರ್ಮದ ಹಸರಿನಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಯಾತ್ರಿಗೆಂದು ಬಂದ ಗುಂಡಪ್ಪನನ್ನು ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ, ಪಂಡರಾದ ವಿಕಾತ್ಸಿ, ಮಾಣೇಶ, ಅಶ್ವತ್ಥ ಇವರೆಲ್ಲರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಳೆದಾಡಿ, ಗೋಳಾಡಿಸಿ, ಅವನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಎತ್ತಿಹಾಕಿ, ಕೊನೆಗೆ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ದೇವರ ದರುಶನವು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ದಾರಿಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಮಾಡಿಸಿ, ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಧರ್ಮಸೇವಕರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಮೊದಲಂಕದಲ್ಲಿ. ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರದಾದರೂ ಶ್ರಾದ್ಧವಾಗಲೇಬೇಕೆಂಬುದು ಮಾಣೇಶನ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಯಾತ್ರಿಕರು ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಈ ಪಂಡರು ಹೇಳುವ ಸುಳ್ಳು, ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಕುಯುಕ್ತಿ, ದುಡ್ಡನ್ನು ಹರಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಯಾವ ಘಟ್ಟಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಾಡುವುದಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಯ ನಾಡಿಗಲ್ಲದೆ, ದುಡ್ಡಿನ ಆಸೆಗಾಗಿ, ಆದರೆ ಹೇಳುವುದು.

ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರು! ಅಂತೆಯೇ ಕಾತ್ಯಾಣನ ಸಂತಾಪಜಿ. ಕೂಗು; "ದೀಪ ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆರತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ; ಘಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಏತಕ್ಕೆ? ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ತಮಗೇ ಕಾಣಿಸಬಾರದೆಂದು, ತಮ್ಮ ಕಿವಿ ತಮಗೇ ಕೇಳಿಸಬಾರದೆಂದು! ನಂಜನೆ, ಎಲ್ಲಾ ನಂಜನೆ." ಗುಡಿಯನ್ನು ಸಂತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ, ದೇವರನ್ನು ಆಟದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪಶುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮನೋವೇಧಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಹೊಲೆಯರ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಗಾಯ ಹೊಂದಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಅದೇ ದಾರಿಯಿಂದ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣಪ್ಪನಲ್ಲಿ, ಆ ಮಗುವಿನ ಜೀವವನ್ನು ಬದುಕಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ಕಾತ್ಯಾಣ ನೀರು ಬೇಡಿದರೆ, ಆತ, 'ನದಿಯ ನೀರು ತೀರ್ಥ, ಚರಂಡಿಯ ನೀರಲ್ಲ, ಹೊಲೆಯರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ', ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿದ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಅವರ ಉದ್ಧಾರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ನಿರಂತರವಾದ ಬೀಗವನ್ನು ಬಿಗಿಯುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನಃಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಚಿತ್ರ ಈ ಅಂಕದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆತರೆ, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ. ಮಹಗಳ ಆಡಳಿತ ತೆರೆಯ ಮುರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಎಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು ಅಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಂಬುದರ ಕಠೋರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸಮುದ್ರ ಯಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ ಸದಾಶಿವರಾಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಬೇಕು. ಬೇಡಿದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಎಣಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು. ಸದಾಶಿವರಾಯರು ಧರ್ಮಶೀಲರಾಗಿಬಿಡುವರು. ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಗತಿಯಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತ್ರೀಗಳವರು ಶಾರದೆಗೆ ಹೇಳುವ ಉತ್ತರದ ಮೇಲಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಾರ ನೀಚತನಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಅವಳು, ಅವಳ ಮನೆಯವರು, ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಬೆದರಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯ ಅಂಕವು ಮಹದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಯಾದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭನಾದ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರ ಭಾನುಕೋಟಿ, ಯಾವ ತೆರದ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ವೇಶ್ಯೆಯ ಕೂಡ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವಳಿಗಾಗಿ ದೇವರ ಆಭರಣವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳ ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಕರನಂತೆ ಕುಣಿಯುವ ಈ ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಶ್ರೀವಾದಂಗಳ ವರಿಗೆ ಬಲಗೈಯಾಗಿ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭೀಕರ ಮೂರ್ತಿ. ಯಾಗಿ, ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ದಯಾಳುವಾಗಿ, ಬಾಯಿಯಿಂದ ಜನ.

ಉಸಿರಿಸುತ್ತಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೀಳು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸೂರೆ ಇತ್ತ ಭಾನುಕೋಟಿಯು ಅಧಮರಲ್ಲಿ ಅಧಮ. ಸ್ವಾಮಿಗಳೆದುರಿನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು-ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ದೊರಕಿತು. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪತಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಜಿದಾನಂದನಿಗೆ ಅರ್ಥಹಂದ್ರಾಕ್ರಮ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಇವುಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಕಾಶ್ಯಪನ ಗತಿಯೂ ಬೇರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕೊನೆಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು; ಹೊಲೆಯರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇನೆ ಹಬ್ಬತೊಡಗಿದಾಗ, ಬಡವರ ಜೀವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಧರ್ಮಪ್ರತೀಯ ಸುಳ್ಳು ಸೋಗಿಗೆ ಬಲಿದಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಬಂದ ಜಿದಾನಂದನನ್ನು ಕೂಡ ದೂರ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಪ್ರಾಣ್ಯಾಣರು, ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರೆಂಬುದನ್ನು ನಾಟಕಕಾರರು ಇಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಶ್ಯಪನ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಭೀತಿಯಿಂದಲೂ, ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೆ ಹಣದಾಸೆಗೂ ಯಾವ ಕೀಳು ಸಿದ್ಧತೆಗೂ ಸಿದ್ಧರಾದ ಮತಾಧೀಶರೂ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಕೊನೆಗೆ, 'ದೇವರು ಬೇಕೋ ಧನ ಬೇಕೋ' ಎಂಬ ಕಾಶ್ಯಪನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನುಗುಣವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ, ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರಕರು ಸುಳ್ಳು ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಮಾಜದ ಹಿತಶತ್ರುಗಳಾಗಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಓದಿದವರು, ನೋಡಿದವರು ಯಾರೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕುಂಕಗಳಿಗೂ ಸೂತ್ರದಂತಿದ್ದು ಕೊಂಡು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಏಕಮುಖತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಕಾಶ್ಯಪನ ಪಾತ್ರವು, ಧರ್ಮವಲ್ಲದ್ದು ಯಾವುದು, ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ನಾಟಕದ ಉದ್ದಿಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಆದಿಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ಕಾಶ್ಯಪನ ಕೌಶಲದ ಒಂದು ಗಾಣ, ಜೀವನದ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಪಿಂಬ ಎಂದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದೇವತಾವಿಗ್ರಹವು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ನಡೆಯಬಹುದು, ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ನಾಟಕದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಾಜದ ಧರ್ಮ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಸರ್ಯಸದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ, ಮುಕ್ತದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತವಾದ ವಿಶ್ವವೇ ರಂಗಭೂಮಿ. ಕಾಲ-ಪುರುಷನೇ ನಟ. ನೇಪಥ್ಯಗಾಣದ ಮೂಲಕ ಯುಗದಗಲದ ಆಗುಹೋಗುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಜೀವಕೋಟಿಯ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದಾಗ ಆರಂಭವಾಗಿ, ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಡೆದು ಎಂದೂ ಮುಗಿಯಲಾರದ ಕಾಲನಟನ ವಿಲಾಸವೇ ನಾಟ್ಯವಸ್ತು. ಏಕು

ಕಾಲಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಡೆದ ಮಾನವನ ಅಂತರ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಾಲಪುರುಷನು ಇಲ್ಲಿ ಕುಣಿದು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೆಂಚುರೇ ಒಂದು ಕನಸಾಗಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿಹ ಶೂನ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬೇಕೊಂದು ಮೂಡಿ, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ನೆಲವಾಗಿ, ನೀರಾಗಿ, ಕನಸಾಗಿ, ನೆನಸಾಗಿ, ಜೀವಭಾವದ ಸಕಲ ರೂಪವಾಗಿ, ಪ್ರಪಂಚವು ಅರಳಿದಾಗ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪರಿಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನಂದವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲಗತಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಶಾಂತತಪಸಿನ ಯುಗವು ಸುರು, ಕೃತ-ಪ್ರೇತಾಯುಗಗಳು ಸನೆದು, ದ್ವಾಪರವು ಕುರುಭೂಮಿಯ ಮಸೂದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. "ಮಾನವನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವೊಂದೆ ನಂಟು" ಎಂದು. ಕಾಲ ಸಂದು ಕಲಿಯುಗ ಬರುವುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶದ ಸುಳಿವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. "ನಾನೊಬ್ಬ ಬದುಕುವೆನು, ಜಗವೆಲ್ಲ ಎನಗಾಗಿ ಓಡಿಹುಡುಗುವುದು ನ್ಯಾಯ" ಎಂಬ ಕೂಗೇ ಕೂಗು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ. ಬುದ್ಧ ದೇವನ ಅವತಾರವಾಯಿತು. "ತನ್ನ ಸುಖವನು ತನ್ನ ಹೃದಯ ದೊಳು ಕಾಣುವುದೆ ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲದಿಹ ಯೋಗ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಯೇಸುವಿನ ಅವತಾರವಾಯಿತು. "ಪ್ರೇಮವೊಂದೇ ಹಿರಿಯ ಜೀವನಕೆ ನೊಗಸು" ಎಂದು ಸಾರಿದ. ಯಾರೂ ಕೇಳಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಜಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ, ತತ್ತರಿಸ ಮುಗ್ಧರಿಸ, ಕುರುಡು ಕಾಕರ ಸಂತೆಯಂತೆ ಕಾಲ ಸಾಗಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಐಕ್ಯ ಒಡೆದು ಮತಗಳಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಾಳಿದಂತೆ, ಪ್ರಾಣ್ಯಾಣ, ಭಿಕ್ಷು, ಪಾದ್ರಿ, ಮೌಲ್ವಿ ಎಂಬ ವಿವಿಧ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ದೊಡ್ಡ ಸ್ತಿಕೆಯನ್ನೇ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಂತಯದ ಹೇಳೊಂದನ್ನು ಕಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲ ಉರುಳಿದ ಹಾಗೆ ಕವಿಯು, ಎಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ನೈವಿದ್ಯವಿದ್ದರೂ ಭೇದವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಸುಂದರ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಯೇಸು, ಬುದ್ಧ, ಝುಬ್‌ಝುಷ್ಠ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು. "ನಿಸ್ವಾರ್ಥ, ನಿಷ್ಕಾಮ, ನಿಸ್ಸೇಮಭಾವದೊಳು, ದ್ವೇಷವೆಲ್ಲವ ಹರಡು ಡಲ್ಲಿರಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮತಾಳದ ದನಿಗೆ ಕುಣಿಯಿರಲ್ಲ, ಸೌಂದರ್ಯ ಸೋದರತೆ ಕಾಣಿರಲ್ಲ. ಗಿಡ, ಮರವು, ಶಿಲೆ, ಸಾವು, ನರನಾರಿ, ಹೂ, ಹಾವು, ಒಂದೆ ರಾಗದ ಭಿನ್ನ ಆಲಾಪವು, ಒಂದೆ ತೇಜದ ಭಿನ್ನ ಕಿಡಿ ಕೂಟವು" ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ಮತ ಧರ್ಮಗಳೆಂದರೆ ಕಟ್ಟಲೆಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಂಧಿಸುವ ಸೂತ್ರ' ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಾರಂತರು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಗೀತ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಸಣ್ಣ ಪುಟಗಳ ಈ ಕೃತಿಯು ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಶಾ ಅವರ Black to Methusalem ಎಂಬ ಮಹಾನಾಟಕವನ್ನೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವಂತಹದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅನ್ನಾನ್ನಗತಿ !

೨೬. ಬಿ. ಎಚ್. ೨೬. ಭರ ೨೦. ೨.

ನನು ಭಾವನೆಯುರದಿಂದ ಕೊರವ್ಯಕುಳ
ತಾನೀಗ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಬಂತೊ, ದುರ್ವ್ಯಾಜದಿಂದ
ಹೀನತೆಯ ಹಿಡಿದು; ರಣಹೇದಿತನನು ಕುಡಿದು.
ಮಾನಿಗಳ ಕೊಳುತಿದೆ, ಧನದುರ್ವ್ಯಾಜ ಕೊಬ್ಬ
ತಾನೆ ತಾನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಬಾವುಟದ ಕೆಳಗೆ
ಕಾನನಾಕಸರಂತೆ ತಡಗಿ ತೆರೆವುದು ಕಿಚ್ಚು—
ಹಾನಿಯೊದಗಿಸಿ ಸಜ್ಜನರ ಪತ್ತೆ ನಿಂದು ದು—
ಮ್ಯಾನವೊದರಿಸಿ ತನ್ನ ತಾನೆ ಮೆರೆಯಿಸುತ್ತಿಹುದು !

ಆರರೆ, ಭಾವನೆಯರಸಿ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಿ ನೇಹ—
ವರತೀತೆ ? ಜೀವನದ ಹರಿಗೋಲಿಸಿಪ್ಪ ಆ
ಪರಮಾನುರಾಗ ಪರಲೋಕವನು ಕಂಡಿತೆ ?
ಇರದೊಳರಗೊಳಿಸದೀ ಹಣ-ದಾಹ-ಶಾಖೆಯಂ
ಬುರಿಯ ಹಡೆದೆಯಪಾಯೆ ? ಅಕಟ ಜೀವ-ಜಗತ್ತು
ನೆರೆನರಳುವಂತಾಯ್ತೆ— ಅನ್ನಾನ್ನಗತಿಯಲ್ಲ ?

ಅನ್ನವೇ ಬಾಳು !

‘ ೨೬ ವಲ್ಲಭ ’ ಕಾತರಕಿ ‘ ಕನ್ನಡ ಜಾಣ ’

ಅನ್ನವಯೋದೊಡಲಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಿ ಗೆಲ್ಲಿದೆ ಮಾನ ?
ಮುನ್ನ ತಿಳಿಯದೆ ಬನ್ನ ಪಡುತಲಿಹರು—
ಸೊನ್ನೆ ಬಿದ್ದಿಹ ಮತಿಯ ತುಂಬಿಕೊಳಲಿಗಿನ್ನು
ತನ್ನ ತಾನರಿಯುವುದೆ ಗುರುಮಾರ್ಗವು ! || ೧ ||
ಗಂಗೆಯೆನು ಹರಿಯಿಸುತ್ತ ತುಂಗಯೆನು ಕರಿಯುವುದು
ತಂಗುವುದೆ ಜಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮತಿಯು !
ಪಂಗಡೇತವು ಅಂದು ಅನಂದದಲಿ ತೇಲಿ,
ಸಂಗರದ ಉರಿ ತಗುಲಿ, ಕಂಗಾಲವು ! || ೨ ||
ಬಳಿಯಲಿದ್ದು ದು ಬರಿದು ! ಪರರಿಂದ ಬಾರದದು !
ಬಳಗಹಾಕಿದುಬೆಲ್ಲ ! ಬಳಲಿದವರಾರು ?
ಕೊಳಗ ತುಂಬಿದ ಹೊನ್ನ ; ಹೊನ್ನೆ ಅದು ? ಸರಿ ಮಾಣು !
ಅಕತಮಾಡಲು, ಹೊಳೆವು ಅನ್ನವೇ ಬಾಳು ! || ೩ ||

ಹಿಂ ಸ್ವಸ್ತಿ !!

೨೬. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ, ನಡತೋಕಾ

ಓವೊ ಮನುಕುಲ ನಿನ್ನ ದೈವತ್ವವೆಂದು-ಗಡ-
ಕುರುಡರಸುದಂಡದಿಂದ ಕಂಗೋಪಿಸುತ್ತಿದೆ ಜಡ
ಗಡಗುಡಿಸಲೆದ್ದಿ ಹುದು ಗುಡುಗಾತ್ಮಗದ್ದುಗೆಯ
ಮೈ, ಕಣ್ಣ ಮಳೆಯ ಮಳೆ; ಹೃದಿಯುತಿದೆ ಮಿಂಚು;
ಸಿಡಿಲೆರಗಿ ಹುಡುಗೊಳಿಸುವುದು ಬಾಳ ಬದ್ಧಗೆಯ;
ಮೋಡದಾಚೆಯ ಮೋಡ ಹಾಕಿಹುದು ಹೊಸ ಸಂಚು !
ಬುವಿಯು ಬು ಬಡಿಗಲ್ಲಿ (ಸಂಕಟವು ಸುತ್ತಿಗೆಯ)
ಸಣ್ಣ ವಗೆ ? ದೊಡ್ಡ ವಗೆ ಬಹು ಸರಸ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ?

ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ನಿನ್ನ ದಿವಸ ತುಂಬುವುದೆಂದು ?
ಸೆರೆತವನುತಾಪ ಸಾಧಿಯ ಶಾಪ, ನಿನ್ನೊಡಲ
ಬೂದಿಗೈದಾನೆಂಬರಿವು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿ,
ದೇಹದಂದಿಸಲೇನು ? ದಿವ್ಯಾತ್ಮಕಡುಗಡಲ
ನಿನ್ನೊಡ್ಡಿನಲಿ ತಹೆಯ ? ನಿನ್ನೊಡನೆ ಪರು-ಕುಸ್ತಿ
ಬಯಸ್ಸಿಲ್ಲ ಮೃದುಸತ್ಯ; ಸಾಕಿನ್ನ ಭೂವಸ್ತಿ;
ಹಿಂ ಸ್ವಸ್ತಿ !!

ಇಂತಾಗಿಸು !

೨೬. ವಸುದೇವ ಭೂಪಾಲಂ ಬಿ. ಎ.

ಎಡರ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಒಳಸುಳಿದು
ಇನ್ನಿದನಿಯ ಒಲಿದಂತೆ ಕೊಳಲಾಗಿಸು,
ಹೇ ದೇವ, ಮಮಕಾಯ ಕೊಳಲಾಗಿಸು !
ದುರ್ವಿಧಿಯ ಬಿರಳಾಟ ಮನದ ತಂತಿಯ ಮಿಡಿದು
ಸವಿದನಿಯ ನುಡಿಪಂತೆ ವೀಣೆ ಎಣಿಸು,
ರಾಗ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸೊಗವ ತಿರೆಗೆ ಹರಿಸು !
ಬಾಳ ಸೊಡರನು ಉರಿಸೆ ತೃಪ್ತಿ ತೈಲವ ಸುರಿಯು
ಭಾವ ಹೊತ್ತೆಯನ್ನಿತು ಪಿರಿದಾಗಿಸು,
ಕಪಟವರಿಯದ ತಿಳಿಯ ಹೃದಯವರಿಸು !
ಬನ್ನದರಿವೆಂಕಿಯದು ಜ್ಞಾನವರ್ತಿಯ ಹಜ್ಜೆ
ಚಿಂತನೆಯ ತೈಲದಲಿ ಮಿಡುಕಡಗಿಸು,
ಅರಿವ ದೀಪದಿ ದಾರಿ ಮುಂದೊರಿಸು !

ಹಸಿವೆಯ ಹಗಲು-ಗನಸು!

(ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶಕ ದೃಶ್ಯ)*

‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’

ಪಾತ್ರವಿವರ :

೧. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಕಂಟ್ರೋಲರ್‌ದಾರ	೪. ಅರುಣೋಗ ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ
೨. ವಿಸ್ವಪಂಕ ಕಮಲಾದಾರ	೫. ಯಮಪ್ರಣ್ಣ ಹೆಗಲ್ದಾರ
೩. ರುದ್ರಪ್ಪ ಖಲಾಸಾದಾರ	೬. ನಿರಾಧಾರಜಿ ಬಾಪ್ಪೀದಾರ

(‘ ಖಂಡತುಂಡ ’ ಪತ್ರದ)

[ನೊಂದರಿನ ಐದು ಪಾತ್ರಗಳ ವಯಸ್ಸು-ವೇಷಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಸ್ವ-ರುದ್ರ-ಕಮಲ-ಖಲಾಸಾ-ಯವರು ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು]

{ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಕಂಟ್ರೋಲರ್‌ದಾರನ ಕಚೇರಿ. ರಂಗಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೀಬಲ್ಲು. ಅದರ ಹಿಂತೆ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ. ಬೀಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಗದಗಳು ಬೀಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಹರಡಿದವೆ, ಗಂಟುಗಳಿಲ್ಲದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿ ಕೂಟವಾಗಿದೆ, ತುಂಬಿ ತಾಂಬೂಲದಿಂದ ಕಂಪಾಗಿದೆ, ಬಾಯಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಅರ್ಧ ತೆರೆದಿದೆ, ಒಂದು ಕಾಲು ಬೀಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ- ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲದಿಂದ ತೆರಿಸಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲ; ನಿದ್ರೆಯ ರಭಸ, ಅಗಾಧ ಒತ್ತಿಬರುವ ಗೊರಕೆಯ ದನಿಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದು. ಮಲಗಿದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಬಲಬದಿಗೆ, ಬೀಬಲ್ಲಿನ ಒಂದು ದಂಡೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುರ್ಚಿ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರಾಧಾರಜಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೆನ್‌ಸಿಲ್, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ನೋಟ-ಬುಕ್. ಹೊತ್ತು ಕೋಗಲ್ದಕ್ಕೂ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ನಿದ್ರೆಗಾಗಿ ಕನಲಿದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರಾಧಾರಜಿಯು ಶುಬ್ಬು ಗಂಟುಗಳಿವೆ. ಪೆನ್‌ಸಿಲಿನಿಂದ ನೋಟಬುಕ್‌ನ್ನು ಓದಿಯುವನು; ಪೆನ್‌ಸಿಲಿನ ಹಿಂಪಡಿಯನ್ನು ಹಲ್ಲುಸಾಲಿಗೆ ಬಿಡುಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜಾಗಟೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಹೊಡೆದ ಸದ್ದು ಕೇಳಬರುವದು. ಆ ಜಾಗಟೆಯ ಸದ್ದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಗೊರಕೆ ಗೆರಸೊಪ್ಪೆಯ ರಭಸದಿಂದ ಸಿಡಿದು ಹೊರಬಿದ್ದು, ತುಂತುರುಪನಿಗಲ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುವನು. ಕಣ್ಣೆರೆಸಿಕೊಂಡು, ಬೀಬಲ್ಲಿಕಂಡ ಕಾಲ್ಪನಿಕ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು-ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿರಾಧಾರಜಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ- }

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಯಾರು ನೀವು ?

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತ) ನಾನೊಬ್ಬ ಬಾಪ್ಪೀದಾರ....

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಸಂಕಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ) ಬಾಪ್ಪೀದಾರ ಅಂದ್ರೆ ? ಇಲ್ಲೇನು ಬೇಕಾಗೇದ ನಿನ್ನ ?

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— ಕಂಟ್ರೋಲರ್‌ದಾರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರನ್ನ ನೋಡಬೇಕಾಗೇದ....

*೩. ಸೂ. (೧) ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಛಾಪಾಂಶರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಬಯಸುವವರು ಶ್ರೀರಂಗರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮುಂಚೆ ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಂಥ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಸಂಕೋಪ-ಹೆಮ್ಮೆಗಳ ನಗೆಯಿಂದ) ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಕಂಟ್ರೋಲರ್‌ದಾರ....

ಬಾಪ್ಪೀದಾರ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೋಟಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ- ಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ನೀವೆ ? (ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ನೀವೆ ! ನನ್ನ ಹೆಸರು ನಿರಾಧಾರಜಿ.... ‘ ಖಂಡತುಂಡ ’ ಪತ್ರದ ಬಾಪ್ಪೀದಾರ ನಾ.... ತಮ್ಮದು ಪೂರಾ I. C. S. ಕಚೇರಿ ಅಂತ ಪುಕಟ ಆಗಿದ್ದು ನೋಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಜನ I. C. S. ಇದ್ದ ಕಚೇರಿ ಹ್ಯಾಂಗ ಇದ್ದದೆ ಅನ್ನೋ ನಮ್ಮ ಮಾಚಕರ ಕುತೂಹಲ....

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ನಡುವೆಯ ಬೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕು) I. C. S. ! ಹಹಹ ! ಹಹಹ ! ಹಾಯ್, ತೀಹಸ್ ಹಹಹ ! (ಬಾಪ್ಪೀದಾರನು ಬಿಡುವವನಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ನಗೆ ತಡೆಯುತ್ತ) I. C. — I. C. S. ಅಂದ್ರೆ — ಹಹ ! — ಆ I. C. S. ಅಲ್ಲ ಇದು — ಈ I. C. S. ಉ Inner Control Service ಉ [ಇನ್ನರ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ (ಆತ್ಮನಿಯಂತ್ರಣ) ಸರ್ವಿಸು].

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಚಕಿತನಾಗಿ) Inner Con — (ಒಮ್ಮೆಲೆ) ಅಂದ್ರೆ ? ಅಂದ್ರೆ ಏನಿದು ?

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ) ಏನಿದು ? (ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತ) ನಂ ಜನರಿಗೆ ತಿಳುಹಿಸಿ ಅದರ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೇ ಈ ಕಚೇರಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು.... (ದೂರದ ಬದಿಗೆ ಸಂದು, ಬಾಪ್ಪೀದಾರನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ) ಏನಿದು ? ಹೇಳ್ತೀನಿ ಬರೆದು-ಕೋರಿ ನಿಂ ಪೇಪರಿಗಾಗಿ.... (ಬಿನ್ನಿಗೆ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ) ಇನ್ನರ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸರ್ವಿಸು ! ನಂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅಭಿಮಾನದ ಮಾತು.... ಬಾಪ್ಪಿ ವಿಷಯಗಳು ತುಚ್ಛ ನಮಗೆ. ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದ ಎನಾಗ್ಗೇಕಾಗಿದೆ ? ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಆತ್ಮಾ, ಒಳಗಿನದು, Inner — ಅದನ್ನ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಅಂತ— (ತಡೆದು) ತಿಳಿತೋ ನಿಮ್ಮ ? ‘ ಹೊರಗಿನ ಅನ್ನ ಬಿಟ್ಟು, ಒಳಗಿನ ಹಸವೆ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಿರಿ ’ ಅಂತ

ಪ್ರಚಾರಮಾಡೋ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ— (ಬಾಕ್ಟೀದಾರನ ಹಿಂದೆ ರಂಗಸ್ಥಲದ ತುದಿಗೆ ಒಂದು ಮುಖ ಕಾಣುವುದು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಡೆಯುವನು. ಇವನು ತಡೆದದ್ದು ನೋಡಿ ಆ ಮುಖವು ಮಾಯವಾಗಲು) — ಸಮಾಲದಾರ್— (ಆ ಮುಖ ಮತ್ತು ಕಾಣಿಸುವುದು) ಎನ್ನೇಕಾಗಿತ್ತು? (ಎಂದು ನಡೆದುಬಂದು ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಬಾಕ್ಟೀದಾರನಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ, ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೆ ಮುಂದೆ ಕರೆಯುವನು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಂದು ಬಾಕ್ಟೀದಾರ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ನಡುವೆ ಒಂದು ನಿಂತ ಮೇಲೆ) ಎನ್ನೇಕಾಗಿತ್ತು? (ಬಾಕ್ಟೀದಾರನಿಗೆ) ವಿಷ್ಣು ಪಂತ ಸಮಾಲದಾರ ಇವರು— (ನಗೆಯಿಂದ) ನಿಮ್ಮ I. C. S. ಇವರು! (ಎ. ಗೆ) ಇವರು ಭಂಡತುಂಡದ ಪಾತ್ರೆಮೀದಾರರು—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ನಿನಯದಿಂದ) 'ಬಂಡತುಂಡ'ದ ಬಾಕ್ಟೀದಾರ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಿತಿ-ಮಿತಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ವಿಷ್ಣು ಪಂತನಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಎನ್ನೇಕಾಗಿತ್ತು— ಅಂದೆ.

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಗಂಟಲನ್ನು ಸಂಪದಿಸಿಕೊಂಡು) ಎಲ್ಲಾ ಉರುಗಲಿಂದ ಕಾಳು-ಕಡಿ ತರೋ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆಗೇದ.. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಡೈರೆಕ್ಟು ಅಂತ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಆಶ್ಚರ್ಯ ತೋರಿಸಿ) ಎಲ್ಲಿ ಅಂದ್ರೆ? ನಂ ಸರ್ವಿಸ್‌ನ ರೂಲ್ಸ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ? ಎಲ್ಲಿ ಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅವರ ಇನರ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ನಡೆಲಾಗೋ ಪೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಂತ—

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದವನಂತೆ) ಅದೇ-ಅದೇ.. ಅಂದ್ರ ನಂ ಕಡೇರಿಯ ಅಂಗಡದೊಳ್ಳೇ ಒಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುತು ಅಂತ ತಮಗ ಪೇಳ್ತೀಕ್ಕೆ—ಅಂದ್ರ ಈಗ ಒಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ತಮ್ಮ ತೋರಿಸ್ಸಿ-ಕೈಲಂತ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ತಲೆತೂಗಿ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಹಂ— ಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟೂ— ಅದನ್ನ ಬೋಸಾನ ಮಾಡೋ ಕೆಲಸ—ಕೆಲಸೇನು? ಜವಾಬ್ದಾರಿ—ಪೂರಾ ನಿನ್ನ.. ಅದು ನಿನ್ನೇ ಅಂತ ಬರೇಕೋತಾರ ನಮ್ಮ ಬಂಡಬಂಡದ ತಾತಮ್ಮಿದಾರರು—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ನಿನಯದಿಂದ) ಬಂಡತುಂಡದ ಬಾಕ್ಟೀದಾರ— ನನ್ನೆಸರು ನಿರಾಧಾರಜಿ.. ಅಂ.. ನಾನು ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಳ್ತುಬೇಡೇನೋ ಅಂತ—ಅಂದ್ರ ತಮಗ ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಇದ್ರ— ಹು—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಎ. ಗೆ) ಅವರೇನು ಕೇಳ್ತಾರ ಹೇಳು... ನಾನು ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಹಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ.. (ಎಂದು ಕಾಗದದ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕೈನೀಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವನು).

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಎ. ಗೆ) ತಂ ಹೆಸರು ವಿಷ್ಣು ಪಂತ—

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ನಡುವೆಯ) ನಾನು ಸಮಾಲದಾರ ಈ ಕಡೇರಿಯೊಳ್ಳ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಸಮಾಲದಾರ್—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ನಗೆಯಿಂದ) ಹುಂ.. ಅದೇ-ಅದೇ-ತಿಳಿತು.. ಮನೆಯ ಹೆಸರು ಮನೀವೊಳ್ಳ, ಕಡೇರಿ ಹೆಸರು ಕಡೇರಿವೊಳ್ಳ; ಇಲ್ಲ ಗೊಂದಲ-ಬಾಡ ಅಂತ—ಹು!—ವಿಪ್-ಆಲ್-ಅಲ್ಲೇನಿ, ಸಮಾಲದಾರ್?

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬಾರವೆಂದು ಪಟದಿಂದ) ನಿಮ್ಮೇನು ಕೇಳೋದದ ಕೇಳ್ತೀ—ಆದ್ರೆ (ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಎದುರು-ಗೋಡೆಯ—ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ—ಮೇಲ್ಬದಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ) ಆದ್ರೆ—ಅಲ್ಲೇನು ಬರೆದಿವೆ ಅವನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯದೊಳ್ಳಿಟ್ಟಿರಿಸು ಕೇಳ್ತೀ.

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಅಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ) ಅಲ್ಲೇನನ್ನರದೆ ಅವನ್ನ? (ಎನ್ನುತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಬಂದು) ಆಡ್— (ಎಂದು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಓದುತ್ತ) N-O A-D-M-I-S-S-I-O-N withowt Permission! (ವಿಷ್ಣು-ಪಂತನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ) ಇವೇನು, ಸಮಾಲದಾರ್? ಒಳಗೆ ಬರೋದವುಗೆ ಕಾಣಿಸೋದ್ದ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸಗೆ ತೋಗುವಾಗ ಕಾಣಿಸೋ ಹಾಂಗ ಬರೆದೀರಲ್ಲ? (ಎ. ಗೆ) ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲು) ಅಲ್ಲೇನಿ? 'ಪರವಾನಿಗಿ ಇಲ್ಲೆ ಒಳ್ಳೆ ಬರವು' ಅಂತ—

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— ಈ ಕಡೇರಿವಳ್ಳ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ ಅದರರ್ಥ.. Admission ಅಂದ್ರ ಒಪ್ಪೊಳ್ಳೋದು ಅಂತರ್ಥ. 'ಮ್ಯಾಲಿ-ನವರ ಪರವಾನಿಗಿ ಇಲ್ಲೆ ಕೆಳಗಿನವು, ಯಾವನ್ನೂ ಒಪ್ಪೋ-ಹಾಂಗಿಲ್ಲ' ಅಂತ ಅದರರ್ಥ—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ತಿಳಿಯದೆ) ಎನು ಒಪ್ಪೋಹಾಗಿಲ್ಲ ಅಂದಿರಿ?

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಮಾತು ಪಾರಿಸುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ) ಅದ್ದೇ ಅದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಯದಾಗಿಟ್ಟು ಪುಶ್ಚೆ ಕೇಳಿರಿ ಅಂದೆ.

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಉತ್ತರ ದೊರೆಯದಕ್ಕೆ ಕೈಬಿಡಿ) ನಾನೇನೇ-ಕೋರೇನು ಬೊಡ್ಡಾತಲ್ಲ (ಎನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ನೊಂದಲಿನ ಜಾಗೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ) 'ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ಸಾಕು' ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕ ನೋಡಿದೆ, ಅದರಂತೆ ತಿಂದೂ ನೋಡಿದೆ. ಆದ್ರೆ ನಿಂ ಲೆಕ್ಕದ ಪುಕಾರ ತಿಂದು ನಡೀಬೇಕಾದ್ರ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದೇ ವ್ಯಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲ್ಕಳು ಬೇಕು ಅಂತ ಉತ್ತರ ಹೊರಟಿತು; ಎರಡು ಕಾಲ್ಕಳ ತಕ್ತಿ ಸಾಲೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ. ಅದ್ಕ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಮೇಜಿನಪ್ಪಳಿಸಿ) ಆ ಬಿಲಾಸ್ವಾರ್ಡ್ ಕುೀ ಇಲ್ಲಿ! ಯಾರಿದ್ದೀರಿ ಅಲ್ಲಿ— (ಎಂದು ಮೇಲೆ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಕುೀತೀನಿ ನಾನೇ, ಸಾಪೇಟ್ರ' ಎನ್ನುತ್ತ ವಿಷ್ಣು ಪಂತನು ಪಾರುವನು. ಮತ್ತೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಪೋಡುತ್ತ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಆ ವ್ಯವಸ್ಥಾ! ಅಂದಾ-ದುಂದಿ! (ಬಾಕ್ಟೀದಾರನನ್ನು ನೋಡಿ) ನೋಡಿ ದಿರಾ—? ಇಂಥಾ ಕಾರಕೂನರು! ಮತ್ತೆ ಮಂದಿಗೆ ಸಾಲೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರದವರು ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲೇ

ತೇಗೋದು! ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಇದೆ. ಮುಂಚಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅಲ್ಲಿ. ಈಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಂಟು ಜನ ಅಂತ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ (ಎಂಟು ಕಾಗದವನ್ನು ತರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಜುಟ್ಟಿ, ಎದ್ದು ಮೇಜಿನ ಎಡ ಬದಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ದುರ್ದೈವ ಖಲಾಸ್ತಾರನು ಬಂದುದನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ನೋಡಿ, ಅಕ್ಕಿಬೀದಿ) ದುರ್ದೈವ ಖಲಾಸ್ತಾರ, ಈ ಕಾಗದದ ಅರ್ಥ ಏನು? (ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವನು. ಅವನು ನೋಡಿ, ಯಾವ ಕಾಗದವೂ ತೀರದ ವೆಳ್ಳನಂತೆ ತನ್ನದ್ದೆ ನೋಡಲು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಕಾಗದ ನೋಡೋದ್ದು ಜಿಟ್ಟು ನನ್ನೂಬಾ ಏನು ನೋಡೋತ್ತೀ? ಕಾಗದ ಸಿಗೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಾನು ಮುಖದ ಮ್ಯಾಲೆ ಎನಾದ್ರೂ ಬರೆದುಕೊಡೋಣಿ ಅಂತ ತಿಳಿದಿಯೋ ಏನು?.... ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಸೀದಾ ಕೊಡೋಕಾದ್ರೂ ರೂಲ್ಸ್ ಏನಿವೆ ಗೊತ್ತಿದ ಏನು ನಿನ್ನೆ?

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— (ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ) ಆ ಮನೆಯೊಳ್ಳ ಜನ ಎಷ್ಟು ಅಂತ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಬರೇ 'ಜನಾ ಎಷ್ಟು' ಅಂತಲೋ, ಏನು 'ತನ್ನೋ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಜನಾ ಎಷ್ಟು' ಅಂತಲೋ? ಒಂದ್ನಿ ಯೊಳ್ಳ ನಾಲ್ಕು ಜನಾ ಎಂದು ಹೇಳಾ ಇದ್ರೆ, ಒಂಬತ್ತೊಂದಿ ಅಂತ ಲೆಕ್ಕಾ ಹಾಕೋವ ಏನೋನು?

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— ಹಾಂಗಲ್ಲ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ನಡುವಯ) 'ಅಲ್ಲ' ಅಂತ ನನ್ನ ಹೇಳ್ವೊಡ ಬಾಯಿಯಿಂದ! ಆ ಕಾಗದ ಮ್ಯಾಲೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಎನ್ನರೆ. ದಿರುವ ನೋಗಲ! ನಿನ್ನದ್ದಿ ಹೀಗ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾದ್ರೆ (ಬಾತ್ಮಾ ಕಾರನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತ) ಅವರು ಬರೆದುಹಾಕಿ ಜಡ್ತಾರ ಅಂದೆ.... ತುಂಡವುಂದ—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ತಟ್ಟನೆ) ತುಂಡತುಂಡದ ಬಾತ್ಮೀದಾರ.. (ನಗೆಯಿಂದ ದುರ್ದೈವನಿಗೆ) ನಾನೇ—ಈಗ ಅಂದ್ರೂ, ಹೀಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದದ್ದು— ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಾ ಈ ಮನೆಯೊಳ್ಳ ಮುಂಚಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಇದ್ದು, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಂಟು ಹ್ಯಾಂಗ ಆಯ್ತು ಅಂತ—

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— (ಅವನಿಗೆ ಖುಷಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ) ಅಂದ್ರೂ— ಮುಂದುವರಿಸು, ರೋಗಿಪೀಡಿತರು ಇವರಿಗಷ್ಟೆ ಸೀದಾ ಕೊಡೋ ಅಂತ ನಮ್ಮ ರೂಲ್ಸ್—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ತರಸ್ಕಾರದಿಂದ) ಅದೇನೋತ್ತಿಲ್ಲೇನವರೆ? ಅವರೂ, ಅಂತ—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— ತುಂಡತುಂಡದ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ದಾತ್ಮಿ(ಖಾಲು-ದಾತ್ಮಿ)ಖಾಲು ಅವರೂ ಅಂದೆ!

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— ಅಲ್ಲ. ಅಂದ್ರೆ-ಅವರಿಗೇತ್ತಿದ್ದೆ-ಮುಂಚೆ ಈ ಮನೆಯೊಳ್ಳ ಅಂಥವು ನಾಕೇ ಜನ ಇದ್ದು, ಅದ್ರೂ ಹೋದ ವಾರದಿಂದ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೂ ರೋಗ ಬಂದಿತು— ಅದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಜನಾ ಅಂತ ಬೀದೀಕಾದ್ರೂ— ಅಂತ

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ನೋಟಬುಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು) ಏನು? ರೋಗ? ಯಾವ ರೋಗ?

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ತರಸ್ಕಾರದಿಂದ) ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.. ತಕ್ಕರು!.. ಗಟ್ಟುಟ್ಟು ಇದ್ರ ಸೀದಾ ಸಿಗೋದಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ರೂಲ್ಸ್ ಗೊತ್ತಾದ ಕೂಡೆ, ರೋಗ್ಯಂತೂ ಅಂತ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡೀತಾರ.. ತಕ್ಕರು! ಮೈಯೊಳಗ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದವು ಇನರಾ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡ್ತಿ ಕೈ ಬೀಕು.. ತಿಳಿತೇನು, ಖಲಾಸ್ತಾರ?.. ಉರೋಳ್ಳಿ ನ ಡಾಕ್ಟರ ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಟನಾ ಕೆಸ್ರಿ ನಂ ಆಫಿಸ್ಸಿಂದ.. 'ಇವತ್ತಿನಿಂದ ಹಸಿವೆಗೆ ರೋಗ ಅಂತ ತಿಳಿತಕ್ಕಿದ್ದಲ್ಲ' ಅಂತ.. ಮೈ-ಗಕ್ಕರು! ತಕ್ಕರು!

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— (ಖುಷಿ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ) ಆ ಇವು ಬಂದಾರ, ತಂ ಕಡೆ ಕೆಲಸ ಅಂತ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಯಾರು?

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— ನಾ ಹೇಳ್ತೆ: ಮ್ಯಾಲಿಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ತ್ರಾಸ ಕೊಡಬಾಡೆ, ಸಾಹೇಬ್ರಿಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಭಾಳ.... ಅಂತ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಹಟದಿಂದ) ಯಾರವ? ಯಾರ್ಕಡೆ ಬಂದಾನ?

ಖಲಾಸ್ತಾರ:— ನಂ ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ ಆರ್ಮೊಗ ಸೆಟ್ಟಿ— ತಂ ಕಡೆ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ನನ್ನಡೆ ಬಂದಿದ್ರ ನೀ ಯಾಕ ನಡುವೆ ಹೇಳ್ತೀ? ಕಳಿಸ್ಕೊಡು ಇಲ್ಲಿ! (ಖಲಾಸ್ತಾರನು ಪೋಗಲು ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು) ತಂ ಬುದ್ದಿ ಮ್ಯಾಲೆ ತಂ ಕಂಟ್ರೋಲಿಲ್ಲ, ಇಂಥಾ ಕಾಕರೂನಗಿವು! (ಬಲಗಡೆ ನೋಡಿ) ಬರಿ; ಬರಿ ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ ಸೆಟ್ಟಿ.. ಎ-ಯಾರಿದ್ದೀರಿ? ಇನ್ನೊಂದು ಕುರ್ಚಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರಿ..

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ:— ತರಣ್ಣ.... ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ, ಕಂಟ್ರೋಲ್ದಾರ ಸಾಹೇಬ್ರಿ.... ಒಂದ್ನಾತು ಕೇ ಕೋ ದೈ ತಿ.... (ಖಲಾಸ್ತಾರನು ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತರುವಾಗ) ಎಲಾ ನಿಮ! ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ.... ಕುರ್ಚಿ ಮ್ಯಾಗ ಕುಂತರ ಲೆಕ್ಕಾನೇ ತಪ್ಪಿಧಾಂಗ ಆಗ್ತೀತಿ ನಮ್ಮ (ಎಂಟು ಬಾತ್ಮೀದಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುವನು. ಖಲಾಸ್ತಾರನು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಎಡಬದಿಗೆ ಮೇಜಿನ ಮುಂಕಡೆಗೆ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ) ಮೋಣಕಾಲ್ಕುಡಿತಿ ಅದರ ಮ್ಯಾಗ ಲೆಕ್ಕಾ ಬರಿಯೋ ಜನಾ ನಾವು— (ಎನ್ನುತ್ತ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರುವನು).

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— ಅದ್ದೇ ಹೇಳೋದಲ್ಲೇನು ಗಾಡೆ ಯ ಮಾತು: ಗಂಧ್ಯರ ಬುದ್ದಿ ಮೋಕಾಲ ಮ್ಯಾಲೆ ಅಂತ.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ನಕ್ಕು) ಅವರೊಂದೆ ಏನಾದ್ರೂ ಅನ-ಬ್ಯಾಡಿ, ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್ರೆ.... ಅವರು—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ನಡುವಯ, ತಟ್ಟನೆ) ಬಾತ್ಮೀದಾರ ನಾ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಹಂ.... ತುಂಡ್ತುಂಡದ ಪಾತೇದಾರವು— (ಒಮ್ಮೆಲೆ, ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರನಿಗೆ) ಹಂ.... ಮತ್ತೇನು, ಆರ್ಮೊಗ ಸೆಟ್ಟಿ? ವ್ಯಾಪಾರದ ಏರಿಕೆ ನಡೆದಿದೆ ಇಲ್ಲೋ! ಆಂ?.... ಹು!

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— ಏಕೆ?.... ಅನ್ಯ, ಬೇಕಾರ ಹಾಂಗೂ ಅನ್ಯ.... ಯಾವಾರ ಯಾಕೆ—ಅಂಗ್ಲೀನೇ ಏಕಾಕ ಹತ್ತೇದ ಅನ್ಯ... ಒಳ್ಳೆ ಸಾಮಾನೇ ಇಲ್ಲ— ಹಗುರಾದ ಮ್ಯಾಗ ಗಾಳಿ-ಗುಂಟ ಏಕಾಕ ಬೇಕಲ್ಲ?

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಸಾಮಾನಿಲ್ಲ?

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— (ನಿರಾಶೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಇಲ್ಲ, ಕಂಬ್ರೋಲ್. ದಾರ್ರೇ, ಸ್ವಾಕೇ ಇಲ್ಲಾ ಅಂದೆ.... (ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಕನ್ನನ್ನು ದಿಬ್ಬಿ-ಸಲು) ನನಗೊತ್ತೈತಿ, ಕಂಬ್ರೋಲ್ ಸಾಬರು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗ್ತಾರೆ ಅಂತ.... (ಬಾಕ್ಸೀದಾರನಿಗೆ) ಅದ್ರ ಇ ದ್ಯಾ ತು ಹೇಳಾಕೇ ಬೇಕು, ಯಾಕ್ರೀ? ನಂ ಕಂಬ್ರೋಲ್ ಸಾಯೇಬ್ಬು ಕರುಳಿನ ಜನಾ.... ನನ್ನಂಥಾವ ಹೇಳಿದ್ರ 'ಹೋಗೋ ಸೆಟ್ಟಿ! ದ ಯಾ-ಮಾ ಯಾ ಬಿಟ್ಟಿ!' ಅಂತ ಬಿತ್ತಾರು.... ಅದ್ರ ನೋಡ್ರಿ— ಒಂದೊಂದಾಳಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡ್ತಾ ಹೋದ್ರ, ಸ್ವಾಕು ಹ್ಯಾಂಗ ಉಳೇಬೇಕು ಹೇಳಿ?

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಬಿಪ್ಪಾಗಿ) ಒಂದು ಸೇರು ಅಂದ್ರ ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಲ್ಲೇನಿ?

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— (ಗಟ್ಟಿ ಯಾಗಿ ನಕ್ಕು) ಕಡಿಮೆ! ಹಹ! ಮತ್ತೂ ಸೆಟ್ಟಿ ಲೆಕ್ಕಾನೇ ಹೇಳಾನ ಅಂದೀರಿ— ಅದ್ರಾ ಇದ್ಯಾತು ಹೇಳಾಕ ಬೇಕಲ್ರಿ?—ತನ್ನೋ ಲೆಕ್ಕಾನೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಂ ಜನಕ್ಕೆ.... ತಿಂದೆಬಿಲ್ಲಾ ರಗತ ಆಗತೈತಿರಾ? ಅಂದ್ರಾಕ ತನ್ನೋಅಟು ಕೊಡ್ಬೇಕು ಹೇಳಿ? ಯಾವ್ನು ಎಟಂತ (=ಎಷ್ಟಂತ) ರಗತ ಆಗತೈತಿ, ಫಗತ (=ಫಕ್ತ) ಅಟೊಂದು ಕೊಡೋದು— ಅದು ಲೆಕ್ಕ.... ಅದನ್ನಿಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆವಳ್ಳಿನ ಲಬ್ಬರ ಜೀಲಾ ತುಂಬೋದ್ಕು ತಿಂಬೋದು ಅಂದ್ರ ಕ್ರಿಯಾವ ಲೆಕ್ಕಿ? ಅದ್ರ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ— ಕಂಬ್ರೋಲ್ ಸಾಯೇಬ್ಬು ಕರುಳಿನ ಸಾಯೇಬ್ಬು ಅಂತ.... ಅವರ್ದೇಳಿದಾಂಗ ಕೊಟ್ಟಿ—ಈಗ ಸ್ವಾಕೇ ಇಲ್ಲ!

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಬಲಬದಿಗೆ ಮುಖ ಹೊರಳಿಸಿ) ಸಮಾಲ್ದಾರ್! ಎ-ಯಾರಿದ್ದೀರಿ ಅಲ್ಲಿ? ಆ ವಿಷ್ಣು ಪಂತ ಸಮಾಲ್ದಾರ್ ಕಳಿಸೋ... ಹಂ.... ಮತ್ತೆ ಹಾಗೇ ರುದ್ರಪ್ಪಾ ಖಲಾಸ್ತಾರಗೂ ಬಾ ಅಂತ ಹೇಳು.... (ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರನಿಗೆ) ಕೊಡ್ರಿ ಒಂದ್ನಿಮಿಷ.... (ಆಬ್ಬರೂ ಕೈಯೊಳಗೆ ಕೆಲಸದ ಫೈಲಾಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವರು. ವಿ. ಸು ಮೇಜಿನ ಎದುರು ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರನ ಬದಿಗೆ, ಖಲಾಸ್ತಾರನು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ— ಬಾಕ್ಸೀದಾರರ ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲುವರು.) (ವಿ. ಗೆ) ಎಲ್ಲಾ ಕಡಿಂದ ಎಷ್ಟು ಕೂಡೇದ ಅಂದಿ ನೀನು, ಸಮಾಲ್ದಾರ್?

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— ೨೦,೦೦೦ ಜೀಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಏನು?

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— ಇಪ್ಪತ್ ಸಾ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ನಡುಬೆರಳು) ಇಪ್ಪತ್ ಸಾವಿರ ಏನು— ಅಂದೆ!

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಹೆದರಿ) ಇಪ್ಪತ್ ಸಾವಿರ ಜೀಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಗದ್ದರಿಸಿ) ಅಹುದೋ! ಅದ್ರೆ ಇಪ್ಪತ್ ಸಾವಿರ ಜೀಲ—ಏನು ಅಂದೆ! ಬರಿಯ ಜೀಲ ಅವೆ ಏನು.

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಹೆದರಿ) ಅಹುದು— ಬರಿಯ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಏನಂದಿ? ಬರಿಯ ಜೀಲ! ಒಳಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ?

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಮೇಲಿನಂತೆ) ಏನಿಲ್ಲಾ ಅಂತಲ್ಲ.... ಎಷ್ಟೋ ಇಲಿಗಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ಹಾಕ್ಯಾರ—ಆದ್ರಾ—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತವನಂತೆ) ಏನಂತೀರಿ? ಸಮಾಲ್ದಾರ್ರೆ? ನೀವು ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟ ಧಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಿ ತಿಂದಿವೆ? ಏನು? ಏನಿದು ಅನರ್ಥ, ಸಮಾಲ್ದಾರ್ರೆ?

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— ಅದರಾಗೇನೈತಿ ಬಿಡಿ! ಊರಾಗಿಟ್ಟ ಕಾಳು-ಕಡಿ, ಇಲಿ ತಿನ್ನದೇ ಹುಲಿ ತಿನ್ನೇಕಂತೀರೇನು?

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— ಅಲ್ಲ— ಹೀಂಗಾದ್ರ ಮಂದಿಯ ಗತಿ ಏನು ಅಂತೀನಿ!

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಹೆದರಬ್ಯಾಡ್ರಿ—

ನಿರಾಧಾರಜಿ:— (ಒಂದೊಂದು ಕಬ್ಬವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತ) ಖಂ-ಡ-ತುಂ-ಡ-ದ ಬಾ-ತ್ಸೀ-ದಾ-ರ ನಾನು.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಅದ್ರೇ ಹೆದರಬ್ಯಾಡಿರಿ ಅಂದೆ.... ಹೆದರಿ ಏನಾದ್ರಾ ಹುಚ್ಚುಚ್ಚು ಬರೀನೂ ಬ್ಯಾಡ್ರಿ.... ಮಂದಿಯ ಗತಿ ಏನು ಅಂತ ಜಿಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಯಾಕೆ? ಅದ್ರಾ ಇಲ್ಲೇ ತಿಳಿದ್ಕೊಂಡು ಬಿಡೋಣ. (ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಖಲಾಸ್ತಾರನಿಗೆ, ಮೇಲೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ) ಎ, ಖಲಾಸ್ತಾರ್, ಊರೊಳಗೆ ಮಂದಿ ಎಷ್ಟು ಇದೆ, ಲೆಖ್ನು ಇದೆ ಏನು ನಿನ್ನೆ?

ಖಲಾಸ್ತಾರ್:— (ಕೈಯೊಳಗಿನ ಫೈಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ) ೨೫೦೦೦.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— Census (ಖಾನೇಸುಮಾರಿ) ದೊಳ್ಳಿನ ಅಂಕಿ ಬ್ಯಾಡೊ ನನ್ನ! ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ಇದ್ದ ಜನ ಎಷ್ಟು ಅಂತೀನಿ.

ಖಲಾಸ್ತಾರ್:— (ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ) ೯೦೦೦.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆಯವರೆಗಿನ ಅಂಕಿ ಏನಿದು?

ಖಲಾಸ್ತಾರ್:— ಹೋದ ವಾರದ್ದು!

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಜನ್ನು ಬಿಡದು) ಹಾಳಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ! 'ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ಇದ್ದ ಜನ' ಅಂತ ನಾ ಕೇಳಿಲ್ಲ, 'ಹೋದ ವಾರದ್ದು' ಅಂತ! ಈ ಎಂಟು ದಿನವ ಎನ್ನಾಡ್ತಿದ್ರು ಜನ? ಯಾರೂ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ?

ವಿಷ್ಣು ಪಂತ:— (ಗಲಿಯನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದು) ಆ ಲೆಕ್ಕದ ಪಾತೆ ಹೆಗೆಲ್ದಾರನ ಕಡೆ ಅದೆ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಅವನ್ನ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡ್ರಿ ಹಾಗಾದ್ರೆ..... ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನಿಂತೀರಿ—ಗೊತ್ತಿಲ್ಲನ್ನ ಹೇಳ್ತೀಕ್ಕೆ? (ಆಬ್ಬರೂ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಜೊಂದುವವರ ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುವರು) ದಿನಕ್ಕೆ ದಿನ ಲೆಕ್ಕಾ ಇಡೋದ್ರಾ ಗತಿ ಇಲ್ಲ!

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— ಕಡೇರಿ ಕೆಲ್ಸಾನೊ ಬೆಳೆದೇತಿ, ಅದೇನ್ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಅಂದ್ರೆ? ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳೆದೇ ಇಲ್ಲೇನು? ನನಗ ಮಾಡೋದಾಗ್ಗಿದೆ, ಇವರಿಗೆ—

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— (ಹುಚ್ಚು ನಗೆಯಿಂದ) ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ದಾರರ ಪಾಕತ್ತು ಮಿಕ್ಕ ಜನಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಂಗ ಬಂದೀತ್ರಿ? (ನಿರಾಧಾರಣೆಗೆ) ಯಾಕರೀ, ಖಾತೇದಾರ್?

ನಿರಾಧಾರಣೆ:— (ತನ್ನನ್ನಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವಂತೆ) ೨೮೦೦೦.... ೯೦೦೦.... ಅಂದ್ರೆ ೧೯೦೦೦ ಸಾವಿರ ಜನ ಸತ್ತರೆ?

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಹಾಂ— ತಡೀಂ— ಇನ್ನೊ ಬರೆದುಕೋ- ಬ್ಯಾಡರಿ— ಕಳೆದ ೮ ದಿವ್ವ— ಇಂದಿನ ಮಿತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ತಿತ್ತು ಅನ್ನೋದು.... (ಬಲಬದಿಗೆ ಕೆಮ್ಮಿದ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಡೆಯುವನು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಯಾರು?

ಯಮಸ್ವಣ್ಣ:— (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ನಾ— ಹೆಗಲ್ದಾರ್.... ನನ್ನ ಕರೆದ್ರು ಅಂತ -

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಎನ್ಯಾತ್ತಿದ್ಲಿ ನೀನು?

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ ಮನೀಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ—

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— (ಹದಂಕೆಯಿಂದ ಪುಟದಡ್ಡು) ನಂ ಮನೀ ಕಡೆ! (ಒಮ್ಮೆಲೆ ದನಿ ಇಳಿದು) ಎಲಾ ತಿವನ! ಯಾರಿಗೂ ಬ್ಯಾನಿ-ಬ್ಯಾಸರಕೆ-ಇದ್ದಿಲ್ಲ.... ಹೀಂಗೆ ಹ್ಯಾಂಗ—

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— (ಅವಸರದಿಂದ) ಛೆಛೆಛೆ! ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್, ಹಾಂಗೇನೂ ತಿಳೀಬ್ಯಾಡ್ಲಿ. ಡೂಟಿ (duty) ಮ್ಯಾಲೆ ಅಲ್ಲ, ಖಾಸಗೀ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ (ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಲು) ಮುಂದಿನ ವಾರ ಹಬ್ಬ, ಅಂಗ್ಲಿಯೊಳ್ ಸ್ವಾಕ ಇಲ್ಲ, ಅದ್ಕೆ ಮನೀಗ್ಲೋಗೋಣ ಅಂತ—

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉಗ್ರಗರಿದು) ಬಾ ರೋ ಮಾರಾಯಾ! ನಿನ್ನ ಮನೀತನಳ ನಡದು ಬಂದು ಕೊಡ್ತೀನಿ— ಆಯ್ತೀಲ್ಲಾ— ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸು ಸಾಮಾನಿಂದು! ತಿವತಿವಾ! (ಗಾಳಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವನು).

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಹಂ-ಮೊದ್ಲು ಆಫೀಸಿನ ಕೆಲ್ಸ ನೋಡಿಕೊ—

ನಿರಾಧಾರಣೆ:— (ನೋಟಬುಕ್‌ನ್ನು ಹಿಡಿದು) ಹೆಗಲ್ದಾರ್, ಈ ಕಳೆದ ಎಂಟು ದಿವಸ್ತೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸತ್ತಾರೆ?

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— ಇನ್ನೊ ಪೂರಾ ಲೆಕ್ಕ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— (ಆಫೀಸಿನಿಂದ) ಎನಂದಿ? ಅದು ಯಾಕ ಉಳಿತು? ದಿನಕ್ಕೆ ದಿನಾ ಆ ಲೆಕ್ಕ ತರೋದು ಯಾರ್ಕೆಲ್ಲ?

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— ನನ್ನದೇರಿ ಆ ಕೆಲ್ಸ.... ಅದ್ದೇ ದಿನಾ ಮೋಟಾ ರೊಳಗ ಹೋಗ್ಬರಿದ್ದೆ.... ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಇಲ್ದಾಂಗಾಯ್ತು.... ಕುದುರೀ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬರಿದ್ದೆ.... ಮುಂದೆ ಕುದುರೆಗೆ ಕಡ್ಲಿ ಇಲ್ದಾಂಗ ಆಯ್ತು, ಕೋಣನ ಮ್ಯಾಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದೆ ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ... ಆದರೆ ಹೋದ ವಾರ ಮೇವು ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಕೋಣನೂ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು.... ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ನಡೆದೊಂದೇ ಹೋಗ್ತೀನಿ.... ಅಂದ್ರೆ-ಅಂ-ಮು ಧ್ಯಾ ಪ್ಪ ದ

ಊಟಾದ ಮ್ಯಾಲೆ ಒಂದಿಷ್ಟು—ವಿಶ್ರಾಂತಿ-ಅಲ್ಲ-ಅಂದ್ರೆ- ಸಾವ್ಯಾತ್ ಆಗ್ತದೆ—

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಎಷ್ಟು ದಿವಸ-ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಿ?

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ

ನಿರಾಧಾರಣೆ:— ಆ ೩-೪ ದಿವಸ್ತೊಳಗೆ ಸತ್ತ ಜನ ಎಷ್ಟು?

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— (ಕಸಿಯೊಳಗಿನ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದು) ಎಳು- ಸಾವಿರದಾ-ಎಂಟುನೂರಾ-ಹನ್ನೊಂದುವರೆ (೭,೮೧೨)

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ:— ಎನಂದಿ?

ಹೆಗಲ್ದಾರ್:— ಅಂದ್ರೆ ೭,೮೧೨ ಜನ ಆಗಿತ್ತು. ಒಂದೇ ಕೇಸು ಉಳಿದಿತ್ತು.... ಮರುದಿವಸ ಮುಂಜಾನೆ ಆತ ಸಾಯೋದು ಗಟ್ಟಿ ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಹೇಳಿದ್ದು— ಅದ್ಕೆ ಆ ದಿನದ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಧಾ ನೇ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದೆ.

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— (ಬಾಕ್ಸಿದಾರನಿಗೆ) ಭಲೆ! ನೋಡಿದ್ರಿಲ್ಲೊ ನಂ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ದಾರ್ ಸಾಬರ ಯೆವಸ್ತಾ! ಆಗಿನ ಮಿತಿಗೆ ಅಂದ್ರೆ ಆಗಿನ ಮಿತಿಗೆ! ಲೆಕ್ಕ ಅಂದ್ರೆ ಲೆಕ್ಕ!

ನಿರಾಧಾರಣೆ:— (ದಂಗುಬಡಿದವನಂತೆ) ೭೮೧೨ ಜನ! ಸುಮಾರು ೮೦೦೦! ೯೦೦೦ ಸಾವಿರದೊಳ್ ೮೦೦೦ ಜನ ಸತ್ತಿತ್ತು! ಉಳಿದದ್ದು ಎಷ್ಟು!

ಸ್ವಾಕಿಲ್ದಾರ್:— ಎಲ್ಲಾ ಕಡೀನೂ ಆದೇ ಹಾಡು ನೋಡಿ. ಸ್ವಾಕ ಇಲ್ಲ! ಈ ಅಂಗ್ಲಿಯೊಳ್ ಸಾಮಾನಿನ ಸ್ವಾಕ ಇಲ್ಲ, ಈ ಕಡೆ ಊರಾಗ ಮಂದೀ ಸ್ವಾಕ ಇಲ್ಲ! (ನಗೆಯಿಂದ) ಮತ್ತೆ ನಂ ಸಮಾಲ್ದಾರ್ಸ್ ಹೇಳಿದ್ದು, ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ದಾರ್ ಸ್ವಾಕ ಇಲ್ಲ ಅಂತ! ಹಹ!

ನಿರಾಧಾರಣೆ:— ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರೆ, ಇನರ್ ಕಂಟ್ರೋಲಿ- ನದೂ ಸ್ವಾಕ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಯಾ? (ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವನು. ಕೂಡಲೆ) ಅಯ್ಯೋ! ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕತ್ತಲು ಗಟ್ಟಿತ್ತು (ಎಂದು ಚೀರುತ್ತ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವನು).

[ರಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕತ್ತಲೆ—ಆಮೆ ಶಕ್ತವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದರೆ- ನಿಮಿಷ ತೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡವೇಕಾ. ಆ ಮೇಲೆ (ತೆರೆಯನ್ನೆತ್ತಿದಾಗ—) ಮೆಲ್ಲನೆ ರಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮೂಡುವದು. ದೃಶ್ಯವೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿ ದ್ದಂತೆಯೆ. ಆದರೆ ಬೀದಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದೂ ಕಾಗದವಿಲ್ಲ. ನಿರಾಧಾರಣೆ- ಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನಾದರೂ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಮೇಡಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನಿಟ್ಟು ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ.... ಬೆಳಕು ಮೂಡಿದ ಒಂದರೆ- ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು—]

ನಿರಾಧಾರಣೆ:— ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಯಾ? (ಎಂದು ಕೈಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ) ನನ್ನ ನೋಟಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಯಾ? (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತವನಂತೆ, ಕೈಯೊಳಗಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡಿ) ಇದೇನಿದು? ಛೆ! ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೆ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿ, ಕನಸನ್ನು ಕಂಡೆ! (ನಕ್ಕು) ಬಾಕ್ಸಿದಾರ! ನೋಟಬುಕ್‌ನು! ಹಹ! ಹಸಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಹಗಲಿಗನಸು! ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಎನಾದರೂ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು— ಈ ನಿನ್ನ ರೇಶನ- ಕಾರ್ಡ್! ನನ್ನ ಈ ನಂಬರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಹೆಗಲ್ದಾರನ ವಾಡು! ಹಹ! (ಎಂದು ಹುಚ್ಚುನಗೆ ನಗುವಾಗ—) (ತೆರೆ)

ಸುಖವಸ್ತು ೫ * ಮರುಳು *

ೞಿ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ
ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಕಾಮ್., ಮುಂಬಯಿ

★

ಸಮೂಹದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆದರ್ಶಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ 'ಮರುಳು' 'ಮಂಕು' ಎಂದು ತೋರಬಹುದು; ಹಾಗೆ ಅವರು ಅಡಿಕೊಂಡು ನಗಲೂ ಬಹುದು. ಆದರೂ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣಗಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುವುದು; ಕೊಡಬೇಕು!

★

ಮರುಳು, ಹುಚ್ಚು, ಭ್ರಮೆ, ಗುಂಗು ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಲಭ್ಯದ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಹುಚ್ಚು ಮತ್ತು ಮರುಳು, ಎಂಬುವ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆದರ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಹಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ಏನು ಮತ್ತು ಮರುಳುಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವರನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮೊದ-ಮೊದಲು—ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಎಲ್ಲ ಓದು-ಬರಹಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕು—ಸಾಗಬೇಕು, ಎನ್ನುವ ಜನರಿಗೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಹುಚ್ಚರು' ಎಂದೇ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಕೂಡ 'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿಯಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು!' ಎಂದರೆ, ಎಷ್ಟೊ ಜನ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕೂಡ, ಹೀಗೆನ್ನವರನ್ನು 'ಹುಚ್ಚರು', 'ಮರುಳರು', 'ಭ್ರಮಿಷ್ಟರು' ಎನ್ನಬಹುದು; ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ 'ಒಳಸಬೇಕು' ಎಂಬ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಕ್ಕು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವರು.

ಇಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಒಗೆದು ಮೂದಲಿಕೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉಳಿದಿದೆಯೇ? 'ಕನ್ನಡವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟವನ್ನೇರಬೇಕು' ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗಾದವಿಯ ಬಿಳಿಯ ಗಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಅತ್ತ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕರಿಯ ಗಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಎದುರುದನಿಯನ್ನು ಎತ್ತುವ ಕೂರರು ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೆ? ಒಂದು ಶುದ್ಧವಾದ, ಸತ್ಯವಾದ, ನ್ಯಾಯವಾದ ವಿಚಾರವು ಜನರಲ್ಲಿ ತೊಳೆದ ಮುತ್ತಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ವರೆಗೆ, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಳೆದವರಿಗೆ 'ಹುಚ್ಚರು' ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಅದೇ ವಿಚಾರವು ಒಂದು ಸಂಘಟಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಜನರ ದಿನದ

ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹರಿಯಲು, ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ 'ಹುಚ್ಚು', 'ಮರುಳು' ಎನ್ನುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವೃದ್ಧಿ. ಅದೊಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗುವುದು; ಅದೊಂದು ಸಂವೇದನೆಯಾಗುವುದು; ಅದೊಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವ-ಸಮಾನವಾದ ವಿಷಯವಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಹಿತಕರ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ—ಎಂದು, ಯಾರಾದರೂ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನಬೇಕಾಗುವುದು.

ಈ ಬಗೆಯ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯುವುದು ಎಂದರೆ, ಮೊದ-ಮೊದಲು ಅಂತಹ ಹುಚ್ಚು ಇಲ್ಲವೆ ಮರುಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುವುದು; ತಟ್ಟಬೇಕಾಗುವುದು; ಅಪ್ಪಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂತಹ ಮರುಳನ್ನು ತಾನು ಪಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎನಿಸುವುದು; ಅದನ್ನು ತಾನು ತಡೆಹುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದು; ತನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಯುಕ್ತಿಕ ಎನಿಸುವುದು; ತಾನು ಅದರ ಅಧೀನನಾಗಿರದೆ, ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೊದಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಮುಂದಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣತೊಡಗುವುದು. ಇವೆರಡು ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಕ್ರಮೇಣ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಮೊದಮೊದಲು ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಉತ್ಸವ, ಒಂದು ಕಾರ್ಯ-ಕ್ರಮ ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಭಾಷಣ, ಒಂದು ಲೇಖನ ಮೊದಲಾದುವು ಒಬ್ಬನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಹಾಗೆಯೇ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವನು, ಎಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅಂತಹ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಭಿನ್ನ-

ವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ವಿವಿಧ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿದೆ— ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆತನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ; ಆ ಬಗೆಯ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನೇ ಅವನು ಎಂಬೆಂದಿಗೂ ಹಾಕತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯು, ಆತನು ತನ್ನ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಿತಿಯು. ಆಗ ಆ ಮರುಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಂತೆ ಹರಿಯಗೊಡದೆ ತನ್ನ ಕೈವಾಡದಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನು.

ಆದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆ ಹುಚ್ಚಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದರೆ, ಕೊನೆಗೆ ತಾವೇ ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ, ತಾವು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕೆಲಸವು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಉಳಿದು, ಕೊನೆಗೆ ತಾವು ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚರಾಗಿ ಉಳಿಯುವರು. ಒಂದು ಕಡೆರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ಒಂದು ಕಲೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ಇಂತಹ ಆದರ್ಶದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದ ತರುಣರು ಸಿಕ್ಕು ವರಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಜನರು? ಅವರಲ್ಲಿ— ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ತಮ್ಮ ಮಿತಿ-ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಅಳಿದು, ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ, ತಾವು ಕಂಡ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಜನರೆಷ್ಟು? ಮೊದಲು 'ಆದರ್ಶ' ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ವಿಚಾರಮಾಡದೆ, ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಂತಹ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಗಿದ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚು! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ, ಒಬ್ಬ ಕಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬಲವಿದ್ದು ಕಡೆರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತನಾಗಿರುವ; ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಿದ್ದು, ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ; ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಳೆದು, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರುವ;... ಇಂತಹ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮರುಳು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮೊದಮೊದಲು ಬೇಡವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಒಳಿತಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿ, ತಮ್ಮನ್ನೇ ತಾವು ಜರೆಯುತ್ತ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಬಿಡುವರು. ಅಷ್ಟು ಮೀರಿ ಪೂರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಚಾರದ ರೂಪರೇಖೆಯು ಮೂಡುತ್ತೊಂದರೂ ಆ ಕೆಲಸದ ೨ ವಾತಾವರಣದ ಚಾಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ಕೊಳಚೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಅವರು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆ ಯುತ್ತ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಸಾಲಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಂತೆಯೇ 'ಒಂದು ಉಚ್ಚ ಕಾರ್ಯದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಜನರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ರುಚಿಗೆ

ತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಯಾವುದು?— ಎಂಬುದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ-ಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದು ಅಂದ್ರೆ ಮೂರ್ಖಾಂಜ್ಜಿ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್-ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ-ಕೆಲಸದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಲು, ತಕ್ಕ ಆವರಣ ಬೇಕು; ದೋಷ್ಯವಾದ ಅಧಿಪತ್ಯ ಬೇಕು; ಆ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಆಚರಣೆ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ 'ಹೆಚ್ಚು ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು, ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರವಂತನಾಗಬೇಕು' ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಓದುಗನೊರ್ವನು ಇಡೀ ಶಬ್ದ ಕೋಶವನ್ನೇ ಬಾಯಿಪಾಕಮಾಡತೊಡಗಿದಂತಾಗುವುದು. ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಹಿಡಿದ ಆ ಮರುಳು ತನ್ನ ಜಾಲವನ್ನು ಹರಡಿ, ತಾನೇ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸವೆಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆತನನ್ನು ಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ಯಾರೂ ಕಾಣದೆ, ಅವನಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹುಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತವರು.

ಆ ಹಿಡಿಯುವ ಹುಚ್ಚಿನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಹ ಒಂದು ಪದ ಇದೆ; ಹವಣು ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಆ ಮರುಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಜಾಗೃತೆ ಬೇಕು; ಜಾಣತನ ಬೇಕು. 'ಕಲಾಪೀವಿಯಾಗುವೆ; ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜನರ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ತೋರಿಸಿ, ನನ್ನ ಜನರನ್ನು ಅರಿಯುವೆ; ಅವರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವೆ'— ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತುನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕುಂಡ ಡೊಂಕಾಯಿತೆಂದರೆ, ಆತನೇ ದುರಭಿಮಾನದ ದುರ್ಗವನ್ನಾದರೂ ಎರಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ; ಜಾವ ಹುಡುಕವನ್ನಾದರೂ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ; ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಸರಿನ ಹಲಗೆಗಾದರೂ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. 'ನನ್ನ ಹಿಡಿಸಿಂದ ಜನರು ಆದಷ್ಟು ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕು! ನನ್ನ ಸೇವೆಯಿಂದ ನನ್ನವರು ಅನುಕೂಲ-ಗೊಳ್ಳಬೇಕು! ನಾನು ಕೊಡುವ ಮದ್ದುಗಳಿಂದ ಅವರು ಗುಣ ಹೊಂದಬೇಕು! ಅವರಿಂದ ನಾನು ಉದ್ಧಾರನಾಗಬೇಕು!' ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಹೊರಟ ವೈದ್ಯರು, ತಮ್ಮ ಜಾಣತನಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾರೆ; ತಾವು ಕೀರ್ತಿವಂತರು ಎಂದು ಮೆರೆಯಲೆಳಸುತ್ತಾರೆ; ನಡುಪಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಹುಚ್ಚಿನ ಆಳಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆಯೇ 'ಸತ್ಯವಾದುದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರುತ್ತೇವೆ; ನ್ಯಾಯವಾದುದನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವಂತೆ ಹೇಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ!' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಾಗುವ ಅನೇಕ ಜನ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು, ಕೊಂಡ ತೂಕ ತಪ್ಪಿತೆಂದರೆ ಸೊಕ್ಕಿನ ಶೂರರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಕೃತಕ ಕರ್ಮ-ವೀರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿಯು ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಅಂತಹ ಕೆಲಸದತ್ತ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಜಿಗಿದಿದ್ದು ಆತನು ತನ್ನ ಮರುಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರ್ಶವು ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಪಾಗಿ-ದಂತೆ ಎಚ್ಚರುಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಮರುಳು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಉಳಿಯತು ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಅದು ತನ್ನದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಮೇರೆಮೀರಬಾರದು ಎಂಬುದು ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ. 'ಶ್ರೀಮಂತ ನಾದರೆ ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರ' ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ಮುಂದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅದು ಹೆರವರ ದುಡ್ಡನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರಾಧಮಾಡಿ ಅಸಹರಸಬಾರದು; ಆಗ ಅದು ಆದ-ರ್ಶದ ಹುಚ್ಚು ಆಗದೆ ಆರೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. 'ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ-ವ್ಯವಸಾಯಗಳು ಉರ್ಜಿತವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಜನರು ಮತ್ತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು; ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಸಹ ನಮ್ಮ ಪಾಳೆಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬೇಕು' ಎಂದು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಗಿದರೆ, ಆಂಧ್ರಮಹಾಸಭೆಯವರ ಅತಿ ಕ್ರಮಣವೆನಿಸುವುದು. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ-ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ನಮ್ಮ ಮತಪ್ರಚಾರ ಇವುಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರ-ಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಬೆಂಬಲ ಬೇಕು; ಅಭಯ ಬೇಕು ಎಂಬ ವಿನೇಕವು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಜೀಕಾಗು ವುದು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಅಾಲಸೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಸ್ವಯಂ-ನಿರ್ಣಯ ತತ್ತ್ವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇವುಗಳ ತಳ-ಹದಿಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತ, ತುಸು ತೋಲ ತಪ್ಪಿ-ತೆಂದರೆ ಜಿನ್ನಾ ಅವರ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಿಶಾಚಿಯಾಗುವುದು. ಹಿಟ್ಲರನು ಒಗ್ಗಡೆಕವೀರನಾಗುವ ಬದಲು ಜೀವಂತ ಭೂತನೆನಿ-ಸುವನು. ಜರ್ಜಿಲ್ಲರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಂಗದಿಯು ಸಹ ಮುಂದು ಮೂರಾಬಟ್ಟಿಯಾಗಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಯಾವುದೇ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯಲಿ, ಜನರು ಒಂದೇ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಬೇಕು, ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುಡಿಯಬೇಕು.

ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ತಳೆದಿರುವರೆ? ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಕನ್ನಡವು ಸಾಗಿರುವುದೆ?— ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನವು ಬೇರೆಯವರ ದ್ವೇಷದಿಂದ ದೂಷಿತವಾಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ಆತಿ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ-ಗಳು ಅಾಲಸೆಯನಿಸುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಕುರುಡು ಆಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ!— ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುಸಾಗಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿ, ಮೊದ-ಲಿನ ಜನರಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡದ ಹುಚ್ಚುನಿರುವ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕನ್ನಡದ ಹುಚ್ಚು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗು-ವುದು; ಮಾತಿನ ಮರುಳು ಒಂದು ಹೊಸಲಾಗುವುದು. ಆ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿದಾಗ, ಅದಾವ ಶಕ್ತಿ ಅದನ್ನೆದುರಿಸಬಹುದು! ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾದ, ನಿಜವಾದ, ನಿರ್ದೋಷ ವಾದ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕು; ಮುಂದೆ ಅದೇ ಕೆಲಸವು ಜೆಲುವಾಗುವುದು; ಕಾರ್ಯವು ಕೈಲಾಸವೆನಿಸುವುದು. ಒಟ್ಟು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವು ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಮರುಳು ಮೊದಲು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ನುಂದೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಎಸಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹೊರನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ, ಗಡಿನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾನಧನವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ, ಬೆಳೆದು, ಬೆಳಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಜಾಣ ಹುಚ್ಚರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಜಾಗರೂಕರಾದ ಮರುಳರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ.

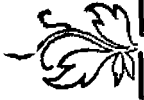
*ಒಂದಿನಿತೆ ಹಿರಿದಾಗು!

ಡಿ. ಜಿ. ವಿ. ನಾಲಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಒಂದಿನಿತೆ ಹಿರಿದಾಗು ಕಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ,
ಒಂದಿನಿತೆ ಕಿರಿದಾಗು ಬಣಗುತನದಲ್ಲಿ!
ಒಂದಿನಿತೆ ಹಿರಿದಾಗು ಸುವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ,
ಒಂದಿನಿತೆ ಕಿರಿದಾಗು ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಲ್ಲಿ! || ೧ ||
ಹಿರಿದಾಗಲೊಂದಿನಿತೆ ಕಿರಿಸಗೆಯು ಸಿರಿಯು,
ಕಿರಿದಾಗಲೊಂದಿನಿತೆ ಹಸೆಗಂಟಸುರಿಯು!
ತ.ಳಿಯದಿರು ತ.ಳಿಯದಿರು ಕೆಳಗುರುಳದವನ,
ನುಲಿಂದ ಸಂತಯಿಸಿ ಮೇಲೆತ್ತು ಅವನ! || ೨ ||

ಗುಂಜಿ ಮುಂದಾಗಿರಲಿ ನಾನೆಂಬುವಲ್ಲಿ,
ಗುಂಜಿ ಹಿಂದಾಗಿರಲಿ ನಾನೆಂಬುವಲ್ಲಿ!
ಒಂದಿನಿತೆ ಪಥಿಕನಲಿ ಸಾನಂದ ಹಸನ,
ಒಂದಿನಿತೆ ಹಿಂಗಿರಲಿ ಮನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನ! || ೩ ||
ಇಂದಿರ್ಪ ಬಾಳಿನಾ ಕಿರುಬಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ಚೆಂಡದಲರುಗಳು ತುಸುಹೆಚ್ಚು ಹಾಸಿರಲಿ!
ತುಸು ಕಡಿನೆಯಾಗಿರಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಾರಿ—
ಅಸುವಳಿದ ಹಸಿಹಣದ ಪಾಳೂನೆಯ ಮೇಲಿ! || ೪ ||

* "A little more" ಎಂಬ ಕವನದ ಭಾವಾನುವಾದ

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

“ ವಿಹಾರಿ ”

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ವಿಮರ್ಶಕರ ಕರ್ತವ್ಯಚರ್ಚೆ; ‘ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ’ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸರಿಚಯ; ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆತದ್ದು.

★

ನಮ್ಮ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಡಿ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ತಮ್ಮ “ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ ” ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೂ ಕಲಾವಿದನಿಗೂ ಇರಬೇಕಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರು ಇದುವರೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನಿಕ್ಕೊಂಡವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಇವುಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದೂ— ಆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಂತೆ—ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಲೇಖಕ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು, ಕೇವಲ ಪ್ರೀತಿಯ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಲೇಖನದ ವಿಮರ್ಶಕರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರಲಾರದುಂದ, ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಮೈಯಕ್ರಿಕಸಂದರ್ಭವೆಲಾರದು— ಮೈಯಕ್ರಿಕ-ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಚನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿ: “ ನನ್ನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವಿಚಾರ, ತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಅಳೆಯಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಮಾನದಂಡದಿಂದಾಗಲಿ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರ ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪಿನಿಂದಾಗಲಿ ಅಳೆಯಬಾರದು. ಆಸ್ಕರ್ ವೈಲ್ಡ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಲಾವಿದರಾದ ನಮಗೆ ವಿಮರ್ಶಕರ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ತೋರಿದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ವಿಮರ್ಶಕ ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರನೋ ಹಾಗೆ ತನಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನು ಇರೆಯಲು ಕಲಾವಿದನೂ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಬ್ಬರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಅಳೆಯುವ ನಿರ್ಣಯಕಾರ ಓದುಗ!” ‘ ಕಲಾವಿದ ಓದುಗನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೂ

ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಹೊರಡುವ ಕಲಾವಿದನನ್ನು ಸುವಿಚಾರಿ ಯಾದ ಓದುಗ ಎಂದಿಗೂ ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದನ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆ ಹಾಗೂ ಓದುಗನ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆ ಕೂಡಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಲವು, ಸೌಹಾರ್ದ ಮೂಡುತ್ತದೆ.”

ಈ ಕೊನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ಕಲಾವಿದನಿಗೂ ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಗನೆಂದರೆ ಚಿಕ್ಕಮಗುವಲ್ಲ, ಬಣ್ಣದ ಅಟಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಲಾವಿದ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದುಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಓದುಗನೆಂದರೆ ‘ ಸುವಿಚಾರಿಯಾದ ’ ಓದುಗ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಓದುಗನೂ ಒಬ್ಬ ವಿಮರ್ಶಕನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಒಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ, ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೂ ಕಲಾವಿದನಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಾದರೆ, ಬರೆಹಗಾರನಿಗೂ ಓದುಗನಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದೇ? ‘ ನಾನು ಬರೆದದ್ದು ಇಷ್ಟು, ಹೀಗೆ! ಇದನ್ನು ನೀನು ಮೆಚ್ಚುವುದಾದರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಯಾವ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಬೇಡ!’ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ಓದುಗನಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಂತಹ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಸುವಿಚಾರಿಯಾದ ಓದುಗನ ವಿಮರ್ಶಾಬುದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಆದರವೂ ಇರಲಾರದೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಇಂತಹ ಲೇಖಕನಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಾದರೂ ಇರದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ‘ ತಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ನಿಜ, ತಾನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇ ಪೂರ್ವ ’ ಎಂಬ ಸರ್ವಜ್ಞಬುದ್ಧಿಯಾದರೂ ಇವನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಲೇಖಕನ ಈ ತೆರದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇವರದು ಪ್ರಮೇಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಕ್ಯವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೂ, ‘ ತನ್ನ ಮೈಯಕ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಸರ್ವಕಾಲೋಗ್ಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿ!’ ಎಂಬ ಆಗ್ರಹ

ಆತನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅನಿವಾರ್ಯವೇನೋ ಸರಿ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಕನ್ನಡಕದೊಳಗಿಂದ ಲೇಖಕ, ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ರೀತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕದೃಷ್ಟಿ ತಪ್ಪದು. ಆದರೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಾರು ಜನ ವಿಚಾರವಂತರಿಗೂ ಸರಿಹೋಗುವಂತಹದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಎಂದರೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತೀರ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಾನಿರ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟರೆ, ಆ ಕೃತಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನ್ನಣೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದರೆ— ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಘಟಕ, ಮಾನವಸಮುದಾಯದ ಒಂದು ಪ್ರತೀಕ, ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದದ್ದು ಸರಿಯಾದರೆ, ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ವೈಯಕ್ತಿಕದೃಷ್ಟಿಗೆ ಇತಿಮಿತಿಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ— ಆತ ಎಂತಹ ಪಂಡಿತನೇ ಆಗಲಿ— ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದಲ್ಲ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾರು ಸುವಿಚಾರಿಗಳಾದ ಓದುಗರ ನಿಂಬಲವಿರಬಹುದಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಬರೆಹ 'ವಿಮರ್ಶೆ' ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅದೊಂದು ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಈ ವಿಧಾನವು ಸರಿಯಾದರೆ, ಲೇಖಕನ-ತನ್ನ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರಬಹುದಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳಿಯಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನ ದೃಷ್ಟಿ, ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ—ಯಾಗಲಿ, ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ವಾಚಕರ ಮುಂಡೆ ಇಡುವ ರೀತಿಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ತೀರ ವಿಪರೀತವಾಗಿರಬಹುದು. "ವೈಯಕ್ತಿಕ" ಎಂಬ ಸಮರ್ಥನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಜನ ಒಪ್ಪಲಾರದಂತಹದಿರಬಹುದು. 'ಇಂತಹ ವಿಪರೀತ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ, ಯೋಗ್ಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿ, ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕನು ಅಳಿಯಬೇಕು' ಎಂದು ಲೇಖಕ, ಓದುಗನಿಗಾಗಲಿ ವಿಮರ್ಶಕನಿಗಾಗಲಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದೇ ಆದರೆ, ಅಂತಹ ಲೇಖಕನಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಮೇಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ-

ಯಾಗಲಿ, ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬೆಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದು ಬರುವುದು. ಪುರೋಗಾಮಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಬೇಡವೆಂದು ಎಷ್ಟು ಬಯಸಿದರೂ ಬೆಳೆದು ಬರುವಂತಹದದು. 'ಪರಂಪರೆ ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯವೂ ಸರಿ' ಎಂದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 'ಪರಂಪರೆಗೆ ಯಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾ-ಕೃತಿಯ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಪರಂಪರೆಯ ಉಪ-ಯೋಗ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಗದು' ಎಂದು ವಾದಿಸುವವರಿಗೆ, ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯದಾದ ಪರಂಪರೆಯು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂದಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಪ್ಪು? ಹಿರಿಯರು ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಆ ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪು ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದರೆ ಅದು ಓದುಗನ ತಪ್ಪೇ? ಕೆಲವಾರು ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪು ಓದುಗನ ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದು, ಆ ನೆನಪನ್ನು ಇಂದಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಂದಿನದನ್ನೂ ಇಂದಿನದನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಓದುಗ ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಕ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ತಪ್ಪೆಂದು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಹೇಳಬಹುದೋ ತಿಳಿಯದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರ ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನ ಓದುಗರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಂತದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಗೂ ಸ್ಥಾನವಿದೆ; ಹಿಂದಿನ, ಹಿರಿಯರ ಕೃತಿಗಳ ನೆನಪಿಗೂ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಒಂದು ಕೊಳೆತ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅದು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ಆ "ಬಡ" ಮಿತ್ರನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕೇ? ಅಥವಾ ತಾನು ಆ ಮೊದಲು ತಿಂದ ಉತ್ತಮ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ನೆನೆದು, ಅದಕ್ಕೂ ತನ್ನೆದುರು ನಿಂತಿರುವ ಹಣ್ಣಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯ ಅಂತರ ಎಂದು ಕೇಳಬಾರದೆ? ಕೊಳೆತ ಹಣ್ಣಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಿತ್ರ ಏನು ಹೇಳಬಹುದೋ ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ, ಒಬ್ಬ ಓದುಗ ಕೊಳೆತ ಹಣ್ಣಿನಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೃತಿಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಕೊಳಕುತನವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ತನಗಾಗಿ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಬೇರೊಂದು "ಮಾನದಂಡ" ವನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದವರಿಗೆ ಈ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅರ್ಥವಾಗದಿರ-

ಬಹುದೆ? ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಗಿಸುವೆ. ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಹೇಳುವಂತೆ, ವಿಮರ್ಶಕ ತನಗೆ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ; ಆದರಂತೆಯೇ ಲೇಖಕನಾದರೂ ತನಗೆ ತೋರಿ ದ್ದನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಗಳಿ- ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನಕ್ಕೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೋ ಅದೇ ಸಂಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ. ಜೀವನವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇದೆಯೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪರಿ- ತೀಲಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ವಿಮರ್ಶಕನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತಿ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ ವಿಮರ್ಶಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಸಾಹಿತಿಯೊಬ್ಬನು 'ತನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ, ಸಾಹಿತಿ- ಯು ಮಾಡಹೊರಟ ಅಥವಾ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಏನೇನೂ ಸಾಧಿಸದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನಿರಬಹುದು?... ಈ ವಿಷಯ- ಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲು ಮಾತ್ರ ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಹೊರತು ತನಗೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆಯಲು ಆತನಿಗೆ ಯಾವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದರೆ, ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉನ್ನ- ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಾಣುವುದಾದರೆ, ಈ ತೆರದ ವಿಧಾನ- ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪು. ಇದೀಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿ- ರುವ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತಪ್ಪುದಾರಿ ತೋರಿಸಿದಂತಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾದರೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

* * * *

ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಸುದೀರ್ಘವಾದ "ಸಾಹಿತ್ಯ- ರತ್ನ" ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದನಂತರ, ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಏಳುತ್ತವೆ. 'ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ'ವನ್ನು ಬರೆದ ಲೇಖಕರೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರಬಹುದೇ—ಎಂಬುದು ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಶಯ. ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೇ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಸಂಶಯ ದೂರವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ನೇಳೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ದಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದೇ ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾ- ದರೂ "ಉದ್ದಿಷ್ಟ—ಅರ್ಥ" ಇರುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಶ್ಯಕವೇ ಎಂಬುದು. "ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ" ಉತ್ತಮ ಕೃತಿ.

ಯೆಂದು "ವಿಧಾಯಕ ವಿಮರ್ಶೆ" ಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ಅಥವಾ ಈ ರೀತಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೇಳಿದರೆ, ಮೇಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ "ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ" ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೊದ- ಲನೆಯ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಸು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲು, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರ ಬಹುದಾದ ಒಂದೆರಡು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡು ವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ವಾಸ್ತವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರನೊಬ್ಬನು, ತಾನು ಕೇವಲ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವನು, ಆದರಿಂದ ಏನಾದರೂ "ಅರ್ಥ" ಹೊರಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಓದುಗರು ಅದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲ—ಎಂದೇನೋ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಸರಿಯೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಮೊದಲು ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ನಿಜ- ವಾಗಿಯೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದರ ನಿಷ್ಕರ್ಷವನ್ನು, ಮೊದಲು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡನ- ನಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೂ ಪಚ್ಚಾಗಿ, ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು—ಅವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡವುಗಳಾಗಿರಲಿ; ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿರಲಿ— ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ಹಣೆಯುವುದೆಂದು ಕಾದಂಬರಿಕಾರನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಸ್ವಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ಆ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಾನು ಯಾಕೆ, ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿ- ಯಿಂದ, ಆಸುಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಲಿ ಬರೆದ ಅತ ವಿಚಾರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಇತಿ ಕಥೆಗಾದರೂ ಒಂದು "ಅರ್ಥ" ಇರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಕಥೆ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ 'ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ' ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದರೆ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಮನೋವಿಕಾಸವೂ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರೇ ಹೇಳುವ ಮಾತು. ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರ ಬೇಕು, ಕಥೆಯೊಳಗಿಂದ ಒಂದು "ಅರ್ಥ" ಓದುಗನಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಇಂದಿನ ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಂಚತಂತ್ರ' 'ಹಿತೋಪದೇಶ'ದಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗಳಂತೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನೀತಿಸಾಹವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾನವತ್ವದಾದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ, ಆದರ ಅಳಕ್ಕೆ, ಆದರ ಸಹನೆಗೆ, ಆದರ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಒಂದು ನೈತಿಕ ಬೆಲೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯ ಜಾಡಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಅನುಭವಕ್ಕಿದ್ದ ನೈತಿಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬರೆಹಗಾರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ

ವನ್ನೂ ಬಯಲಿಗಿಡದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ, ತೂಗಿನೋಡಿ, ಯಾವು ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ, ಒಂದು ಸೂಚ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ, ಅದನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಆ ನಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆ-ಯಲ್ಲಿ—ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಪಾತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ—ಬರೆಹಗಾರ, ಒಂದು ನಿಶಿಷ್ಟವಾದ—ನಾಲ್ಕು ಜನ ತಮ್ಮವಿಕಾಸ-ಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳಿಮುಕೊಳ್ಳಲರ್ಹವಾದ—ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡಿ-ರುವುದರಿಂದಲೇ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆತ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರ-ಮೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ “ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ” ದಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗೆ—ಆ ಮೂಲಕ ಇದಿ ಕಾದಂಬರಿಗೆ—ಯಾವ ಬೆಲೆ ಎಂಬುದು ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ‘ಇದೊಂದು ಸಾಧಕನ ಕಥೆ, ಸಿದ್ಧನದಲ್ಲ’ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಮೊದಲಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧಕನೆ ಇರಲಿ, ಸಿದ್ಧನೆ ಇರಲಿ, ಅವನು ಮೊದಲು ಬದುಕಿ, ಸಜೀವವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರು ನಿಲ್ಲುವ ಕಾಲುಳ್ಳವನಾಗಿರ-ಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಡಿರಬಹುದಾದ ಅಥವಾ ಕಾಣಬಹುದಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರತೀಕಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇಡಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಪಾತ್ರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಪಾತ್ರವಾದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ. “ಆದರ್ಶಗಳ” ನಿರ್ಜೀವ ಹೊರೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ತುಸು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಓದಿ ನೋಡಿದರೆ, ಮೂರ್ತಿಗೆ ಈ “ನೀವನ” ಮೃತ” ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮೂರ್ತಿಯ ಗುಣಾವಗುಣ-ಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೇಖಕರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೇವೆಯೆ ಹೊರತಾಗಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೃತಿಯ ಮೇಲಿಂದಾಗಲಿ, ಆತನ ನೈಜವಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ-ವಾಗಲಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಮೂರ್ತಿಯು ಒಂದು ಸಜೀವ ಪಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಲೇಖಕರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವ ಅವಾಸ್ತ-ವತೆ, ಲೇಖಕರು ಆತನ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ “ಆದರ್ಶ” ಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇರಲಾರದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಲಾರದ ತ್ರಿಶಂಕುವಾಗಿ-ದ್ದಾನೆ. “ಗುರಿಬಿಡುವಾದ ಜೀವನದ ಎದುರು ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆ-ಗಳನ್ನೂ ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿ ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದ” ಎನ್ನುವುದೇ ಕಥಾವಸ್ತುವೆಂದು ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರ್ತಿ ಯಾವ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಇದು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಡೆದು ಬಂದುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದೇ ಆತನ ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ

ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲಗ್ನದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು (ಕಾದಂಬರಿ-ಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ) ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು, ಒಬ್ಬ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕಿಯು ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗೆ ಮನಸೋತವಳೆಂದೂ ಅವಳ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸೇವೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಾಗಬಿಡುವೆಂದೂ ಸಮಾಧಾನ ಹಚ್ಚಿ-ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಅವಳ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಮೂರ್ತಿ, ತನ್ನ ಮನಬಂದಂತೆ ಮದುವೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾ-ಯಿತು? ಇದರ ಮೂಲಕ ಯಾವ “ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚೋದನ ”-ವಾದೀತು? ಜೀವನದ ಆಳವಾದ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸಿ ಇದೆ?... ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರಬಹುದು, ಆದರ್ಶಗಳಿರ-ಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಆದರ್ಶ-ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಲಿ, ಸಾಧಕನ ಸಾಹಸದ ಉತ್ಕಟತೆಯಾಗಲಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಜೀವವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗಿವೆ. ಇಡಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥೆಗೆ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾದ ನಾಯಕನೇ ಬಣ್ಣದ ಮಾತು, ಬೆರಗಿನ “ಆದರ್ಶ” ಇವುಗಳ ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರ ಉಡುಪನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ ಬೊಂಬೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ಪುಟಗಳ ದೀರ್ಘಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಳಿದೀತು? ಅದರೂ ಮುನ್ನೂರು ಪುಟಗಳನ್ನೂ ಓದುಗ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿಯೇ ಮುಗಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ಮಾತು ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿಗೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ. ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರದು ಪಳಗಿದ ಕೈ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಸಮಂಜಸವಾದ ಕಥೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ವ್ಯರ್ಥ-ವಾಗಿ ಧಾರೆ ಎರೆದಂತಾಗಿದೆ. ‘ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ’ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಆಶಾಭಂಗ. ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲವರು ಹೀಗೆ ನಿರುತ್ತಮಗೊಳಿಸಿದರೆ ?

* * *

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಶ್ರೀ. ಗೋಕಾಕರ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆಯ ವಿಷಯ ಬರೆದುದರಲ್ಲಿ ‘ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವ ಗೌರವ ಮೂರೇ ಜನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ’ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ವಿಷಯ ಎಷ್ಟೋ ಭಾರತೀಯರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ಮೂವರೇ ಭಾರತೀಯರು, ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಓದುಗರಾರಾದರೂ ಟೀಕಾಬಿಡ್ಡವನ್ನು ಒರೆಯಿದ ಹಿರಿದು ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು !

ರೇಶನಿಂಗ್ ಅಕ್ಕಿ
ಸರಕಾರೀ ರೇಶನಿಂಗ್ ಕ್ಲರ್ಕ್‌ನ
ಹೆಂಡತಿ ನೆರೆಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಾಗ್ಗೆ
ಅ ಮನೆಯಾಳೆ, ಅಂದೆಯೆ ತಂದ 'ರೇಶನಿಂಗ್
ಅಕ್ಕಿ'ಯನ್ನ ನೊರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು
ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ರೇಶನಿಂಗ್

ಕ್ಲರ್ಕ್‌ನ ಹೆಂಡತಿ ಅಶ್ವರ್ಯದಿಂದ
ಕೇಳಿದಳು :
“ಇವೇನೇ ರಂಗಕ್ಕಾ, ಇವೆಂಥಾ ಕಾಳಾ?”
“ಅಕ್ಕಿ, ಅಂತ ಕೊಡತಾರಂತೆವ್ವಾ ಇವನ್ನ,
ನಿಮ್ಮವರು ಇರೂ ಸರಕಾರೀ ಅಂಗಡಾಗ್ಗೆ!”
“ನಮ್ಮವರು ಮನಿಗೆ ತರೂ ಅಕ್ಕಿ

ಅಕ್ಕೀನೇ ಇರತಾವೆವ್ವಾ, ಹೀಂಗೇನೂ
ಇರೂದಿಲ್ಲ!”

“ನಿಮಗೇನೆವ್ವಾ; ನಿಮಗೆ ಪುಳಟ ಸಿಗ-
ತಾವ! ನಮ್ಮಾಂಗ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಟ್ಟು ತರತಿ-
ದ್ದರ ನಿಮಗೂ ಇಂಥಾವೇ ಸಿಗತಿದ್ದು?”

* * *

ಡಾಕ್ಟರರ ಪ್ರಥಮೋಪಾಯ

“ಡಾಕ್ಟರ್, ಬಾಂಬಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ
ಮೇಲೆ ಹಾರಿದಾ ಅಂತ ತಿಳಿರಿ! ಆಗ
ಕೊಡಲೇ ನಿಜವು ಏನು ಮಾಡತೀರಿ?”

“ಮೇಲೆ ಹಾರಿದಂವ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳತಾನೋ
ಇಲ್ಲೋ ಎಂಬುದನ್ನ ನೋಡತಾ ನಿಲ್ಲತೀನಿ!”

ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಲೆಕ್ಕ

(ಕಿರಿಯರಿಗಾಗಿ)

ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ!

ಒಂದ ಣನೆ ತಿಂದೆ,
'ಉಳಿದುವೆಷ್ಟೋ!' ಎಂದೆ.
ಒಂಬತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಣ್ಣ
ತಾನು ತಿಂದನೊಂದು ಹಣ್ಣು!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೧

'ಉಳಿದುವೆಷ್ಟು ಅಕ್ಕಾ?'
ಎನಲು ಮಾಡಿ ಲೆಕ್ಕಾ,
ಎಂಟುಹಣ್ಣು ಇರುವುವೆಂದು
ಗಂಟಲೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟೊಂದು!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೨

ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಬಂದೆ,
'ಎಣಿಸು ಹಣ್ಣು!' ಎಂದೆ.
ಏಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವುವೆಂದು
ಹೇಳಿ ಸುಲಿದು ತಿಂದನೊಂದು!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೩

ಮಾವ ಮನೆಗೆ ಬಂದ,
'ಅಬ್ಬ ಹಣ್ಣು!' ಎಂದ.
ಅರು ಇರುವುವೆಂದು ಎಣಿಸಿ
ತಿಂದನೊಂದು ನನಗೊಳಿಸಿ!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೪

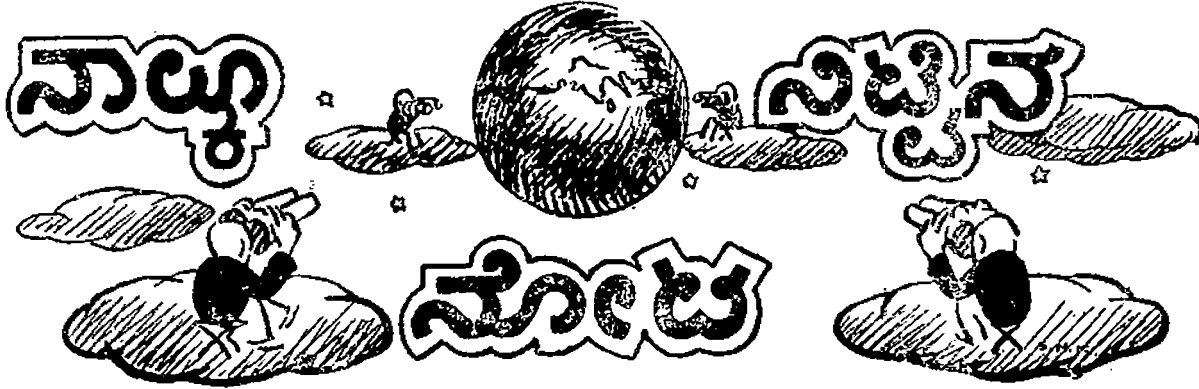
ನಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನೋಡಿ
ಅಳಲು ಹಣ್ಣು ಬೇಡಿ—
'ಐದು ಇವೆ, ಅಳುವ ತಮ್ಮ;
ಒಂದು ಕೊಡೇ!' ಎಂದಳಮ್ಮ.
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೫

ಉಳಿದ ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿಯದೆ
ಕಿಟ್ಟಿನನ್ನ ಕೇಳಿದೆ.
'ನಾಲ್ಕು' ಎಂದು ಕಿಟ್ಟಿ ಕಿಟ್ಟಿ
ಇಡಿಯೊಂದು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿ!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೬

'ಇನ್ನೆಷ್ಟಿವೆ ಹೇಳು'
ಎನಲು ಕುಂಟಿ ಕಾಳು,
ಮೂರು ಇರುವುವೆಂದು ನುಡಿದ;
ಅದರೊಳೊಂದ ತಿಂದು ನಡೆದ.
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೭

ಉಳಿದುವೆರಡ ತಂದು,
ಗಿಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿನೊಂದು;
ಉಳಿಯಲೊಂದೆ ಒಂದು ಹಣ್ಣು
ಸುಲಿದು ನುಂಗಿ ನಿಂತೆ ನಾನು!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೮

ದತ್ತ ಮರಳಿ ಬಂದ,
'ಹಣ್ಣು ಎಲ್ಲಿ?' ಎಂದ.
'ಹೋದುವೆಲ್ಲ, ಏನು ಇಲ್ಲ!'
ಎನಲು ತಿಂದ ದತ್ತ ಹಲ್ಲ!
ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ದತ್ತ—ನನಗೆ—
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹತ್ತ! ೯

ಅ. ಕ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯-೨೦ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಐದನೆಯ ಅಧಿವೇಶನವು, ಮದ್ರಾಸಿನ 'ಸ್ವದೇಶ ಮಿತ್ರನ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ತಪ್ಪೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ 'ನವಭಾರತ' ಸಾಪ್ತಾಹಿಕವು, ಅತಿ ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನಾಂಕವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪೂರ್ವಿಯಾದ ವಿವರಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ ಮಹದುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ದೊರೆತದ್ದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಇವುಗಳಿಗಿದ್ದ ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿ-ಧೋರಣೆಗಳು ಕೂಡ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಮುದ್ರಣ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದ, ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಜಾರ್ಜಿರಾತುಗಳ ಆಶ್ರಯ—ಇವೆಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿವೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಬಹುದಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ

ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆಗಳಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಜೊತೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳೂ ಇವೆ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ವಿ. ಎಸ್. ಕುದ್ವರು ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು—ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿದುದು ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ: 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಂದು ಯಾವುದೆಂದರೆ,

'ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಅದನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿರಿಸುತ್ತವೆ' ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಕುದ್ವರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವಿಕೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಡಿದು ಹೋದುದಕ್ಕೆ, ಇಡೀ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಸೇವೆ-ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಯಾವುದೊಂದು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಜನರ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಒಂದಾದ ಹೊರತು, ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಲಾರದು. ಇದು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೊಂದರೆ ಎನ್ನಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವೆನ್ನಿಸುವುದು. ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಪೊಲಾಂಡ್ ದೇಶವನ್ನು ಜರ್ಮನಿ-ರಶಿಯಾಗಳು ವಿಭಜಿಸಿದಾಗ, ಮಿಕ್ಕ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಅದ ನೋವು-ಮೈಲಿಗೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಚ್ಛೇದದಿಂದಲೂ ಆಗಬೇಕಾದುದು—ಭಾರತವು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ.

ಕಡಿದು ಬಿದ್ದುದರ ಕಷ್ಟ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೀಗೆ ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀ. ಕುದ್ವರವರು ಹೇಳಿದ: ಎರಡನೆಯ ತೊಂದರೆ—ವ್ಯವಹಾರ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಾವ—ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದು. ಮಂಗಳೂರು ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ, ಮಂಗಳೂರು-ಮದ್ರಾಸುಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯವಹಾರಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು; ಕಾರವಾರ ಮುಂಬಯಿ-ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದರಿಂದ, ಕಾರವಾರ-ಮುಂಬಯಿಗಳ ಸಮುದ್ರ-ಮಾರ್ಗವೇ ಸಾಕು—ಹೀಗೆ ಸರಕಾರದ ಧೋರಣೆ. 'ಮಂಗಳೂರು-ಕಾರವಾರಗಳೆರಡೂ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಟ್ಟಣಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಸೌಕರ್ಯವಿರಬೇಕು' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ—ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆದರೆ ಪತ್ರಿಕಾವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು

ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಪತ್ರಿಕಾ ವ್ಯವಸಾಯದ ಜೀವನತತ್ತ್ವವಾಗಿದೆ. ಧಾರವಾಡದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಿಂತ ಮುಂಬಯಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಜಾಪುರದ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಮುಂಚಿತ ಮುಟ್ಟುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವು ಬೆಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಂತವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟದೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರ ಸರಕಾರಾಗಲಿ ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರಾಗಲಿ ತಂತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬರಕೂಡದಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ! ಬೀರಬಲ್ಲನಂತಹನು ಒಬ್ಬ ಅರಸನನ್ನೆ ರಮಿಸಿದನಂತೆ— ಆದರೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಹತ್ತಾರು ಅರಸುತನಗಳನ್ನು ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳಬೇಕು— ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಾಳಿನಿಂದಲೆ ವಿರಮಿಸಬೇಕು!

ವ್ಯವಹಾರಿಕ ತೊಡಕು

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ತೊಂದರೆಗಳೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆ ಆಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾತುಗಳು ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಂತದವರೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದೆನಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಧಾರವಾಡ-ಮೈಸೂರವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲು ಕೂಡ ಕಾರಣವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೆ ಬಳಕೆ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಗಳಿಕೆ; ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ಬಾಳಿಕೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಮನಗಾಣಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ದುಾಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲವಲ್ಲದೆ, ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯುವಂತಲೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಘೋರ ವಿಸತ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲಿ. ಮಿಕ್ಕ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ತೊಡಕುಗಳಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಸುಸಾರವಾಗಿ, ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲವಾಗಿ 'ನಿವಾರ್ಯ' ಎನ್ನಿಸಬಹುದಾದುವುಗಳೆ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ತೊಂದರೆಗಳು 'ಅನಿವಾರ್ಯ'ವಾಗಿವೆ. ಏಕೀಕರಣದಿಂದ ಇವು 'ನಿವಾರ್ಯ' ಎಂದೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ:— ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಕರ್ನಾಟಕವಿದೆ, ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕವಿದೆ, ಇದಲ್ಲದೆ ಕಿರುಕುಳ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಮಹತ್ತ್ವದ ಮಾತೆಂದರೆ, ಒಂದು ಕರ್ನಾಟಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ' ಎಂದು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಪತ್ರಿಕಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದುದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆ ಆಗಿದೆ.

ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಲಹೆಗಳು

ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ತೊಡಕು-ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಕೂಡಲೆ

ಯಾವುಗಳನ್ನು ನಾವು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಹವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಲಿಪಿಸಂಸ್ಕರಣ, ಪತ್ರಿಕಾವ್ಯವಸಾಯದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ತಬ್ಬಿಕೋಶ, ಮತ್ತು ವಾರ್ತಾವಿತರಣ ಮೊದಲಾದ ಅಗತ್ಯದ ಮಾತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಭವಿಕರ ಮತ್ತು ತಜ್ಞರ ಉಪಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದೆ. ಈ ಉಪಸಮಿತಿಗಳು ಬೇಗ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವವೆಂದು ನಾವು ಹಾರಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಅನುಭವದ ಪುನರುಕ್ತಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ ಮುಂದಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಹಿಂದಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ನೆನಪು ಆಗುವ ಪರಿವಾತ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಗಾಗದೆ ವರುವರುಷಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವು ಪ್ರತಿ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬರಲಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪತ್ರಿಕಾವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುನ್ನಡೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೆ ನೋಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯೂ ಉಳಿಯಲಿ. ಕೊನೆೆಯಾಗಿ, ಈ ಉಪಸಮಿತಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತರಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು (News Papers) ಕೇವಲ ವೃತ್ತವನ್ನು ನಮೂದಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಾಗಿಯೆ ಉಳಿದಿವೆ. ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ನಮ್ಮವುಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಾದರೂ 'ವಿಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆ' (Views—Paper) ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ್ಯ ಇನ್ನೂ ಒದಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ವಿಚಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಮಾನಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಂತರಪ್ರಾಂತೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವೂ ಇದೆ. ಈ ನಿಷಯವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಲೀಗದ ಲಾಲಸೆ

ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗದ ಧೋರಣೆಯು ಇತ್ತೀಚೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಅಥವಾ ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ, ಎನ್ನೋಣ. ಲೀಗ ಎಂಬುದು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಅಪರನಾಮಧೇಯ. ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆ ಲೀಗದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಲಂಡನಿನ 'ನ್ಯೂಜ್ ಕ್ರಾನಿಕಲ್' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊರಗೆಡುಪಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಿನಾ ಇವರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಕೆಲ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ಅಷ್ಟೆ ಬೇದ ನಮಗೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಅವರ ಸಾಹಸ—ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶವು ಅವರನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದರೇನು? ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಇದ್ದುದು ಕೇವಲ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮಾತ್ರ. ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವು ದುರಭಿ-

ಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಲೇಬೇಕು. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಇಲ್ಲಿಯ ಉಳಿದು, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳ ನಡುವೆ ಬಡಿದಾಟ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಬೇಕು' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಜಿನಾ ದೊರೆಗಳು! ಅದಕ್ಕಾಗಿ—ಪರಕೀಯರ ಸೈನ್ಯಬಲದ ಭಯಚ್ಯುತದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ—ಇವರಿಗೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವಾದರೂ ಉಳಿದಿದೆಯೆ—ಎಂದು ಸಂದೇಹ ಬರುವಂತಿದೆ.

ಹೇಡಿತನದ ಹಗಲು-ಗನಸು

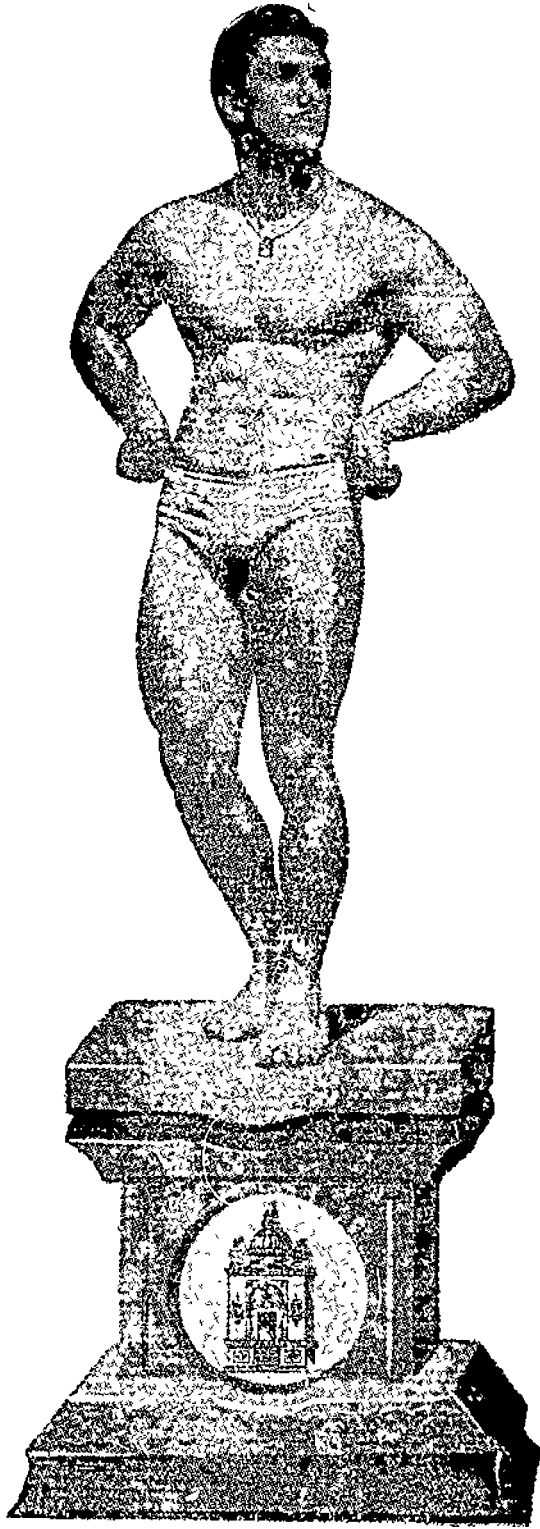
ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಮನದೊಳಗಿನ ಕಿಲ್ಬಿಷವೆಲ್ಲ ಹೊರಬೀಳಲು ಸಬಲವಾದ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸರಾಯ ವೇವೆಲ್‌ರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದೊಳಗಿನ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಹೆದರಿಸಿವೆ. 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಅಖಂಡವಾಗಿದೆ, ದೇಶದ ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಸಹಕಾರವು ಕೊನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅವಶ್ಯ! ಈ ಎರಡು ಮಾತುಗಳು ಲೀಗದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯ ಒಳಬೇನೆಯನ್ನೇ ಬಯಲಿಗೆಳೆದಿವೆ. ಒಂದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಅಶಕ್ಯವಾಗುವುದು; ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ 'ಇಚ್ಛಾ' ಬೆಳೆಯುವುದು. ಇವೆರಡಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಲೀಗದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ—ಆರ್ಥಾತ್, ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಕ್ಕೆ—ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಇದು ಒಂದು ಹೆದರಿಕೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ, ಸರಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಂಬಿದ ಕೆಲವು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ತಾವು [ಎಂದರೆ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು] ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರೆಂದರೆ? ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ—ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಹಿಂದುಗಳು ದೇಶದ ಈ ವಿಚ್ಛೇದನವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ? 'ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಜರಿಬ ಕೊಡುವ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ನಗೆಗೀಡಾದ ಮಾತಲ್ಲವೇ? ಹಿಂದುಗಳ ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ 'ಬ್ರಿಟಿಷರು ಉಳಿಯಲಿ' ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರವೇ ಸಾಹೇಬರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಜೀವನಧ್ಯೇಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಹೆದರಿಕೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ, ಜಿನ್ನಾ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಂತದ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಧೈಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ, ಅಂತಹ ಧೈರ್ಯವಾದರೂ ಬಂದೀತು ಹೇಗೆ?

ಡಾ. ಲತೀಫರ ಹಿತೋಕ್ತಿ

ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಡಾ. ಲತೀಫರೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಬಂಧುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಿನಾ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಯಾವ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನೂ ಒಪ್ಪ ಕೂಡದು, ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!' ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ತಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿಮಾನತೂನ್ಯತೆಯನ್ನೆಲ್ಲದೆ ಹೇಡಿತನವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿದಂತಾಗುವುದು. 'ದೇಶವು ಹಾಳಾದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹಿಂತನವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ನಡೆಯಿಸಿದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು' ಎಂಬ ದೀನ—ದುರ್ಬಲ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಜಿನಾ ಅವರದು. ಅಷ್ಟೇಕೆ? ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಕೆಂದೂ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಟವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ನಡೆಯುವಂತಿದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ದೊರಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಚಳವಳಿವನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹೇಬರ ಸ್ವಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಿತವಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ದೊರೆತರೆ ಅದನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಲಿ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನದ ಗಾಳಿಗೋವುರ ತೂರಿಹೋಗಬಹುದಲ್ಲ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ! ಇಂತಹ ಮುಂದಾಳುತನದಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹಾರಿಸಿಯೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಡಾ. ಲತೀಫರ ಇಂಗಿತವು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ, ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಷುಸಲ್ಮಾನ್ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಲೆ ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕಂತಹದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಅ. ಕೆ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೇಕೆಂದೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಜನತೆಯನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಬೇಕೆಂಬ ಸರ್ವಸಮ್ಮತ ಮಾತನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಜನತೆಯನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಒಂದು ಉಪಕಾರವೆನಿಸುವುದು. ಇತ್ತ ಧಾರವಾಡದವರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದು, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಅದೇ ಗುರಿಯುಳ್ಳ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಡನೆ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ತಿಂಗಳ ವೇಲಾದರೂ, ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ! ಜನತೆಯನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಲು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮುಂದಾದರೆ, ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮುಂದಾಗುವ ಅಪಹಾಸ್ಯವೆನಿಸಿತಿ ಒಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಾರಾಯಿಸೋಣ

ಶಿಲಾಪ್ರವಂಗ

SHILAPRAVANG

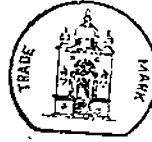

ಯಾ ವು ದೇ ನಿ ಧ ನಾ ದ
ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಬಳಲಿರುವ
ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ, ಮಿದುಳು,
ರಕ್ತ, ವೀರ್ಯಗಳಿಗೆ,
ಈ ಯಾ ಸ ವಸ್ತು ಹೋಗ-
ಲಾಡಿಸಿ ತಂಪು ಕೊಟ್ಟು,
ತರೀರದಲ್ಲಿ ನವಜೈತನ್ಯವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಜೀವಧವು.

ಶ್ರೀಧೂತಪಾಪೇಶ್ವರ
ಪನವೇಲ, ಲಿಮಿಟೆಡ್.

ಪನವೇಲ

ಕುಲಾಬಾ

SHRI DHOOTAPAPESHWAR
PANVEL Ltd., PANVEL.

ಮೇ ೧೯೪೪

ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು

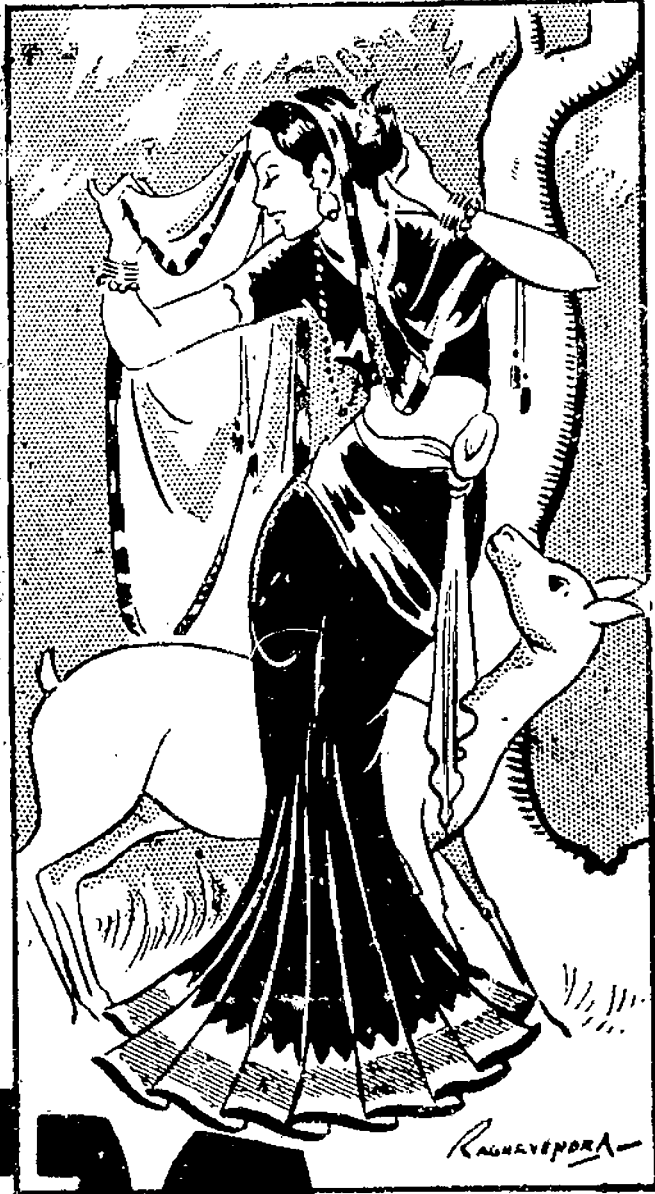
‘ಶ್ರೀರಂಗ’

‘ನೆಗಳೂರು ರಂಗನಾಥ’

‘ಭಾರತೀಸುತ’

ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ,

ಜಿ. ವೆಂಕಟರಾವ

ಪ್ರಯಾಸ

ಬೆಲೆ ಆರುಪಣೆ

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ನಾ. ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪-೪-೦ ಮೈ. ಪಿ. ಯಿಂದ ೪-೪-೦ ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೬ ಆಣೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಜಿಟಿಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು

೬ನೆಯ ವರ್ಷ	ಮೇ ೧೯೪೪	೧೨ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ
-----------	---------	--------------

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

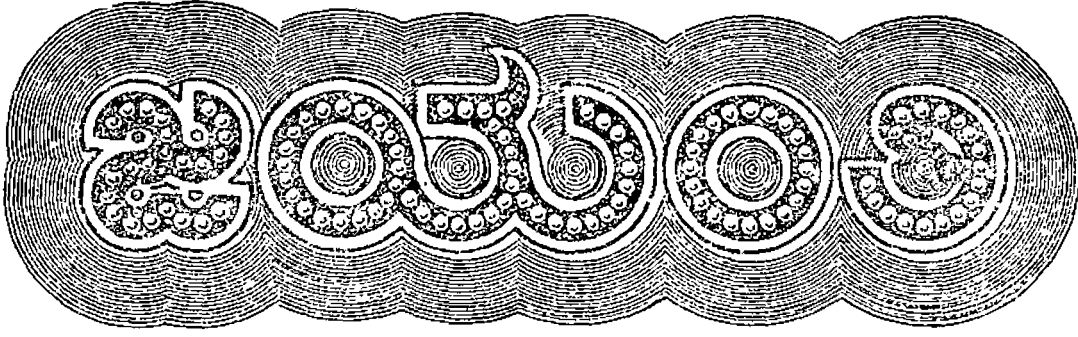
ಒಗೆದು ಬಾ! (ಕವನ)		ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್. ವಿ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ಭದ್ರಾವತಿ	೪೪೯
ಸಂಪಾದಕೀಯ		ಸಂಪಾದಕರು	೪೫೦
ಮಂಗಳನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ		‘ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ’	೪೫೧
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ರಸಿಯಾ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ)		ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಕೆ. ಜಮಖಂಡಿ, ಧಾರವಾಡ	೪೫೨
ಬಕಾಸುರ ಅಥವಾ ಬರದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ (ಏಕಾಂಕ ಧ್ವಜ)		‘ ಶ್ರೀರಂಗ ’	೪೫೩
ಜೇತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೀನಾ (ಲೇಖಾಂಕ ೬)		ಶ್ರೀ. ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೪೫೪
ಬೇವರ್ಮಿಂತು ಹಳಿಬಾಡಣ್ಣಾ! (ಕವಿತೆ)		ರವರಂದಾ ಮೂರಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೪೫೫
ನಾನಿಯ ನೆನಪುಗಳು (ಪಾಂಪತ್ಯದ ಸರಸ-ವಿರಸ)		ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಧಾರವಾಡ	೪೫೬
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಯ ಗತಿ! (ವಿಚಾರ ಪ್ರಜೋದಕ)		ಶ್ರೀ. ಜೆ. ವೆಂಕಟರಾವ್, ರಾಂತಿನರ್ಥಕ ಶಾಲಾ	೪೫೭
ಮರ್ತ್ಯದಂಚಿನಲ್ಲಿ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ ಕಡತೋಕಾ	೪೫೮
ರುಗ್ಗ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು, ಉಗಾರ	೪೫೯
ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ. ಕಡತೋಕಾ	೪೬೦
ಹೊಸಹಾದಿ (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಥೆ)		ಶ್ರೀ. ‘ ಭಾರತೀಸುತ ’ ಕೊಡಗು	೪೬೧
ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ (ನಿಮಿಶಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು)		‘ ವಿಹಾರಿ ’	೪೬೨
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ			೪೬೩
ಹಳ್ಳಿಗರ ರಸಜೀವನ (ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ)		ಶ್ರೀ. ಶಿವೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡಮನಿ, ನವಿಲೂರು	೪೬೪
ನಾಲ್ಕೂನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ		‘ ಸಿರಿಕ್ಷಕರು ’	೪೬೫

ಜಯಂತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏಜಂಟರು ಬೇಕು !

★

ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಾರವಾರ, ಸಾಗರ್, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಇಳಕಲ್ಲು, ಬೈಲಹೊಂಗಲ, ಸಂದಗಡ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪುರ-ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಏಜಂಟರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದವರು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ: ‘ ಜಯಂತಿ ’ ಧಾರವಾಡ.

ಸಂಪುಟ ೬

೧ ನೆಯ ಮೇ ೧೯೪೪

ಸಂಚಿಕೆ ೧೨

ಒಗೆದು ಬಾ !

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್. ವಿ. ಕಾನೇರಮ್ಮ, ಭದ್ರಾವತಿ

ಒಗೆದು ಬಾ, ಜಡತೆಯನು ಬಗೆದು ಬಾ,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಡನೆ— ಓ ನಾಡುಗಳೆ!
ಬರಗಾಲ ಬೇಗೆಯನು ನಂದಿಸಲು ಬಾ,
ಶಾಸನದ ಕತ್ತಲೆಯ ಕುಂದಿಸಲು ಬಾ,
ಕರ್ಮದಾ ಹಣತೆಗಳ ಬೆಳೆವಳಿಗೆ ಬಾ !

ಬರಿದಾಯ್ತು ಬರದಿಂದ ಭರತಭೂಮಿ,
ಬತ್ತಲಿದೆ ನಾಡುಗಳ ಬಲದ ಗುಮ್ಮಿ,
ಬೆದರಿಸಿದೆ ಪೈಶಾಚ್ಯ-ಚಿಲುಮೆ ಚಿಮ್ಮಿ !

ಹರಡುತಿದೆ ಬರದೊಡನೆ
ಬಡಬಾಗ್ಗಿಯಿಂದದಲಿ ಷಾತಿಯಿರಿಯು ;
ಮುಸುಕುತಿದೆ ಜನತೆಯನು
ಹಿರಿಮಂಜಿನಿಂದದಲಿ ಹೇಡಿತನವು ;
ನುಂಗುತಿದೆ ಕರ್ಮವನು
ಹೆಬ್ಬಾವಿನಿಂದದಲಿ ಶಾಸನದ ಭಯವು |
ಮಳೆಯಾಗಿ ಮರ್ಮವನು ತೊಳೆ-ತೊಳೆದು ಬಾ,
ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಹೇಡಿತನ ಸಿಡಿ-ಸಿಡಿಸಿ ಬಾ,
ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳ ಹರಿ-ಹರಿಸಿ ಬಾ !

| ಈಗಲೇ ಕೊಳೆಕೊಳೆಸಿ ಬಡಹುಟ್ಟಿ ಕಡೆಗಣಿಸಿ
ಕೊಲ್ಲುತಿದೆ ಸೋದರರ ಲೋಬಿತನವು ;

ಹಿಡಿದುಹಿಡಿದು ಮಣ್ಣಿನ ನಾಡುಗಳ ಗತಿಗೊಡಿಸಿ
ನುಂಗುತಿದೆ ನಾಯಕರ ಸೆರೆಮನೆಗಳು ;
ನೀತಿಯಡಿ ಮುಳ್ಳೆಳೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಡನೆ ತುಳಿದು
ಮೆರೆಯುತಿದೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-ದೇಶಾಳವು !
ಬಾ ತಾಯಿ, ಉಸಿರಾಗಿ ಮೃತುಂಬ ಬಾ ;
ಕರುಣದಾ ಮಿಂಚಾಗಿ ಬೆಳಕಿತ್ತು ಬಾ ;
ಬಿಡಾರ್ಯಮನಿಯಾಗಿ ಸುಖಹಂಚಿ ಬಾ ;
ಕ್ರಾಂತಿಯಾಯುಧವಾಗಿ ಸೆರೆ ತರೆದು ಬಾ ;
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಡನೆ ತೊಡಿಕೊಡಿಸಿ ಬಾ—
ನಾಡ ಕೊಡಿಕೊಡಿಸಿ ಬಾ ;
ದೀಡ ಬೆಳ-ಬೆಳಸಿ ಬಾ !

ಬಂಡೆಭೂಮಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ತಾಯ್ತನವ ಹರಿಹರಿಸಿ,
ನಾಡಿನೆಡೆಯೆಡೆಗಳಲಿ ಹಸಿರುಹಚ್ಚೆಯ ಕೊಚ್ಚಿ,
ಬಾನಂಗಳದಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಗಳ ಬಿಡಿಸಿ,
ಮನೆಮನೆಗು ಕಾಳ ಮಣಿಮಾಲೆಗಳ ತೊಡಿಕೊಡಿಸಿ,
ಕಳೆದ ಕತ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಸಂತೆ ನೀ ತುಂಬಿ

ನಗೆಯ ಬಿರಿಮೊಗ್ಗಾಗಿ ಕಂಪೆರೆದು ಬಾ,
ಅನಂದದಲಿರಾಗಿ ತಂಪೊರೆದು ಬಾ,
ಶಾಂತತೆಯ ತವುರಾಗಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಬಾ,
ಒಗೆದು ಬಾ, ಜಡತೆಯನು ಬಗೆದು ಬಾ !

ಅರನೆಯ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯಿತು

ಈಗ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬದುಕಿ ಇರುವುದೆಂದರೆಯೇ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ಜನರಿಗೇ ಹೀಗಾಗಿರುವಾಗ, ಅವರಿಂದಲೇ ಬದುಕಿ-ಜೀವಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘ-ಗಳಿಗೂ ಪತ್ರ-ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೆ? ಎರಡು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವು ಕವಳವನ್ನೇ ದೊರಕಿಸುವುದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಬಹು-ಸಂಖ್ಯಾಕರಿಗೆ ಕಠಿಣವಾಗಿರುವಾಗ, ಪತ್ರಿಕೆಯಂತಹದು; ಪುಸ್ತಕ-ವಂತಹದು? ಅದರೂ ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಮಹಾ-ಜನರ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದ, ಜಯಂತಿ ಬದುಕಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ಇದೇ ಮೇ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಜಯಂತಿ ತನ್ನ ಅರನೆಯ ವರ್ಷವನ್ನು ಮುಗಿಸಿತು; ಮುಂದೆ ಏಳನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ—ಇದ್ದು ಬ-ರಲ್ಲಿಯೇ—ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಅರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿಗೆ ಅಡಿಸಿದ ಕುತ್ಸ ಅಳತೆಯಿಲ್ಲ ದಷ್ಟು. ಕೇವಲ ಜೀವ-ಸಾವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಹೋರಾಡುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಿತೆಂದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆಯೆಂದರೆ ಕಾಗದದ್ದು. ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹನ್ನೆರಡರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಮೇಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಗದವು ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋಯಿತು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ: ಈ ಸಲ ಚಂದಾಹಣವೆಂದು ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಗದ ವೊಂದೇ ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳಿತೆ; ಮಿಕ್ಕ ವೆಚ್ಚದ ಹೊರೆಯೆಲ್ಲ ಸಂಚಾಲಕ ಮಂಡಲಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದರೂ ಸಂಚಾಲಕ ಮಂಡಲಿ ನಿರಾಶನಾದಿಯಾಗಿ ಕೈಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿಲ್ಲ; ಜಯಂತಿಯ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಜೀವಿತದ ಅವಶ್ಯ-ಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬುನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿರಿಸಿ, ನಷ್ಟ ಸಹಿಸಿಯಾದರೂ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವುದಾಗಿ ಅದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಅಭಿನಂದನೆಗಳು

ಎಂದಿನಂತೆ ಹಲವು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಭರಿತ ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ಕವನ, ಹರಟೆ, ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಂದ ಜಯಂತಿಯ ಅಂತರಂಗದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅದರದ ವಂದನೆ-ಗಳು ಸಲ್ಲಲಿ! ಚಂದಾದಾರರಿಂದ ಈ ಸಲ ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮಗೆ ನೆರವು ದೊರೆಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ನೆರವು ಅವರಿಂದ ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ 'ಜಯಂತಿ' ಏಳನೆಯ ವರ್ಷದ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡಲು ಎದೆನಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದು ಇಲ್ಲವೊ! ಚಂದಾದಾರರಿಂದ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗುವ ಕೈಕುತ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಜಯಂತಿ ಬದುಕಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷ ನಷ್ಟದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಎನ್ನೋ ಕಡಿಮೆಮಾಡುವಂತೆ ಚಂದಾದಾರ ವರ್ಗವು ಸಹಕರಿಸದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸದ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ. ವಿ. ವೈ. ಜತಾರ ಅವರು, ಜಯಂತಿಯ ಸಮಯನಿಷ್ಠತೆಗಾಗಿ ಸಕ್ರಿಯ ಸಹ-ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಯೂ ಮೇಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುವದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹತ್ವದ ನೆರವಿಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಏಜಂಟರಿಗೆ ನಾವು ಈ ಸಲ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕನಿಕನು ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ. ಅದರೂ ಜಯಂತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಏಜನ್ಸಿಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ, ನಮಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಏಜಂಟರ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಮನವಾರೆ ಸ್ಮರಿಸುವೆವು. ಒಂದು ಮಾತು: ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಖಾ ಕಚೇರಿಯನ್ನು, ಯಾವ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ—ಕೇವಲ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ—ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ನಮಗೆ ಘನವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಮನ್ ವೈ. ಬಿ. ಕೆಂವೇರೇರ ಮತ್ತು ಅವರ ತರುಣ ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ. ಸೋಮನಾಥ ಅವರ ಉಪಕಾರವು ಪುನಃ ಪುನಃ ನೆನೆಯುವಂತಹದು.

ನಾಲಕ್ಕಾಣಿ ಚಂದಾ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ

ಕಾಗದ ಕೆಂಟ್ರೋಲ್ ದರಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಸಂಭವ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳ್ಳ, ಪೇಟಿಯೇ ನಮಗೆ ತರಣು. ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣಕೊಟ್ಟು ಕಾಗದ ತರುವ ಸಂದರ್ಭ ನಮಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈಗಲೂ ನಮಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೈದರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಬೀಳುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಷ್ಟ ಸಹಿಸಬೇಕಾದುದು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಮಾತು. ಈ ನಷ್ಟದ ಹೊರೆಯ ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ಚಂದಾದಾರರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊರಬಹುದೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯಿಂದ, ನಾಲಕ್ಕಾಣಿ ಮಾತ್ರ ಚಂದಾಹಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದಾದಾರರು ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಎಂದಿನಂತೆ ಸಹ-ಕಾರಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿಕೆ.

ಹೊಸ ವರ್ಷ

ಹೊಸ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿಯ ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಂಗರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿದೆ. ಹೊಲಿಗೆಯ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವಾಚಕರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಹೊಸವರ್ಷದ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಲೇಖನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆವು. ಲೇಖನವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂಪಾದಕೀಯ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೂ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೊರತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತುಂಬ ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ಕಾಗದದ ಬರಗಾಲದ ಕೊನೆಯಾಗುವ ತನಕ ನಮ್ಮ ಆಶೆಗಳು ಈಡೇರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದುವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲೇಖನ ಬಯಸುವ ಓದುಗರೂ, ಬೇಗನೆ ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವ ತರುಣ ಲೇಖಕರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಏಳನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಬಳಿಯುವಂತೆ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿ ಕರುಣೆಯ ಹರಕೆ ಕೊಡಲಿ! —ಸಂಪಾದಕರು

೧. ಜಾತಿಪರೀಕ್ಷೆ

'ಯುದ್ಧಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮಂಗಳಾಯನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕೆಲವು ಅವಿಲಪ್ತಜನರು ಮುಖಂಡರು ಮಂಗಳಾಯನಿಗೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯವಾದುದರಿಂದ ಮಂಗಳಾಯನು ಅಧಿ-ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವವನಿದ್ದಾನೆ.

೧. ಮಂಗಳಾಯನು ತನ್ನ ಜಾತಿಯ ವಶ-ಯಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದರೆ—
೨. ಈಗ ವಿನಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರದೇ ಒಂದು ಪಟಾಲಂ ಮಂಗಳಾಯನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಯಾಕೆಂದರೆ—
೩. ಜಾತಿ-ಜಾತಿಯವರದೇ ಒಂದು ಪಟಾಲಂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಗಳ (ಯುದ್ಧವನ್ನು) ಡಲು ಶಕ್ತನಾದ, ಇದಲ್ಲದೆ—
೪. ಇಂತಹ ಜನರಲ್ಲಿ ರಣಾಂಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ-ದಾಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಜಗಳವೂ ಕಡಮೆ-ಯಾಗಬಹುದು, ಮತ್ತೂ—
೫. ಯುದ್ಧಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜಾತಿ-ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಎಂದು ಶಿಟ್ಟಿನ ಬಿರುದು-ಪದವಿಗಳನ್ನು ಬೇಡಬಹುದು, ಅದರಿ—
೬. ಒಂದು ಕರಾರು ಮಾಡ್ತೇ... ನಮ್ಮ ಜಾತಿ-ಯವರಿಗೆ ನಮ್ಮ-ನಮ್ಮದೆಯ ಜಗಳದ ರೂಢಿ ಇದ್ದು ದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಗಳೂ—

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯಿದೆ !
ಮರಿತವಾಗಿ ಒಂದಿವನೂ ಕಾಯಿದೆ !!

೨. ಮಂಗಳಸೂಚನೆ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದೆ-

ಯಜ್ಞ ? ಈ ರಜ್ಜು ಎದುರು ಮಂಗಳಾಯನು ತನ್ನ ಅನುಭವಪೂರ್ಣವಾದ ಲೇಖನ ಸಾಕ್ಷ್ಯ-ವನ್ನು ಇಡಬಯಸಿದ್ದಾನೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ—

೧. ವಾರ್ತಾಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸುದ್ದಿಗಳು ಏಕರೂಪವಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರಬೇಕು; ಆ ರೂಪವು ನೇರವಾದ್ದಿರಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಇಂತಹ ವಾಕ್ಯವಿರತಕ್ಕದ್ದು; 'ಕಳೆದ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಶತ್ರುಗಳ ಕಾಲ್ತೆಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುಗೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವಾಯಂವನ್ನು ಜಗ್ಗಿ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಬಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಶತ್ರುಸೈನಿಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕಾಣಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶತ್ರುವು ತನ್ನ ಜೀವದಿಂದ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಿನಾಲು ನಮ್ಮ ಬಯಲುಗಳು ಅವರ ಶಿವಿರ-ವನ್ನು ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ಯಿಸುತ್ತಿವೆ!'

ಈ ಭಾಷೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೂಢವಾದ ಅಂಗೇ-ಕನ್ನಡವಾದುದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜ್ಯೆ ಶೈಲಿ ಎನ್ನಬೇಕಾಗಿ ಮಂಗಳಾಯನು ಮೃತುರಿಸಿ ಸಾರಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

೩. ಸರಳಸಿದ್ಧಾಂತ=ಮಂಗಳಬೆದ್ದಾಂತ

'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಎರಡು ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ?' ಎಂದೊಬ್ಬ ಅಖಿಲಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿ ವಾಚಕನು ಕನಿಕರದಿಂದ ಮಂಗಳಾಯನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಖಾಶ ! ಆ ವಾಚಕನಿಗೆ ಮೊದಲು, ಅದೇ ! ಮಂಗಳಾಯನ ಅಭಯ-ವಚನಕಿರಿಕೆ ಇದೆ. ಕೆ. ವಿ. ವಿ. ಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ; ಆ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಸ್ಥಾಪನೆ ತಪ್ಪಿದ್ದೆಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದ ಎಲ್ಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಉದಯಿಸಿಲ್ಲ.

ಎರಡು ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಂತಹ ಮಹಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಲವು, ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಮೂರು ತರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದರೂ ಆಗತು, ಎಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ-ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಎಂಬ ಪದದಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಆ ಮೂರು ತರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದರೆ—

- (೧) ಕರ್ನಾಟಕ-ಸಂಸ್ಥೆ
- (೨) ವಿಶ್ವ-ಸಂಸ್ಥೆ
- (೩) ವಿದ್ಯಾಲಯ-ಸಂಸ್ಥೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲ. ಅದೊಂದೇ ಸಂಸ್ಥೆ—

- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಅದೊಂದೇ—
- ವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ—ಸದರ—
- ಇತಿ ಬೆ. ಬೆ. ಧಾ.

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಶಿಕ್ಷಕ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ
ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯ, ಮೊಳಕೆ, ಮಿಠುನಾ,
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಮೊವಲುವೆ ದಾಸ್ತ
ಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ.
-ಕಲೆಯು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು-
-ಸುಮಾರು ೨೦೦-
ಒಂದು ಸಾವಿರ ಆರೇಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ
ವಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬೇಕು.
—ಕನಗಿರುವುದು.

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ:
ವಾಗ್ಗಿ ಅಂಶ ಬುಕ್-ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ರಸಿಯಾ

ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಕೆ. ಜನುಖಂಡಿ, ಧಾರವಾಡ

ರಸಿಯದ ಗೆಲುವಿನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹಲವರು ಹಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅದು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ರಸಿಯನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ; ಆಡಳಿತದ ಏರ್ಪಾಡಿನಲ್ಲಿದೆ !

ಜರ್ಮನಿ ರೈಕೋಸ್ಲೋವಾಕಿಯವನ್ನು ಜಯಿಸಿತು; ಹೆಸರು-ಹೊಂದಿದ ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶವನ್ನು ಬರಿಯ ಇಸ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ನೂಕಿತು. ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ-ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್‌ಗಳು, ನೀರಡಿಸಿದವರಿಗೆ ದೊರೆತ ನೀರ ಗುಟುಕುಗಳಂತಾದುವು. ಹಿಟ್ಲರು ತನ್ನ ಜೀವನಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಹಿರಿಯದಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಿರಬಹುದು; ಆ ಕನಸನ್ನು ನನಸನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೂ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ರಸಿಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೊಡನೆ, ಆತನಿಗೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಆರಿವು ಉಂಟಾಗಿರಲೇ ಬೇಕು. ವಸಂತಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದರೂ, ಹೇಮಂತ-ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ತಪ್ಪಿದುದಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಹಿಟ್ಲರಿನ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಕನಸು ತಿರುಕನ ಕನಸಾಯಿತು; ಬಯಕೆಗಳು ಬಯಲಾದುವು.

‘ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ರಸಿಯವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದುದು ಹೇಗೆ?’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಕೇಣಕುವುದು. ರಸಿಯವು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪ-ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕೊಕ್ಕಿರಿಸಿತು; ಹಲವು ಬಗೆಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ, ‘ಇದೊಂದು ಒಡೆಯದ ಒಗಟ’ ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ ವಿನ್ಸ್‌ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್‌ನಂತಹರೂ ಇದ್ದಾರೆ; ಅದರಂತೆಯೇ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅದರ ಅದ್ಭುತಶಕ್ತಿಯ ಬಗೆಗಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಾಣುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಒಗಟವಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ‘ಸಂಘಟನಾಶಕ್ತಿ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಸಮತೆಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಸ್ವದೇಶಪ್ರೇಮದ ನಿದರ್ಶನವಿದು!’ ಎಂದು ಕಂಡಿದೆ. ರಸಿಯವು ಇಂದು

ಸಂಘಟನಾಶಕ್ತಿಯ ಕೊನೆಯಂಚನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಅಸಾಧ್ಯವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಎನಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಎಂತಲೇ ತನ್ನ ಜನತೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಬಾಂಧವ್ಯದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ನೀರುಣಿಸುತ್ತಲಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಏನಿರುವುದು ಸಮತೆ ಬೆಳೆದು ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ--ಎಂದು ಯಾರೂ ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉತ್ಕರ್ಷವು ಆಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಮಗನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಬಹುದು; ಅದರಂತೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಮಗನೊಬ್ಬನು--ಯೋಗ್ಯತೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ--ಕೂಲಿ-ಕಾರನಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಲಿಕಾರರನ್ನು, ನಿತ್ಯಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುವ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಯವೂ ಬಾರದಂತೆ ಸರಕಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಜಾಣನಾದ ಮಗನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ, ಮಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಬಾಧೆಬಾರದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ನಿಜವಾದ ತಂದೆಯಂತೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರವು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದು. ಸಮಾನತೆ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಸೌಹಾರ್ದಗಳೇ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಗುರಿಯೆಂದು ಸಾರಿದ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ, ಮೇಲು-ಕೀಳಿಂಬುದು ಮರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯೇ ಜನಾರ್ದನ ನೆಂದು ಹಾಡುವ ಇಂದಿನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ಸ್, ನೈಟ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಗಗಳು ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿಯ ಅಡಿಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿರುವವು. ಭಾರತದಲ್ಲಂತೂ ಬಡತನದ ಬವಣಿ, ಸಿರಿವಂತರ ಸೊಕ್ಕು ಮಿತಿಮಾರಿ ನಿಂತಿವೆ. ಮುಂದೆ ಒದಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲು ಹಿಂದಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಡತನದ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತೊರೆದು ಸಂಬಳದ ಬೆಂಬತ್ತುವ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ

ಪೇರಳವಾಗಿರುವುದು. ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯು ಇಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಗೆಂದು ಇರದೆ ಅದೊಂದು ಬಹುಮಾನವೆಂದು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಒಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವು ದೊರೆತು, ಅವರನ್ನು ಗುರಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಮಿಕ್ಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವನ ಮಗನು ಬಡಪಾಯಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವವಿದೆ; ಆದರೆ ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಹೆದರಿಕೆಗೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲ. (ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ದೊರೆವುದಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.) ಇದನ್ನರಿತ ರಸಿಯನನು 'ರಸಿಯದ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ತನ್ನ ಜೀವಿತ' ಎಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಯೇನು? ರಸಿಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದಿನ ಸರಕಾರವು ಅಳಿದರೆ, ತನ್ನಿಗಿರುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಜೀವನಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಆತ್ಮವಿನಾಶವೇ ಆಗುವದೆಂದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರಸಿಯನನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೋಜಿಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಂದ ಮೇಲೆ, ಜರ್ಮನರನ್ನು ಅವರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಹುಡುಕುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಮಗನಿಸುವುದು.

ರಸಿಯನರು ತಮ್ಮ ಪಿತೃಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಿರುವರೆಂಬುದನ್ನೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕಟ್ಟಿರುವ ದುರ್ಗಮವಾದ ಕೋಟಿಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಂಡುಬಾಡಿತು. ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು, ರಸಿಯನ್ ಸರಕಾರದ ನೀತಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಗೆ ಅನೇಕ ಮುಖದಿಂದ ಬಲವನ್ನೊದಪಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೊತ್ತೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದು. ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಅದು ಹಣದ ರೂಪದಿಂದಲೋ, ಧಾನ್ಯದ ರೂಪದಿಂದಲೋ—ಪಡಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರಸಂಗ್ರಹಗಳೂ, ವಸತಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮನೆಗಳೂ ಸರಕಾರದ ಆಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರುವುವು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಉಣ್ಣಲು ಊಟ, ಉಡಲು ಬಟ್ಟೆ, ಇರಲು ವಿದಾರ—ಇವೆಲ್ಲ ಸರಕಾರದಿಂದಲೇ ದೊರೆವುವು. ಮೈರಿಗಳು ಮೇಲೇರಿ ಬಂದಾಗ—ಹಿನ್ನಡೆ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದಾಗ—ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು 'ಆಗ್ನೇಯಾಪಾ' ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ರಸಿಯನರು ಹಿಂಜರಿಯುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಂತದ ಹಣವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಭವ್ಯಮಂದಿರವನ್ನು, ಕೈಯಾರೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೆಲಸಮಮಾಡಲು ಎಂತಹ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಯೂ ಸಮ್ಮತಿಸನು; ಈ ಮಾನವಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿತೇ ರಸಿಯನ್ ಸರಕಾರವು—ಸ್ವಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ—ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಸೊತ್ತನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ತನ್ನ ವಕ್ಕು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯಿರುವ ರಸಿಯನನು, ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತವನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮರೆತಿರಲಾರನು.

ಅಲ್ಲಿ ದುಡಿನವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವರುಷಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಸಂಬಳ ಸಹಿತವಾದ ರಜೆ ದೊರೆವುದು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೃಹದ ಎಲ್ಲ ಸುಖಾನುಕೂಲತೆಗಳೂ ಪಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ವರ್ಷಾಡು ಇದೆ. ಮುದುಕನಾಗಿ ದುಡಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನಾದರೆ, ಅತನ ಉಪಜೀವನದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ಹೊರುವುದು. ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಅವರ ಹರಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಐದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ವೇತನಸಹಿತ ರಜೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಹೆಂಗುಸರೂ ಅಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲೇ ಬೇಕು. ಯಾವ ತೆರದ ಕೆಲಸಗೇಡಿತನಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ. ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಒಗೆಗೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೂ 'ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಿಕೆ (Wall-Papers)' ಗಳು ಸಹಾಯಕೊಡುವುವು. ಮಿಕ್ಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದುಡಿದು ದಣಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಸಾಲದು, ಮೈಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಸಾಲದು; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದಣಿದ ದೇಹವನ್ನು ಆಡ್ಡಾಗಿನಲು ತನ್ನದೆನ್ನುವ ಒಂದು ಗುಡಿಸಿಲಿಲ್ಲದೆ, ಜೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಇರುಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ರಸಿಯನರೆಲ್ಲ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿರುವರು.

ರಸಿಯದ ಆಡಳಿತದ ಘಟನಾವಳಿಯೂ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವಂತಹದಿದೆ. ರಸಿಯದ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಪ್ರಾಂತಿನಿಧ್ಯವೇ ಇದೆ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮತದಾರ ಸಂಘಗಳು, ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಮರಳ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಸಭೆಯು ಹೀಗೆ ಜನತೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು, ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ರಸಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ಸ್, ತಂದೆಯಂತೆ ಕಾಪಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ರಸಿಯನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವುದು.

ಪ್ರಜೆಗಳು ರಾಜನಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದು, ರೂಢಿ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದಿದೆ. ಆದರೆ ರಸಿಯನರು ತಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಕ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ದುಡಿಮೆಗಾರರು ಧನಾಧ್ಯರ ದವಡೆಗಳೊಳಗಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪಕ್ಷದ ಸರಕಾರವು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಮೆರೆಯತೊಡಗಿತು. ಜಿಲ್ಲೆ-ತುಷ್ಟಗಳು ಜಿಮರು ಹರಿಸುವ ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಕು, ಏದ್ದಲ್ಲಿ ಏದ್ದು ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆಸುವವರಿಗಲ್ಲ. ಕೂಳಿರದ ಕೂಲಿಕಾರರ ಕೂಗು ಸೊಕ್ಕಿನ ಸಿರಿವಂತರ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡವ ಊಟ ಕಾಣದೆ ಉರುಳಾಡುವಾಗ, ಹಣಗಾರ ಅಟ್ಟಿಪಾಸದಿಂದ ದೇಹದೊಟಗಲನ್ನು ಯಥಾಸಾಂಗ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಭರ್ವದಂಡದ ಮರುಪಯೋಗ-

ವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದಾಂಧಿಕೆ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಲಿವು. ಈ ಬಗೆಯ ಸಮಾಜದ ಸಂಧಿವಾತರೋಗವನ್ನು ರಸಿಯನರು ತಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಹಾಪದಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದರು.

ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆ, ಖನಿಜಗಳು, ಎಣ್ಣೆ ಇವು ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನಾರನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿಯ ದುಡಿವೆ-ಕೂಲಿಕಾರರು ಕೂಳು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಹಗಲಿರುಳೂ ಜೀವ-ಭಾವದಿಂದ ದುಡಿದರೂ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ—ಮೈಗೆ, ಹಿಟ್ಟು-ಬಟ್ಟೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅತ್ಯಾಜಾರದಿಂದಲೂ ತೆರಲಾ-ರದ ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಜನತೆ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿತ್ತು. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಎಣ್ಣೆ ಮೊದಲಾದ—ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ—ಪದಾರ್ಥ-ಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪರಕೀಯರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಅಮೇರಿಕೆಗಳು ರಸಿಯದಿಂದ ಕಚ್ಚಾ-ಮಾಲನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಭಾರತದಂತೆ ರಸಿಯವೂ ಕೇವಲ ಮಾರಾಟದ ಮಾರ್ಕೆಟಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ರಸಿಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಿಕ್ಕ-ಫುಟ್ಟಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪರದೇಶದ-ವರು ಗೆದ್ದು ಅಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ರಸಿಯಕ್ಕೆ ಬಂದರಗಳೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

‘ರಾಜನ ಕೃತಿಗಳು ನ್ಯಾಯವಾದುವು; ಅವನಿಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಅಬಾಧಿತವಾದುವು!’ ಎಂದು, ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ರಾಜನ ರಾಕ್ಷಸಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಈ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ದಾರಿ ಇದೆಯೇ?’ ಎಂದು ರಸಿಯದ ಜನತೆ ಯೋಚಿಸಿತು. ಲೆನಿನ್, ಸ್ಟಾಲಿನ್, ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ಮೊದಲಾದ ಧುರೀಣರು, ‘ರಾಜ್ಯ-ಕ್ರಾಂತಿಯ ಯುಕ್ತವಾದ ದಾರಿ’ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು.

ತಮ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಲು ಈ ಜನನಾಯಕರು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು: ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ-ಗಳಿಗೆ ಏಡುವು ದೊರೆತಾಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು; ಅಲ್ಲಿ ಸಿರಿವಂತರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಹೊರ-ಹಾಕುವ—ಸಾವುಕಾರಿಕೆಯ ಬೀಸುಬಲಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಿಕೊಡುವರು. ಹೀಗೆಯೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ-ನಿಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸಮಾಪದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸಾರವಾದ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ—ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ—ಪಯಿರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವುದೆಂಬುದನ್ನು, ಪ್ರಯೋಗಮೂಲಕ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ತೋರಿ-ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ರೈತರೆಲ್ಲ ‘ಇವರೇ ನಮ್ಮ ಹಿತೈಷಿಗಳು’ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ತುಂಬ ಘಾತುಕ-ವಾದುದು!’ ಎಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವರು. ಅಂತಹವರಿಗೆ ರಸಿಯನರ ಈ ಅಂದೋಲನವು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಲ್ಲದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅರಸನ ಅನ್ಯ-ತನ್ನುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.... ಎಂದು ಎಣಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಅಂದು ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ—ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯವನೇ ಇರಲಿ—ಅವನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದುದರಿಂದ, ದೇಶದ ಸಂವರ್ಧನ-ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅವನು ಹಣಗಾಲೆ ಬೇಕಾ-ಗುವುದು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿತ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ದೇಶ-ದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣವು ಇರಬೇಕಾಗುವುದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಿರುಜ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೆಳೆದಿರು-ವಲ್ಲಿಯೂ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರದು; ಜ್ಞಾನೋಪಾ-ಸನೆಗೆ ಅನುಕೂಲತೆಯಿರದು. ‘ಬಾಳಿಗಿಂತಲೂ ಕೂಳೇ ಮೇಲು’ ಎಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿ-ತಿಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆನಿಸದೆ? ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನದಿಂದ ಸಾಧನ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡ-ಬೇಕಲ್ಲವೆ?

ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ವಿಶಿಷ್ಟಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಗೆ ರುಸ್ಕೊ, ವ್ಲಾಡ್ಲೀರ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದರಂತೆಯೆ ರಸಿಯದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗೂ ಮಹರ್ಷಿ ಟಾಲ್-ಸ್ತಾಯ್, ಚೆಕಾಫ್ ಮೊದಲಾದವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಾಯ್ಯ ನೀಡಿತೆಂಬುದನ್ನು ಬಹುಜನರು ಬಲ್ಲರು. ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದು ಟಾಲ್-ಸ್ತಾಯ್ ಅವರ ‘ಇಲಿಯಸ್’ ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬಹುದು: ತಂದೆ ತನ್ನ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ—ಸಂವರ್ಧಿಸಿದ—ಹೊಲ-ತೋಟಗಳನ್ನು ಮೈಗಳ್ಳರಾದ ಮಕ್ಕ-ಳಿಗೆ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟುದರಿಂದ, ಆತನ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೊಯಿತು. ಹೊಲಗಳು ತುಂಡು-ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ಮೇರೆ-ಬದ್ದುಗಳೇತುಂಬಿಬಿಟ್ಟು, ಬಿತ್ತಲಾಗದ ನೆಲವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿತು. ತಂದೆಯ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಂಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು..... ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾಜ ಚಿತ್ರಗಳು ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಮಾಡದಿರುವವೆ? ‘ದುಃಖ ದೂರವಾಗು-ವುದು ದುಡಿಮೆಯಿಂದ; ಕೇವಲ ದುಷ್ಟಗಳಿಗಿ ಕೊಬ್ಬುವುದ-ರಿಂದಲ್ಲ!’ ಎಂದು ಇಲಿಯಸ್ಸಿನ ಮುಖದಿಂದ ಟಾಲ್-ಸ್ತಾಯ್ ಅವರು ನುಡಿಸಿದುದು, ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ನಾಡನುಡಿಯಾಯಿತು. ‘ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದುಡಿಮೆಗಾರನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಪುರುಷ!’ ಎಂಬ ಇಲಿಯಸ್ಸಿನ ಅನುಭವವು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗೆ ಕೈಬೀಗಿಯಂತಾಯಿತು. ತರುಣರ ತಂಡಗಳು

ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡುದು ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದಲೇ ಎಂದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರೆತು, ಕಮನೀಯವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಯತ್ನಿಸುವ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುವುದು ಕೊರಡು ಕೊನರಿದಂತೆಯೇ. ಬರಗಾಲದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬನಕೆ ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾಗಿರುವಾಗ, ಜಿನ್ನೆಯ ಜೆಲುವು-ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಕಲ್ಪನಾ-ವಿಲಾಸವೋ, ಕಂಗುರುಡುತನವೋ? ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹುಲ್ಲು-ಸೊಪ್ಪು-ಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುವ ಜಿನ್ನೆಯನ್ನೂ, ಹಾಲಿಲ್ಲದೆ ಹುಡುಕು-ಕಚ್ಚೆಗಳಿಂದ ಬಳುಕುತ್ತಿರುವ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ತೋರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೇ? ಅಂದಿನ ರಸಿಯನರ ಕತೆ-ಕವಿತೆ-ನಾಟಕ-ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಸಂಕಟಗಳೇ ಸೂತ್ರವಸ್ತುಗಳಾಗಿದ್ದು ವೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಬಲ್ಲಿದರು ಬಡವರನ್ನು ಹಿಂಡಿ. ಪಿಪ್ಪೆ ಮಾಡುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದುವು. ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನೇ ಅವು ಮೂಡಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅಂತಹ ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕ್ರಾಂತಿತತ್ತ್ವದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

‘ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯಾದರೆ ರಕುತದ ಹೊಳೆ ಹರಿದೀತಲ್ಲ!’ ಎಂದು ಕರುಣಪರವಶರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ರಸಿಯನರು. ದುಡಿಯುವ ಬಡಬಗ್ಗರ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಕುಡಿದು ಇದುವರೆಗೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದ— ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ಬದುಕಲು ಬಯಸುವ— ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕೇ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನೊಪ್ಪದವರನ್ನು ಹೊಡೆದೊಗೆದು, ರಸಿಯನರು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲ ಸೊಪ್ಪನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡೊಡನೆ ರೈತರು ಸಿಡಿದೆದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಹೊಲಗಳ ‘ಮಾಲ್ಕೀಹಕ್ಕು’ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಬಂಡವಳ-ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಸಿದಂತಾಗುವುದೆಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರವು ಆರಿತು. ರೈತರು ರೊಚ್ಚೆಗೆದ್ದು ಸುಡುವುದಕ್ಕೂ ಸುಲಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಜನತೆಯ ಹಿತವನ್ನೇ ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡುದರಿಂದ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದ ಅವು ರೈತರಿಗೂ ಉಂಟಾಗಿ, ಅವರ ವಿರೋಧ ಬೇಗನೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿಯಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ರಶಿಯವು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೂ, ಅನೇಕ ತೊಡಕು-ತೊಂದರೆಗಳಿಗದು

ತವರುಮನೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹಲವರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ‘ರಸಿಯನ್ ಹೆಂಗುಸು ಗಂಡುಸಿನಂತೆ ದುಡಿಯಲು ತರಳು-ವಳು; ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮಗೆ ಬೇಡ! ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೆಂಗುಸಿನ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಯವಾಗುವುದು!’ ಎಂದು ಕೆಲವರ ದೂರು. “ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ-ದೇವತಾಃ” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸುಳ್ಳಿನ ಪರದೆಯನ್ನು ಹರಿದೊಗೆ-ದರೆ ಕಾಣುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು, ಶ್ರೀ. ಕಾರಂತರು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗುಸಿನ ಹೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತವರು ಅವಳಿಗೆ ಪುರುಷಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡಿಸಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಸಮಾನ ಹಕ್ಕು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ದೊರೆಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ (ಇದು ಅವಳು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿರಬಲ್ಲಳು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಗಂಡುಸಿಗೆ ಬಂದರೆ) ಮಾತ್ರ ಈ ದುಃಖಜೀವಿಗಳ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ದೂರವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತಾಗಲೂ ವ್ಯಥಿಚಾರ-ವೇರಾತ್ಮಕತೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಉಸಾಯಗಳನ್ನು ಸರಕಾರವು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ. ಝಾರ್ ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ವೇರಾತ್ಮಕತೆಯ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಕೂಡ ಈಗ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇದು ಯುರೋಪಿನ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ವೇರಾತ್ಮಕತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ರಸಿಯದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು Pat Sloan ರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನೆಣ್ಣು ಎಂದರೆ ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಒಂದು ಸೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೇನು?—ಎಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಇಂದು ಮನೆ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹುಚ್ಚು ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಸುಟ ರಸಿಯನ್ ವದ್ಧತೆಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವುದು ಒಳತೆನಿಸುವುದು.

‘ಘರ್ವಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ಮಾನವನ ವಿಕಾಸ, ಉತ್ಕರ್ಷ’ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು, ರಸಿಯನರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹೆದರಲು ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಕಾರಣವಿದೆ: ಅದು ರಸಿಯನರು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ ನಾಸ್ತಿಕವಾದ. ದೇವನಿರುವನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬೇರೂರಿದ ಕೂಡಲೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ನೆಲೆಸಿಕ್ಕುವುದು, ಮುಂದೆ “ನಾಟಕ ಸ್ತ್ರೀಯಳಂತೆ ಬಯಲ ಛಂಛವ” ತೋರುವುದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಸಲ್ಲದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳೂ ಆರಂಭವಾಗುವುವು. ರಾಜನು ಸರ್ವಶಕ್ತ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದೂ ಆ ಅಧಿಕಾರವು ದೇವದತ್ತವಾದುದೆಂದೂ ಸಾರಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬೇಳೆಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ‘ರಾಜನು ಬೇಡ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲಿ’ ಎಂದು ಯತ್ನಿಸುವ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಧರ್ಮದಿಂದ ತಡೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವು ಈ ರೂಪ ತಳೆದಿದೆಯೆಂದು ‘ಆ ದೇವನ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಬೇಡ’ ಎಂದರು ರಸಿಯನರು. ‘ದೇವನ

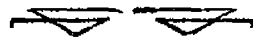
ಶಕ್ತಿ, ದೈವದ ಲೀಲೆಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಮೀರಿವೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದರೆ, ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಹೋಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವುದೇ ಬಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ದೇವನ ಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಾನವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಆತಂಕವಾಗಿದೆ. ದೇವನಿದ್ದಾನೆಯೆಂದು ಯಾರೂ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮನಗಾಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರದುದರಿಂದ, 'ದೇವನು ಇರುವನೋ?' ಎಂಬುದು ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವೆನಿಸಿದಾಗ, ದೇವನನ್ನು ನಂಬಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿದೇಶಾರ್ಥಿತ್ವ?

ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಮಾನವನ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ತಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆಯೆನ್ನುವವರು, ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣವನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಮಾಡುವರು: ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಯಂತ್ರವಾಗಿ ಬಿಡುವನು. ಸಮಾಜ ಸಂಘಟನೆಯ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಶವೃತ್ತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ದೊರೆತಂತಾಗುವುದು. ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಎರಡೂ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದರೂ ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧಕವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಬಿಳಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಇಳಿಯುವುದು. ಯಾವುದು ಉಳಿಯಬೇಕು—ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದು ಉಳಿಯಬೇಕೆಂಬುದು ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆ. ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ. ಉಟ. ಉಡಿಗೆಗಳೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುವೆ. ಜೀವನದ ತಿರುಳೇ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ದೂರಿದುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಲಾರದು—ಎಂದೂ ಕೆಲವರ ಆಕ್ಷೇಪ. ಆದರೆ ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಿಡುವು-ರಜೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಇರುಳು ಮಲಗಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ಜನರು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೆ? ಉಣ್ಣಲು ಆಸ್ತವಿಲ್ಲದೆ, ಚಳಿಜ್ವರದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಹುಡುಗರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ

ಅನಂದವೆನಿಸಬಹುದೋ? ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಈ ದುರ್ದಶೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ರಸಿಯನರ ಸಮಾಜದ ಪದ್ಧತಿಯ ಮಿಗಿಲಾದುದು—ಸುಖಕರವಾದುದು—ಎನಿಸುವುದು. ಮಗು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆಶಿ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹುಳುವಿನಂತಿದ್ದ ತಂದೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಮಗುವಿಗೆ ಘಾತುಕವಾದುದಲ್ಲವೆ? ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಒಳಿತಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಬೆಳೆಯಿಸುವ ಕಿಂಡರ್ ಗಾರ್ಟನ್‌ಗಳು ಮಾನವನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲವೆ?

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮತೆ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡರೆ, ಕಲೆಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೋಪಾಸನೆಗೆ ತಡೆಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಅನೇಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕವಿಗೂ ಕೂಲಿಕಾರನಿಗೂ ಸಮನಾಗಿ ವೇತನ ಕೊಡುವೆವೆಂದರೆ, ಕವಿಯು ಕವನ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವನು; ಕೂಲಿಕಾರನು ಸುತ್ತಿಗೆಯನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವನು. ವೇತನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎನಿಸಿದರೆ ಮೇಲು-ಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಲವು (inclination) ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ರಸಿಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಎಳೆಗೆಗಾಗಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಗುವೆನಿಸಿದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ದೇಶದ ರಕ್ತಹೀರಿಕೊಬ್ಬುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಅವರು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ರಸಿಯವು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿಹೇಳಬಹುದು. ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಜಾತಿ-ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಕಾರವು ಆಳಬಲ್ಲದು—ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ ಇಂದಿನ ರಶಿಯಾ!

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ 'ಜಯಂತಿ' ಶಾಖಾ ಕಚೇರಿ ೪೭ ಚರ್ಚ್‌ಗೇಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ೨ನೆಯ ಮಾಳಿಗೆ ಫೋನ್—ಮುಂಬಯಿ.	ನಮ್ಮ ಸಿಸಿಫಿ ಸಿದ್ಧಾಪುರ ಏಜೆಂಟರು ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ ಭಗತ ನ್ಯೂಜ್ ಪೇಪರ್ ಏಜೆಂಟ್
--	--

೧೧ ಬ ಕಾ ಸು ರ! ೧೧

ಅರ್ಥಾತ್

❖ ಬರದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ! ❖

ಶೀರಂಗ

✱

—: ಪಾತ್ರವಿವರ :—

ಸಂಸಾರಿಗ (ಕಮ್ಮಣರಾಯ)
ಹೆಂಡತಿ .

ಹಸುಮಂತ್ರಾಯ
ಹಾಳಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿ .

ಮೀನು (ಸಂಸಾರಿಗನ ಹಿರಿಯ ಮಗ)

[ಬೆಳಗಿನ ಸುಮಾರು ೭|| ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಈಗ ಮಧ್ಯಮರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ದೆಗೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬ ಸಂಸಾರಿಗನ ಮನೆಯ ಮುಂಗೋಡೆ. ಒಂದು ಕಡೆ— ಹೊರಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ— ಕೆಲವು ಹರಳು ಮುರುಕು ಚಿಕ್ಕದೊಡ್ಡ ಚಪ್ಪಲಿಗಳು, ಒಂದು ಕಡೆ ಮಡುಗ-ಹಿರಿಯರ ಮಾಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಒಂದು ಕಡೆ ದಾರ-ಕಾಗದಗಳ ತುಣುಕುಗಳು, ಗೋಡೆಗೆ ನೋಳೆ ಇಲ್ಲದ ತೂತುಗಳು— ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ, ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ, ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತ, ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಒಳಗೆ ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಧಾವಿಸುತ್ತ ಸಂಸಾರಿಗನು ಜಡಪಡಿಕೆಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನೆ ತುಂಬಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಯಾರನ್ನೋ ಕರೆಯುವನು. ಈ ಹೊಸಬನು ವೃತ್ತಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಮಾರುವವನೆಂಬುದು ಪ್ರಾರಂಭದ ಸಂಭಾಷಣದಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು. ಹೊರಗಿನ ಮಾತು ತೀರ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ ನಟಿಸಬೇಕು. ಶಬ್ದ ಕೇಳುವುದು, ಒಂದೂ ಅಕ್ಷರ ವಿಂಗಡವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ— ಹೀಗಿಟ್ಟು ಸಂದರ್ಭವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಸಾರಿಗನು ತನ್ನ ನಟನೆಯಿಂದಲೇ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.]

ಸಂಸಾರಿಗ:— ಎಷ್ಟು ತಡ ಮಾಡಿದ್ದೋ! ಎನದ ಸುದ್ದಿ ?.... ಏನು? ಈವತ್ತಿನಿಂದ ಎರಡಾಣೇನ?.... ಆ ಸುದ್ದಿ ಆಲ್ಲೋ? ಯುದ್ಧದ ಸುದ್ದಿ ?.... ಏ ಬಾ ಇಲ್ಲಿ! ೨ ಆಣೆ ಇರಲಿ ೧೨ ಆಣೆ ಇರಲಿ— ದಿನಾ ಪೇಸರು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು.... ಅಕ್ಕಿ ಸಿಗ್ತಾವೇನು— ಆಂ?.... ನಿನಗೆ ಕೇಳೋನೋ ಬಾಸಗಿ ಸುದ್ದಿ !.... ಪೇಸರಿನೋಳಿಗೆ ಕೊಡೋ ಸುದ್ದಿ ಆಲ್ಲ— ಹ ಹ ಹ ! [ಎಂಪು ಸಗುತ್ತ ಒಳಗೆ ನಡೆದು ಬಂದು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ ಓದಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ—]

ಹೆಂಡತಿ:— (ಬಂದು) ಹಾಲಿನವ ನಾಳೆ ೧ನೇ ತಾರೀಕಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸೇರು ಕಡೆಮೆ ಮಾಡ್ತಾನಂತೆ— (ಗಂಚನ

ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಕೇಳಿಸಿತೇನು? ಮಾಡಲಿ ಅಹುದಲ್ಲೋ ?

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತವನಂತೆ) ಆಂ? ಎನ್ನಾಮ್ಮಿ? ನಿನಗಂತೂ ದಿನಾ ಅದನ್ನಾಡಲಿ ಇದನ್ನಾಡಲಿ ಆಂತ—

ಹೆಂಡತಿ:— (ನಡುಸೆಯೆ) ಅಯ್ಯ! (ತಿಳುಹಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ) ಹಾಲಿನವ.... (ಎಂದು ಅದನ್ನೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವಳು.)

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಚಕಿತನಾಗಿ) ಕಡೆಮೆ? ಕಡೆಮೆ ಯಾಕ? ಅಷ್ಟು ಬೇಕಾಗ್ತದಂತ ಹೇಳು—

ಹೆಂಡತಿ:— (ತಿರುಸ್ಕಾರದಿಂದ ಉಸಿರಳಿದು) ಕಡೆಮೆ ಅಂದ್ರ ನಮಗೆ ಕೊಡೋದೊಳಗೆ ಕಡೆಮೆ ಆಲ್ಲ— ಧಾರಣೇವಳ್ಳ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಮೇಲಿನಂತೆ) ಧಾರಣೇವಳ್ಳ? ಹೆ! ಹುಚ್ಚರಾಣೇನವ? ಹೇಳಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ— ಬೇಕಾದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ೧-೨ ಸೇರು ಹೆಚ್ಚು ತೊಗೊತ್ತೇವಿ ಆಂತ—

ಹೆಂಡತಿ:— (ಬೇಟಾರಿಸ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಅವ ಹುಚ್ಚೂ ಯಾರು ಹುಚ್ಚೂ! ಧಾರಣೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೀನೂ ಇಳಿದದೆ— ಹಾಲು ಚೆಲೋ ಇತ್ತದೆ—ಹ್ಯಾಂಗ್ಯಾಕಾಗವಲ್ಲದು ಅವನೇ ಕೊಡವಲ್ಲ ನ್ಯಾಕೆ, ಒಂದರ್ಥಸೇರು ಕಡಿಮೆ ತೊಗೊಂಡರೂ ನದೀತದೆ ಅಂತ ನಾ ಹೇಳ್ವೇಕಂದ್ರ— ಒಂದೆರಡು ಸೇರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೊಗೊಳ್ಳೋದೂ ಆಂತ!

ವಿ. ಸೂ—(೧) ಇದನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿತೋರಿಸಲು ತೇಖಕರ ಅಗ್ರಹದ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

(೨) ಭಾಷಾಂತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತೇಖಕರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲೇ ಬೇಕು.

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ಸಿಟ್ಟು ತಡೆಯದೆ) ಏ!.... ಸುರಳೀತ ಜಗತ್ತು ನಡೆದಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆ.... ಈಗಂತೂ ಶಕ್ಯನೇ ಅಲ್ಲ.... ಯುದ್ಧ ನಡೆದಿದೆ ಯುದ್ಧ, ಅದಾದರೂ ಗೊತ್ತುದನೋ ಇಲ್ಲೋ ?

ಹೆಂಡತಿ:- ಗೊತ್ತಿರದೇ ಏನು ? (ಹಿರಿತನದಿಂದ).... ನಮ್ಮ ಮನೀಗೆ ಏನು ಹೊಸದಲ್ಲ —

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಹೊಸದಿರಲಿ, ಹಳೇದಿರಲಿ... ಇಂದಿನ ದಿನವನ್ನಾಗ ಯಾವ್ತು ಎಷ್ಟು ಸಿಗತದ ಅಷ್ಟು ತಕ್ಕೊಂಡು ಇಡೋದು ಬುದ್ಧಿ ವಂತಿಕೆಗೆ ಲಕ್ಷಣ. (ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದವನಂತೆ ಎದೆ ನಟಿಸಿ ಪೇಪರನ್ನು ಓದಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ)

ಹೆಂಡತಿ:- (ತುಸು ಸಿಟ್ಟಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಆಯ್ಯ! ಯಾವ್ತು ಎಷ್ಟು ಸಿಗ್ತದ ಅನ್ನತಾ ಹಾಲಿನದೂ ಒಂದು ಹೌದು ಕಟ್ಟಿಸ್ತೀರೇನಿನ್ನೆ ? 'ಯಾವ್ತು ಎಷ್ಟು ಸಿಗ್ತದ' ಅಂತ! ಮನೆಯೊಳಗೇನು ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳೇ, ಮದುವೆಯ, ಮುಂಜಿಯೆ— ಏನಿಲ್ಲ— ಸುಮ್ಮನುಮ್ಮಳ ವರ್ಷ ಸಾಲೋವಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ತಂದಿರಿ, ಹೋದಾಗ-ಒಂದಾಗೊಮ್ಮೆ ತಂದು ತಂದು ಜೋಳ ೭-೮ ಚೀಲದಷ್ಟಾಗೇದ— ಗೋದಿ ಅಂತೂ ನೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೀ ತನಕ ನಡೀಬಹುದು—

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ಹಂಗಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ನಿನ್ನ ತವರನ್ನೇದೇನು ದುಡ್ಡು ತಂದಿಲ್ಲಲಾ ತಕರಾರು ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ?

ಹೆಂಡತಿ:- ದುಡ್ಡಿನ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ತವರನ್ನೇ ನಿಮಗ ನೆನಪಾಗೋದೂ ಅಷ್ಟರಾಗೇ ಇದೆ.. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಅಂಬೋ-ದಾದ್ರೂ ಉಳಿಲಿ ಅಂತ—

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ತಿಳಿಯದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಏನಂದಿ ?

ಹೆಂಡತಿ:- (ಕನಲಿ) ನಮ್ಮ ಮನೆ ಅಂಬೋದಾದ್ರೂ ನಂ ಸಾಲಿಗೆ ಉಳಿಲಿ ಅಂದೆ! ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಿತ ಜಾಗೆ ಇಲ್ಲ ಧಾಂಗ ಆಗೇದ, ಬಂದವು, ಹೋದವು ಕೂಡೋದು ಅಕ್ಕಿ ಚೀಲದಮ್ಯಾಲಿ ಹುಡುಗರು ಮಲಗೋದು ಜೋಳದ ಮಗ್ಗಲಾ ಸಿಗೆಯ ಮ್ಯಾಲಿ ಇನ್ನು ಹಾಲಿನದೂ ಒಂದು ಸಮುದ್ರ ಮಾಡಿದಿರಿ ಅಂದ್ರ—

ಸಂಸಾರಿಗ:- ಅದರೊಳಗ ನೀನು— ಕ್ಷೀರಸಾಗರದೊಳಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀಹಾಂಗ! ಹಂ. (ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಉಸಿರಳಿಯುವನು). (ಹೆಂಡತಿ ಜನನೋ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ) ಮುಂಜಿ ಹಾಲು ತೋಗೋ ಹೋಗು! (ಹೆಂಡತಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು) ಇಂಥಾ ಹೆಂಗ್ಲರ್ದ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಈ ಯುದ್ಧ ವಾರಾದರೆ ಸಾಕು, ಸಂಸಾರ ಯುದ್ಧದ ಮಾತು ದೂರಲಿ. (ಎನ್ನುತ್ತ ಪೇಪರನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಾಗ, ಹೊರಬಾಗಿಲಿಂದ ಯಾವೊ ಬರುತ್ತದನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ—) ಯಾರು ? (ಎಂದು ಚಕಿತನಾದವನಂತೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ನಡೆದು ಬಂದು) ಹಿಂದಿನೆಣ್ಣೆಯ ಹನುಮಂತರಾಯ! ಹೀಂಗ್ಯಾಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತೀ ? ಮತ್ತೇನಾ— ಏನಿ ಹಠಂತರಾಯ—

ಹನುಮಂತರಾಯ:- (ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಸಿರು ಸಾಲದಿದ್ದರೂ, ಸಂತೋಷ ಉಕ್ಕೇರಾತ್ತ) ನೋ-ನೋ-ನೋಡಿದ್ರಾ ? ನಾ ಎಂದಿನಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ ? ಹೊಡೆದ್ರು ರಶಿಯಾದವು, ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು! ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಇವರೇ ಗೆದಿಯೋವು ಅಂತ—

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ಹೆದರಿತನಂತೆ) ಏನಂದ್ರಿ ? (ಪೇಪರು ನೋಡುತ್ತ) ಹಿಟ್ಟರನ್ನ—(ಅತ್ತಿತ್ತ 'ಕಾಲಂ'ಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ) ಹಿಟ್ಟರನ್ನ ರಶಿಯಾದವು— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೋಡಿ) ಹೌದಲ್ಲ ! (ಗಾಬರಿಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಆಯ್ಯೋ! ಕಡೆಗೂ ಆನರ್ಥ ! (ಎನ್ನುತ್ತ ದಂಗುಬಡೆದವನಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು).

ಹನುಮಂತರಾಯ:- (ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಜಪ್ಪಾಗಿ) ಏನಿ ? ರಶಿಯಾ— (ತುಸುಹಸುವನಂತೆ) ರಶಿಯಾ ಅಂದ್ರ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವು— ಅವರು ಗೆದ್ದರೆ— (ಎನ್ನುತ್ತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸಂಸಾರಿಗನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು).

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ಪೇಪರನ್ನು ಮಡಿಚುತ್ತ) ಅದಲ್ಲ — ಹಠಂತರಾಯಾ— ನಾ ಹೇಳೋದು. ರಶಿಯಾ ಆಯ್ತು, ಜರ್ಮನಿ ಆಯ್ತು, ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗವೊಲ್ಲ ರ್ಯಾಕ! ನಂ ಗತಿ ಏನೂ ಅಂತ—

ಹನುಮಂತರಾಯ:- (ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ) ಈ ನಾ ಹೇಳೋ ರಶಿಯಾ ಯುರೋಪದೊಳಗ ಅದ—

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ನಡುವೆಯ) ಏ — ಧಡ್ಡ ನೀನು, ಹನುಮಂತರಾಯಾ! ಯುರೋಪ ಆಯ್ತು, ಯಾರಪ್ಪೇ ಆಯ್ತು— ಹೀಂಗ ಹಿಟ್ಟರ್ ಹಣ್ಣಾದ್ರ ಜಪಾನರು ಸುಂ ಕೂಡ್ತಾರೆ ? ಹಿಟ್ಟರು ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಗೊಟ್ಟಾನೇನೋ ? ಇದೆಲ್ಲಾ ಆಟ ಆದ.... ಆ ತಕ್ಕನ ತಂತ್ರ ಅದ.... 'ಈ ಕಡೆ ನಾ ರಶಿಯಾನ್ನ ಮುಂದ್ಕುಂದ ಎಳೀತೀನಿ ಮಾರೀಜಮ್ಮಗ ರಾಮನ್ನ ಎಳೆದ್ದಾಂಗ, ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀವು ಕೈ ತೋರಿಸಿರಿ' ಅಂತ ಜಪಾನರಿಗೆ ಹೇಳಿಟ್ಟಾನ ಆ ಕಳ್ಳ ಹಿಟ್ಟರ್! ಬಂತು— ಹನುಮಂತರಾಯಾ— ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮ್ಯಾಲೆ ದಾಳಿ ಬಂತು ಅಂದೆ—

ಹನುಮಂತರಾಯ:- (ಉಸಿರಳಿದು, ನಕ್ಕು) ಆಯ್ಯೋ ರಾಮಾ! ನಿಮ್ಮದಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕೂ—

ಸಂಸಾರಿಗ:- (ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇಟ್ಟೆ, ತನ್ನನ್ನಕ್ಕೆ ಎಂಬಂತೆ) ದಾಳಿ ಬಂತು ಅಂದೆ! ಇಂಥಾದ್ದು ಬೇಕು ಅನುಭವ! (ಒಳಗೆ ನೋಡುತ್ತ) ರಾಮಯ್ಯ, ಭೀಮಯ್ಯ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣಾ— ವಸಂತಾ— ಏ ನಾರಾ— ಯಂಕಯ್ಯ— ಶೀನ್ಯಾ— ಏ ಒಬ್ಬ ಇಲ್ಲೇನೊ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಿ ಅವರ್ದ ಸಾಯ್ಲಿಕ್ಕೆ ?

ಹೆಂಡತಿ:- (ಬಂದು) ನಾ ಯಾಕ್ಕೆಳಿಸ್ಲಿ ? ಒಬ್ಬ ಚಿಮಣಿ ಎಣ್ಣೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಯಾನ— ಇಬ್ಬು ಹೋಗ್ಯಾರ ಸಕ್ರಿ ತರಲಿಕ್ಕೆ— ಇಬ್ಬು ಬಿಲ್ಲದ ಅಂಗಡಿಗೆ— ಶೀನ್ಯಾನೊ ಯಂಕನೊ ಅಕ್ಕಿಗೇ ಅಂತ— (ಹನುಮಂತರಾಯನನ್ನ ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ತಡೆಯುವಳು.)

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತ) ಲನೇ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆಂತ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸೈನ್ಯದ ಕವಾಯಿತು ಜೋರು ಕಾಣಿಸ್ತದೆ! ಹಹ!

ಹೆಂಡತಿ:— (ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು) ಹೀಗೇ ನೋಡುತ್ತಿ, ದಿನಾ ಮುಂಜಾನೆದ್ದು ಹುಡುಗನನ್ನ ಹೊಡೆದಿದ್ದು, ಕಳೆದ ಸ್ವಾಮಿ ಅಂಗದಿಂದ ತಿರುಗಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಸಾಲಿನೇ ಬಿಡಿಸಿದಾಗಾಗೇದ ಹುಡುಗನನ್ನ! (ಸಂಸಾರಿಗ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಲು) ತಲೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಪಾಳೆ ಇನ್ನೂ ಮನೀ ಹೆಂಗರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ— ಇಷ್ಟೇ ಸುದ್ದಿಯ ಅಂತೀನಿ (ಎನ್ನುತ್ತ ಬಳಗ ಹೋಗುವಳು).

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ಮುಗುಳ್ಳನೆಯಿಂದ) ಇದೇನೋ ಜು ನಡೆಸಿಬಿಟ್ಟೀರಿ?

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಅನುಭವದ ಹಿರಿತನದಿಂದ) ಅಪಾ-ಅದು ಸಂಸಾರ! ಕಲಿಯುಗದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಈ ಕಾರಭಾರ! (ಎನ್ನುತ್ತ- ಬರುವಳು).

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— ಮತ್ತೇನಾದ್ರೂ ಅಂಗಡಿ ತೆಗೆಯೋ ವಿಚಾರ ಅದೆ ಏನು; ತಮ್ಮಣರಾಯರೇ?

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಅತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆದು, ಅವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ) ಅಂಗಡಿ! ಮತ್ತೆ ಯಾಕೆ ಹೊಸಾ ಅಂಗಡಿ ಹಾಕಲಿ? —ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಅಂಗ್ವೀನೇ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗೇದ! (ಬನ್ನಿಗೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ) ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗೇದ, ಅಂದೆ.. ಸುಳ್ಳಲ್ಲ, ಹನುಮಂತ್ರಾಯಾ.. ಸಾಮಾನ್ಯನ ಅಂಗ್ವೀ ಮ್ಯಾಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಬದಲು, ಸಂಸಾರದ ಅಂಗ್ವೀ ಮ್ಯಾಲೆ ದೇವರೇ ಕಂಪ್ಯೂಲರ್ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಆಗ್ತಿತ್ತೋ ಅಂತೀಯೆ? ಅದೇ ಈಗ ನೋಡು, ಈ ಸಂಸಾರದ ಅಂಗ್ವೀಗೆ ಹೆಸರಿನ ಮಾಲಕ ನಾನು, ಗಂಟು ನನ್ನ; ಗಿರಾಕಿಗಳು ಅಂದ್ರ ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳು, ಅದೂ ನನ್ನೇ ಗಂಟು— ಬಿದ್ದದ್ದು! ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ದರಿ; ವಸೂಲಿ ಸತ್ತಮ್ಯಾಲೆ— ಅವರಲ್ಲ ನಾನು ಸತ್ತಮ್ಯಾಲೆ!

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ಸಮಯ) ಅದಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮಣ್ಣ ರಾಯ; ಈಗ ನೀವು ಹೀಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೂಡಿ ಹಾಕೋದ್ದು ಏನ್ಸಂಬಂಧ— ಅಂತೀನಿ....

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ತಿರುಗಿ) ಏನ್ಸಂಬಂಧ? ನಾಳೆ ಕೂಳಿಲೆ ಸತ್ತರೂ ಅಂದ್ರ, ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ ಸಂಪತ್ತು, ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ ಬಟ್ಟೆ! ಈಗ ನೋಡಿದಿಲ್ಲ? ಧಡ್ಡರಂಜೇವು ಬಂಗಾಲ- ದಾಗ ಹ್ಯಾಂಗ ಪಟಪಟಾ ಸತ್ತುಹೋದುವು! ದೊರೆಯೋವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಂಡ್ವಾ ಕಿರು ಯಾಕೆ ಸಾಯ್ತಿದ್ದು ಹೇಳು?

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ನಗೆಯಿಂದ) ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಪ- ವಾಸ ಸತ್ತರೂ ಅಂತ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೊಟ್ಟೆಭಾರ ಆಗಿ ಸಾಯ್ಬೇಕು ಅಂತೀರಲ್ಲ? ಹಹ! ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯೋ Second front (ಸೆಕೆಂಡ್ ಫ್ರಂಟ್) ಹೂಡ್ತೀರಿ ಅನ್ನಿ.. ಹಹ!

ಸಂಸಾರಿಗ:— ಏನೇ ಇಲ್ಲ— (ಮುಂದೆ ನೋಡಿ) ಹಂಪಂ— ಕಪ್ಪು-ಬಸ ಒಡದಗಿದಿದೀಯ! (ಹನುಮಂತ್ರಾಯನಿಗೆ) ಎಲ್ಲಿ ಇವರು ಕಪ್ಪು-ಬಸ ಒಡಿತಾರೋ ಅನ್ನೋ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ನನಗ ಚಹಾನೇ ಬ್ಯಾಡ ಅನ್ನಿಸ್ತದೆ.

ಹೆಂಡತಿ:— (ಎರಡು ಕಪ್ಪು-ಬಸಗಳಲ್ಲಿ ಚಹವನ್ನು ತಂದು) ನಿಮಗೆ ಬ್ಯಾಡಾದ್ರ ಮನೀಗೆ ಬರೋವುಗೂ ಹೋಗವುಗೂ ಬ್ಯಾಡ ಅಂತೀರೇನೋ! ಈ ಕಪ್ಪು ನಿಮ್ಮ.. ನೀವೇನೂ ಮನಸ್ಸೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬ್ಯಾಡ್ತಿ.. ನಿಮ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕಡಿಮೆ, ಸಕ್ಕರೆ ಅಂತೂ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ! (ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡುವಳು)

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಕುಡಿದು ಮುಖವನ್ನು ಕಿವುಟ) ಯುದ್ಧದ ಕಾಲೊಳಗ ಹೀಗ ಅಂದಾ-ದುಂದಿ ಮಾ ದೋ ನೀನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರ ಜೇಲಿಗೆ ಹಾಕತಿದ್ರು. (ಹ. ನನ್ನು ಸುಳ್ಳು ನಗೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ) ಹಾದಲ್ಲೋ?

ಹೆಂಡತಿ:— ನಿಮ್ಮನೀ ಸೇರಿದ್ದು ಅದೇ ಭಾಗ್ಯನೇ ದೋರೀ- ತಲ್ಲ! (ಸೆಡವಿನಿಂದ ಹೋಗುವಳು).

['ತಮ್ಮಣರಾಯ ಅದಾರೇ?' ಎಂದು ಹೊರಬಾಗಿಲಿಂದ ಹನ್ನ].

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ) ಹಂ— (ಹ. ನಿಗೆ) ಬಂದ ಇವ ಹಾಳಪ್ಪನೆಟ್ಟಿ!.. ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ

ದೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತವು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಂಗೀಕರಣ ಅಂತಾನೋ ಏನೋ, ಮಹಾರಾಯ! (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ)
ಬಾ—ಸೆಟ್ಟಿ— ಇನ್ನೂ ಇದ್ದೀನಿ ಬಾ..

ಹಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ:— (ಬಂಜು) ಶರಣ್ಣ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— ಕೂಡು, ಸೆಟ್ಟಿ.. ಎಲೆ ನಿನ! ಮ್ಯಾಲೆ
ಬಾ.. ಹೀಂಗ ಬಾರೊ.. ಬೇಕಂತಲೇ ಕೆಳಗ ಕೂತರ ನೀನು
ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಿ ಧಾಯಿದೆ (= ಲಾಭ) ಹೊಡೆದದ್ದು ಸುಳ್ಳು ಅಂತ
ತಿಳಿದಾರು ಅಂತ ಆಶಾ ಏನು? (ಹ. ನಿಗೆ) ನಮ್ಮ ಹಾಳಪ್ಪ-
ಸೆಟ್ಟಿ ಈಗ ಹಗ್ಗೇದೊಳ್ಳ ಕಾಳಿನ ಬದಲು ರೊಕ್ಕ ಇಡ್ತಾನೆ
ಅಂದೆ, ರೊಕ್ಕ.. ಹಹ!

ಹಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ:— ಹೇಳಿಕೇಳಿ ಕಾಗದ ಲೋಟ.... ಗಾಳಿಗೆ
ಹಾರ್ಪಾರ್ದು ಅಂದೆ ಕ್ಯಾಶಿ ಹಗ್ಗೇದಾಗಿಟ್ಟು ತೆಪ್ಪೇನು? ಯಾಕ್ರೇ,
ಅನ್ಮಂತ್ರಾಯು?

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ನಗೆಯಿಂದ) ನನಗೇನೇಳಿ, ಸೆಟ್ಟಿ?
ಇಂದೊ ನಾಳೆಯೊ ಹಗ್ಗೇದೊಳ್ಳ ಬಿದ್ದ ಮ್ಯಾಲೆ ನನ್ನ ಗೊತ್ತಾ-
ಗೋದು ಹಗೆ ಅಂದ್ರ ಏನು ಅಂತ.... ತಮ್ಮಣರಾಯರ್ದಾಂಗ
ಕಾಳು ಕೂಡಿಸಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನಾಂಗ ನೋಟು ಕೂಡಿಸಿಲ್ಲ.... ಅದ್ದೇ
ನೋಡ್ಪಾರ್, ಮುಂಜಾನೆದ್ದು ರತಿ ಯಾ ದ ವು ಹಿಟ್ಟರನ್ನ
ಹಿಂದೋಡಿಸಿದ್ರು ಅಂತ ಸಂತೋಷ ಹಜ್ಜೊಂಡು ಬಂದೀನಿ—

ಹಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ:— ಹಿಟ್ಟರನ್ನ ಹಿಂದೋಡಿಸಿದ್ರಿ? ಅಂದ್ರ
ಮತ್ತ ಧಾರಣೆ ಏರಾಕ ಬೇಕು, ಹಾಂಗಾದ್ರೆ?

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ನಗೆಯಿಂದ) ಇನ್ನೇನು ನಿನ್ನ ಧಾರಣೆ
ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವವನೊ ಏನ್ನೇನು, ಸೆಟ್ಟಿ? ಹಾಂಗಾದ್ರೆ
ಅದನ್ನ ಹಿಡೀಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ—

ಹಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ:— ನಾಯಿಲ್ಲಿ ಏರಿಸಾಕ ಕುಂತೀನರಿ?
ಅಂಗೀಕರಣ ಮಾಲು ಇದ್ದವು ಮಾತದು.... ಮಾಲು ಬಂದು
ಬಿದ್ದೇತಿ ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಗ ರೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲ.... ಅದ್ದೇ ಹರೇ-
ವಾಗೆದ್ದು ಬಂದ್ನಿರಿ ನಿಂಕಡೆ, ಒಂತುಸುಮಟಾರೆ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟೀರಿ
ಅಂತ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ) ಲೆಕ್ಕ? ಹಂ—ಕೊಡ್ತೀನಿ,
ಸೆಟ್ಟಿ.... (ನಿಚಾರ ಮಾಡುವವನಂತೆ) ಅಂದ್ರ ಹೀಂಗಾದ್ರೆ,
ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಸಾ ಮಾ ನು ತರೋದಿದೆ— ನಮ್ಮಡುಗ
ಬಂದ್ಮಾಲೆ ಕಳಿಸ್ತೊಡ್ತೀನಿ.... ಅದ್ದ ಅದ್ದ ಕೂಡೇ ಕೊಟ್ಟು
ಬಿಡ್ತೀನಿ.... (ಒಳಗೆ ನೋಡಿ) ಏ—ಜಹ ಆಯಿತೋ ಇಲ್ಲೋ?—
ಮೂರು ಕಪ್ಪು—ನಂಸೆಟ್ಟು ಬಂದಾರ—

ಹಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ:— ಎಲೆ! ಛಾ ಬ್ಯಾಡ್ರಿ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಸಕ್ಕು) ಇಲ್ಲಿ, ಸೆಟ್ಟಿ, ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ
ಏನು ಸ್ವೇತಲೆ ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲ.... ಇದು ಜಹ ಕುಡಿಯೋ ನಂ
ದ್ಯಾಳ್ಯಾ—

ಹಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ:— (ಎಷ್ಟು) ಇಲ್ಲಿ—ಹೋಗಾಕ್ಕೇಕಾಗೇತಿ—

ಮತ್ತ ಹುಡುಗನ್ನ ಗಡಾನೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡ್ತಿ—ಲೆಕ್ಕಾಸೂ ಕೊಟ್ಟು....
ಶರಣ್ಣ— (ಹೋಗುವನು).

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ಏಳುತ್ತ) ನೀ ಎನ್ನು ಹೀಂಗೇ
ಸಾಮಾನು ತರಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮನೆಯವರು ಹೇಳೋ ಹಾಂಗ ಒಳಗ
ಸಾಮಾನು ತುಂಬಿ, ನೀವು ಹೊರಗೇ ಬರೆಬೇಕಾದೀತು.. ಹಹ!

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಉಸುರ್ಗರದು) ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೆದು ತರಿಸೋದು?
ಲೆಕ್ಕದ ಮಾತು ತೆಗೆದ ಸೆಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು ಮುಂದಿಡ್ತಾ ಕೋ ಲೆಕ್ಕ
ನಾ ಹೇಳ್ತೆ.... (ಹತ್ತಿರ ಬಂಜು ಮೆಲುವನೆಯಲ್ಲಿ) ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ
ಎರಡು ವರ್ಷದ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆಗೇದ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ—
ಅಲ್ಲ ಸವಜ ಹೇಳಿದೆ, ಯಾರ್ಯೂಂದ ಹೇಳೋ ಮಾತಲ್ಲ ಇದು.

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ಬಂಗು ಬಡವನಂತೆ) ಎ ರ ನು
ವರ್ಷ! (ನಿಚಾರಮಗ್ನನಾದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ) ಅಂದ್ರ ಹೀಂಗಾದ್ರೆ,
ತಮ್ಮಣರಾಯ... ಎಷ್ಟೋ ಸಾಮಾನು ಅಷ್ಟು ದಿವಸ ಉಳಿಯ-
ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ—ಅಂದ್ರ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕೆಡೋ ಸಾಮಾನಿನ ಮಾತ್ಲೇ-
ಳಿದೆ.... ಅದ್ಯ ಅಂಥಾವೆಲ್ಲ ಹೊರಗ ಇಡೋದ್ದಿಂತ ಆದಷ್ಟು
ಲಗೂನೆ (ಸನ್ನೆಯಿಂದ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ) ಒಳಗೇ ಹಾಕಿ
ಇಟ್ಟಿಡಿ—(ನಗೆಯಿಂದ) ದೇವ್ರೇ ಕೊಟ್ಟ ಹಗ್ಗೇದೊಳ್ಳ!

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ತುಸು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಹನುಮಂತ್ರಾಯಾ,
ಇವತ್ತು ನೀನು ಜೇಷ್ಠಾ ಮಾಡ್ತೀ, ಮಾಡು.... ಕೆಟ್ಟಾತು
ಅದ್ದಾರ್, ಅದ್ರ ಹೇಳ್ತೀನಿ.... ಒಂದೇ ಬಂಗಾಲಧಾಂಗ ಕೆಟ್ಟ
ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಬಂದಿ ತೂ ಅಂದ್ರ—ಆಗ ತಿಳಿದೀತು— ನನ್ನ
ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ!

ಹನುಮಂತ್ರಾಯ:— (ಕೈಚಿಲ್ಲಿ) ಆಗ್ತೀದು ಏನ್ನಾಡೋ-
ದ್ದೇಲಿ—ಎಲ್ಲಾ ರೋಡು ನಮ್ಮೂ ಮ್ಯಾಲಿನ ರೇಶನಿನಂಗ್ಗೀ
ಕಾರ್ಡೇ ಸಿಕ್ಕೀತು.... ಅದ್ರಾ, ಒಂದ್ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಸುಖ
ನೋಡ್ತೀ.... ಅಂಥ ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಾಳ್ಯೆ ಬಂದ್ರ ನಿಮ್ಮ ಎಷ್ಟು ತಂದ್ರಾ
ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು ಆಗ್ತೀಕ್ಕಿಲ್ಲ— ಯಾಕಂದ್ರ, ನಿಮ್ಮನೋಡಿ
ಹೊಟ್ಟೆ ಕೀಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಇರ್ದಾನ ಯಾವ? ಅಂ? ಹಹ!
(ಎನ್ನುತ್ತ ಹೋಗುವನು.)

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಅಧೈರ್ಯದ ಕಳೆಯಿಂದ) ಲಕ್ಷಣೇನೋ
ನೆಟ್ಟಗ ಕಾಣೋದಿಲ್ಲ—(ಎನ್ನುತ್ತ ಒಳಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ)

['ಶರಣ್ಣ ತರುಗಿ ಕಳಿಸ್ತೀನಿ ಬಿಡ್ತಿ' ಎಂಬ ದನಿ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕಟ್ಟನೆ ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮೈ ಬಿಗಿದು ನಿಲ್ಲುವ ಹುಲಿಯಂತೆ ನಿಂತು
ಹೊರಬಾಗಿಲತ್ತ ನೋಡುವನು. ಒಂದರಿ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಿರಿಯವನು
ಶೀನೊ ಬರುವನು.]

ಸಂಸಾರಿಗ:— ಯಾರೊ? ಏನೊ ಅದು?

ಶೀನೊ:— ಹನುಮಂತ್ರಾಯು ಏನೊ ಅಂದ್ರ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— ಅವರ ಮಾತು ನಿನಗೇನಾಡೋದು? ನೀ
ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ?

ಶೀನೂ:— ಹೆಣ ಹೊರಲಿಕ್ಕಿ.

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಮೈಲಿಗೆಯಾದಂತೆ ಸಿಡಿದು) ಏನು ? ಏನಂದಿ ?
ಬುದ್ಧಿ ಅದನ್ನೂ ಇಲ್ಲೋ ? ನಾಯಿನನ್ನೂ ಜೀವ್ವಿಂದ್ವೀನಿ,
ಕಾಣಿಸೋದೊ ಇಲ್ಲೋ ?

ಶೀನೂ:— (ತಿಳಿಯದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ) ಅದೇ-ಹನುಮಂತಪ್ರಯ್ಯಾ
ಹೇಳಿದ್ದು, ಇನ್ನೂ ಎರಡು ವರ್ಷ ಬದುಕಲೇ ಬೇಕೂ ಅಂತ
ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡೀರಿ ಅಂತ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ತಿರಸ್ಕಾರ ತೋರಿಸಿ) ಹೇ! ಚಾಡಿಬೋರ !
ಬಾಯ್ ಬಂದದ್ದು ಬಕಾಸ್ತಾನೆ !

ಶೀನೂ:— ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ನೀವು ಬಕಾಸ್ತೀರಿ ಅಂತ ಅವು
ಹೇಳಿದ್ದು—

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಗದ್ದರಿಸಿ) ಹಂ- ಸಾಕಿನ್ನು
ನಿನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ! ಹುಚ್ಚುಂಡೇಗಂಡ ! ಒಂದಿವ್ವ ಕೂಳಿರಲಿಲ್ಲ
ಅಂದ್ರ ತಾಯೀ ಮ್ಯಾಲೆ ಒದರಾಡ್ತಾನೆ— ! ನಿನಗೇನ್ ತಿಳಿತದ
ವ್ಯವಹಾರ ?

ಶೀನೂ:— ನನ್ನ ಇಷ್ಟ ವರ್ಷ ಇರ್ಟೇಕು ಅಂತ ಹಟ ಇಲ್ಲ ;
ನಾ ಲ್ಕು ಮಂ ದೀ ಜೋಡಿ ಇರ್ಟೇಕೂ ಅಂತ ಹಟ. ಅದ್ಕೆ
ಸಂಗ್ರಹದೊಳ್ಳಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಗೆ ಹಂಚ್ವೀನಿ
ನಾನು.

ಹೆಂಡತಿ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಂದು) ಅಯ್ಯ ! ಶೀನಾ, ನಿನ್ನಾತು
ಕೇಳಿದ ಕೂಡ್ಲೆ ನೆನಪಾಯ್ತು ನೋಡೊ ! ಆ ಮ್ಯಾಲಿನ ಮನೆ
ಮಂ ದ ಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನ್ನಾತು ಅಕ್ಕೀನೇ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ,
ಒಂದಿಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಬರ್ತೀಯಾ ?

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹುಚ್ಚಿವ್ವನಂತೆ) ಏ ! ನಡೀ ! ನಡೀ
ನೀ ಇಲ್ಲಿಂದ ! ಒಬ್ಬರು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಅಂದ್ರ ಒಬ್ಬ ಕಡ್ಲೀ
ಕೊರೆದ್ರಂತ ! ಬಂದಾಳಿಲ್ಲ ' ಕೊಟ್ಟು ಬರ್ತೀಯಾ ? ' ಅಂತ ?

ಶೀನೂ:— ಅವ್ವಾ, ಬೆಂಕಿ... ಕಡ್ಲಿ ಅಂದ್ಕೂಡ್ಲೆ ವಿಚಾರ
ಹೊಳೆಯಿತು- (ಕಿಸೆಯೊಳಗಿನ ಕಡ್ಲಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವನು).

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಚೀರುತ್ತ) ಏ-ಏ-ಏನ್ನಾಡ್ತೀಯೋ ?

ಶೀನೂ:— (ತಾಯ್ತಂದೆಯರ ನಡುವೆ ನಿಂತು) ಅ ನ್ನ ಕ್ಕೂ
ಬೆಂಕಿಗೂ ಬಹಳ ಸಂಬಂಧ- (ತಾಯಿಗೆ) ಕಾಳಿಟ್ಟ ಕೋಣೆ
ಯಾವುದವ್ವಾ ?

ಹೆಂಡತಿ:— ಬಿಡೊ ! ಏನಿಲ್ಲ ರಂಬಾಟ ! ಮುಂಚೆ ಅವ
ಗ್ಗಿಷ್ಟು ಅಕ್ಕೀ ಕೊಟ್ಟು ಬಾ—

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಠಾತ್ತನಂತೆ) ಅಲ್ಲ-ನಿಮ್ಮೇನಾದ್ರೂ
ವಿಚಾರ ಅದನ್ನೆ ?-ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ—

ಹೆಂಡತಿ:— (ನಡುನೆಯ) ಅಯ್ಯ ! ಅತ್ತೀನೆ ಯಾವ್ವ ಕಾದ್ರೂ !
ಈಗೇನೂ ಮನೆ-ಮಾರು ಹಂಚಿ ಗುಳೇಕ್ಕ ಹೊಂಬೀವೆ ನಾವು—

ಸಂಸಾರಿಗ:— ಜನ್ಮ ಕೂಳಿಟ್ಟ ಸಾಯೋವಾಗ, ನಿಮ್ಮ
ಎರಡು ವರ್ಷ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬುವಷ್ಟು—

ಶೀನೂ:— ಎಲ್ಲಾರೂ ಸತ್ತರೆ ನಾನೂ ಸಾಯುವವನೆ !

ಹೆಂಡತಿ:— (ಅಧಿಕಾರದಿಂದ) ಸಾಕೊ ! ಕೆಟ್ಟಕೆಟ್ಟ ಮಾತಾಡ-
ಬ್ಯಾಡ !

ಶೀನೂ:— ಎಲ್ಲಾರೂ ಸಾಯೋವಾಗ ಇರೋದ್ಕಿಂತ
ಎಲ್ಲಾರೂ ಇರುವಾಗ ಸಾಯೋದೇ—

ಹೆಂಡತಿ:— ಸುಮ್ಮ ಕೂಡೊ ! ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ
ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವೇನು ಉಪವಾಸ ಸಾಯೋದಿಲ್ಲ, ತಿಂದವರೂ
ಬದುಕಿಯಾರು.

ಸಂಸಾರಿಗ:— ನಾಳೆ-ನಾಳೆ-ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಅಭಾವ ಬಂದ್ರ-
ತಿಳಿದೀತು- ತಿಳಿದೀತು ಅಂದೆ ?

ಹೆಂಡತಿ:— ಇದ್ದಾಗ ಕೊಟ್ಟವಿಗೆ ಇಲ್ಲಾಗ ದೇವು
ಕೊಟ್ಟಾನು. ಶೀನಾ, ಲಗೂ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟರೀಯೊ ಇಲ್ಲೊ—
ನನ್ನ ಅಡಿಗೀಗೆ ತಡ ಆಯ್ತು— (ಒಳಗೆ ಹೊರಡುವಳು).

ಸಂಸಾರಿಗ:— (ಮಗನಿಗೆ) ಏ, ಕಡ್ಲಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನಾದ್ರೂ
ಕಿಸೇಕ್ಕ ಹಾಕೊ !

ಶೀನೂ:— (ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ದೂಡಿ) ಆಯ್ತೀಲ್ಲ ನಿಮಗ
ಸಮಾಧಾನ ? ಕಡ್ಲಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಗದಿದ್ದೂ ನಡೀತದ... ಬರೀ
ಕಾಳು ತಿಂದ್ರೂ ಅನ್ನ ಅಗ್ತದ- ಹೊಟ್ಟೆವಳ್ಳಿನ ಬೆಂಕೀಗೆ !

ಸಂಸಾರಿಗ:— ನೀವು ಕಾಳು ಮಂದಿಗೆ ಕೊಡೋದಕ ನನ್ನ
ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳ್ಳ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದದ.

ಶೀನೂ:— (ಒಳಗೆ ಹೊರಡುತ್ತ) ಅದು ಮಂದಿಯ ಜೀವ
ತಂದೇ ಶಾಂತ ಆಗೋ ಬಕಾಸುರನ ಜರಾಗ್ನಿ ! (ಹೋಗುವನು).

[ಸಂಸಾರಿಗನು ಹಣೆ ಹಣೆ ಖಡ್ಗದೊಳ್ಳವಾಗ—]

(ತೆರೆ)

ಸುದರ್ಶನ

ಸರಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು

ಬರೆದವರು— ' ಅನಂದಕಂದ '

ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಲ, ಇವತ್ತು ಇವತ್ತು ಸಲ ಓದಿಯೂ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆನಿಸಿದ ಅನುಭವವನ್ನು, ಹಲವು
ಜನ ವಾಚಕರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ.
ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಕಥಾರಚನೆ,
ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಇವುಗಳ ಹೊಸತನದ ಮೂಲಕ, ಕನ್ನಡ
ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನ
ವನ್ನು ಪಡೆದುನಿಂತಿದೆ. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

ಬೀಕಾದವರು ' ಜಯಂತಿ ' ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ

ಬರೆದು ಶರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಚೇತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೀನ

೬

ಶ್ರೀ. ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥ ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ. ಮಿತ್ರಮಂಡಲ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

★

ಚೀನದಲ್ಲಿ ಸಮ್ರಾಟನಿಗೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಗುಣದೊಂದಿಗೆ ಅಯೋಗ್ಯನಾದ ಸಮ್ರಾಟನನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಬುದ್ಧಿಯೂ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಚೀನಾಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಪದ್ಧತಿ-ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು!

★

ಶ್ರೀರಾಜಕೀಯ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿತು ಸುಯಿ ಮನೆತನವು. (೫೮೯-೬೧೮). ಸುಯಿ ಮನೆತನದ ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಅವಧಿ ಚಿಕ್ಕದು. ಆಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದುದು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ನಮಗೆ ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸದ ನೆನಪನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದು; ಆಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆತನವು ಇದಿರು ಬರುವುದು. ಆ ಮನೆತನ ಚಿನ್ ಮುಂಬುದು. 'ಸುಯಿ' ಮನೆತನವನ್ನು 'ಚಿನ್' ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಎರಡೂ ಮನೆತನಗಳು ಆಲ್ಪಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಬಾಳಿದುವು. ಆದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವು. ಎರಡೂ ಮನೆತನಗಳ ನಂತರ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲ ಒದಗಿಬಂದು, ಇವರು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಮುಂದುವರೆದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅನುವು ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಚಿನ್ ಮನೆತನವು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು ಹಾನ್ ಮನೆತನ. ಅದರಂತೆಯೇ ಸುಯಿ ಮನೆತನವು ಮೊದಲು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವವು ಟಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಸೂಂಗ್ ಮನೆತನಗಳು.

ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಗಳ ಸಂಬಂಧ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕೆಂದು, ಅನೇಕ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ, ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧೀಕರಿಸಿ, ಪ್ರಯಾಣಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಚಿನ್ ಮನೆತನದವರು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ 'ಮಹಾಗೋಡೆ'ಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮನೆತನದವರಾದ ಹಾನ್ ಮನೆತನದವರು ಮುಂದುವರಿಸಿದಂತೆ, ಕಾಲುವೆಗಳ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಟಾಂಗ್ ಮನೆತನದವರು ಮುಂದುವರಿಸುವರು. ಕಾಲುವೆಗಳು ಒದಗಿದುದರಿಂದ ಉತ್ತರದ ಒಂದು ತುದಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಯವರೆಗೆ ಜಲಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಹಾಗೆ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದುದು ಕೇವಲ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ. ನದಿಗಳ ಹೊರತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು ಕಾಲುವೆಗಳ ಹಂಚಿಕೆ. ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ಏಳು ನೂರು ಮೈಲುಗಳುಳ್ಳ ಕಾಲುವೆಗಳ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿತು.

ಚಿನ್ ಮನೆತನವು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ, ಹಿಂದಿನ ಉಂಬಳಿಗಾರರ ಅಧಿಕಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾನ್ ಮನೆತನದವರು ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದರೆಂಬ ಮಾತು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅದೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿರಿಸಿ, ಸರಿಪಡಿಸಿ ನಿಯಮಿತಗೊಳಿಸಿದರು ಸುಯಿ ಮತ್ತು ಟಾಂಗ್ ಮನೆತನದವರು. ಅಂದಿನಿಂದ—೭ನೆಯ

ಶತಕದಿಂದ—ಇಂದಿನವರೆಗೆ—೨೦ನೆಯ ಶತಕದವರೆಗೆ— ಆ ಪದ್ಧತಿಯು, ಆಗಾಗ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಪಾಡಿನೊಂದಿಗೆ—ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದಿದೆ. ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಅವರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು; ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಒಂದು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು— ಅದು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿ.

ಈ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯು ಜೀನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ, ಅನೇಕ ಶತಕಗಳವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರಗಳು ಪಂಡಿತರ ಪದರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು. ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಕ ಹಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಅಧಿಕಾರ ಪದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಗೂ, ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ಕಳೆ ಬಂದಿತ್ತು—ಮನ್ನಣೆ ತಂದಿತ್ತು.

ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಯಾರೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಉಮೇದುವಾರರಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವರ್ಗದವರೇ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಮಗನೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಂತಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಸಮಾಜದ ಯಾವ ವರ್ಗವಾದರೇನು, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಅನುಕೂಲತೆಯು ಇತ್ತು; ಮನ್ನಣೆಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತೇನೇ? ಈ ಮಾತನ್ನು ತಾತ್ತ್ವಿಕವಾಗಿ ಅಡುವವರು ಬಹಳ ಜನರು, ಆದರೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಮನ ಒಪ್ಪದು—ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ. ಆದರೆ ಜೀನದವರು ಮಾತ್ರ ತತ್ತ್ವಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಜಾಲಿತವಾದುದರಿಂದ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತತ್ತ್ವವೆ ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ—ಆಗಿನಿಂದಲೇ—ಬಂದಂತಾಯಿತು.

ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೇ ಮಾಡಿತು. ಅದರೂ ಇದು ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆ. ಕೇವಲ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವುಗಳೇ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪುಸ್ತಕ ಪಂಡಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಆ ಮಾದರಿಯ ಜಾಣತನವಿದ್ದವರಿಗೇ ಅಧಿಕಾರಪದಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದುವೆಂಬ ಆಪಾದನೆ. ಆದರೆ ಶಾಂತತೆ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬಗೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನೂ ವ್ಯವಹಾರಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿದವರು ಮನ್ನಣೆಪಡೆದು ಅಧಿಕಾರಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ, ಕ್ರಮ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಇದೇ ಒಂದು ಸಾಧನವಲ್ಲ—ಇದೂ

ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಗಿಳಿಪಾಲಿಗಳನ್ನು ಜಾಣರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ಆ ಜ್ಞಾನಪಡೆದು ಅದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು-ರೀತಿ ತಿಳಿದ ಯೋಗ್ಯತಾವಂತರೇ ಹೆಚ್ಚು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯು ಒಂದು ಸಾಧನ; ಅದೇ ಒರೆಗಲ್ಲು ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರೀಕ್ಷೆ ಕರೆದೊಂದು ಸಮಿತಿಯಿತ್ತು. ಅವರು ಅಧಿಕಾರಪದ-ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೆಂದರೂ, ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ದೋಷಗಳು ಎಷ್ಟೆ ಇದ್ದರೂ, ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಆರಿಸಲು ಜೀನದಷ್ಟು ಕಾಲ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಅದು ಜೀನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಮಾರ್ಪಾಡು ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೂ ೨,೦೦೦ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ—ಸಂಸ್ಥೆ ಅದು.

ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಕಡೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದ ಜೀನದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ರಚನೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮ್ರಾಟನೆ ಹಿರಿಯ. ಅವನಿಗೆ ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಆದರದ ಆಚಾರಗಳು ಅವನಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಜನತೆಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವ ಜೋಣ, ಆತನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ. ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದರೆ 'ಅರಸನ—ಸಮ್ರಾಟನ— ಆಳಿಕೆಗೆ ದೈವದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲ!' ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಬಂದಂತೆ. ಅಂತಹ ಎಲ್ಲ ಆಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಮ್ರಾಟನೇ ಹೊಣೆಗಾರ. 'ಅವನ ಆಳಿಕೆಗೆ ದೈವದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಆಪತ್ತೇಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು?' ಎಂದು ಜೀನದವರ ವಿಚಾರ.

'ಎಲ್ಲ ಆಪತ್ತಿಗೂ ಅರಸನೇ ಹೊಣೆಗಾರ' ಎಂಬ ವಿಚಾರದ ಮೂಲಕ 'ಅರಸನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆಬ್ಬಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಜನತೆಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ!' ಎಂದು ಜೀನದವರ ನಂಬುಗೆ. ಜನತೆಗೆ ಆಪತ್ತು ಬಂದರೆ ಅರಸನು ಅಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆಯೇ. ಅಯೋಗ್ಯ ಅರಸನನ್ನು ತಳ್ಳುವುದು ಜನತೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ, ಆಳುವ ಮನೆತನದ ಅರಸರು ದುರ್ಬಲರೆಂದು—ಅಯೋಗ್ಯರೆಂದು— ತಿಳಿದು ಬಂದಕೂಡಲೆ, ಮನೆತನ ಬದಲಾಯಿತೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದು ಸ್ಥಾಪಿತ ರೀತಿಯೇ ಆಯಿತು. ಮೊಸದಾಗಿ ಬಂದ—ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಕಂಡ—ಮನೆತನದ ಅರಸನಿಗೆ, ತಲೆಬಾಗುವುದೇ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಮನೆತನದ ಪ್ರಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಆ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮೊಸದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಕೂಡಲೆ, ಹಳೆಯ ಮನೆತನ ಹಾಳಾದಂತೆಯೇ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಳುವವರು ಅಯೋಗ್ಯ-
ರಿದ್ದರೆ ನಡೆದೀತೆ? ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ ಚೀನದವರ ಮನದಲ್ಲಿ
ಬೇರೂರಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇಂದೇ ಇವರಿಗೆ ಅಯೋಗ್ಯ ಅರಸರ
ಎರುದ್ಧ ಬಂಡೇಳಲು ಆತಂಕ—ಸಂಕೋಚವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಚೀನದಲ್ಲಿ ಆಳುವ ಮನೆತನಗಳು ಬದಲಾದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಚೀನಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವ್ಯಾಹತವಾದ ಈ
ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಅನೇಕರನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ಸನಾತನತ್ವದ
ಜಿಗುಟು ಏತರಲ್ಲಿದೆ?....ಎಂದು ಅನೇಕರು ತಲೆ ತುರಿಸಿಕೊಂಡಿ-
ದ್ದಾರೆ. ಆ ಜಿಗುಟು ಚೀನೀ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಸಮಾಜದ
ಮೂಲಭೂತಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಕುಟುಂಬಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕುಟುಂಬ
ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಮಾಜದ ಜೀವಾಳವು. ಕುಟುಂಬವು ಸಂಪ್ರ-
ದಾಯ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸಮಾಜದ ತಳಹದಿ ಗಟ್ಟಿ-
ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಬಹಿರಂಗದ ಆವರಣವು ಆಗಾಗ
ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆಂತರಂಗವು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿದೆ.
ಚೀನದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು—ಆದರ ಕಲ್ಪನೆಯೂ— ಕುಟುಂಬ-
ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಮ್ರಾಟನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ
ಹಿರಿಯನೆಂದರೆ, ಅವನು ಕುಟುಂಬದ ಕುಲಪತಿ ಇದ್ದಂತೆ.
ಒಬ್ಬ ಕುಲಪತಿ ಕರ್ತೃತ್ವ ಹೀನನಾದರೆ, ಕುಟುಂಬವು ಕಂಗೆಡು-
ವುದೇ? ಅವನು ಕುಟುಂಬದ ಹಿತನೋಡದಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು
ತಳ್ಳಿ ಕುಟುಂಬದ ಹಿತನೋಡುವವನೊಬ್ಬನನ್ನು ತರುವುದು,
ಜೀನೀಯರಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೊಬ್ಬ ಪಾತ. ಅವರ
ಕುಟುಂಬವು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮಾದರಿಯದು. ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ
ಹಿರಿಯಗಂಡುಸು ಹಿರಿಯ. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ
ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ—ಅದೂ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಕುಟುಂಬ-
ಹಿತದ ವಿಚಾರವು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿಯ
ತನಕ.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸನಾತನತ್ವಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಕುಟುಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು, ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಹಾಕಿದೆ-
ಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಅದು ಮೂಲಧನ, ಅದರ ಹೊರತು
ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಇರುವುವು. ಅವು ಜೀನೀಯರ ನಂಬುಗೆ-
ಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಮೂರು ತತ್ತ್ವಗಳು ಅವರ ಮನ-
ಹಿಡಿದಿದ್ದುವು. ಈ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಜೀನೀಯರ ಮನದಲ್ಲಿ
ಬೇರೂರಿಸಿದವರು ಆಗಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ
ವಿಭೂತಿಗಳು:

೧. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾ-
ದರೆ, ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ, ನೈತಿಕ ಬಲದ ಸಹಾಯವನ್ನೇ ಅದು
ಪಡೆಯಬೇಕು.

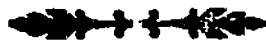
೨. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉನ್ನತಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿ ವಂತರ,
ಬಲವಂತರ ನೆರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯ—ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು.

೩. ಅನಾಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಲೀ, ಅನಾಚಾರದಿಂದಾಗಲೀ, ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಆವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮ್ರಾಟನನ್ನು ಪಟ್ಟದಿಂದ
ತಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಜನರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಜಾಣರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿಕಾರವು ಉಳಿ-
ವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಿಣ್ಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಉದಯವಾಗಿ
ಬೆಳೆದು ಬಂದುದರಿಂದ, ಸಮ್ರಾಟರು ಬಂದು ಆಳಿ ಉರುಳಿ-
ಹೋದರೂ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮಾತ್ರ ಆಳಿಯದೆ ಉಳಿದು ಬಾಳಿ-
ಬೆಳೆಗಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದು-
ವರೆಸುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಎಷ್ಟು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ
ತಿಳಿದಿದ್ದರೋ—ಅಷ್ಟೇ ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿ,—ಅನಾಚಾರಿ—ಅತ್ಯಾಚಾರಿ-
ಅಲಸಿಗನಾದ ಸಮ್ರಾಟನು ತಪ್ಪಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಪಿತೃ-
ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜದ ದೇಶದ ಹಿತದ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿ-
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ತಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಮುಂದೆ ನೋಡು-
ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಜಗತ್ತಿನವರು ಕಲಿಯತಕ್ಕದ್ದಿದೆ.

‘ಹಿರಿಯರೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ, ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ
ಮಾನ್ಯರಲ್ಲ!’ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಆಚರಣೆಯಿಂದ
ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿದರು. ಹಿರಿಯರು ಚಿಕ್ಕವರಿಂದ ಆದರ—
ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲು ತೋರಿದರೆ, ಆದಕ್ಕೆ
ತಕ್ಕ ವರ್ತನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕವರ ಕರ್ತವ್ಯದಂತೆ
ಹಿರಿಯರಿಗಾದರೂ ಹಿರಿಯತನದ ಕರ್ತವ್ಯವು ಇದ್ದೇ ಇದೆ.
ಹಿರಿಯತನದ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾದರೆ, ಕಿರಿಯ-
ತನದ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಕರ್ತವ್ಯಚೂತಿಯಾಗಿ,
ಎರಡೂ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ಯೋಗ ಬರುವುದು.
ಯಾರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ
ಮಾಡಲಾರದಾದರೆ, ಇಬ್ಬರ ಅಹಿತವೂ—ಸಮಾಜದ ಅಹಿತವೂ
ಆದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.

ಸುಯಿ ಮನೆತನದವರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯ
ಅರಾಜಕದ ಅವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕಾಲುನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವ
ಆದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯದ ಹಂಚಿಕೆಯ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಹಾಕಿ, ಪರಿಣ್ಣ-
ಪದ್ಧತಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮಾಡಿ, ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ಸಾಮ್ರಾ-
ಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ
ಸನಾತನತ್ವವನ್ನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ಮುಂಬಂದ ಟಾಂಗ್
ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಇತಿಹಾಸ ರಂಗದಿಂದ ಮಾಯವಾದರು,
ಕಾಲ ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಕಾರ್ಯವು ಅಲ್ಪವಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂಬರುವ
ಟಾಂಗ್ ಮನೆತನದವರು ಇವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಹಾದಿಯನ್ನು
ಹೇಗೆ ತುಳುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡುವಾ.

ದೇವರಿಂತು ಹಳಿಬಾಡಣ್ಣಾ !

ರಿವರೆಂಡ್ ನೂರಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

(ಜಯಂತಿಯ ನೂರ್ತ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ದೇವ್ರ' ಕವನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ)

ತೆಲ್ಯಾಗ್ ತುಂಬಣ್ಣಾಕ್ ದೇವರ್ ಬೊದ್ವಾ

ಅಜ್ಜಿ ಕತೆಯೇನಲ್ಲಾ—

ತೆಲ್ಯಾಗಲ್ಲಾ ಎದ್ದಾಗ್ ನುರಿಬೇಕ್

ಅಂದ್ರೆ ಹೊಳೆಯ್ತೆಲ್ಲಾ !

ದೇವರ್ ಹೊಕ್ಕೊ ಹೆಂಟೇ-ಕಲ್ಲಾ

ಏರೋ ಮಂಡ್ ಜನ್ನೆಲ್ಲಾ—

ದೇವ್ರಂದ್ರಾರಿಂಬೊದನ್ ನೆಟ್ಟೊ

ಅನ್ನಿ ತಿಲ್ಲಿಲ್ಲಲ್ಲಾ !

ಶಾಸ್ತ್ರಗೀತಾ ಬಿಟ್ಟುರಂತ್ಲೇ

ಇಂದ್ ಹಿಡ್ವಾರಿ ಪಸ್ತಾ,

ಶಸ್ತ್ರಾ ಹಿಡ್ವಾರಂತ್ಲೇ ಸಿಗುದಿಲ್

ಒಂದ್ ತುತ್ ಕೂಳು ಹಪ್ಪ !

ದೇವ್ರೇನಾಳು—ಕೈಯಾನ್ ಗೊಂಬಿ—

ಮೂರ್ತಿ—ನಿಗವಲ್ಪಣ್ಣಾ !

ದೇವ್ರಂಬಾತಾ ಅಖಂಡ ಪ್ರೀತಿ;

ಪ್ರೀತಿನೇ ದೇವ್ರಣ್ಣಾ !

ಪ್ರೀತಿ ಅಂಬೊದ್ ದೊಡ್ವೊಂದ್ ಸಗ್ತಿ

ಜಗತ್ತಿಗದು ಜೀವಾಳಾ !

ಪ್ರೀತೀ ಬಿಟ್ಟು ನಾವದ್ವಾ ನಡ್ವ

ಜಗತ್ಪಾಂಕ್ ಹಿಡ್ವೀತ್ ತಾಳಾ ?

ನಾಕ್ವಾಗ್ ಉಲ್ಟು ತುಂಬೊಂದ್ವೆತೆ,

ತಿಳೀಲಾಕ್ 'ರೇಡ್ವೊ' ಬೇಕು;

ಲೋಕಾಕ್ ಪಿರೂತಿ ತುಂಬೊಂದ್ವೆತೆ

ಹೊಳೀಲಾಕ್ ಮನ್ನಾ ಬೇಕು !

ತೆರ್ದದ್ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೊಡೊಕ್ಕೊ

ಅಂದ್ರೆ ಕಾಣ್ವೆತ್ ಸತ್ಯಾ,

ತೆರ್ದದ್ ಕಣ್ಣು ತೆರ್ದಂಗಿಟ್ಟಿ

ತೊಂದ್ರೆ ಕಾಣೊದ್ ನಿತ್ಯಾ !

'ಬಡವರ್ ಬಾಳಿಗ್ ದೇವ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು

ಏನ್ನೆತೇ ?' ಅನ್ಬಾಡ್ವೊ !

ಬಡವರ್ದೆಲ್ಲಾ ಬಳ್ಳೊಂದ್ ಸೆಟ್ಟು

ಮನಿ ತುಂಬೊಂಡಾರ್ ನೋಡ್ವಿ !

ಕೊಡ್ವಾನ್ ದೇವ್ರ ಕೊಡಗೈಲೆಲ್ಲಾ

ಮಕ್ಕೇಗ್ ಸುಕಾ ಅಗ್ಲೊಂದ್,

ಮಾಡ್ವಾರ್ ಸುಲೀನ್ ಒಬ್ಬರದೊಬ್ಬ

ಮಕ್ಕೇ ಬಡ್ವೊಡೊಂದ್ !

ಸಂಪತ್ತುಲೋರ್ ಆಸೇಕ್ ಬದ್ವು

ಬದ್ವರ್ನ್ ಮರ್ದೇ ಬಿಟ್ಟು,

ಸಂಪಾಗ್ ಬೆಳ್ವಾ ಬೆಳೇನ್ ಒಯ್ವು

ಕಡಲಿಗ್ ಹಾಕ್ವಾರ್ ಸುಟ್ಟು !

ಮನ್ನೇಗ್ ಬಂದ್ವಾಂಗ್ ಒಕ್ಕಾವ್ ನಡ್ವು

ಕೈ-ಬಾಯಂದ್ ಕಳ್ಳೊಂಡು,

ಮನಿಮಾರ್ ಒತ್ತಿ ಹಾಕ್ವೊತ್ ಕುಂತಾನ್

ಸಾಲೊದಿ ಮ್ಯಾಲ ಹೊತ್ವೊಂಡು !

ಸಾಮ್ಯಾರ್ ಕೈಯಾಗ್ ಒಕ್ಕಾವ್ ಸಿಕ್ಕೊಂಡ್

ಕೊಳಿತಾ ಇರೊಡ್ವೆಲ್ಲಾ—

ಸಾಮ್ಯಾರ್ ಬಿಟ್ಟು ದೇವರ್ನ್ ಸುಮ್ಮೆ

ಹಳೆಯೋದೇನ್ ಚಿಂದಲ್ಲಾ !

ಹೆಸೋರ್ನ್ ಕಂಡ್ ನಿನ್ನೊಡ್ವುರುರು

ಸೈಸ್ತೇ ಗುಡುಗ್ವೀಯಣ್ಣಾ,

ಸೋಸೋಡೊರೆ ಸಾಮ್ಯಾರ್ ವಕಾಲತ್

ವೈಸ್ವಾಂಗ್ ಕಾಪ್ಪೆತ್ವಣ್ಣಾ !

ದೇವರ್ದಾರ್ಯಾಗ್ ಎಲ್ವಾ ನಡ್ವು

ಬದ್ವರೇನ್ ಕೊರ್ದಿಲ್ಲಾ,

ದೇವರ್ನ್ ಬಿಟ್ಟು ನಡೀತೀವಂತ್ಲೇ

ಬದ್ವರ್ ಮ್ಯಾಲಿ ಹಲ್ಲಾ !

ಒಕ್ಕಾವ್ ಕುಸಿಯೊದ್ ನೀಕಂಡ್ ಮರೊದ್

ನೀಕಂದ್ರಾ ನೀನಲ್ಲಣ್ಣಾ,

ಉಕ್ಕುಕ್ಕೇರೈತ್ ನಿನ್ನೆದಿ ಬಿರು

ಅಕ್ಕರಿಯ ವೊರ್ದಣ್ಣಾ !

ನಿನ್ನಂಪಾಗೊ ಸರೂರು ಎದ್ರೇನ್

ಕೇಳೊದ್ ಬಡವರ್ ಪುಣ್ಯಾ !

ಜಿನ್ನಕ್ ಅಂದೇ ಬದ್ವಾಗ್ವೆತೆ

ಬಳಲಿದ್ ದೇವರ್ ಬಣ್ಣಾ !

ದೇವರಿಂತು ಹಳಿಬಾಡಣ್ಣಾ,

ಅವ್ನ್ ಕಪ್ಪೇನೊ ಇಲ್ಲಾ ;

ಇರೊಡೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮೇ ತಪ್ಪು

ಅನ್ನೇ ನಮ್ಮೊಳ್ಳಿಲ್ಲಾ !

ಹದ್ದಿ ರೇಗ್ವೆತ್ ಅಂದ್ ಮ್ಯಾಲಿನ್ನ

ನಾನೇನ್ ನೇಕೊದಿಲ್ಲಾ,

ಗುಡ್ವಾನ್ ಅಗ್ಗ ಇಲೀನ್ ಹಿಡಿಲಾಕ್

ನಾವೇನ್ ಹೋಗೊದಿಲ್ಲಾ !

ನಾನಿಯ ನೆನಪುಗಳು ★

ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಧಾರವಾಡ

೨

(ದಾಂಪತ್ಯದ ಸರಸ-ವಿರಸ)

★

‘ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ ದೋಸೆಯೂ ತೂತೇ ’ ಎಂಬುದೊಂದು ಗಾದೆಯ ಮಾತು, ವಿಷಮ
ದಾಂಪತ್ಯದ ವಿರಸಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿದೆ.
ದೋಸೆಯು ತೂತುಗೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ; ದಾಂಪತ್ಯದ ರಸಜೀವನವನ್ನು
ತೂತುಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ?

★

ಗೆಳೆಯ,

ಚೆಲುವು ಕ್ಯಾದ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದ್ದೀಯಾ ?
ನನ್ನ ಹೋದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ‘ಗೆಳೆತನವೆಂಬುದೊಂದು ಭೂಮಿತಿಯ
ಸರಳರೇಖೆಯಿದ್ದಂತೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ ನಲ್ಲವೆ ? ‘ಆದರ್ಶ-
ದಾಂಪತ್ಯವೆಂದರೆ ಮುಗಿಲುಮಲ್ಲಿಗೆ’ ಎಂದೀಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳ-
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ—
ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ. ಈ ಜಗತ್ತೆ ಆದರ್ಶಮಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ,
‘ಸ್ವರ್ಗ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ-
ವೊಂದೂ ಕವಿಯ ಕನಸು, ಪುರಾಣ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಕನಸು,
ಸ್ವರ್ಗವೊಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಕನಸು ! ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈಡೇರದ
ಆಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.
ಮನಸಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕನಸಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೊಂದಿರದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯ
ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ! ನನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ
ಮೋರೆ ಕಾಣದವನು, ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಾರುಗುದುರೆಯ
ಸ್ವಾರಸಾಗಿ ಮುಗಿಲ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬಹುದು ; ಅವಿನ
ನೋರೆಹಾಲ ಕಾಣದವನು, ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಕಿಚ್ಚಲನ್ನೆ
ಹಿಳಿದು ಹೀರಬಹುದು—ಸ್ವಪ್ನದ ಸ್ವರ್ಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ. ಹಾಗೆ,
ಗೆಳೆಯಾ ಹಾಗೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣದ-
ವನು, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಕಿನ್ನರ-ಕಿಂಪುರಾಣರನ್ನೂ ; ಗಂಧರ್ವ-
ವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ವಸಿಸ್ಥ-ಅರುಂಧತಿಯರು
ಸಭದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಿಯೆ ಮೆರೆಯಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಧರೆಯ ದಂಪತಿ
ಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಚಂದ್ರ-ರೋಹಿಣಿಯರನ್ನೂ ಇಂದ್ರ-ಇಂದ್ರಾಣಿ
ಯರನ್ನೂ ಕಂಡ ದ್ರಷ್ಟಾರನು ಯಾರೋ !

ಇನ್ನು ನಭದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಮನೆ-ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ

ಜೋಡಿಯ ಜೇನುಹುಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವುದು ಅದೂ ಒಂದು ಕವನದ
ಕನೆಯೇ ಸರಿ. ಹತ್ತುಮಂದಿ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ;
ಹತ್ತು ಗೆಳೆಯರ ಜೋಡಿಯೆಲ್ಲವೂ ಇಜ್ಜೋಡೆ. ಹತ್ತು ಗೆಳೆಯರ
ಪ್ರಪಂಚವೂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೇ ! ಸುಸಂಸ್ಕೃತ-ಅಸಂಸ್ಕೃತಿಯರ
ಅರಿಸಮಾಸ ಸಂಸಾರ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ-ಅಶಿಕ್ಷಿತಿಯರ ಸಮರ ಸಂಸಾರ,
ಸುಶಿಕ್ಷಿತ-ಅಶಿಕ್ಷಿತರ ವಿಷಮಸಂಸಾರ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ-ಸುಶಿಕ್ಷಿತ-
ಯರ ‘ದ್ವಂದ್ವ’ ಸಂಸಾರ, ಕುರೂಪಿ-ಸುರೂಪಿಣಿಯರ ಜಾರತ್ನ
ಸಂಸಾರ, ಸುರೂಪಿ-ಕುರೂಪಿಣಿಯರ ಮತ್ಸರಸಂಸಾರ,
ಅವಿವೇಕಿ-ಮುಗ್ಧಿಯರ ಮೂರಾಬಟ್ಟಿ ಸಂಸಾರ, ಜರಹ-ಜನ್ಮನೇ-
ಯರ ಸಂತಯದ ಸಂಸಾರ—ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು
ರೀತಿ ರೂಪ-ವಿಚಾರ-ಭಾವನೆಗಳ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳ ನಡುವೆ
ದಾಂಪತ್ಯವು ವಿಷಮವಾಗಿರುವುದು ಖಂಡಿತ. ರಸದಲ್ಲಿಯೂ
ವಿರಸವೊಂದಿದ ಒಂದು ಮಾದರಿಯ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನವನ್ನು
ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿವೇದಿಸುವೆನು. ಇದೊಂದರಿಂದಲೆ ದಾಂಪ-
ತ್ಯದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಸಡಿಲುತ್ಪದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು
ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಗೋಪಾಲ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದವ, ಪರಿಚಯದವ, ಕಲಿತವ.
ಕಲಿತವನೆಂದು ತಲೆ ಕೆಟ್ಟವನಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆ ವಿವೇಕಿ ; ಸುಸಂಸ್ಕೃತ.
ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕಲಿತವಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತುಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ
ವಳು. ‘ರಮೆ-ಗೋಪಾಲರ ದಾಂಪತ್ಯವೇ ದಾಂಪತ್ಯ’-ಎಂಬುದು
ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆಯ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಗೋಪಾಲನ
ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ರಮೆಯು ರಸಿಕಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಳು. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ
ಒಳ್ಳೆಯ ಕಂಠವೂ ಇತ್ತು. ಆಗಾಗ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ‘ಸಲಿಗೀತ’
ಆನಂದಕಂದರ ‘ವಿರಹಿಣಿ’ಗಳನ್ನು ರಮೆಯು ಮುಂದೆ ಓದಿ

ತೋರಿಸುವ. ಗೋಪಾಲನ ನಾದಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ರಮೆಯೂ ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ತಲ್ಲೀನಳಾಗುವಳು; ಆದರೆ ಈ ರಸಿಕತೆ ರಮೆಯ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಯಿತು ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದು. — ಮಲಗಿ ಮುಸುಕು ತೆಗೆದು ಎದ್ದಳೆಂದರೆ, ರಸಿಕತೆಯ ಪರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಎದ್ದಂತೆಯೆ, ಮುನ್ನಾದಿನದ ಇರುಳಿನ ಇನ್ನಿಜೇನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಗೋಪಾಲ ಎಂ. ಎ. ದ ವರೆಗೆ ಕಲಿತಿದ್ದರೂ, ದಿನ-ಕಾಲ ಕಠಿಣವಿದ್ದುದರಿಂದ, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಂಗಾರದ ಕಳಸವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತಹ ನೌಕರೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದ. ಜೊಟ್ಟಿ-ಬಟ್ಟಿಗೆ ಚಾಟಿಯಾಗಿತ್ತು.

ನೆರೆಮನೆಯ ಸಾಬಕ್ಕ, ಒಂದುಜೊತೆ ಜರಿಯಸೀರೆ ತರಿಸಿದ್ದಳು. ವಾಪ, ರಮೆಗೂ ಅಂತಹ ಜರಿಯಸೀರೆಯನ್ನು ಡಬ್ಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಾದರೆ ತಪ್ಪೆ? ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಗಂಡನಿಗೆ ತಂದು ತೋರಿಸಿದಳು. ಏನು ಗೋಪಾಲನ ರಸಿಕತೆಯೊ ಏನೊ! ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಒಂದು ಉತ್ತರವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಾರದೆ? ಅದೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು— “ಬಡತನ ಬಡತನ ಕಡೆತನ. ಕುಳಿದಾವೇನೇ—” ಎಂದು ಗೋಣುಹಾಕುತ್ತ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಂದೆ “ರಾ ಗ ತೆ ಗೆ ದ. ರಮೆ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿದಳು. ಗಲ್ಲ ಉಬ್ಬಿದುವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುನಿಸೂ ಬಂದಿತು.

ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ, ಮರಿ ಇಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಮೈರಾಗ್ಯವೆ? ಇಂತಹ ಪರಿಯಿಂದ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಯಾಕಾಗಬೇಕು? ಹೆಂಡತಿ ಇಡಬೇಕು ತೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸ್ಥೆ ಗಂಡನಿಗೂ ಬೇಡವೇನು?

ರಾತ್ರಿ ರಮೆ ತುಸು ಮುನಿಸಿನಿಂದಲೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಗೋಪಾಲ ಅವಳ ಮುಸುಕನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದ; ರಮೆ ಮತ್ತೆ ಮುಸುಕನ್ನು ಎಳೆದಳು. ಗೋಪಾಲ ದೀಪ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿದ; ರಮೆ ದೀಪ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿದಳು. ಸರಿ. ಗೋಪಾಲ ಪುಸ್ತಕ ಇಲ್ಲದಲೆ— “ನಾನು ಬಡವಿ, ಆತಾ ಬಡವಾ, ಒಲುಮೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು!” ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ. “ಆತಾ ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರಾ ಒದಿವಿ ನನಗೆ ಅವಗೆ ಗೊತ್ತು” — ಎಂಬ ಸಾಲನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ರಮೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸುರಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನ. ರಮೆಯ ತುಂಬಿದ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗೋಪಾಲನು ರಮೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ. ಕಚ್ಚಿದ ತುಟಿ, ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣು! ‘ಹನ್ನಿ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ಮಾಡ ತಡೆಧಾಂಗ ಗಾಳಿಯ ನೆವಕೆ’ — ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ರಮೆಯ ಭಾವ-ಭಂಗಿ ರಸಿಕ ಗೋಪಾಲನ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿತು. ಗೋಪಾಲನೂ ಗಂಭೀರನಾದ. ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಮೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಒಂದು ಸೀರೆಯ ಜೊತೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ ತನ್ನಂತೆಯೆ ರಸಿಕಳಾಗಬೇಕಾದ ತನ್ನ ಆರ್ಥಾಂಗಿ, ವಸ್ತ್ರ-ಉಡುಪಿನ ಆಶೆಗಿಂತ

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವನ ಇಷ್ಟ.

ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯೂ ಆಯಿತು ಗೋಪಾಲನಿಗೆ: ದೈವವೇ ಕೃಮಾಡಿ ಕರೆದಂತೆ ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೀಮಂತರ ಮಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಹೇಳುವುದು. ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಆದರೆ ರಮೆಗೇಕೋ ಈ ವಿಚಾರ ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹರಯದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಹೇಳುವುದೆ? ಆದರೆ ಗೋಪಾಲನ ಅರ್ಥಿಕಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನವಾರೆ ನೋಡಿ, ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವಹೊರತು ನಿರ್ವಾಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಗೋಪಾಲ ರಮೆಗಾಗಿ ಓದಲಿಕ್ಕೆಂದು ಪುಟ್ಟಪುಸ್ತಕವರ ‘ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ರಮೆ ‘ಮಾನಾಕ್ಷಿಯ ಮನೆಯ ಮೇಷ್ಟ್ರು’ ಎಂಬ ಕತೆ ಓದಿದಳು. ಆ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮಾನಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ; ಮಾನಾಕ್ಷಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ರೆ. ಭ್ರಮನಿರಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ರಮೆಯ ರಸಿಕತೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಗೋಪಾಲ ಕತೆಯ ಪುಸ್ತಕ ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ಅದು ರಮೆಯಲ್ಲಿ ರಸಿಕತೆಯ ಬದಲು ವಿಷದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿತು.

ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಗೋಪಾಲ ಅಭ್ಯಾಸಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆ. ಹುಡುಗಿ ಮನೆಯ ವರೆಗೆ ಕರೆಯಲು ಬಂದಳು. ಹುಡುಗಿಗೆ ಹದಿನಾರು ವರುಷ ಪ್ರಾಯವಿರಬೇಕು. ಗೌರವಣ್ಯ, ತುಂಬಿದ ತೋಳು, ತುಳುಕುವ ಮೈ, ಕುಡಿತಗಣ್ಣು, ಚಂಚಲ ನೋಟ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಯ, ನಾಜೋಕು, ಒಯ್ಯಾರ. ನಸುಬಯ್ಯಾರಿಂದ ಗೋಣು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಗೋಪಾಲನನ್ನು ‘ಇಂದು ಸಂಜೆ ಬರುವಿರಾ?’ ಎಂದಳು. ಗೋಪಾಲ ಮುಗಳನಗೆಯಿಂದ ಹೂಂ ಗುಟ್ಟಿದ. ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಲೆ, ಬೆನ್ನಹಿಂದಿಂದ ರಮೆಯನ್ನು ಕರೆದು, ಸಹಜವಾದ ಸರಳತೆಯಿಂದ “ಇವಳೇ ನಾನು ಅಭ್ಯಾಸಹೇಳುವ ಹುಡುಗಿ” ಎಂದ. “ಹೌದು, ಬಹಳ ಜೆಲುವೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ” — ಎಂದು ರಮೆ ಒಳಗೆ ನಡೆದಳು; ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ವಾಪ, ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸದ ಹೊರೆ!

ರಾತ್ರಿ ಗೋಪಾಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. “ಇಂದು ಅಭ್ಯಾಸ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಜೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರೇನು?” ರಮೆ ಕೇಳಿದಳು.

“ಹೌದು ರಮಾ, ಎರಡು ದಿನ ಆಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ!”

“ಈ ಗಂಜಿಯ ಶರ್ಟ್ ಇಂದೇ ತೆಗೆದಿರೇನು?”

ಗೋಪಾಲ ನಕ್ಕ. “ಶರ್ಟ್ ಹೊಲಸಾದರೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಡವೇನು?” ಎಂದ. ರಮೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ನಿತ್ಯದಂತೆ ಕಾವ್ಯಗಾಯನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ: — “ಜೆಲುವು ಹಿರಿಯದೊ, ಹೃದಯದೊಲವು ಹಿರಿಯದೊ?”

ಇನ್ನೂ ಎರಡನೆಯ ಸಾಲು ಆರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. “ಜೆಲುವೇ ಹಿರಿಯದು” —ಎಂದಳು ರಮೆ. ಗೋಪಾಲ, ರಮೆ ರಸಿಕಳಾಗಿ-
ದ್ದಾಳೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿದ.

ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ, ಗೋಪಾಲ ಇಲ್ಲದಾಗ ಆ ಹುಡುಗಿ
ಕರೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದಳು, ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಕಳುಹಿದುದರಿಂದ.
ಆ ಹುಡುಗಿ—“Sir, important work, Come home”
ಎಂದು ಸಡಗರಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಚೀಟಿ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಹೋದಳು.
ರಮೆ ಗೋಪಾಲ ಬರುತ್ತಲೆ ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟಳು—“ಎನುಕೆಲಸ?”

“ಎನೋ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!” — ಮುಖದ ಭಾವವನ್ನು ಸಹ
ಬದಲಾಯಿಸದೆ ಗೋಪಾಲ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕಿಸೆಗೆ ಹಾಕಿದ; ಅವರ
ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಅಭ್ಯಾಸದ ಫೀ ಬಂತು— ಹದಿನೈದು
ರೂಪಾಯಿ. ಇದೇ ಆ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸ. ಬರುವಾಗ ಒಂದು
ಜುಲುಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಹೆಂಡತಿ ಮೆಚ್ಚು-
ಳೆಂದು ಉಬ್ಬಿದ. ಅವಳ ಹರುಷದಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಪಾಲುಗೊಂಡಳು
ಬಯಸಿದ. ರಮೆ ಸೀರೆ ನೋಡಿದಳು; ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. “ಸರಿ,
ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇದೇ ಉಪಾಯ!”
ಎಂದಳು. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಹರಳುಕಡಿದಂತಾಯಿತು. ಅರ್ಥ
ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಕೆಣಕಿದರೂ ರಮೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ “ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡು-
ಗಿಯರೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲವೆ?”

“ಹೌದು ಯಾಕೆ?”

“ನೀವು ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ
ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರಲ್ಲವೆ?”

“ನಾವು ಗುರುಗಳು; ನಿಲ್ಲದೆ ಏನು?”

“ಸರಿ! ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸುಗಂಧದ ವಾಸನೆ!”
ಗೋಪಾಲ ತತ್ತರಿಸಿದ. ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.
ಈ ಸಿಡಿಲ ಹೊಡೆತ ರಸಿಕ ರಮೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕೇ? ಇಡೀ
ದಿನ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಭ್ರಮೆಯಾದಂತಾಯಿತು.

ಮರುದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗೋಪಾಲ ಮಾತು ತೆಗೆದ: “ರಮಾ,
ಇಂದು ನಾನೊಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದ್ದೇನೆ!”

“ಹೂಂ” ರಮೆ ವಿಶೇಷ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. “ಅಭ್ಯಾಸ
ಹೇಳುವುದನ್ನಂತೂ ಬಿಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು. ಕಾಲೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ
ರಾಜೀನಾಮೆ—” ಮುಂದೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಗೋಪಾಲ,
ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರುವ ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ.
ರಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಬರಿಯಾದಳು.

“ರಮಾ, ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ದುಡ್ಡು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ-
ವಾಗದೆ ವಿಷವಾದರೆ ಅದು ಯಾಕೆ ಬೇಕು? ಅಲ್ಲವೆ?
ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯೋಗ! ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ
ಇರುವವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೇನು ಕೊರತೆ? ನೀನು ಹೇಳಿದ
ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವೆ! ನನಗೆ ನೀನು ಬೇಕು ಹೃದಯದ

ಒಲವು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಜೆಲುವು ತಾನೇ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ—ಸಾಲ-
ಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರೆಯ ಮೂರ್ತಿ ಉದಯಿಸಿದಂತೆ!”
ಗೋಪಾಲ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮಾತು ಮುಗಿಸಿದ. ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು
ದೃಢಮಾಡಿದ.

*

*

*

ಸುದೈವದಿಂದ ನಾಲಕ್ಕಾರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಗೋಪಾಲನು ಒಂದು
ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡನು. ರಮೆಯ
ಸಂತಯದ ಮಂಜಿನ ಗಿರಿಯು ಕರಗಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ
ಮತ್ತೊಂದು ಸಂತಯ ರಮೆಯನ್ನು ಮುಸುಕಿತು. “ಇಂತಹ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಕೈ ಹಿಡಿಯಲು ನಾನು ಯೋಗ್ಯಳೇ? ನಾನೇನು
ಜೆಲುವೆಯೇ? ಕಲಿತನಳಿ?” —ರಮೆಯ ಸ್ವಹೀನತಾಭಾವನೆಯು
ಅವಳನ್ನು ಘಾಸಿಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮೊದಲಿನ ಗೋಪಾಲನೇ
ಅವಳಿಗೆ ಹತ್ತುಪಾಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ. ದಿನದಿನವೂ ಗೋಪಾಲ
ತನಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಗೌರವವನ್ನು ರಮೆಗೆ ಹೇಳುವ. ರಮೆ
ದಿನದಿನವೂ ತನ್ನ ಅಲ್ಪತೆಗೆ ತಾನೇ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.
ಗೋಪಾಲ ಗೋಪಾಲನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ಅಂದು ಒಂದು
ಸಂಘದ ಪಾರಿತೋಷಕ ಹಂಚುವ ಸಮಾರಂಭ. ಗೋಪಾಲ-
ದಂಪತಿಗಳಿಂದ ನೆರವೇರಬೇಕು. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ತುಂಬ
ಉತ್ಸಾಹ. ಆದರೆ ಆ ಉತ್ಸಾಹ ರಮೆಯ ಉತ್ತರದಿಂದ
ಕುಪ್ಪಳಿಸಿಬಿತ್ತು. ತಾನು ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಯೋಗ್ಯಳೆಂದೇ ಅವಳ
ಹಟ. ಅಂತೂ ಗೋಪಾಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. “ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ”
ನಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರ ಹೆಂಡಿರೊಡನೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗಿ
ಹರಟುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂದಿನ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆಂದು ಅವರೂ ಬಂದಿ-
ದ್ದರು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಯ
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ರಮೆ ತನಗೆ ತಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿ-
ಯಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಕನಕು-ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದೀತೆ? ತನ್ನ
ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ರಮೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆಯಲ್ಲವೆ?
ಸಫೆ ನಡೆಯಿತು, ಕಾಲೇಜಿನ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರೆಲ್ಲಾ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದರು.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ “ಸರಿ, ಒಳ್ಳೇ ಫಜೀತಿ ಮಾಡಿದಿರಿ! ನಿಮ್ಮ
ಕಾಲೇಜಿನ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು!
ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅಯೋಗ್ಯಳು! ನೀವು ಇಂತಹ ಸಡಗರ-
ಉತ್ಸವಗಳಿಗಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕಾ-
ದರೆ ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿರಿ!” ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಬರೆಯ ಮೇಲೆ
ಬರೆ. “ಆ ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳು: ನಾನು
ಕಲಿಯದೆ ಇಂತಹ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದೆ, ನಾನೇ
ಭಾಗ್ಯವಂತಳಲ್ಲವೇ? ನೀವು ಎಂತಹರ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತೀರೋ
ನೋಡುವೆ—ಎಂದು!” ರಮೆಗೆ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಸಮಾಧಾನ
ವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಯೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ರಮೆಯ ಹೆರಿಗೆಯ ದಿನ ಸಮಾಪಿಸಿದುವು. ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಕಾಲ ಅವಳಿಗೆ ತೀರ ಅವಶ್ಯವಿತ್ತು. ಗೋಪಾಲನ ಕೊರಗು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಹೋದಷ್ಟು ಅವಳ ಅಸಮಾಧಾನವೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ರಮೆಯನ್ನು ರಸಿಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಹೋದರೆ ಅದು ರಣರಂಗವಾಯಿತು. ಜೀವನವೆಲ್ಲಾ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಮರವಾಯಿತು. ಈ 'ಮೂರುತಿಗಳ ಅಗಲಿಕೆ, ರಮೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೋಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೆದರಿಸಿತು' ಎಂದು ಆಶಿಸಿದ.

ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ರಮೆಯ ಸ್ವಪ್ರೀತತಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು—ಎನ್ನೋಣ? ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಎಂತೆಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕೊರಳಿಗೆ ಬೀಳುವುವೋ ಶಿವನೇ ಬಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ, ಎಷ್ಟು ಸುಖವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೂ ದಾಂಪತ್ಯವೆಂಬುದೊಂದು ದುಃಖದ ಬಳ್ಳಿಯಾಗಿದೆ; ಅದು ಬಿಡುವ ಕುಡಿ, ಕೊಡುವ ದೂ ಎಲ್ಲವೂ ವಿರಸದ ಕುಡಿ—ವೀರಸದ ಹೂ—ಎಂದೇ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಡನೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿಯೆಂಬ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಸುತ್ತಿರಬೇಕು—ಆಗ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೊಗಸು, ರುಚಿ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವತೋಷದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಬಳ್ಳಿಯೂ ಕಹಿಯೇ—ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆಲ್ಲೇನೋ ತೆಂಗಿನ ಮರವಾಗಿ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರಸಿಕ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರಿದ್ದರೆ ರಕ್ತಸಂರಂಥವ ಅತ್ತೆ-ಮಾವಂದಿರಿರುತ್ತಾರೆ. ಸನಾತನ ಗಾಂಧೀಯರ ಮುಂದೆ ಈ ಚಕ್ರವಾಕಗಳು ಏನು ಹಾರಾಡಿಯಾವು? ಹಿರಿಯರ ಮುಂದೆ ಇವರ ಶೃಂಗಾರದ ಸಡಗರವೆ? ಹಿರಿಯ ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಮಗನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕೆ? ಮುದಿ ಅತ್ತೆಯ ಮುಂದೆ ಸೊಸೆಯು ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತೆಂದಾ ತಂದಿಗೆ ಫಾಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆ?

ಮಗನೆಂದು ಅಂತಃಕರಣದ ಹಾಲುತೊರೆಯುವ ಸ್ತ್ರೀ-ಹೃದಯ, ಸೊಸೆಯೆಂದು ಸೀಸದ ರಸವಾಗಬೇಕೆ? ಬೇಕಾದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೆಣ್ಣು-ಹೃದಯ ನಗೆಹೆಣ್ಣೆಯೆಂದೊಡನೆ ಸರ್ಪವಾಗಬೇಕೆ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ-ಮಾವ-ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಿದ್ದ ಮೇಲಂಕೂ ದಾಂಪತ್ಯವೆಂಬುದು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವೇ!

'ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಒಲಿಯಲಿ' ಎಂದು ನೆರೆಮೀಸೆಗೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ, ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ ನಲಿಯುವ ಮುದಿಗಂಡರ ದಾಂಪತ್ಯವೆಂತಹದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ.

ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಸಲುಗೆಯ ಮಾತನಾಡಿ ಸರಸವಾಡುವವನಿಗೆ— 'ಅಯ್ಯೋ, ಇವನೋ! ಹೆಣ್ಣುವಾಸ!' ಎಂದು ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಅಣಕಿಸುವ ಜನಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ಹೆಂಡತಿಯೆಂದೊಡನೆಯೆ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯಬೇಕೆ? ಹಾಗೆಯೆ

ಗಂಡ ಆಕಳಂತಹನೆಂದು, ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ತಾನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳೆಂಬ ತೀವಿಯಿಂದ ತಿರುಗಾಡುವುದು ಗರತಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸಿತೆ?

ಮಂಗಳಸೂತ್ರವು ಮಂಗಳಸೂತ್ರವೆಂದು ಬಗೆದು 'ರಜಸ್ವ' ಆದರೇನೇ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ವಿವಾಹವೆಂದು ಬಗೆದವರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಂತಃಕರಣ ಆರಳಿತೆ? ಒಲುಮೆ ಮೂಡಿತೆ? 'ರಜಸ್ವ' ಆದರೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಆರ್ಥಿಕಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ಮಾನ 'ಘಟಸ್ಪೋಟ'ದ ಅನುಕೂಲತೆ ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ತಿಳಿಗೇಡಿತನವಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಸಮಾಜ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಫಲ್ಯವೂ ಈ ನವಯುಗದ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಾಗಿದೆ. ತ್ರಿಶಂಕುಸ್ವರ್ಗವೇ ಇವರು ಪಡೆದ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರವೂ ಇಲ್ಲ, ಸನಾತನ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇಲ್ಲ.

ಇಂದಿನ ಮೈಚ್ಛಾನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ 'ದಾಂಪತ್ಯ'ದ ಮೇಲೆ 'ಕಾಂಕ್ಷಾಶಾಸ್ತ್ರ'ದ ಮೇಲೆ, 'ಸಂತಾನ ಸಂಯಮ'ದ ಮೇಲೆ 'ನವಮತವಾದ'ದ ಮೇಲೆ, ಹಿಮಾಲಯದತ್ತರ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಅಡ್ಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯದ ಆದರ್ಶ-ಪಥದ ಸುಳಿವೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲದು. 'Where roads are made I lose my way' ಎಂದು ರವೀಂದ್ರರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಸಾವಿರಾರು ಹೆಜ್ಜೆ ತುಳಿದು ನೂರಾಂಟು ಹಾದಿಗಳಾಗಿ, ಇದ್ದ ಹಾದಿ ಹೊಳೆಹೋದಂತಾಗಿದೆ. ಪ್ರೇಮವು ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಹೃದಯದಲ್ಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಂದಿನ ದಂಪತಿಗಳು ಶೋಧಿಸಲಿ, ಇಷ್ಟೇ.

ಗೆಳೆಯ, ದಾಂಪತ್ಯದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಜೀವನವನ್ನಿಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವೆ. ಉಳಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಹಚ್ಚಿರುವೆ. ಮುಂದಿನ ಸಲ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ನನ್ನವನೆ
'ನಾನಿ'

೫೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
ಇವರ
ಜ್ವರದ ಗುಳಿಗೆ
ಬಾಟಿಗೆ ೧ ರೂ. ೪ ಅಣೆ.
ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯವಧ
ವಿಳಾಸ:— ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ,
ಗಿರಿಗಾಂವ, ಮುಂಬಯಿ.

ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ

★

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಗತಿ!

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ವೆಂಕಟರಾವು, ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ 'ಶಾಂತಿವರ್ಧಕ ಪಾಠಶಾಲಾ' ಕೂಡಲಸಂಗಮ

★

ಇಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವರೆ? ಇದರ ನಿಜವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುವುದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ! ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಜರ್ಮನಿ-ಇಟಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿಯಿತು!

★

ಕಳೆದ ೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತೀರ ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಂಡಿಯು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿರುವುದು. ಇಂತಹ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಗದ ತೀವ್ರಗತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತಿಯ ಸ್ಥಾನವಾವುದು?' ಎಂಬುದೊಂದು ಬಹು ಕಠಿಣವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ ಯೋಚನಾರ್ಥವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ "ಸಮುದ್ರವು ಇಳಿದುಹೋಗಿ, ನೀರು ಮುಂದೆ ಸರಿದು, ನಮ್ಮ ನೌಕೆಯು ಮಾತ್ರ ಉಸುಬಿನಲ್ಲಿಯೆ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಳಿಯಿತು!" ಎಂದು ಬರಬಹುದಾದ ಅವಮಾನಭಯವು ಬೇರೆ. ಇರಲಿ,

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿ ಇವು ನಾಡಿನ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಗಳು. ಈಗಿನ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಜೀವನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದನಿಗೈವ ಎರರು, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಕೂಲು-ಕಾಲೇಜುಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೆ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಒಲೆಯುವ ತರುಣರು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗಲಿ, ಸ್ನಾತಕ-ಆವೇಶ, ತ್ಯಾಗ-ಬಲಿದಾನ, ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಅಂಕುರವು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಯುವುದು. ಈ ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯವು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳದೆ. ಅವರಾದರೂ, ಇಂದು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇವೆಯ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಬಂಧಕಾರನ ಶಕ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಮಾತಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಕಗ್ಗಂಟು

ಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಿವಿಧ ಅಳಗಳಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಲ್ಲದೆ ಇತರರ ಭಾವನೆಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಣಾಮವೊಂದಿ, ತನ್ನ ಯೋಚನೆಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆಯ ಬಲದಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿಯೆ ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇನ್ನಿತರ ಶಾಖೆಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸರಿಯಾದ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವವನು 'ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುಂದರ ಧಾರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾದರೆ, ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೊಳೆಯುವುದು. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಇತ್ತೀಚೆಗಿನ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯತೆಯ ತೆರೆಗಳು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಜೆಜ್ಜಿನವೇಗದಿಂದ ಬರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕಜೀವನದ ಕಟ್ಟುಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕಜೀವನದ ಸುಖ-ದುಃಖ, ಆಶೆ-ನಿರಾಶೆಗಳ ಮೆರುಗು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಗಳ ನೋಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೇಳುವುದೊಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಪಳೆಯ ನಿಯಮ. ಸಮಾಜದ

ಆಂತರ್ನಾಡಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ತಿಥಿಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೃದ್ಧಾಚಾರದ ನಿಯಮ-ಕಟ್ಟುಗಳ ವಿಷವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವಾಗಲೂ, ಹಳೆಯತನವು ಮೈಯುಂಡ ಹಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರಿಯರು ಬಂಡಾಯವೇಳಲು ನಡು ಕಟ್ಟುವರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅವರ ಎದುರಾಟಗಳು ಸಫಲವಾಗುವುವೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಜನರು ಬಹುಶಃ ತಮ್ಮ ಜೀವನ-ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಲೋಕಗಮನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮಧ್ಯಮತರಗತಿಯ ಹೊಸ ಪಯಿರೆಲ್ಲವೂ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ವಿಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಬಂಡಾಯದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಕಳೆಯಿಂದಲೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯ' ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಧ್ಯಮತರಗತಿಯವರ ಸಲುವಾಗಿ ಬರೆಯುವವರು ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರಾದ ಲೇಖಕರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿರಿಸುತ್ತ ಹೊಸಬಟ್ಟಿಯೊಂದರ ಸುಳಿವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರ ಗೊಂದಲವು ಇಂದು ಎರಡು ಧಾರೆಗಳುಳ್ಳ ಮಿಥ್ಯದಂತಿದೆ. ಹಿಟ್ಟರನು "ಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ಭಾಷಣಗಳೂ, ವಾದ-ವಿವಾದಗಳೂ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಬಂಡಾಯದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೂ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ತರುಣರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅನ್ಯಾಯದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ!" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ವಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಗುಟ್ಟು ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ: ಈ ಗುಂಪಿನ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಜನಾಂಗದ ಎಲ್ಲೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಕಳೆದ ೧೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯವರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ನುಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕೂಡುವ ಎಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದಂತೂ ಇವರ ಪ್ರಗತಿಯು ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರತರವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವು ದೊರೆತದ್ದಲ್ಲದೆ, ರಾಜಕೀಯತೆಯ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ—ಬದಲಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ—ಒಂದು ಕಡೆಗಣಿಸದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಈ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ

ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದೇ—ನೆಂದರೆ: ಇಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವರೇ?—ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವುದೇ?—ಕಲೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನೈಜದ ಮೇಲೆ ಅವರು ದೃಷ್ಟಿಸುವರೇ?—ಕ್ರಾಂತಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅಂತಃಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ?.....

ಇಂದಿನ ಬರೆಹಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಲಿಕಾರನ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಜೀವನದ ದುಃಖಪೂರಿತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ದೌಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯೆ! ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು ಹಾನಿಕರವಾಗಿವೆ. ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಲ್ಲೋ ಮುಂದೆ ಇರುವುದು!! ಹಳೆಯದಾದ—ಬಿಗಿತಪ್ಪಿದ ಮನೆಯನ್ನು ಕೆಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕ; ಆದರೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾದ, ಸೌಕರ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಸುಂದರ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ! ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರ ದೃಢತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೀಜವನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಆಂದೋಲನವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಜದ ನಾಶವು ಮಾತ್ರ ಖಂಡಿತ!! ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರ ಪಕ್ಷದವರು ತಮ್ಮ ಜನರೊಡನೆ ದಂಗೆಯೆದ್ದರು; ಅವರು ಕೂಲಿಕಾರರ ಗುಂಪನ್ನು "ಕೂಲಿಕಾರ ಸಂಘ"ದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು; ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೂಲಿಕಾರರ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಅವರ ಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯತೆಯು ಬಿಸಿಯಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುವ ನಿರ್ಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಳಿತರು. ಇವರೇ ಕೂಲಿಕಾರರನ್ನು ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಪಂಜರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟರು. ಶ್ವಾಸವು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದ್ದ, ಎಲ್ಲಾ ನಾಡಿಗಳು ನಿಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂಡವಾಳಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತುಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋದರು. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇಂದು ನಾವು, ಅದರ ಕಹಿಫಲವನ್ನು ಈ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧದ ರೂಪವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರಿಗೆ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡ ಘನಪ್ರಶ್ನೆಯು— "ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರೇ? ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವಾಣಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕೂಲಿಕಾರ ಲೀಡರುಗಳ ಪುತೀಕಗಳೇ?" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಯಸುವವರು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಗಡಬಡಿಸಿ ಬಿಡುವರು. ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಹೊಸ್ತಿಲಿಗೆ

ತಮ್ಮ ಹಣೆಯನ್ನೂರಿ ಬಿಡುವರು.....? ಈ ತೊಡಕಿಗೆ ಜನರ ಉತ್ತರವೊಂದುಂಟು : 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧಗಳೂ, ಲಾಭ-ಹಾನಿಯ ವಿಚಾರಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತವೆ' ಎಂದು. ಆದರೆ 'ಸೋಶಿಯಲ್ ಡೆಮೋಕ್ರೇಟ್ಸ್'ರು ತಡವರಿಸಿದುದು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲ್ಲ. ಇದರ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥವೂ ಒಂದಾಗಬಹುದು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸೃಶಿಷ್ಟಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯತೆಯ ವಾತವ್ಯ ಮೇಲೆ ಕವಿಗಳು ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯ ನಾಸಿನ ಎಳೆಗಳನ್ನು, ನೈಜಪ್ರೇಮದ ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವುದವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಹಿತಿಗಳು ನಿಜಸ್ಥಿತಿ-ನಿಜರೂಪಗಳು ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗತಕ್ಕುವಿವೆ. ಈ ಕಾಲವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಧಿಕಾಲವೆಂದೆಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ನಾವೊಂದು ಕಡಲನ್ನು ದಾಟಿ ಬೇರೊಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆವೆಂಬ ಭರವಸೆಯು, ಮಾನವ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಹೊಸ ಜಗತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮ ತಾಳಿದೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ತಲೆಯೆತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಚಕ್ರವು ಯಾವ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಹೊರಳಬಹುದೆಂಬುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಳೆದಿರುವುದು? ಮತ್ತು ಆಗ ಈ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾನವಾವುದು?

ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಯಂಕರ ಅಂದೋಲನವೊಂದರ ಹಿಂದೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಆ ಅಂದೋಲನವು ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಯುದ್ಧವೇ! ಹೊಸ ಸಮಾಜದ ರಚನೆಗೆ ಮೊದಲು, ಬಂಡವಾಳಗಾರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಉಳಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹಣಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕೆಯು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವಡೆದಿದೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಬಂಡವಾಳಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಕೂಲಿಕಾರರು ಚಿಂತಾಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಕಾಲದ ನಿರ್ವಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈ ಭಯಂಕರ ಅಂದೋಲನದ ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆಗಳು ತೋರತೊಡಗಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಈ ವಿರಾಟ ಅಂದೋಲನದ ಫಲಿತಾಂಶವು ಹೊರಡತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನವಸಂತಾನದ ಭವಿಷ್ಯದ ಉಪಯೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ!

ಈ ಹೊಯ್ದಾಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರ ಸಹಕಾರವು ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಜಿಗಳು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿದಾಗ, ಎಷ್ಟೋ ಜನರು "ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ತಾನೇ ಹಿಟ್ಲರನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ

ಯೇಕೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದು?" ಎಂದರು. ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಿತು. ಇಂಥವರ ನಿಜವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನೂ ಯಾವ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದು; ಆದರೆ ನಿಜವಲೋಕನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾರವು.

ಮೊದಲನೆಯದೊಂದೆ: ರಶಿಯದ ಕೂಲಿಕಾರರು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ತಮ್ಮವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಬ್ಯಾಂಕು, ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಒಡೆತನವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ' ಮತ್ತು 'ಸೋವಿಯೆಟ್ ಯೂನಿಯನ್'ಗಳಲ್ಲಿ ಹಾವು-ಮುಂಗಲಗಳ ವೈರವು ಕಂಡುಬರುತ್ತಲಿದೆ.

ಮೇಲೊಮ್ಮೆ, ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೋ ಒಂದು ದಿನ, ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಭೃಷದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಲಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮಾತು ಬಹಿರಂಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಣುವಷ್ಟು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕೆಯ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಜಪಾನ್-ಜರ್ಮನಿಯ ಕಾರ್ಖಾನೆ-ದಾರರನ್ನು 'Science' ದ್ವಾರಾ ಮತ್ತೆಗೆ ಮಾಡಬಹುದು; ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಬಂಡವಾಳಗಾರರನ್ನು ತಮ್ಮ ವರ್ಚಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಭಾರತ, ಚೀನ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಮಿತ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಟಾಟಾ, ಐರ್ವಿನ್ ಮುಂತಾದವರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಬಗೆಹರಿಯಲಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ಕೂಲಿಕಾರರ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ವದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಲದ ಯಾವ ಚಿತ್ರವೂ ಈ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರ ಸೌಲಭ್ಯ-ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಭದ್ರತೆಯ ಹೊರತು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಾರದು. ಈ ಬುಡಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಹಾಪೂರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಜನತೆಯು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ ನಿರ್ವಾಣದ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡುವುದಾದರೆ, "ಈ ಘೋರ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಜಗತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗರದು ಮತ್ತು ಕೂಲಿಕಾರರದು ಮಾತ್ರ" ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಯೋಜನಾಪರ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ! ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯ-ಮಹಾಮೇರುವಿನಂತಹ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೂ ಮನ್ನಣೆ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟು. ಭಾರತೀಯನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಒಂದು ಕಿರಣ ಉಳಿದಿದೆ. ಈಗದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಅದು— 'ಇಡಿ ಮಾನವಕುಲದ

ಏಕೀಕರಣ, ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವವನ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬಹುದು' ಎಂಬುದು.

ಎರಡನೆಯದೆಂದರೆ: ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವುದು ಹೊಸದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಬಾಲ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಶಾರೀರಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನೌಕರಿ ಅಥವಾ ದಾಸ್ಯದ ಕಣದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಈ ಆಂದೋಲನದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಲ್ಯಿಕ ಮಹಾ ಪೂರದೊಡನೆ ಕೂಡ್ಡ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಕೃತದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವಿಷಯಗಳ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ, ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದ ಅರಿವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರದ ಕಟ್ಟಳೆ, ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ನಮ್ಮ ವರೆಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಒಂದುಮಾತು ನಮಗೆ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದೇನೆಂದರೆ: ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಶಾ, ಸಿಂಕ್ಲೇರ್, ವೇಲ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರವಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಟ್ಯಾಗೋರ್, ಇಕ್ಬಾಲ್ ಮುಂತಾದವರೂ ಇದೇ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ—ಆದರೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ—ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಮನೋರಂಜನೆ, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಕಾರರ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣ ಮೈತ್ರಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಗತಿಪರ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ!' ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾವು ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಸರಿಯಾದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೂರ್ಯನೂ ಶಾಂತಿಯ ಮಳೆಯೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಈ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೊವಿಯೆಟ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಅಂಧಾನುಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಕುಂದು-ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಬರೆಹಗಾರರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರಿಯರಾದ ಹಳಬರು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೂವನ್ನರಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರುವರು. ಈಗಲೂ ಅವರು "ಇದೇನೋ ಪ್ರಚಾರ—ಪೊಪಗಂಡಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ; ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ!" ಎಂದು ಬೊಗಳುತ್ತ ಧಾವಿಸುವರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯರು ತಮ್ಮ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿಕ್ಕುತ್ತ

ನಡೆದರೆ, ಈ ಹಳಬರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮುಗ್ಧರಿಸುವರು. ವಾಸ್ತವತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯು ಕೇವಲ ಉಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತ್ರಿಮ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಶಬ್ದಮಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ದೇಶನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೆಳೆದರೆ; ಅಥವಾ ದಾರ್ಬಲ್ಯ, ದಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯದ ಹೃದಯದ್ರಾವಕ—ಹೃದಯವೇಧಕ—ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಹತ್ತ್ವವೂ ಇರಲಾರದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಬರೆಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ, ಅವರ ಅಧಿಕಾರ, ಸೊತ್ತುಗಳ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ.....?

ಇದರಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟುವೈಶಾಲ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಅತ್ಯಂತ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ:—

"ಇವರು ಯಾವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋರಿದರೋ, ಆ ಸಮಾಜದ ರಥವನ್ನು ಕಂದರದಲ್ಲಿ ದೂಡಿದರು! ಯಾವ ಜನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಿದರೋ ಅವರನ್ನೇ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು!!"

ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವುದು.

ಶೇಲಠಾ

ಎಂಟೇ ಮಿಲೀರಿಯಾ ವಸಸ್ಥಿ ಪಿಲ್ಸ್
ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ್ಯ
ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಲಿವರ್,
ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ
ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕ್ರಿಸ್ತನ್ ಬದಲು ವೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು,
ದವಾಬಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪರಿಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗೆ
ರೂ. ೧೫. ೯೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೨-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲ-
ವೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ
ಬಹುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಏಜಂಟರು
ಬೇಕು.

ಶೇಲಠಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಿಸಿ, ಉ. ಕ.

ಸೋಲ್ ಏಜಂಟರು:—

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಅಪ್ಪರಾವ) ಥಾಕಪ್ಪ
ಬಜನರ ಔಷಧಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಿಸಿ, ಉ. ಕಾನಡಾ.

ಮರ್ತ್ಯದಂಚಿನಲ್ಲಿ

★
 ಡೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ

★
 ಮರ್ತ್ಯದಂಚಿನಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ
 ಫೀಳಿಡುತ್ತ ಮನೆಯ ತೋಕಿ,
 ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದಿರುಳ ನೂಕಿ,
 'ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ-ಕೇಲುಗುಡ್ಡೆ-
 ಪರಡು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ತಾಕಿ,
 ಹೊತ್ತಿದಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿ-
 ದುಕ್ಕಿನೀಟಿ-ಫಂಡಿ' ಬೀಸಿ
 ಹಸಿಜೀವವ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಿರೆ—
 ಭೂಮಿಕಾಯಿ ಬೆಚ್ಚುತ್ತಿರೆ—
 ದಾಸ್ಯ-ದಾಸರಿದ್ದುದಲ್ಲಿ
 ಮನೆದ ಕೋಪ ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ,
 ಬೀದಿಗಳೆಲ್ಲತಾಳಕೆ
 ಪ್ರಳಯಭಯ ಪ್ರಧನಲಯಕೆ
 ಶಿವತಾಂಡವದಾ ಗತ್ತಿಡೆ
 ತಕಪಕೆಂದು ಮಸಣ ಜೋಲಿ,
 ಸಾಗಿಸಿದಲು ರುದ್ರ-ಲೀಲೆ—
 ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತಪ್ರೇತ-
 ಮೊಂದು ಕಮರು ದೇಹನಾಶ-
 ಕಲ್ಲೆಗೋಡಿ ಬಂದು ಸುಡುವ
 ಎಲುಬು-ಜರ್ಮದೊಂದು ಜಡವ
 ಹರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿತು,
 ಕೀಂಕು-ಹುರುಕಿಯದ್ದಿತು !
 ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತಜೀವ-
 ವಿಂತು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ನೋವ
 ಮರ್ತ್ಯದಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀಗಿ,
 ಹುಸಿಯ ತಣಿವ ಹೊಸೆದು ಬೀಗಿ,
 ಮತ್ತೆ ಹಸಿದು ನೋಯುತ್ತಿರೆ—
 ದೇವನೆದುರು ನಿಲ್ಲುವಾಣ
 ಸಮಯಜನ್ನೆ ಕಾಯುತ್ತಿರೆ—
 ಮುಸಿಗತ್ತಲು ಸರಳುತಿತ್ತು;
 ಬೊಸದಿನವರಳರಳುತಿತ್ತು !

ರುಗ್ಗಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

★
 ಡೀ. ವಿಜಿ ಅಸ್ಥಾರಾಯರು,
 ಉಗಾರ

★
 ○
 ರುಗ್ಗ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೊರಗಿ
 ಮಾತೆ ನರಳುತಿರುವಳು;
 ಭಗ್ನಹೃದಯರಾಗಿ ಸುತ್ತು-
 ಮುತ್ತು ಕುಳಿತ ಮಕ್ಕಳು !

★
 ೧
 ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಕಾಲ ನೆಲಕೆ
 ಎಸೆದು ತಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವಳು ;
 ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಕೈಯ ಬೀಸಿ
 ನೆಲಕೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿರುವಳು !

★
 ೨
 ಅದೋ ಕಾಣು, ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ
 ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ ತಿರುಗಿತು ;
 ಇದೋ ಇಲ್ಲಿ, ಕೊನೆಯ ಉಸಿರು
 ಎಳೆದು ಇಳಿದು ಹೊರಟಿತು !

★
 ೪
 ನೀರು ಬಿಡಿರಿ ತೆರೆದ ಬಾಯ್ತು
 ಕೊನೆಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಲಿ;
 ಸೇರಿ ಕೈಗೆ ಕೈಯ ಹಚ್ಚಿ,
 ಒಂದೆ ಧಾರೆ ಬೀಳಲಿ !

★
 ೫
 ಇತ್ತ ಕಾಲ ಗಂಟಲೊತ್ತೆ
 ನೀರು ಹೊರಗೆ ಹೋಯಿತು ;
 ಅತ್ತ ಕೇಳಿ ಕೊನೆಯ ಮಾತು
 ತುಟಿಯದೇನು ಉಲಿದಿತು ?

★
 ೬
 "ನಿಮ್ಮ ನೀರಧಾರೆ ಬೇಡ,
 ಎಡೆಯ ರಕ್ತವೆರೆಯಿರಿ!
 ಒಮ್ಮೆ ಬರುವುದಿಂಥ ಕಾಲ
 ಮಾತೆಗಾಗಿ ಮಡಿಯಿರಿ ! "

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ

★
 ಡೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ

★
 (ಒಂದು ಆರೇಗನಸು)

ನನ್ನೆದೆಗೂಡಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲಿ
 ಕನ್ನೀರಿನ ಮುನ್ನೀರಿಗೆ ಭರತ,
 ಕೂಡಲ ಹಾವನೆ ತೇಲುವುದಲ್ಲಿ.

ನಡುಗಡಲೊಳಗಡಗಿನ ನಡುಗಡ್ಡೆ,
 ಡಡದ ಸುತ್ತಲೂ ಹಲ್ಲಿನ ಕೋಟಿ,
 ಕುರುವದ ಕೋಡಿನಲೆಲುಬಿನ ಕಂಬ,
 ಬುರುಲೆಯ ಕಳಸದಿ ಬುದ್ಧಿಯದೀಪ !

ಮೋಕಾಲ ಚಿಪ್ಪಿನ ಗಡಗಡೆ ಕಟ್ಟಿ,
 ನೇಣಾಗಿದ್ದೊಂದುದ್ದದ ಕರುಳು
 ಜೋಲುವ ನಾಲಗೆ ಬಾವುಟಮಾಡಿ,
 ಮೇಲಕೆ ಮೇಲಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಿತ್ತು !

ಹಿಂಜಿದ ಮೆದುಳಿನ ತಿಳಿಬಳಿನೋಡ
 ನಂಜಿನ ಮಂಜನು ತೇಲಿಸಿ ಮೇಲಿ,
 ಕಂಗಳ ನೇಸರು ತಿಂಗಳು ಕೂಡಿ
 ಅಂಗಳಕೇರಿದರೊಂದೇ ನೇಳಿ

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳು ಕೈಕೈ ಹಿಡಿಯಿ
 ಹೊಗೆಯಲಿ ನೆತ್ತರ ಮಳೆಯಂತಾಯ್ತು !

ಜೀವನು ಗಾಳಿಯ ದೇಹವ ಸೇರಿ
 ಬಾವುಟ ಪಟಪಟ ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ !

ದಮರುಗಳಾಗುತ ಕಿವಿಯ ಪರೆಗಳು
 ಧಿಮಿಧಿಮಿ—ಧಿಕ್ಕಿಟಿಯಬ್ಬರವತ್ತು ;
 ರುದ್ರವೀಣೆಯನು ಮಡಿಯುತಲಿತ್ತು
 ಬಲಿಯಲಿ ಬಿದ್ದಿಹ ತಂತುವೆ ಎದ್ದು.

ಆ ಬಾವುಟದಡಿಯೊಂಟಿಯೆ ನಿಂತು
 ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನು ಹಾಡುಕಲಿಹ—
 ಅತ್ಮನೆಂಬುವಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು ;
 ನಂದಾದೀಪವದುರಿಯುಕಲಿತ್ತು !

ಹೊಸ ಹಾದಿ

(ಒಂದು ಪತ್ರಕ ಕಥೆ)

ಶ್ರೀ. ಭಾರತೀಸುತ, ಕೊಡಗು

★

(೧)

ಪ್ರಿಯ ನಾಣಿ,

೧೩-೬-೪೨

ನಿನ್ನ ಕಾಗದ. ಉತ್ತರಿಸಲು ವಿಳಂಬಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಿಸು. ನಿನ್ನ ಓಲೆ ಒಂದು ೨೫ ದಿನಗಳಾದುವು. ಈ ೨೫ ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ ನನ್ನ ಮೈಗೆ ನವಿರೇಳುವುದು; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ನೀನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ತಮ್ಮ, ತಂಗಿ, ಅವ್ವ, ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದರು; ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನಗುಮೋಗದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೆರಾ ಬೇನೆಯು ಅವರನ್ನು ಒಳೊಡೆದ ನಾಡಿಗೆ ಒಯ್ದಿತು; ಅವರ ವಿಯೋಗದ ಸೋವನ್ನುಳ್ಳು ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯದೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಳುಹಿತು. ನಾನಿಂದು ಜೀವದಿಂದ ಇದ್ದೇನೆ.

ನಾಣಿ! ಅವ್ವ, ಜಂದು, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಅಂದು ಆಡಿ ನಲಿದು ಸಂತಸಪಟ್ಟ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೆ ಉಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಂತೆಯೆ ಹಲವರು ಕಾಲರಾಬೇನೆಯಿಂದ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವ್ಯಸನದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ; 'ಅವರಲ್ಲಿಯೆ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ'—ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಳೆಯಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಬೇರಿನ್ನಾವ ಸಮಾಧಾನವೂ ನನಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆಯಲಾರೆ. ನಿನ್ನ ಮಾರು ಬರಲಿ.

ನಿನ್ನ
ಕುಷಾನ್ ನಾಯರ

ಗೆಳೆಯ ಕುಷಾ,

೨೫-೬-೪೨

ನಿನ್ನ ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಆತ್ತಿ, ಜಂದು, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದರೇ? ಇದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಅಸದಳ. ಮಲಬಾರಿಗೆ ಕಾಲೆರಾ ಬೇನೆ ಬಂದುದನ್ನು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಆ ರೋಗಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬವು ತುತ್ತಾಗುವುದೆಂಬ ಊಹೆ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ, ನಿನ್ನ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ನೆರವನ್ನೂ ಈಯಲಾರದೆ ಹೋದನಲ್ಲ! ಎಂತಹ ದುರದೃಷ್ಟ ನಾನು!

ಮೇ ೧೯೪೪

ನಿನ್ನ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಪಾಲುಗಾರ. ನೀನು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಳೆ. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಾದ ನೆರವನ್ನೀಯುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನ ನಟ್ಟನ
ನಾಣಿ

ನಾಣಿ,

೨೧-೧೧-೪೨

ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯೆ ನಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿದುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಅರುಹಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸು. ಅಮ್ಮನನ್ನೂ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿಮಿಷವೂ ಅವರ ನೆನಪು ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ನನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಜುಜ್ಜುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ಜೀವನವು ಹೇಗೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತಲೆದೋರಿತು. ಜೀಸಾಯವನ್ನು ನಡೆಯಿಸೋಣವೆಂದರೆ, ಊಳುವ ಎತ್ತುಗಳು ಮಾರಿಯ ಜೀನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದುವು. ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಜಮೀನ್ದಾರನು ನಮ್ಮ ಅರ್ಧ ನೆಲವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ.

★

‘ಶಕ್ತನಾದರೆ ನಂಟರೆಲ್ಲ ಹಿತರು!’ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೆರವಾದವರೇ ಆತ್ಮೀಯಜನರು. ಮನೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕುಷಾನಾಯರಿಗೆ ಮಾಸಿಳೆ ಪ್ರೋಕರ ಬಂಧುವಾದ!

★

ಉಳಿದುದನ್ನು ಜೀಸಾಯಮಾಡಲು ಎತ್ತುಗಳು ಬೇಕು; ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬೀಜ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುವುದು? ದನ-ಕರುಗಳ ಬೆಲೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಏರಿ, ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ! ಧಾನ್ಯವು ದೊರಕುವುದೇ ದುರ್ಲಭ. ಕಡಬೇಡಿ ತಂದು ಜೀಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಯಾರಿಗೋಸುಗ?—ನನಗೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ! ಜೀಸಾಯ ಬೇಡವೆಂದಿನಿಸಿತು; ಊರನ್ನು ಬಿಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದುದಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ದೂರದ ಮಾವ—ಉಕ್ಕಾರ ನಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಉಸುರಿದೆ. ‘ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಆಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ?’ ಎಂದು ಆತನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮರುಕದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಟುವು. ನನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಏದು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು ನೋಟನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ತನಗೆ ಅಸದಳವೆಂದು ಉಸುರಿದ. ನೋಡು, ಏದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆಸ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನೀತ. ಆದರೆ ಬಂಧುವೊಬ್ಬನಿಗೆ ಏದು ರೂಪಾಯಿ-

ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವನ್ನೀಯುವುದು ಆತನ ಶಕ್ತಿ ಮಾರಿ-
ದುದಾಯಿತು! ಅನುಕೂಲತೆಯಿದ್ದಾಗ ನಂಟರರು ತ್ತಾರೆ ;
ಆವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉಕ್ಕಾರ ನಾಯರ ವರ್ತನೆಯು, ನಂಟರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿಗುಪ್ಪೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಬೇರೆ ನಂಟರನ್ನು
ಕಾಣಲು ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ-
ವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.
ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವೂ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲು-
ಗಳು ಎಳೆದ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದೆ. ಗೊತ್ತು-ಗುರಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹಲವು
ಜಾರುಗಳನ್ನು ಆಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತಾ ನಾನು ಮೇವಾಡಿಗೆ
ತಲುಪಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ, ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದ್ದ
ಕುಜಾ ಪೋಕರ ದೊರೆತ. ನಿನಗಿದೆಯೇ ಅವನ ನೆನಪು—ಆ
ತೆಳ್ಳಗಿನ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಹುಡುಗನದು? ನಾಯಡು
ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಅರಿಯದಂತೆ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಬೀಡಿ
ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವನು; ಅಥಾವಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹುಲಿವೇಷ
ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವನು! ಆತ ಈಗ ಮೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೀಡಿ
ಅಂಗಡಿಯನ್ನಿರಿಸಿದ್ದಾನೆ; ಒಳ್ಳೆ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ.
ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ; ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ.
ನನ್ನ ದುಃಖದ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಎದೆ ಕರಗಿತು.
'ಅಯ್ಯೋ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದೆ?' ಎಂಬ ಮರುಕ-
ದ್ವನಿಯು ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ನಿರ್ಗತಿಕನಾಗಿ
ಊರಾರು ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ನೆರವನ್ನೀಯಲು ಆತ ಮುಂದೆ
ಬಂದ.

ಕುಜಾ ಪೋಕರಿಗೆ ಅವನ ಕಸುವಿನಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು ಒಬ್ಬ
ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು
ನನ್ನೊಡನೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ. ಅವನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು
ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ಅವನ ಬೀಡಿ-
ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕುಜಾ ಪೋಕರ ನನ್ನನ್ನು
ತನ್ನ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
ಆವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳು, ಸಲುಗೆಯ ನುಡಿಗಳು ನನ್ನ
ಎದೆಯನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತಿವೆ; ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು
ಹಿಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

ನಿನ್ನ ಮಾರು ಒರಲಿ,

ನಿನ್ನ
ಕುಜಾ ಪೋಕರ ನಾಯರ

ಪ್ರೀತಿಯ ಕುಜಾ

೨-೧೨-೪೨

ನಿನ್ನ ಒಲವಿನೋಲಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ನಿನಗೆ ಎರಡು ಪತ್ರ-
ಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಪತ್ರಿ ಹತ್ತಿದುದರಿಂದ ಅವು ನನಗೆ

ಮರಳಿ ಬಂದುವು. ನೀನು ಎತ್ತ ತೆರಳಿದೆಯೆಂಬ ಹಿರಿಯ ಚಿಂತೆ
ನನ್ನನ್ನು ಕವಿದಿತ್ತು. ಈಗ ನೀನಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ ನೀನೊಂದು
ವೃತ್ತಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳುಹಿದ ನಿನ್ನ
ಕಾಗದವು, ನನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಹಗುರುಗೊಳಿಸಿತು. ಆದರೂ
ಒಂದು ಬೇಸರು : ಅನ್ಯಮತದ ಕುಜಾ ಪೋಕರನ ಕೈಕೆಳಗೆ
ನೀನು ದುಡಿಯಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬುದು.

ಕುಜಾ ಪೋಕರ ಹುಡುಗನಿದ್ದಾಗ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿದ್ದ ;
ಆದರೆ ಅನ್ಯಮತದವ, ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಿರುಕುಳ
ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಚಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವ. ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯ
ಎಡೆ ದೊರಕುವತನಕ ನೀನು ಆತನಲ್ಲಿರು; ಆದರೆ ಆತನ ಸ್ನೇಹ-
ಗಿಳಿತನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿರಿಸದಿರುವುದು ಲೇಸು.
ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇರೊಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದಾಗಿರ-
ಬಹುದು ಅವನ ಉದ್ದೇಶ.

ಮಿಕ್ಕದ್ದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ.

ನಿನ್ನ
ನಾಣಿ

(೨)

ಪ್ರಿಯ ಕುಜಾ ಪೋಕರ,

೨೫-೧೨-೪೨

ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ,—ಅದು ನಿಜವೇ? ಈಗ ನೀನು
ನಿನ್ನ ಬೀಡಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದುವನ್ನು
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವೆಯಂತೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ-
ನಂತೆ ನೀನು ಅವನೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆಯಂತೆ. ಆ
ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಅಮಿನಾ ಸಹ ಆತನೊಡನೆ ಸಲುಗೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸು-
ತ್ತಿರುವಳೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

ಈ ಸುದ್ದಿಯು ನಿಜವಾದುದಾದರೆ ಅದು ತುಂಬಾ ಬೇಸರದ
ಸಂಗತಿ. ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಸಾಹಗಳಾದ ಎಷ್ಟೋ
ಮಂದಿ ದೊರಕುವಾಗ, ಆ ನಾಯರ ಜಾತಿಯವನ ನೆರವನ್ನೇಕೆ
ಪಡೆಯಬೇಕು? ಅದಲ್ಲದೆ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಂತೆ ಆತನನ್ನು
ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಕುಂದನ್ನು ತರುವ
ಕೆಲಸ. ನಂಬಿಸಿ ಕೊರಳು ಕೊಯ್ಯುವುದು ಆ ಜಾತಿಯ ಸ್ವಭಾವ.
ಆದುದರಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ! ಕಾಫರನೊಡನೆ ಸಲುಗೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ-
ದಲ್ಲ!

ನಿನ್ನ
ಅಬ್ದುಲ್ಲ

ಪ್ರಿಯ ಅಬ್ದುಲ್ಲ,

೨-೧-೪೨

ನಿನ್ನ ಕಾಗದವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅದು ನನಗೆ ಬೇಸರವನ್ನೂ
ದುಃಖವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಅನ್ಯ
ಮತದವರಲ್ಲಿ ನೀನು ತೋರಿಸುವ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ನನ್ನ ಸಹಾ-
ಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗಿರುವ ಕೀಳುಭಾವನೆ, ಇವೇ ನನ್ನ ಬೇಸರಕ್ಕೆ
ಕಾರಣಗಳು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣ-ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ,

‘ಆತ ಅನ್ಯಮತದವ’ ಎಂಬ ಏಕಕಾರಣದಿಂದ, ‘ಕೊರಳು ಕೊಯ್ಯುವವ’ ಎಂದು ಹಳೆಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸ!

ಅಹುದು, ಈಗ ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯ ಕುಜಾನಾಯರ ನನ್ನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಾಹಾಯ್ಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಬೀಡಿ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆತ ಬಹು ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೂಲಿಯವರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಳೆದ ಒಂದು ತಿಂಗಳುಕಾಲದ ಆತನ ಮೇಲ್ನೋಟದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಬೀಡಿ ವ್ಯವಸಾಯವು ಏನು ರೂಪಾಂತರಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕುಜಾನಾಯರಿಗೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದೊಂದು ಹಿರಿಯ ಅಪರಾಧವಾಗುವುದು.

ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಮೊಯ್ದೀನು, ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ನನ್ನ ಬೀಡಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದನಲ್ಲ! ಆಗಿನ ಅನ್ಯವಸ್ಥೆ-ಹಾಸಿಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಎರಡುತಿಂಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಯ್ದೀನು ನನಗೆ ೨೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಚಾತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಈ ತನಕ ಮೊಯ್ದೀನನೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿವಾಳಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಬ್ದುಲ್ಲ, ನೀನು ಬೇಸರಪಡಬೇಡ! ನನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಕುಜಾನಾಯರ ನೆರವಿಂದ ನನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವು ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲದು. ಅದುದರಿಂದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಾಲುಗಾರನಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ನೇಹಾದರಗಳನ್ನು ಆತನಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶ-ಸಲಹೆಗಳು ನನಗೆ ತೀರ ಅನುಕೂಲ.

ನಿನ್ನ
ಕುಜಾ ಪೋಕರ

ಗೆಳೆಯ ಉಕ್ಕಾರನಾಯರಿಗೆ,

೨೪-೨-೪೩

ಒಂದು ಹೊಸ ಸುದ್ದಿ: ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯ ಕುಜಾನಾಯರ ಇದ್ದಾ-
ನಲ್ಲ: ಆತ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಕುಜಾ-
ಪೋಕರನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಕುಜಾಪೋಕರ ನಿಮ್ಮ
ಅಳಿಯನನ್ನು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯವನಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಅಷ್ಟಮಾತ್ರವೇ? ಕುಜಾನಾಯರ ಉಟ-ಉಪಚಾರಗಳಿಲ್ಲ
ಆ ಮಾಪಿಳೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು
ಅವನಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಜ್ವರ ಹಿಡಿಯಿತು. ಆಗ ಕುಜಾಪೋಕರ
ಮತ್ತು ಅವನ ತಂಗಿ ಆಮಿನಾ ನಿಮ್ಮಳಿಯನ ಆರಯಕೆ ಮಾಡಿ-
ದರು. ಈಗ ನಿಮ್ಮಳಿಯನು ತನ್ನ ಕುಲಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಮರೆತು, ಮಾಪಿಳೆಯವರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬಳಿಯಿಸತೊಡಗಿ-

ದ್ದಾನೆ. ಈ ಊರಿನ ಮಾಪಿಳೆಯವರೆಲ್ಲ ಕುಜಾನಾಯರ ಕಡೆಗೆ
ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ, ‘ಆತನ ಉಟ-ಉಪಚಾರಗಳು ಪೋಕರನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ನೀವೇಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಟಮಾಡ-
ಬಾರದು?’ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ
ಅಳಿಯನಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆಲ್ಲ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ
ನಡೆಯಲಾರದಂತಾಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಕುಜಾನಾಯರನ್ನು ತನ್ನ
ಚಾತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂತು ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ-
ಕುಜಾಪೋಕರ. ಅವನು ಹರಡಿದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ದೀಳಲಿರುವ
ಮಾನು ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಅಳಿಯದ ಮಂಕುಪ್ರಾಣಿ ನಿಮ್ಮ
ಅಳಿಯ! ದಯೆಯಿಟ್ಟು ನೀವಾದರೂ ಕುಜಾನಾಯರಿಗೆ ಕಾಗದ
ಬರೆದು, ನಮ್ಮ ಚಾತಿಗೆ-ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ
ಬರಲಿರುವ ಕಲಂಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ.

ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಿಕೆಯ
ಚಿರುಕಂಟನಾಯರ್

ಅಳಿಯ ಕುಜಾನಿಗೆ

೨೯-೨-೪೩

ಮೇವಾಡಿ ಚಿರುಕಂಟನಾಯರ ಕಾಗದ ಬಂತು. ಅವರ
ಓಲೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ನಡತೆಯು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ
ಒಂದು ಮಾಪಿಳೆ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ನೀನು ಸಂಬಂಧ ಬಳಿ-
ಯಿಸುವೆಯೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನನಗೆ
ಶುಂಭಾ ವ್ಯಸನವಾಗಿದೆ.

ನೀನು ನಿನ್ನ ಚಾತಿಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು
ನೆನಪು, ನಿನ್ನ ಈಗಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ-
ಬೇಕು! ಆ ಮಾಪಿಳೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಮರ್ಘಾದಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲು ಯತ್ನಿಸು! ನನ್ನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ
ಮನ್ನಣೆಯನ್ನೀಯದೆ ನೀನು ಆ ಮಾಪಿಳೆಯವರ ಒಡನಾಟ-
ವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಾದರೆ, ನೀನು ಚಾತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ
ಎಂದು ಬಗೆಯುವೆ; ಅನಂತರ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೋರೆ-
ಯನ್ನು ನೋಡೆನು!

ನಿನ್ನ ಮಾವನ ಆಶೀರ್ವಾದ

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾವನಿಗೆ

೩-೩-೪೩

ಬಿನ್ನಹಗಳು: ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರ ಕೈಸೇರಿತು. ನಿಜ, ನಾನಿಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಮಾಪಿಳೆ ಕುಟುಂಬದ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆ;
ಕುಜಾಪೋಕರ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಾಲು ನೀಡಿ ನನ್ನನ್ನು
ಆದರದಿಂದ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತಾಯಿ, ಒಡಹುಟ್ಟಿ-
ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾನು, ನಿರ್ಗತಿಕನಾಗಿ ಊರೂರು
ಅಲೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ನಿನಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏದು
ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು ನೋಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹೆಜ್ಜೆ ನ ಸಹಾಯ
ವನ್ನು ಮಾಡಲಸದಳವೆಂದು ನೀವೇ ಅಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ

ಅನ್ಯಮತದ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನು ಕನಿಕರಪಟ್ಟು ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪಾಲುಗಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮಗೇಕೆ ಈ ಕಣ್ಣುರಿ?

ತಾಯಿ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕನಾಗಿ ದ್ದಾಗ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅನ್ಯಮತದ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬನ ಪ್ರೀತಿಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನೀವೇಕೆ ರೋಷವನ್ನು ತಾಳಬೇಕು? ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮೊಗವನ್ನು ನೋಡಲಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ನನಗೂ ತಮ್ಮ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಾಗಲು ನನಗೆ ವ್ಯಸನವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೊರದೂಡುವ ಮುನ್ನವೇ ನಾನು ಜಾತಿಯ ಸಂಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂತಿ ಬಿನ್ನಹಗಳು.

ಕುಜಾನಾಯಕ

(೧)

ನೆಳೆಯ ಕುಜಾ

೧೫-೨-೪೩

ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ಬಂದು ಬಹುದಿನಗಳಾದುವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿನ್ನ ವರ್ತಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಸಲ ನಿನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನ ಮಾವ, ನೀನೊರ್ವ ಮಾಸಿಕೆ ಕನ್ನೆಯನ್ನು—ಕುಜಾಪೋಕರಿನ ತಂಗಿಯನ್ನು—ಮದುವೆಯಾಗಲಿರುವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಸ್ವಜಾತಿ-ಸ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸೋಸುಗ ಪರಧರ್ಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವೆಯಾ? ಕುಲದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಳುಗಡೆಸುವೆಯಾ?

ನೀನು ಪೋಕರಿನ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿರುವೆಯೆಂಬುದನ್ನರಿತಾಗ, ಆತನ ಗೆಳೆತನವು ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಶಂಕಿಸಿದೆ. ಇಂದು ನನ್ನ ಸಂದೇಹವು ನಿಜವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕುಜಾ, ಇನ್ನೂ ಸಮಯವಿದೆ; ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸೋಸುಗ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಹ-ಪರಗಳು ಕೆಡುವು ವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡು! ಆದುದರಿಂದ ಪೋಕರ ಹರಡಿದ ಬಲೆಯನ್ನು ಹರಿದೊಗೆದು ಈಚೆಗೆ ಬಾ! ನಿನ್ನ ಕುಲದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡು!

ಈ ಗೆಳೆಯನ ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲ ಗೆಳೆಯದಿರು—

ನಿನ್ನ

ನಾಣಿ

೨೦-೨-೪೩

ಪ್ರಿಯ ನಾಣಿ,

ನಿನ್ನ ಓಲೆ ಕೈಸೇರಿತು. ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಇಷ್ಟು ಅಗಲ ಕಿರಿದಾದುದೆಂದು ನಾನು ನೆನಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಾಗದವು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರುಹಿತು. ಜಾತಿಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಆಚೆಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯತ್ವ

ವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಗುರುತಿಸವು. ಯಾವಜಾತಿಯಾದರೇನು,— ಮನುಷ್ಯತ್ವವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಅರಿವು ನಿನ್ನಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಈ ಪರಿ ಕನಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಈ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ವಿಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆಲ್ಲದೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ರೋಷವಿಲ್ಲ.

ನೀನು ಬರೆದಂತೆ ಪೋಕರಿನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದಾಕೆ— ಆಮಿನಳ ಕೈಹಿಡಿಯಲು ನಾನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆಕೆ ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ರೂಪವಲ್ಲ ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಸೆಳೆದುದು. ಆಮಿನಳಿಗಿಂತ ರೂಪವತಿಯರೆನಿಸಿದ ನೂರಾರು ಕನ್ಯೆಯರು ದೊರಕಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅವಳಂತೆ, ಗುಣ, ಸ್ನೇಹ, ಸರಳತೆಗಳಿಗೆ ಆಗರವೆನಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ನೂರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಳು ದೊರಕಳು. ಅಂದು ನಾನು ಮಲೆಜ್ಜರದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ತಂಗಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಕೆ ಆರಿಯಕೆ ಮಾಡಿದಳು; ನನ್ನ ಜೀನೆಯನ್ನು ಕಳೆದಳು; ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ನೊಂದ ಎದೆಯನ್ನು ತಣಿಸಿದಳು; ನನ್ನ ಕರುಣೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆಂದು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡಳು. ಅವಳ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ವೀಣೆ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ; ಆ ಮಧುರ ಗೀತದಿಂದ ಆಕೆ ನನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ತಣಿಸಬಲ್ಲಳು. ಕಾರಿರುಳು ಕವಿದ ನನ್ನ ಬಾಳಬಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಹರಡಬಲ್ಲಳು. ಅವಳಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕುವುದು ನನಗೆ ಅಸದೃಶವು!

ಆಮಿನಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಮತಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದುವೆನೆಂದು ನೀನು ಗಾಬರಿ ಪಡೆದಿರು. ನಿನ್ನ ಊಹೆಯಂತೆ ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅವಳೂ ಹಿಂದುವಾಗಳು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮತಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮತದ ಬೇಲಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಆಚೆಗೆ—ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಬಾಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ನಿನಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕಳುಹಲಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಮನಸ್ಸು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ಆ ದಿನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ; ಹೊಸ ಬಾಳುವೆಯ ದೋಣಿಯನ್ನು ತೇಲಬಿಡುವ ನಮ್ಮಿವರನ್ನೂ ಹರಸು!

ನಿನ್ನ

ಕುಜಾನಾಯಕ

*

*

*

ಪ್ರಿಯ ಕುಜಾಪೋಕರ,

೨-೨-೪೩

ಇದೇನು, ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಆ ಕಾಫರ್ ಕುಜಾನಾಯರಿಗೆ ಕೊಡುವೆಯಂತೆ! ಆತ ನಮ್ಮ ದೀನಿಗೆ ಸೇರಿದರೆ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಆತ ಜಾತಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಕಾಫರನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಅವಮಾನವಲ್ಲವೇ? ಮುಲ್ಲಾರವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಹೊರದೂಡುವರು; ನಮ್ಮ ನೆರವು ನಿನಗೆ ದೊರಕದು. ನೀನು

ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸು!

ಆ ಕುಳಾನಾಯರಿಗೆ ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಬೆದರುವೆ? ನಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರದಿದ್ದರೆ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಾರದೇ?

ನಿನ್ನ
ಅಬ್ಬಲ್ಲ

ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇನೆ; ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಗಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣನು ಕುಳಾನಾಯರು. ಈ ಮದುವೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದೃಢಪಡಿಸಿ, ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ—ಜೀವನಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಹಾರಯಿಕೆ.

ನಿನ್ನ
ಕುಳಾನಾಯರ,

(೪)

ಅಬ್ಬಲ್ಲ,

೧೦-೨-೪೨

ಪ್ರಿಯ ನಾಣೆ,

೨೦-೨-೪೨.

ನಿನ್ನ ಕಾಗದ. ನಿಜ, ಆಮಿಣಾ ಕುಳಾನಾಯರ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇಕೆ ತಡೆಯನ್ನೊಡ್ಡಲಿ? ಕುಳಾನಾಯರು ನನ್ನ ಅಪ್ಪ; ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ. ಆತನ ನೆರವಿನಿಂದ ನನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವು ಬೆಳೆದಿದೆ; ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಈಗ ಅವನಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವು ಪರಿವೃಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳದು. ಇನ್ನು ಆಮಿಣಾ ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದಾಳೆ; ಆಕೆ ಒಲಿದವನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಅವಳ ಬದುಕು ಮೋಡಮುಸುಕಿದ ಕಾರುಕುಳಾಗುವುದು. ಅವಳ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ನೋಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನನ್ನ ಈ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಕಾಣಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆಯೊಲಿದ ಕುಳಾನಾಯರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆನು.

ತನ್ನ ಜಾತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಕುಳಾನಾಯರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನದು ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯೆಂದು ಅವನ ವಾದ. ನಾವು ಆಳವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುವುದಾದರೆ, ಅವನ ವಾದವು ನಿಜವೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುವುದು. ಯಾವ ಜಾತಿಯಾದರೇನು? ನನ್ನ ತಂಗಿಯು ಸುಖದಲ್ಲಿ ದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಆದುದರಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸದೆ ಈ ಮದುವೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಮುಲ್ಲಾಗಳ ಬೆಡಕಿಯನ್ನು ವಿಚಾರ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೀಡಿ-ಎಲೆ-ಅಡಕಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮುಲ್ಲಾಗಳಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಸ್ವಜಾತಿಯವರಾಗಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮರುಕಗೊಂಡು ನೆರವಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬೀಡಿ

ಮೊನ್ನೆಯ ದಿನ ನಾನು ಮುದ್ದು ಆಮಿಣಳ ಕೈ ಹಿಡಿದೆ. ಆಕೆ ನನ್ನ ವಳಾದಳು. ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯನಾದ ನಿನಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕಳುಹಿದರೂ ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೋಸುಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಜ್ವೇಷವು. ನಮ್ಮದು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ವಿವಾಹ. ಪುರೋಹಿತರ ಮತ್ತು ಮುಲ್ಲಾಗಳ ಗಲಭೆ-ಗೊಂದಲಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯು ನಡೆಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಬೀಡಿ ತಯಾರಿಕೆ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರೂ, ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ತರುಣರೂ ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದು ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ೩೦೦-೪೦೦ ಮಂದಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಚಹಾ-ಫಲಾಹಾರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದೆವು. 'ಇಂದಿನ ಮತಗಳ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ವಾಟಿ ಆಜೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯವು ಸುಖ-ಸಂತೃಪ್ತಿಗಳ ಆಗರವೆನಿಸಲಿ' ಎಂದು ಅವರು ಹರಸಿದರು.

ನಾಣೆ, ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ತುಳಿಯದ ಒಂದು ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಾವಿಂದು ತುಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದಿನ ಮತಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಮುಂದಡಿಯಿಡಲು ಆಮಿಣಾ ನನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹೊಸ ಹುರುಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಒಲವಿನ ಸವಿನೀರಿನಿಂದ ನನ್ನ ಎದೆಯ ಶೋಕ-ಸಂತಾಪಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿ, ನಲಿವನ್ನು ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ!

ನೀನು ಒಮ್ಮೆ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇತ್ತೀಕಿಗೆ ಬಾ. ಹೊಸಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿದ ನಮ್ಮಿವರ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಗಳನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳು!

ನಿನ್ನ ನಚ್ಚಿನ
ಕುಳಾನಾಯರ

ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಏಜಂಟರು

ನಂ. ಆರ್. ಕೆ. ಅಸುಂಡಿ ಅಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್
ನ್ಯೂಜ್ ಏಜಂಟಸ್

ಗುಳೇದಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಏಜಂಟರು

ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಎಸ್. ಪರ್ವತೀಕರ

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

“ ವಿಹಾರಿ ”

‘ಪಿ. ಇ. ಎನ್.’ ಎಂದರೇನು?; ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪಿ. ಇ. ಎನ್. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಚಯ;
ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರ ಸಂಘಟನೆ; ವಿಕ್ರಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬೇಡವೆ? ಮುಂಬಯಿ
ಕನ್ನಡಿಗರ ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವ.

‘ಪಿ. ಈ. ಎನ್.’ ಎಂದರೇನು?—ಎಂದು ಹಲವಾರು ಜನ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಸಲ ಹೇಳುವೆ. ‘ಪಿ. ಈ. ಎನ್.’ ಎಂದರೆ ‘ಪೆನ್’ ಎಂದರೆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಎಂಬುದು ಮೊದಲ ಫಾರ್ಮಿಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಾದ ಮಾತು. ಈ ಅರ್ಥವಂತೂ ಸರಿಯೆ. ಅಂತೂ ಇದೇನೋ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬರೆಹಗಾರರು, ಬರೆಹ ದಿಂದ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಹಳು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ಬರೆಹಗಾರನಿಗೆ ಇರಬೇಕು, ದೇಶ-ದೇಶಗಳ ಬರೆಹಗಾರರ ನಡುವೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸೌಹಾರ್ದ ನೆಲಸಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ?—ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು, ಚರ್ಚೆಯಾದ ನಂತರ ಒಪ್ಪಿದ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬರೆಹಗಾರರ ಸಂಘವೇ ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಸಂಸ್ಥೆ. ಪಿ. ಎಂದರೆ ಪೋಸ್ಟೆಟ್ಸ್ (ಕವಿಗಳು) ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಾಯಿಟ್ಸ್ (ನಾಟಕಕಾರರು); ಈ. ಎಂದರೆ ಎನ್ಸೈಕಲ್ಪ್ಸ್ (ನಿಬಂಧಕಾರರು) ಮತ್ತು ಎಡಿಟರ್ಸ್ (ಸಂಪಾದಕರು) ಮತ್ತು ಎನ್. ಎಂದರೆ ನಾನ್ವೆಲಿಸ್ಟ್ಸ್ (ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು) ಹೀಗೆ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ವುಗಳ ಲೇಖಕರ ಮೊದಲಕ್ಕರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ “ಪೆನ್” ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರು ಹೊರಡುವಂತೆ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾಡುಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಈಗ ೨೪ ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸು. ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಮಿಸೆಸ್ ಡಾಸೆನ್ ಸ್ಕಾಟ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ವಿದುಷಿಯು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು. ಇದರ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯ ಮಾನವ,

ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೂ ತಮ್ಮ ‘ಫೋರ್ ಸಾಯಿಟೀಸ್ ಗಾಸ್’ ಎಂಬ ಅಮೋಘವಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದವರೂ ಆದ ಜಾನ್ ಗಾಲ್ಸ್‌ವರ್ಥಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೧೯೩೩ ರಲ್ಲಿ ಗಾಲ್ಸ್‌ವರ್ಥಿಯವರು ಕಾಲವಶರಾದರು. ಆ ವರೆಗೆ ಅವರೇ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಮೇಲೆ ೧೯೩೬ ರ ವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬರೆಹಗಾರರೂ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆದ ಎಚ್. ಜಿ. ವೆಲ್ಸ್‌ರು ಆ ಪದವಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ೧೯೩೬ ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಒಬ್ಬರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಐದು ಜನರ ಅಧ್ಯಕ್ಷಮಂಡಲವೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅಂದಿನಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಒಬ್ಬರ ಬದಲಾಗಿ ಐದು ಜನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿದ್ದಾರೆ. ಐದೂ ಜನರು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬರೆಹಗಾರರಿದ್ದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹರ್ಮನ್ ಟೆಲ್ಡ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಈಗ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಚ್. ಜಿ. ವೆಲ್ಸ್‌ರು ಅಧ್ಯಕ್ಷಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಇತಿಹಾಸವಾಯಿತು. ಇದರ ಧೈಯ-ಧೋರಣೆಗಳೇನು, ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ: ಈಗಾಗಲೇ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು—ಮೇಲೆ—ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ಲೇಖಕರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ, ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಕೂಡ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳೆಸಿ, ಬರೆವಣಿಗೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬರೆಹಗಾರನಿಗೆ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರೆಹಗಾರನಿಗೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧವಾದ ಹಕ್ಕು—ಎಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದವರ ಸಲುವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಣಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ರಾಜಕೀ-

ಯಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ದೇಶ-ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾದ ಸೌಹಾರ್ದ-ವನ್ನೂ ತಿಳಿವನ್ನೂ ಹರಡಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಬಂಹಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳ ನಿಜವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಧ್ಯೇಯ. ದೇಶ-ದೇಶಗಳ ಲೇಖಕರೆಲ್ಲರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ವಿಚಾರವಿವಿಮಯಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂತಲೇ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು (ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು) ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ೧೯೪೦ ರಿಂದ, ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿವೇಶನ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು, ಅಧಿವೇಶನವು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಎಷ್ಟೋ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಆಮಂತ್ರಣವೂ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ನಮಗೆ ದೊರಕಿದ ಆಪೂರ್ವವಾದ ಸಂಧಿಯೊಂದು ಆಡಗಿಹೋಯಿತು. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ!

ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಬೇರೆ, ಭಾಷೆ ಬೇರೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆ, ರಾಜಕೀಯ ಬೇರೆ; ಹೀಗಿದ್ದ ಮೂಲಕ ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘವೊಂದೇ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಾರದೆಂದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಸುಮಾರು ೪೫ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಲೇಖಕ-ನೊಬ್ಬನು ಯಾವುದೊಂದು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನಾದರೆ, ಆತನ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಉಳಿದ ಯಾವತ್ತೂ ಕೇಂದ್ರಗಳೂ ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕೇಂದ್ರದ ಸದಸ್ಯ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆತನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ನೇಹ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

* * *

ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಖಿಲಭಾರತಕೇಂದ್ರವು, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ೧೯೩೨ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು—ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದು ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಗಿದ್ದ ರೂ—ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಭಾರತೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ಭಾರತೀಯರಾಗಿದ್ದ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾ ದೇಶದ ವಿದುಷಿ **ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋಫಿಯಾ ವಾಡಿಯಾ** ಅವರು. ಲಾಸ್ ಆಂಜಲಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಪ್ಯಾರೀಸ್, ಲಂಡನ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ೧೯೨೯ ರಲ್ಲಿ

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧಿಯಾಸಫಿಸ್ಟರಾದ ಶ್ರೀ. ವಾಡಿಯಾ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಒಳ್ಳೆ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದ “**ದಿ ಆರ್ಯನ್ ಪಾಥ್**” (ಆರ್ಯಮಾರ್ಗ) ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ೧೯೩೨ ರಲ್ಲಿ ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಭಾರತಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರ ಮಾಸಿಕ ಮುಖಪತ್ರವಾದ “**ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಪಿ. ಈ. ಎನ್**” ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಇಡಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಯಾವತ್ತೂ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ—ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ—ವಿಷಯವಾಗಿ ಸುದ್ದಿ-ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮತಿ ವಾಡಿಯಾ ಅವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಯಾವ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೂ ಆಗಲಾರದು. ಅಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು: ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘದ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ನುಸಾರವಾಗಿ, ಇದರ ಮುಖಾಂತರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ, ಪರದೇಶಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಆಗುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಉಳಿದ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹಿಂದಿ, ಬಂಗಾಲಿ, ಸಿಂಧೀ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ತ್ವವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಆ ಆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಮಗೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟು, ಹೊಸದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಂಹಗಾರರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಒಂದುಗೂಡಿಸುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಇಂದಿನ ಇಡಿ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿಗ್ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಐಕ್ಯವನ್ನು—ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಟ್ಟಗಾ-
ದರೂ — ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾದರೂ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.
ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ-
ದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಾದರೂ ಇನ್ನಿತರ
ವಿಮರ್ಶೆಗಳಂತೆ ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಪಿ. ಈ. ಎನ್.
ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಮುಖಪತ್ರಿಕೆಯ
ಮೂಲಕವೂ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಭಾರತದ ಇತರ
ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸರಿಗಟ್ಟಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು
ಇತರ ಪ್ರಾಂತದವರು ಇಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ... ಎಂದೇ ಹೇಳ-
ಬೇಕು. 'ಕನ್ನಡವೆಂಬ ಭಾಷೆಯಿದೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು
ಪರಂಪರೆಯಿದೆ' ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಯವರಿಗೆ ತಂದು
ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಲ್ಲ-
ಬೇಕಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸಾಹಿತಿಗಳೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಾಗ
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿ ಈ ಅಂವನ್ನು ಹರಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈಗ ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಭಾರತ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ—ರವೀಂದ್ರನಾಥ
ಟಾಗೋರರ ತರುವಾಯ—ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯಡು
ಆವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರೂ,
ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರೂ, ಉರ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಸಯ್ಯದ ಸುಬೈಮಾನ್ ನದವಿ
ಅವರೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ-
ಗಳಾಗಿಯೂ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಮತಿ
ಸೋನಿಯಾ ವಾಡಿಯಾ ಅವರು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ
ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಿ. ಈ. ಎನ್. ಎಂದರೆ ಫಾರಿನ್ ಡಿಸಾರ್ಟ್-
ಮೆಂಟ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಆ ಇಲಾಖೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ-
ವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ಅದರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು
ಓದಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಒಪ್ಪಬೇಕಾದ ಮಾತು.

* * *

ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಇಂದು ಬೇಕಾದದ್ದು ಸಂಘಟನೆ. ಸಂಘ-
ಟನೆ ಬೇಕೆಂದ ಕೂಡಲೆ, ಸಂಘಟನೆ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ—
ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ನಿಷ್ಕರವಾದದ್ದಾದರೂ ನಿಜವಾದ ಮಾತು
ಇದು. ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಇಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ-
ವಾಗಿಯೆ ಇರಲಿ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೆ ಇರಲಿ
ತಂಡೀಕರಣತಂಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ
ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟ ನೋಡುವ ಮಾತು. ಇದೇನೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಯೆ
ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮಾತಲ್ಲ. ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ, ಗುಜರಾತದಲ್ಲಿ

ಓಡಿಸಾದಲ್ಲಿ, ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ.... ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ ಈ ಅಂತಃಕಲಹ.
ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಂಧಿಕಾಲದ
ದೊಡ್ಡತಳವು ಅಷ್ಟೇ. ಹಳೆಯದು-ಹೊಸದು, ಸಂಪ್ರದಾಯ-
ಪ್ರಯೋಗ ಇವುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದ ಪರಿಣಾಮವೂ ಇರಬಹುದು.
ಕಾರಣ ಎನಿದ್ದರೂ ಸಂಘಟನೆ ಆವಶ್ಯಕ. ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಕೆ ಬೇಕು, ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಿದ್ಧತೆ-
ಬೇಕು. ಇವೆರಡೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದ
ಸಂಘದಂತಹ ಲೇಖಕರ ಸಂಘವೊಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡುವುದು
ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ
ಹಿಂದೆ, ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯವರು ಗದುಗಿನಲ್ಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದಾಗ "ಲೇ. ಕೆ. ನಿ." ಎಂಬ
ಸಂಘದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಅಂತಹದೊಂದು
ಸಂಘವು ಇರಬೇಕೆಂಬ ಗೊತ್ತುವಳಿಯೂ ಆಯಿತೆಂದು
ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಯಾವುದರ ಸುದ್ದಿ ಸುಳುವೂ ಹೊರಡ-
ಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಷತ್ತಿನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಇರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು
ಸಂಸ್ಥೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬೇಕು?—ಎನಿಸಿರಬಹುದು ಪ್ರಸಂಗವಾರದಲ್ಲಿ!
ಅಥವಾ ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಾವು ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯರಲ್ಲವೆ—ಎಂದರೆ
ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರು! ಕಾರಣ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಲೇ. ಕೆ. ನಿ. ಯ
ಕಲ್ಪನೆ ಕೃತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಒಂದು 'ಸಮಂಜಸ'
ವಾದ ಕಾರಣವಿದ್ದಿರಬಹುದು: ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ
ಒಮ್ಮತದವರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಬರಹಕ್ಕೆ ವೈವಿಧ್ಯ ಹೇಗೆ-
ಸಾಧ್ಯ? ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬೇಕು! ತಿಕ್ಕಾಟವಿರಬೇಕು,
ನೂಕಾಟವಿರಬೇಕು! ನಾನು ಮೇಲು ನೀನು ಕೀಳು ಎನ್ನುವ
ಬುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು! ವಿಚಾರವಿವಿಮಯವು ಹೇಡಿಗಳ ಕೆಲಸ!
ವಿಚಾರಗಳ ಮನೆತದಲ್ಲಿ ಕಿಡಿ ಎಳಬೇಕು! ಅದು ವೀರರ
ಸಾಹಿತ್ಯ! ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ,
ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಬಾಳೆಂದರೆ ಯುದ್ಧ-
ವಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಯೇ ಹೊರಗೂ ಯುದ್ಧ, ಒಳಗೂ ಯುದ್ಧ!

* * * *

ನಾವು ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಗುಣವನ್ನೂ
ನಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.
ಕಳೆದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಶ್ಚಯ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ-
ದುವು. ತಲೆಬೇಸರವಾಗುವಷ್ಟು ಭಾಷಣಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದುವು.
ಸುಮಾರಾಗಿ ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಾಲುಸವಷ್ಟು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ
ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ (ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಕಾಲಿದಾಸನ ವಿಷಯ-
ವಾಗಿಯೂ) ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದುವು. ಈ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ
ರಭಸದಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿಷಯ ಎನಾ-
ದರೂ ಸುಳಿವು ಕೇಳಬಂದಿದೆಯೆ? ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ವಿಚಾರ-
ವಾಗಿ, ವಿಕ್ರಮ ಶಕದ ವಿಚಾರವಾಗಿ, ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾದರೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದೆಯೆ? ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆಯೆ? ಕನ್ನಡ ಜನ-ಇಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ—ಎಂದರೆ ಭಾರತದ ವಿಭೂತಿಗಳ ನೆನಪನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವ ಲೇಖನ-ಉಪನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ—ಯಾವ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಕಂಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. 'ಹಿಂದಿನದನ್ನು ನೆನೆದು ಹಿತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಗೋಳಾಡಿದರೆ ಏನು ಬಂತು?' ಎಂಬ ವಿಚಾರವಿರಬಹುದೆ? 'ವಿಕ್ರಮನಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ದೃಷ್ಟಿ ಇರಬಹುದೆ? ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡದ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರವೆಂಬ ಉತ್ಕಟ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವಿರಬಹುದೆ? ವಿಕ್ರಮನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ವಿತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ವಾದಗ್ರಸ್ತ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಅನಾಸ್ಥಿಯೆ? ಕಾರಣವೇನೇ? ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ ಜನ ಇನ್ನೂ ವಿಕ್ರಮಶಕದ ದ್ವಿಸಹಸ್ರಾಬ್ದ ಮಹೋತ್ಸವದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತದೆ ಇದ್ದು ದು ನಮ್ಮ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿ-ಗೊಂಡು ನಿರರ್ಶನವೆಂಬಂತಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ 'ಕೇಂದ್ರ' ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದರೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಾಟಸ್ಥ್ಯವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, 'ನಾವಾದರೂ ಭಾರತೀಯರು, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ!' ಎಂದು ತೋರಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

* * *

ಈ ಸಲ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಹುರುಳು-ಹುಮ್ಮಸು, ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿವೆ. (ಈ ವಸಂತಮಾಸದ ಹುಟ್ಟಿನಿಹುರು?) ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉತ್ಸಾಹ ಬಂದಿದೆ—ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ, ಅರ್ಧ ನಿರ್ದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೂ ಒರಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನಗಾಣಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಜನರಿಂದ ಯಾವ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರಕಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು. ಹೀಗೆಂದ ಕೂಡಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ವೆಂದೇನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ಬರಬೇಕಾದಷ್ಟು—ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಜನವಸತಿಯ ಮಾಸದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದಷ್ಟು—ಜನ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಿಷಾದಾಸ್ಪದ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು—ಇನ್ನೆರಡು ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ—ಹೆಸರುಗೊಳಿಸಿ-

ಕೊಂಡಿತೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಎಪ್ರಿಲ್ ೨ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ "ಮಾಸಪತ್ರ" ವಾಯಿತು. ಅದೇ ದಿನ ಅವರು "ನಿತ್ಯೋದಿತ ಕರ್ನಾಟಕ" ವಿಷಯವಾಗಿ, ನಿತಾಂತವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಷೂರು (ಹೌದು ಮೂರು!) ಗಂಟೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು! ಕನ್ನಡದ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೯ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲಿ ದೈವರಾಜಾದಿನ ಶ್ರೀ. ಮಾನ್ವಿ ನರಸಿಂಗರಾಯರು "ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನಪತ್ರ" ವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ವೇದ-ಕಾಲದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರ ಯಾವರೀತಿ ತಲೆದೋರಿತಲೆಯತ್ತಿ, ಈಗ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಿದೆ, ಕನ್ನಡ ಜನ ಈ ವಿಚಾರದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೆರದಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದೂಕಾಲು ಗಂಟೆಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ—ತುಸು ಅವಸರವಾದರೂ—ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ೧೬ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿಯವರು "ಕನ್ನಡ ಜನ—ಜೀವನ" ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕಸ್ವರೂಪವು ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅವನತಿ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬೆಲ್ಲ ವಿಷಯವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ, "ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ" ವಿವರಿಸಿದರು. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ವಾರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಿರಾಮ.

ಗೀತಾಗಾಂಭೀರ್ಯ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಜಭರ್ವ

ಬರೆದವರು: (ಶ್ರೀರಂಗ)

—This is the first book of its kind in Kannada, containing as it does a detailed, *rational* analysis of the main problem of the Gita. The author deserves to be warmly congratulated on the freshness and the originality with which he has viewed the conflict of Arjuna and explained the solution offered by Krishna.—

—P. E. N. ಸಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಗೋಕಾಕ ಮತ್ತು ಮುಗಳ ಅವರಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆ.

ಜಿಲೆ ಸಾದಾಪ್ರತಿ ೩-೦-೦; ಉತ್ತಮಪ್ರತಿ ೩-೦-೦

ಬೀಕಾದನರು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗಾಗಿ, ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಗಲಿ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾ ದ ರ ಸ್ವೀ ಕಾ ರ

೭೫. ಸುಲಭ ಔಷಧೀ ಸಂಗ್ರಹ (ವೈದ್ಯಕಗ್ರಂಥ). ಬರೆದವರು ವೈದ್ಯ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಬುರ್ಲಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್-ಗಂಗಾಧರ ಎಷ್ಟು ಪುರಾಣಿಕ, ಗವರ್ನಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಶ್ರೀಧೂತವಾಪೇಶ್ವರ ಲಿ. ಪನವೇಲ-ಕುಲಾಬಾ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೦೦ ಪುಟಗಳು, ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೭೬. ರಾಜಾಜಿಯವರ ಕಥೆಗಳು (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ). ದೇಶಭಕ್ತ ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕತೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ. ಶ್ರೀ. ಕೋಲಾರ ಸಂಪದಿ ರಿರಾಯರು ಎಂ. ಎ., ಅವರು ಅನುವಾದಕರು; ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಕಟನ ಮಂದಿರ ಕೋಟೆ-ಬೆಂಗಳೂರ ನಗರ ಅವರು ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೫ ಪುಟ, ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೭೭. ಕರಿಗಡಬು (ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಎಳು ಕತೆಗಳು). ಸಂಪಾದಕರು ಡಾಕ್ಟರ್ ದೊಡ್ಡೇರಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿರಾವ್, ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಾಧನ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ, ಸಾಗರ-ಶಿವಮೊಗ್ಗ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೭೮. ಬುಡುಬುಡುಕೆ (ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳು.) ಶ್ರೀ. ಬಿ. ವರದರಾಜರು ಬರೆದವರು. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಕೂಟ ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರು ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೮ ಪುಟ, ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೭೯. ಮಕ್ಕಳೇ ದೇವರು (ಕಿರಿಯರ ನಾಟಕ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚಿ. ಸದಾಶಿವಯ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶರತ್ ಎಜನ್ಸೀಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೮೦. ನವಭಾರತ (ಪಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ.

ಎಸ್. ಕುಡ್ಲ ಮಂಗಳೂರು ಅವರು. ಕ್ರಾನ್ ಫೋಲಿಯೋ ೪೦ ಪುಟಗಳು, ಬೆಲೆ ೦-೨-೦.

೮೧. ಕೆ. ಡಿ. ಫೇಬ್ರವರಿ ೧೯-೨೦ ನೆಯ ತಾರೀಖು, ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿ ಸಮ್ಮೇಳನದ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಿದು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ವಿಶದ ವರದಿಯಲ್ಲದೆ. ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷ-ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಷಣಗಳೂ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ-ಬೇರೆಬೇರೆ ಲೇಖಕರ-ಲೇಖನಗಳೂ, ಸಚಿತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. 'ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನವು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಪತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಕ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇತಿಹಾಸಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಕ್ತಪತ್ರಿಕೆಯ ಇತಿ-ಹಾಸವು ೧೮೪೨ ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರ (ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಕುಡ್ಲ) ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತ-ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಲವು ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಗಳ ಕೂಲಂ-ಕಷ ವಿಮರ್ಶೆಯಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧಾನಗಳು ಉಜ್ವಲವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ತರ್ಕ ತುಡ್ಡವಿದ್ದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗುವಂತಿವೆ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಗಣನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಬೇಕಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಿದು.

೮೨. ಹಳ್ಳಿಯ ಹತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು (ಗ್ರಾಮ ಬೀವನ ಚಿತ್ರ). ಬರೆದವರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೋ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು, ಪುತ್ತೂರು-ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೧೦ ಪುಟಗಳು, ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೮೩. ಉಷಾ (ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ನಂಜಪ್ಪ, ಉಷಾ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ, ೫೬ ಗಾಂಧೀನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ. ಕ್ರಾ. ೧೨೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦.

ಇದೇ ೧೯೪೪ ನೆಯ ಏಪ್ರಿಲ್ ಸಂಚಿಕೆಯು ವಿಶೇಷಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಹೊರಟಿದೆ. ಹಲವು ಚಲಚಿತ್ರದ ನಟ-ನಟಿಯರ ಚಿತ್ರ-ಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಸರುವೆತ್ತ ಲೇಖಕರ ಕಥೆ-ನಾಟಕ-ಹಗಟಿ-ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಂಚಿಕೆ ಮನೋಹಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ವರ್ಷವು ಉಷೆಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಚಿಹ್ನೆನ್ನು ನೀಡಲಿ!

೮೪. ಜೇನು ಹುಟ್ಟಿನ ಗುಟ್ಟು (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಕಿರು ಹೊತ್ತಗೆ). ದಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಅಂಡ್ ಜೇತರಮನ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡ್, ಧಾರವಾಡ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ-ಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೦ ಪುಟಗಳು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಜೇನುಹುಟ್ಟದ ಮಹತ್ವ, ಜೇನು ಸಾಕುವ ಗೃಹದ್ಯೋಗ, ಜೇನಿನ ಪ್ರಕಾರ-ಗಳು, ಸಾಕುವ ಸಾಧನಗಳು, ಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾಲ, ಪಾಲುಗಾರಿಕೆ, ಹೊಸ ರಾಣಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು, ಎರಡು ಗೂಡನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗಳ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು. ಮಧ್ಯಮ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕುಟುಂಬ-ದಲ್ಲಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಜನರಿಗೆ ಜೇನು ಸಾಕುವುದು ಎಂದು ಮನೋರಂಜಕವಾದ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸಾಯ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರತೀಕಾರನೀಯ ಸಂಗತಿ.

ಹಳ್ಳಿಗರ ರಸಜೀವನ

(ಜನಪದ ಶಾಹಿತ್ಯ)

ತವರಿಗೆ ಬಂದ ತರುಣಿ

ಸಂಗ್ರಾಹಕರು : ಶ್ರೀ. ಶಿವೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡಮಠ, ನವಿಲರು

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಮಕ್ಕಳಂದವ್ವಾ
 ಸೊಲ್ಲು-ಸೊಲ್ಲಿಗೊಮ್ಮೆ ನಕ್ಕೇವೆ!-ನಾವು-
 ನಲ್ಲರು ಬರುವಾಗ ನಲ್ಮತಾಡವರಂದ
 ಚೆಲ್ಲೊರದು ಮುಡಿ ನಾವು ಹಿಕ್ಕೇವೆ! || ೧ ||

ಬೆಲ್ಲದಚ್ಚಿನ ಮಾತು ಕಲ್ಲೆದಿಗೊಪ್ಪಿತಂತ
 ಇಲ್ಲದ್ದಲ್ಲಗಳೆದು ನಕ್ಕೇವೆ!-ನಾವು-
 ಗಿಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕಾಲ್ಗಿಜ್ಜಿ ಗಿಣಿಮಾರಿ ನಾರೇರು
 ಸಲ್ಲುಪುರುಷನ ಎದಿಯ ಹೊಕ್ಕೇವೆ! || ೨ ||

ಸೆಲ್ಲೇದ ಸೆರಗಿಗೆ ಸೀರಿ ಹೊಂದಿತೆಂದು
 ನೆಲ್ಲೇರವ್ವಾ ನಾವು ನಕ್ಕೇವೆ!-ನಾವು-
 ನಮ್ಮೆದಿಯ ರಾಯರ ತಲೆಹಸಿ ಮಾಸದ್ದಾಂಗ
 ನಮ್ಮ ಮನದಣ್ಣೆಯ ತಿಕ್ಕೇವೆ! || ೩ ||

ಬಲ್ಲ ರಾಯರ ಕೂಡ ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿಗೆ ಮ್ಯಾಲ,
 'ಬಾಲಿ!' ಅಂದರ ನಾವು ಒರಗೇವೆ!-ತಾಯಿ-
 ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ನಮ್ಮ ನಲ್ಲಾರಂದ
 ಸುಮ್ಮಾನ-ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಸುಕಿಸೇವೆ! || ೪ ||

ಅಮ್ಮಾ ಕೇಳಾ ನಾವು ಹಮ್ಮಿಣಿಯಾದೇವೆ
 ನಮ್ಮವರು ಕೊಳುವಾಗ ನೆಗಿಹೊಲವೆ!-ತಾಯಿ
 ನಮ್ಮವರ ಕಾಲಾಗ ನೆಟ್ಟರವ್ವಾ ಮುಳ್ಳ
 ಚಿಮ್ಮಟಿಗಿ ನಾನಾಗಿ ತಗದೇವೆ! || ೫ ||

ಬಾಳ ಬಂಧನದಾಗ ಕಾಳ ಕತ್ತಲದಾಗ
 ಆಳವರೆ ನೆರವಾಗಿ ನಿಂತೇವೆ!-ನಾವು-
 ಗಾಳಿ-ಧೂಳ್ಯಾದಾಗ, ದಾರಿ ಸೀಳಾದಾಗ
 ಆಳವರ ಆಸರಕ ನಿಂತೇವೆ! || ೬ ||

ಬಾಳೇದ ಬಯಲಾಗ ಬಾಳ ಬಿಗಿ ಬಂದಾಗ
 ಸುಳಿಬಾಳಿ ಕಾದ್ದಾಂಗ ಕಾದೇವೆ!-ನಾವು!
 ಎಡಗಿದ್ದ ಹುಡುಗ್ಯಾರ ಎಳೆಗೈಯ ಹಿಡಿದವರ
 ಸಡಲಾದ ಉಡಿ ನಾವು ಬಿಗದೇವೆ! || ೭ ||

ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕೈಯಿ ಎಳೆಳು ಜನಮಕ್ಕ
 ತಲಿವ್ಯಾಗ ಹರಸಾಕ ಬರಲೆಂದೇವೆ!-ನಾವು-
 ಸೆಳೆದ ರಾಯರ ಮನಸು ಬೆಳೆದ ಬೆಳವಲದ್ದಾಂಗ
 ತಂಪಾಗಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಇರಲೆಂದೇವೆ! || ೮ ||

ಕಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲಿನಂಗ, ಉಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆಯಂಗ
 ಸೆಟ್ಟರು ನಮಗವರು ಇರಲೆಂದೇವೆ!-ನಾವು-
 ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ನಮ್ಮ ತೊಟ್ಟಲ ಇದ್ದಾಂಗ
 ದಿಟ್ಟರ ಮಕ ನಮಗ ಇರಲೆಂದೇವೆ || ೯ ||

ಎಡಕೆ ಬಾಳಿ ಗಿಡದ ಬಲಕೆ ನಿಂಬಿಗಿಡದ
 ಮುಂಬಾಗಲಿದ್ದಂಗ ಮನಿಮುಂದೆ!-ತಾಯಿ-
 ನಮ್ಮ ಮೈಯೆಡಬಲಕೆ ರಾಯರೆರಡೂ ತೋಳು
 ಸುತ್ತೊರದು ಸುಕನಮಗ ಕೊಡಲೆಂದೇವೆ! || ೧೦ ||

ಭಾರತದ ಹುಣ್ಣಿವಿಯ ಬಾಗಲದ ತಳಲಂಗ
 ಭಾಗ್ಯೇಕ ಮನದೊಡಿಯ ಇರಲೆಂದೇವೆ!-ನಾವು
 ಬಾಲಸೂರಜ ಮತ್ತು ಬೂಮಿತಾಯಿಯಂಗ
 ನಲ್ಲರ ಮಕ ನಮಗ ಇರಲೆಂದೇವೆ || ೧೧ ||

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಮಕ್ಕಳಂಗೌ ನಾವು
 ಸೊಲ್ಲು-ಸೊಲ್ಲಿಗೊಮ್ಮೆ ನಕ್ಕೇವೆ! ನಾವು
 ನಲ್ಲರು ಬರುವಾಗ ನಲ್ಮತಾಡದರಂದ
 ಚೆಲ್ಲೊರದು ಮುಡಿ ನಾವು ಹಿಕ್ಕೇವೆ! || ೧೨ ||

* ಇಲ್ಲಿ 'ನಾವು' ಎಂದಾದ ಮೇಲೆ 'ಸೊಲ್ಲು-ಸೊಲ್ಲಿಗೊಮ್ಮೆ ನಕ್ಕೇವೆ' ಎಂದು ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಹೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸುಡಿಯ ಎರಡನೆಯ ಚರಣ ಹೇಳಬೇಕು. —ಸಂ.

ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವಾರಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಮೂಡದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೊದಲ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿದೆ. ಜಪಾನವು ಹಿಟ್ಲರ್‌ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂಥದಿಂದ, ಯುದ್ಧದ ದೂರ ಮತ್ತು ಘೋರವಾದ ನೆರಳು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ಸಲದ ವಿಮಾನದಾಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಯುದ್ಧದ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದೀಗ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವು ಮೊದಲ ಸಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಒಳಹೊಕ್ಕು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬರಗಾಲದ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಈಡಾದ ಪೂರ್ವದ ಪ್ರಾಂತಗಳೇ ಈ ಯುದ್ಧದ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಆ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಮತ್ತು ಇಡೀ ದೇಶದ ದುರ್ಬಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪಾಲಿಗೆ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳು ಸೋಲು-ಗೆಲುವುಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ವಿಮಾನದಾಳಿ, ಸೈನ್ಯದ ಹರಿ ದಾಟಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಗೆದ್ದರೂ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಭೋಗ

ಜಪಾನರು ದೇಶವನ್ನು ಒಳನುಗ್ಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವರು ಕಳವಳ. ಗೊಂದಲರಬಹುದಾದರೂ, ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದು ಜಾಗೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೇಕವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ನಿಜವೆಂದರೂ ಅಮೇರಿಕಾಹೇಬರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಭ್ರಮಿಸ್ತಾನೆಂಬುದರೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರು ಪರಕೀಯರಾದ ಜಪಾನರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಸಹಿಸರು. 'ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜಾತಿ-ಮತ-ಪಂಥ ಭೇದಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಶತ್ರುವನ್ನು ಇದಿರಿಸಲು ಒಂದಾಗಲೇ ಬೇಕು' ಎಂದು ಮುಕ್ತಕಂಠರಾಗಿ ಹೇಳಿದರು—ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿಂದಿನ

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು. 'ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗೋಣ' ಎಂಬ ವಿಶಾಲತಳದಿಯ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ವಿಚಾರವು, ಕಾಂಗ್ರೆಸೇತರ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಕಡಮೆ ಎಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ ಜಾತಿಯ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಪ್ರೇಮ ತುಸು ಹೆಚ್ಚು. ಮಿಕ್ಕ ಪಕ್ಷಗಳಾದರೂ ಜಪಾನರನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶತ್ರುವನ್ನು ಇದಿರಿಸಲು ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನು ಐಕ್ಯಭಾವದಿಂದ ಹೊಡೆದೆಬ್ಬಿಸುವ ಕಳಕಳಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ— ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಶತ್ರು

ಕೇವಲ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹೋರಾಡುವಂತಹ ಸಂಕುಚಿತವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದೆ; ಎಂದರೆ ನೈತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಈ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಅಪಪ್ರಚಾರದ ಸತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚಿನಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಏಕನಿಷ್ಠತೆಯಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಚರ್ಚಿಲ್‌ಸಾಹೇಬರು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಸ್ವಾಲನನ ಕೈಕುಲುಕುವ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ, ಕಾಂಗ್ರೆಸು ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸಾರಿದೆ. ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನವು ಚೀನದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ, ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ; ಅಮೆರಿಕ ಚರ್ಚಿಲ್‌ರ ಹೆಸರುಗಳು ಕೂಡ ಆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ! ಈ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮುಂಚೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಚೇಂಬರ್ಲೇನರು ಹಿಟ್ಲರ್‌ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಯುರೋಪದ ತುಂಬ ಹಾರಾಡಿದಾಗ, ಅವರ ಆ ಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಹಿಟ್ಲರ್‌ನನ್ನೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ. ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತತ್ತ್ವಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ, ಚರ್ಚಿಲ್ ಸಾಹೇಬರು ಬರ್ಮಾರಸ್ತೆಯನ್ನು ಜಪಾನರ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ದು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವು ಶತ್ರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಹಿಟ್ಟು ೦-ಮುಸೋಲಿನಿ-ಜಪಾನುಗಳು ಶತ್ರು!

ವೈಸರಾಯರ ಹೊಣೆ

ಇಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಇಂದು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಯುದ್ಧ-ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ತಡೆಹಾಕಿದೆ ಎಂದು ಅಮೆರಿಕಾಹೇಬರು, ಆತ್ಮವಂಚನೆ—ಪರವಂಚನೆಗಳ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ಈಗಿನ ವೈಸರಾಯರಾದ ವೇನೆಲ್ ಸಾಹೇಬರು, ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ? 'ಇಡೀ ಜನತೆಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಕಷ್ಟ!' ಎಂದು ಎರಡೂ-ವರೆ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ವೈಸರಾಯರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಮಾತು ಔಪಚಾರಿಕವೆನಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅದು ಔಪಚಾರಿಕ-ವಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಹೊಣೆ ವೇನೆಲ್ ಸಾಹೇಬರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಭಸದಿಂದ (ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿ) ಬಿದ್ದಿದೆ. ಪರಕೀಯರ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕಳಕಳಿಯಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯರು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ; ಬಂದ ಪ್ರಸಂಗದ ದುರ್ಲಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಹೊಣೆಗೆಟ್ಟ ಕುಜೋದ್ಯ-ಗಾರರು ದೇಶದಲ್ಲಿ. ಕಾಂಗ್ರೆಸು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರಾಜ-ಕೀಯವಾದ ಪಕ್ಷವಾಗಿಲ್ಲ; ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಂದಾಳುತನವು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಆದರ್ಶವೂ ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯ-ದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಭಾರತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವೆನಿಸಿದವು, ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಯುದ್ಧ-ಧೈಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಹಿತವೆನ್ನಿಸುವುದು!

ಅಮೆರಿ ಎಂದರೆ ಅಸಹ, ಅವಮಾನ

ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೈಸರಾಯರ ಹೊಣೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇತ್ತ ಪೂರ್ವದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಪಾನರು ದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆಯೆ ಇತ್ತ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿ ಸಾಹೇಬರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮೇಲೆ Second front (ದ್ವಿತೀಯ ರಂಗವ)ನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ! ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳು 'ಆಸ್ತಿವಿನಾಶಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಖಂಡರಿ ಮೂಲಕಾರಣ' ಎಂದು ಪಾರ್ಲಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು Second front ಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದೇ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುವುದು. ಜಪಾನರ ದಾಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಮೆರಿ-ಯವರ ದಾಳಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತ ಮತ್ತೆ ಅವಮಾನಕಾರಕ-

ವಾಗಿದೆ. ಜಪಾನರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿದೆ; ತಮ್ಮ ದಾಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವವರನ್ನು ಅಮೆರಿಯವರು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜಪಾನರ ದಾಳಿಯ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ-ವಾದುವು, ಹೊರಗಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆವು; ಅಮೆರಿ-ಯವರ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ, ಅದರಿಂದಾಗುವ ನೋವು ಒಳಗಿನ ದೈವಯಕ್ಕೆ. ಯುದ್ಧ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಗ-ಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂತಹ ಅವಮಾನಕಾರಕ ಆಪಾದನೆಗಾಗಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಭಾರತಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಅಮೆರಿಯವರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯತೆ-ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ದ್ವೇಷಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಬರುವ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಇಂದು ಆ ಮುಖಂಡ-ರಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದಂತೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವ ಅಮೆರಿಯವರಲ್ಲಿ (ಪೆಥಿಕ್ ಲಾರೆನ್ಸರು ಪಾರ್ಲಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ) 'ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿಯಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸೌಜನ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮುಂದಾಳುಗಳ ಹೊಣೆ

ಸದ್ಯದ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಕೇಂದ್ರ ರಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ಮಸೂದೆಯ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ—ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗಾಗಿ—ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. 'ನಮಗೆ ಯುದ್ಧಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಡವೆಂದಲ್ಲ; ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ನಾವು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು, ರಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್-ಮುಸ್ಲಿಂಲೀಗ ಪಕ್ಷಗಳು ಕೈಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದಾ-ದುವು. ಹೀಗೆ ಭಾರತದ ಒಂದೂ ಪಕ್ಷದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸದ ಸರಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಜನತೆ ಸಾರಕ ಇಲ್ಲವೆ ಉದಾಸೀನವಾದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಔದಾಸೀನ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾರಕವೃತ್ತಿ ಇರುವುದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಅಹಾರಸಮಸ್ಯೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಯುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಜನತೆಯು ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ-ಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತ ಮಾಡುವುದು ಇಂದು ಮುಂದಾಳುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಹೊಣೆಯಾಗಿವೆ. ಕೇವಲ ರಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾದ ವಿಧಿಚಮತ್ಕೃತಿ-ಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ದೇಶಸೇನೆ ಸಾಲದು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಕೈಗಂಬ

ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ-

ದ್ದಾರೆ. ಆಸಾಮದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ. ಬಾರ್ಡೊಲಾಯಿಯವರು, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಜನರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಒಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಸಾಮವು ಶತ್ರುತೆ: ಶತ್ರುವಿನ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಪ್ರಾಂತವು. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಬಾರ್ಡೊಲಾಯಿ ಇವರು ಮಿಕ್ಕ ಪಕ್ಷಗಳವರಂತೆ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯದೆ, ಸದ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಇದಿರಿಸಲು ನೇರವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಜಪಾನವು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವದ ಪರರಾಷ್ಟ್ರವು. ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಶತ್ರು ಎಂಬ ಮಾತಿಗಾಗಿ ಜಪಾನವು ಎಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರವೆನಿಸದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಿಯರಾದ ನಾವು ಜಪಾನೀ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇದಿರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ದೇಶದ ಗಂಡಾಂತರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪಕ್ಷಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗರಿಸಿ ಶತ್ರುವನ್ನು ಇದಿರಿಸಲು ಒಂದಾಗಬೇಕು, ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕು! ಶ್ರೀ. ಬಾರ್ಡೊಲಾಯಿಯವರ ಈ ಘೋರಣ ಮತ್ತು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯು ಇದನ್ನರಿತುಕೊಂಡು ಈ ಮುಂದಾಳುಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪಕ್ಷಾತೀತರ ಪರಿಷತ್ತು

ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಎಷ್ಟೊಂದು ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಪಕ್ಷಾತೀತರ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧಿವೇಶನವೂ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕಣ್ಣೊತ್ತುವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳಿ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳು! ಪಕ್ಷಾತೀತರು ಕ್ರಮೇಣ ಲಕ್ಷ್ಯಾತೀತರಾಗುವ ಹೆದರಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ಹೆದರಿಕೆಗಾಗಿಯೆ ಒಬ್ಬಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಪಕ್ಷಾತೀತರು ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ! 'ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಸರಕಾರದ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಇವರಿಗಾಗಿ! ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪಾಡು ಹೀಗಾದರೆ ಶಿವನೊಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ (ಆ. ಭಾ. ಸಂ.) ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ತಮಾಷೆಯದೊಂದು ಮಾದರಿ. ಒಂದು ಕಡೆ ದೇಶವನ್ನಾಳುವವರು ಪರಕೀಯ ಬ್ರಿಟಿಶರು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದೇಶವನ್ನು ನುಂಗಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚುಹಾಕಿ-

ದವರು ಜಪಾನರು. ಆದರೆ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರೆತು: 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಹಿಂದುಗಳದು' ಎಂಬ ನಿರರ್ಥಕ ಹುಡುಗಾಟ-ಕೆಯು ಹಿಂದುಮಹಾಸಭೆಯ ಧ್ಯೇಯ! ಇದನ್ನು ಇದಿರಿಸಿ, 'ಧ್ವಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ನಮ್ಮದು' ಎಂದು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರು ಬಿಸಿಲ್ಲದಿರೆಯನ್ನೇರಿ ಆವ್ಧಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಯಾರದು ಎಂದು ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಬಡಿದಾಡಿದಂತೆ!

ತರುಣರ ಕರ್ತವ್ಯ

ಒಂದು ಕಡೆ ನಾಯಕರು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧುಗಳ ಸ್ವೈರಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ನೇತೃತ್ವ; ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಧಾಳಿಯ ಗಂಡಾಂತರ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡಾಗ ಯಾವ ವಿಚಾರವಂತನಾದರೂ ನಿರಾಶಿತನಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದಕಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಆಶಾವಾದಿಗಳಾದ ತರುಣರ ಹೊಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮಿಕ್ಕ ದೇಶಗಳ ತರುಣರಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿಲ್ಲ-ವೆಂಬುದೇನೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಇಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಡನೆ ಹೊಡೆಬೇಕಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ತರುಣನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಅದು ಅವನ ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಒರೆಗಲ್ಲು-ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಘೋರಣವನ್ನೂ ಅರ್ಥವನ್ನೂಗಳನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಈ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಮುಂದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ದೇಶಬಾಂಧವರನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದಲೂ ಉಪವಾಸದಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಲಾಭಬಡಕ-ತನವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆದು ಪೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿತವನ್ನು ಜನತೆಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಂತೆಯೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಜನತೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ತತ್ವಗಳನ್ನೆ ತಿಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಪರಚಕ್ರದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸ ತರುಣರಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಡಂಬರದ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಲಿ ಘಟನೆಗಳಾಗಲಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಚಾತಿ-ಮತ-ಸಂಘ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮೀರಿನಿಂತ ದೇಶಾಭಿಮಾನ. ಈ ದೇಶಾಭಿಮಾನವಿದ್ದರೇನೆ ತರುಣರು ನಿಜವಾಗಿ ದೇಶದ ಅಧಾರಸ್ತಂಭರು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹಂಪೆಯ ಹಾಳುದೇಗುಲದ ಕಲ್ಲುಕಂಬಗಳು!

ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹ

ಜಯಂತಿಯ ನಿಜವಾದ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ಮಹನೀಯರೆ,

ಬೇಗನೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹದಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕಹೊರೆ ಹಾಕಬಾರದೆಂದೂ, ಜಯಂತಿಯ ಸಂಚಾಲಕವರ್ಗ ತುಂಬ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ನಷ್ಟದ ಹೊಣೆಯನ್ನೂ ಹೊತ್ತಿತು. ಸದ್ಯದ ಲೋಕದ ವಿಪರೀತದಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲದ ಬರುವಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಎಂದೋ ಎನಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಜಯಂತಿಯ ಜೀವಿತದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಚಾಲಕ ವರ್ಗವು, ತಾನು ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನಷ್ಟದ ಹೊರೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು, ಉದಾರಗೃಹದ ಚಂದಾದಾರ ಬಂಧುಗಳ ತಲೆಯಮೇಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಂಚಿಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ

ಜಯಂತಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾಳ ರೂಸಾಯಿಳ ಆಣೆ

ಎಂದು ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನರಿತ ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಈ ನಾಲ್ಕಾರ್ಥಿಯ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು, ಭಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾರರೆಂದು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ. ಹೊಸವರ್ಷವು ಹೆಚ್ಚು ಸುಖದಾಯಕವಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಜಯಂತಿಯ ಚಂದಾದಾರ ಬಳಗವೆಲ್ಲ, ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು!

ಧಾರವಾಡ
ತಾ. ೧-೫-೧೯೪೪

ತಮ್ಮ ನಿಧೇಯ
ಜಿಟಿಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ

ರಂಗಮಂಗಪ್ರಕಾಶನ

೧. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಇಲ್ಲ.
೨. ಪುಸ್ತಕ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು ೨ ರೂಸಾಯಿಯ ಪೂರ್ವೇಶಧನ ಕೊಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಾಗಬೇಕು.
೩. ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ಈ ಎರಡು ರೂಸಾಯಿ ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.
೪. ಈ ವರುಷ ಶ್ರೀರಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊರಬರುವುದು. ಮೊದಲನೆಯದು “ಪ್ರಪಂಚ ವಾಣಿಪತ್ಯ.” ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆದರ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಪುಸ್ತಕ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.
೫. ಪುಸ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಿವರಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು.
೬. ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ನಗದುಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ.
೭. ರಂಗಮಂಗ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರ, ಬಿಡುಬಿಡು, ಮುಂಬರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೊಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರು, ೨ ಆಣೆಯ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಯಿಲ್ಲದ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಆಗದೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ.
೮. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ: ರಂಗಮಂಗಪ್ರಕಾಶನ, ೮/೧ ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.
ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ.

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ

- ★ ನಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರು, ಈ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು !
- ★ ಮೊದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೂ ವಾತ್ಸವಾಗಿದೆ.
- ★ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪಾರಸದಾರರಿಗೆ ಎಲಂಬಎಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ನಂಬಿಗೆಗೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ★ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ನಿಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ನಿಶೇಷನಿವರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು :—

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನ್‌ರಾವ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್

The United Karnatak Insurance Co. Ltd., DHARWAR

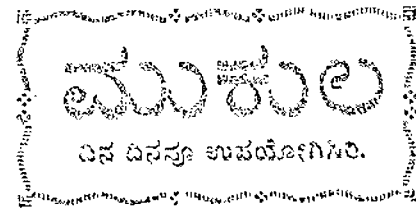
ತಲೆಗೂದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆಲುವಿಗೊಂದು ಬೆಲೆ !

ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದೆಂದರೇನು ?

ತಲೆಗೂದಲು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ದಟ್ಟವಾಗಿ, ನೀಳವಾಗಿ ಇರಬೇಕು !

ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ 'ಮುಕುಲ' ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ !

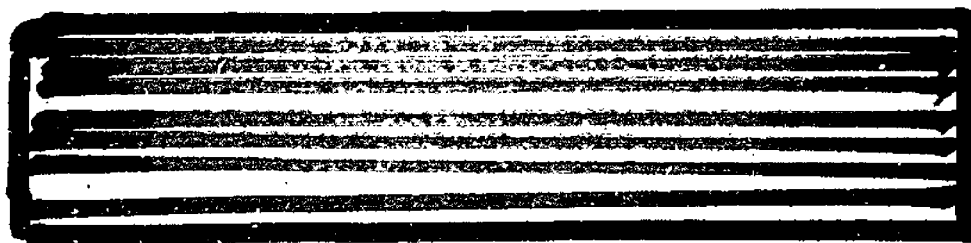
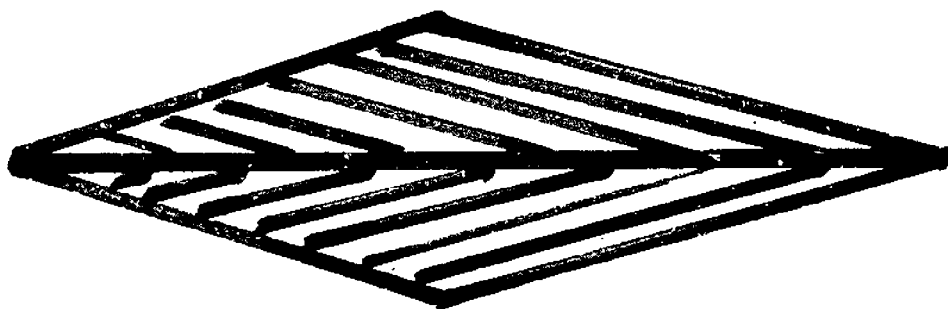
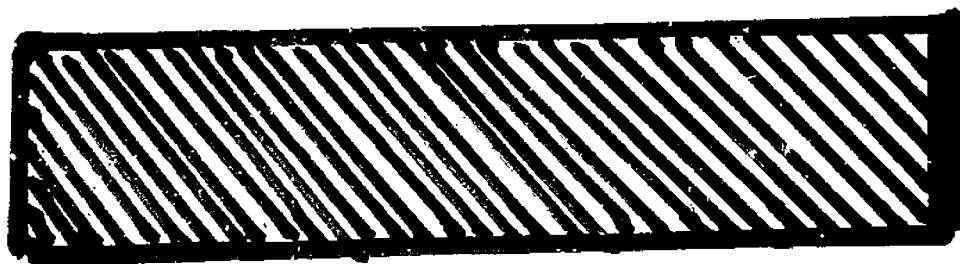
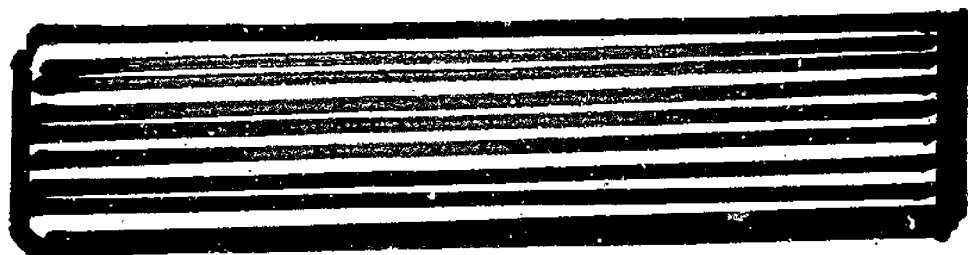
ತರುಣ-ತರುಣಿಯರು ಬರಿಮೆ ಕಣ್ಣು-ಮೂಗು-ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಏನಾಯಿತು? ತಲೆಗೆ ಕೂದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆಲುವಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುವುದು. ಆದಿತ್ಯಾಗಿಯೆ

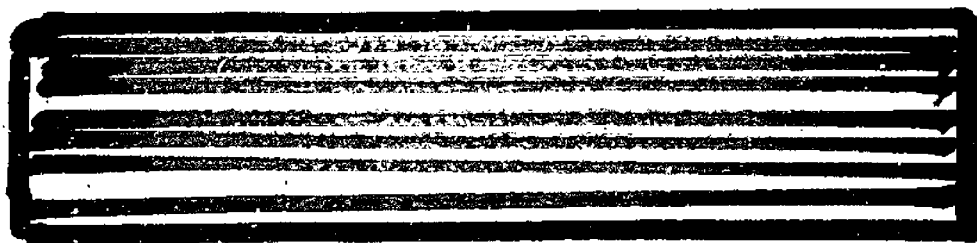
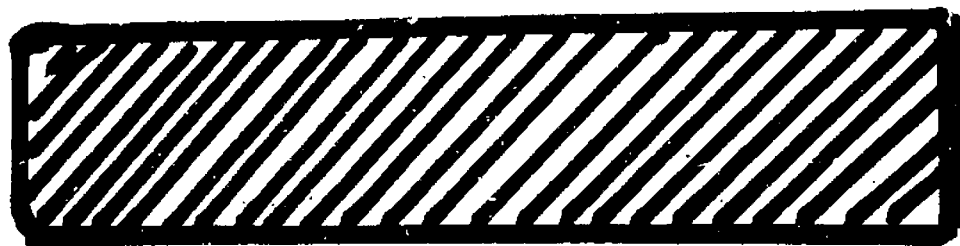
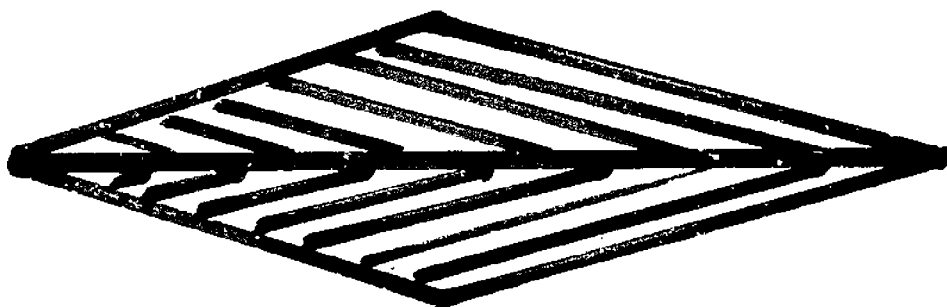
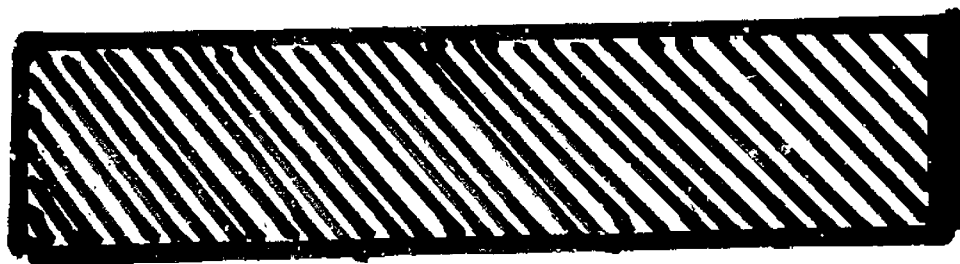

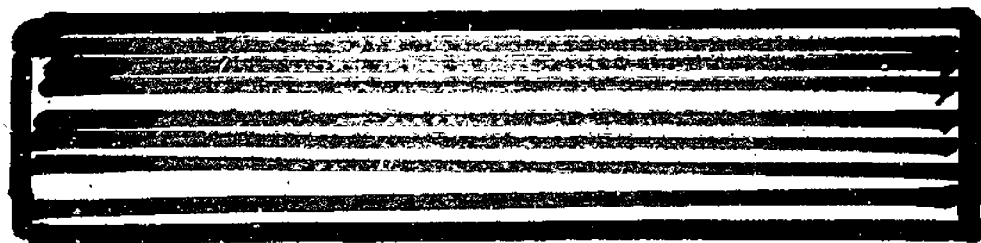
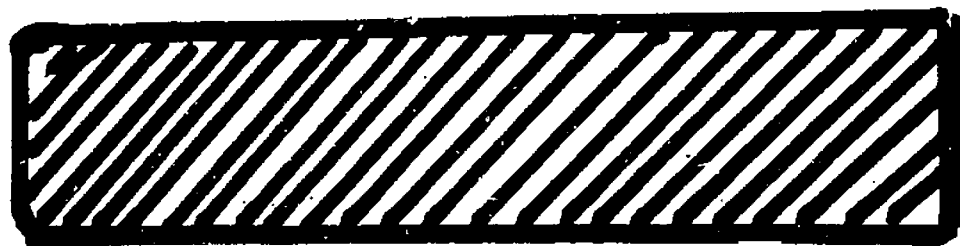
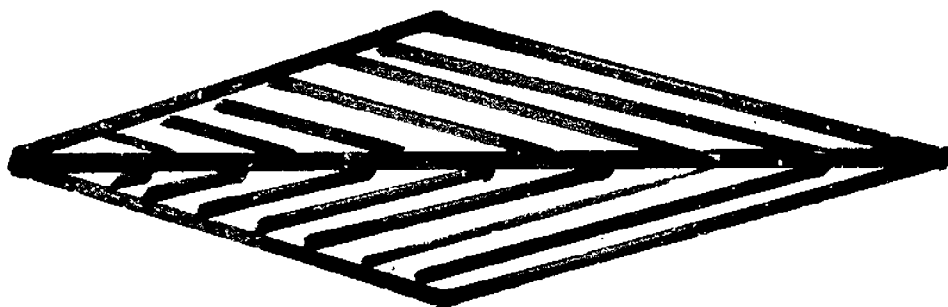
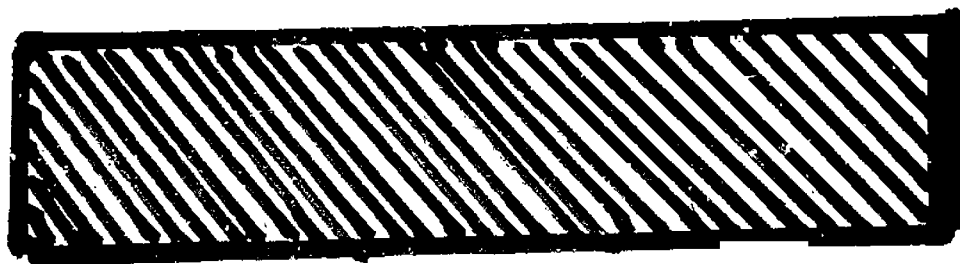
ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞರಿಂದ ತುಂಬ ಕೊಬ್ಬರಿಯಿಲ್ಲದ ಶಯಾರಿಸಲಾದ 'ಮುಕುಲ' ಎಂಬ ಕೇಶವರ್ಧಕ ತೈಲವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಏಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಚೆಲುವಿಕೆ ಮೂರ್ತಕ ಪಡೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

ಆಯುರ್ವೇದಾತ್ರಮಫಾರ್ಮಸಿಲಿ., ಅಹಮ್ಮದನಗರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆ : ಸ್ವೇಶನ್‌ರೋಡು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

Page No.

ಬಿರೂರಿ

ವವ ಕರ್ನಾಟಕದ
ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ
ಹೊರಾಡುವ
ನಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು

Jayanti
K. Jayanti
K. Jayanti
K. Jayanti

ಬಿರೂರಿ
೧೯೪೪

ಗೌರೀಶ ಕಾಡುಕಿಣ್ಣ
ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುವುದು.

ವಾ. ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆನೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪-೫-೦೦

ಅರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨-೪-೦೦.

ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೩ ಆಣೆ

ಸಂಪಾದಕರು :

ಜಿಟಿಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು

ಸಂಪುಟ ೭	೧ನೆಯ ಜೂನ್ ೧೯೪೪	ಸಂಚಿಕೆ ೧
---------	----------------	----------

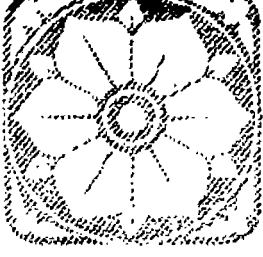
ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ದಳ್ಳುರಿ (ಕವನ)			ಶ್ರೀ. ಚಿದಾನಂದ, ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜು, ಸಾಗಲಿ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ			ಸಂಪಾದಕರು	೨
ಮಂಗಳನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ			‘ಮಲ್ಲಿನಾಥ’	೩
ಕೋಮಿಟಿಫಿನ್ ಕೊನೆ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ)			ಶ್ರೀ. ಗೌರೀರ ಕಾಂಚಿಕೇರಿ, ಗೋಕರ್ಣ	೪
ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ (ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳು)			ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಜಿ. ಸ್ವನೊ ಬಿ. ಎ. ಬೆಳಗಾವಿ	೫
ಒಂದು ದಿನದ ಘಟನೆ (ಒಂದು ಕಥೆ)			ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್, ಬೆಂಗಳೂರು	೬
ಮೂರ್ತಿಗೆ ಆಪ್ತಾನ (ಕವನ)			ಶ್ರೀ ‘ಆತ್ಮೀಯ’ ರಾಮಕುಮಾರ	೧೪
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿ. ವಿವಿಧಾಂಶಗಳ ಯೋಜನೆ			ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ ಎಂ.ಎ., ಡಿಪ್.ಎಡ್., ಎಂ.ಆರ್.ಎಸ್. ಪಿ. ೧೫	೧೫
ಕುಂಗಾಲ ಬುಂಗಾಲ (ಕವಿತೆ)...			ಶ್ರೀ. ಕರ್ಣಕಲ್ಲು ಗೋವಿಂದ ‘ಕನ್ನಡ ಜಾಣ’	೨೦
ಹರಟೆ (ಹರಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹರಟೆ)			ಶ್ರೀ. ಬಾನೋಳಕರ ಶ್ರೀಧರರಾಯರು, ಯರವಾಡ	೨೧
ಆಗ—ಈಗ (ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರ)			ಶ್ರೀ. ಬಿದರಕುವಿ ಮೆಕಟರಾಯರು, ಸಂದಗಡ	೨೨
ರೀತಿ (ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಚಾರ)			ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಎಂ. ಎ. ಬೆಂಗಳೂರು	೨೩
ಮುಖ್ಯವಿ (ಚಿಕ್ಕ ಕತೆ)			ಶ್ರೀ. ವಸುದೇವ ಭೂಪಾಲಂ ಬಿ. ಎ. ಸಾಂಗ್ಲಿ	೨೪
ಅರ್ಪಣ (ಹರಟೆ)			ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಕಾಮತ್, ಮುಂಬಯಿ	೨೫
ನೇಯಿಗ (ಕವನ)			ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಬಸುಪಟ್ಟಣ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ	೨೬
ಬಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆ (ಹೂಲಿಗೆಯ ಲೇಖನ)			ಶ್ರೀ. ಹಳಸೇಟಿ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು ‘ಮ. ರಾ. ನಿರಾಕರ’	೨೭
ಚಿಪ್ಪಾಂಗ್ ಕೈ ಸೇಕ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ...			ಶ್ರೀ. ಕೋ. ರಾ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ. ಎ. ಚಿಂತಾಮಣಿ	೨೮
ಸಾಹಿತ್ಯವಿದಾರ [ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು]			ನಿರಾಕರ	೨೯
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ				೩೦
ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ			‘ನಿರೀಕ್ಷಕರು’	೩೧

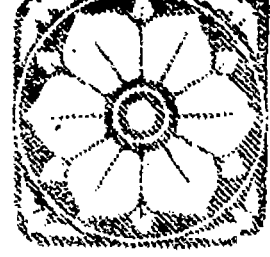
ಜಯಂತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏಜಂಟರು ಬೇಕು !

ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬಯಿ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಾರವಾರ, ಸಾಗರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಇಳಕಲ್ಲು, ಬೈಲಹೊಂಗಲ, ಸಂದಗಡ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪುರ-ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಏಜಂಟರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದವರು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು : ‘ಜಯಂತಿ’ ಧಾರವಾಡ.

ಹಳ್ಳುರಿ

ಸಂಪುಟ ೭

೧ನೆಯ ಜೂನ್ ೧೯೪೪

ಸಂಚಿಕೆ ೧

ದಳ್ಳುರಿ

ಶ್ರೀ. 'ಚಿದಾನಂದ' ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜ್, ಸಾಂಗಲಿ

ದಳ್ಳುರಿಯ ಸಾವಿಂದು ದಾಟಬೇಕು,
ದಾಟಿದವನಿಗೆ ಉಟು ಮುಂದಿನಾ ಬದುಕು!

ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ.
ದಳ್ಳುರಿಯು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ;
ಹತ್ತು ನಿಟ್ಟುಗು ತನ್ನ
ನಾಲಿಗೆಯ ಜಾಚುತ್ತಿದೆ!

ಕಾರ್ಮೋಡಗಳ ತೆರವಿ
ಕರ್ಜೋಗೆಯನುಗುತ್ತಿದೆ;
ವಿರ್ದದಿಡಿಯನೆ ಸುಟ್ಟು
ಸುಣ್ಣ ನಸು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ!

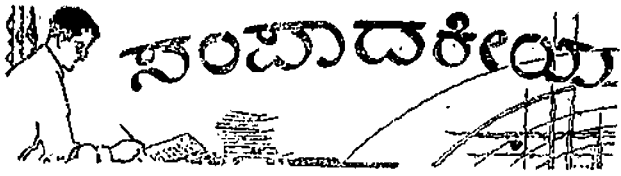
ಬಹು-ಬಗ್ಗ ರಾ ಹಸಿವೆ-
ಯಿಂದ ಹೊತ್ತಿದ ಉರಿ
ಸಿರಿಸುತರಾದವರ
ಸ್ವೈರ ವೃತ್ತಿಯ ಉರಿ,
ರಾಜ್ಯ-ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಎದ್ದ ಕಾಳೆಗದೂರಿ,

ಜಾತಿ-ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ
ನೆಲಸಿರುವ ವೈರದುರಿ!
'ಸನಗಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ'—
ಎಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಉರಿ,
'ಸಾನೊಬ್ಬನೇ ಹಿರಿಯ'
ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಉರಿ,
ನಾಣು ನೀನೇನುನಾ
ಭೇದ-ಭಾವದ ಉರಿ,

ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ.
ಜಗವನ್ನೇ ಉರಿಸುತ್ತಿದೆ!
ರಾಜ್ಯ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ—
ಸಾಹುತಿಯ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ;
ಜನಲೊಡಲ ಕನ್ನೀರ
ಗಟಗಟನೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದೆ!

ಬೆಂದೆನೆಯ ಬಿಸಿಯಡಗ
ಬಗಿ-ಬಗಿದು ತಿನ್ನು ತಿದೆ,
ವಿರ್ದವನ್ನೇ ನುಗ-
ಬೇಕೆಂದು ನಲಿಯುತ್ತಿದೆ!
ಹೊರಗೆ ಬಾ ಕಬ್ಬಿಗಾ,
ದಳ್ಳುರಿಯ ನೋಡ ಬಾ!
ಸುಕುಮಾರ ಸೌಂದರ್ಯ-
ನನ್ನಿಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬಾ!

ಕ್ರೂರ ಕಮನೀಯತೆಯ
ಕಣ್ಣತುಂಬ ಸವಿಯಬಾ,
ಈ ದಳ್ಳುರಿಯ ನಾವು
ದಾಟಬೇಕು;
ದಾಟಿ ಹೊಸ ಬದುಕನ್ನು
ಕಾಣಬೇಕು!

ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಘಟನೆ

ನಾಡಿನ ಉನ್ನತಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆಯಂತೆಯೇ ಅರ್ಥಿಕ-ಸಂಘಟನೆಯೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥಿಕ-ಸಂಘಟನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕೆಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ವಿಷಯ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ-ವಿಶೇಷತಃ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥಿಕ ರೀತ್ಯಾ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವಂತಹ-ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಂಧನಾಳದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುವ-ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಗೋಕಾಕ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿಂಗು ನೂಲು-ನೇಯುವ ಉದ್ಯಮಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಂಧನಾಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ಯದೇಶೀಯರದು; ಅಧಿಕಾರ ಅನ್ಯದೇಶೀಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಭವಿಷ್ಯದ ಉನ್ನತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಇಂತಹ ಉದ್ಯಮ-ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರದಂತೆಯೇ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅರ್ಥಿಕ-ಪರಾಧೀನತೆಯು ಎಂದೂ ತಪ್ಪಲಾರದು.

ಈಗ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಗರ-ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆರ್ಟ್-ಸೆನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಹೊರಟಿವೆ, ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿವೆ. ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು, ಹಲವು ಜನರು ಅದನ್ನು ಪದೆಯುಳಿದು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯು ಬಂದಿತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ನೌಕರಿಯ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕಲಿತ ತರುಣರಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಯ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು. ಈಗ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ನೌಕರಿ ಸಿಕ್ಕ-ದಾಗಲು, ನೆರೆನಾಡಿಗೆ ಹೊರನಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಕಲಿತು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ರಾಗಿ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲ ತರುಣರಲ್ಲಿ, ನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ದೇಶದ ಗತಿಯೇನು? ದೇಶವು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವೇನು? ನಾಡಿನ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ತರುಣರು ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯು-ವಂತೆ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಾನಗಳೆಂದರೆಯೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಕೇಂದ್ರಗಳು.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹತ್ತಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು; ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇರೆಯುವುದು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಉಡು-ತೊಡುವ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ, ಯಾರ ಬಂಧನಾಳದಿಂದಲೋ ಸಿದ್ಧವಾದುವು; ಯಾರಿಗೋ ಲಾಭವನ್ನು ದೊರೆತಿಸಿಕೊಡುವಂತಹವು. ಎಚ್ಚಿಕಾಳಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ-ಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆದರಿಂದಾಗುವ, ದಾಲ್ಚಾವನ್ನು ನಮಗೆ ಒದವಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಯಾರಿಗೆ ಯಾರೋ ಜೇಬನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮೂಲದ್ರವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆ; ಆದರೆ ಒಂದು ತುಂಡು ಕಾಗದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಸ್ಪರತಗಳ ಕಡೆಗೂ, ಪಂದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೂ ಆಶಾಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕಾಗಿದೆ ನಮಗೆ. ಘಟಪ್ರಭಾ ನದಿ-ಯಿಂದ ಹುಟ್ಟು ನದಿಬಿಡು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲದ ಯಾರ ದೊಳ್ಳನ್ನೋ ಬಳ-ಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆಬೇರೆ ನಗರಗಳಿಗೆ

ಬೆಳಕನ್ನೊದಗಿಸುವ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳಾದರೂ ಅಷ್ಟೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ನಡೆದುವು ಎಷ್ಟಿವೆ? ಅವು ಕನ್ನಡಿಗರವಲ್ಲವೆಂತಲೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯವರೋ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಗರದ ಕನ್ನಡ-ತನದ ಮೇಲೆ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾಡುಗಳೂ, ನದಿ-ಹಳ್ಳಗಳೂ ಉದ್ಯಮ-ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲು ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೆ-ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತುಂಬಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ, ರಸಾಯನೋದ್ಯಮವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಬಹುದು; ಹಗುರು-ಹಲಗೆ, ಕಪ್ಪಿವೆಚ್ಚಗಳ ವ್ಯವಸಾಯಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

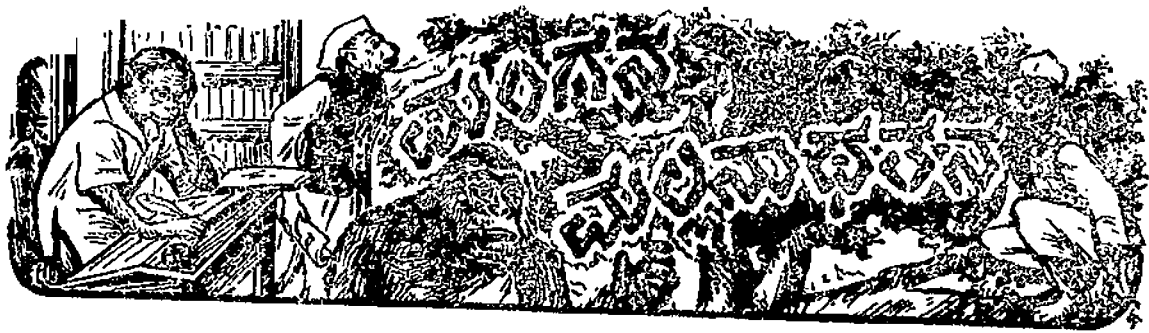
ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಬೆರೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರವೇನೂ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಂಧನಾಳದಿಂದ ನಡೆದ ಸಕ್ಕರೆಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ, ಎಷ್ಟಿವೆ? ನಿಪ್ಪಾಣಿಯ ಭಾಗದ ತಂಬಾಕು ಭರತಬಂಡದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಹೊಂದಿದುದು, ವರುಷ-ವರುಷವೂ ಕೋಟಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ಅದರೇ ಆ ವ್ಯವಹಾರ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ಉಣ್ಣೆ ಎಣ್ಣೆ ಇವು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯನಂದರೆ ಚಲಚಿತ್ರದ್ದು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದವರು ಅಬಲವಾಗಿ ಹರಿದು ಹರಿದು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇದೊಂದು ಉದ್ಯಮನಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ತರುಣರ ದೊಡ್ಡದಾದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಕಳೆದು-ಬಿಡುವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಿಲ್ಲ; ರಸಾಯನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು; ಚಿತ್ರಪ್ರಸಾರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಚಲಚಿತ್ರಮಂದಿರ-ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಮೂಗುವೀಸೆ ಹಾಲು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲದವರ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಇರುವುವು. ಈ ಉದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೂ ಕೊಡಲಿಯೇಟು ಹಾಕುತ್ತಲಿದೆ; ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಒಂದೆ, ಎರಡೆ, ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಘಟನೆಗೆಂದು ಕನ್ನಡಿಗರು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ವಿಧಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸೆಟು, ಪೋಷಿಸಿ, ತರಬಯತ್ತುಗೊಳಿಸಿ, ಅನ್ಯರ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಳೆಗೆ ಮಾಡಲು ಕಳಿಸುವಂತಹ ಅಪರಾಧವೇ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಾಡಿನ ತರುಣರನ್ನು ಹೊರನಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದರಿಂದ ಆಗುವುದು. ಹಣಕ್ಕೆ ಹಣ ನಷ್ಟ; ಗುಣಕ್ಕೆ ಬಲಿಯೆ ಇಲ್ಲ. ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ತೋರಿಸುವ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯ ಕೀರ್ತಿ-ಲಾಭಗಳಿಲ್ಲ ಅನ್ಯರ ಸೊಪ್ಪಾಗಿ ಹೋಗುವುವು. ಶಕ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಲು ಸರಿಯಾದ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸುಮ್ಮ-ಗಿರುವುದೇ? ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಹುಡುಕಿ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ ದೊರೆತಿಕಿ, ಕಾರ್ಯ ಮಾಡತೊಡಗುವುದು. ಹರಿಯುವುದು ಹೊಳೆಯ ಧರ್ಮ; ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳಸುವಾಗಲೇ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅಧಿ-ಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನಾಡಿನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದರಂತೆಯೇ ಕನ್ನಡ ತರುಣರ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೊಳೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆ, ಉದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುತ್ರರು ಈ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವರೆ?

--- ಸಂವಾದಕರು

—: ಹೊಸ ವರುಷವು ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನದ ದಿನಗಳನ್ನು ತರಲಿ! :—

Jayanti
Poli

೧. ಮಹದಹಹಾತಮಾ !

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲೂ ಅಶ್ವರ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಂಬಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಬುವ ಕರ್ತುಮ-ಕರ್ತುಮದೃಶ್ಯ ಕರ್ತುಂ ರಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯರ ಅಕ್ಷೇಪ; ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಲು ಶತ್ರುನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಶರ ಅಕ್ಷೇಪ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಅನಾರ ಶಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಇವರಡನ್ನೂ ವಿಭಾವಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಮಂಗಳರಾಯನು ಪಲ್ಲು ಕಿರಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇನ್ನೇಕೆ—ಎಲ್ಲರೂ ಪಲ್ಲು ಕಿರಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಹಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಕಿರಿಯು ಸುತ್ತುವು ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಗಾದರೂ ಭಾರತವೇಕವರನ್ನೆ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕುಲೋತ್ತಮ ಮಂಗಳರಾಯನಿಗೂ ಇದೆ. ಭಲೆ! ಭಲೆ! ಈ ಶಕ್ತಿ ಅವಾಪ್ತವೆಂದೆನೆ—ಮತ್ತೇ ಯಾರ ಬೇಸ! ಒಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇವೇ! ಇಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ಇವೇ! ಮಲೇರಿಯಾ! ಮಲೇರಿಯಾ, ಕ್ಲಿನ್ಸೆನ್ ತಾರೆಯಾ? ಹುಣಿ ಹುಣಿ! ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವಾಹಾ! ಇನ್ನೇಕೆ? ಮೈಕಟ್ಟುಗಳೂ ನಿನಗೇ ಸ್ವಾಹಾ! ನಿನ್ನ ಉಸಿರಿಗೆ ಇದೆಯೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆ ನಡೆಗುಪ್ಪದು! ನಿನ್ನ ಕೇಳಿಸಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕುಳ್ಳುಪ್ಪದು! ಇವೆನಾ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೆ ತೋಡಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟೇನೆಗಳ ನಿರ್ದೋಷ! ಆದರೆ ವಾಸಂತನಾದ ಮಾತನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ವಿನಯ ಮುಸುಕು!

೨. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪತ್ರಸ್ತುನ್

ಮಂಗಳರಾಯನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಾಬೇಬರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯ, ಬೈಕರ್ ಮುದ್ರಾಪದ ಮಂಡಾಳುಗಳು ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಮಂಗಳರಾಯನ ರಾಜಾಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಮುಸುಕಿ ಕೆಂಪು ಸವರು, ಆ ಮಹತ್ವದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬಹಿರಂಗನಾಯಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಚಿಕ್ಕ ಮಹತ್ವದ ಪತ್ರ (ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು) ಹೀಗಿದೆ:—

ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ

ಚಂದಾ ಆವಧಿ ಮುಗಿದ ಮಹಾಶಯರು, ನಮ್ಮ ನೆನಪಿನೊಲೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯಬೇ, ತಮ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಹಣದ ೪-೪-೦ ಗಳನ್ನು ಎಂ. ಬಿ. ಮೂಲಕ ಮರೆಯದೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಆರು ತಿಂಗಳ ಚಂದಾ ಕಳುಹಿಸುವವರು ೨-೪ ೦ ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯ. ಜಯಂತಿ.

ಜೀವದ ಜನಾಸಾಹೇಬ,

ನಮ್ಮ ಬ್ಲರ ಛೆಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಸದಿಚ್ಛೆ ಪರಮಾರ್ಥವಾಗಿ—ಆಲ್ಲಾ—ಅಂದರೆ ದೇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಆದಕ್ಕೆ—ನಮ್ಮ ಬ್ಲರನ್ನು ಈ ಜ್ಞಾಪದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೂಡಿ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ನೀವೇನೂ ತುಣುಕಿ—ಸ್ವಾನ್-ದಲ್ಲಿಯ ಛೆಟ್ಟಿಯಾಗಬಯಸಿದರೆಂತೆ! ಅದಿರಲಿ...ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ; ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಂದು ಗಿಡ-ಗುಡ್ಡ-ಅಂಣಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಾತ್, ಇದು ನಡೆಗೂ ನಿಜಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗಂಡಾಂತರ. ನಾಲ್ಕು ರೂ ಚಂದಾದರೆ ಯಾವ ಗಿಡ ಉಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ? ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಲೆ ಲಾಗಿಸೋಣ. ಏನ್ನೆನ್ನಾ ಕೆಲವು ಸಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಲಾಗಶಕ್ತಿ ಉಳಿಯಲೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮ—ಆಲ್ಲಾ—ಬೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆ

ನಿಮ್ಮಂತಹನೆ ಆದ

ಮಂಗಳರಾಯ

೩. ಹಿರಿಯಣ್ಣನ ಹಿತೋಪದೇಶ

ಮಂಗಳರಾಯನ ಕಡೆ ಅನೇಕ ತರುಣರು ಸಾರ್ವ.

ಜನಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಕೇಳಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಮ್ಯೂನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೂ ಮೋರ್ಚಾಗಲೂ ತಪ್ಪದೆ ಅರಿಸಿ ಬರುವ, ಅರಿಸಿ ಬಂದ ನಂತರ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯುವ ರಾನುಬಾಣ ಉಪಾಯ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?—ಎಂಬುವೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೆಂದು ಮಂಗಳರಾಯನು ತನ್ನ ಅಗ್ರಜನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಮಂಗಳರಾಯನ ಅಗ್ರಜ ಎಂದರೆ ಅಣ್ಣನೊಬ್ಬ ಇದ್ದಾನೆ. ಮಂಗಳಣ್ಣ ಎಂದು ಅವನ ಹೆಸರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ 'ಮೆಜಾರಿಟಿ ಮಂಗಳಣ್ಣ' ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿದೆ. ತೆಂಪಾದ ಮೈಕಟ್ಟು, ಬೇಕಾದವರ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ; ತೆಳ್ಳನ್ನ ತಲೆ, ಯಾವ ತರದ ಟೊಪ್ಪಿಗೇನೂ ತಲೆಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ; ಎತ್ತರ ವಾದ ನಿಲುವು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ತಲೆಗಣಿ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ. ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿದೆ ಮಂಗಳಣ್ಣಿಗೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಕುಣಿಸುವ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಇವನಲ್ಲಿ; ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಮಹಿಷಾಸುರಮರ್ದಿನಿಯಂತೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಬಲ್ಲ; ಗಿರಿ-ಮಹಾಗಿರಿಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಗುಣಗಳು ಇವನಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಇವನು ಯಾರಿಗೂ ವಿರುದ್ಧವೆನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಕ್ರರಿಗೆ ವಕ್ಷ, ಬಲ್ಲಿರಿಗೆ ಬಲ್ಲಿದ, ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ; ಹೀಗಾಗಿ ಮಂಗಳಣ್ಣಿಯು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನಿಸದೆ, ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಮೆಜಾರಿಟಿ. ನೆಮಾಕ್ರಸಿ ಎಂದರೆ ಮೆಜಾರಿಟಿ, ನೆಮಾಕ್ರಸಿ ಫಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೆಜಾರಿಟಿ ಅವಶ್ಯ—ಎಂದು ನೆಮಾಕ್ರಸಿಯನ್ನುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಣ್ಣಿಯು ಮೆಜಾರಿಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೆಜಾರಿಟಿ ಮಂಗಳಣ್ಣ ಎಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದು ಮಂಡಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತರುಣರು ಮಂಗಳಣ್ಣಿಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಸ್ತರ ಬೇಕಾದವರು ನಾಟಿಗೇಡಂ ಕಂಪನಿಯವರ ರತ್ನಪಾತಕ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಮೆಜಾರಿಟಿ ಮಂಗಳಣ್ಣ ಅರ್ಥಾತ್ ಲೋಕಲ್ ಸೆಲ್ಫ್ ಗರ್ವನ್ ಮೆಂಟಲ್ ಲಂಕಾದರನ' ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೊಮಿಂಟರ್‌ನ ಕೊನೆ

ಅ ಫ ನಾ

ಆಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಭೂತಭವಿಷ್ಯ

ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶ ಕೈಕಿಣಿ, ಗೋಕರ್ಣ

೧. ರಸಿಯ ಸರಕಾರವು ರೀತಿ ಬಿಟ್ಟಿತೆ ?

ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು, ರಸಿಯದ ಸರಕಾರವು ೧೯೪೩ ರ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಸೋಜಿಗದ ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಸ್ಥೆಯಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಘಟನೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇದು ತೀರ ಅನುಪಮವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ರಸಿಯದ ಈ ಕೆಲಸ ಅಪೂರ್ವವು-ಅಕಸ್ಮಿಕ-ಆಕಾರದ ಕೊಡಲಿ ಕುಸಿದಂತಹದ್ದು ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಅದು ಸ್ಥಿತಿತ್ವದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವರ್ತನೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಧೋರಣೆಯ ಧೂರ್ತವಾದ ವ್ಯೂಹವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ, ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ಹಿಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹಗಳು ತಿರುಗಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಡುವಾಗ ಸುಗಮವಾಯಿತೆಂಬುದು ನಿಜ. ಅಷ್ಟೇನೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪ್ರಚಾರದ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಯುಧವೊಂದು ಮುಂದೆತಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಸಿಯದ ಹಸ್ತಕರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಉಪ-ದ್ವಾರ್ತವು ಹೊಡುತಿದ್ದುರುವರೇನು ಅರೋಪವನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ರಸಿಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಲುಷಿತಾಪರಣವೂ, ಕದಡಿದ ಮನಸ್ಸೂ ತಿಳಿಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಇಂದಿಗೆ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ರಾಜ-ಸಮ್ರಾಜ ವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಿದ್ದೆಗೆಡಿ ಸುವ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ಗೆಲುವಿನ ಬಲಾಬಲದ ವೇಚಿನಿಂದ ಬ್ರಿಟನ್-ಅಮೇರಿಕೆಗಳು ರಸಿಯದೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಒತ್ತಾಯದ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವೆಲ್ಲಿದೆ? ಸದ್ಯದ ಲಕ್ಷ್ಯರೇ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು, ಬರೇ ಕೆಲಕಾಲದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಮಿತ್ರತ್ವವಾಗಲೆಂದು ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದ ಮುಖಂಡರು ಹಾರಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸೋಜಿಗವೇನು? ಯುದ್ಧದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಬಗೆಹರಿದೊಡನೆಯ ಒಪ್ಪಂದ ಒಡೆದು ಸೋವಿಯೆಟರ ಸಂಸರ್ಗ ಕಡಿಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವವರಿಗೆ, ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ರಸಿಯದ

ಸಂಬಂಧವು ತಮ್ಮ ಭೇದನೀತಿಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ! ಆ ಉಪಾಯವು ಇಂದು ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಸೋಜಿಗವೇನೊಂದರೆ, ಇದೇ ಸಂಗತಿಯಿಂದ, ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಡಿನುತದ ಮಂದಮತಿಗಳ ಮಡಿಯದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಚಾರದ ವಿಷಯ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು.

ಡಾಂಭಿಕ ಸಮಾಧಾನದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅವರು, ರಸಿಯದ ಸರಕಾರದ ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿರುವರು. ರಸಿಯವು ಕ್ರಾಂತಿನಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು; ಸಾಮ್ಯವಾದದ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರದಿಂದ ಕೈ ತೊಳಕೊಂಡಿತು; ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆಯಿತು; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ರಸಿಯದ ಸರಕಾರವು ತಮ್ಮ ಸಂಭಾವಿತನದ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಧುವಾಗಿ ಸೇರಿದಂತಾಯಿತು; ಕ್ರಾಂತಿಕಲಹಗಳ ಕೆಂಪುಗಣ್ಣಿನ ಕಾಡುತನವನ್ನು ಕಳೆದು-ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಸಪ್ತಗಿನ ಸಭ್ಯತನಕ್ಕೆ ಈಲಾಯಿತು-ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಹಳಬರೂ ಹಿರಿಯರೂ ರಸಿಯದ ಸರಕಾರವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸತೊಡಗಿದರು. ಸೋವಿಯೆಟರು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷ !

ಯಾರ ಸಂತೋಷವು ಹೇಗೂ ಇರಲಿ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಸರಿ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಆಡ್ಡೆ ದಾರಿಗಾದರೂ ಎಂದು ಬಿದ್ದಿದ್ದರು ? ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಕೈಕೊಂಡ ಈ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ, ತಪ್ಪುತಿದ್ದುನ ಮರುನಿಚಾರದ ಮರುಳು-ಜಾಣತನವೆಂದಿಗೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರದು ಸಂಧಿಸಾಧಕ ಉಪಾಯಾಂತರವಲ್ಲ. ಕೊಮಿಂಟರ್‌ನ [ಆಂತರ ಸಾ. ಸಂಸ್ಥೆ] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದಿನ್ನಿಂದ, ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳೇ ಬದಲಿಸಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಧಾರಾಳತೆಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ವರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥೆಯು-ಪ್ರಮುಖವಿವರ್ಗದ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯು-ಸಮಕುಟುಂಬಿಲ್ಲ.... ಸುಸಂಗತವಾಗಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ-ಎಂಬ ಮೂಲಕವೇ ಅದನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಇಂದಿನ ನಡತೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಇಂದಿನ ನಡತೆಯೂ ನಿರ್ಣಯವೂ ವಿಸಂಗತವೆನಿಸಬಹುದು ನಿಜ; ಆದರೆ ಈ

ವಿಸಂಗತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಸೋವಿಯೆಟರು ತತ್ತ್ವಭ್ರಷ್ಟರಾದ ರೆಂದು ಹಿತಶತ್ರುಗಳು ಹೀಯಾಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಡವಾದರೂ ಕೊನೆಗೆ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡರು, ತಲೆತಿರುಕತನ ಬಿಟ್ಟು ತುದಿಗೊಮ್ಮೆ. ತಕ್ಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಬಂದರು—ಎಂದು ವಿಘ್ನಸಂಶೋಷಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ವಿಸಂಗತಿಯು ವಿನೇಕೆಗೆ ದೋಷವಲ್ಲ. ಹಿಡಿದ ಜಾದಿಯಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ. ಹಾಯು ನ್ನದು ಕತ್ತೆಯ ಬುದ್ಧಿ. ಸುಸಂಗತಿಯು ಕೇವಲ ಮೂರ್ಖರ ಸದ್ಗುಣ ಎಂದು ಮುಂತಾದ್ದಾಗಿ ಅರಿಯದ ಇಲ್ಲವೆ ಅರೆನುರಿತ ಮುಂದೆ ಎಂದೆ- ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಮನವರಿಕೆಗೊಳಿಸಬೇಕು; ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠ ತಜ್ಞರಾದ ಧೂರಣರ ವಿಸಂಗತಿಯೂ ಒಂದು ಸುಸಂಗತಿಯೇ. ಅವರ ನಡತೆ ನದಿಯು ನೂಗಿನಂತೆ. ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆ- ಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿ ಇಳಿದು, ಅಡ್ಡ ತಿಡ್ಡ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿ ಹರಿದರೂ ನದಿಯು ತನ್ನ ಗತಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಗುರಿಯು ಮರ್ಮವನ್ನೂ ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠ ಧೀಮಂತರ ನಡತೆಯು ಕಟ್ಟು ಸಡಿಲಾದಂತೆ ತೋರಿದರೂ, ಅವರ ಹಿಡಿತ ತಪ್ಪಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಹವ ಕಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ನೋಟಕ್ಕೆ, ಹೆರವರ ನಡತೆಯು ಮಾನ ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು ವಿಸಂಗತವೆನಿಸಬಹುದು— ಎನಿಸಬಹುದೇ? ವಿಸಂಗತವೇ ಇರುವುದು!

ಸುಸಂಗತಿಯೆಂಬುದು ಎರಡು ಬಗೆಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಒಮ್ಮೆ ನಡೆದಂತೆಯೇ ನಡೆಯುವುದು— ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇಗೂ ಇರಲಿ ತನ್ನ ನಡತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು— ಇದು ಸ್ಥೂಲವಾದ ಸುಸಂಗತಿ; ಕತ್ತೆಯ ಸದ್ಗುಣ ವೆಂಬುದು ಇಂತಹ ಸುಸಂಗತಿ. ಅದರ ಇವಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಸುಸಂಗತಿಯೊಂದಿದೆ. ಸತ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ನ್ನದು ಅವಶ್ಯ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅತ್ಯಸುಸಂಗತಿ.

ತಾನು ಒಮ್ಮೆ ನಡೆ ನಡೆದ ತತ್ತ್ವಗಳ ತಳೆದದಿಯನ್ನು ತಪ್ಪದೆ—ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಅನುಸರಿಸಲೇ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ-ಉಪಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ಜನಮತದ ಪರಿನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಡೆಯುವುದು ಅತ್ಯಸುಸಂಗತಿ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸತ್ತ್ವ, ವರ್ಗ-ಪಕ್ಷಗಳ ರಕ್ತಿ, ಕೊನೆಗೂ ಈ ಅತ್ಯ- ಸುಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ತಳೆದಿ ಯನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡು ಅದರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆಯುವಾಗ, ಮೊರಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬೇರೆಯಾದಂತೆ ತನ್ನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೆಟ್ಟು-ಕಡಿಮೆ, ಬೇರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ವಿಸಂಗತಿಯ ಅರೋಪ ಜಾಲಿಗೆ ಬುವೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಸಂಗ- ತಿಯು ಅಪರಿಮಾರ್ಯ. ಅಷ್ಟೇ ಆದರೆ ತೋರಿಕೆಯದು—ಮೇಲು ಮಗ್ಗಲಿನದು. ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ - ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುರುಡು- ತನದ ಸೋಗು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ—ಆಳದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಸುಸಂಗತಿಯು ಅಂತಹ ವಿಸಂಗತಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠ ರಾದ ಧೂರಣರ ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸುಸಂಗತಿಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಸೋವಿಯೆಟರು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ಯವಾದಿತ್ವದ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾ-

ಗಿಯ, ಸುಸಂಗತವಾಗಿಯೇ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಅದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದರೇನು? ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ತತ್ತ್ವ-ತಂತ್ರಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರ್ರಮಜೀವನವರ್ಗದ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಂದು ನಿರುಪಯೋಗಿ-ನಿರರ್ಥಕವಾದುದೇ? ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಭವಿಷ್ಯ-ಭೂಮಿಕೆಗಳೇನು? ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಕುತೂಹಲದ ಕೂಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನ ಸೋಗಣ.

೨. ತತ್ತ್ವಗೇಡಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ

ತತ್ತ್ವವು ಹಬ್ಬಿ ಮತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತವು ದೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಮತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೊದಲಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಮಾಯವಾಗಿ ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತರ್ಕದಾಷ್ಟ ಕುರುಡುಹಟೆವು ತಲೆ- ದೋರಿ, ಮತವಾದಿಗಳ ನಡೆ ಕರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ; ಬರೇ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಚಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅಂದಗೇಡು, ಸಾಮ್ಯ- ವಾದದ ಪ್ರಸಾರ-ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ಸೇರಿತು.

ಕೊಮುಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದದಿನಿಂದ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಸಿಯದ ಹೊರಗಿನ-ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷ-ಪಂಗಡಗಳು ಬರೇ ಕರ್ಮತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಕೊಮುಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ವಿನೇಕವು ತಪ್ಪಿ, ಅದರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅನುಕೂಲ ಸಂಘಟನೆಯ ಹೊಟಿ- ಹೋಚುಗಳೂ ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಬಾರದೇ ಹೋದುವು. ಕೊಮು- ಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಏರ್ಪಟ್ಟನಂತರ, ಜಗತ್ತಿನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆಯೇ ಕೇಡುತರುವಂತಹ ಅನರ್ಥದ ರಕ್ತಿ ಯೊಂದು ಬುದಯವಾಗಿ ಬಲಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯು ಫ್ಯಾಷಿಸ್ಟ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಒಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯು ಕೊಬ್ಬು- ತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವ.

ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಾರರ ಗೊಪುಗಳಿಗೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುನಿಸಂತಿರುವ ಹಿಟ್ಟಿನ ಸತ್ತಾಬಲವೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಬಲಿತ ಅಚ್ಚುರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆಕ್ರಮಣಶಕ್ತಿಯೂ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ಜನತೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತು. ಎಲ್ಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ, ಆ ರಕ್ತಿಯ ಆಕ್ರಮಣ- ಅಘಾತಗಳಿಂದ ಕಾಡಿದಲು ಕಾಡಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನೂ ರಸಿಯದ ಮೊರಗಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳು ಮನಗಾಣದೆ ಹೋದುವು. ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಭೂತ-ಭವಿಷ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮದೇ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ—ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೀಲಿಯು ತೆರೆದಿರುವ—ವಿಚಾರಸರಣಿಯ ಮೆಟ್ಟು ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ಅವರು, ಅಚ್ಚುರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸತ್ತೆ—ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಹೊಣೆಗಾರವ ಸಂಘಟನೆಯೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೆಲಸಗಾರ ವರ್ಗದ ಮುಖವಿನೋಚನೆಯ ಪ್ರಥಮಯೋಜನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟರು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಕಾರ್ಯಭಾರದ ಮುತ್ತ-ತಂತ್ರಗಳ

ಅೂಷಕನಲ್ಲಿ ಕರ್ಮರ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು, ತಮ್ಮ ನಾದದ ಅರಿ ಗುರುವಾದ, ಕಾರ್ಲ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಒಂದು ಮೂಲಸೂತ್ರವನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟರು:

ಯಾವುದೇ ವರ್ಗವು ಶೂನ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವರ್ಗವು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಏಳು-ಬೀಳುಗಳು ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದುವ ವರ್ಗವು, ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜವನ್ನೂ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೊಂದು ವರ್ಗವು ಉತ್ಪಾದಕ ಹೊಂದುವಾಗ, ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿತವೂ ಅದರ ಸ್ವಂತದ ಉದ್ಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಒಂದುಗೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ, ಒಂದು ವರ್ಗವು ತನ್ನ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಹೊಂದುವ ಚಟುವಟಿಕೆ-ಚಳವಳಿಗಳಿಂದ ಇಡಿ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಮೇಲಿನ ಪಾತಳಿಗೆ, ಮುಂದಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದು ತಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತತ್ತ್ವವು ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗದ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇರೆಗೆ, ಯಾವುದೊಂದು ವರ್ಗವು ಆ ಸಮಯದ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾಡಿಯೇ ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಬಲ್ಲದು.

ಅದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕೆಲಸಗಾರರ ವರ್ಗಗಳು ತಮ್ಮ ದುಃಖ-ದಾಸ್ಯಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವುದಾದರೆ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಬದುಕುಗಡೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ದುಡಿಯಲು ಬೇಕು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಅಡೆಯಾದಾಗ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು-ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದು-ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಾಡಲು-ಅನುಕೂಲ ಸಂಧಿಯನ್ನೂ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗವು ದುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಈ ತತ್ತ್ವವು ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಜೀವಿತ-ಹಿತಗಳಿಗಾಗಿ ಹೇಗಿರುವ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಸಿಯದ ಹೊರಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹದಗೆಡುತ್ತ ಹೋದ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಹಿತಸಾಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವೂ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹುರಿಗೊಂಡು ಉರಿದಿದ್ದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಪ್ರತಾಪ ಸ್ವಾಬಲ್ಯವೂ, ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಭರದಿಂದ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ನಡೆದ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ, ಕೊಮ್ಯುಟರ್ನಿನ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇಶದೇಶಗಳ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳ ತೂಕ ತಪ್ಪಿದ ನಿಚಾರ ಸರಣಿಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ-ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ-ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅವರು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಕೊಮ್ಯುಟರ್ನಿನ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಹಿಂದೆ ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಗತಿಸಿದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

೩. ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾ. ವಾ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅರಿವು-ಮರೆವು!

ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ನಾರ್ವೀ ಆಡಳಿತವು ಭದ್ರವಾದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವೇ ಕೊಮ್ಯುಟರ್ನಿನ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ! ನಾರ್ವೀವಾದವು

ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಉಕ್ಕಿನ ಕೋಟೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಫ್ಯಾಸಿರಿಯಮ್ ಇಲ್ಲವೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸಗಾರರ ಗುಂಪುಗಳ-ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗದ-ಅಣೆ ಹೊತ್ತು ಪಣತೊಟ್ಟ ಕೆಡುಹಗೆಯೆಂತಲೇ ಈ ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್-ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ-ವಾದವು ತಲೆದೋರಿತು. ಆದರೆ ಅದರ ವಿಸವಿಕಾರವು ಇದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮೈರಿಯಾಗಿಯೂ ಅದು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿತು.

ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ನಾರ್ವೀವಾದದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ, ಈ ತತ್ತ್ವಸಿರಾಜವು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿತು ಬೆಳೆದು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರೂ ನಾರ್ವೀ ಪಕ್ಷದ ಪುಂಡರು ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಕ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವವು ಇಡಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಭಯಾನಕವೆನಿಸುವ ಗಂಡಾಂತರವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ನಾರ್ವೀ ಸತ್ತೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವ ತನಕ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಪದ್ಧತಿಯು ಬರೇ ಕೆಲಸಗಾರರ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೈರಿಯೆಂದು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮೂಲಗಾಮಿಯಾದ ಪಾತಕಿತನವೂ ದೂರಗಾಮಿಯಾದ ಘಾತುಕತೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ.

ಅದುದರಿಂದ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗಕ್ಕಷ್ಟೇ ಘಾತುಕವೆನಿಸುವ ಈ ಮೈರಿಯನ್ನು, ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗವಷ್ಟೇ ವಿರೋಧಿಸಿ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಂದು ಎನಿಸಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಆಗ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಬಡುಡಾದ ಈ ರತ್ನುರಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು, ಆ ದೇಶಗಳ ಕೆಲಸಗಾರರ ವರ್ಗವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ, ಅವರ ಹೋರಾಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗಗಳ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುಮತೆ ನಿಯುತ್ರಿಸಲು, ಮಧ್ಯಪರ್ತಿಯಾದ ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಆ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರವರ್ತಿಯಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಭೀಕರ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಟ್ಟಡ

ಶ್ರೀ. ಪ್ರಾ.ಟಿ ಶಾಮರಾಯರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ
 'ಕಥಾಕುಂಜ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು,
 ಇದೇ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ವಿಜಯಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಾಗಿ
 ಹೊರಡುವುದು.
 ವಾ. ಜಂಥಾ ಆ. ಎ- ಸೇರಿ ೨-೨-೦; ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ಮೂಲಕ ಇರೂ.
 ಪರೂಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸರಸವಾದ ಹೊತ್ತ ಗೆಗಳು.
 ಮೊದಲನೆಯದು :- ದಾಸರಡುಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು
 ೬೦ :- ಬೇರೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರು, ಎಲ್ ಎಚ್. ಬಿ.
 ಬೇಗನೆ ಜಂಪಾದಾರರಾಗಿರಿ!
 'ಕಥಾಕುಂಜ' ಗ್ರಂಥಭಾಂಡಾರ, ಬೆಳಗಾವಿ

ವನ್ನೇ ಕಡಿದು ಕೆಡಹುವ' ಅದರ ಕುತ್ತಿತ ಉದ್ದೇಶವು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವೊದಗಿತು. ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಸ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಯಿತು. ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ ಹೋರಾಟವು, ಈಗ ತಮ್ಮ ದೊಬ್ಬರದೇ ಒಂಟಿಗೈಯ ಹೆಣಗಾಟವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಾರರು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು.

ತಮ್ಮ ವರ್ಗದ ಬಿಡುಗಡೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಸಮಗ್ರ ಸಮಾಜ ವನ್ನೇ ಬಂಧಮುಕ್ತ ಮಾಡಿ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಉನ್ನತಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅಡ್ಡತಡೆಯನ್ನು ಒಡೆದೊಗೆದು ಮಾರ್ಗಮಾಡಿಕೊಡುವುದೇ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಹೋರಾಟದ ಹೆಗ್ಗುರಿ. ತನ್ನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ವರ್ಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ, ಇತಿಹಾಸವು ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಹಿರಿಗೆಲಸ. ಆದರೆ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಜಾಗತಿಕ ಚಳವಳಿಯ ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು, ಬಹು-ಸಂಖ್ಯಾಕ ಕೆಲಸಗಾರರು ಗಮನಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಉದ್ದೇಶವೇ ಅವರ ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಪದ್ಧತಿಯು ವಿಜಯಿಯಾದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧುನಿಕ ಪಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಬಯಸುವ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸಂಘಟನೆಯು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಅಂತಹ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗವು ತನ್ನ ಹಲ-ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಹಕರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಬಗೆಯ ಸಹಕಾರವು ಕೂಡಲೆ ಒದಗಬರಲು ಶಕ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳ ಹೊಸ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಹೊಸ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಹಲವು ಬಯಕೆಗಳ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದುವು; ಹಲವು ಬಣ್ಣದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದುವು. ಅಂತಹ ವರ್ಗಗಳೂ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಹಿತಸಾಧನೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಕೆಲಸಗಾರರ ದಾಸ್ಯವಿಮೋಚನೆಗೆ ಅಂತಹ ಪಕ್ಷ-ಸಂಗಡಗಳು ಘಾತುತ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಆಸೂಯೆ-ಅಸಹನೆಯ ಭಾವನೆಗಳು, ಮೊದಲಿನ ಆ ದ್ವೇಷ-ದೋಷದ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಈಗ ಹೊಸ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ನಿಂತುವು.

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದುಷ್ಕರಕ್ತಿಯ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ಹೂಡಬೇಕಾದ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ಇತರ ವರ್ಗ-ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಶ್ರಮಜೀವಿ

ವರ್ಗದ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿತು, ಅಥವಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲವೇ ಅಂತಹ ಸಹಕಾರದ ಹೊಸ ಧೋರಣೆಯು ಈಗ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೇ ಅವರು ಅರಿತರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅರಿತಿದ್ದರೆ ಈ ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ- ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ-ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಕ್ಕು-ಹಿತಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಳಗಿನ ಇತರ ವರ್ಗಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ, ಕೆಲಸಗಾರರ ಪಕ್ಷ-ಸಂಗಡಗಳು ತಮ್ಮ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅಂತಹ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಬರುವಂತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಳಗಿನ ರಾಜಕೀಯ ಬಲಾಬಲಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು, ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ವರ್ಗಕಲಹವನ್ನೊಂದೇ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯು, ಈ ಹೊಸ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಥಕವಿತ್ತು. - ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಈ ವಿನೇಕವು-ಕಾಲಕ್ರಮದ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಕಕಲಿಯುವ ಒಳನೋಟವು - ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರಮಜೀವಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಮುಂದಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡದೆ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರಗಾಮಿಯಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿ ನ್ನರೂ ಆತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಇದೊ! ಬಂದಿದೆ! ಬಂದಿದೆ!

ಶ್ರೀರಂಗರ

ನಿ ರಾ ಪಾ ರ

(ಬರಗಾಲ ಏಕಾಂಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹ)

ಬೆಲೆ: ಇನ್ನೆರಡು ಆಣೆ

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀರಂಗರ ಹರಟೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

‘ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯ’

ಅನಂದಕುಂದ'ರ ‘ಒಡನಾಡಿ’ ಕವನಸಂಗ್ರಹ

ಪ್ರತಿಗಳು ಬೇಕಾದವರು ಬರೆಯಿರಿ.

ರಂಗ-ಮಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ

C/o ‘ಜಯಂತಿ’ ಧಾರವಾಡ

ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!

[ಎಂ.ಎ. ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳು]

✱

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಜಿ. ಸ್ವಾಮೀಶ್ವರ ಬಿ. ಎ. ಬೆಳಗಾವಿ

✱

ಪ್ರಿಯೆ, ಬರೆಯುವುದೇಕೆಂದು ನೀನು ಕೆಳಗೆ ಕೇಳಿದರೆ 'ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಉತ್ತರ.

ಹೌದು ನೀನನ್ನು ವದು ನಿಜವಿರಬಹುದು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿದೆ ಸ್ವಲ್ಪ. ಕಾಲಕಾಲದಿಂದ ಬರುವುದುಗಳು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶ-ದೇಶಗಳಿಂದ—ನಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬರುವುದುಗಳು, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕಾಣಬಹುದಾದ ವಿಸಯಗಳ ಮೇಲೆ, ಅವನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹೊಳೆಯಲಾರದಂತಹ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ—ಬೇಕಾದ ಬೇಡಾದ—ಎಷ್ಟೋ ಪುಸ್ತಕಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿನಿವೇಶ, ಪ್ರತಿನಿವೇಶಗಳು, ದಿನಾಲು, ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳೂ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕವಿಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು, ವಾಸ್ತವಗಾರರು, ಪಂಚಾಂಗ ಕರ್ತರು, ಪುಸ್ತಕ ಪತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯದವರು, ಏಕಮರ್ಕಕರು, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಸರಕಾರದವರು ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವಾಚಕರು ಆನಂದ ಪಡುವ ಕಾಲವು ಹೋಗಿ "ಎನ್ನು ಓದಲಿ? ಏನು ಬಿಡಲಿ?" ಎಂದು ಕೇಳುವ ಕಾಲವು ಬಂದಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಆದರೆ—

ಆದರೆ ಮೇಜಿನೆದುರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮೆಚಿದ ಬಂಜಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಮೊರವನ್ನು ಒಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸವನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕಾಪ. ಸಂಪಾದಕರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಾಚಕನನ್ನು ನೋಡಲು ಸಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಭವಿಷ್ಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕಣಕುತ್ತೇನೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ 'ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡುವಿರಿ?' ಎಂದು ನೀನು ಕೇಳುವೆಯಾದರೆ, ಪದ್ಮಾಸಿನಿ 'ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದೊಂದೇ ನನ್ನ ಉತ್ತರ!

+ + +

'ಎಲಿಫೆಂಟ್' ನಡುಗಡ್ಡೆಗೆ ಹೊರಟ ಎಸ್. ಎಸ್. ಸಾವಿತ್ರಿ ಎಂಬ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡೆ. ನನ್ನಂತೆ ನೀನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗವಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಜ್ಜಿದಿದ್ದೆ. ಹಡಗಿನ ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯ ಕೊಠ್ಠಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲ್ಮನಗೆ, ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಾಡುತ್ತ ನಗುತ್ತ ನಗಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಸುಳಿವಾಡುವ ಹತ್ತಿಂಬು ಮಡುಗಿಯರಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬಳು ಅಲ್ಲ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ! ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತೆ. ನೀನೂ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದೆ. ನೋಡುತ್ತ

ನಂತೆ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾತನಾಡಿದುವು. ಹೃದಯಗಳು ಹಾಡಿದುವು. ಮರುಳಾಗಿ ಮೂಕನಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ 'ಪದ್ಮಾಸಿನಿ' ಎಂದು ಯಾರೋ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದರು. ಕಷ್ಟ ಪಡದೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದನ್ಯನಾದೆ. ಅದನ್ನೇ ಜಪಿಸುತ್ತ ನಡುಗಡ್ಡೆ ಬರಲು ಹಡಗಿನಿಂದಿಳಿದೆ.

ಹೆನ್ನೆರಡಾಗಿರಬಹುದಾಗ. ನಡುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತಾ ನೋ ಎನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಪ್ರಜ್ಞೆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು ಸೂರ್ಯ. ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ಮೂಗಿಲ್ಲದ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಡೆದ ಚೆಂಡು ಹಾರಿದ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿ-ಗಣಪತಿ-ಕಾರ್ತಿಕೇಯರ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ನೋಂದು, ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಂದು, ಒಂದು ಗಿಡದ ಶೀತಲ ಛಾಯೆಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಯಾವುದೋ ಹೊಸ ನೆಪ ಮೊಡಕೊಂಡು ನೀನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದೆ.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗವಿಗಳಿಂದ, ಜನರಿಂದ ದೂರ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಡುಗಡ್ಡೆಯ ಬೇರೆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು. ಗವಿ-ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹಾಡನ್ನೇ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ತುಂಬಿಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾನೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ನಾವೂ ತುಂಬಿಗಳಾದೆವು.

ಈಗ ಪ್ರಿಯೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾವು ಭಾರವಾಗಿದ್ದವನ್ನು ನಾವು ಅರಿತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಬಾಂಧವರ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾವು ಓದಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ವೈಷ್ಯಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮುಂಬಯಿಯ ಗಿರಣಿಗಳ ಹೊಗೆ ಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ಕೂಲಿ-ಕುಂಬಳಿಯವರ ರಕ್ತವು ಹೊಗೆಯಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಪದ್ಮಾಸಿನಿ, "ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದು ಈ ಯಜ್ಞ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ಬೇವಿಯನ್ನು ಬಲಿ-ಕೊಡಲು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಆಸ್ತಿ ಕೊಂಡಿರಿ-ನನಗೇಕೆ ಮುತ್ತಿನಿತ್ತಿರಿ?" ಎಂದು ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ "ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ." ಎಂಬ ಉತ್ತರವೇ ನಿನಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕ ಬಸವಣ್ಣ ನವರು

ಬರೆದವರು :

ಹಳವೇಟ್ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು

ಕನ್ನಡದ ಹಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು
ಶ್ರೀಬಸವಣ್ಣ ನವರ ಚರಿತ್ರೆಯ
ಮೂಲಕ ಬಿಡಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದ
ದೊ ಸ ಮಾ ದ ರಿ ಯ ಪು ಸ್ತ ಕ

ಬೆಲೆ : ೧ ರೂಪಾಯಿ

" ಜೀವನ " ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಒಂದು ದಿನದ ಘಟನೆ

ಶ್ರೀ ಪುರಸು ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ್ *

‘ಗಂಡ ಹೆಂಡರ ಜಗಳ ಗಂಭ ತೀರೀ
ದ್ಲಾಂಗ’ ಎಂಬ ಚಾನಪದ ನೀತಿಯನ್ನು
ಇಲ್ಲಿಯ ಶೇಖರ-ಪಾರ್ವತಿಯರು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದು ಬೆಳಗಾಡಾಗಿನಿಂದಲೂ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹಿಸಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ
ವಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೂ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೂ ಅಂದು ಕಲಹ ಹುಟ್ಟಿಸ
ಬೇಕೆಂದೇ—ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾಗಿ—ಸೂರ್ಯನುದಯಿಸಿದ್ದ ನೋ ಏನೋ!

ಎಷಯವು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಬೆಂಗಳೂರು ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆಯ
ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

“ಇಲ್ಲಾಂವ್ವೇ” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಕೊಡು
ವಾಗ ಪಾರ್ವತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು:— “ನನ್ನನ್ನು ಏನೂರಿಸುವುದೇ
ನಿಮಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆಯಲ್ಲಾ! ನಾನು ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ....!”

ಶೇಖರನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಾರದಿರಲು ಪಾರ್ವತಿ ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು: “ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೊಂದು
ಒಳ್ಳೆಯದಾದ ಸೀರೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ?”

ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಶೇಖರನ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಂದು
ಮಾತ್ರ. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಕೋಪ ತಲೆದೋರದು?
ಆದ ಸಾಲದೆಂದು ಶೇಖರ ಕಾಫಿಯಲ್ಲೊಂದು ಗುಟುಕನ್ನು ಕುಡಿದು,
“ಏನು ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಕುಡಿಯುವಂಥಾ ಒಳ್ಳೆ ಕಾಫಿ ಉಂಟೇ
ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?” ಎಂದನು.

“ಬೇಡವಾದರೆ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಬನ್ನಿ!”
ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ನುಡಿದಳು ಪಾರ್ವತಿ. “ಮೊನ್ನೆ ಯಂದಲೂ
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗಾಟವಾಗಿ
ತೋರುತ್ತೆ! ನಾನು ಏನಾದರೇನು ನಿಮಗೆ? ಈ ಹೊತ್ತು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ
ಏನನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ? ಇಂದಂತೂ ಪಾರ್ವತೀತ್ವವು
ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ಕಛೇರಿ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವೆಂತೂ ಹೌದು!.....ಸರಿ,
ನಾನು ಹೋಗದೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ.... ಆಗ ಸುಲೋಚನಾ, ಸರೋಜ,
ಲೀಲಾ ಎಲ್ಲರೂ ಏನಂದುಕೊಂಡಾರು? ‘ಆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಗಂಡ
ಇದ್ದಾರಲ್ಲ’ ಅಂದಾರು!.... ಅದು ಹೋಗಲಿ, ನನ್ನನ್ನು
ನೋಡಲು ಅವರಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ?
‘ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರಲು ಸೀರೆ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳಲೇ?”

ಪಾರ್ವತಿ ಇಟ್ಟಿಸಿದ ಸೀರೆ ಶೇಖರನ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕ
ಬೆಲೆಯದೇನೋ ಹೌದು; ಅದರೂ ಅವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡುಕೊಟ್ಟು
ಅವಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಈಗಾಗಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದರೂ ‘ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ಏನಾದರೂ ಮಾತು ಬೇಕಲ್ಲಾ!’
ಎಂದು, ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಟಲೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು:

“ಓಹೋಹೋ! ಅಂದರೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರೇನು?
ನಿಜವಾಗಿಯೇ? ಭಯವಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಸೀರೆ
ಕೊಡುಕೊಡದೆ, ನಿಮ್ಮ ಸುಲೋಚನಾ....ಲೀಲಾ...ಸರೋಜಾ ಎಲ್ಲರ
ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ? ಸರಿ, ಅಂದರೆ
ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಡುಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕಷ್ಟೆ?”

“ಸರಿ ಸರಿ! ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ನಿಮಗೆ ತಮಾಷೆ.
ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರಲ್ಲವೇ?....ನಾನು
ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ನನಗೆ ಬೇಕು
ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.. ಈವಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ
ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ; ಆಗ ನಿಮಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಆಲ್ಲವೇ?”

“ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ
ಸ್ನೇಹಿತೆಯರ ಮುಖವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ನೋಡಲಿ? ಹಾಗೇನೂ ಮಾಡ
ಬೇಡ! ನಿಮ್ಮ ಸುಲೋಚನಾ....ಲೀಲಾ.... ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಲು
ನನಗೆ ಆಗ ವೈರ್ಯ ಬರಲಾರದಲ್ಲಾ!....ಮತ್ತು ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಹೊತ್ತು
ನಿಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇನೆ? ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೋಗಿ
ಬೇಡವೇನು?”

“ನಿಮಗೂ ಸಹ ಅದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆಯೇನು?
....ಸರಿ, ಸರಿ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ!”

“ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಹಾಗೆ ನೀನು ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವು
ದಾದರೆ, ಮರೆಯದೆ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಡುಕೊಡುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ
ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಬಿಡು! ಆ ಸೀರೆಯಲ್ಲದೆ ನೀನು ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ, ಪುನಃ
ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಡಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಅದು
ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ?”

“ಅದೇನು ಹಾಗೆನ್ನುವಿರಿ? ನಮ್ಮಮ್ಮನು ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇನು,
ಕೇವಲ ಒಂದು ಸೀರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೀಸ-ಮೇಷ
ನೋಡಲು?” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ ಪಾರ್ವತಿ ತಟ್ಟನೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ
ಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಆ ಶೀಘ್ರ ಚಲನವನ್ನು ಕಂಡು, ಶೇಖರನ ಹೃದಯ
ದಲ್ಲೊಂದು ಮುಳ್ಳುನಾಟದಂತಾಯಿತು. ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ
ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಳುಕಲಾರಂ
ಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದನು—“ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯನ್ನು ದಾಟಿ
ಬಿಟ್ಟಿ” ಎಂದು ಅವನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಂಡನು.

“ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ, ಪಾಪಾ” ಎಂದು ಶೇಖರನು, ತನ್ನ
ಕೈಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಸಮಾಧಾನ
ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. “ನಾನು ಹುಡುಗಾಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದು
ವರಿದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ, ಅದರಂದೇನಿಗ? ನಿನ್ನಿಷ್ಟವಂತೆಯೇ,

* ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿತು ಕವಿಗಳಾದ. ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಅವರು ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂ. ಜ.

ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾನು ಅಟಕ್ಕಾಗಿ ಅಡ್ಡಿದೆನಪ್ಪೆ; ಅದನ್ನು ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು!" ಎಂದನು.

"ಹೌದಾದ್ದು, ಆ ಸೀರೆ ಈಗ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ?" ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದಳು ಪಾರ್ವತಿ: "ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿದ ಬಳಿಕ! ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಸೀರೆಗಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಗಂಟಲು ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಗಲಾಚಬೇಕು? ರಾಮರಾಮಾ! ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾತಿಲ್ಲದಂತೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಆ ಹಾಳು ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು!"

ಶೇಖರನು ಬೇಚ್ಚಿಬಿದ್ದನು. "ಏನು ಪಾರ್ವತಿ, ನೀನು ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯಲ್ಲ! ನಾನೇ ಮತ್ತೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಹುಡುಗಾಟವೆಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ!"

"ಸರಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಟವನ್ನೀಗ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ!"

ಶೇಖರ ಅವಳನ್ನೆಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದರೂ ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣವೆಂದು ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದರೂ, ಅವಳು 'ಸೀರೆ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ' ಎಂದು ನುಡಿದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅವಳು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಹಠಾತ್ತನೆ ರೇಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಅವನು ವಿಷಯಗೊಂಡನು. 'ಸೀರೆಯ ವಿಷಯವಾದ ಮಾತನ್ನೇ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅವಳು ಅವನೊಡನೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಶೇಖರನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆಲ್ಲವೂ ಅವಳು ನಿರುತ್ತಾ ಹದಿಂದ ಇದ್ದಳೇ ಹೊರತು, ಅವಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಪಾಡೂ ತೋರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ನಂತೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು; ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡವಳಂತೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಊಟದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇಖರನು ಪುನಃ ಚಾತುರ್ಯದೊಡನೆ ಸೀರೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತೆತ್ತಿದನು. ಅದರ ಅವಳ ಹಟಮಾರಿ ತನವು ಆಗಲೂ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

"ನಾನು ಈಹೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು ಅವಳು—ನಿಶ್ಚಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

"ನಿನಗೇಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪ? ನಾನೇನು ಅಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ್ದು? ಸೀರೆ ಕೊಂಡುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೇನೇನು? ಸ್ವಲ್ಪ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪವೇ ನಿನಗೆ?"

"ನಾನೂ ಮತ್ತೆ ಅವಾಗಲೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ತಮಾಷೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿಮಗೀಗ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!"

"ಅದರೂ ಸಾರೋ, ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನರಿಯದೆ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಬಾರದು!"

"ನೀವು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೀನು? ನಿಮ್ಮಿಂದಲ್ಲವೇ ನಾನು ಈಹೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗದಂತಾದದ್ದು?"

"ಅದು ಹೇಗೆ? ನಾನೇ ಈಗ ಹೋಗು-ಹೋಗು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲ?"

"ಓಹೋಹೋ! ಹಾಗೆಂದರೆ, ನೀವು 'ಹೋಗಬೇಡ'ವೆಂದರೆ ನಾನು ಹೋಗಬಾರದು; ಮರುಕ್ಷಣ 'ಹೋಗು' ಎಂದರೆ, ತಕ್ಷಣ ಹೋಗಲು ತಯಾರಿರಬೇಕು. ಬಹು ಚೆನ್ನ! ಇದು! ನಾನೇನೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ! ಆದೂ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಹೋಗದಿರುವುದು!"

ಅಷ್ಟರ ಮೇಲೆ, ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅರಿತನು ಶೇಖರ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈಹೊತ್ತು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇರ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ಹೇಳದರೂ ಅವಳು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. "ನನಗೆ ಸೀರೆಯೂ ಬೇಡ, ನಾನು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಅವಳು ಮಾತಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಕೊನೆಗೆ ಶೇಖರನು ಆಸೀಸಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಅದೆಲ್ಲಗೋ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು.

"ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ, ಪಾರ್ವತಿ?"

ಅವಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

"ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮನೆಗೋ" ಎಂದು ತನ್ನರಿವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿದ ಶೇಖರ. ಮೊದಲು ಆತ ತನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಂಡಿದ್ದ. ಅದರೂ ಅವಳ ಹಟಮಾರಿತನವನ್ನು ಕಂಡು ಅಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದ.

"ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟ ಕೊನೆಗೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತೇನೋ; ಆದರೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದು ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲ!" ಎಂದಳು ಅವಳು ಸಹಜವಾಗಿ.

"ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯಿರಿದು, ಪಾರ್ವತಿ! ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆ?"

"ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆನು—ರಾಜಯ ಮನೆಗೆ!"

"ಯಾವಾಗ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತೀಯೆ?"

"ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಹೊತ್ತಾಗಬಹುದು!"

ನಿಮಿಷಕಾಲ ಶೇಖರನು ಮೌನ ತಾಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು: "ಇಕೋ ನೋಡು, ಪಾರ್ವತಿ, ನೀನಂತೂ ಈಗ ಹೊರಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುತ್ತೀಯಾ! ಈಗ ನಾವು ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಹೋಗಿ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುತ್ತೇವಲ್ಲ!"

"ಉಂಹೂಂ! ಬೇಡ! ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಅವಳು ನನಗಾಗಿ ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿರುವಳು!"

"ಅದೇನೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅವಳೇನು ನಿನಗಾಗಿ ಒಂದರ್ಧ ಘಂಟೆಯ ಕಾಲ ಕಾದಿರಲಾರಳೇ? ಅದೂ ಕೂಡ, ನಿನಗೊಂದು ಸೀರೆ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದರೆ?"

"ನಾನವಳನ್ನು ಕಾಯಿಸಲಾರೆನಲ್ಲ!"

"ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು! ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಸೀರೆಯನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ಕೊಂಡು ತರುತ್ತೇನೆ!"

"ಇದೇನಿವು? ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡಲಾರೀ? ಬೇಡ,

ಬೇಡ, ಬೇಡ....ಎಂದರೂ ಕೇಳಬಾರದೇ? ಇದೇನಪ್ಪಾ ಕಷ್ಟ? ಆ ಸೀರೆ ಯನ್ನು ಕೊಂಡುತಂದು, ನೀವೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಕೊಂಡು ತನ್ನಿ; ನನ್ನದೇನೂ ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ! ”

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಶೇಖರನು ಪುನಃ ಸೋತುಹೋದನು. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪಲಂಬಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ನನು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಅವಳ ಹಟವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೆ ಹೋದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು; ಅವಳೊಡನೆ ಸಮರಸ ತೋರುವುದು.

“ ಸರಿ, ನೀನು ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಹಟದಿಂದ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಸಾಧಿಸುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆನು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಜೆ ಏನು ಮಾಡೋಣವೆನ್ನುವೆ? ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣವೇ? ”

ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು.

“ ಅಫೀಸಿನಿಂದ ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ; ಏನು, ಹೋಗೋಣವೇ? ”

“ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು? ” ಎಂದಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಆ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಖರನಿಗೆ ಸಮರಸ ಕೊಡುವಂತೆ ತೋರಿತು.

“ ಭಾಗ್ಯಚಕ್ರ ” ಕ್ಕೆ ಎಂದನು ಶೇಖರ ಕಾತರತೆಯೊಡನೆ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ.

“ ಛೇ! ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೋಗುವರು? ನನಗೇನು, ಹಿಂದಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ? ಆದರಲ್ಲಿ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ”

ಆದೂ ಕೂಡ ಅನಿರೀಕ್ಷಣೀಯ ಮಾತು. ಆ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವನು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಬಾರದೇ? ಎಂತಹ ತಿಳಿಗೇಡಿ-ತನ!

“ ಸರಿ, ನಿನ್ನಿಷ್ಟದಂತೆ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗೋಣ, ಸರಿಯೇ? ”

“ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ಅಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಯೋಚಿಸಿದ ರಾಯಿತು! ”

ಕೊನೆಗೆ ಶೇಖರನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಮ್ಮದಿಯೊಡನೆ ಅಫೀಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಅವಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಟವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಲೇಡಿಸ್ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತು.

೨

ಪಾರ್ವತಿ ರಾಜಿಯ ಮನೆಯ ಹಜಾರವನ್ನು ಹಾದು ಹೋದಾಗ, ಸಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಿಯ ಪತಿಯು ಒಂದು ಮುಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಳು.

“ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ರನಿಯ ಕಾಟ ನಮಗೆ ತಪ್ಪಲೊಲ್ಲ ವಲ್ಲಾ! ” ಎಂದು ಅವಳು ಎದುಕೊಂಡಳು. “ ರಾಜಿಯೊಡನೆಯಾದರೂ ಕೋಚಕಾಲ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ತಿರೋಣವೆಂದು ಬಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಂಕಟ! ಅವರು ಏಕೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಅಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ? ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟವೇ ಕಾದಿದೆ! ”

ಜೂನ ೧೯೪೪

ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕುಳಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ರಾಜಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದುದು ತನ್ನ ಪತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ. ಅವರು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಮುಂಚೆ ಅವರ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯು ಅಸಾಯ ವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ದೈವಕೃಪೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಗುಣಮುಖ ಹೊಂದಿ, ಹುಸಾರಾಗುತ್ತಿರುವರೆಂದೂ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನಂಟು ಮಾಡು ವಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಅವಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿತು. ಅದೊಂದರೆ ರಾಜಿಯ ಅತ್ತೆಯವರ ಸಾರನ್ನಿಲ್ಲದ, ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚು ಶಬ್ದ ತುಂಬಿದ, ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲದ ‘ಅಡುಗೋಲಿ’ಯ ಸಂಭಾಷಣೆ. ಅವಳು ವಯೋಧಿಕಳೇನೋ ಹೌದು; ಆದರೆ ಅವಳ ಮಾತಿನಿಂದ ಅನುಮಾನಿಸಿ ದಲ್ಲಿ, ಆಗಿರುವ ವಯಸ್ಸಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ಮುಪ್ಪು ಹೊಂದಿರುವಳೆನ್ನ ಬಹುದು. ಹಾಗೆಂದರೆ ತಿಳಿಸಳಕೆಯೇ ಮಂಕಾಗುವಷ್ಟು ಮುಪ್ಪು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

“ ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟಲ್ಲಾ—ಆ ಹುಡುಗನ ಜ್ವರವಂತೂ ಒಂದು ದಿವ್ಯದ ಕೆಲಸವೆಂದು; ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಯಾರಿಲ್ಲಿ ಕೇಳು ತ್ತಾರೆ? ” ಎಂದು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಲಗಡಿಸಿಕೊಂಡೂ, ಮುಖ ಸಿಂಧರಿ ಕೊಂಡೂ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

“ ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಮುಖವನ್ನು ವಕ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಕಾಣೆ! ” ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಎದುಕೊಂಡಳು ಪಾರ್ವತಿ.

“ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಮಲಯಾಲ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ‘ ಕುಟ್ಟಿ ಚಾತಾ ’ ಎಂದೂ, ‘ ಸಂಗಿಲಿ ಕರುಪ್ಪ ’ ಎಂದೂ. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಬಹಳ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ‘ ಔಷಧಿ, ಔಷಧಿ, ಔಷಧಿ ಎಂದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಔಷಧಿ ಕುಡಿದು ಬಾಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಇವರು! ಮಂತ್ರಿ ಸಬೇಕೆಂದರೆ ಕೇಳುವವರು ಯಾರಿಗೆ? ನಾನೇ ಮತ್ತೆ ಮುಂಚಿನಿಂದಲೂ, ಈ ಜ್ವರ “ ಪಿಶಾಚಿ ಯಿಂದಲೇ, ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲಾ !..... ”

‘ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಹ ಪಿಶಾಚಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೇನು? ’ ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನೊಳಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡಳು ಪಾರ್ವತಿ, “ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಗಾಡುತ್ತೀಯೆ? ” ಎಂದೂ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು—ತನ್ನೊಳಗೆಯೇ ಆಕೆ.

“ ಅದೇ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಹೇಳುವೆನಲ್ಲಾ— ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬ ರಿಗೂ ಔಷಧಿಯ ಮೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯದು. ಔಷಧಿ, ಔಷಧಿ, ಔಷಧಿ!.....ಅಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ..... ಭಗವಂತಾ, ವೆಂಕಟಾಚಲ ಪತಿ! ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಹುಡುಗನ ಖಾಯಿಲೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆನಲ್ಲಾ! ”

“ ಅದೇಕೆ ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯೇಕೆ? ‘ ಅಪ್ಪಾ—ಸಂಗಿಲಿ ಕರುಪ್ಪ ’ ಎಂದು ಕರೆಯಬಾರದೇ? ” ಎಂದುಕೊಂಡಳು ಪಾರ್ವತಿ.

“ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಏನಾಗು ತ್ತಿತ್ತೋ?..... ಕಂಡವರಾರು? ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತಲ್ಲಾ ಜ್ವರ! ಅದು ಇವನನ್ನು ಹಾಗೇ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲಾ! ”

೧೧

“ಹಾಗೆ ಆಗದಂತೆ ಇರಲು ನೀನೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ ? ” ಎಂದು ತನ್ನ ರಿವಿಲ್ಲದ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡುಕಾಗಿ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು ಪಾರ್ವತಿ.

“ ಏನೇ ?—ಅದೇ ಮತ್ತೆ, ರಾಜಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಗುಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಲ್ಲಾ ! ಏನು ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇದು ? ರಾಜಯೇ ಸಂಜೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎರಡು ಹೊತ್ತೂ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾಳಲ್ಲಾ ! ”

ಈಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಮೌನವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದಳು.

“ ಅಂತೂ, ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟವರಿಗಲ್ಲಾ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಅಷ್ಟರಿದ, ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿನವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಲಿ ! ”

“ ಅದಿರಲಿ ” ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯು ಚಾತುರ್ಯದೊಡನೆ ಮುದುಕಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ನುಡಿದಳು : “ ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಮಂತ್ರವಾದಿಯನ್ನಲ್ಲವೇ ಕರೆಯಬೇಕು ? ಮಲಯಾಳದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲವೇ ಮಾಡುವರು ? ನೀವು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ, ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಗುಡಿಯ ದೇವರನ್ನು ಕರೆದರೆ ಅದೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು ? ”

“ ಏನು ! ” ಎಂದು ಆ ಮುದುಕಿಯು ಅರ್ಥವರ್ತನವನ್ನು ನುಡಿದು, ಅವಳೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪಿಶಾಚಿಯಿಂದ ಆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಗೆರೆಗಳು ತೋರಿದುವು. ಆಗ ಅವಳು ವಿಚಿತ್ರವಾದೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನಿತ್ತಳು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವಳ ಮಾತು ಕಡಮೆಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಅವಳ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲಿರುವಂತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಸಂಜೆ ಸಾಲು ಘಂಟೆಗೆ ರಾಜಿಯೊಡನೆ ಮನೆಯಿಂದ ಗುಡಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ, ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಶ್ಯಾಂತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

“ ರಾಜೀ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ನೀನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮ. ನಿನ್ನ ಆತ್ಮೀಯತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಉತ್ತಮ ! ” ಎಂದಳು ಪಾರ್ವತಿ—ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಟಾಗ.

ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗೆಳತಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಏನೊಂದನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರ್ವತಿ ಚಿಂತಾಸುಗ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಆಗ ಸಾಲು ಘಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು; ಅವಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಹೋದರೆ, ಅವರು ಹಳೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಡುವರು. ಅವಳು ಕ್ಲಬ್ಬಿಗಾಗಲಿ ಸೀನುಕಾಗಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ತಾಳು ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಿಡುತನ ಅರಿತಿದ್ದಳು. ಯಜಮಾನರ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಹು ಕಾಲ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವುದು ಅವಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಕೊನೆಗೂ ಅವರಿಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು,

ಆದರೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಮುಗಿಸಲು ಅವಳು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಆನಂದ ಅಸಡ್ಡೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ.

ನಿಷಿಕೊಂಡಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವುದೇ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ದಂಡನೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ತಾನು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರೊಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರದೆಂದು ಅರಿತಿದ್ದಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮನೆಗೆ ಈಗಲೇ ಹಿಂದಿರುಗಬಾರದೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಕೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಆ ಗೆಳತಿಯರು “ ರಸಿಕರಂಜನಿ ಸಭೆ ” ಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿದ್ದ ನೋಟೀಸೊಂದನ್ನು ಪಾರ್ವತಿ ನೋಡಿದಳು. “ ಇಂದು ಸಂಜೆ, ನಟರಾಜ ಭಾಗವತರು “ ಉತ್ತರರಾಮ ಚರಿತ್ರೆ ” ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾರೆ ! ” ಎಂದು ಅವಳು ಓದಿದಳು. ಅಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಅಲೆಗಳೊಡನೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಲೆತು ಬಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವನ್ನು, ದರಿಕಥೆ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟಿರೇನಿಗ—ಎಂದವಳು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಬೇಗನೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ—ಅವಳಿಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು, ಪುನಃ ರಾಜಯ ಮನೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿಯೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಅದೇ ತಾನೇ ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ರಾಜಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅವಳನ್ನೂ ತನ್ನೊಡನೆ ಹಂಕುಗು ಬರುವಂತೆ ಕರೆದಳು.

“ ಅವರಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ” ಎಂದು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾ, ಕ್ಷಮಾಪಣೆಬೇಡುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದಳು ರಾಜಿ.

“ ಇದ್ದ ರೇನಿಗ ? ಅವರ ತಾಯಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವರಲ್ಲ ! ”

“ ಅವಳಿದ್ದರೆ—ನಾನು ಇರಬೇಡವೇ ? ”

“ ಆದಿರೇ ! ನೀನೇ ಮತ್ತೆ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಅದು ಸಾಲದೇ ? ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅದೇ ಜ್ವರವನ್ನು ಖಂಡಿತ ವಾಸಿಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಸಭೆಯು ಗುಡಿಗೆ ಬಹಳ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿರುವುದಲ್ಲಾ. ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ಬಾ, ಹೋಗೋಣ ! ”

ರಾಜಿಯು ಆಗ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜಯ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೆಯ ಸೇವಕನು ಅಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂದು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು.

“ ಯಜಮಾನರು ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿರು ! ” ಎಂದನು ಆ ಹುಡುಗ; “ ಅವರಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಉಪಾರಿಲ್ಲವಂತೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆತರ ಹೇಳಿದರು. ”

ಪಾರ್ವತಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು.

“ ಏನೇ, ಪಾರ್ವತಿ, ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರು ? ” ಎಂದಳು ರಾಜಿ, “ ಕತೆ ಕೇಳುವುದಂತೂ ಹೀಗಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲು ನನಗೆ ಆಗ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು; ಈಗ ಈ ವರ್ತಮಾನ, ವಿಷಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು ! ”

ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವ್ಯವಹಾರವ್ವಾಸದಿಂದಲೇ ವಿಷಯದ ನಿಜಾರವು ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಯಾರಿಲಿ

ಎನೂ ಇಲ್ಲ! ತನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ! ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದೊಡನೆಯೇ ಹಳೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಡುವರು; ಅಥವಾ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆಯುವರು.....ಇತ್ಯಾದಿ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಂಭವಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಗನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿರಿಸಿದಳು; ತನ್ನ ಪತಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ತಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಆಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಿರಬಹುದು; ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಕೂಡ ತಾನು ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೊಡೆದಳು. ಆದರೆ ತಾನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೋಸಗೊಳಿಸುವಳಲ್ಲ. ತಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೋದರೆ ತಾನು ಕ್ಲಬ್ಬಿಂಗ್‌ಗೆ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಹಾಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದು ಬಿಡುವುದು.

“ಏನು, ಪಾರ್ವತಿ, ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ರಾಜಿ.

ಪಾರ್ವತಿಯು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮುಖವತ್ತಿ ರಾಜಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದಳು,

“ಸರಿ, ನೀನೇನು ಹೇಳುವೆ?” ಎಂದು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

“ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ?”

“ಅದನ್ನು ಕುರಿತಲ್ಲ; ಹರಿಕಥೆಗೆ ನೀನು ಬರುವುದನ್ನು ಕುರಿತು!” ರಾಜಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಚಿಹ್ನೆ ವಿಸರಿಸಿತು.

“ಇದೇನಿದು, ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ?”

“ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ; ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಾಲಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೀಯಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆನಷ್ಟೆ!”

“ಇದೇನಿದು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆ? ನನಗೇನೊಂದೂ ಆರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!”

“ರಾಜೀ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಚುವುದೇಕೆ? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಆಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಂತೂ ದಯವಿಟ್ಟು ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸದೆ, ನನ್ನೊಡನೆ ಹರಿಕಥೆಗೆ ಬಾ!” ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಹೇಳಿದಳು ಪಾರ್ವತಿ.

“ಹಾಗಾದರೆ ಸೇವಕನನ್ನು ಏನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹುತ್ತೀಯೆ?”

“ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನೋಡಲಿ!”

“ನಿನಗೇಕೆ—ಇದ್ದುದಿದ್ದ ಹಾಗೆ—ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಿಸಿದೆ? ನಾನು ಹೇಳುವಂತೆ ಕೇಳು. ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ—ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಹರಿಕಥೆಗೆ ಬರಲಾರೆ. ನಾನು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೆಯಲ್ಲವೇ?”

“ಹಾಗೋ? ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಹರಿಕಥೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ! ಸರಿ, ಕೊಂಡ ತಾಳು.... ಲೋ ಹುಡುಗಾ, ಕೂಡಲೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೇ ಎಂದು ರಾಯ

ರನ್ನು ಕೇಳು, ಹೋಗು, ಬೇಗ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಸೇವಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಬಿಟ್ಟಳು ಪಾರ್ವತಿ. ಅವನು ಐವತ್ತಡಿ ದೂರ ಹೋದ ಬಳಿಕ, ಅವಳು ರಾಜಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದಳು:

“ಈಗ ನಿನಗೆ ಸಂಶಯವೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ? ನಾನು ಹರಿಕಥೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ನನಗಾಗಿಯೇ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತೇ? ಇದರಿಂದ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಪಪಾದ ಬಂದೀತೆಂದು ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ! ಸರಿ, ಈಗೇನು ಹೇಳುವೆ? ಹರಿಕಥೆಗೆ ಹೋಗೋಣವೇ? ಸರಿಯೇ?”

“ಏನಿದು ಪಾರ್ವತಿ? ನೀನು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲಾ!....ಸರಿ, ಒಂದು ನಿಬಂಧನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರುವೆನು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ನೀನು ಈ ರೀತಿ ವಕ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು!”

“ಆಗಲಿ! ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆಯೇ? ಅದರೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಆಮೇಲೆ!” ಪಾರ್ವತಿ ಒಂದು ಸುಳ್ಳುನಗೆ ನಕ್ಕಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡೀರು ತುಳುಕಿತು.

“ಈಗ ಹರಿಕಥೆಗೆ ಹೋಗೋಣವಂತೆ ಬಾ; ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲ ಮಾತ ನಾಡೋಣ!”

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹರಿಕಥೆಗೆ ಹೋದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರು ಭವಭೂತಿಯ ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಕಾಳದಾಸನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲೂ ಇರುವ ಶೋಕರಸವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹರಿಕಥೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಎದ್ದಳು.

“ಬಾ, ರಾಜೀ! ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ!” ಎಂದಳು.

ರಾಜಿ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು, ಏನೊಂದೂ ಅರಿಯದೆ, ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

ರಾಜಿಯನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಬಿಡುವಾಗ “ರಾಜೀ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು; ನಾಳೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ....ಆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆದಳು.

ಆಗ ಆ ಸ್ತ್ರೀಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಯೋಚನಾತರಂಗಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದುವು:

ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದರೆ....? ಹಾಗಿರಲಾರದೊಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಆದರೂ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ....? ತಾನು ಹೀಗೆ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ?

ರಾಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಅವಳ ಅತ್ತೆ ಇರುವರು. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೋ?—ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲವೇ? ರಾಜಿಯನ್ನು ನೋಡು! ಅವಳಿಗೆ ಎಂತಹ ಮೆದುಮಾದ ಹೃದಯ!—ಕೊನೆಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೃದಯವೂ ಹೀಗೆ ಮೆದುತನ ಹೊಂದಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಅದು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಹರಿಕಥೆಯು ಉತ್ತರರಾಮ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸಂದರ್ಭಕಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಭಾಗವತರು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಜ್ಞಾನವೃಷ್ಟಿಯ ಎದುರಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಸೀರೆ, ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಅಕರ್ಷಿಸಿದಳು. ಪ್ರೇಮಸ್ವರೂಪವಲ್ಲವೇ ಆ ಸೀರೆ? ರಾಮನು ಅವಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರುಣ್ಯವಾಗಿ.

ಅಲೋಚನೆಯಲ್ಲದೆ, ಗರ್ಭವತಿಯಾದವಳನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಿಸಿದರೂ ಗಂಡನನ್ನವಳು ಅತೀವವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದಳು. ಅವಳು! ಅವಳ ಮುಂದೆ, ಅವಳ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ತಾನು—ಒಂದು ಜಾಪಲ್ಯದ ನರ ಪ್ರಾಣಿ! ರಾಮನು ಸೀತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದೋಷವೇನು? —ದೋಷವೇ ಅದು?—ಅಲ್ಲ! ಒಂದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಕೆಲಸ, ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ! ನನ್ನ ಪತಿಯು ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು?—ಛೇ! ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಸೀರೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ! ಅಲ್ಪದಲ್ಲೂ ಅಲ್ಪ! ಹೀಗೆಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಅನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಿ, ಈ ತಿಳಿಗೇಡಿತನದ ಕೋಪ, ಈ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ಬಿಗುಮಾನ, ಈ ಮನಃಕ್ಲೇಶ!.... ಇಂತಹ ಚಿಂತೆಗಳು ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವಳು ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದಳು. ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಶೇಖರನು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೀರೆ ಇದ್ದಿತು. ಅಬ್ಬಾ, ಅದೆಷ್ಟೋಂದು ಅಂದವಾದ ಸೀರೆ ಅದು! ಅಂತಹದನ್ನು ಅವಳು ಎಂದೂ ನೋಡಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನೊಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜೆಯು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲ! ಆಕಾಶ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣ, ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾದ ಜರತಾರೀ ಹೂಗೆಲಸ,— ಅದೆಷ್ಟೋಂದು ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದರೋ ತಿಳಿಯದು! ಆದರೆ ಅವಳು ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ಮರೆತಳು. ಮನೆಗೆ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಪತಿಯೊಡನೆ ಆಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಹಲವು ಮಾತುಗಳು, ತನ್ನ ಆತ್ಮನಿಂದನೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಮರೆತುಹೋದುವು. ತಾನು ತನ್ನ ಪತಿಯಿಂದ ಮೋಸಹೋದೆನೆಂಬುದೊಂದು ವಿಷಯ ಮಾತ್ರವೇ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು.

ಇದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದು ಕೂಡ, ಅವನು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಆ ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಾಗ, ಅದು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಜಾರಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕೈಗಳು ಸೀರೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ, ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುವು.

* * * *

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವಳು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವಾಗ “ಅವರೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟೋಂದು ಹೆಚ್ಚಿನವರನ್ನೂ, ಬಿಗುಮಾನವೂ ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತು!” ಎಂದೆದುಕೊಂಡಳು.

ಅವನಂತೂ, “ನೋಡಲು ಹೋದರೆ, ದೋಷ ನನ್ನದೇ! ನಾನು ಅಷ್ಟೋಂದು ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತು! ಅವಳು ಕೇಳದೊಡನೆಯೇ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ? ಅವಳಿಗೆ ಅಗ ಅದೆಷ್ಟೋಂದು ಶೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು?..... ನಾನವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.... ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖನಾದೆ!” ಎಂದೆದುಕೊಂಡನು.

ಮೂರ್ತಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ

ಶ್ರೀ ‘ಅಪ್ರಿಯ’ ರಾಮಕುಂಜ

ಓ, ಶಿಲಾಮಯ ಮೂರ್ತಿ,
ಜಡತೆಯನ್ನು ಏದಿತ್ತ ನೋಡು ಈ ಜಗದೆಡೆಗೆ—
ಪ್ರಲಯವೇ ನಾಟ್ಯಮು ನಡೆಯಿಸಿದೆ ಸಂತತಂ!
ಇಂತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ವದನವಲಿ ಶಾಂತತೆಯೆ?
ಈ ಮಂದ-ಮೃದುಹಾಸ ಮಾಯವಾಗುವುದೆಂದು?

ಕೈಯಲಿದಾರ್ಯಯಥವು ಆವ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ?
ಹೊರ-ಹೊರಡು, ಅಯುಧಕೆ ಸಂಧಿ ಬಂದಿಹುದೇಗೆ!
ಈ ಮಹಾಪ್ರಲಯವನು ತಡೆ ನಿನ್ನ ಶಸ್ತ್ರದಲಿ!
ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಕೆಮ್ಮುಗೆಯೆ ಕುಳಿತಿದು, ಪೂಜಾರಿ
ಕೊಡುವ ನವಭಕ್ಷ್ಯ-ಸರಮಾನ್ಯಗಳ ತಿಂದು ಸೇ-
ಗುವೆ ನೀನು; ಇಲ್ಲೇಸು ಮಂದಿಗಳು ಅನ್ನವನು
ಕಾಣದೆಯೆ ದಿನಗಳನು ನೂಕುವರು—ಅರಿತೆಯೆ?

ದಿನಕೊಂದು ಚಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ನಿನಗುಡಿಸುವರು;
ಬರಿಮೈಯ ಜನರೇಸೊ ನಿನ್ನ ಕುನ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ!
ತೇರಿನಲಿ ಕುಳಿತು ನೀ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹವನು—
ಸಂತಸನನೂ ನೋಡಿ ಎನರಿತೆ ಜಾತ್ರೆಯಲಿ?
ವರುಷಕೋದೇ ದಿನದ ಹುಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹವಿದು!
ಬೇರೆ ದಿನಗಳಲವರು ಎನಿತೊಂದು ತೊಳಲುವರು
ಬಳಲುವರು ಕೊರಗುವರು ಬಾಳುರಿಯ ಬೇಗೆಯಲಿ?

✽

ಮೇಲುಕುಲದವರ ಮೇಣ್ ಸಿರಿವಂತರಾದವರ
ಕೈಗೊಂಬೆ! ಸಾಡೊಳಹ ಲಕ್ಷ-ಲಕ್ಷದ ಗಡತೆ
ಬಡವರೂ ದಲಿತರೂ ಕಾಣರೀದಿಗು ನಿನ್ನ!
ಬಲ್ಲೆಯೇನಿದ ನೀನು? ಬಲ್ಲೆಯಾದೊಡೆ ಏಕೆ
ಈ ಮಹಾವಿಪ್ಲವದ ಧ್ವಂಸಕೆ ವಿಲಂಬಂ?
ಆ ಜನರ ಹೃದಯದಲಿ ನಿನಗಾಗಿ ಎನಿತೊಂದು
ನೈಮದಿದೆ! ಸಿರಿವಂತರಲ್ಲಿಹುದೆ? ಎನೆಂದು
ನೋಡುತಿಯೆ? ಹೊರಡು ನೀನಿನ್ನು ತಡೆವುದು ಬೇಡ!
ಈ ರುದ್ರನಾಟಕದ ಅಂತವಾಗಲಿ ಒಮ್ಮೆ!

ಜಾತಿ-ಕುಲದಭಿಮಾನದಚಲಮುಂ ಜಲಿಸಲ್ವೆ
ಜೀರ್ಣ-ಜಡಬಂಧನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಚ್ಚಲ್ವೆ
ಸೌಭಾಗ್ಯ-ಸಂಪತ್ತು-ಶಾಂತಿಗಳು ಕರ್ಚಲ್ವೆ
ಉದ್ಯಮಿಸು ಓ ಮೂರ್ತಿ! ದ್ವೇಷರಾಗಗಳಿರದ,
ಕಾಯರತಿಯಳಿದಿದ, ಅಂಧ-ಮೂಢ ವಿಚಾರ-
ಗಳ ಸೊಲ್ಲು ಅಡಗಿದ, ಪ್ರಾಣಿಯನು ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ಪ್ರೀತಿಸುವ ನವದಿವ್ಯ ಜಗಕಾಗಿ ಉದ್ಯಮಿಸು!
ಆ ಸನಾತನ ದಿವ್ಯ ಸಂದೇಶವನು ಸಾರು!
ಓ, ಭವ್ಯಮೂರ್ತಿ! ಓ, ಶಿಲಾಮಯ ಮೂರ್ತಿ

✽

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಯೋಜನೆ

ಗುಜರಾತ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳು

೨೩. ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ, ಎಂ. ಎ., ಡಿ.ಫಿ. ಎಚ್., ಎಂ. ಆರ್. ಎಸ್. ಟಿ. ಮುಂಬೈ

ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಮಾತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲೊಂದೂ ಇನ್ನೂ ಆಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಎತ್ತು ಗಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸಿದೆ. ಆದರೆ ಫಲವಾಗಿ ಹೋದ ವರ್ಷ, ಸರಕಾರವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಅಷ್ಟದಿಂದಲೇ ನಾನಲ್ಲ 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಒಡನೆಯೆ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಟ್ಟಿತೇನೋ' ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾದಂತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರ ಕಾಲಹಾಕುವ ತನ್ನ ಹಿಡಿತದ ಹಳೆಯ ಚಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. 'ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಬಂದ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಾದರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಂದೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ' ಎಂದು ಆ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಶಕೆಯಿದೆ. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಸರಕಾರ ಇಂಥ ಸೋಗು ಹಾಕಿತ್ತು. ಆಗ ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರಿಷತ್ತು' ಸೇರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗ ಅದು ದಿವಾಣಬಹಾದ್ದೂರ್ ಕಂಬಳಿಯವರ ಕಾಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಆದರೂಡನೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಕೊಸಲೆಬಂತೆ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಿಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟಿತೆಂದು ಆಗಲೂ ನಾನೆಲ್ಲ ಗಾಬರಿಯೇ ಆಗಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಒಂದು ತಪ ತಿರುಗಿದರೂ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ನಮ್ಮ ಗಾಬರಿಯನ್ನೇನೂ ಕಡವೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗದೆ ಗತಂತರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಮುಗಿದಂತಿವೆ. ಕೇವಲ ಸರಕಾರದ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗು ಹಣದ ಏರ್ಪಾಡು ಎರಡೇ ಉಳಿದಿವೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿಯವರಂತೂ 'ಪೂನಾ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಯೋಜನೆ ಜನತೆಯ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬಂದಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯೋಜನೆ ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಾಗ, ಇತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದವರೂ ಅತ್ತ ಗುಜರಾತದವರೂ ಎಚ್ಚತ್ತು ಮುಂದಿನ ಏರ್ಪಾಡಿಗಾಗಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದವರಿನ್ನೂ—ಆಚಾರ್ಯರಿಬ್ಬರು ಮಠದ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಡಿದಾಡುವಂತೆ—ಅರಂಭದಲ್ಲೇ ಕೋಡು ಮನೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿ-ಧಾರವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊಗೆಯೆದ್ದಂತಿದೆ. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದ್ದಾಗಲೂ ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಏಕೆ ತಲೆಯೆತ್ತುವುದೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಡಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾತು ಬಂದಾಗ, ಹಾತೀಯ ಹಾಗು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಮುಂದುವರಿಯದು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಾಸಭೆಯ ಅಧಿನೇಶನವು ಬರಬಾರದೊಮ್ಮೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿಮಾನದ ಹೊಲೆಗೆರಿಯೇ ಎದ್ದಿತ್ತು. ಅದೋ ಒಂದು ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಮಾತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾತಾದರೂ ನಿರಂತರದ್ದು. ಇಂಥ ಮಾತಿನಲ್ಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜನ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿಮಾನವನ್ನೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೇತುಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ, ಕೇವಲ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾತೊಂದನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರುಜರಾತಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ಸಾಕಷ್ಟಿರುವಾಗ, ನಮ್ಮ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು. 'ಮಗಾದರೇನು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲಸ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿ' ಎಂಬ ಭಾವನೆಯ ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಗತಂತರವಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾತು ಅರಂಭದಲ್ಲೇ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬೀಳುವ ಭಯ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಗುಜರಾತು ಮಾತ್ರ ಜೀವುಗಾಲು ಹಾಕಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಭಾವನೆಯ ಬಲ, ಧನಬಲ, ಜನಬಲಗಳು ಅಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಧನಬಲ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಉಳಿದ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಧನ ದೊರೆಕಿಸುವ ಯುಕ್ತಿಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲೂ ಇವೆಲ್ಲಾ ಇರುವುವಲ್ಲದೆ, ಸರಕಾರವನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಗಟ್ಟಿತನವೂ ಇದೆ.

ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿ ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆಯ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯ್ತು. ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಗುಜರಾತ ವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ್ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಈ ಸಲದ ಗುಜರಾತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ರಾವ ಲೇಡೀ ವಿದ್ಯಾಗೌರಿ ನೀಲಕಂಠ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲ, ಗುಜರಾತ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಅಸೋಸಿಯೇಶನನ್ನು—ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಪ್ಪತ್ತಿನ ಹಿಂದೆಯೇ—ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಬಯಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಸ್ಪೀಕರರಾದ ಮಾನ್ಯ ೨೩. ಜಿ. ವಿ. ಮಾವಲಜಕರರು ಕೀರಮನ್ ರಾಗಿಯೂ, ೨೩. ಕನ್ನೆಯಲಾಲ್ ಮುನ್ಶಿಯವರು ವೈಸ್ ಚೇರಮನ್‌ರಾಗಿಯೂ ನಿಯೋಜಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ ಜಿಮಣಲಾಲ್ ಸೆಟಲ್‌ವಾಡ್, ಸರ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮದಾಸ್ ಶಾಕೂರದಾಸ್, ೨೩. ಕಸ್ತೂರಭಾಯ್ ಲಾಲ್ ಭಾಯ್ ಮೊದಲಾದ ಕೋಟ್ಯಾಧಿಪರು ಮುಬರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ರೀತಿಗಳಿಗೆ, ಮೇಲ್ಕಾಡಿಸಿದ ಗುಜರಾತ ವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ್ ಸೊಸೈಟಿಯು ತನ್ನ ಶತಾಬ್ದ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವ-

ವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಈ ಜನವೆಲ್ಲ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗುಜರಾತದ ಈ ವೇಗವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಪೂನಾ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುವಂತಿದೆ. ಧೋರಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿಯವರಂತೆ ಗುಜರಾತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಭಾರಹಾಕಿ ಕುಳಿತಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಎತ್ತುಗಡೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಸರಿಕರಾದ ಗುಜರಾತಿಗಳೂ ಹೇಗೆ ಎತ್ತುಗಡೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯ.

ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಂಡಲದವರು ಯಾವ ಧೋರಣಿಯಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವಾಗ, ಅದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗಿದೆ: 'ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಇಡಿ ಲೋಕಜೀವನವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಆಯಾ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಆಗಬಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ, ಆಯಾ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸ್ಥಾಯಿಕವಾದ ಮೂಲಭೂತವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಮಾತು ಗಳೆಂದರೆ:—

- (೧) ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.
- (೨) ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳ ವಿವರಣೆ, ವಿವೇಚನೆ.
- (೩) ಸತ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಣ.
- (೪) ಇವು ಮೂರನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ.
- (೫) ಸಂಪ್ರದಾಯತೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉನ್ನತಿ.

ಹೀಗೆ ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಉಚ್ಚಜ್ಞಾನದ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಗಳಿಗಾಗಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವಿದ್ಯೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಪ್ರಚಾರಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ದ್ವಿದೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಗುಜರಾತ ವೈವಿಧ್ಯಾತ್ಮಕ ಸೊಸೈಟಿ ಯಂಥ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಇವರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಕೇವಲ ಮೇಲುಸ್ತರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಮಾಡದೆ, ತಳಸೋಸಿ ಕಟ್ಟುವರಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕಡಿಯಲಾಗದ ತಳಕು ಹಾಕುವರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಸ್ತಿವಾರವೇ. ಸರಿ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ್ದು ಮೇಲುಸ್ತರದ ಯೋಜನೆ ಮಾತ್ರ. ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಸಂಶೋಧನ, ಬಿರುಕು ಕೊಡುವುದು ಇವನ್ನು ಮೀರಿ ಅದು ವಿಚಾರಿಸಿಲ್ಲ. ಗುಜರಾತದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಇಡೀ ಮೂಲವನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಕಲಿಯಬೇಕು.

ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯೋಜನೆಯನ್ನಷ್ಟು ಗಮನಿಸೋಣ. ಅದರ ಮೂಲಮಾತುಗಳೆಂದು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳಿವೆ:

೧. ಉದ್ದೇಶ: (ಅ) ಗುಜರಾತದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ 'ವಿಶ್ವಕಲ್ಯಾಣದ ಭಾವನೆಯೇ' ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. (ಆ) ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಸಂಶೋಧನಗಳಿಗಾಗಿ ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರವಾಗುವುದು.

೨. ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾನ ಅಮದಾಬಾದು-ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಗುಜರಾತಕ್ಕೆ ಅಮದಾಬಾದು ಕೇಂದ್ರವಾಗಲು ತಕ್ಕದ್ದು.

೩. ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆ ಗುಜರಾತಿಯೇ. ಅನುಕೂಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದು-ಸ್ಥಾನಿಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೂ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುಜರಾತಿ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷು ಮೂರೂ ಭಾಷೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿಯೇ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವುವು.

೪. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ (ಉದ್ಯೋಗ, ಲಲಿತಕಲೆ, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಳ್ಳುವ) ಎಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಚಾರ-ವಿಕಾಸಗಳು ನಡೆಯುವುವು.

೫. ಮೇಲಿನ ಧೋರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಣಗುವ, ಅಮದಾಬಾದಿನ ಹೊರಗಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಹಾಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದ ಹಾಗೂ ಸೇವಾಕ್ರಮದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೬. ಒಟ್ಟಾರೆ, ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೇ ತನ್ನ ಹಿರಿಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಧೋರಣೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಯ ಪೂರ್ವಸಂಧಿಕೆಗಳು ಇವೆ. ಇನ್ನು ಈ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿ ಏನೇನು ಇದೆಯೆಂಬದನ್ನು ನೋಡುವಾಗ:

ಪೂರ್ವತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಮೊದಲನೆಯ ದಾ ಗದಿದ್ದರೂ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಮಾತೆಂದರೆ ಹಣದ್ದು. ಅದರ ಜೊತೆ ಗುಜರಾತಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿಯವರು ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರ ಗುಜರಾತದ ಪಾಲಿನದೆಂದು ಕೊಡಬಹುದಾದ ಹಣದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗುಜರಾತದ ಸಿರಿವಂತರೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೊಡಬಲ್ಲರು. ಆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೋಟ್ಯಾಧಿಕರು ಕೆಲವರು ಸಮಾವೇಶವಾದುದೇ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪೂರ್ವತಯಾರಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತುಗಳೆಂದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ಗುಜರಾತದ ಸ್ಥಿತಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಷ್ಟೇ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ೭ ಆರ್ಟ್ಸ್-ಸಾಯೆನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ೨ ಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ೧ ಕಾಮರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜು, ೩ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಹೀಗೆ ೧೨ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ

ಒಂದೆರಡು ಅನುಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಇವೆ, ಸಮಿ-ಸಮೀಪ ಕಾಲೇಜು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು,— ಬರೋಡಾಕಲಾಭವನವಲ್ಲದೆ,—ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರಾದರೂ ಇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆನಂದದ 'ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್' ಕೂಡ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ದರ್ಜೆಯುಳ್ಳದ್ದಿದೆ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲ. "ಈ ಎರಡು ಕಾಲೇಜುಗಳ ಭೂಮಿಕೆಯೂ ಸಿದ್ಧವಿದೆ; ಅವು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಬಾಕಿ" ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಮುನ್ಶಿಯವರು ನಂಬಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುದಾನಬಾಹಿನಲ್ಲಿ, ತರುನಾಯ ಸುರತ-ಬಡೋದಾಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿವೆ. ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗುಜರಾತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ಇನ್ನೆರಡು ಕಾಲೇಜುಗಳಾದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ತುಸು ಹೆಚ್ಚೇ ಎನ್ನಬೇಕು.

ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್, ಇಂಟರ್ ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಸ್‌ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (೧೨೭೦೨) ಗಿಂತ ಇಂದು ಇದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಗುಜರಾತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (೧೩೦೦೮) ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಕಳೆದ ೫-೬ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತದ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ೧೪೮ ರಿಂದ ೧೭೧ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ೮೩೪೩ ಜನ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತವೊಂದರಿಂದಲೇ ೯೬೪೪ ಜನ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಗುಜರಾತದಲ್ಲಿದೆ. ಕಳೆದ ೫-೬ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಇಡೀ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಸರಾಸರಿ ವೇಗ-ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ.

೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ:	ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು	೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ:	ಗುಜರಾತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ:	"	೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ:	"

ಇದರಂತೆ ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್‌ಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ, ಇತರ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಗುಜರಾತಿಯನ್ನು (ಉತ್ತರಗಳಿಗಾಗಿ) ಉಪಯೋಗಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಮೇಲಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಲಾಭ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವೇ ಸಾಕು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು	೧೯೪೦	೧೯೪೧	೧೯೪೨
ಇಂಟರ್ ಆರ್ಟ್ಸ್-ಸಾಯೆನ್ಸ್ :	೧೪೫೭	೧೯೩೬	೨೭೮೪
ಬಿ. ಎ.	೪೩೧	೪೫೯	೬೬೫
ಬಿ. ಟಿ.	೫೩	೭೮	೮೦
ಪಿ. ಡಿ.	—	೩೨	೬೯
ಇಂಟರ್+ಬಿ. ಕಾದಾ :	೨೫೬	೪೧೫	೪೫೧

ಬಿ. ಎಸ್ ಸಿ.	೨೪೦	೨೮೩	೪೧೫
ಎಲೆವೈ (೧-೨)	೨೪೧	೩೫೮	೨೫೦

ಹೀಗೆ, ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿಯೇ ೬೧೫೬ ರಷ್ಟು. ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೊರಡುವ ಹೊತ್ತಿ ಗೊಂದರಿ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ೮-೧೦ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಮುಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಮೆಯೇನಲ್ಲ.

ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಗುಜರಾತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪೂರ್ವತಯಾರಿ ಸುಸ್ಥೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಮುನಸಿಯವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇದಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೋ ಮೊದಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ". ಮುನಸಿಯಂಥವರು ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ವರೆಗೆ ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದುದರ ಒಂದೇ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ಥ ಈ ವರೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದು, ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುಜರಾತಿಗಳದೇ ಎಂದು ಅವರಿಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದೇ. ಕೆಲವೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಬಯಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯೇ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದುದು ಸರಿ. ಈಗ ಅವರು ಒಂದಕ್ಕಿರದು ಲಾಭದ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎನ್ನಬಹುದು. ಗುಜರಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಹುಶಃ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆಯೇ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮುನಸಿಯವರು "ಗುಜರಾತಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ವಿಲಂಬವಾಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಜರಾತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ಉಳಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಂಬಲವಂತೂ ಸರಿಯೆ.

ಗುಜರಾತದ ಯೋಜನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರವರ್ತಕರಿಗಿಂತಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಲು ಆಡಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗುಜರಾತಕ್ಕಿದ್ದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುವೂ ನಮಗಿನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳು ಒಂದೇ ಆಡಳಿತದ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಪ್ರಾಂತದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಗುಜರಾತದ ಭಾಗಗಳು ಆಡಳಿತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿರುವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವೆಲ್ಲಾ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಗುಜರಾತದ ಕ್ಷೇತ್ರ ೬೦ ಸಾವಿರ ಚದರು ಮೈಲಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸುರತ, ಭಡೋಚ್, ಕೈರಾ, ಪಂಚಮಹಾಲ, ಅನುದಾನಾಬೇಬ ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೂ, ಬಡೋದಾ, ವಾಂಸವಾ ಖಂಬಾತ್, ಕಚ್ಛ, ಧರಮಪುರ್, ರಾಜಪಿಪ್ಪಳಾ, ಬನಾಸಕಾಂ, ಮಹೀಕಂಠಾ, ಅಲ್ಲದೆ ಸುರತ ಏಜೆನ್ಸಿ ಹಾಗೂ ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೂ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಗುಜರಾತಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಈ ಅನುಕೂಲತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಕರವಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಈ ಅನುಕೂಲತೆ ಇದೆ

ಇನ್ನಲ್ಲದೆ, ಗುಜರಾತದ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂಲಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಸಾವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು !

(೧) ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಂತರ ಮುಖ್ಯ ಮಾತು (೨) ಕೇಂದ್ರ; ಆ ನಂತರ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ (೩) ಕಾರ್ಯ-ವ್ಯವಹಾರ, (೪) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು; (೫) ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ, ಹಾಗೂ (೬) ಬೇರೆ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವಿಧ. ಈ ಆರು ಮಾತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಂದೊಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸಮನ್ವಯಿಸುವಂತಹ, ಉಚ್ಚ ಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತಹ (ಗುಜರಾತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರಂತೆ) ಒಂದು ವಿಶಾಲಭೋರಣೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಈ ಭೋರಣೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯಿದೆ. ಈ ಭೋರಣೆಯ ತಳಹದಿಯಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಾತಿ ಎಂಥದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಮೊದಲೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಚರ್ಚೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಡೆದಿದೆ. ಆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆನ್ನಿಷ್ಟು ಇಂಜು ಉಂಟಾಗಲೆಂದು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಂತೆ ಗುಜರಾತದ ಯೋಜನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬರೆಹದ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವೇ ಇಷ್ಟು. ಇನ್ನು ಮುಗಿಸುವಾಗ ಮೇಲ್ವಾರಿಸಿದ ನಾಲ್ಕಾರು ಮಾತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಲ್ಲ.

೧. ಕ್ಷೇತ್ರ:—ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಗೋಕಾಕರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೆನ್ನಬಹುದು. ಅದಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ—ಆದಾಗ, ನಿರೂಪಣೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗವೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಲೆಕ್ಕವೂ ನಮ್ಮದಿರಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಲಲಿತಕಲೆಯ ಫ್ಯಾಕಲ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ತ್ವ ಕೊಡಬೇಕು; ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಇನ್ನು ಏನು ಫ್ಯಾಕಲ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಮೈಸೂರು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಯುನಿಟರಿ ಜಾತಿಯಾದರೂ ಸರಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾತಿಯದಾಗಿರಬೇಕು.

೨ ಕೇಂದ್ರ:—ಕರ್ನಾಟಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಬಹಳ ತೊಡಕಿನ ಮಾತು. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೋ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಿಡಿಸದೆ ಉಳಿದಿವೆ. ನಾಡು ಮಂಡಾಗಿ, ಆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತುಂಡೂ ಬಹುಮುಖವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಟ್ಟು. ಭೌಗೋಳಿಕ ಏಕೈಕತೆ, ವ್ಯಾಪಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಎಳೆತ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಿಗುಹು ಇವಾವುಗಳೂ ಉಳಿಯದ್ದರಿಂದ, ನಮಗೊಂದು ಕೇಂದ್ರವಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ರಾಜಕೀಯ ವಿಭಜನೆಯೇ ಈ ಅಧಾಪಕ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು, ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಏಕೀಕರಣವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೊಂದು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ತಡೆಯಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಧಾನಿಯಾವುದೇ

ಆದರೂ, ಸಾವಿರಗಲೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವೆರಡೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಪರವಿಲ್ಲ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ-ಬೆಳಗಾವಿಗಳು ಯಾವಯಾವ ಅಶಿ ವಹಿಸಿರುವುವೋ ನಾನರಿಯೆ. ಈ ಬರೆಹದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿಮಾನ ನಮಗೆ ಕಾಲ್ತೊಡಕಾಗಬಾರದೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಗಿಂದರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗುವ ಸ್ಥಳ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಿಗೆ ಹತ್ತಿರ; ಒಳ್ಳೆಯ ಹವೆ, ನೀರಿನ ಪೂರಯಿಕೆ ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆ-ಉಗಿಬಂಡಿಯ ಅನುಕೂಲತೆಯಿದ್ದ ಸ್ಥಳವಿರಬೇಕು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಮಾತು ಮೊದಲೇ ಎಳುವುದಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರವಾದೀತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇವೆರಡೂ ಪೂರಾ ಯೋಗ್ಯವಾದುವಲ್ಲ. ಅತ್ತ ಕೊಡಗು-ಮಂಗಳೂರು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಥಣಿ-ವಿಜಾಪುರ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅದವಾನಿ-ಬಳ್ಳಾರಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತಕ್ಕದಾದ ಸ್ಥಳವೆಂದರೆ ಹರಿಹರ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ಎಡದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ, ರೈಲುದಾರಿಗೆ ಹೊಂದಿ, ಹರಿಹರ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹೊಸ ನಗರವನ್ನೇ ಕಟ್ಟುವುದು ಸರ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿಮಾನದ ಜಗಳ ನಿಗುವುಮ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಕ್ಕಡಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ, ಈ ಸ್ಥಳ ಕೊಡಗು-ಮಂಗಳೂರಿನವರಿಗೆ ನಿಲುಕಲು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಿರುವುದು. ಇದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕಗಳ ನಡುವಿನ ಹಾಯುವ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್‌ಟ್ರಂಕ್ ರೋಡಿನ ಮೇಲಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಮಂಗಳೂರು-ಬಳ್ಳಾರಿಗಳತ್ತ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಿರುವುವು. ಮೇಲಾಗಿ ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ., ಎಂ. ಎಸ್. ರೇಲ್ವೆಗಳ ಜಂಕ್ಯನ್ ಸ್ಥಳ. ನೀರಿನ ಪೂರಯಿಕೆ ಇದ್ದು. ಕೊನೆಯದಂದರೆ, ಈ ಕೇಂದ್ರಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲಾಭಗಳಿರುಂಟು. ಪಟ್ಟಣದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ನಗರ ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಕುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ಅಲಭ್ಯಲಾಭ.

ಹರಿಹರದ ಹವೆ ಸಾಧಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವನ್ನು, ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್‌ಟ್ರಂಕ್‌ರೋಡಿನ ಗುಟ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಬಹುದು—ಕೊಡಗು-ಮಂಗಳೂರಿನವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ. ಹಾಗಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ವರದಾನದಿಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ, ಸುಂದರವಾದ, ನೀರಿನ ಪೂರಯಿಕೆಯುಳ್ಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆರಿಸಬಹುದು. ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಯಾವುದೊಂದು ಪಟ್ಟಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಲೈನುಡಾರಿ, ರೈಲುದಾರಿ, ನೀರು, ಹವೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ಇವು ಮುಖ್ಯ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದು ೪-೮ ಮೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವೂ ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಳಿತೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರ-ವರದಿಗಳ ನಡುವಿನ ನಾಡು ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರ. ಇದೇ ಇಂದಿನ ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡ. ಐತಿಹಾಸಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳುಳ್ಳ

ಕೇಂದ್ರವೊಂದು ನಮಗಿಲ್ಲದಾಗ, ಭೌಗೋಳಿಕ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಹಾಗೂ ವಾಹನಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾರಿಸುವುದು ಕೆಡುಕಲ್ಲ. ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ಪರಂಪರೆಗಳು ತಾವೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಆ ಪರಂಪರೆಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವುದಾದರೆ ಹುಪ್ಪೆಗಿದ್ದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇನ್ನಾವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ, ಅದೂ ಹೊಸ ಕಟ್ಟೋಣವೆ. ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೇದು, ಹರಿಹರ, ವರದಾತಿರ, ಹಂಪಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಧಾರವಾಡ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು.

೩. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಾರ್ಯ-ವ್ಯವಹಾರ:- (ಪ್ರಕಾರಣ) ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಸಂಶೋಧನಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಡನೆ, ಜೋಡಿ-ಸಲ್ಲಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸರಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣೆಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು.

೪. ಭಾಷೆಗಳು:- ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಥವಾ ಶಕ್ತವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದೊಡನೆ ಪೂರಕಭಾವವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಸಲ್ಲದೆ, ಹೈಮಾನಿಟೇಜ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ, ಕಾನೂನು, ಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

೫. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ:- ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಮೈಸೂರಿನವರಂತೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಂತೆ ಆಳುಕದೆ, ಗುಜರಾತಿಗಳಂತಹ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೀಷೂ ಅವಶ್ಯಕವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೂ ಆ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕರೆ ಬಂಗಾರವೇ!

೬. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು:- ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಎಂದರೆ ಯುನಿಟರಿಯಾಗದೆ, ಟೀಚಿಂಗ್, ಆಫ್ ಸಿಲಿಯೇಟಿಂಗ್, ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಸಿವ್ ಮಿಷನ್ ಹಾಗೂ ರಿಸರ್ಚ್ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಹಾರಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ವಿವಿತ್ತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪಿತು.

ಧೋರಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಭಾರತದ ಒಂದು ಜ್ಞಾನಸತ್ವನಾಗುವಂತಹ ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಒಂದೆಡೆ ಹದಿತರನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಆಳುಗಳನ್ನಾಗಿಸುವ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಬೀಳದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಯನ್ನೂ ಹೊರಬೇಕು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ-ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟ, ನಿಯಂತ್ರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಧಾರವಾದರೂ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಯಾವ ಮೂಲೆಯೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಾಹಿರವಾದುದಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಲು ಜನ್ಮಿಸುವುದಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಾರ್ಥಕತೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಈಗಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಂತೆ ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫೀ-

ಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವಂತಹದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕೇಳು ನಮೂನೆಯಂತಹದಾಗುವುದಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ವಿಶ್ವ-ವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೇಕಾದರೂ ಏಕೆ?

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಹೈಸ್ಕೂಲು-ಕಾಲೇಜುಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುದೂ, ಅವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದಂತೆ ಹುಚಿರುವುದೂ ಅವಶ್ಯ. ಧಾರವಾಡ ಬಾಗಲೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಟುನಿಂತ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಲಿರುವ ಆರ್ಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅವು ತಲೆಭಾರವಾಗುವಷ್ಟು ಅದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಇವಲ್ಲದೆ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಜಮಖಂಡಿ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಉಡುಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಆರ್ಟ್ ಕಾಲೇಜು ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಂಗಳೂರಿಗೊಂದು ಬಿ. ಟಿ. ಕಾಲೇಜೂ ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜೂ ಅವಶ್ಯ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜು ಗದುಗಿನಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಶಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫಾರ್ಮ್ ಕಾಲೇಜು, ಹಾವೇರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಆಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕ್ರೇಂದ್ರವಾಗುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿಯೇ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಸೊಸಿಯೋಲೊಜಿ, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಟಡೀಜ್, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಫಿಲಾಸಾಫಿ, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಲಿಟರರಿ ಆಂಡ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಸ್ಟಡೀಜ್, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಹೈಯರ್ ಸೈನ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಪೊಲಿಟಿಕ್ಸ್, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಫಾರ್ಮ್ ಆರ್ಟ್ಸ್- ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲದೆ, ಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಮಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಕಾಲೇಜ್ ಫಾರ್ ವೆಮೆನ್ ಮುಂತಾದುವುಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವುದಿರಬೇಕೆಂಬುದರ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆ ಮುಗಡೆವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ಥಾನಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆ-ಮತ್ಸರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾಧ್ಯಮ ಆಕಾರದ ಪಟ್ಟಣಗಳ ನಾಡಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದಾದರೂ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಸ್ಥೆಯಿರುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಜನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹುಚಿಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯ ಮಾತೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವತಯಾರಿಯ ಕೆಲಸವೇ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಗುವುದೂ ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಿತಿಯವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಧೋರಣೆ, ಯೋಜನೆ, ಹಣದ ವರ್ಷಾಡು ಇವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಧೋರಣೆ-ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಹಿಂದಿನ ಪರಂಪರೆಯ ತುಣುಕಕ್ಕೆ ಆಗಿ, ರೂಢನಾಗಿರುವ — ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೆನಿಸುವ ಈಗಿನ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಧೋರಣೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

ಕಂಗಳ ಬಂಗಾಲ

೩. ಕನೇಕಲ್ಲ ಗೋವಿಂದ 'ಕನ್ನಡ ಜಾಣ'

ಕನ್ನಡ ತಾಯಿ :-

“ವಂಗತಂಗಿಯೆ ಇಂಥ ಕಂಗಳ ಗತಿ ನಿನಗೆ
ತಂದವರದಾರು ವೇಳೆ!
ಗಂಗೆ-ಯನುನೆಯರಿರುವ ಭಂಗಾರ ಭೂಮಿಯಲಿ
ಕೇಳುತ್ತಿದೆ ಕೂಳ ಗೋಳೆ!

ವಂಗತಂಗಿ :-

“ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಕಮ್ಮ, ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿತು ನನ್ನ
ಲುನ್ನತದ ಬದುಕು ನೋಡು,
ಅನ್ನದಾ ಬನ್ನದೊಳೆ ಮಣ್ಣು ಗುತಿದೆ ಕೇಳು
ಹೊನ್ನಿನಾ ಹೊಗೆಯ ನಾಡು!

‘ಕೈಗೆ ಬುಡಿಕ ತುತ್ತ ಬಾಯ್ಗೆ ಬರದಂತಾಯ್ತು’
ಎಂದಿರುವ ಮಾತಿನಂತೆ—

ಎತ್ತು ಗೈ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆ ಎತ್ತಲಡಗಿತೊ ಕಾಣೆ,
ಮೈತ್ಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಂತೆ!

ಅತ್ತ ನಸು ನೋಡಕ್ಕ ತುತ್ತ ತುತ್ತೆನ್ನನಾ
ಹಸುಳೆಗಳ ಬಸಿರ ಗೋಳು!

ಇತ್ತ ನೋಡಾ ಹಸಿದ ಜನರ ಹಣೆಯುತ್ತಿರುವ
ಮತ್ತ ಶ್ರೀಯುತರ ಸಾಲು!

ಹಸಿದ ಬಸಿರನ ಬಿಸುಸ ಸೈರಿಸದೆ ಮಾನವರು
ಸಂತಲಿಯೆ ಕಡೆಯುತಿಹರು;

ಕೊಸೆದು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯ ಕವಳವನು ತಾಯಿಯರು
ತಮ್ಮೊಡಲಿಗಿಡಿಯುತಿಹರು!

ಎತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತ ಸತ್ತವರ ಸಾವವರ
ನರಳುವರ ನೋಟವಕಟಿ—

ಹೆತ್ತ ಬಸಿರೊಳು ತಾಯೆ, ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಕೆದರುತಿದೆ
ತಾಳೆನೀ ವೈಭವನಕಟಿ!

ಬೀದಿಯಲಿ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಸಂದಿ-ಗೊಂದೆಗಳಲ್ಲಿ
ಹಾದಿಯಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ—
ಸತ್ತವರ ದೇಹಗಳು, ಅವನೇವ ಹದ್ದುಗಳು!
ಸಿಕ್ಕುವಿದೆ ನೋಟವಲ್ಲಿ!

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಜನರು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಸಿವಿಗೆ
ಮುಕ್ಕು-ಗುಕ್ಕುಗುತಿಹರು,
ಲಕ್ಷಪತಿಗಳು ದೀನ ಭಿಕ್ಷುಕರ ಮೊರೆಗಳನು
ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿಹರು!

ಕಲಕತ್ತ ನಗರವದು ಹೊಲಸು ಸಾರುತಲಿಹುದು,
ಕೊಳೆತ ಹೆಣ ಕಳೆವರಾರು?
ಹೊಲದ ಬೇಲಿಯೆ ಎದ್ದು ಮೇಯಲಿಕೆ ತೊಡಗಿದರೆ
ಕಾಯಲಿಕೆ ಇರುವರಾರು?

‘ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವನವ ಹುಲ್ಲ ಮೇಯಿಸುವನೇ?’
ಇಂತೆಂಬೆಲ್ಲ ಲೋಗ!
ಗಟ್ಟಿಯೇ ಈ ಮಾತು? ಆ ಕಟುಕ ದೇವ ತಾ
ಬರಲೊಲ್ಲನೇಕೆ ಬೇಗ?

ಅಕ್ಕ, ಮಾರಿಯ ಬಳಗ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ
ಮಕ್ಕಳನು ಸೆಳೆಯುತಿಹುದೆ,
ಮಕ್ಕಳಗಲಿನ ದುಕ್ಕ ತಾಳಲಾರೆನು ತಾಯೆ,
ಪ್ರಳಯವೇ ಒಂದಿರುವುದೆ!”

ಕನ್ನಡ ತಾಯಿ :-

“ವಂಗತಂಗಿಯೆ ನಿನ್ನ ಭಂಗದಾ ಕತೆಗೇಳೆ
ಕಲು ಕೂಡ ಕರಗಬಹುದೆ!
ಅಂಜಿ ಭಾರತಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರೆತಂ ದುಃಖ
ಎಂದೆಂದು ಬಾರದಿಹುದೆ!”

ಹ ರ ಟಿ

[ಹರಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹರಟೆಯೊಂದು]

ಶ್ರೀ. ಖಾನೋಳಕರ ಶ್ರೀಧರರಾಯರು, ಯರನಾಡಾ

✽

ಹರಟೆಯಿರುವಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ, ಹಾಸ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ
ಹರಟೆ! ಹೀಗೆ ನರ-ನಾರಾಯಣರಂತೆ
ಜೊತೆಗೊಂಡ ಹರಟೆ-ಹಾಸ್ಯಗಳು, ಬಾಳಿನ
ಕಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಗೆಲುವನ್ನು ಗಳಿಸಿ
ಕೊಡಬಲ್ಲವು!

✽

ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಚೇಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದು. ಥರ್ನಾಫೀಟರ್ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜ್ವರ ಇರಬಹುದೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ—ಸುಮಾರು ೧೦೩-೧೦೪ ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ನಾಲ್ಕೈದು ಮಂದಿ ಗೆಳೆಯರು ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರು ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಎದ್ದು ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಸಂಗಡ ಜೋರು-ಜೋರಿನಿಂದ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ—ನಡುನಡುವೆ ಚಹಾ ಕುಡಿಯುತ್ತ (ಕಾಫಿ ಎಂದರೆ ನನಗೆ ಬರವಣಿ!). ಡಾಕ್ಟರರು ಬಂದರು, ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹರಟೆ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು....ಮೇಲೆ ಟ್ರೀನಿನಂತೆ! ಡಾಕ್ಟರರು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ನಿಂತರು, ಕೇಳಿದರು: “ಯಾರಿಗೆ ಇಡು?” ಎಂದು. ನಾನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರಗಿ ಹೇಳಿದೆ: “ನನಗೆ! ಜ್ವರ,” ಎಂದು. ಮಿತ್ರರೂ ನಕ್ಕರು, ಡಾಕ್ಟರರೂ ನಕ್ಕರು, ನಾನೂ ನಕ್ಕೆ. ‘ಹರಟೆ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಡೆದಿತ್ತು?’ ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು. ಹರಟೆಗೆ ವಿಷಯವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅದು ಹರಟೆ-ಯೆಂಬ ನಾನುಧೇಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಲ್ಲ. ವಿಷಯವುಳ್ಳ ಹರಟೆಯೆಂದರೆ ಅನೋಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ವಿಷಯವಿರದೆ, ತರಗತಿಯಿರದೆ, ನಡೆಯುವ ನಾಣಿಯ ಸ್ವೈರಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹರಟೆಯೆಂಬ ಸಂದರವಾದ ಹೆಸರು.

ಮನುಷ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಮೂರು ತೆರದ ಜನರು ಕಂಡು ಬರುವರು. ಒಬ್ಬರು ಪಂಡಿತರು—ವಿದ್ವಾಂಸರು—ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಕಲಾಕೋವಿದರು. ಇವರ ಮಾತೆಂದರೆ ಕಠಿನವಾದ, ಹಾರಿಯದೆ ಇರುವ ಕಡತೆಯ ಹಿಡಿ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವಿರಲಿ—ನಿನ್ನಿನ ನಾಟಕವು ಹೇಗಾಯಿತು? ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಕು! ನಿನ್ನೆ ಎಂದರೇನು? ಚೆಲೋ ಎಂದರೇನು, ಕೆಡಕು ಎಂದರೇನು? ನೀತಿಯೆಂದರೇನು, ಅನೀತಿಯೆಂದರೇನು? ಭವಸಾರವೆಂದರೇನು, ಭಗವಂತನೊಂದರಿ ಏನು?.... ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಭಯಂಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ, ನಿರಾಸವಾಗಿ

ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ, ವಿಚಾರವಿವದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ, ಒಂದು ಶಬ್ದ ಎಂದರೆ ಕಚ್ಚುವುದೋ ಕಡಿಯುವುದೋ ಎಂದು ಬೇಜಾರವಾಗುವಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವರು. ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನಗೆ ಇಲ್ಲ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾವಭಾವವಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಮಿಂಚಿನ ಸೆಳಕಿಲ್ಲ—ಒಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ತರದ ಅನಂದವೂ ಇಲ್ಲ. ‘ಓದಿ ಮರುಳಾದ ಕೂಸು ಭಟ್ಟ’ ಎಂಬಂತೆ! ಓದಿ ಓದಿ ವೇದಾಭ್ಯಾಸ ಜಡತೆಯಿಂದ ಬಂದ ಇಂತಹರ ಕಾಮ-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಸುರಿಗುಂಡಿನ ಮಳೆಗೆ (ಇವರಿಗೆ ಮಾತು ಎಂಬುದಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ—ಬರೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ) ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದವನು ಪುಣ್ಯವಂತನೇ ಸೈ. ಎರಡನೆಯ ಜಾತಿಯೂ ಒದೇ ಬಗೆಯದು. ಇವರೂ ಪಂಡಿತರು, ಆದರೆ ಮಾತು ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮರೆಯುವರು. ಉಟದ ಘಾಟಿನಂತೆ ಇವರ ವೃತ್ತಿ. ಆಡಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಏನೇನು ಕುದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಕುಟ್ಟಿ, ಕಿವುಚಿ, ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆಯೋ, ಎಂಬುದನ್ನು (ಎಷ್ಟು ಹೊಲಿಸು? ನೋಣ ಬದ್ಧರೂ ತೆಗೆದೊಗೆದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು) ಹೊರಗೆ ಹೇಳುವುದುಂಟೇ? ಅದರೆ ಹೊರಗೆ ನೋಡಿರಿ, ಕೋಮಲವಾದ ಬಾಳೆಯ ಎಲೆ, ಎಲೆಗುಂಟೆ ರಂಗದಲ್ಲಿ (ಕೆಂಪು-ಬಿಳಿದು) ಎಡಗಡೆಗೆ ಉಪ್ಪು (ಶುಭ್ರವಾದದ್ದು) ಲಿಂಬೇ ಹಣ್ಣು, ಕೋಸುಬರಿ, ತರತರದ ಹಪ್ಪಳ-ಸಂಧಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ, ಎಲ್ಲ ತರದ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ವ್ಯಂಜನ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಂತೆ! ಮೊದಲಿನವರಂತೆ ಸುಲಭವಿರುವುದನ್ನು ಗಡಚು ಮಾಡುವವರಲ್ಲ; ಕಠಿನವಿದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡುವರು. ವಿದ್ಯೆಯ ರಕ್ತಿಯು ಹುರುಬುಕಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಟಾಗಿ ಮಾಡುವರು. ಇವರ ಸಂಗಡ ಐದು ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಒದೆ; ಹತ್ತು ಶಾಸು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಒದೆ. ಬೇಜಾರು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯ ಜನರು ನಾವೆಲ್ಲ. ಜಗತ್ತೇ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಜನರೇ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದುವುದೆಂದರೆ ಹಿಡಿ ಕೈನೈಸ್ ಪುಡಿ ಹುಗಿದಂತೆ. ಮೋಜು ನೋಡುತ್ತ ತಿರುಗಾಡುವವರು. ಅಟ-ನೋಟ ಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ಉಟಬೇಕು. ಮನದಣಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಾಟಬೇಕು. ಮೋಜು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಇರುವೆ ಮುತ್ತಿದಂತೆ. ಕಲಾ-ಕಾಶಲ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿಯ ತನಕ ಯಾವುದೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಡಾಕ್ಟರರು ಇಂಜೆಕ್ಶನ್ ಕೊಟ್ಟಂತೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬರೀ ಪಂಡಿತರು, ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವ ಪಂಡಿತರು, ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವವರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹರಟೆ ಕೊಡುವವರಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು.

ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧವಾದರೆ, ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ನೂರುವಿಧ. ನಾಣಿಯ ಸ್ವೈರಸಂಚಾರ. ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ವಾಗ್ವಿಲಾಸ. ಅನ್ಯಾಜಮನೋಹರವಾದ ವಾಕ್ಯವಾಹ. ಹರಟೆಯೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನೀರಿಗೆ ಒಡ್ಡುಹಾಕಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಸುಲಭವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ತಂದ ನಲ್ಲಿಯ ನೀರಲ್ಲ—ಕೆಲವು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಕು, ನೀರು! ಇದು ನಳದ ನೀರಲ್ಲ ಹರಟೆಯೆಂದರೆ; ಗಿರಿಕಂಠದ ಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಹರಿಯುತ್ತ ನಲಿಯುವ ತೊರೆಯ ಲೀಲೆ. ಹೊಲ

ದಲ್ಲಿ ಹಸಿರನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಹಸಿರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿಸುತ್ತ, ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಗುರವಾದ ಹರಸದಿಂದ ಪುಡಿ ಮಾಡುತ್ತ, ನಗುತ್ತ, ಕೆಲೆಯುತ್ತ, ನಲಿದಾಡುತ್ತ ಉಲಿಯುತ್ತ, ಸುಪ್ರಭಾತದ ಹೊಸ ಸೊಗಸಿನಿಂದ ನವ ಸುರಣೀತ ವಧುವಿನ ಮುಖಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿರುವ ಆನಂದದಿಂದ ಹೊರಟಂತಹ ಹೊಳೆಯ ಹೊಳಸಾದ ಪ್ರತಿಮೆ—ಹರಟೆಯೆಂಬುದು. ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ಹೊರಡುವ ಸಲೆಯಂತೆ (ಬುದ್ಧಿಯ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೃದಯದಿಂದಲೇ ಮಾತು ಹೊರಡುವಂತೆ) ಹರಟೆಯ ಸಂಚಾರ. ಹೃದಯವು ಅರಳಿದಲ್ಲದೆ ಆನಂದವಿಲ್ಲ, ಆನಂದವಿಲ್ಲದೆ ನಗೆಯಿಲ್ಲ, ನಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಟೆಯಿಲ್ಲ.

ಶಾರೀರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಹರಟೆಯಷ್ಟು ಹಿತಕರವಾದ ಬಲವರ್ಧಕ (tonic) ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ರೋಗಿಗೆ ಹತ್ತು ಕಹಿ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ಮೇಲಿಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ; ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪೆಪ್ಪರಮಿಂಟಿನ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಬೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೊಬ್ಬ ಬಂಧುಗಳು ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀವು ಏನು ಔಷಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದೆ. “ನಾನು ದಿನಾಲು ಡಾಕ್ಟರರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ‘ಡಾಕ್ಟರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಥಿಯೇಟರಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನನ್ನ ಉಪಾಯವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಎಂಟು ದಿವಸಗಳಾದನಂತರ ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ನನ್ನ ಸುಲಭೋಪಾಯದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹಾಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಸ್ಯದ ಉಪಯೋಗ

ವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ, ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಉಸುರಾಟೆ ಜೋರಿಸಿದ ನಡೆಯು ಪುರಂದರಲೂ ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನ ಪೂರಯಿಕೆಯು ಪುಪ್ಪಸಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಾಗುವುದರಿಂದಲೂ, ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ನರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಯಾಮವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ನಗುವ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರೋಗಿ ಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಹಾಸ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಹರಟೆ, ಹರಟೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಸ್ಯ, ಹೀಗೆ ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಕೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಂಚದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಗೆಲುವೆಂಬದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಮಾನಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಹರಟೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾರವೆಲ್ಲ ಹೊರಟುಹೋಗುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಹಗುರಾಗಿ, ಚಪಲತೆಯಿಂದ ತುಂಬುವುದು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಂತೂ ಹರಟೆಯು ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವೆಂದು ಅರಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ (ನಾನು ಹೇಳುವುದರ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಗೆ ಇರಲಿ-ಶ್ರದ್ಧಸ್ವ). ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಂತೂ ಹರಟೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಭೂಗೋಲದಂತಹ ಒಣ ಏಷಯವನ್ನೂ ಹರಟೆಯಿಂದ ಬಲು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಸಬಹುದು. (ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬರುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.)

ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಬೇರೆ, ಹರಟೆ ಕೊಚ್ಚುವುದು ಬೇರೆ, ಗೊಡ್ಡು ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಬೇರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಹರಟೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡನಾಯಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ರೂಪುಗಳೆಷ್ಟು? ಕೃತಿಗಳೆಷ್ಟು? ಕಲೆಗಳೆಷ್ಟು? ವಿಸ್ತಾರವೆಷ್ಟು? ಅಗಮ್ಯಾಗಮ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಹರಟೆಯ ರೂಪ, ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ವಿಸ್ತಾರ!

- ಸತ್ಯವೇ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ -

ಶೇಲಧಾ

ಎಂಟೇ ಮಲೇರಿಯಾ ವನಸ್ಪತಿ ಸಿಲ್ವ ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ ಅಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಲಿವರ್, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ ರಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕ್ಲಿನ್ಯಾನ್ ಒದಲು ವೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು ದವಾಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಪರಿಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ರೂ. ೧೫; ೯೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೨-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಊರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರುವವರನ್ನು ಬೇಕು.

ಶೇಲಧಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕ.

ಸೋಲ್ ಏಜೆಂಟರು:-

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಅಧ್ಯರಾವ) ಧಾಕೆಸ್ವಾ
ಒದವರ ಔಷಧಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕಾನ್ಡಾ

ಸುರತ್ ನ

ಸರಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು

ಬರೆದವರು:- ‘ಆನಂದಕಂದ’

ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಲ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಲ ಓದಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆನಿಸಿದ ಅನುಭವವನ್ನು, ಹಲವು ಜನ ನಾಚಕರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಕಥಾರಚನೆ, ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಇವುಗಳ ಹೊಸತನದ ಮೂಲಕ, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುನಿಂತಿದೆ. ಬೆಲೆ ೧ ೦-೦

ಬೇಕಾದವರು ‘ಜಯಂತಿ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ
ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಆಗ-ಈಗ

[ಪುಸ್ತಕೀಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರ]

✱

ಶ್ರೀ ಬಿದರಕುಂದಿ ನಂಕಟರಾಯರು,
ನಂದಗಡ

✱

ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಮೊದಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಶ್ಯಗಳಿವೆ. ವ್ಯವಹಾರ-ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವುದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ!

●

ಆಗ

ಈಗ

‘ ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಯಾರೂ ದುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು-
ಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲರು! ’ (ಆಳು, ೧೬ ರೂ. ಸಂಬಳ)

+ + + +

‘ ಬಿ. ಎ., ಎಂ. ಎ. ಲದರೂ, ಎಲ್ಲ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಒರ್ಡ್-
ಗಳಿಗೂ ‘ ನೋ ಪೈ ಕನ್ನಿ ’ ಉತ್ತರ ’ (ಸಂಪ್ರೀತಿ)

+ + + +

‘ ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ ಪತ್ತಲ-ಪೋಲ್ಕಾ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೇಸರಾಯಿತು. ಬೇಸ ನಮೂನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು
ತರಿಸಬೇಕು! ’ (ಪಂಗುಸರು)

+ + + +

‘ ಈ ರಾಕ್ಷಸೀ ಆಹಾರವಾದ ಬೋಳದ ಲೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಯಾರು
ಕಿಂಡಾಯಿತು! ’ (ಶ್ರೀಮಂತ)

+ + + +

‘ ನಾಲ್ಕು ರುಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಲ್ಲ,
ಮಾಳಮಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನೇ ಹಿಡಿಯಿರಿ! ’ (ಮನೆಯವಳು)

+ + + +

‘ ಆ ತುಟ್ಟಿಯಾದ ಹೆಚ್ಚಡದ ಹೋಳಿನ ಖಾದಿಯನ್ನು ಯಾರು
ಗೊಟ್ಟಾರು! ’ (ಸಾಮಾನ್ಯರು)

+ + + +

‘ ನಾಣೀನು ಶ್ರೀಮಂತರೇ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪದ ಮನೆ ಹಿಡಿಯಲು? ’
(ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು)

+ + + +

ದೂರದೊಳಗಿಂದ ಅಂಗಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದರೆ
ಉಯಿರೇ ಬರಿ, ಏನು ಬೇಕು..... ನೀವೇನು ಕೊಡುವಿರಿ? ’
(ಅಂಗಡಿಕಾರ)

+ + + +

‘ ಭಟ್ಟಿಯಾಗುವುದೋದೇ ತಡ; ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ
(ಸರಕಾರ)

+ + + +

‘ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುವುದೋದೇ ತಡ;ವಾರಾ ಅಕಾಪುಟಾ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ
ಅಂ-೮೦-೮೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳ! ’ (ಸರಕಾರ)

+ + + +

ಪತ್ತಲು, ಪೋಲ್ಕಾಗಳು ಹರಿಮ ಹೋಗಿವೆ; ಅವರೂ ಇವು
ಗಳನ್ನೇ ಹೊಲಿದುಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಕಲವುದಿನ ಸಾಗಿಸೋಣ! ’
(ಪಂಗುಸರು)

+ + + +

‘ ಬೋಳ ಕೊಡುವಿರಾ ಎಂದು, ಅಂಗಡೀಕಾರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ
ದಿನವನ್ನೆದ್ದಿದ ಬೇಡಬೇಕಾಗಿದೆ! ’ (ಶ್ರೀಮಂತ)

+ + + +

‘ ಎಲ್ಲಿಯ ದವಾ ಏನು, ಈಗಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದೇ
ಕಷ್ಟ! ಮಕ್ಕನಾರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನೇ ನೋಡಿರಿ! ’ (ಮನೆಯಾಳ)

+ + + +

‘ ಈಗ ಖಾದಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೋಯಿ; ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೇಶರೇವೆ
ಸಾಧಿಸುವುದು, ಖಾದಿಯನ್ನೇ ಉಡೋಣ! ’ (ಸಾಮಾನ್ಯರು)

+ + + +

‘ ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆ ಸಕ್ಕದಿರುವಾಗ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪದ ಮನೆಯನ್ನೇ
ಹಿಡಿಯುವುದು. ಒಳ್ಳೆತು! ’ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು)

+ + + +

ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಕಾರಿಸಿದರೆ ‘ ಇಷ್ಟು ಬೆಲೆ....
.....ಬೇಕಾದರೆ ಒಯ್ಯಬಹುದು. ಬೇಡವಾದರೆ ಹೊರಡಬಹುದು! ’
(ಅಂಗಡಿಕಾರ)

+ + + +

ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ತೆಗೆದು-
ಕೊಂಡಾಗ 'ಸೆಟ್ಟರೇ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರು ಭಾರವಾಗುವುದು; ರೂಪಾಯಿ-
ಗಳ ನೋಟನ್ನೇ ಕೊಡಿರಿ!' (ಗಿರಾಕಿ)

+ + + +
ಎಲೆಯ ತುಂಬ ತಿಂಬುಂಬುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿದ್ದರೂ '....ಇದು
ಯಾಕೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ.....?' (ಯಜಮಾನ)

+ + + +
ದೇವರ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುವಾಗ 'ನಿಂತು
ನಿಂತು ಟೊಂಕ ನೋಯುತ್ತದೆ,' (ಮಯ್ಯ)

+ + + +
'ಬಿಸ್ ಈಯತ್ತೆಯ ಹುಡುಗರಂತೆ ಸ್ಲೇಟು-ಪೆನ್ಸಿಲ್ಸ್ ಯಾರು
ಹಿಡಿದಾರು?' (ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ)

+ + + +
ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಜೋಳಕ್ಕೆ 'ಹಮಾಲ' ಎಂದು ಒದರುತ್ತಿ-
ದ್ದರು. (ಸಂಸಾರಿಗ)

+ + + +
'ಅಪಲಂಡ್ ಹತ್ತಿಯನ್ನೇ ಬಿತ್ತಿರಿ! ರೈತರ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ
ಹೆಚ್ಚುವುದು!' (ಸರಕಾರ)

+ + + +
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಚಯಸ್ಸರು ಕೂಡಿದಾಗ 'ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಉಟಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕು!' (ಸಚ್ಚಿದ್ರಹಸ್)

+ + + +
'ಜೋಳ, ಗೋದಿ ತೋಗೊಂಡು ಮಾಡೋದೇನು? ರೊಕ್ಕಾ
ಕೊಡ್ತಿ-ರೊಕ್ಕು!' (ಕೂಲಿಯವ)

+ + + +
ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅನ್ನಭತ್ತಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಅಪಮಾನ
ವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. (ಸಾಮಾನ್ಯರು)

+ + + +
'ಟೊಫ್ ಬ್ರೂ, ಟೊಫ್ ಪೇಸ್ಟ್ಗಳಲ್ಲದೆ ಹಲ್ಲು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗು-
ವುದೇ ಇಲ್ಲ!' (ಸುಧಾರಕ)

+ + + +
'ಚಕಮಕಿಯೆಂದರೆ ಕಾಡುಜನರದು. ಈ ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಕಾಡುತನವ ಅಗತ್ಯವೇ?' (ಸುಧಾರಕ)

+ + + +
ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಹಿಲೆಯಾದರೆ 'ಡಾಕ್ಟರು ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆ!' (ನಗರಜಗೃಹಸ್ಥ)

+ + + +
'ಸಿಂಗಲ್ ಚಹಾ ಒಂದೇ ಬಿಲ್ಲಿ!' (ಚಹದ ಅಂಗಡಿಯವ)

+ + + +
'ಹೊಬಳಿದೋ ಆನಾ, ಬೇಲಗಂ ಫೇ ಆನಾ, ರಾವಸಾಬ್ ಬರಿ!'
ಬರಿ, (ನೋಟರ ಏಜಂಟ್)

ನಾಲ್ಕಾಣೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ
" ಚಿಲ್ಲರು ಇಲ್ಲ! ಸೆಟ್ಟರೇ, ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಚಿಲ್ಲರು ಕೊಡು-
ತ್ತಿರಾ?" (ಗಿರಾಕಿ)

+ + + +
ಅನ್ನ ಬೇಳೆ ಎರಡೇ ಮಾಡಿದರೂ 'ನಾಳಿನಿಂದ ಬೇಳೆಯನ್ನು
ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಹಾಕು!' (ಅದೇ ಯಜಮಾನ)

+ + + +
ಗುರುತಿನ ಕಾರ್ಡ್ ಹಿಡಿದು ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ
ಎರಡೆರಡು ತಾಸು ನಿಲ್ಲುವರು ಅದೇ ಹಿರಿಯರು.

+ + + +
ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕದಿರಲು ಸ್ಲೇಟು-ಪೆನ್ಸಿಲುಗಳೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನ.
(ಪ್ರೌಢ-ಪ್ರೌಢವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ)

+ + + +
ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಜೋಳವನ್ನು ಪಲ್ಟೆ-ಕಾಯಿ ಬೇಲದಲ್ಲಿ
ಹಾಕಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರಬಹುದು. (ಸಂಸಾರಿಗ)

+ + + +
'ಹತ್ತಿಯ ಬೆಳೆದವ ಅತ್ತಾನು, ಅದರಿಂದ ಖಾದ್ಯ ಪದಾರ್ಥ
ಗಳನ್ನೇ ಬೆಳೆಯಿರಿ!' (ಅವೇ ಸರಕಾರ)

+ + + +
ಅತಿಥಿಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೂ ಮೋರೆ ಗುಟುಹಾಕುವ
ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ—ಅದೇ ಸಭ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ.

+ + + +
'ರೊಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟರೂ ಧಾನ್ಯ ಸಿಕ್ಕೊದಿಲ್ಲ; ರೊಕ್ಕು ಬ್ಯಾಡ್ಲಿ,
ಜ್ವಾಲಾ ಕೊಡ್ತಿ, ಜ್ವಾಲಾ!' (ಕೂಲಿಯವ)

+ + + +
ಅನ್ನಭತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ದೀನಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು. (ಅದೇ ಸಭ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯರು)

+ + + +
'ಟೊಫ್ ಪಾವಡರ್ ಅಥವಾ—ಕರಿಬೆವಟಿನಿಂದ ಹಲ್ಲು ಚ್ಚು
ವುದರಿಂದಲೂ ಹಲ್ಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತವೆ' (ಅದೇ ಸುಧಾರಕ)

+ + + +
ಕಡ್ಡಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಅಥವಾ ಸಿಗದಿರು-
ವಾಗ, ಧೂಮ್ರಪಾನ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಚಕಮಕಿ!

+ + + +
'ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಚಿರಾಯಿತ ಕಾಫೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡೋಣ'
(ಅದೇ ನಗರವಾಸಿ)

+ + + +
'ಕಪ್ಪಿಗೆ ಒಂದಾಣೆ! ಸಿಂಗಲ್ ಚಹಾ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ!' (ಚಹದ ಅಂಗಡಿಯವ)

+ + + +
ರೊಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಟಿಕೇಟು ಕೇಳಲು 'ಮೋಟರ್ ಭರ್ತಿಹುವಾ.
ಜಾಗಾ ನೈಯ್ಲೆ!' (ಅದೇ ಎಜಂಟ್)

‘ಮನಿ-ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ
‘ಕೆನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದು ಹಣ!’ (ದುಡ್ಡಿದ್ದವರು)

‘ಇಲಿಗಳ ಉಪದ್ರವ ಬಹಳವಾಗಿ, ಕಾಳು-ಕಡಿಗಳನ್ನು ಕಾದು
‘ಸಾಕಾಯಿತು!’ (ಸಂಸಾರಿಗ)

‘ರದ್ದೀಕಾಗದಗಳಿಂದಲೇ ಒಲಿ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬುಬ್ಬಿಗೂ
‘ಪ್ಲೀ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ!’ (ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು)

‘ನಿನ್ನಿನಿಂದ ಉಪವಾಸ ಇದ್ದೇನೆ ಒಂದುಡ್ಡು ಕೊಡ್ತಿ ಕುಡ್ಡಗ,
‘ಬಡ್ಡು!’ (ಬಿಕ್ಷುಕ)

‘ದುಡ್ಡಾಗಿದ್ದಾ ಇಲ್ಲ, ಬೇಕಾದರೆ ಜೋಳಾ ಹಾಕಿಸಿಕೋ ಜೋಳಾ!’
(ಮನೆಯವ)

‘ದೀಪಾವಳಿ ಈಸ್ಟರ್, ಬೇಸಗೆ ಕಾಲದ ಫೋನ್, ಮೈಸೂರು
‘ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕನ್ನೆ ಶನ್ ಟಿಕೇಟು!’ (ರೇಷ)

‘ಗಂಗೆಕ್ಕೆ ... ಕಮಾಶನ್, ಮೇಲಾಗಿ ಗಂ ಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಅಂ
‘ಉಳಿದರೂ ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ
‘ಟಿರು ಬೇಕು!’ (ವೃತ್ತಪತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯ)

‘ಧನವಂತನೇ ಘನವಂತನು.’ (ಈಗಿನ ನೀತಿ)

‘ಬ್ಯಾಂಕಿಗಿಂತ ಮನಿ-ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಹಾಕಿದರೇ ಸುರಕ್ಷಿತ
‘ವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು!’ (ದುಡ್ಡಿದ್ದವರೇ)

‘ಕಾಳು-ಕಡಿಗಳನ್ನು ಸಂಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಇಡುವಾಗ, ಇಲಿಗಳ ಕಾಟವೇ
‘ಇಲ್ಲವೇ!’ (ಸಂಸಾರಿಗ)

‘ರದ್ದೀ ಕಾಗದದ ಒಂದು ತುಣುಕನ್ನಾದರೂ ಕೆ ಡಿಸದೆ
‘ಜೋಪಾನ ಮಾಡ್ತಿ! ಅಂಗಡಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ!’ (ಗಂಡಸರು)

‘ನಿನ್ನಿನಿಂದ ಉಪವಾಸವಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಜ್ವಾಳಾ ನೀಡ್ತಿ
‘ಕುಡ್ಡಗ!’ (ಬಿಕ್ಷುಕ)

‘ಜ್ವಾಳಾ-ಗೀಳಾ ಇಲ್ಲ, ಬೇಕಾದರೆ ಒಂದುಡ್ಡು ಹಿಡಿ!’ (ಮನೆಯವ)

‘ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೇ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿರಿ! ಕನ್ನೆ ಶನ್ ಟಿಕೇಟು
‘ತೆಗೆದು ಬಿಡಲಾಗಿದೆ!’ (ಅವೇ ರೇಲ್ವೆ)

‘ಕಮಾಶನ್ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಏನೂ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ಒಂದೂ ಪ್ರತಿ-
‘ಯನ್ನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಏಜಂಟರಾಗ
‘ಬಹುದು!’ (ವೃತ್ತಪತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯ)

‘ಧಾನ್ಯ ಉಳ್ಳವರೇ ಮಾನವಂತರು!’ (ಈಗಿನ ನೀತಿ)

ಇನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇರುವುವು—ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ!

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಶೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿ. ಧಾರವಾಡ:

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ

- ವಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ವರೂ, ಈ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು!
- ಮೊದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಪಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಸ್ಪ್ರೇಮ್ ಹಕ್ಕು ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಮರಣಮೊದಲಿನ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸದಾರರಿಗೆ ವಿಲಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಪಣ (Claim) ನನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ಸಂಬಿಗರೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಎಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರವಾಡದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವಿಶೇಷ ವಿವರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು:—

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್

The United Karnatak Insurance Co. Ltd., DHARWAR

ರೀತಿ

[ಸಾಹಿತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರ]

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ, ಎಂ. ಎ. ಭಟಕಳ

೫

ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವೈದರ್ಭೀ, ಗೌಡೀ, ಪಾಂಚಾಲೀ ಎಂದು ಮೂರು ಸಾಹಿತ್ಯರೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ-ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳೇನು? ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳೇನು?

‘ರೀತಿ’ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾತು. ಇದರ ಜೊತೆ ಬಡದೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತೆಂದರೆ ‘ನೀತಿ’ ಎಂಬುದು. ರೀತಿ-ನೀತಿ ಎಂಬುದು ನಡೆ-ನುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಒಂದು ಜೊತೆವಾತು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ತೃವಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ನೀತಿ ಇರುವಾಗ, ರೀತಿಗೂ ಒಂದು ನೀತಿ ಇರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಹೌದು, ಎಂಬುದೇ ಉತ್ತರ.

ಆವನ ರೀತಿ ಜಿನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಇವಳ ಮೂಗೇ ಒಂದು ತರಹ, ಆದರೆ ವಿಧವೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರೀತಿ, ತರಹ, ವಿಧ, ಬಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಂತರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ವಾಕ್ಯಗಳು, ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಬೇಗ ತಿಳಿಸುವುವಾದರೂ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಅದರ ಅರ್ಥವರ್ಚೆದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ ಥಟ್ಟನೆ ಅದು ಸಿದ್ಧವಾಗಲಾರದು.

ಮನುಷ್ಯನ ದಿನಚರಿಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ರೀತಿಗೆ ಒಂದು ನೀತಿ, ಒಂದು ನಿಯಮ, ಒಂದು ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಹೇಗೆ ಸಮಾಜವು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆಯೋ, ಹಾಗೇ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ ಸಮಾಜವು ಒಂದು ವಿಧಾನ ಅಥವಾ ಸದ್ವಿಧಿಯನ್ನು ಸರ್ವಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರಿಗೆ ತಂದಿತ್ತು, ತಂದಿದೆ ಮತ್ತು ತರುವುದು. ರೀತಿಯು ಒಂದಲ್ಲದಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ರಸಿಕಮನೋಲ್ಲಾಸಕತೆಯೋದಿದ್ದರೆ, ರೀತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿದ್ವದಾರಾಧ್ಯ ರೀತಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಪ್ರಧಾನ ಪದಾರ್ಥವಾವುದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರ-ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿದ್ದವು. ಅಲಂಕಾರ, ರಸ, ರೀತಿ, ಧ್ವನಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಅಚಾರ್ಯನು ಕಾವ್ಯದ ಆತ್ಮವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದ ಹಾಗಾಯ್ತು. “ನಡೆಗಳು ನರನನ್ನು ನರನನ್ನಾಗಿಗುತ್ತವೆ” ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅಂತ್ಯಗಾದೆ. ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಡೆ ಅಥವಾ ಅಚಾರವುಳ್ಳವನೋ ಅವನನ್ನು ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಅದರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆವುದು, ಉತ್ತಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂಬುದು ಸರ್ವ

ವಿದಿತವಾದುದು, ಸರ್ವ ವಿಹಿತವಾದುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತಿಯೆನ್ನುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೆ? ಅವನ ಬರೆವಣಿಗೆಯು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರೀತಿ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರೀತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕ ರನೇಕರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಆನನ್ಯರೀತಿಯನ್ನು ವಿನರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಅದು ನಿಸರ್ಗದ “ಅವಾಜ್ವಯ. ಭಂದೇಪಾಸ”ದಂತಿದೆ; ಸ್ವಭಾವ ಪ್ರತಿಫಲಕವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯೆಂದು ನಡೆದರೆ, ನಾವು ಅನೇಕ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಾದರೂ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯರೀತಿಯ ತಳಪಾಯದ ಮೇಲೆಯೇ. ಅದುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾರ್ಗಗಳಾವುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ. ಹಿಂದೆ ವೈದರ್ಭೀ, ಗೌಡೀ, ಪಾಂಚಾಲೀ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರೀತಿಗಳಿದ್ದವು. ಕಾಳಿದಾಸನ ರೀತಿ ಅಥವಾ ಶೈಲಿಯು ‘ವೈದರ್ಭೀ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಯದೇವನ ‘ಗೀತಗೋವಿಂದ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ‘ಪಾಂಚಾಲಿ’ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗೌಡಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆವವರಾದ ‘ಗೌಡರು’ ಟೀಕಾರದಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶೈಲಿಯು ವಿವಿಧ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಶೈಲಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದಿಧಾಯಕವಾದುವು ಗುಣಗಳು. ಗುಣಗಳು ಹತ್ತೆಂದು ಆಚಾರ್ಯದಂಡಿಯೂ, ಮೂರೇ ಎಂದು ಭಾನುಶಾಚಾರ್ಯನೂ, ಮೊದಲಿನ ಹತ್ತು ಗುಣಗಳು ಎರಡನೆಯ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾಧುರ್ಯ, ಒಜಸ್ಸು, ಪ್ರಸಾದ ಎಂಬುವೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರು ಗುಣಗಳು. ಗೌಡಶೈಲಿಯು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭೇರವಾದ ಪಂಡಿತಶೈಲಿಯು ಓಜೋಗುಣಪ್ರಧಾನವಾದುದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಇದು ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, ಎಲ್ಲಿ ಮಧುಮಧುರ ನಾದಲೀಲೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೋ ಅದು ‘ಪಾಂಚಾಲಿ’ ಎಂದೂ, ಎಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಘೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಂತೆ ಎನಿಸುವುದೋ ಅದು ‘ಗೌಡ’ವೆಂದೂ, ಎಲ್ಲಿ ಇವೆರಡರ ಹದನಾದ ಸಮೈಕತೆವಿಡಿಯೋ ಅದು ‘ವೈದರ್ಭೀ’ಯೆಂದೂ ನಾವು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪದವಿನ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಬಂಧವೇ ರೀತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಬಂಧ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದಾದ ಬಂಧವೆಂದರೆ ಉಚಿತವಾದ ಬಂಧ. ವೀರ್ಯ, ದರ್ಪ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಗೌರವ ಇಂತಹ ಛಾಸಗಳು ಗೌಡಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತವೆ; ಆದರೆ, ಆತಿಥ್ಯ, ಮೈತ್ರಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಛಾಸಗಳು ವೈದರ್ಭಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಪ್ರೇಮ, ಭಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಆತಿ ಕೋಮಲ ಛಾಸಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಿನ್ನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಶೈಲಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಸಂಗತಪದಗಳ ರಾಶಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

[ಅವನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.]

**ಮದುವೆಯ ಸಂಬಂಧವೆಂಬುದು ಒಂದು ತಿಳಿಯಲಾರದ ತೊಡಕು! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಜನ
ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವರೋ!
ದುಃಖಿನಿಯಂತಹ ಜೊತೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವು!**

ಅವಳು ಸರ್ವದಾ ಖಿನ್ನ, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಿ. ಸಿರಿಯು ಒದಗಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳೂ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೈದೋಟದ ನಡುವಿನ ಭವ್ಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಅವಳೇ ಸ್ವಾಮಿನಿ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಭೃತ್ಯರು. ಹೊರಹೋಗಲು ಮೋಟಾರು ಇದೆ. ಸರ್ವಸಂಪತ್ತೂ ಅವಳಿಗೆ ಸುಪರ್ದಾದ ಸಂಕೋಲೆ. ಹೆಸರಿಗೆ ತಾನೇ ಒಡತಿಯಾದರೂ ಎಲ್ಲ ಗಂಡನ ಅಧೀನ. ತಾನು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ. ಆ ಭವನ, ಭೃತ್ಯರು ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ತಾನೊಂದು ಭೋಗಸಾಮಗ್ರಿ ಗಂಡನಿಗೆ. ಗಿಣಿಯನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹಾಲು ಹಣ್ಣು ಉಣ್ಣೆ ಸಿ ಸಾಕು ತಿರುವುದು ಗಿಣಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಲೆಂದೆಲ್ಲ; ಸಾಕುವವನಿಗೆ ಗಿಣಿಯ ಮುದ್ದು ಮಾತು ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನಂಟು ಮಾಡಲೆಂದು. ತನಗೂ ರೂಪ-ಯೌವನಗಳೆಂಟು; ಆದರೆ ಅವು ಅನ್ನ ನೀಡುತ್ತಿರುವವನ ತೊತ್ತುಗಳು. ತನಗೂ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೆಂಟು; ಗಂಡನ ಮನಸ್ಸಿನೆದುರಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಭಗ್ನ, ಬಾಸಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಮಹಲು. ಹೊರಗಿನವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ಅವಳ ಅಂತರ್ಯಮ ವೇದನೆ! ಊರಿನ ಧನಿಕನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸುಖ-ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾಗಿರುವ ತಾನು ಪುಣ್ಯ ಶಾಲಿನಿಯೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿರಬೇಕು. ಹೊಸ ನಡುವಿನ ಹುಳುಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದವರಾರು?

ಧನವೇ ಅನಂದವೆಂದು ತಿಳಿದ ಅವಳ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಮೌಢ್ಯವೇ ಅವಳ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದ ಪಿರೋರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಊರಿನ ತರುಣಿಯರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅವಳೇ ವೈರವಾಸಿ.... ಅತಿ ರೂಪವತಿಯೆಂದು. ಅಲ್ಲದೆ ಚತುರೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಪುಸ್ತಕ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆಷ್ಟು ಆಶೆ, ಆಸೆ! ಸಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕುನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕೇಳುವವರ ಮನರಂಜನೆ ಯಾಗುವಂತಿದ್ದಿತು.

ಅವಳೂ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು: ಕಾಲೇಜಿನ ಸುಂದರ ತರುಣ, ಬುದ್ಧಿಮಂತ, ವಿಧ್ಯಾಸಕ್ತ; ಬಿಕ್ಕಾ ಭೀಷಣಗದ್ದೆರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಉಡಲು ಉಣಲು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು; ತನ್ನ ಜಿಲುಕಿಗೆ ಆಕೃತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತಿಗೆ ಅನುರೂಪನಾಗಿರಬೇಕು.... ಇಂತಹವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು. ಅಂತಹವರು ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ತಂದೆ ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೆ. ಧನಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ವಸ್ತು ಕೇಡಿದ್ದ ತಂದೆಗೆ, ಧನಾಧ್ಯನೇ ಉತ್ತಮ ಅಕೆಯನೆಂದು ಭಾವನೆ ಯಾದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಕನ್ನೆಯ ಜಿಲುಕನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಧನಮತ ಪರನೂ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಆಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಹುಡುಗಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಟವನ್ನೂ ಹೂಡಿದ.

ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿದ್ದರೆ ಯಶಸ್ವೀಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ತಂದೆಗೆ ದಾರಿ ಕಟ್ಟಾಯಿತು; ಬೇರೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳುವರಾರು! ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೂ ಪುನ ಅಧಿಕಾರವಿರುವಾಗ, ಹುಡುಗಿಗೆ ಹುಡುಗನನ್ನೂ ಪುನ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಡವೆ? ಅವಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಮಗಳಿಗಿಂತ ತನ್ನ ನಿರ್ಣಯವೇ ಉತ್ತಮವೆಂದು ತಂದೆಯ ಭಾವನೆ. ಅಳಿಯ ನಾಗುವವನು ಊರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನೇನು ಕುಂಟನೆ, ಕುರುಡನೆ, ಕಿವುಡನೆ? ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು! ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಕಿ ಸಲಕಿದ ತಂದೆಯ ಎದುರು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತಹುದನ್ನೆಂದೂ ಕಂಡಿರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯೂ ನೆರವೇರಿತು. ಗಂಡನ ಮನೆ ಸೇರಿದಳು.

× × × ×

ಗಂಡನಾಗುವವನನ್ನು ಮುಂಚೆ ಒಂದೆರಡು ತಡನೆ ನೋಡಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ, ಹೇಗೋ ಸರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ—ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ. ಸಾವಿರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಆಸಹನೆ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು. ಅವನೊಬ್ಬ ಮುಕ್ಕ ಮೃಗ; ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಲ್ಲ, ತಂದೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹೇರಳವಾದ ಆಸ್ತಿ, ಬಾಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಒಬ್ಬನ ಗಂಡನು. ಅಕ್ಕಂದಿರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮಗ ಮೊದಲೇ ಮೊದ್ಲು. ಮುದ್ದಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಮೊದ್ಲು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಲೋಕವರ್ಗ ಸೆಕೆಂಡರಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಿದ. ಮೇಷ್ಟರಿಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅಂತೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲೂ ಅದೇ ಅದೃಷ್ಟ. ಅವಳಿಗಿಂತ ಆರು ವರ್ಷ ದೊಡ್ಡವನಾದರೂ, ಮದುವೆಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ತರಗತಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಇದ್ದರು. ತಾನು ಸ್ಕೂಲು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊಡತಿ ತನಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಅವಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿದ್ದ.

ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತು ಹೆಡತಿಯ ಮೇಲೆ. ಆದರೆ ಏಕೈಕ ದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮರೆಯಿಸಬಹುದೆಂದು ಭಾವನೆ. ಅವಳೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದೆಲ್ಲ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ; ಅವಳಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಕೇಳುವ ಮೊದಲೇ ಒಡನೆ, ಉಗುರ, ರೇಷ್ಮೆಯ ಸೀರೆಗಳು—ಎಲ್ಲ ತಂದೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಚೆನ್ನಲಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಭುಜವನ್ನು ತಾನೇ

ತಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೈ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾಗರಿಕತೆಯ ತುತ್ತ ತುದಿಯನ್ನು ಏರಿದವನಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ.

ಇದಾವುದೂ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಅಶಿಷ್ಟದ್ದು ಅನುರೂಪನಾದ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ. ದೇವರೇ ನಾಸ್ತಿ; ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ವೇಕೆ? ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು 'ಗಂಡನೇ ದೇವರು' ಎಂದು. ಅದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವರು ಗಂಡುಸರೇ. ಹೆಂಗುಸರೇ ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರೆ 'ಸ್ತ್ರೀಯೇ ದೇವತೆ' ಎಂಬ ಮುತ್ರವನ್ನು ಗಂಡುಸರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ! ಗಂಡ ತಂದಿಯವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು, ಪ್ರತಿ ಬಹುಮಾನ, ತನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಂಧಿಸಲು ಎಸೆದ ಚೆನ್ನದ ದಾರವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ಆಸ್ಪು ಅಸಹ್ಯ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ. ಪ್ರೇಮಿಸಿದ ಪತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಅಭಿಮಾನಶಾಲಿಯೆಂದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಇಂದು ಸ್ಥಿತಿ ವಿರುದ್ಧ. ಅವನೇ ಒಬ್ಬರು, ಅವನ ಕೃತಿ ಇನ್ನೂ ಅಸಹನೀಯ!

ಅನೇಕೋಂದು ಭೋಗಸಾಮಗ್ರಿ ಅನನಿಗೆ. ಕೋಣೆ ಚೆನ್ನ ಕಾಣಲೆಂದು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ; ಮೋಟರು ಅಂದವಾಗಿರಲೆಂದು ನಿತ್ಯ ತೋಳಿಯಿರಿ ಆಗಾಗ 'ಗ್ರೀಸ್' ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಮನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲೆಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಂದರೋ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ, ಮನೆ ಸುತ್ತ ಅಂದವಾದ ತೋಟ ತಯಾರಿಸಿದ್ದ. ಅಂತೆಯೇ ಹೆಂಡತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲೆಂದು ವಸ್ತ್ರ-ಭೂಷಣ, ಸೌಡರ, ಗಡಿಯಾರ ಎಲ್ಲ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಕಾಯತ್ಯಸ್ಥೆ ಹಿಂಗಿಸಲೆಂದು ಮನ ಒಲಿಸಲು ಇವೆಲ್ಲ ಬಹುಮಾನಗಳು.

ಅವನ ಪ್ರೇಮಾಲಾಸ ಕಾಕಧ್ವನಿಯಂತೆ ಅಸಹನೀಯ ಅವಳಿಗೆ. ಆದರೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆನು? ಇದೇ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದು ತಂದೆ ಇತ್ತ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭೋಗ-ವೈಭವಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಗಂಡನೂ ಜನರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧಿ ಬರೆದ ಜೀವನ ಇದೇ ಏನೋ! ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಸಮಾಜದ ಸದ್ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ? ಬಗೆಹರೆಯದಾಯಿತು. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಗೆಳತಿಯರಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವರಿಂದಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯದೆ, ಅವಳ ವಿಪರೀತ ಯೋಚನಾತರಂಗಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಭಗ್ನ ಇಂದು ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ. ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಗೆಳತಿಯರು, ಗಂಡ—ಒಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರರಾಗರು. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಅದು ದುಃಖವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕವರೂ ಅಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಅತ್ಯಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಗಡುಸುಮನವಲ್ಲ.

[೨೬ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು]

ಒಂದು ನುಡಿಗೆ ಅರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಬ್ದಿಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಬೆಲೆಗಳಿವೆ. ಅರ್ಥದಿಂದ ಮನನ, ಶಬ್ದದಿಂದ ಶ್ರವಣ; ಇವೆರಡರಿಂದ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥಾವಬೋಧ. ಇದನ್ನರಿತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ, ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ, ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ, ಶಬ್ದಶಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪರಿಗಣಿತವಾದುವು. 'ವಾಗರ್ಥಾವಿನ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ' ಎಂಬ ಕಾಳಿದಾಸನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಮಾತು ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳಿಹೋರಬಾಗಿ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು 'ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸಹಿತಾ' ಎಂದರು. ಉತ್ತಮ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಸೌಷ್ಠವವೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಗುಣ. ಅದುದರಿಂದ ಶಬ್ದಾರ್ಥ-

ತಾನು ಏನಾಗಿದ್ದೇನೆ? ಇದನ್ನು ಮದುವೆಯನ್ನು ವವರು ಮುಠಾಳರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನ ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡಿದರೆ ಮದುವೆಯಾದೀತಲ್ಲದೆ, ಯಾರೋ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರು ಸೇರಿ ಅರಿಯದವಳನ್ನು ಮರಣಪರ್ಯಂತ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದರೆ ಮದುವೆಯೇ? ಪುರೋಹಿತರ ಮಂತ್ರಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೂಡಲಸೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ದ್ಯೋತಕಗಳೆ ಹೊರತು, ವಿವಾಹಬಂಧನವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ತೊಡಿಸುವ ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮವೇ? ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಏನು? ವೇಶ್ಯ ಮನ ಒಪ್ಪಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಬರುವ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವನೊಬ್ಬನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ! ತಾನಾದರೂ ಅಂತೆಯೇ; ಈತನ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ದೇವವನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡಂತಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ಇಂತಹ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯುಂಟಲ್ಲ. ತ್ಯಾ! ಸಮಾಜವೇನು, ದಡ್ಡರದೊಡ್ಡ ಸಂತೆ! ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರಾದರೂ ಯಾರು? ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದವರೂ ಮಿಕ್ಕವರ ಬಾಯಿಗೆ ಹೆವರಿ ತೆಪ್ಪಾಗಿ ಬಿಡುವರಲ್ಲವೇ? ಈ ಕುರುಡುಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತನ್ನಂತದವರ ಬಲಿ!.....

ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ತವ್ವೇನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅದೃಷ್ಟದಾಟ. ಆದರೆ ಸೆಳವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೆರೆಯ ಎದುರು ಈಜುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇ ತನ್ನ ಬಾಕೆಂದು ತಿಳಿದಳು.

ಈಗ ಅವಳು ಸನ್ನಿವೇಶದ ದಾಸಿ. ಇದು ತಪ್ಪು, ಇದು ಸರಿ, ಇದು ಹಿತ, ಇದು ಬೇಡ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ವಿಲಾಸಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಗಾರ್ತಿ ತಾನೊಬ್ಬಳು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಇದೆಯಲ್ಲ ತನಗೆ! ಚಿಂತಿಸುವುದನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು! ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲಾಸವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುವಳು. ಪತಿ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಎಂದೂ ಎದುರು ಮಾತಾಡಳು. ಅವನು ಹೇಳಿದುದೇ ವೇದವಾಕ್ಯ. ಅವನ ಸಂತೋಷವೇ ದಾಸಿಯಾದ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ತನಗೂ; ಅವನಿಗೆ ಬೇಡವಾದದ್ದು ತನಗೂ ಬೇಡ. ಸಂಕಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು—ಅವಳ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ವೇದನೆ. ಹೆರವರಿಗೆ ಅವಳು ಧನಾಢ್ಯ, ಭಾಗ್ಯ, ಶಾಲಿನಿ, ಸೌಖ್ಯವಂತಿ. ಅಂತರ್ಯದ ನೋವು ಅವಳೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವಳು ಸದಾ ದುಃಖಿನಿ.

ಗಳು ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಗೆ ಉಮಾ ಮಹೇಶ್ವರರೆಂತೆ ಏಕಜೀವದೇಹದ್ವಯ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿವೆ ಎಂದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸದವಿನ್ಯಾಸದ ನೀತಿಯು ರೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ *ಪದಗತಿಯಿಂದ ಭಾವಗತಿ, ಭಾವಗತಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯಗತಿ, ಕಾವ್ಯಗತಿಯಿಂದ ಕವಿ ಅಥವಾ ಲೇಖಕನ ಗತಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

* ನಿರಂತರ ರಸೋದ್ಧಾರ ಗರ್ಭಸಂದರ್ಭಸರ್ಭರಾಃ |

ಗಿರಃ ಕವೀನಾಂ ಜೀವಂತಿ ನ ಕಥಾಮಾತ್ರಮಾಶ್ರಿತಾಃ ||

—೪೦. ಸಂ.

ಜಯಂತಿ

‘ಅರ್ಪಣ’

(ಅರ್ಪಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ)

ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಾಬೀಲ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಕಾಮ್. ಮುಂಬಯಿ

‘ಅರ್ಪಣ’, ‘ಸಮರ್ಪಣ’, ‘ನೀವೇವನ’, ‘ಮುಡಿಪು’ ‘ಕಾಣಿಕೆ’ ಎಂಬವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಹಲವು—ಅದರ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು—ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿದ ಒಂದು ಪುಟವು, ಕೆಲಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಉಳ್ಳವರು ಕೆಲವರು ಹೊಳಪಿಸಿ ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದರೆ, ತೀವರರು ಇನ್ನಿತರರು ಸಾಧಾ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನುಡಿಸಿರುವರು. ಉದಾರರು ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ಪೇಪರ್ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲು ಹಾಕಿಸಿ, ಬೆನ್ನುಹಾಳೆಯನ್ನು ಬರಿಯದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಉಂಟು. ಚಾಣಾಕ್ಷರಾದ ಮತ್ತಿತರರು, ಒಂದು ಬದಿಯನ್ನು ಪೇಪರ್ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿ, ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳೂ ಇವೆ. ವ್ಯಾಸಾರಿ ದೃಷ್ಟಿಯು ವಿಕಾಸಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ‘ಬರಿಯಾ ವೃತ್ತಿ’ಯ ಜನರು, ಇವಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಹುದು: ಅರ್ಧಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಪಣವನ್ನಪ್ಪಳಿಸಿ, ಉಳಿದರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾದರಗೊಳಿಸಿ, ಹಿಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತೋದನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಕಬಹುದು!

ಹೇಗೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಈ ಅರ್ಪಣದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಬಿಡುವುದೇನು ನಾಸಿಲ್ಲ; ಮಾಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಂತೆಯೇ ಇದೇನು ನಿಶ್ಚಿ-
ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ; ನಾಳೆ ಮುಂದೆ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಚಟವಲ್ಲ. ಆದರಂತೆಯೇ ಸಶ್ಶಿಮದಿಂದ ಬಂದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ; ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಿಯದ ಪರಿಪಾಠವೂ ಅಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎದ್ದಿರುವಂತಹ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಕ್ರಮ. ಮೊದಲಿನ ಲೇಖಕರು ಅನೇಕ ಬಿರುದಾಂಕಿತರೂ, ಅಸಂಖ್ಯ ವದವಿಗಳೆಂಬಂತ್ಯತರೂ, ಅಗಣಿತ ವಿಶೇಷಣವಿಭೂಷಿತರೂ ಅವರ ಮೊಂಡ ತನದ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇಂದಿನ ತೊದಲುವ ಬರೆಹಗಾರರು. ಅಂತಹವೇನೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ಅಂತಹರಾಚೋ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದ ದಡ್ಡ ತನದ ಜನರಿಗೆ ಮುಡಿಸುವ ಸಲಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಎರಡೂ ಸಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ರೀತಿ ಬೇರೆಯಾದರೂ ನೀತಿಯೊಂದೇ!

ಇಂತು ಈ ಉಪಕ್ರಮವೇನು ಅಂದಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ; ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದಕ್ಕೇಕೆಲ ‘ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನಾದರೂ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು’ ಎಂಬುದೊಂದು ವಿಚಾರ. ಇದನ್ನೇ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು, ಬಗೆ-
ಬಗೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೊರಬೀಳುವುವು. ‘ಇಡೀಯ ಪುಸ್ತಕ

ವನ್ನು ಓದುವುದೂ ಒಂದೆ, ಅದರ ಅರ್ಪಣಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಓದಿ ಬಿಡುವುದೂ ಒಂದೆ!’ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವರು. ‘ಛೇ, ಕೇವಲ ಕಾಣಿಕೆಯೇ ತೋರಿಕೆಯೇ ಜಡವೆನಿಸುತ್ತದೆ—ಒಳಗೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಿದರೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹುರುಳು!’ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ನಮೂನೆಗಳೂ ಕೆಲವು ಇರುವುವು. ‘ಮೊದಲು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಯಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅರ್ಪಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿ, ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದುದೂ, ಓದಿದುದೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು! — ಎಂದೆನಿಸುವುದು’ ಎಂದು ಮತಕೊಡುವ ಓದುಗರೂ ಸಿಕ್ಕುವರು. ‘ಪುಸ್ತಕದ ನಿವೇದನಕ್ಕೂ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿದುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ—ಇದಂತಹ ಬರೆಹ, ಇವನಂತಹ ಬರೆಹ ಗಾರ?’ ಎಂದು ಮೂಗುಮುರಿಯುವುದೂ, ‘ಅವನಾವ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವನೋ ನಾನರಿಯ; ಅವನಿಗಿಂತ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮಂತಹರಿಗಾದರೂ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಯುಕ್ತಿಕವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು!’ ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ‘ಇಡೀಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಇದಿ ಏನಾದರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಆ ಅರ್ಪಣದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಏನೂ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಉಸಿರುವುದೂ ನಡೆದೇ ಇರುವುದು—ಬಗೆಬಗೆಯ ಓದುಗರೊಡ!

ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೊಂದೊಂದು ಅರ್ಪಣಪತ್ರಿಕೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಈ ಅರ್ಪಣಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬಗೆಯೂ ವಿವಿಧವಾಗಿರುವುದು. ಈಗಿನ ಕಾಗದದ ಅಭಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಪಣಪತ್ರಿಕೆ ಅದೃಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ! ಅದೇಕೆ?

ಇದನ್ನೇ— ಕೊಂಚ ನೋಟವನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ, ಬರೆಹಗಾರರ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ರ-
ವಿಚಿತ್ರವಾದ ತಿಂಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುವು. ಮೊದಲು ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮೊದಲಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ! ① ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃ. ಅಪರ ‘ಕಡಿ’ ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದ ಅರ್ಪಣ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಪೂಜ್ಯರಾದ ನನ್ನ ತಂದೆ ಯವರ ಚರಣವನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಈ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂಬುದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದೆ. ② ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಕಾಕರ ‘ಪಯಣ’ ಎಂಬ ಕವನಸಂಗ್ರಹವು ‘ಬಾಳ ಬೆಳಕನ್ನಿತ್ತ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ’ ಅರ್ಪಣವಿದೆ. ③ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನೆಗಳೂರ ರಂಗ-
ನಾಥರ ‘ಬಹಿಷ್ಕಾರ’ ಎಂಬ ನೀಳ್ಗತೆಯು ‘ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಸಸಿಯನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸುವಾಗ ನೀರೆಡೆ ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ’ ಮುಡಿಪಾಗಿದೆ. ಇತ್ತ ಶ್ರೀ. ರಾಜರತ್ನರ ‘ಹತ್ತು ವರುಷ’ ಎಂಬ ಒಂದು ಮಹಾದರ್ಶನವನ್ನು ‘ರತ್ನ ಸಮಿತಿ-ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಇದ್ದ ಲಲಿತಾ, ಮತ್ತು ಇರುವ ಸೀತಾ’ ಇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ④ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಕಾಕರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಾದ ‘ಇಜ್ಜೋಡ’ನ್ನು ‘ನಾನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲ

ಮುಗಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಮುಂದೇನು ಬರೆಯುತ್ತೀ? ಮುಂದೇನು ಬರೆಯುತ್ತೀ?—ಎಂದು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಕೇಳಿ, ಕೊನೆಯ ಮೂರನ್ನು ಬರೆದೊಡನೆ ನೋಡಿ, ತಿಳಿದು, ಕಂಬನಿಮಿಡಿದ ತುಗಿಗೆ ಮುಡಿಪು! ಎಂದು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಬರೆದ ಈ ಅರ್ಪಣದ ವಾಕ್ಯವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅರ್ಥ, ಗಿರ್ಥ, ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪಾಲು ಹೀಗೆ ಹಂಚಿಹೋದುದು ಕೂಡ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ರತ್ನನ 'ಹತ್ತು ವರುಷ'ವು ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರೀ. ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥರ 'ಶ್ರೀರಂಗ' ಚರಿತೆಯು 'ಹತ್ತಾಯ ರಮಾಬಾಯಿ, ಹೊತ್ತನಾಡು ಕನ್ನಡತಾಯಿ, ಜೊತೆನೆತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಾದೇವಿ ಅವರಿಗೆ' ಎಂದು ಅವರೇ ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಸಂಯೋಗವ ಹಾಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಡಿಸಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲೇ ಬೇಕೆನಿಸುವುದು. 'ಅರುಣ' ಎಂಬವರು ತಮ್ಮ 'ಕನ್ನಡಕ' ಎಂಬ ಕಿರುಗತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು, 'ತಾಯಿ ಮರೆಯಾದರೂ ಮರೆಯದ ತಾಯರೂಪ ತಾಳಿದ, ಸಂಚಪ್ರಾಣಗಳಂತಿರುವ ಅಯ್ಯು ಜನ ಅತ್ತಿಗೆಯಾದಿರಿಗೆ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ' ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಾಲುಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಹಂಚುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಕರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಬಿನ್ನಹವನ್ನಾಗಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಲ್ಲ.

ಈ ಬಗೆಯ ವೈವಿಧ್ಯವುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು 'ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈವಿಧ್ಯವಿದು' ಎನ್ನುವಂತೆ ಅರ್ಪಿಸಿದುದು ಒಂದು ಬಗೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ಮನೋಭಾವವನ್ನಾಗಲಿ, ಅವರ ಪುಸ್ತಕದ ರೂಪರೇಷೆ, ಉದ್ದೇಶ-ಸೂಚಕಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಅವರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅವರು ತೋರಿಸಿರುವರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನೇ ಸದಿದ್ಧರೂ ಸಾಹಸದ ಮಾರ್ಗವೆನಿಸುವುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ: ಇಲ್ಲಿ ಆ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅವನ್ನು ಬರೆದ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಸಲಹೆ, ಸೌಹಾರ್ದಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅವರ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದಂತೆ ಕಾಣುವುವು. ಶ್ರೀ. ಕಾರಂತರು ತಮ್ಮ 'ಜೋಮನ ದುಡಿ'ಯನ್ನು ಗೆಳೆಯರಾದ 'ಬೇ. ಸು. ಪೈ'ಗಳವರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆಯೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿಯವರು 'ಕನ್ನಡದ ನೆಲೆ'ಯನ್ನು 'ತಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನಂತೆ ಬಗೆದು ಬಗೆಬಗೆಯ ನೆರವನ್ನಿತ್ತು ನಡೆಪುತ್ತಿರುವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ' ಮುಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜೋಶಿ ಕೇಶವರಾಯರು 'ಶಾಪತ್ರಯ' ವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಶ್ರೀರಂಗರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ 'ರಸಿಕಮಿತ್ರರೂ, ಕವಿಗಳೂ, ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ 'ಮಂಗಳಸೂತ್ರ' ಎಂಬ

ಕಾದಂಬರಿಯು, 'ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ-ಗೆಳತಿಯರೂ, ಮುಂಬಯಿಯ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳೂ ಆದ ಸ್ವಾಮಿ-ಸುಶೀಲಾ ಬಾಯಿಯವರಿಗೆ' ಪ್ರೇಮ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವ್ವನ ಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಕರ್ಮರು 'ದೀಪಮಾಲೆ'ಯನ್ನು ಇಂತಹ ದೊಂದು ದಿನ 'ಇರುಳು ೧೨ ಗಂಟೆಗೆ ಡಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದತ್ತನಿಗೆ' ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನೆರಂಗರು 'ಕಾಲು ಕುಸಿಯುತಿರುವಾಗ ಕೈಹಿಡಿದು ಸಹಾಯವನ್ನಿತ್ತ ಅಂತಃಕರಣಿಯಾದ ಅರುಣನಿಗೆ' 'ಮಮವೆ'ಯನ್ನು ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತು ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅರ್ಪಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಲೇಖಕ, ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು — ಇವರೊಳಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಳತವಿದೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶ, ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಗೆಳೆತನದ ಆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಸಂಕೋಚದ ಮಾತು; ಸರಲವಲ್ಲದ ವಿಷಯ.

ಮತ್ತೊಂದು ಹಾದಿ: ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಹಗಾರರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಬಗೆಯಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರ್ಪಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಹಾರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರ್ಪಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಮಾತ್ರ ಅವರೂ ಹಿಂದಿನವರ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ತುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಂಗರು ತಮ್ಮ 'ಮುಳ್ಳಣ ನಿರಾಟಪುರಾಣ' ಎಂಬ

ದೊರಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತ
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವನ್ನು 'ತಪ್ಪದೆ, ಒಪ್ಪದೆ ತಮ್ಮ ಕೃಪಾವೃಷ್ಟಿ ಯನ್ನೆರಚುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದಕವ್ಯವೆಂದಕ್ಕೆ' ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಕಾರಂತರು 'ಗ್ಲಾನ್' ವನ್ನು 'ಅದನ್ನು ಓದದವರಿಗೆ' ಮಡಿಯಾಗಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ರತ್ನನ ಪದ'ಗಳನ್ನು ಈ 'ಹೆಂಡದ ಮರಿಯ ಉದಯ-ಅಭ್ಯುದಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಮಹಾಹೆಂಡಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ. ರಾಜರತ್ನರು. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಹಾದಿ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣಗಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಿವಾಕರರನ್ನು 'ಜನನಾಯಕ' ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಕಾಕರು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತಮಾತೆಯ ಬಂಧವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಸೆರೆಬಾಂಧವರಿಗೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಿವಾಕರರು ತಮ್ಮ 'ಸೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ' ಅರ್ಪಿಸಿದುದು ಏಕವೇನಾದ್ದಿತ್ತೀಯವಾದ ಉಪಾಹರಣೆಯೆ ಆಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೆಂಪ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ 'ಗರಿ' ಯನ್ನು 'ಗುರು ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ನಿವೇದನ' ಎಂದಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಇದೂ ಒಂದು ಬೇರೆ ವರ್ಗವೆ ಎಂದೆನಿಸಿದೆ ಇರದು.

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ರೀತಿಗಳಿವೆ ಅರ್ಪಣದಲ್ಲಿ. ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ 'ಇದು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು! ಸಾಹಸವು ಹಿರಿದಾಯ್ತು! ಧರೆಯೊಳುದಿಸಿದ ಕಾರ್ಯ ಸಫಲವಾಯ್ತು! ಸರಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೀರ್ತಿ ವಿಸ್ತರವಾಯ್ತು! ಹರುಷ ನಿರ್ಭರವಾಯ್ತು ಶಾಂತೇಶಿಗೆ!—ಎಂದು ಚರಮಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹಾಡಿ

ನಾಡಿನ ತರುಣ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನಜಿನನನನ್ನು ತುಂಬಿ, ಕರ್ನಾಟಕಾಭಿಮಾನದ ಬೀಜವನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸಿದ ಶಾಂತ ಕವಿಗೆ ಮುಡಿಪು' ಎಂದು ಸಲ್ಲಿಸಿದ 'ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೂಟ'ದ 'ನಾಡ-ದೇವಿ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವೊಂದು; 'ಹಿಂದೆ ಒಂದಾಗಿ ಮೆರೆದ, ಇಂದು ಚಂದೆಯಾಗಿ ಮುರಿದ, ಮುಂದೆ ಒಂದಾಗಿ ಮೇರೆಯಲೇ ಬೇಕಾದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿತ'ವಾದ ಶ್ರೀರಂಗರ 'ಸರಮೇಶ್ವರ ಪುಲಕೇಶಿ' ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕವೊಂದು—ಇವೆರಡನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು.

ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯರು ತಮ್ಮ 'ಜೀವನ-ಸ್ಮೃತಿ'ಗಳನ್ನು 'ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ ತತ್ಸೂಜಾ ಕರ್ಮ-ಚಾಖಿಲಂ' ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ, 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು' ಎಂದು ಮುಗಿಸಿ, ಇಹಲೋಕದ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆಯನ್ನು 'ಅವನ' ಮೇಲೆ ವಾಕಿದುದೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ರೀತಿ. ಹೀಗೆ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯ ವರೆಗೆ ಸವೆದು ಸಗ್ಗಡಂತೆ ಕುಂಡ ಅರ್ಪಣದ ಈ ಪ್ರಭಾತವು, ಮತ್ತೆ ಸೊಂಕುರೋಗದಂತೆ ಹಬ್ಬಿ, ಈಗ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೇನೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರೂ ಅರ್ಪಣೆಯು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವೋ, ಸಮಾಧಾನವೋ, ಯುಕ್ತಿಯೋ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೋ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬೀಳಬೇಕಾಗುವುದು ಇದೇ ಬಗೆಯ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಬಹುದಾದರೂ, ಅದರಂತೆ ಅಂಕೆಯು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುವುದಲ್ಲದೆ, ಅರ್ಥವೇನೂ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ!

ನೇಯಿಗ

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಬಸುಪಟ್ಟದ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ,

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಿಯೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ನೇಯಿಗ!
ಸುಳವ ಜೀವನಳೆಯ ಮಾಡಿ ನೆಯ್ಯ ನಿವುಣ ನೇಯಿಗ.

ದುಡಿದು ದುಡಿದು ದಣೆವುಪ್ಪತ್ತಿ, ಬಿಡುವಿಗಾಗಿ ಸುಳವುಸುತ್ತಿ,
ಬಿಡುವ ಪಡೆದು ಸೊಗವನೆತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಎದೆಗೆ ಒತ್ತಿ,
ಒಲುಮೆಯಿಂದ ನಲಿದು ನಂದ ನೇಯ್ಗೆನಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ.
ಆದರೇತ ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ಬಿಡುವು ಇರದೆ ನೆಯ್ಯ ಮೂರ್ತಿ;
ಮಡಿತದೊಳಗೆ ನಲಿವು ಪಡೆದ ಭವ್ಯಮೂರ್ತಿ—ದಿವ್ಯಸ್ಥೂರ್ತಿ.
ಕೋಟಿ ರವಿಯ ತೇಜವರ್ಪ ಅವನ ಮೂರ್ತಿ ಜಗತ್ತೀರ್ತಿ!
ಅಗು-ಹೋಗು, ಸೌಖ್ಯ-ದುಃಖ, ಏಳು-ಬೀಳು, ಸೋಲು-ಗೆಲುವ
ಹೊವನಮಾಡಿ ಸೊಗದ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಳಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ಜೆಲುವ
ಹೊಕ್ಕ ಹಾಕಿ ನೆಯ್ಯನಿನನು; ತನ್ನ ಕಜ್ಜ ಗೆಯ್ಯದೊಂದೆ
ಇವನಿಗಾಗುವಾನಂದ; ಅಖಂಡ ವಿಶ್ವವೆಂಬುದೊಂದೆ
ಇವನು ನೆಯ್ಯ ನೆಯ್ಯಯು!—ಇವನು ಹೇಳುವ ಜಾಲವು!
ನೆಯ್ಯ ಕಲೆಯು ಅವನು ಮಾಳ್ಕ ಲೀಲಾಜಾಲವು!

ಅಬ್ಬರದಲಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಟ್ಟು ತಡೆದು ನಿಲದೆ ಒಂದೆ ತೆರದಿ
ಸುಯ್ಯನೆಂದು ಬೀಸುತಿರ್ಪ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಭರದಿ
ಭರ್ರನೆಂದು ಕಾರಿ ಹಾರಿ ಗಾಳಿಯಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ,
ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಜೀಕುಗೊಳುವ ತರಗಲೆಯೊಲ್ಲಿರುಗಿ ತೋರಿ,
ಮನುಜಜೀವಿ ಸಿಕ್ಕು ಹುಟ್ಟು-ಸಾವ ಸೆಳವಿಗೆ—
ವೇನ ಕುಣಿಸಿದಂತೆ ಕುಣಿದು, ಅವನು ಮಣಿಸಿದಂತೆ ಮಣಿದು
ಅವನು ನೆಯ್ಯ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣರೇಖೆಯಾಗಿ ಮೆರೆಯೆ
ಆತ್ಮನರವ ದೇವನರವನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಮರೆತು ಮೊರೆಯೆ
ವೇಳೆ ಮಾತ್ರ ಉರುಳುತಿಹುದು ದೇವ ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡದೆ
ಎಂದಿನಂತೆ ಗೆಯ್ಯುತಿಹನು ಕಜ್ಜ ತಪ್ಪಿ ತಡೆಯದೆ.
ಅವನ ಕಜ್ಜ ಮೊದಲೊಂದುದೊಂದೊ ಏನೋ ಅರಿವರಾರು?
ಅಲ್ಲದವನ ಕಜ್ಜ ಕೂಡ ಮುಗಿವುದೆಂದು ತಿಳಿಸರಾರು?

ಬಟೆಯ ಅಳತೆ

(ಕರ್ಮ)

ಶ್ರೀ. ಹಳಗೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು, ' ಸೂಚಿ ಶಿಲ್ಪ ವಿಶಾರದ '

ಬೇಕಾಗುವ ಅಳತೆಗಳು :- ೧ ಎದೆಯ ಸುತ್ತಳತೆ. ೨. ಅಂಗಿಯ ಉದ್ದ.
೩. ಭುಜ. ೪. ತೋಳಿನ ಉದ್ದ. ೫. ಕೊರಳಿನ ಸುತ್ತಳತೆ.

ಬಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆಯ ಕೋಷ್ಟಕವು

ಎದೆಯ ಸುತ್ತಳತೆ	ಬಟ್ಟೆಯ ಅಗಲ ೨೭"		ಅಗಲ ೩೬"		ಬ ಅಗಲ ೫೪"		
	ಉದ್ದ	ತೋಳು	ಉದ್ದ	ತೋಳು	ಉದ್ದ	ತೋಳು	
೨೨"	೨	೦	೧	೧	೧	೦	ಇಂಚು ಇಂಚು ಒಂದೆರಡು ಒಂದೆರಡು ಇದ್ದರೂ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
೨೪"	೨	೧	೨	೦	೧	೧	
೨೬"	೨	೨	೨	೦	೧	೧	
೨೮"	೨	೨	೨	೧	೧	೧	
೩೦"	೨	೨	೨	೧	೧	೧	
೩೨"	೨	೨	೨	೧	೧	೧	
೪೦"			೨	೨	೨	೧	

ಬೇಕಾಗುವ ಅವಯವಗಳು :-

ಮುಂಭಾಗ ೧, ಉದ್ದ + ೧" = ಉದ್ದ
ಎದೆಯ ಕೈ + ೧" = ಅಗಲ
ಹಿಂಭಾಗ ೧, ಮುಂಭಾಗ-೧" = ಉದ್ದ
ಎದೆಯ ಕೈ + ೧" = ಅಗಲ
ತೋಳುಗಳು ೨, ತೋಳಿನ ಉದ್ದ-೧" = ಉ.
ಎದೆಯ ಕೈ + ೧" = ಅಗಲ
ಭುಜಪಟ್ಟಿ ೨, ಭುಜ + ೧" = ಅಗಲ
ಎದೆಯ ಕೈ + ೧" = ಉ.

ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿಗಳು ೪,

ಮೇಲ್ಭಾಗ ೨, ಕೊರಳು + ೪" = ಅಗಲ
ಎದೆಯ ಕೈ + ೧" = ಉದ್ದ
ಕೆಳಭಾಗ ೨, ಕೊರಳು + ೨" = ಅಗಲ
೨" = ಉದ್ದ
ಕವುಗಳು ೨, ಎದೆಯ ಕೈ - ೨" = ಅಗಲ
ಎದೆಯ ಕೈ = ಉದ್ದ

ಈ ಅಳತೆಯ ಸಾಲ್ಕು ತುಡುಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ : ೩೨" ಎದೆ. ೩೦" ಉದ್ದ.
೧೬" ಭುಜ. ೨೨" ತೋಳು. ೧೪" ಕೊರಳು.

ಈ ಅಳತೆಯ ಅಂಗಿಗೆ ೨೭" ಅಗಲವಿದ್ದ
ಬಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕು?

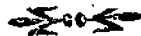
ರೀತಿ :- ಬಟ್ಟೆಯ ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂಭಾಗ
ಮುಂಭಾಗಗಳ ಅಗಲಗಳು ಕೂಡುವುದರಿಂದ
೨ ಅಂಗಿಯ ಉದ್ದ ದಷ್ಟು ಸಾಕು.

ಬಟ್ಟೆಯ ಅಗಲದಲ್ಲಿ ೨ ತೋಳಿನ ಅಗಲು
ಗಳು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ೨ ತೋ-
ಳಿನ ಉದ್ದಗಳು ಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದ
ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ೪ವ ಅವಯವಗಳು ಕೂ-
ಡುವುವು.

೨ ಅಂಗಿಯ ಉದ್ದ ಎಂದರೆ ೬೦
೨ ತೋಳಿನ " " ೪೨

೧೦೨ = ೨೨ ವಾರ ೧೨" ಬಟ್ಟೆ ಬೇಕಾಗ
ುತ್ತದೆ. *

* ಅಸ್ತ್ರಾ ಮಾಣಿಕತೆಯ ಕಲಂಕದಿಂದ ಹೋ-
ಬುಗೆಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯದ ಸಾ, ಮಾಣಿಕತೆಯ ೬
ಗಲ್ಲನ್ನು ವಾಚಕರ ಕೈಗೆಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟ
ಇನ್ನುಳಿದ ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ನಿ-
ಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆನು. ಲೇ.

ಜಯಃ

ಚಿಯಾಂಗ್ ಕೈಪೇಕ್

ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು

ಶ್ರೀ. ಕೋ. ರಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ. ಎ. ಚಿಂತಾಮಣಿ

ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಚಿಯಾಂಗ್ ಕೈಪೇಕ್‌ರ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಪೀಪಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಅವನ ಸಹಪಾಠಿ ಚೀನಾದ ಲೋರಿಂಗ್ ಪ್ಯಾಂಗ್-ಚಿಂಗ್ ವೇಲ್‌ನ ಮಗ.

ಕಾಲೆಯ ಭೋಜನಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಏನೂ ಹಚ್ಚಿನ ತಿಂಡಿ-ತಿನ್ನಿಸನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕಿರಿಯ ಚಿಯಾಂಗ್‌ನನ್ನು ಪ್ಯಾಂಗ್ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಆಗ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಡಾಲರ್ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿಗೆ ಕಿರಿಯ ಚಿಯಾಂಗ್‌ಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಡಾಲರನ್ನು ಕೂಡ ತಂದೆಯು ಹತ್ತು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಪದೇ ಪದೇ ತಂದೆ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ: "ನನ್ನನ್ನು ಹಣ ಕೇಳಬೇಡ; ನೀನೊಬ್ಬ ಗಂಡುಸಾಗು; ಮಡಿಯುವ ಗಂಡುಸಾಗು, ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನೀನೇ ನಿರ್ಮಿಸು!"

ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಚಿಯಾಂಗ್‌ರ ನೀತಿ ಸಾಗಿದ್ದಿತು. "ಧೀರತೆಯೇ ಶಕ್ತಿ; ಹಣವಲ್ಲ!" - ಇದು ಅವರ ತತ್ವ.

ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಪಡೆವ ಹಂಬಲ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿರಬಾರದೆಂದು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ರ ಆಲೋಚನೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾ-ಜಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಳಿಯಬಾರದು. ತಂದೆಗಿಂತ ಮಗ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಚ್ಚೆ ಮುಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಶೈತರು ಮತ್ತು ಯೋಧರುಗಳಿಗೆ ಕೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

"ಕಾಡುಹರಟೆ ಪ್ರಗತಿಯ ಶತ್ರು; ಸದಾ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖ-ರಾಗಿರಬೇಕು!" ತಂದೆ ಹೇಳಿದ.

ಒಳನೋಟ, ಆತ್ಮನಿರೀಕ್ಷೆ ಗಲುವಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಮಗ ಚಿಯಾಂಗ್-ಚಿಂಗ್-ಕೊ ಪ್ರತಿರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವ ಮೊದಲು ತನಗೆ ತಾನೇ ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆ ರಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ: "ಆಂತರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ನಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿರುವೆನೇ? ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಮನ ನೋಯು ವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿರುವೆನೇ? ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿರುವೆನೇ?" ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ತಿದ್ದಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

ತಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಲಿರುತ್ತಾರೆ: "ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಎರಡು ಸೂತ್ರ ಗಳು ಅವಶ್ಯ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ: ಕೆಲಸದ ಯಾವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು, ಯಾವ ಭಾಗ ಅನಂತರ ಮಾಡಬೇಕು, ತಡೆದುಕೊಳ್ಳು. ಕೈ ಹಿಡಿದ, ಕೆಲಸ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದು-ಇದು ಎರಡನೆಯ ಸೂತ್ರ!"

ಮಗನ ಬರವಣಿಗೆ ನೋಡಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಚಿಯಾಂಗ್. ತರಾಟೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ತಂದೆಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದವ ಮೊದಲಭಾಗ ಮುದ್ದಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು; ಅದರ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. "ಏನೇನೇ ಮಾಡಿದರೂ, ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆ-ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು, ಮುಗಿಸಬೇಕು!" ಎಂದು ಬುಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ವಾತಾವರಣ ಕೂಡ ಸಹಕಾರಿ. ನವಜೀವನದ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಬೀಳ ಲೆಂದು ಅವನನ್ನು ಜಾಂಕ್ಯೋಗೆ ಕಳುಹಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಜೀವನ ಸುಖಭೋಗವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಸರಿ, ಪೀಪಿಂಗ್‌ಗೆ ಅನಂತರ ಕಳುಹಿ ದರು.

ತ್ರಿಕರಣ ರುದ್ರಿ ಮಾನವನ ಹಿರಿಯ ಗುಣ. ಮಗನು ಅನು-ಸರಿಸಲು ಕೆಲವು "ಏನು ಮಾಡಕೂಡದು" - ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. "ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಕೂಡದು, ಅಹಂಕಾರ ಪಡಕೂಡದು, ಹೆರಟಿಬಾರದು, ಬಢಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಕೂಡದು!"

ಚಿಯಾಂಗ್‌ರ ಧೈಯ: "ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು; ನಾವು ಸೋಲಬಾರದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ದೋಷಗಳು ನಿರ್ಮೂಲ-ಗೊಳಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಸಾಂಪೆ ಬಲಿ!"

ದೇಶಸೇವೆ ಎಂದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ. ಮಗನಿಗೆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಈ ನೀತಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದಾರೆ: "ಬಲು ಹಿಂದೆ ಹ್ಯಾನ್ ವಂರ ಆಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಮೊದಲುಮೊರೆ ಒಂದು ಯುದ್ಧ ಹೂಡಿದ್ದ. ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆ ದೊರೆಯ ತದೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ. ರಾಜನಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ವರ್ತಮಾನ ಬಂತು: ಶರಣಾಗತನಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವೆಂದು. ಅದರ ದೊರೆ ಜುಪ್ಪನ್ನು ಲಿಲ್ಲ. "ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬಹುದು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೊಂದು ತುತ್ತು ಬೇಕು." ಎಂದು ಮಾರುತ್ತರ ಕಳಿಸಿದ."

ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಗೋರ್ಕುಖಾನರು ಮನೆಯವರಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ-ಗಳು—ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೆ. ಚಿಯಾಂಗ್‌ರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಮೆಚ್ಚು. ಮುಚು ದೊರೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ರಾಜನೀತಿ ನಿಪುಣ. ಅವನ ಧೈಯ-ಗಳು, ನಡತೆ-ನುಡಿ, ಕಾರ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಸ—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೀವನವೇ ಇವರಿಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿದೆ.

ಚಿಯಾಂಗ್‌ರಿಗೆ ಬಿಡುವು ಕಡಿಮೆ. ಮಗನಿಗೆ ಅಗಾಗ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೆ ಇಂತಹ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಓದು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳುವುತಿರುತ್ತಾರೆ.

"ಮೆನ್‌ಷಿಯಸ್‌ನ ಬೋಧನೆಗಳು" ಎಂಬೊಂದು ಪುಸ್ತಕ ಕಿರಿಯ ಚಿಯಾಂಗ್‌ಗೆ ಪಠ್ಯಗ್ರಂಥವಾಗಿತ್ತು. ಸರಳ ಶೈಲಿ, ಕಥನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತತ್ವನಿರೂಪಣೆ—ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಮೆಚ್ಚು. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ರು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಿ-ಬಹುದು; ಆಗಲಲ್ಲ ಅವರ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆ: "ನೀನು ಮೆನ್‌ಷಿಯಸ್‌ನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?" ಎಂದು.

ಈಗ ಚಿಯಾಂಗ್-ಚಿಂಗ್-ಕೊ ದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಯಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ೩೩. ದಕ್ಷಿಣ ಕಿಯಾಂಗ್‌ನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಡಕತ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ತಂದೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ!

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

‘ವಿಹಾರ’

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು; ಮುಂಬಯಿ
ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವ, ಜಯಂತಿಯ ಶುಭಚಿಂತನೆಗಳು!

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆಯುವಾಗ, ಸ್ಥಳಾಭಾವದ ಮೂಲಕ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿನಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದುವಂದ ಆ ವಿಸಯವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಚಾರಾರ್ಥವೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಾ ಕೂಟವೊಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೆಂದೂ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವಯಂನಿಯಮಿತ ಪುರೋಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು “ಬಿಸಿ”ಯಾದ ಭಾಷಣವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದೂ ವೃತ್ತಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭಾಷಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೇನೆಂಬುದರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ, ಅದರ ಉದ್ದಿಷ್ಟ-ಧ್ಯೇಯಗಳು ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬರೆವಣಿಗೆಯಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳಾಗಲಿ, ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದೆರಡು ಕಥೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಡೆದುಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರಾಕರಿಸುವುದೇ ಈ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಧೋರಣೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬರೆವಣಿಗೆಯ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಯಾವ ಸಂಯಮ-ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಇರಕೂಡದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವಿಸಯವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸ್ವರವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಆ ಸಂಬಂಧದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿವರಗಳನ್ನು ಅವರು ವಿನಯಿಸುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಉಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವುದೇ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿರ್ಬಂಧವನ್ನೂ ಸಂಯಮದ ಅಭಾವವನ್ನೂ ಕೆಲಕಾಲ ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಬಹುದೇ? — ಎಂಬುದನ್ನು, ಶುಭ ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ

ಜನಜೀವನಕ್ಕೂ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿದ್ದುದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ಅನನ್ಯಕತೆಯೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಔಚಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಬರುವುದು ಯೋಗ್ಯವೂ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಧಾರಣ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೂ ಬರುವ ಮತಭೇದ ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಔಚಿತ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು - ಮರೆಮಾಚಿ, ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂತಲೂ, ಕೊಟ್ಟಷ್ಟೂ ವಿಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ. ಔಚಿತ್ಯವೆಂದರೇನು? ಅದರ ಇತಿಮಿತಿಗಳಾವುವು? ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿರುವಾಗ, ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನೂ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಾಳಿಗೊಂದು ಬೆಳಕಾಗಬೇಕಾದಾಗ ಈ ಔಚಿತ್ಯ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ? ಇದರ ಕಲ್ಪಕರಾರು? ಇದರ ಉಪಯೋಗವೇನು?.... ಎಂಬ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಬಾಳಿನಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಭವವೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಔಚಿತ್ಯದ ವಿಚಾರ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಯುವುದು.

ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದ್ದಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೂ ಇದೆ. ಸೌಂದರ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಅಸೌಂದರ್ಯವೂ ಇದೆ. ಹೊದೊಳಿಗಲೂ ಒಂದೆ; ಹೊಲಸಿನ ಕೊಳಚೆಯೂ ಇದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಯೇ ಬದುಕು. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಕಲೆಗಾರನು ವಿಸಯವನ್ನಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಯಾವುದು ಮಾನವನ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಮಾಯೋಜಿತವೋ, ಯಾವುದರ ಚಿತ್ರಣದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ರಸಾನುಭವದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದೋ-ಆ-ಥ ವಿಸಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ವಿಸಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಲಾರದು. ಕಲೆಗಾರನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ಯಾಗಲಿ, ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾದಾಗಲಿ, ತನ್ನ

ವಿಷಯವನ್ನು ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಯ್ಯುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಮಾನವದೈವದಿಂದ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇಚ್ಛಿತವಾದ ರಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಹುದು—ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಲೇಖಕನೂ ಕತೆಗಾರನೂ ಔಚಿತ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದುದರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಔಚಿತ್ಯವು, ಆ ವಿಷಯದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲೆಳಸಿದ ಮನೋವಿಕಾಸದ ಕಡೆಗಿರುವ ಲೇಖಕನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹೂದೋಟಗಳೆಂದುಮೇಲೆ ಹೊಲಸು-ಕೊಳಚೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಕಾಟಿಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ವನಿತೆಯರಿರುವಂತೆ, ಆ ಸುಖವನ್ನು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸುವ ವೇಶ್ಯೆಯರೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆಯೂ, ವೇಶ್ಯೆಯರೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹೂದೋಟಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ, ವನಿತೆಯರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಯುವ ಕವಿಗಳು ಅದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಲಸಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಯಾಕೆ ಹಾಡಬಾರದು? ಕೇಳುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು, ತಮ್ಮ ಅನಿರ್ಬಂಧವಾದ ಬರಹದ ಪರಿಣಾಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು, ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕನೊಬ್ಬನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆಯೋ ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಹಿತಿ ಯೊಬ್ಬನು ಹೊಲಸನ್ನು ಹೊಲಸೆಂದು ಕರೆದು, ಅದನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸುವವನಾದರೆ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಅಷ್ಟರಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದದೆ, ಹೊಲಸಾದರೂ ಬಾಳಿನ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಬಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಓದುಗನ ಎದುರು ಹರಡಿ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ಜೀವನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಅವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರು ಅನುಸರಿಸುವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯ ವಿವರೀತಗಳು ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಸುಟ್ಟಿಸಲಾರವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ದಲಿತ-ದುಃಖಿತರ ಹಿತವೆಂದುರು ಒಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಈ ರೀತಿಕವಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡಿನ ಸಂಬಂಧ, ವಿಕೃತ ಕಾಮ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಾಮವಾಸನೆ ಇವುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವಂತಿದೆ. ಬಡತನವೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದವಳಿಗಾರರ ಒಂದನೆ, ಶೃಂಗಾರವೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಅತ್ತಿಲ್ಲದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರದ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳ ಅನಿರ್ಬಂಧ ವರ್ತನೆಯ ವರ್ಣನೆ; ಇವೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೆನ್ನೋ ಎನಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಲೇಖಕರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಬಲಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರದ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರ ಬೇಕೆಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡುವುದು ಬಹು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆಹಗಾರರು ಬಲ್ಲರು. ತುಸು ಹಿಡಿತ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಂಯಮ ಸಡಿಲಾದರೆ, ಶೃಂಗಾರ ಭೀಭತ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖಕರು ಅತ್ಯಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಆಗಾಗ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಅದೇನೆಂದರೆ: 'ಕಾಮವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಘಟಕ; ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದೇಷ್ಟೋ ಯುನಕ-ಯುವತಿಯರು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಯಿತು'.... ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ಲಲಿತಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಇದುವರೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೀತಿ. ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಡಲಿ; ಆದರೆ ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನೆಪದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಯಾವ ಸಂಯಮವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಭೀಭತ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವ ವಿವರೀತ ಪ್ರಗತಿ ಬೇಡವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೂಗಿಗೆ ಯಾವ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲವೆ?—ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ; ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಇಡಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಮುಗ್ಧಗಟ್ಟಿನ ದೋಷತಕವಾಗಿದೆ ಈ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿ. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೋಸಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆದರ್ಶವಾದಿತ್ಯವು ಇಂದಿನ ವಿಶ್ವಮೇಧದಲ್ಲಿ ಕಮರಿ ಹೋದಾಗ, ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಪ್ರಗತಿವಾದವು ಒಂದು ಅನುಗೋಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಶಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪ-ರೇಷೆಗಳು ಈ ಚಳವಳಿಗೆ ಪುಟ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ವಿಸುರ್ವಕನ ಅಜ್ಜಿಯ ಮೇರೆಗಾಗಲಿ, ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಮಾರ್ಗದ ಪುರೋಹಿತನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗಾಗಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯನಿರ್ಮಿತಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. 'ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು; ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಾಂತಿಯು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಆದರ್ಶವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು, ಬೇರೆ ಯಾವ ತೆರದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ರಶಿಯನ್ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ೨೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕಿದಾಗ, ರಶಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತೆಂಬುದೂ, ೧೯೩೨ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತೀರ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿರುವಂತೆ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಬರೆಹವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ನಂತರ, ಅಲ್ಲಿಯ ಲೇಖಕರು ಮೊದಲಾಗಿ ಮೊದಲಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಎಂತಹ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ

‘ವಿಹಾರ’

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು; ಮುಂಬಯಿ
ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವ, ಜಯಂತಿಯ ಶುಭಚಿಂತನೆಗಳು!

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆಯುವಾಗ, ಸ್ವಭಾವದ ಮೂಲಕ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಚಾರಾರ್ಥವೇ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಾ ಕೂಟವೊಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತೆಂದೂ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವಯಂಸಿಯಮಿತ ಪುರೋಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ. ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು “ಬಿಸಿ”ಯಾದ ಭಾಷಣವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭಾಷಣವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೇನೆಂಬುದರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ, ಅದರ ಉದ್ದಿಷ್ಟ-ಧ್ಯೇಯಗಳು ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬರೆವಣಿಗೆಯಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳಾಗಲಿ, ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದೆರಡು ಕಥೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಡೆದುಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರಾಕರಿಸುವುದೇ ಈ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಧೋರಣೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬರೆವಣಿಗೆಯ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಯಾವ ಸಂಯಮ-ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಇರಕೂಡದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಿದೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸೈರವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಆ ಸಂಬಂಧದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿವರಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿರಸುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಉಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿದ್ದು ವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವುದೇ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿರ್ಬಂಧವನ್ನೂ ಸಂಯಮದ ಅಭಾವವನ್ನೂ ಕೆಲಕಾಲ ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾದಷ್ಟೆಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಬಹುದೆ?—ಎಂಬುದನ್ನು ತುಸು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ

ಜನಜೀವನಕ್ಕೂ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿದ್ದು ದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಔಚಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಬರುವುದು ಯೋಗ್ಯವೂ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಧಾರಣ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೂ ಬರುವ ಮತಭೇದ ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಔಚಿತ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ, ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಕೊಟ್ಟಷ್ಟೂ, ವಿಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ. ಔಚಿತ್ಯವೆಂದರೇನು? ಅದರ ಇತಿಮಿತಿಗಳಾವುವು? ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿರುವಾಗ, ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನೂ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಾಳಗೊಂದು ಬೆಳಕಾಗಬೇಕಾದಾಗ ಈ ಔಚಿತ್ಯ ಎಂದೆಂಬುದು? ಇದರ ಕಲ್ಪಕರಾರು? ಇದರ ಉಪಯೋಗವೇನು?.... ಎಂಬ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಬಾಳಿನಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಭವವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಾರ್ಹವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಔಚಿತ್ಯದ ವಿಚಾರ ಅನಾಗಾರಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಯುವುದು.

ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದ್ದಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೂ ಇದೆ. ಸೌಂದರ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಅಸೌಂದರ್ಯವೂ ಇದೆ. ಹೂದೋಟಗಳೂ ರವೆ; ಹೊಲ ಸಸಿ ಕೊಳಚೆಯೂ ಇದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಎಲ್ಲವುಗಳ ಸಮಷ್ಟಿಯೇ ಬದುಕು. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಾಗಿ ಕಲೆಗಾರನು ವಿಷಯವನ್ನಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಯಾವುದು ಮಾನವನ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವೋ, ಯಾವುದರ ಚಿತ್ರಣದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದೋ-ಅಂಥ ಏಕಮಂತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನ್ಯವಾಗಿ ಲಾಭದೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ವಿಷಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಲಾರದು. ಕಲೆಗಾರನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾದುದು, ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಸ್ವಯಂಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಾಗಲಿ, ತನ್ನ

ವಿಷಯವನ್ನು ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ವ್ಯಸ್ಥಿಯಿಂದ ಅಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಮಾನವತ್ವದಿಂದ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇಚ್ಛಿತವಾದ ರಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಹುದು?—ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಲೇಖಕನೂ ಕತೆಗಾರನೂ ಔಚಿತ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಆರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಔಚಿತ್ಯವು, ಆ ವಿಷಯದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಮನೋವಿಕಾಸದ ಕಡೆಗಿರುವ ಲೇಖಕನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹೂದೋಟಗಳಿರುವಂತೆ ಹೊಲಸು-ಕೊಳಚೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಕಾಟಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ಪನಿತೆಯರಿರುವಂತೆ, ಆ ಸುಖವನ್ನು ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸುವ ವೇಶ್ಯೆಯರೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆಯೂ, ವೇಶ್ಯೆಯರೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹೂದೋಟಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ, ಪನಿತೆಯರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಯುವ ಕವಿಗಳು ಅದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಲಸಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಯಾಕೆ ಹಾಡಬಾರದು? ಕೇಳುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು, ತಮ್ಮ ಅನಿರ್ಬಂಧವಾದ ಬರಹದ ಪರಿಣಾಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು, ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕವೊಬ್ಬನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆಯೋ ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಹಿತಿ ಯೊಬ್ಬನು ಹೊಲಸನ್ನು ಹೊಲಸೆಂದು ಕರೆದು, ಅದನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸುವವನಾದರೆ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲರು ಆಸ್ಪದದ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದದೆ, ಹೊಲಸಾದರೂ ಬಾಳಿನ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಬಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಓದುಗನ ಎದುರು ಹರಡಿ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ಜೀವನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಅವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರು ಅನುಸರಿಸುವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯ ವಿಪರೀತಗಳು ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಸಲಾರವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ದಲಿತ-ಮುಖಿತರ ಜೀವಿತದೊಂದು ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಈ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡಿನ ಸಂಬಂಧ, ವಿಕೃತ ಕಾಮ, ಅಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಾಮವಾಸನೆ ಇವುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸುವಂತಿದೆ. ಬಡತನವೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಬಡವನಾಗಾರರ ಬಂದನೆ, ಶೃಂಗಾರವೆಂದ ಕೂಡಲೆ ಅಶ್ಲೀಲವೆಂದ ದೂರವಾಗಿರದ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳ ಅನಿರ್ಬಂಧ ಪರ್ವಸೆಯ ಪರ್ವಸೆ; ಇವೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನೋ ಎನ್ನಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಲೇಖಕರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಬಲಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರದ ವಾಸ್ತವಚಿತ್ರ ಬೇಕೆಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡುವುದು ಬಹು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ವೆಂಬುದನ್ನು ಬರೆಹಗಾರರು ಬಲ್ಲರು. ತುಸು ಹಿಡಿತ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಂಯಮ ಸಡಿಲಾದರೆ, ಶೃಂಗಾರ ಭೀಭತ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖಕರು ಅತ್ಯಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಆಗಾಗ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಅದೇನೆಂದರೆ: 'ಕಾಮವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಘಟಕ; ಆದರೆ ಬಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದೇಷ್ಟೋ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಯಿತು'.... ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ಲಲಿತಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿತಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಇದುವರೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೀತಿ. ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಡಲಿ; ಆದರೆ ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನೆವದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಯಾವ ಸಂಯಮವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಭೀಭತ್ಯದ ಮುಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಸುವ ವಿಪರೀತ ಪ್ರಗತಿ ಬೇಡವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೂಗಿಗೆ ಯಾವ ಅರ್ಥವೋ ಇಲ್ಲವೆ?—ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ; ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಇಡಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧೋದಗದ ಮುಗ್ಧಿಟ್ಟ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ ಈ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿ. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅದರ್ಶವಾದಿತ್ವವು ಇಂದಿನ ವಿಶ್ವಮೇಧದಲ್ಲಿ ಕಮರಿ ಹೋದಾಗ, ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಪ್ರಗತಿಯಾದವು ಒಂದು ಅನುಗೋಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಶಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪ-ರೇಷೆಗಳು ಈ ಚಳವಳಿಗೆ ಪುಟ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ವಿಮರ್ಶಕನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗಾಗಲಿ, ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಮಾರ್ಗದ ಪುರೋಹಿತನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗಾಗಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯನಿರ್ಮಿತಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು; ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಾಂತಿಯು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಆದರ್ಶವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು, ಬೇರೆ ಯಾವ ತೆರದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ರಶಿಯನ್ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ೨೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕಿದಾಗ, ರಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುರಿತವಾಯಿತೆಂಬುದೂ, ೧೯೩೨ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತೀರ ಕಡೆಮೆ ಮಾಡಿ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿರುವಂತೆ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಬರೆಹವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ನಂತರ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲೇಖಕರು ಘೋರವಾಗಿ ದೊರಕಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಎಂತಹ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ

ರಶಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದಿದರೆ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾಸ್ತವತೆ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ, ಜೀವನದಿಂದ ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಪನಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ವೃತ್ತಿ ದೂರವಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಕಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಜನಜೀವನಕ್ಕೂ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತರಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಗತಿವಾದದ ಡೆಂಗುರ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಡೆಂಗುರದೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಿದ ಮೆರವಣಿಗೆಯು, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಇತರ ಮೆರೆವಣಿಗೆಗಳಂತೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೊ, ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆಗೊ, ಕುತೂಹಲದ ಮೂಲಕ ಕರೆದುತರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೆರೆವಣಿಗೆ ದಾಟಿ ಹೋದನಂತರ ಅವರಲ್ಲೂ ಮತ್ತೆ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರತಕ್ಕವರೇ. ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನ ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಆ ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಬಾಂಧ್ಯಕ ಅವರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಅಚ್ಚನ್ನೊತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾರ; ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಅವರಣವನ್ನು ಯಾವ ವಾದವೂ ಬದಲಾಯಿಸಲಾರದು. ಕಾಲಗತಿಸುಸಾರವಾಗಿ ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತ ಹೋಗತಕ್ಕದು. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೃತಿಯಾದರೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು. ಲೇಖಕ ತಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಷ್ಟು ತನ್ನ ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ. ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತ್ಯನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆತನು ರೂಪಿಸಬಲ್ಲನಾದರೂ, ಆತನನ್ನು ವಿವಾದ ಕೆಲವು ಶಕ್ತಿಗಳಾದರೂ ಆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಈ ಪ್ರಗತಿವಾದದ ಕೂಗಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಕೊಡಬೇಕು, ಯಾವ ಸ್ಥಾನ ಅದಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಾನಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಧರವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಗತಿವಾದರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಜಕೀಯದ ಕೈ ಗೊಂಬೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನಾವುದರ ಪ್ರಚಾರದ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ, ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ರಾಜಕೀಯದ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಕೂಡದು; ಪ್ರಚಾರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಕೂಡದು. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಿಲ್ಲ; ಖಂಡಿತ ಅವನತಿ ಇದೆ.

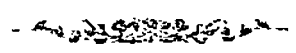
+ + + +

ಮುಂಬಯಿ ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ವಿ. ಸಿ. ಅವರು ಮಾಡಿದರು. "ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡನಾಡ"ನ ಬೆಡಗನ್ನೂ ಕಲೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ, ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ವಿವಿಧಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಕೈವಾಡವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಅವುಗಳನ್ನು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ; ಆ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ

ಅವಶ್ಯವಾದ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯಾವ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನೂ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಕೊನೆಯ ವಾರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರೀ. ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಜಾಗೀರದಾರರು "ಸಾವರಿಯವ ಕನ್ನಡ"ದ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಏರಿಳಿತಗಳಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಸಾವರಿಯದ್ದು; ರಣಗುಡುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಸುರಿನ ಛಾಯೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ಮಳೆಗಾಲದೊಡನೆ ಮೊಳಕೆಯೊಡನೆ ಹೊಲ-ಗಡ್ಡೆ ಗಳನ್ನೂ ದರಿ-ಕಂದರಗಳನ್ನೂ ಹಸುರಿನ ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕಿಸುವ ಭೂಮಿಯ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ವರಕ್ತಿಯಂತೆ ಕನ್ನಡ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿತ್ಯಜೀವಿಯುಬ ಮಾತನ್ನು, ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಕೊನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಅದ ಸಂಭಾಷಣಾ ನಾಟಕವನ್ನು, ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಹರಿಜನವಾರದಲ್ಲಿ ಹರಿದೊಗದ ಜನಿವಾರದ ಮೂರಳೆಗಳಿಗಾಗಿ ಗೋಳಾಡುವ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನಿಜವಾದ "ಜನಿವಾರ" ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗದ ವಸ್ತು, ಅದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಬಹುದೇ?—ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋದ ನೋಟಕನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಹೋಗಿರಲಾರದು. ಅಂತೂ ಅದೊಂದು ಮೈತಿಷ್ಠ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ನಾಟಕ. ಅಭಿನಯವೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು.

+ + + +

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಯಂತಿಗೆ ಎಳೆನೆಯ ವರ್ಷಾರಂಭ! ಬದುಕಿರುವುದೇ ಒಂದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಕೇವಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಗೋಳನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಷ್ಟೋ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟಕಾಲದ ಮೂಲಕ ಯುದ್ಧಕಾಲದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಶ್ಚಾಂತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಜಯಂತಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಂತಹ ಎದರುಗಳು ಎದಗಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭಿನಂದನಯೋಗ್ಯ ವಿಷಯ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಾಗಿ, ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಷ್ಟಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿಗೆ ಅಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ ಈ ಅಸಹಾನುಭೂತಿ ಆದರೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಒಳಬಡಕುಗಳು ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದು, ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಹಕುರಿತ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರ ವಿಷಯ ತೀರ ಹೆರಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ; ಖಂಡಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜಯಂತಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ರುಝಿಕತನೆಗಳು.

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

೧ ಘಾಟೀ ಮುಂದುಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ) ಶ್ರೀಮಾನ್ 'ದೇವುಡು' ಬರೆದುದು. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಟೀಕರ್ ಅವರು. ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕಿರಣ ೧. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೩೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೨ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ (ದಿನಗತ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಅನುವಾದ). ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ, ಧಾರವಾಡ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕಿರಣ ೨. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೨೪ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೩ ಮೊಗವೀರ ಸಾಂವತ್ಸರಿಕ : ಮುಂಬೈ ಮೊಗವೀರ ಯುವಕ ಸಂಘದ ೧೯೪೪ನೆಯ ವರ್ಷದ ಲೇಖನಸಂಪುಟ. ಕ್ರಾ. ೧೧ ದ ೧೦೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೬-೦.

ಮೊಗವೀರ ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿಯೂ ಕನ್ನಡತನದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯೂ ಮುಂಬಯಿ ಯಲ್ಲಿ ಮನವಾರಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೊಗವೀರ ಯುವಕ ಸಂಘದವರು, ಈ ಸಂದರ ಸಂಪುಟ ನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ. ಜೇಂದ್ರೆ, ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಶುಭ್ರಪ್ಪ, 'ಕುಮಾರ' ಮೊದಲಾದವರ ಕವನಗಳೂ; ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜವಾಡೆ, ಮೇವಾಂಗನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಲ್. ವಿ. ಕಾಸೇರಮ್ಮ ಅವರ ಕತೆಗಳೂ; ಅಹ್ಮದ ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಕರ್. ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರ ವಿಚಾರಭರಿತ ಲೇಖನಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮೊಗವೀರ ಸಮಾಜವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದ ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರ ಲೇಖನಗಳು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಎಲ್ಲ ವಾಚನಾಲಯಗಳಿಗೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕವಿದು ಸಂಪಾದಕರ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಫಲತೆಯೊಂದಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಸಂಚಿಕೆ ನೋಡಿದವರು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೪ ಐವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಭಾತವೈಜ್ಞಾನಿಕರು (ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎ. ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿರಾವ್ ಎಂ. ಎಸ್.ಸಿ. ಅವರು. ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. ನಿಲಯದ ಪ್ರಚಾರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆಯ ೫೦ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ. ಪೂ. ಅ. ೬೦ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೧-೧-೦.

೫ ಮೇಘದೂತ (ಮಹಾಕವಿ ಕಾಲಿದಾಸನ ಮೇಘದೂತದ ಸಮಶ್ಲೋಕಭಾಷಾಂತರ) ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ವಿರಚಿತ. ಮಾರಾಟದ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು: ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಪುಸ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಲ್ಯಾನ್ಸ್ ಡೌನ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್, ಮೈಸೂರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೫೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೦-೦.

೬ ಚಕ್ರದೃಷ್ಟಿ (ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ. ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೬೪ನೆಯ ಕುಸುಮ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೫೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೭ ಕಥಾವಳಿ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ೬ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೧೧ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಸಂಚಾಲಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಓಲೆಟ್ ವಿ. ಗುಪ್ತರು; ೨೬೬, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ಮೆಗಳೂರು ಸಿಟಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೮ ಪುಟ. ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಯ ಬೆಲೆ ೦-೪-೦, ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ.

ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಚಕ್ರ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಿದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಲಚಿತ್ರದ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ತಿಂಗಳ ಭವಿಷ್ಯವೂ ಇದೆ. ಬಹಿರಂಗವು ನಯನಾಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಸಿನೆಮಾ ಸುದ್ದಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ.

ಒಲುಮೆಯ ಒಗಟು (೨ ಕಾಂಕನಾಟಕ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೌಡೇಶ ಕಾಯಕಿಣಿಯವರು. ಧಾರವಾಡದ ಕನ್ನಡ ಸರಸ್ವತೀ ಭಂಡಾರಗಾರದ 'ದಾರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೭'. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೬-೦.

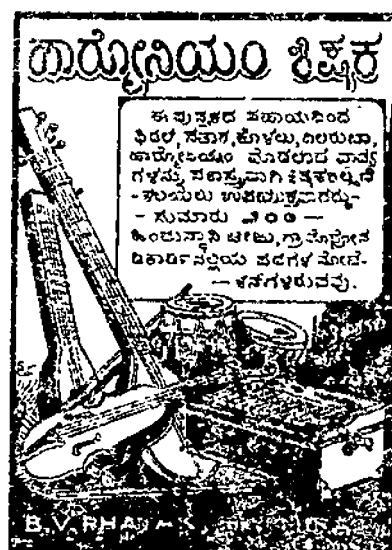
೯-೧೦ ವಯಸ್ಕರ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ಪುಸ್ತಕ (ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗಗಳು). ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕ್ರಾ. ೧೧ ದ ಲ ಪುಟಗಳು ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೮ ಪುಟಗಳು. ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಸೇರಿ ಬೆಲೆ ೦-೩-೬. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು.

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವು ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ತಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಗುಣಾಕ್ಷರ ಒತ್ತಾಸೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಂತಹ ಚಿಕ್ಕ

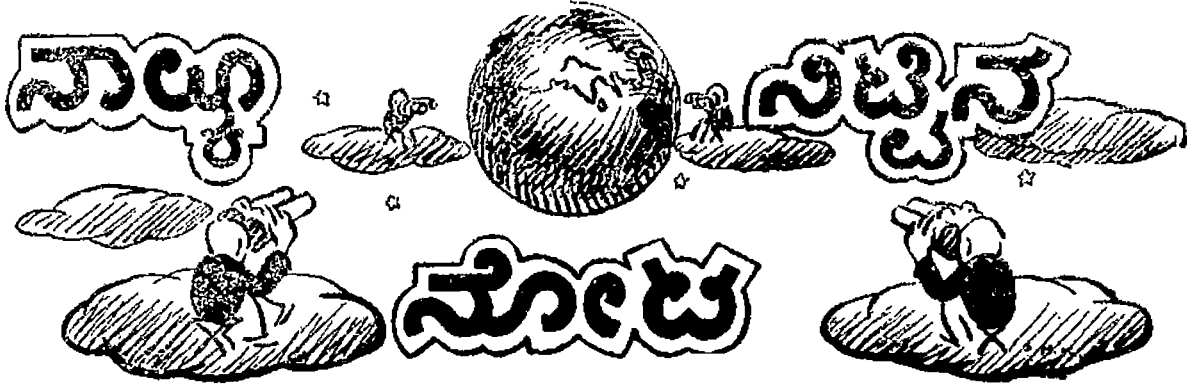
ಚಿಕ್ಕ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆಯುವವರೂ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದ ಐದು ಅಂಕಿ ಸೇರಿ ೬೬೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ೨ನೆಯ ಭಾಗದ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಿಗಳಲ್ಲಿ ೪೬೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು ಅಚ್ಚಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದದೆಯೇ? ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

೧೧ ವಯಸ್ಕರ ಓದು ವ ಪುಸ್ತಕ: ಇದೂ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಟನೆ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

ಇದೂ ಈಗ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಿಗಳಲ್ಲಿ ೩೦೫೦೦ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೆ ಚಿಕ್ಕ ಕತೆಗಳೂ ವಿಷಯ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಸುಲಭವಾಚಕಗಳೂ, ಒಲ್ಲದವರನ್ನೂ ಓದಲು ಹೆಚ್ಚುವಂತಿವೆ. ಸಮಿತಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಚಾರದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ತುಂಬ ಅನಂದದ ಸಂಗತಿ (ಇದಲ್ಲವೆ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಲೆಯ ಕೆಲವು ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ !)

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ: ವಾಗ್ಗಿಲಾಸ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್

ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುರಾರೋಗ್ಯ ದೊರೆಯಲಿ!

ಶನಿವಾರ ತಾ|| ೬-೫-೧೯೪೪ ನೆಯ ದಿನವು, ಇಂದಿನ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗುವ ದಿನವು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ-ಸುಲಿಗೆ-ಪಿಡುಗು-ಬರಗಾಲಗಳು ಮಾನವಜನಾಂಗವನ್ನೇ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಬಯಸಿ ತಾಂಡವವನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇಂತಹದಕ್ಕೆ ಕಳೆಕಳೆ ಮತ್ತು ಇದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ನೈತಿಕಶಕ್ತಿ ಇನ್ನೆರಡನ್ನೂ ಉಳ್ಳ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಆ ದಿನ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿತು. ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಎಳ್ಳಿಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮಹಾತ್ಮರ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಡಾಕ್ಟರರು ಮತ್ತು ಆರ್ನೇಕ ಸನ್ನಿಹಿತರು ಹೇಳುವಂತೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಹಾತ್ಮರ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ, ಅವರಿಗೆ ಆ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವಿಶ್ವಾಂತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಬೇಗನೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಲಿ, ಆಯುಸ್ಸು ಬೆಳೆಯಲಿ—ಎಂದು ನಾವು ಹಾರಯಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಧಿಕಾರದ ಅಹಂಕಾರ

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಕೃತಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮೊದಲು ಅತ್ಯಂತ ನಯುಗೇಯ ಮಹಾದೇವ ಭಾರತೀಯನಾದ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜೀವನದ ಜೊತೆಗಾರ್ತಿ ಕಸ್ತೂರಬಾಯಿ—ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹಿತಕರವಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರಲು ಸಾಕು. ಆದಕಾಗಿ ಸರಕಾರವರು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ತಕ್ಕದಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಎಂದಿನಂತೆ ಬೇಕಾದ ನೌಕರ್ಯವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿತೆಂದು ಆರ್ನೇಕರು ಸರಕಾರವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಹವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಿಡುಗಡೆಯ

ಅಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಕಾರಣವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅನಿವಾರ್ಯವಿರಲಿ, ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಬಿಡುವುದೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕುಂದು. ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸೋಲು—ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದ ಧ್ವನಿಯು ಈ ಅಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. 'ಬಿಟ್ಟಿರುವೆವು, ನಿಜ; ಆದರೆ ಬಿಡುವ ಮನಸ್ಸು ನಮಗಿಲ್ಲ!' ಎಂದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿದ ದೇವಕೊಳ್ಳುವ ಸರಕಾರವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲು ನಮಗೂ ಹಟವಿಲ್ಲ.

ಅಜ್ಞೆಯ ಅರ್ಥವೇನು?

'ಕೇವಲ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಸ್ಯವೆನಿಸುವಂತಿದೆ. 'ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ' ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಿತೊಡುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಿತೆಂದು ತಜ್ಞರು ಸರ್ತಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ತತ್ಕ್ಷಣ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೂಡಿಸುವರೆ? ಬಕಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಆಗಾಖಾನ್ ಅರಮನೆಯವರೆಗೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಾತ್ಮರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಫಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಕಾಲವಾದರೂ ಬಿಡುವ ತೊಂದರೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ 'ಅನಿರ್ಬಂಧ' ಎಂದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇಕೆ? ಕೆಲಕಾಲದ ವರಿಗಾದರೂ ಅನಿರ್ಬಂಧ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿರುವ ಮುಟ್ಟಿಗೆಯ ಎಂದು ಸರಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವುದಾದರೂ ಯಾಕೆ? ಇನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ತಮ್ಮ ಯುದ್ಧನೀತಿಗೆ ತಡೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಕೆಲಕಾಲವಾದರೂ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಬೆರೆತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡಬಹುದೆ? ಹೀಗೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಅಜ್ಞೆಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೂ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದೇ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. 'ಅನಿರ್ಬಂಧ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಭಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದೆ' ಎಂಬುದೆ ಆದರ ಅರ್ಥ.

ಮಹಾತ್ಮರ ಮುಂದಾಳುತನ

ಮಹಾತ್ಮರ ಮುಂದಾಳುತನದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳಿಷ್ಟೂ

ಸಂತಯವಿಲ್ಲ. ಅಖಂಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಅವರು ಮುಂದಾಳು ಎಂಬ ಮಾತಿಗಾಗಿಯೆ ಸರಕಾರವು ಇದುವರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದು; ಈಗ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡದರೂ ಆ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ. ಆದರೂ ಅಸಪ್ತಚಾರದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಅಮೆರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಆಗಾಗ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಮಹಾತ್ಮರ ಬಂಧನದಿಂದ ಯುದ್ಧಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ವರ್ತನೆಯು ಈಗ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಲ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ತಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ 'ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಹಾತ್ಮರ ವರ್ತನೆಯು ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಅಮೆರಿಕಾ ನೊಂದಲಾದ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ನಿಷ್ಠೆಯೇ ಜನಜನಕ'ದಿಂದ, ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ನಾಯಕರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗಾಗಿ ಅವರ-ನಿರಾಸಕ್ತಿಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮೇಳವು-ದಂಟು. ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡು-ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಅಮೆರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಸುಸಂಧಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಬಂದು ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಂದರೂ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ ಪರ್ಣಕುಟಿಯಿಂದ ಮೈಲು-ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಸಮ್ಮರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೆರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ವಿಶ್ವ ತಪ್ಪು-ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕೇವಲ ಅತಿಶ್ರುತ ಜನಸಮೂಹದ ಮಾತನ್ನು ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮುಂದಾಳುಗಳ (ಇದರಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಾ ಸಾರ್ವಭೌಮರೇ ಮೇಲ್ಮುಖ) ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿನಿ ಒಂದೇ. 'ಅನಿರ್ಬಂಧ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮರಿಂದಲೇ ದೇಶದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅವರೇ ದೇಶದ ಮುಂದಾಳು!' ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡರೆ ಅಮೆರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ನಿರಾಸವಾಗಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ-ಕೊಂಡು ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊಣೆ ಯಾರದು ?

'ಕೇವಲ ಅರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಅನಿ-ರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ' ಎಂದು ಸರಕಾರದವರು ಇನ್ನೊಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೂ, ಅನೇಕ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು (ವಿದೇಶೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕೂಡ) ಮಹಾತ್ಮರ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನೋಡಿದೆ. ಕೆಲವು ವಿದೇಶೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಂತೂ ಮಹಾತ್ಮರು 'ದೇಶದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ತಮ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಭಿನವಿತೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುವುದು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಈ ವಿದೇಶೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. 'ಮಹಾತ್ಮರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ನಮ್ಮವರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೂ ಅದೇ ಮಾತನ್ನು ವಿದೇಶೀಯರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

'ಮಹಾತ್ಮರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಯೋಗ್ಯತೆ, ಆ ಅಧಿಕಾರ ಇವೆ!' ಎಂದು ನಮ್ಮವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ; 'ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಹೊಣೆಗಾರ'ರೆಂದು ವಿದೇಶೀಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಾರಬೇಕು: ಸದ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸರಕಾರವೇ ಹೊಣೆಗಾರ, ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಮೊದಲ ಹೊಣೆಯೂ ಅವರದೇ, ಮಹಾತ್ಮರ ಬಿಡುಗಡೆಯಿಂದ ಅವರು ಆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿ-ಸಿಲ್ಲ—ಎಂಬುದು ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಎಂದು ಸರಕಾರವು ಯಾವ ಕೃತಿಯಿಂದಲೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ.

ಇದು ನಿರ್ಬಂಧವಲ್ಲದೆ ?

ಸರಕಾರವು ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಜನತೆಯು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. 'ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಬಿಡು-ಗಡೆ' ಎಂದು ಜನತೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ; ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ಮಹಾತ್ಮರ ಹೊಣೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಸರಕಾರಕ್ಕೇ ಅದು ದೇವವಾದಾಗ ವಿಫಲಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮೂಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರುವುದೇಕೆ? ಅರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಿದೊಡನೆ ಅಮೆರಿಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ, ಮಹಾತ್ಮರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಮರಳುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೆ ನಮಗೇನೂ ಅರ್ಹವೆನ್ನಿಸದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲದ-ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಸರಕಾರವು ಹೊರಿಸಿದ್ದು, ಆದರೆ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೊಲ್ಲದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೂ ವಕೀಲಿಗಳನ್ನೂ ಕಮಿಷಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನೂ ಬಿಡುವ ಯೋಜನೆ ಸರಕಾರಕ್ಕಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ರಾಗಿವೆ ವಕೀಲಿಗಳ ಕಮಿಷಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ದೇವಿಯರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ! ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಒಬ್ಬರೇ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮುಂದಾಗಿ, ಸರ-ಕಾರದೊಡನೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ?

ನೇತೃತ್ವ ಬೇಕಾಗಿದೆ!

ಆದರೆ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಕೂಡ ಮಹಾತ್ಮರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರುವುದು. ಬಂಗಾಲದ ಅನಾಮತವಾರಭ್ಯ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಆತಾರದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯುದ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸಿದರೂ ನಾಯಕಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಅನಾರಾರದಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆ 'ಸತ್ತವರು ಸುಡ್ಡೆವಿ, ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ತಿಂದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನರೂಪ್ಯರಾಗಿ ಜೀವಿಸುವವರು ಬೇಡ' ಎನ್ನುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಸರಕಾರದ ಆವಾರಣೋರಣೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದ್ದು ಮಾತ್ರ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹದಗೆಡಿಸಿದೆ ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮವರ

ನಿರಂಕುಶವಾದ ಅನುಭವಪಟ್ಟಿ

ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ

ಇವರ

ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯ ಗುಳಿಗೆ

ಬಾಟ್ಲಿಂಗಿ ರೂ.

ಎಂತಹ ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯನ್ನೂ ಕಳೆಯುವುದು.

ನಿಲಾಸ:- ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ,
ಗಿರಗಾಂವ, ಮುಂಬಯಿ.

ಬವಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯನಾಗಿ ನಾನು ಕುಳಿತರೆ ನನ್ನ ಹೃದ-
ಯವೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುವುದು ' ಎಂದು, ತಮ್ಮ ಉಪವಾಸದ ಮುಂಜಿ
ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಹಾತ್ಮರು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಆ
ಬವಣೆ ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಮಹಾತ್ಮರ ಬಂಧನ ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ತಮ್ಮ
ಬಿಡುಗಡೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ಆಹಾರಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದ
ಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ, ಆಶಾಯತರಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.
ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ನೇತೃತ್ವವು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಂಬುಗೆಯ ಮುಂದಾಳುತನ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಆಹಾರ
ಸಮಿತಿಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಲಿವೆ ಎಂಬುದು ಸಂತೋಷ; ಈ
ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ ನಿಜ. ಆದರೆ
ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಿದೆ ಎಂದು
ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಂದು, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗರಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಸಾಕು-ಅದು
ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವು-ಸ್ಥಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಡೆಗಣ್ಣು
ಅದರ ಮೇಲೆ. ಇನ್ನೊಂದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗನು-ಇಡೀ
ಜನತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ
ಪಕ್ಷದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಡುವನಲ್ಲದೆ, ಸರಕಾರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು
ನಂಬನು. ಜನತೆಯು ಕೂಡ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆದರ-ವಿಶ್ವಾಸ
ಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗನಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ-
ದಾಗಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಈಗ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ
ಕಳೆದಿರುವುದಾದ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ
ಆಹಾರಸಮಿತಿಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಕೆಲ ಕಾಂಗ್ರೆ-
ಸಿಗರಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮೀಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಜನತಾ ಸಮಿತಿಗಳಿದ್ದ-
ದಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ತೊಡಕು ಬಿಡುವುದೆಂದಾಗಲಿ, ದೇಶದ ತುಂಬ ಜನತಾ
ಸಮಿತಿಗಳು ಏಕಸೂತ್ರ ಧೋರಣವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದಾಗಲಿ
ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ

ಮಹಾತ್ಮರು ಮುಂದಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹ್ವೇಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಮಹಾತ್ಮರ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕಾದರೂ
ಅದರವಿದೆ; ಮಹಾತ್ಮರ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ನಂಬುಗೆ
ಇದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏಕಸೂತ್ರ ಧೋರಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟು-
ಕೊಂಡ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಸಮಿತಿ, ಆ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಲು
ತಜ್ಞರದೊಂದು ಸಲಹೆ-ಸಮಿತಿ; ಆ ಮೇಲೆ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ತುಸು
ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಂತಿಕ
ಸಮಿತಿಗಳು. ಇಂತಹ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ-ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರು
ವಾಗ-ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಹಾತ್ಮರೊಬ್ಬರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೆ
ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.
ಅದನ್ನೆದುರಿಸಲು ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ದೃಷ್ಟಿ, ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ
ನೇತೃತ್ವ ಇವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿವೆ.

ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿಯೆ ತೊರಿಸಿಕೊಂಡಿತೆ?

ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಿನಾ
ಸಾಹೇಬರಿಗೆ, ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ, ಅದು ಪ್ರೇತವೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು
ತೊರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು! ' ಪಾಕಿಸ್ತಾನವೆಂದರೇನು? ' ಎಂದು
ಕೇಳಿದಾಗೊಮ್ಮೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗದ ಲಾಹೋರ ಅಧಿವೇಶನದ ಗೊತ್ತು-
ವಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೊರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಕಿ-
ಸ್ತಾನವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಪಂಜಾಬಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಲ
ಅವರು ಅಭಿಮಾನದ ಅಣೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ
ತೊಟ್ಟಲವಾದ ಪಂಜಾಬವು ಈ ಶವಗೂಸನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟಿತು! ಕಳೆದ
ತಿಂಗಳು ಪಂಜಾಬದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಜಿನಾಸಾಹೇಬರಲ್ಲಿ
ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಇದಿಷ್ಟೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇನ್ನೂ
ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ ಎಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗನ್ನು ತಾವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವು-
ದಿಲ್ಲೆಂದೂ ಪಂಜಾಬದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರೇನೋ ನಿಜ;
ಆದರೆ ಜಿನಾಸಾಹೇಬರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಅವರ ಕರಾರು-
ಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಕೂಡ
ನಿರಾಕರಿಸಿ ಪಂಜಾಬದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು
ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ ಇವೆರಡು ಅಖಿಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ವಿಘಾತಕವಾಗಕೂಡದು ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮ-
ರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು ಬೇರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ವಿಚ್ಛೇದಿಸುವುದು
ಬೇರೆ. ಜಿನಾಸಾಹೇಬರದು ಎರಡನೆಯ ದಾರಿ. ' ಮಿಕ್ಕ ಮುಸಲ್ಮಾ-
ನೇತರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ ಪಕ್ಷಗಳ ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯ, ಅದನ್ನು ತಾವು
ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಪಂಜಾಬದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಖಿಲ
ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

.....ಆಂತೂ, ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕೂಡಿ-
ಕೊಂಡಿತು ಎಂಬಂತಾಯಿತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಂಜಾಬೀ ಸಾಹಸ!

ಸಮ್ಮ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಏಜಂಟರು

ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಚ್. ದೇಶಪಾಂಡೆ

ಝಂಪ್ರೀ ವಾಡಾ, ದ. ಕಸಬಾ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ

ಶಿಲಾಪ್ರವಂಗ

SHILAPRAVANG

*

ಯಾಸದೇ ವಿಧನಾದ ಉಷ್ಣತೆ
ಯಿಂದ ಬಳಲಿರುವ ಸೆಮ್ಮ
ಹೃದಯ, ಮಿದುಳು, ರಕ್ತ,
ವೀರ್ಯಗಳಿಗೆ, ಆಯಾಸವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ತಂಪು ಕೊಟ್ಟು,
ರೋರದಲ್ಲಿ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನು
ದುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ವೈಷಧವು.

*

ಶ್ರೀಧೂತಪಾಪೇಶ್ವರ
ಪನವೇಲ, ಲಿಮಿಟೆಡ್.

ಪನವೇಲ

ಕುಲಾಬಾ

*

Shri Dhootapapeshwar
Panvel Ltd., Panvel.

‘ಜಯಂತಿ’ ನಡೆಯಲಿರುವ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಚುನಾವಣೆ

ಕನ್ನಡ ಓದುಗರೆಲ್ಲರೂ ಮತದಾರರು ! ಜೂನ್ ೨೦ರೊಳಗಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕೊಡಿರಿ !!

ವಿವರಣೆ :

- ೧ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಮೆ ಮನವಾರಿ ಸಂಚಿತ ಐವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು, ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ
- ೨ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ—ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯಂತೆ—ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಕೃತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು
- ೩ ಆಯಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇಲ್ಲಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ ?
- ೪ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಲಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಗಲಿ ಯಾವ ಸಾಹಿತಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ್ದಾನೆ ?
- ೫ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ? (ಅಥವಾ ಗಳಿಸಿಲ್ಲ)

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ

- ೧ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಂದಲ್ಲಿ, ನಕ್ಷಾಕರ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತರ್ಕಬದ್ಧವೆನ್ನಿಸಬಹುದಾದ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. ೨, ೫, ೮, ಈ ರೀತಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.
- ೨ ಬೆಳ್ಳಿ ಬರು ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಹಸರು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಸೂಚನೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪತ್ರಿಕೆ, ಬಹುಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೂನ್ ೨೦ ರೊಳಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಬರತೀವೆಂದು.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ, ಜಯಂತಿ, ಧಾರವಾಡ

ಕೆವಿವ ಬಾಳೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಕಾಲುಬಂದ ನರಳು ತಿರುಳಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ-ಇಷ್ಟೇ 'ಕೆವಿವ' ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ಕೆವಿವವು ಮತ್ತು ನೋವಿನಯುಳ್ಳ ಕೆವಿವು, ಕೂಡಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುವುದು. "ಕೆವಿವ" ಅನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ-ಅದು, ಕೆವಿವವೇ.

ಕೆವಿವನ್ನು ಅಲವಿಸಿದ ವಿಶೇಷ ದುಸ್ತರಿಣಾಮಗಳಿಂದ, ಸ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಈ ಔಷಧವು ಸಂದರ್ಭವೇ. 'ಕೆವಿವ'ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಗುಣಗಳಿವೆ:-ಹೊರಳು ದಿಂದ:-ಅದರ ಸನಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯು ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಳಿಸುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ತರುತ್ತದೆ. ಅದು ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೆವಿವವು ಹೊರಳಿಸುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹುಗುಣವಾಗಿ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೆವಿವವು ಬಾಳೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ನಂತರ ಬಿಟ್ಟು ಯಾವುದೂ ೧-೨ ಗಂಟೆಗೆ ಕೆವಿವು ಶಮನವಾಗುವಂತಹ ತೇಗವುಳ್ಳವು. ಎಲ್ಲಾ ಔಷಧಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲನೆಯದು.

Kasphe

ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ

ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ ಕೆವಿವ

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆ, ಸ್ವೀಡನ್ ರೋಡ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆ, ಸ್ವೀಡನ್ ರೋಡ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಜಯಂತಿ

Jayanti

Seen

APR. 2nd
1947

ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕದ
ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ
ಹೋರಾಡುವ
ಮಾಸವತ್ರಿಕೆಯು

Jayanti
July. '44

ಜೂಲೈ
೧೯೪೪

೮೯

‘ಭಾರತೀ ಸುತ’
ಗು. ಕೃ. ವಾಳ್ವೇಕರ
ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ
ಎಲ್. ಜಿ. ಬೇಂದೆ,

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ಸಾ. ವರ್ಗಣೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ೪-೧-೦

ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨-೪-೦.

ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೬ ಅಣೆ

ಸಂಪಾದಕರು :

ಜಿಟಿಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು

ಸಂಪುಟ ೭	೧ನೆಯ ಜೂನ್ ೧೯೪೪	ಸಂಚಿಕೆ ೨
---------	----------------	----------

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿವಿಡಿ

ಯುದ್ಧ ಬಂತು (ಕವನ)	ಶ್ರೀ. ಗಂ. ವಿ. ಚತ್ತಾಲ, ಧಾರವಾಡ	೪೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	ಸಂಪಾದಕರು	೪೨
ಮಂಗಳನ ಮಲ್ಲಿನಾಥತನ	'ಮಲ್ಲಿನಾಥ'	೪೩
ಕೊಮಿಟರ್ವಿನ ಕೊನೆ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ)	ಶ್ರೀ. ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣ್ಣ, ಗೋಕರ್ಣ	೪೪
ಒಲವಿನ ಬಳ್ಳಿ (ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕತೆ)	ಶ್ರೀ. ಭಾರತೀಸುತ' ಸೋಮವಾರವೇಟೆ (ಕೊಡಗು)	೪೫
ಸುಗಂಧ ವ್ರವ್ಯಗಳ ಉದ್ಯೋಗ (ಉದ್ಯಮ ವಿಚಾರ)	ಶ್ರೀ. ವಾಲ್ಮೀಕರ ಗುರುರಾಯರು, ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೪೬
ಹೆಂಗುಸು ತಾನೆ (ಕಿರುಕತೆ)	ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಶಾನ್ಭಾಗ, ಕುಮಟಾ	೬೦
ಕೆಂಗನಸು (ರುದ್ರಕವನ)	ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ, ಕಡತೋಕಾ	೬೧
ನಾಲಿಗೆ (ಹರಟೆ)	ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಸ್. ಗದಗಕರ ಬಿ. ಎ. ಧಾರವಾಡ	೬೨
ಭಾರತೀಯರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕು (ವಿ. ಪ್ರ. ಪ್ರ.)	ಶ್ರೀ. ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು, ಉಗಾರ	೬೪
ಗಗನ ಮೋಹಿನಿ (ಕವನ)	ಶ್ರೀ. ಟಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು	೬೭
ಸಾಹಿತಿಗೊಂದು ಸಮಾಧಾನ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)	ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಜಿ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಧಾರವಾಡ	೬೮
ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹೊಲಿಗೆ ಕಲಿಯಿರಿ (ಬಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆ)	ಶ್ರೀ. ಹೆಳವೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು ಟಿ. ಸಿ. ಡಿ.	೭೧
ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿನೂರ್ತ	ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿನೂರ್ತಕರು	೭೨
ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ	'ನಕಲಿ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ'	೭೩
ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ	ನಿರೀಕ್ಷಕರು	೭೬
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ	ಮೇಲೋಲೆಯ ೨ ನೆಯ ಪುಟ	

೧೧ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವ ಪಟ್ಟ
 ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
 ಇವರ
 ಜ್ವರದ ಗುಳಿಗೆಗಳು
 ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ೧-೪-೦
 ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯವಧ
 ವಿಳಾಸ:- ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
 ಗಿರಗಾವ, ಮುಂಬಯಿ

ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಜಂಟರು
 ಡಿ. ಸಿ. ಸಂಜುಂಡಯ್ಯ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಎಜಂಟ್
 ಕೊತವಾಲ ರಾಮಯ್ಯಸ್ವೀಟ್- ಮೈಸೂರು
 ಸೊಲ್ಲಾಪೂರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಜಂಟರು
 ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಚ್. ದೇಶಪಾಂಡೆ
 ಝುಬೈವಾಡಾ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಸೊಲ್ಲಾಪೂರ

ಮುದ್ರಕರು:

ಎನ್. ಎಸ್. ಬೆಂಗೇರಿ, ವಿಜಯ ಮುದ್ರಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಎಂ. ವಿ. ಮೆಳ್ಳೆಗಟ್ಟ, 'ಜಯಂತಿ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಕೊಮಿಂಟರ್ನ ಕೊನೆ

ಶ್ರೀ ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕೀಶ
ಗೋಕರ್ಣ

ಅಥವಾ

ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಭೂತಭವಿಷ್ಯ

(ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು)

೪ ಸೋವಿಯೆಟ್ಸ್ ಹಾಕಿದ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು

ಆಂತರ ರಾ. ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ತನ್ನನ್ನು ಸೋವಿಯೆಟ್ಸ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪಲ್ಲಟಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಣವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿಯೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬಲ್ಲಿದತನದ ಶೂಕವು ಅನರಲಿತ್ತು. ಜಾಗತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದ ಹೊಸ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನೂ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಕಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಗಿಯೆ ತನ್ನ ಧೋರಣವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿತು.

ಈ ಮಾರ್ಪಾಡಿನ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂದರೆ, ರಸಿಯವು ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಆಂತರ ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೆಂದು ಉಂಟಾದ ಈ 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘ'ದ ಕುರಿತು ಸೋವಿಯೆಟ್‌ರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಮನಸ್ತಾಪವಿತ್ತು. "ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘವೆಂಬುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ-ಸತ್ತೆಗಳ ಸಂಘ; ಹೊಸದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ರಸಿಯಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡುವುದೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಡುವುದೂ ಈ ಸಂಘದ ಮುಖ್ಯಯೋಜನೆ" ಎಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್‌ರು ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದರು.

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಎರಡನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂದರೆ, ಅದು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆ ಹಲವು ಅನಾಕ್ರಮಣದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಯತ್ನಿಸಿತು. ಈ ಅನಾಕ್ರಮಣ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಿತ್ತು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಹೊಸ ಪರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೋರಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್-ರಸಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಯಿತು; ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಇವೆರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಚೆಕೋಸ್ಲೊವಾಕಿಯಾದೊಡನೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುವು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೊರಕರಿಸುವಾಗಿದ್ದುವು. ಅದರ ಅಂದಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಕೊಂಡ— ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೆಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವ—ಸಂತಯಿಕೆಯ ಧೋರಣೆಯು, ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕೈಗೊಡಿಸಲು ತಡೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಆದರೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರವು ಎದೆಗುಂದಲಿಲ್ಲ. ೧೯೩೯ನೆಯ ವರ್ಷವೂ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂದಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿದ್ದರೆ, ಸದ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೊಸ ಧೋರಣೆಯ ಮೂರನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ, ಹೊಸದೊಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದು ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷವೂ ತನ್ನ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ, ಜನತೆಯ (ಬರೀ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ) ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಪರಿಕಿಸಿ, ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದೊಡನೆ ಸಮರವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುವುದೇ ಈ ಹೊಸ ನೀತಿಯ ನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಜನತೆಯ ಇದಿರಾಳುತನವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು, ರಸಿಯಾದ ಪಲ್ಲಟಿಸಿದ ಪರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೋರಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಇತ್ತು.

ಜನತೆಯ ಇದಿರಾಳುತನದ ಈ ಲೋಕರಂಗದ ತತ್ತ್ವವು, ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮೂಲತಃ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹೊಸ ಚಳವಳಿಯು ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದರಿದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚೇನು, ಈ ಲೋಕರಂಗದ ತತ್ತ್ವದಂತೆ ನಡೆದರೆ, ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಬೇರನ್ನು ತಾನೇ ಕಡಿಮೆಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಲೋಕರಂಗದ ಹೊಸ ನೀತಿಗೂ, ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಅಂದೋಲನದ ಆಧಾರವಾದ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೂ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೆ ವಿರೋಧವಿತ್ತು.

ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ ಹೊರಟಿದ್ದು, ಅದರ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಾರವೆಂದರೆ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಏಕತತ್ತ್ವ. ವರ್ಗಕಲಹದ ಕುಲಿಮೆಯೊಳಗಿಂದ ಆ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿ, ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗವು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಡಳಿತ-ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಏಕತತ್ತ್ವದ ತತ್ತ್ವ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಲೋಕರಂಗದಲ್ಲಿ, ಲೋಕತತ್ತ್ವದ ನೀತಿಯ ಅವಲಂಬನೆಯಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಗರಚನೆಗಿಂತ ಪಕ್ಷಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿ, ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದ ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ, ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿ, ಕಾರ್ಯಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಲೋಕತತ್ತ್ವದ ಉಪಾಯ.

ಹೀಗೆ ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಕೊಮಿಂಟರ್ನ ತನ್ನ ಮೂಲದ ತತ್ತ್ವದಿಂದ ದೂರವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಮೂಲದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳಿಂದ ಹೊರ-

what are

ತಾಗ, ಇತರ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದ ರಂತೆಲೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿರ್ವಿವಾದವು: ಇಂದು ಒದಗಿದ ಕೊಮಿಟರ್‌ನ ಕೊನೆಯು, ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯಿಂದಲೇ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಕುರಿತು ಮೊದಲನೆಯ ಹಜ್ಜೆಯು ಗಣ್ಯ ರಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಬರೀ ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಚನೆ-ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಗೊಳಿಸಿತ್ತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ರಾಜಕಾರಣವೂ, ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನೆಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಟ್ಟ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಯೂ ಕೂಡ ಜೀವಂತವಾದಂತೆ, ತಿದ್ದಿ ಹೊಸರೂಪ ಪಟ್ಟಂತಾದುವು. ಆದರೆ ಈ ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯೂ ಪಲ್ಲಟಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಬೇಕಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಜನನಾಯಕರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ನೀತಿಯಂತೆಯೇ ಜನಾಂಗದ ಇತಿಹಾಸವು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ವಯೋಜನೆ ಕೈಕೊಂಡರೂ, ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯವೆಲ್ಲ ಆ ಯೋಜನೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಮೇಧಾವಿ-ತನದಿಂದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದರೂ, ವತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನಾಕ್ರಮವು ಅವುಗಳ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲು ಅದೇಕೋ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಚಕ್ರವು ಕುಂಬಾರನ ಬೆರಳಿಗೆ ತಿರುಗುವ ತಿಗಿರಿಯಲ್ಲ. ಅಸಂಭವನೀಯವೆಂದು ಎನಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳು, ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರಚಲಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೊಮಿಟರ್‌ನ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಣ್ಣಗಿರಲು ಇಂಬು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಯುರೋಪದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ತ್ವದ ಹೊಸದೊಂದು ದುರ್ಘಟನೆಯು ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅದರ ಸರಿಣಾಮವಾಗಿ ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳೂ ಹುಸಿಯಾದುವು.

೫ ಸ್ವಾನಿನ್ನರ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಘೋಷಣೆ

ಸ್ವೀನ್ ದೇಶದ ಒಳಯುದ್ಧವೇ ಆ ದುರ್ಘಟನೆಯು. ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಉರುಳಿಸಲು, ಸ್ವೀನ್, ಮನೆಜಗಳವು ನಡುದಾರಿಯ ಒಡ್ಡು ಬಿಡಿಯಾಯಿತು.

ಆ ಮೊದಲು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ರಾಜಕೀಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ನೀತಿಯು ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷವು ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುವುಗಳಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ನೀತಿಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದೀಯುರೋಪದ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಡುವೆ ಒಂದು ವೇಳು ಉಂಟಾಯಿತು.

ಎಲೈ ರಾಜಕೀಯ

what are
ಸುದರ್ಶನ
ಸರಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು
ಬರೆದವರು: - 'ಆನಂದಕಂದ'

ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಲ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಲ ಓದಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆನಿಸಿದ ಅನುಭವವನ್ನು, ಹಲವು ಜನ ವಾಚಕರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಕಥಾರಚನೆ, ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಇವುಗಳ ಹೊಸತನದ ಮೂಲಕ, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನ ವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬೆಲೆ ೧ ೦-೦

ಜೇಕಾದವರು 'ಜಯಂತಿ' ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಸ್ವೀನಿನಲ್ಲಿ ಲೋಕತತ್ವದ ಸರಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನಿತ್ತಿತ್ತು. ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯಂತೆ ಸರಕಾರವು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇವೆರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸರಕಾರಗಳ ನೀತಿ-ನೀತಿಗಳು ಒಂದೇ ಬಗೆಯವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವೆರಡರ ಸಹಕಾರವು ಕೂಡಿಬರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಹಿತಕರವಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯ ವಿಜಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಂತಹ ಸಹಕಾರವು, ಒಂದು ಭದ್ರವಾದ ಬಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಸಂಭವಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದೆಡೆಗೆ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ವ್ಯೂಹರಚನೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಬಿಡದೆ ನಡೆಸಿದ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಡಕು-ತೊಡಕೂ ಬರಕೂಡದೆಂದು ಹಾರಯಿಸುತ್ತ ಸೋವಿಯೆಟರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅತ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘದ ಮುಖಾಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸತ್ತೆಯು, ಸ್ವೀನಿನ ಯಾದವೀಯುದ್ಧವನ್ನು ಕುರಿತು ತಾಟಸ್ಥ್ಯದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಶಾಳಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಸ್ವೀನಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನ ಲೋಕಸತ್ತೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅದರ ರಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಜನಹಿತದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿ, ಕುಗ್ಗಿಸಿ, ಲೋಕತತ್ವವನ್ನೇ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಭವ್ಯವರ್ಗದವರು ಒಳಸಂಚು ಮಾಡಿ ಬಂದು ಹೊಡಿದರು.

ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನಹಿತಚಿಂತಕರೂ ಲೋಕಸತ್ತೆಯ ಉತ್ತೇಜಕರೂ ಒಂದಾಗಿ, ಸ್ವೀನಿನ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಲೋಕಪಕ್ಷದ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರ ಮಾಡಲೂ ಧಾವಿಸುವುದು ತೀರ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಲೋಕ-

ಸತ್ವಿಯ ತಂತ್ರದ ಮಾತರಲಿ; ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸರಕಾರಗಳ ಸಹಕಾರದ ರೀತಿಯಿಂದಾದರೂ, ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸರಕಾರಗಳು ಸ್ವೇನಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸರಕಾರದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಕುರಿತು ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘವು ತೀರ ವಿರುದ್ಧ ಧೋರಣ ತಾಳಿತು. ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಳಜಗಳದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನವರು ಕೈಹಾಕುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಭಾವಿತತನದ ನೆನಪು ಹೊಡಿ, ಸ್ವೇನನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘವು, ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ತಾಟಸ್ಥ್ಯದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸದ ಲೋಕ-ತಂತ್ರದ ಸತ್ವಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ತನ್ನ ಬದಿಗೆ ಒಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು.

ಫ್ರಾನ್ಸದಲ್ಲಿಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ವಕ್ತವು ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರವನ್ನು ತಾಟಸ್ಥ್ಯ-ಧೋರಣೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಯಶಸ್ಸು ಸುಳುವೆಂದರೆ, ಫ್ರಾನ್ಸದ ಲೋಕರಂಗದ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಡಕು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಆದೇ ಮೇರೆಗೆ, ಇಂತಹ ತಾಟಸ್ಥ್ಯ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಿಟನ್ನರನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ರಸಿಯಾಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಸ್ಥಾನ ಬಲವಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಘದ ನಿರ್ಣಯ-ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಗೊನೆಗೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ನೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಗೆ ವಿಫಲತನವಾಯಿತು.

ಏಕೆಂದರೆ, ಸಂಘದ ಧೋರಣೆಗೆ ಒಪ್ಪದಿರುವುದೆಂದರೆ ತಮ ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸಂಘದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಬಗೆಯ ಪೇಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಲೋಕರಂಗದ ನೀತಿಯು ಹುಸಿಯಾಯಿತು. ಲೋಕರಂಗಗಳ ಸಂಘಟನೆಯು ಕುಸಿದು ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಹೊಸನೀತಿಯ ಅಪಯಶಸ್ಸು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಇತಿಹಾಸದ ದೂರದ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ತಡೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವದ ಉದಯ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಭರದಿಂದ ಪಲ್ಲಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಧೋರಣೆಯ ಮಾರ್ಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಂಚು ತಪ್ಪಿದಂತಾಯಿತೇ ಹೊರತು, ಹೋರಾಟವೇ ತಡೆದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ-ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂತವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಂತವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಅದರ ತಳದ ತತ್ವದ ಅಂತವೂ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. 'ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವರೂಪವು ಹೇಗಿರಬೇಕು?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರದ ಮೇಲೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಉತ್ತರವು, ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿತ್ತು.

'ಸಾಮ್ಯವಾದವು ನಿಯರ್ಗತದ ವಸ್ತುವಲ್ಲ! ರಸಿಯಾದಿಂದ ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ತಯಾರಿಸಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಸರಕಲ್ಲ!' ಎಂದು ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಸಾರಿದರು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಈ ಘೋಷಣೆಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ

ಮಹತ್ವವಿದೆ. 'ಸಾಮ್ಯವಾದವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ; ಅದರ ಪ್ರಸಾರವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗಿದೆ! ಎಂದು ಈ ಘೋಷಣೆಯ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಈ ಘೋಷಣೆಯಿಂದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಪ್ರಚಾರ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವೇ ಸಾಮ್ಯವಾದವನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವು ಬೆಳೆದಂತೆ, ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಆಶೋಕ ಸಮ್ರಾಟನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಮಗಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಸಾಮ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೇ ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಘೋಷಣೆಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ, ಬರಿ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ತತ್ವವು ಈ ಘೋಷಣೆಯ ಹಿಂದಿತ್ತು.

ಆದೇನೆಂದರೆ: ಸಾಮ್ಯವಾದವು ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ; ಎಂದರೆ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಬರಲೇ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಕ್ರಮಸೂಚನೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರಾಜಕೀಯ ನೈವೇದ್ಯದ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಯದು! ಕಾಲದ ಮರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಬ್ಬುವ ಬಾಳಿನ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿದಲೇಬೇಕಾದ ಹೂ ಆದು. ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಮೇಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ಸಾಮ್ಯವಾದವು ಒಂದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬರಬೇಕಾದ ಮಟ್ಟ—ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಏರಬೇಕಾದ ಘಟ್ಟವೆಂದಮೇಲೆ, ಆ ವಾದವನ್ನು ಒಲ್ಲದ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಮ್ಯವಾದವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಯು ಹಿರಿದಾದ ಆಶೆಗೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ತತ್ವ-ತಂತ್ರಗಳು ಕ್ರಮಪ್ರವಣಾಗುವುವೆಂದ ಮೇಲೆ, ಒದಗಲೇ ಬೇಕಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ, ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಲ್ಲಿದೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮವು ಒಂದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಮಾಜರಚನೆಯ ಕುರಿತು ಮಾಡುವ ಪ್ರಗತಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆ ದೇಶದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಅದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ—ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು, ದೇಶದೇಶಗಳ ಕ್ರಮಜೀವನರಂಗದ ರಾಜಕಾರಣದ ಸೂತ್ರಚಾಲನವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯ-

ವಾದಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ನಡೆಯಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಎಂದು ಒಳಿತಲ್ಲ, ಪರಿಣಾಮ ಸಲ್ಲಿ ಕೆಡುಕೇ ಸರಿ - ಎಂದು ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವೇನು?

ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿನ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ, ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಮಾಜರಚನೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರೆಂಬ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೂ ಅನುಕರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ನಿಜ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹೊಸ ತತ್ವ-ತಂತ್ರಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ-ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಒಯ್ದು ಕಾಣಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು, ಮಕ್ಕಳ ದೇಶದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಮತಪ್ರವರ್ತಕರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರನ್ನಾಗಿಯೂ ಗುರುಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿಯೂ ನೋಡುವುದು ಸಹಜ.

ರಸಿಯಾದ ನಾಯಕರೊಡನೆ, ನೀತಿಯೊಡನೆ, ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ನೇರವಾದ ನಿರುತ್ತರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಇಂಗಿತ ಅಂಕಿತವನ್ನೆ ಮಲಂಬಿಸಿ, ಇತರ ದೇಶದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ವರ್ಗಗಳು ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುವುದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪಥ್ಯವಾದ ಘೋರಣಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಸಾಮ್ಯವಾದವು ನಿಯೋಜಿತದ ವಸ್ತುವಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಘೋಷಿಸಿದರು, ಈ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮರಣವಿತ್ತು.

೩. ಅರಿಯದಂತೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ

ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇನ್ನೂ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದರ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಆಂದೋಲನದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ನೀತಿಯು ಇನ್ನೂ ನಡೆದಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಘೋಷಣೆಯ ತತ್ವಕ್ಕೆ ತೀರ ವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತತ್ವತಃ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅದರೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಭೇದವು ಬರೀ ಉಪಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ವಸ್ತುತಃ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಬಹಳೇ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಯಾವುದೋ ಆಚಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆಂಬಿಚಾರದಿಂದ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಬಹಳ ಬಿಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೂಲಕ, ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಘೋರಣೆ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ವಿಸಂಗತಿಯು ಅಷ್ಟೊಂದು ತೀವ್ರವೆನಿಸಿತು.

ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಕಚೇರಿಯು, ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೈನ್ಯದ ಸನ್ನಿಧಿ ಕೇಂದ್ರದಂತಾಯಿತ್ತು. ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಜಾಗತಿಕ ವರ್ಗಕಲಹದ ಸೂತ್ರ ಚಾಲಕರ ಮೇಲಧಿಕಾರದ ಮಂಡಳಿಯಾಯಿತು. ಈ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೈನ್ಯವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿತ್ತು. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಸುಮಾರು ೬೦ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳು, ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸ್ಥಾನಿಕ ಪಡೆಗಳಂತೆ ಇದ್ದವು. ಆದರೂ ಅದೇ ರೀತಿ

ಯಲ್ಲಿ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷವೂ ಈ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಿಗೆ ಅದು ಬದ್ಧವಾಗಿತ್ತು; ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಅದು ಹೊಣೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮೇಲಾಗಿ, ತೀರ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಶಕ್ತಿಯಾದುದರಿಂದಲೂ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷವೇ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಪಕ್ಷದ ಆಪ್ತಕ್ಕೆ, ಒಪ್ಪಿಗೆಗಳ ಹೊರತು ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಯಾವ ಘೋಷಣೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಘೋರಣೆಯನ್ನೂ ನಡೆಯಿಸುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವನ್ನೇ ಈ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಸಾರಿದ ಸರಕಾರದ ಹೊಸ ಘೋರಣೆಯು, ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾನ್ಯವಿತ್ತು. ಆ ಪಕ್ಷದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದೇ ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು, 'ಸಾಮ್ಯವಾದವು ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಸರಕಲ್ಲ!' ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದರು.

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಪೇಚು ಉಂಟಾಯಿತು: ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲವಾದರೂ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪರಮಂಚನೆಯ ಅಪಮಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂತಾಯಿತು. ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಮುಖಾಂತರ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಅದರ ನೀತಿಯೂ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಮುಖಾಂತರ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅದರ ನೀತಿಯೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಅದುದರಿಂದ ಆ ಪಕ್ಷದ ನಡತೆಯು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಕಪಟಾಚಾರಣೆಯ ಆರೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಅನರ್ಥಕರವಾದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಸರಿ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಹೋದರೂ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಅದರ ಇರುವಿಕೆಯು ಈಗ ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾಗಿತ್ತು.... ಇಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲ, ನಿರುಪದ್ರವಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆರಂಭವಾಗಿದೆ!

ಬೇಗ ಚಂದಾದಾರರಾಗೊ!!

ವಿಜಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ

ಸಂಪಾದಕರು: ಪ್ಯಾಟಿ ಶಾಸುರಾಯರು
ಮರುವಕ್ಕೆ ೫೦೦ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ೨ ಪುಸ್ತಕಗಳು
ವಾ. ಚಂದಾ ಅ. ವ. ಸೇರಿ ರಜಿಸ್ಟ್ರರದಿಂದ ೪-೦-೦ ರೂ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ೧-೮-೦

ಮೊದಲನೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊರಟಿದೆ.

ದಾಸರ ಹುಡುಗೆ

ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು.

ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ. ಟೇಂಗ್ ಗೋವಿಂದರಾಯರು

ಈಗಲೇ ಚಂದಾದಾರರಾಗೊ!

ವಿಳಾಸ: ಕಥಾಕುಂಜ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ಬೆಳಗಾವಿ

ರಸಿಯಾದಿಂದ ಕಲಿಯತೊಡಗಿದರು. ಈ ಅನುಯಾಯಿತನವು ಮಿತಿಮಾರಿ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ನಾಲ್ಕನೇ ನಾಡದ ಮೂಲತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಏಕಾಸನನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬದಲು—ಎಲ್ಲ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಮೊರೆ ನುಕ್ಕಾದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವಂತೆ—ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದಿಗಳು ಮಾಸ್ಕೋದ ಕಡೆಗೆ—ತಮ್ಮ ಬದುಕು-ಬೆಳಕುಗಾಗಿ—ದಿಟ್ಟು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದರು.

ಇಂತಹ ಅಂಧ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪ್ರಚಾರದ ಅಪರಾಧದ ಕೆಲವು ಅಂಶ ರಸಿಯನ್ನರ ಮೆಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ರಸಿಯನ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ನಾಯಕರು ಹೇತುಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ, ಇತರ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳ ನಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಬಾಡ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನೂ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಡುವಂತಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣ, ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಕಾಶ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವೆರಡೂ, ಇತರ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಧಿರಗೊಳಿಸಿ, ರಾಜಕೀಯ ಅಸಹಾಯತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳಾದುವು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಂತ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ತೂಕ ತಪ್ಪಿದ, ತನಗೆ ತಾನೇ ತೊಡಕಾದ ಕೊಮಿಂಟರ್ನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ರಸಿಯನ್ನರೇ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಇದಕ್ಕೇನೆನ್ನ ಬೇಕು ? ಆ ?
ಪೆಸರು — ' ನಿ ರಾ ಹಾ ರ ' ಆ ದೆರೆ
ಅವೆಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೆ ' ಅನ್ನು 'ವಾಗಿದೆ ಅದು!
ಶ್ರೀರಂಗರ
' ನಿ ರಾ ಹಾ ರ '
ಬಹುಜನರಿಗೆ ರಸಾನ್ನು!
ಬೇಕಾದವರು ಬೇಗನೆ ಬೇಡಬೇಕು.
ಸೀದಾ ಪದ್ಧತಿಯ ದಿನಗಳು— ತಡೆದರೆ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!
ಸಿಕ್ಕುವಾಗಲೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಲೇಸು!
ರಂಗ-ಮಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ
C/o ' ಜಯಂತಿ ' ಧಾರವಾಡ

ಒಲವಿನ ಬಳ್ಳಿ

ಶ್ರೀ. 'ಭಾರತೀಸುತ' ಕೊಡಗು

(ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕತೆ)

ಬಲವಂತದ ಮದುವೆ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಒಲವನ್ನು
ಬದಗಿಸಬಲ್ಲದೆ? ಆ ಒಲವನ್ನು ಕಾಣದು
ದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ನೀಲು ಕಳವಳಗೊಂಡಳು.
ಅದು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂದೊಡನೆಯೆ ಸಿರಿತನವನ್ನು
ಬದ್ದು, ಬಣತನವನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಳು!

ಅವನು ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಬ್ಬಲಿ. ಒಬ್ಬಳೇ
ಅಕ್ಕ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅಕ್ಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಅವನು—ಎಂದರೆ ಮಾದ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಭಾನನಿಗೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹೊಲವಿತ್ತು; ಆ ಹೊಲದಿಂದ
ಆ ಪುಟ್ಟ ಸಂಸಾರದ ಉಪಜೀವನವು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಊರವರ ತುರು-
ಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದು ಮಾದನ ಕೆಲಸ. ಈ ಕಸಬಿನಿಂದ ಮಾದ
ನಿಗೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿಂಟು ರೂಪಾಯಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ತನ್ನ
ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾದ ಭಾನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅತನು
ಮಾದನಿಗೆ ಅನ್ನ-ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಈಡುುತ್ತಿದ್ದ; ಎಲೆ-ಆಡಿಕೆ-ಬೀಡಿಕೆ
ಗೊಂದು ಹಲವು ಹುಡುಗಾಸುಗಳನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.
ಅನ್ನ-ಬಟ್ಟೆ, ಬೀಡು, ವಿಳೈದೆಲೆ ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ
ಗಳು ಮಾದನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಬೇರೆ ಬಯಕೆ-ಹಂಬಲಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾನನು
ಈಯುವ ಅನ್ನ-ಬಟ್ಟೆ, ಬೀಡು, ವಿಳೈದೆಲೆಗಳಿಂದ ಅವನು ಸಂತೃಪ್ತಿ
ಯನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೂಡಣದ ಬಾಣಲ್ಲಿ ನೇಸರು ನಾಲ್ಕು ಮಾರು ಏರುವ ಮುನ್ನು
ಮಾದ, ಮಂದಿಯ ಹಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ತುರುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೀಡಿಗೆ ತರು-
ತ್ತಿದ್ದ; ಅವುಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹುಲ್ಲು ಗಾವಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.
ಅಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯ ಬಿಟ್ಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಳಲಿನಿಂದ ಇನ್ನಿ-
ಛನಿಯನ್ನು ನುಡಿಸುವುದು ಅವನ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೊಳಲಿನಿಂದ
ಹೊರಟ ಸವಿಸರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಜೀವವು ನಲಿವನ್ನು ಪಡೆಯು-
ತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹಲವು ಸಲ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯ
ಗೊಡುಗಳನ್ನು ಅವನು ಅರಸುತ್ತಲಿದ್ದ; ಅಲ್ಲಿರುವ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು
ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇತರ ದನಕಾಯುವ ಬಾಲರೊಡನೆ ಲಗ್ಗೆಜೆಂಡು,
ಟೆಣ್ಣೆ-ಕೋಲುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಪರಿಯ ಆಟ-ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ
ಅವನ ಜೀವವು ನಲಿವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಸೂರ್ಯನು ನಡುನೆತ್ತಿಗೆ ಬರಲು ತುರುಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಗೆ
ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಮಾದನ ಕೆಲಸ. ದನಗಳು ಹೊಳೆಯ

ಸವಿನೀರನ್ನು ಕುಟಿ ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಅವು
ಹೊಳೆದೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಮರದ ನೆರಳನ್ನು ಅಶ್ವಯುಸುತ್ತಿದ್ದವು;
ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾದ ಇತರ ದನಕಾ-
ಯುವ ಹುಡುಗರೊಡನೆ ತನ್ನ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ.
ಎಲ್ಲರೂ ಆಳವಾದ ಹೊಳೆಗೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು; ಅಲ್ಲಿ ಮನದಡಿಯ
ಈಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀರಲ್ಲಿ ಅಡಿ ಅವರ ಕೈಕಾಲುಗಳು ದಣಿಯಲು
ಅವರು ಹೊಳೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು; ತಮ್ಮ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆ
ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಮನೆಗೆಂದ ತಂದ ಬುತ್ತಿಗಳನ್ನು
ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವುಗಳನ್ನುಂಡು ತಮ್ಮ ಹಸಿವನ್ನು ಇಲ್ಲದಾಗಿಸು-
ತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾದನೂ ಅಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ. ಉಂಡ
ಅನ್ನವು ಮಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅಗಳುಗಳನ್ನು
ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಅರಳುತ್ತಿದ್ದವು; ಮಾನುಗಳು ಅನ್ನದಗಳುಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಹರುಷವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಬುತ್ತಿಯ ಊಟವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ತುರುಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲು-
ಗಾವಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು ಅವನ ಕೆಲಸ. ಅಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಲಗ್ಗೆಜೆಂಡು, ಟೆಣ್ಣೆ
ಕೋಲುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೊತ್ತು ಪಡುವಣದ ಬಾಣೆಗೆ
ತಲುಪಲು, ಮಾದ ದನಗಳನ್ನು ಊರಿಗೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ;
ಮಂದಿಯ ಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು
ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರುವಾಗ ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಲೆಯ ವಕ್ಕ
ದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತುಸುಹೊತ್ತು ಕೊಳಲು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅಕ್ಕನ
ಹುಡುಗ ಕೆಂಜನ ಸಂಗಡ ಅಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಯವನ್ನು ವೆಚ್ಚ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ಅವನ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳು.

+ + + +

ಆ ದಿನ ಮಾದ ದನಗಳನ್ನು ಅಲದ ಮರದ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು
ಬುತ್ತಿಯುಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಊಟವು ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಮಿಕ್ಕಿದ
ಎರಡು ತುತ್ತುಗಳನ್ನು ಅವನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನುಗಳಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊ-
ಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವು ಅನ್ನದಗಳುಗಳನ್ನು ನುಗ್ಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಲಿವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ 'ಅಯ್ಯೋ!' ಎಂಬ
ಅಳುತ್ತಲಿಯು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಬಂದು, ಮಾದನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು
ಸೇರಿತು. ಕೂಡಲೆ ಸ್ವರವು ಬಂದೆಡೆಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದ.
ಹೊಳೆದೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಅಳುತ್ತಲಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದ. ಅವಳು ನೀರ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದಳು.
'ನನ್ನ ಕೈಯ ಕಡಗವು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು' ಎಂಬ ನುಡಿಗಳು ಅವಳ
ತುಟೆಗಳನ್ನು ಬಿರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾದ ತನ್ನ ಕೈ ಬಾಯಿ-
ಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಅವಳದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋದ. ಅಳುತ್ತಲಿರುವ
ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವಳ ಪ್ರಾಯವು ಹದಿನೆಂಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು.
ಎಣ್ಣೆ ಗೆಂಪಿನ ಮೊಗ; ಅಗಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಾಂತಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು
ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲುವು ನೆಲೆಸಿದ್ದಿತು.
ಮಾದ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ: 'ನೀನು ಅಳುತ್ತಿರುವುದೇಕೆ?'

‘ನೋಡು....ನನ್ನ ಕೈಗಡಗವು ತುಸು ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಒಗೆಯುವಾಗ ಅದು ಜಾರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಅಲ್ಲಿ—ಅಳವಾದಲ್ಲಿ—ಬಿದ್ದಿದೆ. ನನ್ನಿಂದ ತೆಗೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ!’
 ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯಿಂದ, ತೊಯ್ದಿರುವ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು: ‘ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬೋದರೆ ಅತ್ತೆ ಬೈಯುವರು!’

‘ನೀನು ಅಳಬೇಡ’ ಕನಿಕರದ ಸ್ವರವು ಮಾದನ ಕೊರಳಿಂದ ಹೊರಟಿತು. (ನಾನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕಡಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ) ಎಂದು ಮಾದ ತನ್ನ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ. ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದಡೆಗೆ ನೆಗೆದುಬಿಟ್ಟ. ಮಾದ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ತೆರೆದ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚದೆ, ಅವನು ಮುಳುಗಿದೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಆದರೆ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದ: ‘ನೀನು ಅಳಬೇಡ’ ಪುನಃ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ!’ ಅವನು ಉಸಿರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮುಳುಗಿದ; ಅವಳು ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳು ಕಳೆದುವು. ಈ ಸಲ ಮಾದ ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೈಯ ಕಡಗವಿದ್ದಿತು. ಅವನು ಈಜಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಕಡಗವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಕಳೆದುಹೋದ-ಕಡಗವು ಮರಳಿದೊರಕಲು, ಅವಳ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಸಂತಸವು ಕಳೆಯಾಡಿತು.

‘ಕಡಗವೇನೋ ದೊರೆಯಿತು....’ ತನ್ನ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾದ ಕೇಳಿದ: ‘ನೀನಾರ ಮನೆಯವಳು?’

‘ನಾನು ಸಿದ್ಧೇಗೌಡರ ಮನೆಯವಳು!’ ನಗೆಯಲರೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅರಳಿತು. ‘ನನ್ನನ್ನು ನೀಲು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೀನಾರ ಮನೆಯವನು?’

‘ನಾನು ಲಿಂಗಣ್ಣನ ಭಾವ. ಅತನ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಗವ್ವ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ. ಅವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾದ. ಸಿದ್ಧೇಗೌಡನು ಒಬ್ಬ ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದಿದ್ದಾನಂತೆ!’

‘ಅಹುದು’ ನೀಲು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು: ‘ಅವನು ಹೊಸದಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದ ಹೆಂಡತಿಯೇ ನಾನು!’

ಮಾದ ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚದೆ ನೀಲುವನ್ನೇ ನೋಡಿದ; ತನಗೊಬ್ಬಾಕೆ ಮಡದಿಯಿದ್ದರೂ ಸಿದ್ಧೇಗೌಡನು, ಹತ್ತಿಂಟು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ, ಒಂದು ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಕರೆದು ತಂದಿರುವನೆಂದು ಮಾದ ಕೇಳಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯದವಳೆಂಬುದು ನೆನಪಿರಲಿಲ್ಲ.

‘ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಮಾದ!’ ನೀಲು ನುಡಿದಳು: ‘ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು; ತಡವಾದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡುವಳು!’

‘ಆದರೆ ನೋಡು, ನೀನು ಹೊಳೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಮರೆಯಬೇಡ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯ ಹೊಳೆದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ!’

‘ಇಲ್ಲ, ನೀನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾನಂತು ಮರೆಯಲಿ?’

ನೀಲು ತಾನು ಒಗೆದ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು; ಮಾದನ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಇನಿನೋಟವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ, ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ಅವಳು ಕಣ್ಣಾರಿಯಾಗುವ ತನಕ ಮಾದನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವಳ ಮೇಲೆಯೇ ನೆಲಸಿದ್ದವು.

+ + + +

ಅಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಮಾದ ತುರುಗಳನ್ನು ಅವರವರ ದಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡ. ಒಲೆಯ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಕೊಳಲನ್ನು ನುಡಿಸತೊಡಗಿದ. ಕೊಳಲಿನಿಂದ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸವರಿಸಿತು. ಕೊಳಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಮೃದುವಾದದಲ್ಲಿ ಅವನದೆಯ ಸವಿಭಾವಗಳು ಬೆರೆತಿದ್ದವು. ನಾದದ ಮೃದುತರಂಗಗಳನ್ನೇರಿ ಅವನ ಜೀವವು ನಲಿವುಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಈಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೂಳು ಬೆದಿತು. ಭಾವನೋಡನೆ ಅವನು ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕನ ಹುಡುಗನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಟವಾಡಿದ. ಹಸುಳೆಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದ ನಗೆಯಲರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ. ಕಂದನ ಹರುಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನದೆಯು ಹಗ್ಗಿತು.

ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಾದ ಪವಡಿಸಿದ. ನಿತ್ಯದ ರೂಢಿಯಂತೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಗನೆ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಹು ಸಮಯದನಕ ಅವನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದ. ಆ ದಿನದ ಸಂಭವಗಳು ಅವನ ಸ್ಮೃತಿಪಥವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುವು; ತಮ್ಮ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಹೀಲಿಗಳನ್ನು ಗಲಿಸಿದುವು. ಅಂದಿನ ಸಂಭವಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವ ದರಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಯಿತು ಅವನ ಚಿತ್ತ.

ಸಿದ್ಧೇಗೌಡನ ಹೆಣ್ಣು ನೀಲು, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದಳು ಮಾದ ಅವಳ ತೆಳ್ಳಗಿನ ಮೈ, ಉದ್ದನ್ನು ಮೋರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ. ಕಾಂತಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದುವು. ಇತರ ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಎರವಾದ ಶಾಂತತೆ-ಸುಪ್ರಸನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಅವಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ದಾಯಿತು. ಅವಳ ಆಕೃತಿಯು ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಿವಿಧ ಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು; ಅದು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆದು ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಯವಾಯಿತು.

+ + + +

ಮರುದಿನ ಮಾದ, ತಾನು ತಂದ ಸೀಬೆ(ಪೇರಲ)ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಯ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸವಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ. ತುರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹೊಳೆಯ ಸವನೀರನ್ನು ಕುಟುತಿದ್ದವು; ಕೆಲವು ಅರ

ಜಯಂ

ಮರದ ನೆರಳನ್ನು ಅತ್ತೆಯಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಣವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸು ತಿದ್ದುವು. ಮಾದನ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸೀಬೆಹಣ್ಣುಗಳಿದ್ದುವು. ಒಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವನು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಡೆಯೊಂದಾಗಿ ಕಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಣ್ಣು ಸವಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಮತ್ತೆ ಕೈ ಬೇರೊಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು; ಅವನ ನಾಲಗೆಯು ಅದರ ರುಚಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ನೀರಿಗೊಂದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿಗೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ನೀಲು ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾದನದ್ದೆಡೆಗೆ ಚಲಿಸಿದುವು. 'ಮಾದ, ಅಲ್ಲೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವಳ ಕಂಠದಿಂದ ಬಂದಿತು. ಮಾದ ಅರ್ಧತಿಂದ ಸೀಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಮೋರೆಯನ್ನು ಅವಳೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದ: 'ಎನೂ ಇಲ್ಲ, ನೀನು ನೀರಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ನಾನು ಇದಿರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಕಳತ ಕೆಲವು ಸೀಬೆ ಹಣ್ಣುಗಳು ದೊರೆತುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇತ್ತ ಬಾ; ನಿನಗೂ ಕೊಡುವೆನು!'

ನೀಲು ಬಂದಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಳೆದೊಡೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಮಾದನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ಮಾದ ತನ್ನ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕಾರು ತನಿವಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ತೆಗೆದ. ಅವನ್ನು ನೀಲುವಿನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದುದಾಯಿತು. ನೀಲು ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದಳು; ನಾಲಗೆಯು ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ನೋಡಿತು. ಹಣ್ಣು ರುಚಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಅರ್ಧ ತಿಂದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅವಳು ಉಸುರಿದಳು: 'ಹಣ್ಣು ಬಹಳ ಸವಿಯಾಗಿದೆ; ಇಷ್ಟು ರುಚಿಯುಳ್ಳ ಹಣ್ಣನ್ನು ಈ ತನಕ ತಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ!'

'ನೋಡು, ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳ ಪೈಕಿ ನಾಲ್ಕಾರನ್ನು ಅರಿಸಿ ತೆಗೆದು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀಲು, ನೀನು ತುಂಬಾ ದೀಪರದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ?'

'ಬೇಸರು-ಚಿಂತೆಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರನ್ನಾವು ಮೂ ಇಲ್ಲ ನನಗೆ' ನೀಲುವಿನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಂತೆಯ ಕಿರುಮೋಡವೊಂದು ಸುಳಿದುದನ್ನು ಮಾದ ನೋಡಿದ. ಅವಳ ನುಡಿಗಳು ಮುಂದುವರಿದುವು: 'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆಯ ಕಾಟ, ಸವತಿಯ ರೋಷ ಇವು ನನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ನನಗೆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ ಮಾದ; ಕಣ್ಣೀರಿಂದ ಮೋರೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯದ ದಿನಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ!'

'ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಗೌಡನಿಗೆ ಮೊದಲಿನೊಬ್ಬಾಕೆಯಿರುವಳೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಕಡೆ ಏಕೆ ಕೊಟ್ಟರು?'

'ನನ್ನ ತಂದೆ ಬಡವ!' ನೀಲು ಮಾನ್ಯಪಡಿದಳು: 'ಅವನು ಗೌಡನಿಂದ ಏನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದ. ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಕುಟುಂಬದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಗೌಡನ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಆತನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಗೌಡನಲ್ಲಿ ಮೊಳೆ ತಿತ್ತು. ಅವನು ತಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅರಸತೊಡಗಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೆಳೆಸಿದುವು. ಮಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ!'

'ಮುಂದೇನಾಯಿತು?' ನೀಲುವಿನ ಮೋರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಮಾದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

'ನಾನು ಗೌಡನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಾಕೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಡಲು ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು ಇಷ್ಟ ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗೌಡ 'ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸಾಲ ತೀರಿಸು' ಎಂಬ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ. ಗೌಡನ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿ ಸುವೆನೆಂಬ ಗೌಡನ ಬೆದರಿಕೆ ಬಲವಾಯಿತು. ಗೌಡನು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಇವರೆಲ್ಲ ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದುದರಿಂದ ತಂದೆ ಗೌಡನಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದ. ನನ್ನನ್ನು ಗೌಡನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟುದಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಗೌಡನ ಮನೆಯವಳಾದೆ.

'ಗೌಡನಿಗೆನು ಕಡಿಮೆ?' ಮಾದಣ್ಣ ಉಸುರಿದ: 'ಆತ ಹಣಗಾರ; ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿವೆ. ಸವತಿಯೊಬ್ಬಳಿರುವಳೆಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರನ್ನಾವ ಅಡಚಣೆ ನಿನಗಿದೆ? ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಾಳು ಅಂದವಾಗಿ ಸಾಗಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ಎಣಿಕೆ!'

'ಗೌಡ ಹಣಗಾರ; ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳೊಡೆಯನೆಂಬುದು ನಿಜ! ಆದರೆ ಮಾದಣ್ಣ, ಹೊಲ-ಗದ್ದೆ, ಹಣ ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬದುಕು ಅಂದವಾಗುವುದೇ?'

ಮಾದ ನೀಲುವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಾರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯು, ಗೌಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಜೀವವು ಸುಖ-ಸಂತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಅರುಹಿತು. ಅವಳ ಬಾಳು ಗೊಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಿಣಿಯ ಬದುಕೆಂಬ ಊಹೆಯು ಅವನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿಸಿತು.

'ನಾನು ಒಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಮಾದ!' ತನ್ನ ಕೊಡವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ನೀಲು ಹೆಜ್ಜೆಯೊಂದನ್ನು ಇರಿಸಿದಳು: 'ಒಂದು ಬಂದಿಗೆ ನೀರು ತರಲು ಇಷ್ಟು ತಡವಾಯಿದೆಯೆಂದು ಅತ್ತೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಬಹುದು!'

'ನಿನ್ನನ್ನು ಈಸು ಮೇಲೆ ತಡೆದವನು ನಾನು! ನಾಳೆ ನೀರಿಗೆ ಬರುವಾಗ, ನನ್ನೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಮರೆಯಬೇಡ! ನಾನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುವೆ!'

'ಹೂಂ! ನಿನ್ನಂತೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹ-ಮರುಕಗಳೊಡನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಮಾದ!'

+ + + +

ದಿನಗಳು ಹಲವು ಉರುಳಿದುವು. ಒಂದು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶವು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಂಕದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಎಡೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದೆಂದು ಮಾದ ಅಂದು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀಲುವಿನ ಸಂಚಯ, ಅವಳ ಗೆಳೆತನ ಇವು ಒಂದು ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರೇರಿಸುವುದೆಂದು ಮಾದನಿಗೆ ಅಂದು ಅರಿವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಒಲವು ಅಪಾರವಾದುದು- ಸಮಾಜವು ನೀರೆರೆದು ಬೆಳೆಸಿದ ಸನ್ಮಾರ್ಗಬೋಧ, ಧರ್ಮ,

ನೀತಿಗಳು, ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಹೊರಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವ ನಿಸರ್ಗಚೇತನದ ಮಹಾಪೂರವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರವು. ಈ ಮಹಾಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಅಕ್ರಮಿತೆಯಿಂದ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ ಸದಾಚಾರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುವು.

ಮಾದನು ಆಲೋಚಿಸದ, - ಅವನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯದ - ಒಂದು ಹೊಸರಂಗಕ್ಕೆ ನೀಲುವಿನ ಪರಿಚಯ - ಗೆಳೆತನಗಳು ಕರೆದೊಯ್ಯುವು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಜೀವ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವದ ನೋವು-ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅರಿತಾಗ ತೋರುವ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಗೌಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಲುವಿಗೆ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಅರಿತದ್ದು; ಅವಳೆದೆಯ ಬೇಗುದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಇನಿಮಡಿಗಳಿಂದ ಅವಳ ಮನದೊರೆಯನ್ನು ಅರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹವು ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಸ್ನೇಹದ ಬಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ನೀಲುವಿಗೆ ಮಾದನು ಅಪ್ಪನೆನಿಸಿದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಒಡೆದಳೆಂದು ಅತ್ತೆ ಬೈದಾಗ, ಸವತಿ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಕೊಟ್ಟಾಗ, ತನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದಾತನ ನುಡಿ-ನಡೆಗಳಿಂದ ಮನನೊಂದಾಗ, - ಅವಳು ಬಿದಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೊಳೆಯ ದುಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅಲ್ಲಿ - ತುರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾದನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅವನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮನದೊರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾದ ಅವಳ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಅಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಮೆಲುಕನಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಿದುವಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಇನಿವಾತುಗಳು ನೀಲುವಿನ ಎದೆಯ ಉರಿಯನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು; ಅವಳ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂತಸವನ್ನು ಈಡುಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವಳೆದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಲಿವಿನಲೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು.

ನೀಲುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಗೌಡನು ವ್ಯವಹಾರ. ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳ ಒಡೆಯ; ಹಣ-ಕಾಸುಗಳ ಲೇವಾದೇವಿ ನಡೆಯಿಸುವ ಸಾಹುಕಾರ. ಅವನು ನೀಲುವನೆದೆಯ ಒಲವು-ಬಯಕೆಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಹವಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಗಲೆಲ್ಲ ಹಣ-ಕಾಸುಗಳನ್ನು ಗಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನ ವೇಳೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಂಜೆಯಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವುದು, ಶುಶ್ರೂಷಿಸುವುದು ಅವನ ಮಡದಿಯರಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ. ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಮಡದಿಯರನ್ನು ಅವನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರೆದೆಯ ಆತಿ-ಅಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಚಿಲುಪು-ನಲಿವುಗಳ ನಿತ್ಯ ಅವರೆದೆಯ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹನ ಸಹವಾಸವು ನೀಲುವಿಗೆ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಈಡುಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಖಾಳು ಬಂಜರುನೆಲದಂತಾಗಿದ್ದಿತು.

ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಗಳನ್ನು ದೂಡುತಿರುವ ನೀಲುವಿಗೆ, ತನ್ನ ಇನಿಮಡಿಗಳಿಂದ ಅವಳ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂತಸದ ಹೂಬಿಸುವುದು ಹರಡುತ್ತಿರುವ ಮಾದನು ಅಪ್ಪನೆನಿಸಿದುದರಲ್ಲಿ ಸೋಜಿಗವಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಎದೆಯು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವನ ಇನಿವಾತುಗಳು ಈಡುಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಮಾದನ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನುಗುತ್ತಿದ್ದ ನಲಿವು, ಗೌಡನ ಬೆಲೆ-

ಯುಳ್ಳ ಒಡನೆಗಳಿಂದ ದೊರಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೌಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಸಿಕ್ಕದ ಸಂತಸವನ್ನು ಆಕೆ ಮಾದನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಸ್ನೇಹ-ಅಪ್ಪತೆಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಆವೆಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿಹವೆಂಬುದರ ಅರಿವು ನೀಲುವಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ತಿಳಿವು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಮಾದನ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆಂದು ಅವಳು ಮುಂದೆ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

+ + + +

ಅದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿ. ಚಂದಿರನು ಆಗ ತಾನೇ ಉದಯಿಸಿ ಹಾಲುಬೆಳಕನ್ನು ಇಳೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮೇದಿನಿಯು ತಿಂಗಳಿನ ಹಾಲನ್ನು ಈಟುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮರ-ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳು ಹಾಲುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ತಂಗಾಳಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಮುಂದರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು; ಜಗದ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಆಯಾಸವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮಾದ ತನ್ನ ದಿನದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದ. ತುರುಗಳನ್ನು ಮುದಿಯ ಹಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಆತನಿಗೆ ಬೇಸರವೆನಿಸಿತು. ಕೊಳಲನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ. ಊರ ದೇಗುಲದ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಅಡಿಗಳು ಮುಂದುವರಿಯತೊಡಗಿದುವು.

ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಅರಳಿಕಟ್ಟೆಯೊಂದು. ಮಾದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಸದೀರಾಣಿ ಕಾವೇರಿ, ಕಲಕಲ ಗಾನವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೆಳುದಿಂಗಳು ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಹರವ ನೀರಿಗೆ ಅಪೂರ್ವಕಾಂತಿಯನ್ನು ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ತಂಬೆಲರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದೆ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಗುಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾಪೂಜೆಯ ಘಂಟಾರವಳು ತೇಲಿಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಬಾನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಗುಮೊಗವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದಿರನು ಸುತ್ತಲೂ ಪಸರಿಸಿದ್ದ ಚಿಲುಪು ಮಾದನ ಎದೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸಿತು. ಅವನು ಕೊಳಲನ್ನು ತುಟಿಯಮೆಲರಿಸಿದ. ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಸವಿಯಾದ ಭಾವಗಳು ಕೊಳಲಿನಿಂದ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದುವು; ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುವು. ಅವನ ಜೀವವು ಗಾನದ ಸವಿಹಾಲನ್ನು ಈಟಿತು.

ಮಾದ ಕೊಳಲನ್ನು ನುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದ. 'ಮಾದ.' ಎಂಬ ಇನಿಮಡಿಯೊಂದು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು. ಕೊಳಲೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದಾಯಿತು. ಧ್ವನಿಯು ಬಂದೆಡೆಗೆ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಚಲಿಸಿದುವು. ನಾಲ್ಕು ಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗುಸು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದ. ಅವಳು ನೀಲುವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. 'ಅದಾರು, ನೀಲುವೆ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಹೊರಟಿತು.

'ಅಹುದು, ಇಲ್ಲಿನು ಮಾಡುತಿರುವೆ ಮಾದ?' ನೀಲು ಮಾದನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದಳು.

'ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಬೇಸರವಾಯಿತು, ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ! ಬೇಸರ ಕಳೆಯಲೆಂದು ಕೊಳಲು ನುಡಿಸತೊಡಗಿದುದಾಯಿತು. 'ನೀನು ಬಂದುದೇಕೆ?'

'ದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು-ಕಾಯಿ ಮಾಡಲೆಂದು ಅತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ಗುಡಿಗೆ ಕಳುಹಿದರು. ಪೂಜೆ ಮುಗಿಯುವಾಗ ಇಷ್ಟು ಸಮಯ

ನಾಯಕರು. ಈಗ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ'

‘ಅದೇಕೆ ನೀಲು, ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ನೀನು ಹೊಳೆಯ ದಂಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ!’

‘ನೋಡು, ನಾನು ನೀರಿಗೊಂದು ಹೊಳೆದಂಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತು-ಕತೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ.’ ನೀಲುವಿನ ಎದೆಯಿಂದ ಬಿಸಿಯು ಸಿರೊಂದು ಹೊರಟಿತು. ‘ಮೊನ್ನೆಯ ದಿನ ಅವರು ನನ್ನೊಡನೆ ತುಂಬಾ ಸಿಟ್ಟಾದರು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಪೆಟ್ಟುಗಳು ದೊರೆತವು. ನಾನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯ ದಂಡಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡಬೇದು ಅಣ್ಣಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ನೀರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವವಳು ನನ್ನ ಸವತಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದಿರುವುದರಿಂದ ನನಗೂ ತುಂಬಾ ಬೇಸರವೆನಿಸಿದೆ!’

ಮಾದನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಆಗ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸಸರಿ ಸಿದ್ಧ ತಿಂಗಳಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ನೀಲುವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಕೆಯ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿದವು. ಅವನ ಎದೆಯೊಳಗಿನ ಒಲವು ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಗೆ ಹರಿದುಬರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ನೀಲುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಹ ಮಾದನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದವು. ಅವನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ನುಡಿಗಳು ಹರಿದುಬರುವುವೆಂದು ಅವಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕಾವೇರಿಯ ಕಲಕಲ ಧ್ವನಿ, ಮಂದವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ತಂಗಾಳಿಯ ಮುರ್ಮುರಸ್ವನ—ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನ್ನಾವುದೂ ಅಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ನೀರವತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಮಾದನೇ ತನ್ನ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ; ಅಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ್ದ ನೀರವತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿದ. ‘ನೀಲೂ, ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!’

‘ಎನು ಮಾದ ಅದು?’

‘ನೋಡು, ನೀಲೂ, ನೀನೇನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಿಯೋ!’ ಮಾದ ಉಸುರಿದ. ಅವನ ಬಲಗೈ ನೀಲುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಸರಿಯಿತು. ಅವನು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಈ ಯತ್ನವನ್ನು ನೀಲು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ‘ನೋಡು ನೀಲು, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನೆಯದ ದಿನವಿಲ್ಲ; ಗಳಗಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನ್ನಾರಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳು ದೊರೆಯವು!’

ನೀಲು ಮಾನುರಾದಿಯಲ್ಲಿ. ಅವಳು ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಎಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೆಲವನ್ನು ನೋಡಿದವು. ಎದೆಯಿಂದ ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಹೊರಟಿತು.

“ನೀಲು, ನೀನೇಕೆ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ?” ನೀಲು ಮಾನವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾದ ಉಸುರಿದ: “ನಿನ್ನ ಒಡನಾಡುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವ ತಣಿಯುವುದು. ನನ್ನ ಎದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಿಹಿನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವವಳು ನೀನು; ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಬರಡಾಗುವುದು!”

ಜುಲೈ ೧೯೪೪

‘ನೀಜ ಮಾದ!’ ನೀಲುವಿನ ಕೊರಳಿಂದ ಕಿರುದನಿಯೊಂದು ಹೊರಟಿತು. ‘ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆ; ನಿನ್ನ ನುಡಿಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನ್ನಾವುದೂ ನನ್ನ ಎದೆಯುರಿಯನ್ನು ಆರಿಸವು. ಆದರೆ ನಾನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸೇರಿದವಳು; ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಎಡೆಯನ್ನಿತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ಜನರು ಅರಿತರೆ ಏನೆಂದಾರು?’

‘ಜನರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಎನ್ನಲಿ! ನೀಲು, ನಿನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದವನನ್ನು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನೊಲಿದು ಆತನ ಕೈಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೋಸುಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾರಿದ. ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ; ಇಲ್ಲಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿ ಹೊಸಬಾಳನ್ನು ಹೊಡೋಣ!’

‘ನಾನು ಆಲೋಚಿಸಿದೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ ಮಾದ?’ ನೀಲು ಎದಳು. ‘ನಾನು ದುಸುಕಿದರೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಬದುಕು ಹಾಳಾಗಬಹುದು!’

‘ಒಳ್ಳೆಯದು, ಆಲೋಚಿಸು! ದುಡುಕುವುದು ಒಳ್ಳೆತಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಸಂಜೆಗೂ ನಾನು ಇದೇ ಆರಳಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಬದು ನೀನು ಆರುಹು!’

‘ಹೂಂ, ನಾಳೆ ಸಂಜೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡ!’ ನೀಲು ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದಳು; ತನ್ನ ವಸತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದಳು. ಅವಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವನಕ ಮಾದನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವಳಲ್ಲಿಯೆ ನೆಲೆಸಿದ್ದವು. ಅವನ ಜೀವವು ನೀಲುವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವನ ದೇಹವು ಮಾತ್ರ ಅರಳಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿತ್ತು.

+ + + +

ದಿನವೊಂದು ಉರುಳಿತು. ತುರುಗಳನ್ನು ಮಂದಿಯ ಹುಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಯಾದನಂತರ, ಮಾದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ. ‘ಎಲ್ಲಿಗೆ ಮಾದ, ಈ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟುದು?’ ಎಂದು ಅವನ ಅಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಎಲ್ಲಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ಗುಡಿಯ ತನಕ ಹೋಗಿ ಬರುವೆ!’ ಎಂದು ಮಾನುರಾದಿದು ಆತ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ.

ದೇಗುಲದ ಬಳಿ ತಲುಪಿದುದಾಯಿತು. ಮಾದ ಆರಳಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಮೂಡಣದಲ್ಲಿ ಚಂದಿರನು ಇನ್ನೂ ಉದಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಸಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಬಾಸಾಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲದಾಯಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವೇರಿಯು ಕಲಕಲ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು; ಕೊನೆಯಲ್ಲದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೊರಳುಲಿಯನ್ನು ಬೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅರಳಮರದ ಎಲೆಗಳು ಮೆಲುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ತಂಗಾಳಿಯು ದೂರದಿಂದ ಅಲೆದು ಬಂದ ಪಯಣಗನಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಂದೆ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ದೇಗುಲದೊಳಗಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾಪೂಜೆಯ

ಘಟಾರವವು ಹರಿದು ಬಂದು ಮಾದನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮಾದನ ಅರಳಿಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡುಡಾಯಿತು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀಲುವಿನ ಅಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದ್ದವು; ಅದರ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅವಳು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಬೇಸರ ವೆನಿಸಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಳಲನ್ನು ತುಟಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ; ಅದನ್ನು ನುಡಿಸತೊಡಗಿದ. ಅದರಿಂದ ಹೊರಟ ಸವಿಯುಲಿಯು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರೆತು; ಅವನ ಜೀವವು ಕೊಳಲಿನಲ್ಲಿಯನ್ನು ಈಟಿ ನಲಿನನ್ನು ಸಡಿಯತೊಡಗಿತು.

ಆದರೆ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀಲು ಬರುವ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಾದನಿಗೆ ಬೇಸರವೆನಿಸಿತು. ಆಕೆ ಬಾರದೆ ಇರಬಹುದೇ ಎಂದು ಅವನು ಆಲೋಚಿಸಿದ. ಈ ವಿಚಾರವು ಅವನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ವ್ಯಾಕುಲಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡಿತು: ಅವಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳು ಅಳವು; ತನ್ನ ಬಾಳು ಬುಜುರನಲದಂತಾಗುವುದು! ಅವನ ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರಬಲ್ಲವಳು ನೀಲು; ಅವಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವನ ದಿನಗಳು ಇರುಳಿಂದ ತುಂಬುವುವು! ಆದರೆ ನೀಲು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾದ ಬಲ್ಲನು; ತನ್ನ ನುಡಿಗಳು ಅವಳೆಡೆಯಲರುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತಿರುವವೆಂದು ಅವನು ಅರಿತಿದ್ದನು.

ಕೊಳಲಿನಲ್ಲಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದಾಯಿತು. ನೀಲು ಬರುವ ಹಾದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೃಕ್ಷ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಡಿದವು. ಅದು ನೀಲುವೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಚಿತ್ತವು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಳೆಯಿತು. ಆ ವೃಕ್ಷಿಯಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾದನದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಅದು ನೀಲುವಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನ್ನೂ ರೂ ಆಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮಾದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹರುಷದ ಅಲೆಯೊಂದು ತೇಲಿತು. ಕಳೆದ ಇರುಳು ಕೊಟ್ಟ ನುಡಿಯನ್ನು ನೀಲು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಸಂತಸವನ್ನು ತಳೆದ.

ನೀಲು ಈಗ ಮಾದನ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಆಗ ತಾನೇ ಮೂಡಣದಲ್ಲಿ ಜೇದಿರನು ಮೂಡಿ ಇಳಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಲುಬೆಳಕನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಿಂಗಳ ಸವಿಹಾಲನ್ನು ಈಟಿ ತರು-ಲತಾದಿಗಳು ತಮ್ಮೆಡೆಗಳನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ನೀಲು ಬಂದು ಮಾದನ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು. ಅವಳ ತುಟಗಳಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವಳ ಮೋರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸಿದವು. ಅವಳ ಮೋರೆಯು ಕದಿತ್ತು; ತುಟಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಜಿಕೆಯು ನೆಲಸಿದ್ದಿತು. ನೀಲು ತುಟಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾದನೇ ಮಾತಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ: 'ಎಕೆ ನೀಲು, ನೀನು ಬರಲು ಇಷ್ಟು ತಡವಾದುದು? ನೀನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನಾನು ನೆನೆದಿದ್ದೆ!'

'ನೋಡು,' ನೀಲು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ದನಿಯು ತುಸು ನಡುಗುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. 'ಹೆಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಮುಗಿಸುವಾಗ ಇರುಳಾಯಿತು. ಅಮೇಲೆ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಅತ್ತೆಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಬಂದೆ!'

ಮಾದನು ತುಸು ಸಮಯದನಕ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀಲುವಿನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಲಸಿದ್ದವು. ನೀಲುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿದ್ದವು. ತಂಗಾಳಿಯ ಮನುಷ್ಯನ, ಕಾವೇರಿಯ ಕಲಕಲನಾದ ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನ್ನಾವುದೂ ಅಲ್ಲಿಯ ನೀರವತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಮಾದನ ತನ್ನ ತುಟಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ: 'ನೀನು, ಏನೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ ನೀಲು? ನಿನ್ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಬಂದಾಗುವುದು!'

'ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ಮಾಡ!' ನೀಲುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೆಲವನ್ನು ನೋಡಿದವು. 'ನಿಜ. ನನ್ನ ಎದೆಯು ನಿನಗೆ ಒಲಿದಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆ ಸೇರಿದರೆ ಜನರು ಏನೆಂದಾರು? ಛೇ ಎಂದು ಅವರು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸದಿರುವರೇ?'

'ಅವರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಲಿ ನೀಲು! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರದೂರಿಗೆ ತೆರಳುವಾ; ಅಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಬಾಳುವೆಯ ದೋಣಿಯನ್ನು ತೇಲಬಡುವಾ! ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ; ನಾನು ದುಡಿದು ತರುತ್ತೇನೆ; ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕುತ್ತೇನೆ!'

ನೀಲು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳೆಡೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಉಸಿರೊಂದು ಎದೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹಗುರುಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. ಅವಳು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ನುಡಿಯು ಕೊರಳಿಂದ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾದನೇ ಅವಳೆಡೆಯ ನುಡಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

'ಎಕೆ ನೀಲು, ನೀನು ನುಡಿಯಲೊಲ್ಲೆ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?'

'ಇಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದರು, ಮಾಡ?'

'ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಸೂಚನೆಗೆ ನೀನು ಒಪ್ಪುವೆಯಷ್ಟೆ?'

'ಮಾದ, ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂತಸವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಅನಂತರ ಬಹಳ ಆಲೋಚಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರೂಪವಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನ್ನಾವುದೂ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಇನಿನುಡಿಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದನಿಯೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ನನಗೆ ಅಶಕ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ; ನನ್ನ ಎದೆಯ ಒಲವು-ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ! ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ನಾನು ದಿನಗಳನ್ನು ದೂಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!'

'ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರಲು ಒಪ್ಪುವೆಯಷ್ಟೆ?'

'ಹೂಂ, ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳು ನಡೆಯಿಸುವುದು ಅಸಧಳೆ!'

ಹರುಷದಿಂದ ಮಾದನ ಮೋರೆಯೂ ಅರಳಿತು. ಅವನ ಎದೆಯ ಒಲವೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಬಂದು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿತು. ಅವನು ಕೈಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿದ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ನೀಲುವಿನ ಕೈಗಳು ದೊರೆತವು. ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಡಾಯಿತು. ಅವನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೀಲು ಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಗಳು ಅವಳ ಮೈಯನ್ನು ಸುತ್ತುವುದು. ಅವಳ ತಲೆಯು ಅವನ ಭುಜವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ತುಟಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತವು.

ಈ ಒಲವಿನ ಚಿಲುಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಾಂದಳದಲ್ಲಿ ಈಸುತಿದ್ದ ತಾರೆಗಳು ನೋಡಿದುವು. ಆಗ ತಾನೇ ಬಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದಿರನು ಕಂಡ. ಅವನು ಈ ದಿವ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹರುಷದಿಂದ ಒಂದು ಸ್ವುದುಹಾಸವನ್ನು ಹೊರಚಿಲ್ಲಿದ. ಮಂದ ಮಾರುತನು, ತಾನು ನೋಡಿದುದನ್ನು ಮರ-ಗಿಡಗಳ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಸುರಲೋಸುಗ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ.

ನೀಲು ಮಾದನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವ ದೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಉಸಿರುಗಳು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಮೋರೆಯು ಕೆಂಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಳೆದಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಾಂತಿಯು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

‘ನನ್ನ ಸಂಗಡ ನೀನು ಹೊರಡುತ್ತೀಯಲ್ಲವೇ?’ ಮಾದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

‘ಹೂಂ’ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು ನೀಲು.

‘ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ತಡಮಾಡುವುದು ಬೇಡ; ನಾಳೆಯ ಇರುಳು ನಾವು ಊರನ್ನು ಬಿಡುವಾ! ದೂರದೂರಿಗೆ ತೆರಳಿ, ನಾವು ಒಂದು ಹೊಸಬಾಳನ್ನು ತೊಡಗುವಾ! ನಾಳೆ ಸಡುರಾತ್ರಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಕದಗಳನ್ನು ನಾನು ತಟ್ಟುವಾಗ, ನೀನು ಎದ್ದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಡು!’

‘ಆಗಲಿ.’ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದಳು ನೀಲು.

+ + + +

ಸಡುವಣದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿನ ಬಿಂಬವು ತೇಲುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕಗಳು ಬಾಸನ್ನಡಲಿನಲ್ಲಿ ಈಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಮೂಡಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿರುಮೋಡವು ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮರ-ಗಿಡಗಳು ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ನಿಂತಿದ್ದುವು. ಗಾಳಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನೀರವತೆ ವಸರಿಸಿತ್ತು. ಮರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ಗೂಬೆಗಳ ಕರ್ಕರಧ್ವನಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ವಸರಿಸಿರುವ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು; ಧ್ಯಾನಮಗ್ನಳಾಗಿರುವ ಸೃಷ್ಟಿದೇವಿಯ ವಿಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕದಲಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಅಲ್ಲೊಂದು ಕಾಲುಹಾದಿ. ಆ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇಬ್ಬರು ಸಯಣಿಗರು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಗಂಡುಸು; ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಹೆಂಗುಸು. ಗಂಡುಸಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೊರೆಯಿದ್ದಿತು; ಹೆಂಗುಸಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟಗಂಟು. ಅವನು ಮುಂದೆ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಹೆಂಗುಸು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಲಿಲ್ಲ. ಮೌನದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ದೂರ ನಡೆದುಮುರುವ ಹೆಂಗುಸು ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಎದೆಯಿಂದ ಒಂದು ಉದ್ದನ್ನು ಉಸಿರು ಹೊರಟಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೆಂಗುಸಿನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದುವು. ‘ನೀಲು, ನೀನು ಬಹಳ ದಣಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ!’ ಎಂದ.

‘ಸ್ವಲ್ಪ ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಪ್ಪೆ!’ ಹೆಂಗುಸು ನುಡಿದಳು: ‘ಹೆಜ್ಜೆಗೇನೂ ಬಳಲಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬಲ್ಲೆ!’

‘ನೀನು ದಣಿದಿರುವೆ’ ಮಾದನು ನುಡಿದ: ‘ಈಗ ನಾವು ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಮೈಲು ದೂರ ಒಂದಿರುವೆವು. ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಅಂಜ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಬಹುದು; ಕಾಗೆ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ಮುಂದಿನ ಊರನ್ನು ಸೇರಬಹುದು!’

ಮಾದನ ಸೂಚನೆಗೆ ನೀಲು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವ.ರವಿದ್ದಿತು. ಅವರು ಅದರಡಿಗೆ ಹೋದರು. ಮಾದನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆಳಸಿದ. ನೀಲುವೂ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಗಂಟನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿದಳು. ಮಾದನು ನುಡಿದ: ‘ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರು; ನಾನು ಒಣಗಿದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ರಿಸುವಾ!’

ನೀಲು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಮಾದ ಒಣಗಿದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆಯಲು ಹೋದ. ಹತ್ತಿಂಟು ಒಣಗಿದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ದಾಯಿತು. ಒಣಗಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಗುಡ್ಡೆಹಾಕಿದ. ಜೇಬಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನಿರಿಸಿ, ಒಣಗಿದ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ. ಉರಿವ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಆತ ಒಣಗಿದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯು ಹಿಡಿಯಿತು; ತನ್ನ ನಾಲಗೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಚಾಚ ತೊಡಗಿತು. ಬೆಂಕಿಯುಂಟಾದ ಅನುಶರ ಮಾದ, ತನ್ನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ. ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹಚ್ಚಡ-ಕಂಬಳಗಳನ್ನು ಹೊರ-ತೆಗೆದು ದಾಯಿತು. ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ. ಅವನು ನೀಲುವಿನೊಡನೆ ಹೇಳಿದ: ‘ಬಾ ನೀಲು, ಸವಡಿಸು.’

ನೀಲು ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಬಂದಳು; ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಾಯಿಸುತ್ತಾ ಚಳಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳು ಮಲಗದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಉಸುರಿದ: ‘ಎಕೆ ನೀಲು, ಮಲಗಲೋಲ್ಲ?’

‘ನೀನು ಮೊದಲು ನಿದ್ರಿಸು ಮಾದ, ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ಸವಡಿಸುತ್ತೇನೆ!’

‘ಆದು ಆಗದು! ಇದು ಕಾಡು ಪ್ರದೇಶ, ಕಾಡುಮಿಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀನು ಅಂಜಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೀನು ದಣಿದಿರುವೆ, ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ಸವಡಿಸು! ಮಿಗಳೆ ಬಾರದಂತೆ ನಾನು ಎಚ್ಚರವಿದ್ದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ!’

ಮಾದನ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ನೀಲು ಸವಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವಳು ಮಾದನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿರಿಸಿ ಮಲಗಿದಳು. ಮಾದ ಅವಳ ಮೈಮೇಲೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀಲುವಿನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಲಸಿದುವು. ಅವಳು ಅವನ ಮೊಗವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒಲವಿನ ಅಲೆಯೊಂದು ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು. ಅವನು ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದ. ನೀಲು ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಅರಿಚಣದಲ್ಲಿ ತೋಳುಗಳು ಅವನ ಕೊರಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದುವು. ಅನರ್ವರ ತುಟಿಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದುವು; ಅವರು ಒಲವಿನ ಸವಿಹಾಲನ್ನು ಕುಂಟಿದರು.

ಈ ಒಲವಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದಿರನು ನೋಡಿದ. ತಾರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಈ ಪ್ರೇಮನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿದುವು. ಸುಯ್ಯಲರೊಂದು ಆ ನಲ್ಲ-ನಲ್ಲಿಯರ ಎದೆಗಳಿಂದ ಹೊರಟ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಸುರಲು ಮುಂದೆಸಾಗಿತ್ತು.

ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಉದ್ಯೋಗ

೨೫

ಶ್ರೀ. ವಾಲ್ಮೀಕಿರ ಗುರುರಾಯರು ಬಿ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೨೫

ಉತ್ಪನ್ನಕಾಲ

ಬಹು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಹೆಸರಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಉದ್ಯೋಗವು ಒಂದುಕಾಲಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಉರ್ಜಿತವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಹ್ಯುಯೆನ್‌ತ್ಸಾಂಗ್ (Hsuan-tsong) ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚೀನಿ ಪ್ರವಾಸಿಯು ಭರತಭೂಮಿಯನ್ನು " The land of aromatic flowers, fruits, woods, roots and grasses (ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಗಡ್ಡೆ, ಹುಲ್ಲುಗಳ ಭೂಮಿ)" ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯ-ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸುಖ-ಸಾಧನೆಯ ವಸ್ತುಗಳೆಂದು ಅವುಗಳ ಶೋಧನೆ-ಪೋಷಣೆ-ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಔಷಧೀಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. 'ಚರಕ', 'ಸುಶ್ರುತ'

ಮೊದಲಾದ ಔಷಧಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಹೂಗಳು, ಬೇರುಗಳು, ಗಡಗಂಟೆಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕಕ್ಕಿಂತ

ಮೊದಲು, ಇಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದವು. ಪಾರ್ವಾತ್ಯ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೈಬಲ್, ಗೆಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುರಾನ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಗ್ರೀಕರು, ರೋಮನ್ನರು ಹಿಂದೀ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೀ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳು ಅರಬಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಲಾಡಿನ್ ಎಂಬ ಸುಲ್ತಾನನು ೧೧೫೭ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಜಯೋತ್ಸವದ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಮಸೀದಿಯ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೀ ಗುಲಾಬಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಫ್ರಾನ್ಸ್-ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಧನವಂತರು ಅವುಗಳನ್ನು ಮದತೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನೋಜ, ಜೌನ್‌ಪುರ, ಗಾರ್ಖಿಪುರ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಈ ಉದ್ಯೋಗದ ಕೇಂದ್ರ.

ಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೆಸರಾದ ಕವಿ ಫರಿದೂಸಿಯ 'ಶಹನಾಮಾ'ದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಕಲೆಗಳು ಭರತ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ, ಈ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರನ್ನು ಕೋಟ್ಯಧೀಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಆ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಕುರುಹುಗಳಿವೆ! ಹಿಂದಿನ ಈ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ವಂಶಜರು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಗಲೂ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಮರವಸ್ಥೆ

೧೯೩೨ ರಲ್ಲಿ, ಸದ್ಯದ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಉರ್ಜಿತವನ್ನಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಜಾಸರೆ ಮೋತೀಚಂದ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆದಾರರ ಅಖಿಲಭಾರತ ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು 'ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯ

ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಮಾಲು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಾಲು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಭರತಭೂಮಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಜಪಾನುಗಳಿಂದ ಬರುವ

ಮಾಲು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಈಗ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಲುದ್ಯಕ್ತರಾದಂತಹ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟ ಬ್ರಿಟಿಶರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧವಾದ ನಂತರ ಕೂಡ ಜರ್ಮನ್ನರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಲು ಬಹಳ ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರ ಯತ್ನಗಳು ಫಲಪ್ರಸವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿದುವು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಸ್ತೃತಕ್ಷೇತ್ರ

ಬಹಾರಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢೇಸರರಾಗಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಹೆಸರಾದ ಸಂಶೋಧಕರೆಂದು ಕೀರ್ತಿಪಡೆದ ಹಾಗೂ ದಿ ಹಿಂದು

ಸ್ಥಾನ್ ಆರೋಮಾಟಿಕ್ಸ್ ಕಂಪನಿ (The Hindustan aromatics Co.) ಎಂಬ—ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ—ಕಾರಖಾನೆಯ ಚಾಲಕರಾದ **ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರು** M.Sc. (Tech) D.Sc ಇವರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ:-

“The scope of the perfumery industry.....is so extensive that it practically covers all spheres of human activities. A few but common usages of perfumery materials are in the industries of soaps, Cosmetics, Smelling bouquets, disinfectants, insecticides, fungicides, chewing and smoking tobaccos, cigars, bidis, cigarettes, incense-sticks, tea, coffee, toffer, chocolates, confectionary, margarine, hydrogenated ghees aerated waters, syrups surti, Zarada, pharmacuetics and leather & Furniture”

ಸಾರಾಂಶ: ಮಾನವ ಜೀವನದ ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಮಾನವಜೀವನದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಷೇತ್ರವೂ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿದೆ. ಸಾಬೂ, ಸಿಗರೇಟು, ಬೀಡಿ, ಜರಣಾ, ಉದಿನಕಡ್ಡಿ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕದ್ರವ್ಯ, ಔಷಧಗಳು, ಚಹಾ, ಕಾಫಿ, ಪಾನಕಗಳು (ಸಾಯಿ-ರಸ್ಸು), ಸೋಡಾವಾಟರ್ ಮೊದಲಾದ ಪೇಯಗಳು, ತುಪ್ಪ, ಬೂಟ್-ವಾಲಿಶ್, ಮಿಠಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟು.

ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿ

ಈ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಧನಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆ. ಇವು, ವಿಪುಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾಧನ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಗ್ಗದ ದರದಿಂದ ಮಾರಬಹುದು. ಈ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹೂಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಬೇರುಗಳು, ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಅಡವಿ-ಅರಣ್ಯಗಳೂ, ಹೊಲ-ತೋಟ-ಜವುಳು ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಈ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹದಿನೈದು ನೂರು ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿಯ ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ಕುಗ್ಗಿತು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗದಂತಾಯಿತು. ಇಂತಹ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡು : (೧) ಜನತೆಯ ಅನಾಸ್ತಿ (೨) ಹಿಂದಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಲಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡುವ ಆಳರಸರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಸರಕಾರದಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಸೆನ್ಸಿಯಲ್ ಆಯಿಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋರಿಟರಿ ಕಮಿಟಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ : “With few exceptions, the importance of essential oils to the economy of the country has not been recognised or appreciated by the Industries, Agricultural or Forest departments

of the provincial governments or of the Indian states (ಪ್ರಾಂತಿಕ ಸರಕಾರಗಳ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಶೇತಕೇ, ಅರಣ್ಯ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಖಾತೆಗಳು, ಆಗತ್ಯದ ಎಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ದೇಶದ ಅರ್ಥಿಕ-ಯೋಜನೆಗೆ ಅಡೆವು ಮಹತ್ವವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ)” ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯರು ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲ್ಪಡೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ಗಂಧದ ಗಿಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಡವಿಗಳಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗಂಧದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಆಗರವಾದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೆಲವು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯ ಉದ್ಯೋಗವು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಈ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ವಿಪುಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಸಾಹಸದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಯು ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಭೂಪ್ರಪ್ತದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ-ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆ ಭರತ ಖಂಡದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಕೀಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಜಿಟ್ಟು, ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗದ ಉದಾಹರಣೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವ. ಡಾ. ಜಿ. ಎಸ್. ಹಂಫ್ರಿಜ್ F. R. G. S. (London) ಮತ್ತು ಟಿ. ಸಿ. ಅಂಡರಸನ್ ಎಂಬ ಸಾಹಸಿಗ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹತ್ತರ Linaloe (ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮೆಕ್ಕಿ ಕೊ ದೇಶದಿಂದ-ತಂದು) ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ, ಅದರ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಈ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಸುವ ಹಾಗೂ ಈ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಗ್ಗುಲುಗೇಡಿತನವನ್ನು ನೋಡಿರಿ: ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸವಲತ್ತುಗಳು ದೊರೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಿದ್ಧಾಪೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ಕಾರಖಾನೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲ

“ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ್ ಆರೋಮಾಟಿಕ್ಸ್ ಕಂಪನಿ” ಎಂಬುದರ ಸಂಚಾಲಕರೂ, ತಜ್ಞ ಸಲಹೆಗಾರರೂ, ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದವರೂ ಆದ **ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರು** ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರ ಅಭಿನಂದನೆಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅನರ ಪ್ರವೀಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಪದವಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಾರಿತೋಷಕ ದೊರೆಯಿತು. **ಎನ್. ಎಸ್. ಸಿ. ಪರೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ** ಬನಾರಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೊರೆಕಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಂಗದ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಒಲವು ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರು ‘ಇಂಡಿಯನ್ ಎಸೆನ್ಸಿಯಲ್ ಆಯಿಲ್, ಆಯಿಲ್, ಪರ್‌ಫ್ಯೂಮ್’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬರೆದ ನಿಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ **ಡಾಕ್ಟರೇಟ್** ಪದವಿ ದೊರೆಯಿತು. ಕೇವಲ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲ ಸದ್ಗೋಪಾಲರು; ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು-ಉದ್ಯೋಗ

ಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಗುರಿ. ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಬರಹಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ಹೆಸರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಿಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಲಂಡನ್ನಿನ "Soap Perfumery and Cosmetics," ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಜರ್ಮನಿಯ 'The Perfumerie zeitung' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಮೊದಲಿನವರು. ಇವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಯುರೋಪಖಂಡದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿಯ ಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪಾರ್ವತ ದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪರ್ಯಟಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರ ಹೆಸರೇಬೇಕೆಂದು, ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಬೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಕು ಬೀಳುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಬೂನಿನ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಬುದ್ಧಿ-ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರಶಂಸೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ್ ಆರೊಮ್ಯಾಟಿಕ್ಸ್

ಈ ಕಂಪನಿಯ ಉದಯದ—ಉರ್ಜಿತಾಪಸ್ಥೆಯ—ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ರಾನ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಜಗಮಲ್ ರಾಜಾ ಅವರಿಗಿದೆ. ಬನಾರಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಬೈಯೋಲಿಗಿಕ ಶಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಡಾಕ್ಟರ್ ಎನ್. ಎನ್. ಗೊಡಬೋಲಿಯವರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಗೋಡಬೋಲಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಿಕ್ಕೆ—ರಾ. ಬ. ಜಗಮಲ್ ರಾಜಾ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರ ಲಾಭ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೂ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯೂ ತೃಪ್ತಿ ಕರವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ರಾ. ಬ. ಜಗಮಲ್ ರಾಜಾ ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ 1924 ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಪನಿಯ ಎರಡು ದ್ರವ್ಯಗಳು (Geraniol ex palmarose and citral) ಹೊರಟುವು. ಮೊದಮೊದಲು ಭಾರತೀಯರಾದ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕೆಲವು ಪ್ರೌಢ ಸರರು ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿರಸ್ಕಾರ ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಈ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಕವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯರು ಬಗೆದರು. ಸ್ವಕೀಯರ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಕಂಪನಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಹಾನಿ ಸೋಸಬೇಕಾಯಿತು. ಹಾನಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಕಂಪನಿಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿತು. ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಈ ಕಂಪನಿಯ New isolates and chemicals ಗಳಿಗೆ ಪರದೇಶಗಳ ವೇಟಿಗಳಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ಬರಹತ್ತಿತು. ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಸ್ಥಿರತೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಕೇದಗಿ ಅತ್ತರ್

ಕೇದಗಿಯ ಅರ್ಕ (Essential oil) ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯವು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ಕಂಪನಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ, ಕೇದಗಿಯ ಎಣ್ಣೆಯ ಅರ್ಕ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಈ ಅರ್ಕವು ತೀರ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಗೊಡವೆಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹತ್ತಿರದ ಅಂದಮಾನದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಗಾಪೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೇದಗಿಯು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇರಾಣದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಇದೆ. ಒಡಿಸಾ ಪ್ರಾಂತದ ಗುಜಾಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೇದಗಿಯು ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ಕೇದಗಿ ಪೊಮೇಡ್ (Pomade) ಕೇದಗಿ ಎಣ್ಣೆ, ಕೇದಗಿ ನೀರು ಮೊದಲಾದುವುಗಳು, ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುವು—ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯಡು ಅವರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: "The Kewra is a poem in itself." ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ಗೋಪಾಲರು ಕಡಮೆ ತರಗತಿಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಲಂಡನ್ನಿನ Soap perfumery and cosmetics ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದೆ: "It is worth emphasising that not a single one of the products of this company can be described as crude or unfinished." (ಈ ಕಂಪನಿಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನ ಅಥವಾ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ತಯಾರಾದ ವಸ್ತು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ)" Moison G. Dr., Navarre esq Consulting chemist Michigan (U. S. A) ಅವರು ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: "The various oils & absolutes are of exceedingly high quality" ಈ ಕಂಪನಿಯ ಎಣ್ಣೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಅತ್ತರುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಜಂಝು ಅತ್ತರುಗಳು ಕೇದಗಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರದ ಅತ್ತರುಗಳಿವೆ.

ತೊಂದರೆಗಳು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿ ಇದೆ. ತಯಾರಾದ ಮಾಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ಇದೆ; ಆದರೆ ಬೇರೆ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ತಡೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಸಾರಿಗೆಯ ಸೌಕರ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ರೇಲ್ವೆಗಳು ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭರತಖಂಡವು ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ—ದೂರದಲ್ಲಿರುವ—ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಚ್ಚಾಮಾಲನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಕಠಿಣವಿದೆ. ಹೂಗಳು, ಹುಲ್ಲು ಬಾಡಿದರೆ, ಒಣಗಿದರೆ—ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೇಲ್ವೆಗಳು ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ತೊಂದರೆಯು ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರೇಲ್ವೆಗಳು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡವಿ, ಅರಣ್ಯ, ಜವಳುಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಮಾಲು ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇದ್ದರೂ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ

ಮಾಡದವರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದು ದರಿಂದ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನವರೆಗೂ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಮಾಲಿನ ಪರಿಶ್ವೇಷವಾದುವ ಸಾಧನೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಪರಕೀಯರು ತೋರಿಕೆಗೆ ಮೋಹಕವಾಗಿರುವ ನಿಜವಾಗಿ ಎನೂ ಕ್ರಯಬಾಳದ ಕೆಟ್ಟವಾಲನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಹಾಗೂ ದುಷ್ಕವಜುಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪರಕೀಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಡೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜನಹಿತತತ್ಪರ ಸರ್ಕಾರವು ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಕರವಾದ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಲು ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ತೋದರಿಗಳು ದೂರವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ರಭಸದಿಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳ ಸರ್ಕಾರ ಬೇಕು.

ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ !

ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೂವು—ಹಣ್ಣು—ಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಾರಿಗೆಯ ಸಹಾಯವಿರದ್ದರಿಂದ, ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಭಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅರ್ಕ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಕಳಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ಸಾಧಿಸುವಂತಹದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಜ್ಞರ ಮತವಿದೆ. ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಬಾಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾಜಿನ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಿರಾಕಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಬಾಟ್ಟಿಗಳು ಬಹಳ ತರದವು ಬಹಳ

ಸುಂದರವಾದುವೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಬಾಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಕಾಗದದ ಡಬ್ಬಿಗಳೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಸುವ ತರತರದ ಅಂದವಾದ ಕಾಗದಗಳೂ ಕಾಗದ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು ತರದ ಅತ್ತರ್ ತೆಗೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದೆ ದೊರೆಯುವ ಬೇರೆ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗುತ್ತವೆ. The Manufacturing perfumer ಎಂಬ ಲಂಡನ್ನಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದೆ:—

"India is so rich in aromatic plants that there is no reason why she herself should not become an important producing centre for the world supply of certain aromatics....." ಸಾರಾಂಶ, ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಪತ್ತಿಯು ಇರುತ್ತಿರಲು, ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ಪೂರೆಯಿಕೆಯನ್ನು ಭರತಖಂಡವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಹ ಅದು ಆಗಬಹುದು. ಇದು ಬಲ್ಲವರ ಮತ, ಈ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನುರಿತವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ದಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಆರೋಮ್ಯಾಟಿಕ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯವರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಂಪನಿಗೆ ಗೌರವಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅದರ ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸದ್ನೋಪಾಲರಿಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಬಾಡವಲಿಗಿರಲಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಲಹೆ ಕೊಡಲಿ, ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯಲಿ: ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ತಡೆಯುಂಟಾಗಲಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ಎಲ್ಲರ ಕೋರಿಕೆ.

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿ. ಧಾರವಾಡ

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ

- **ಎಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರು, ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು !**
- ನೊಂದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು, ನಿಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಹಕತ್ವವಾಗಿದೆ.
- ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಎಂಬುವಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ನಂಬಿಗೆಗೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಎಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವಿಶೇಷ ವಿನರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು:-

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ್, ಮ್ಯಾನೇಜರ್

ಹೆಂಗುಸು ತಾನೆ!

(ಕಿರುಗತೆಯೊಂದು)

ಡಿ. ವಿ. ಜಿ. ಶಾನ್ಭಾಗ, ಕುಮ್ಭಕರ್ನಾಟಕ

ಬರಿಯೆ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ;
ಬರಿಯೆ ಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ.
ತ್ಯಾಗ-ಭೋಗದ ಸಾಮರಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಸುಖ
ವಿದೆಯೆಂಬುದರ ಸತ್ಯಾನುಭವ ರಮಾ-
ಸುಂದರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಮುನ್ನಿಪಾಲಿಯ ದೊಡ್ಡ ಗಡಿಯಾರದ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಡವೆ “ ಟೈಮ್‌ಮಾಶೀರ್ ಜನ; ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಹೋಯಿತು! ಮಾನವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ! ಛಾ!! ಈಗಲೇ ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು!” ಎಂದು ರಮಾಸುಂದರಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೈ ಸಹ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಚಿನ ತಿಂಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಒಮ್ಮೆ— ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ— ಒಂದೈದು; ಐದು ಬಾಕಿಯಿದೆ. ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕೋ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡದ ಮಾತು ಆಡಬೇಕು. ಛೇ! ಜನವೆ ಆದು? ಹೆಚ್ಚು—ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಆ ಜನ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ! ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ!” ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ ರಮಾಸುಂದರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು.

“ಅಂ! ದೇ...ನಾ!” ಅವಳು ಅಕಳಿಸಿದಳು.

ತೆರೆದ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಧ ಓರೆಯಾದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಒಳಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸರಿಯಾಯಿತು. ಕುಷ್ಟ-ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮೇಲಿತ್ತಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶುಷ್ಕವಾದ ಅಣಕುವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ರಮಾಸುಂದರಿಯಿಂದಳು: “ನೀವು ಬರುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದುಕೊಂಡು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ರಾತ್ರಿ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಲಿ ಎಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕರುಣಾಳು!”

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಕುಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಜ-ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತುಸು ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕವಾದರೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಹೀಗೆಯೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಚೇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಆತನಿಗೆ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು. ಇವಳಿಗೆ ಧ್ಯಾನವಾಗಿ (ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ) ಸಲ್ಲುವುದನ್ನೂ ತಾನು ಸಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅನ್ಯಾಯ—ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಇವಳಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು—ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಉಟ, ಚಹದ ಖರ್ಚು—ತನ್ನ ಸಂಬಳದಿಂದ ನೀಗುವುದಿಲ್ಲ....ಇದೂ ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಹೆಂಗು-ಸೊಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ, ಹೇಗೆಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯ-ದಿದ್ದರೂ, ಹೇಗಾದರೂ ನಡೆದೀತು ಎಂದು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುವನು.

“ಈಗಾದರೂ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಿ! ಬಾಡಿಗೆಯವನು ಬಂದಿದ್ದ. ತುಸು ತಡೆದು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಚೆಲೋ ಜನರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿಯೇನು?” ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದ ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿತ್ತ ರಮಾಸುಂದರಿ ನುಡಿದಳು.

ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಹೇಳಿದ: “ರಮಾ, ಇನ್ನೆರಡು ಮೂರು ದಿನ ಹೇಗಾದರೂ ತಡೆ. ಈ ಸಲ ಸಂಬಳ ಸಿಕ್ಕ ಕೂಡಲೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲ!”

ರಮಾ ಸುಂದರಿ ಕೈಕೊರೆ ಸರಿಕೊಂಡು, ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕೋಟಿನ ಒಳಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ತುರುಬಿದಳು. ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳು ಕೈಗೆ ತಾಗಿದ ತಡವೆ ಅವಳು ಹಿಗ್ಗಿ ಇಷ್ಟಾದಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದ: ನೋಡಿದಾಗ, ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಅವಳ ಮೋರೆ ಸಪ್ಪಗಾಯಿತು.

ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಅವನ್ನು ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯ-ಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ತ ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದಿಕ-ಯಾಯಿತು.

ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ರಮಾಸುಂದರಿ ಹೊರಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು; ಹೊಸ ಗಿರಾಕಿ. ಅವಳ ಅನುಭವದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದು ತೋರಿತು. “ಬನ್ನಿ” ಎನ್ನೋಣವೆಂದರೆ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಕೊಡುವುದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬದ್ಧ. ಹೀಗೊಂದು ಹೊರಗೆ ಅಟ್ಟಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಾರದು. ಅದು ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆಂದು ವಿಚಾರ. ಇತ್ತ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ ರೂಪಾಯಿ ಹೋಗುತ್ತವೆಯೆಲ್ಲ—ಎಂಬ ಯೋಚನೆ. ರಮಾಸುಂದರಿಗೆ ಬಲು ಸಂಕಟವಾಯಿತು.

ಗಿರಾಕಿಗೆ ತುಸು ತಾಳಲು ಹೇಳಿ ಅವಳು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಏನೇನೂ ಸೂಚಿಸದಂತಾಗಿತ್ತು. ಮುಂಗಾಣದೆ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

‘ತುಸು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.’ ಎಂದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಕೇಳಿದ: “ಯಾರದು?”

ಅವಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ನಿಂತವಳು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದರೂ ಜಡವಾಗಿಯೇ ನಿಂತಳು.

ಸೋಮೇಶ್ವರನಿಗೆ— ಅವಳ ಮೋರೆ ನೋಡುತ್ತ—ವಸ್ತು-ಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವಳ ಮೋರೆಯನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತ ನುಡಿದ: “ರಮಾ, ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಸಿಗುವುದನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸು-ತ್ತೇನೆ—ಎಂದರೆ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡು!”

ಆದರೂ ರಮಾಸುಂದರಿ ಕಲ್ಲುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಉದ್ದನೆಯ ಗೌರಮುಖ, ಆತನ ಶಾಂತ ಗಂಭೀರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾನು ಈ ಹೊತ್ತು ನೂತನವಾಗಿ ನೋಡುವಂತೆ— ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾನು ನೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿತು.

ಸಹಸಾ ಅವಳು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕೈಹಿಡಿದು ಅವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಡಚುತ್ತ ಅನುಕಂಪಿತ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಳು: “ಈ ಹೊತ್ತು ಹೀಗಂದದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನೆಂದೂ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯ ಬಾರದು!”

ಇದನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯದ ಸುಖವನ್ನು ಅವಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಹೆಣದ ಹೊದಿಕೆಯಂತೆ ಜೊನ್ನ
ಹುಣ್ಣಿ ಮೆತರೆ ತಬ್ಬಿರೆ—
ಮಸಣ-ನೀರವತೆಯು ನೀಲ-
ಪಟದ ವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರೆ—
ಸೂತಕವನು ಹಿಡಿದ ತೆರದಿ
ಬಾನು ಮಸಳ ಬಾಡಿರೆ—
ಏತಕಿಂತ ನುಗುಡವೆಂದು
ಮೋಡವಿಕೆ ನೋಡಿರೆ—
ಹಗಲಿನಾ ಹೈರಾಣದೆ
ಒಡಲಹಸಿವೆಯು ಮಾಣದೆ
ಉಣಲಿಕನ್ನ ವ ಕಾಣದೆ
ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಪ್ಪವು—
ಬೆವರು-ಕಂಬನಿಗಡಲ ಮುಳುಗೇ—
ಳುತ್ತ ಸಾಗಿದ ತಪ್ಪವು.

ಒಂದು ಮೊಗೆ ಮೈನೀರಿಗೊಂದೇ
ಕಾಳು ಸಹ ನಮಗಿಲ್ಲವು;
ಹಣದ ಮಕ್ಕಳ ಕಣಜ ತುಂಬಿಹು-
ದೆಮ್ಮ ಹೋರಗಳೆಲ್ಲವು!
ಬೀಡಿದರೆ ಬರಿಬೈಗಳು,
'ಬಲುಮೆ' ಎಂದರೆ ಬೀಡುಗಳ ಹೊರ-
ಬೀಕು ದುಡಿವಿ ಕೈಗಳು!
ದೇವ! ಹಸಿ-ಹಸಿವೆಯಲಿ ಸಾಯುವ-
ವೆಲ್ಲ ಹೋರೆಯ ಹೈಕಳು!

ಎಂದೊರಲಿ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳುತ್ತ-
ರಲಲು ಹರೆಯದ ಒಕ್ಕಲು—
ಮುದುಕನವರಲಿ "ಬೋನಸಿಗುವುದೆ
ಕುಮ್ಮ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಬಿಕ್ಕಲು?
ನಣೆಯರೆಲ್ಲರ ಕೆಳುವು,
ಕೊನೆಯ ಸಲ ಕೈಸಾಲವ!
ಕಾಳ ಕೊಡದರೆ ಕೆಳುವು
ಬಾಳ ಮೋಣ ಕೂಲವ,
*ಭೂತರೂಪಿ'ಯಲಿ ಹಾರುವ,
ಮಾತನೆಯ ಗಡಿ ಮೀರುವ!"
ಎನಲು ಸೈಯೆದೆಲ್ಲರು
ದಣಿಯ ಕರುಣೆಯ ಗಿಲ್ಲಲು
ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಸೆಯುತ್ತ ನಡೆದರು.

(*ಕಂದರದ ಪೆಸರು)

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲಿಂತು ಹರೆಯಂತೆ
ಬರುತಿರುವರನು ತಡೆದರು,
ಕೈಯ ಕೋವಿಯ ಹಿಡಿದರು,
ಕಣಜದಣುಗರ ಕಾಳಕಾಯುವ
ಕಾಳಕಾಯದ ಬುಟ್ಟಿರು—
ಯಮನದೂತರ ನುಟ್ಟರು

ಯಾರು ನೀವೆಲೆ ನಿಲ್ಲಿರೋ, ಎನೆ
"ನಾವು ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಕ್ಕಲು!
ನಿಮ್ಮ ದಣಿಯರ ಮಕ್ಕಳು!
ಹಸಿವೆಯಲಿ ಸಾಯುವೆವು ಉಣಿಸಿರಿ
ದಣಿಯ ಕರೆಯಿರಿ, ತಣಿಸಿರಿ!"
ಎಂಬ ಕಲ್ಲು ನು ಕರಗಿಸುವ ದನಿ
ನಡುಗೆ "ಮಲಗಹರೈ ದಣಿ;
ಅವರನೆಬ್ಬಿಸಲಾಗದು—
ಇಂತ ನಿಬ್ಬೆಯ ವೇಳೆಗೆ!
ಸದ್ವ ಮಾಡದೆ ಹಂದೆ ನಡೆಯಿರಿ
ಬನ್ನಿ ನಾಳೆಗೆ....ನಾಳೆಗೆ!"

ಹೊನ್ನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯನು ಕಾಯುವ
ಹಾವಿಗಿಲ್ಲಿಯ ಜೊಸಿದೆ?
ಹಣದ ಹುತ್ತವ ಬೆಳಸಿದವರಿಗೆ
ನಿರೆಯ ತಾಸುಗಳಂತಿವೆ!
ಕೆಳ ಗುಜುಗುಜು-ತಕ್ಕ ಸಡಲಿಸಿ—
ಕಳ್ಳೆರೆತಲೆ ಭಾವಿಸಿ,
ಕಂಡು ತಂಡವ ಕತ್ತಿ-ಕೋವಿಯ
ಹಿಡಿದು ದಣಿಗಳು ಧಾವಿಸಿ,
ಮಿಂಚಿ ಬಂದರು ಗುಡುಗುತ;
ಮೊರೆಯನೊತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಕಿವಿಯಲಿ
ಹೊಗಿಸಿದರು ಕಿವಿಕುಡುಗುತ;
ನುಡಿವರವರಿಗೆ ತೊಗಲಿನೆದೆಯಿಂ
ತಪ್ಪ ಕೋಪದಿ ನಡುಗುತ!

* * * * *
"ಆಗಲಿ ದಣಿಯರ ಕೆಳವು ಕಾಳ,
ಮುಗಿಸುವೆವಿದಿಗೆ ಬೂಮಿಯ ಬಾಳ!
ಬರುವೆವು ಸುಖದಲಿ ಒಡೆಯರೆ ಬಾಳ,
ದೊರೆಗಳೆ ಹರುಷದಿ ಸಿರಿನಿಲವಾಳ!
ಹಾದಿಯ ಕಂಟಕವಿದಿಗೆ ಹೋಗಿ,
ಬೀದಿಗೆ ಹೊಗಳ ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿ
ಒಪ್ಪಲಿ ಜಗ! ಮಂದನೆ ದಣಿ ನಿಮಗೆ!

ಅಪ್ಪಣೆಯೇ ದೊರೆ,ಹೋಗಲು ನಮಗೆ?"

ಇವರ ಮೊರೆಗಿನಂತು ಕಂಡನದೆ ಒಡೆಯರು
ಅಟ್ಟಿವೇರಿ ಬುಸುಗುಡುತ ಮಲಗಿಯಮುಕೆ—
ಇತ್ತ ದೇಸಿಗರು "ಭೂತರೂಪಿ"ಯ ಬದಿಯ
ಕೋಡುಗಲ್ಲೇರಿ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಿಗೆ
ವಂದಿಸಿ, ಜಂದಿರನ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ "ಹರ ಹರ
ಮಹದೇವ" ಎಂದೊಕ್ಕೂರಲಿನಲಿ ಕೂಗಿ,
ಧೂಮಕೇತುಗಳ ಬಳಗವಿಳೆಗುರುಳುವಂತೆ
ಕಂದರದಲಿ ಧುಮುಕೆ—

ಹೊಮ್ಮಿತು ಚಿಮ್ಮಿತು
ನೆತ್ತರ ಬುಗ್ಗೆ,
ಪುಟಿಯುತಲಿದು ಬಾ-
ನೆತ್ತರ ನುಗ್ಗೆ,
ಬೆಂಕಿಯ ಮೈಗೊಂ-
ಡೊಂಪು ವಿರೂಪ
ಎಡಗಾಲಲಿ ಬು-
ಗ್ಗೆಯ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿ,
ನಿಮಿಷದಿ ಗಗನಾಂ-
ಗಣವನು ಮುಟ್ಟಿ,
ಕೈಕರವಾಳದಿ
ತೆಂಗಳ ಜಡಿಯೆ,
ಒಡನವನೊಡೆಯೆ,
ಚಕ್ರಗಳಾಗುತ
ಚಂದ್ರನ ಚೂರು
ಗರ ಗರ ತರುಗೆ,
ಶಾರೆಗಳುರುಳ,
ರಕ್ತವಲದ್ದಿದ
ತಿರೆ-ಮಣ್ಣೆಂಡು
ಗರೆ ತಪ್ಪಿದುದನು
ರುವ್ವನು ಕಂಡು,
ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಣ
ದಿಕ್ಕುಕಾಂಗಣ-
ದಲ್ಲೊದೆದಾಡಿದ-
ನುತ್ಸವಗೊಂಡು!

* * * * *

ಬೆಟ್ಟದಿ ಚೀರಿದೆ
ಎಚ್ಚರವಾದೆ
'ಕೆಂಗಳನನು ಬರೆ-
ದೆನು ಸಿರಿಯೋದೆ!'

ನಾ ಲ ಗೆ

(ಒಂದು ಹರಟೆ)

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಸ್. ಗದಗಕರ ಬಿ. ಎ. ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಾಣಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆಗಿರುವ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಇನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದೇ ಅವನ ನಾಲಗೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಲಗೆ ಜೀವನದ ಜಾತಿಯನ್ನೂ ಜೀವನದ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಹೊರಹಾಕುವ ಸಾಧನ !

'Give every man thy ear, but few thy tongue' ಎಂದು ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲೋಗಿಯಸ್ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಈ ಬೀಜಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಕಿವಿ-ಕಣ್ಣುಗಳಿಗಿಂತ ನಾಲಗೆಯ ನಾರ್ಮಿಕತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂಬುದು ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ನಾಲಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದು' ಎಂಬ ನಾಣ್ಣು ಡಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಇದೆ; ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಾಲಗೆ ಯಿಂದ ಎಂತೆಂತದ ಅರ್ಥಪರಂಪರೆಯೂ ಸಂಭವಿಸುವುದುಂಟು. ಇನ್ನೇನು? 'ಪಲವು ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವ' ಎಂದು ಕನಿಯು ಬಣ್ಣಿಸುವಂತೆ ಅದಿರೇವನಿಗೇ ಅಸಂಖ್ಯ ನಾಲಗೆಗಳು ಇದ್ದುದು ಸುಖ; ಏಕೆಂದರೆ ಬರೀ ಹೊಗಳಿಕೆಯೇ ಅವುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆ, ಅಷ್ಟೆ! ನಿರಾಟ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಅನೇಕ ನಾಲಗೆಗಳು, ಆದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಮಾನವನ ಒಂದೇ ನಾಲಗೆಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೂ ದೇವತೆಗಳ ಅನೇಕ ನಾಲಗೆಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೂ ಅಜ-ಗಜಾಂತರವಿದೆ.

'ನಾಲಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವೇನು?' ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಎದೆಗಾರರು ಕೇಳಿದುದಾದರೆ—ಇಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಾಲಗೆಯ ಪ್ರಪಂಚವೆಂದೂ, ಇಂದಿನ ಯುಗವೇ ನಾಲಗೆಯ ಯುಗವೆಂದೂ ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗುವುದು. ಯುಗ-ಯುಗಗಳ ಹೆಣೆಬರೆಹವ ಒರಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಾಲಗೆಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸುಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಲಂಬಿಸಿದೆ ಎದೆಸಿಸಿದರೆ, ಆ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್, ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಭಾಷ್ಯ-ಸ್ಮೃತಿಗಳಾದರೂ—ಒಬ್ಬರ ನಾಲಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ನಾಲಗೆಗೆ ಸೇರಿ, ಕೊನೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದುವು. ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಿಲುಕದ ಇಲ್ಲವೆ ಆಕಾಶಕುಸುಮವೆನಿಸುವ ಪೂರ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ನಾಲಗೆಯಿಂದ ಬಂದುದೇಕೆ? ಇಂದಿನ ದೈನಿಕ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲ ನಾಲಗೆಯ ವ್ಯವಹಾರವೇ. ಅಷ್ಟೇಕೆ? ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದೂ ನಾಲಗೆಯಿಂದಲೇ!

ಇದು ಸರ್ವಶೋಮುಖಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಅನೇಕ ಪದನುಡಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರೆ, ನಾಲಗೆಯ ವಿಶ್ವರೂಪವೇ ಕಣ್ಣುಟ್ಟುವುದು. ಭಾವನಾಪ್ರಪಂಚವೇ

ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದೆ. ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಾಲಗೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸ್ವಾರ್ಥಲೋಲುಪತೆಗಾಗಿ ನಾಲಗೆ ತಿರುಪಿಡಾಕುವುದು, ಉದ್ವಾದ ಮೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಾಲಗೆ ಹರಿಬಿಡುವ ರೂಢಿ, ಇಬ್ಬಗೆಯವನಿಗೆ ಎರಡು ನಾಲಗೆಯವನೆನ್ನುವ ಪ್ರತೀತಿ, ಮಾನಿಗೆ ನಾಲಗೆ ಹೊಲಿದುಕೊಂಡಿರುವವನೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಿಗೆ ಒಂದೇ ನಾಲಗೆಯವ ಎಂದೆನ್ನುವ ಪರಂಪರೆ, ಮಿತಭಾಷಿಗೆ ನಾಲಗೆ ಓದೆ ಹಿಡಿದವನೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ, ಮಾತಿನ ಮೇಲ್ಮೈ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಹರಿತ ನಾಲಿಗೆಯವನೆಂಬ ನಾಮ-ಕರಣ, ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಂಬಿದವನಿಗೆ 'ಲಹರಿಲಾಲ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು, 'ನಾಲಗೆ ತಪ್ಪಿದವನು ನಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡೆ' ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು, ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಾಗ ನಾಲಗೆ ಹೋಯಿತೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು—ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಿಂದ ನಾಲಗೆಯ ವಿವಿಧ-ಸ್ವರೂಪಗಳ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ, ಉಳಿದ ಅವಯವಗಳಿಗಿಂತ ನಾಲಗೆಯಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವನೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ವರ್ಕೀಲ ನಾದವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಕಾಯಿಡುಗಳ ಹಿರಿಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಆರಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಉಚಿತವೇಳೆಗೆ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಪಲಂಬಿಸದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಗೂ ಅವಮಾನ, ಇದ್ದ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ. ಇನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥರಿಗೆ ನಾಲಗೆಯ ಉಪಯೋಗ ಕಲಿಸುವುದೆಂದರೆ ಮಿಾನಕ್ಕೆ ಈಡುಕಲಿಸಲು ಹೆಣಗಿದಂತೆ, ಇಲ್ಲವೇ ವಿದ್ಯಾನಂತ ಪ್ರಾಥಮಿಕರಿಗೆ ಫ್ಯಾಶನ್ ಕಲಿಸುವ ಹಟತೊಟ್ಟಂತೆ! ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನು ಗಿರಾಕಿಯೊಡನೆ ಸರಸರ ಹತ್ತು ಸವಿಮಾತುಗಳನ್ನು—ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೆನಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ—ಉಸಿರದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? "ಮಾತಿನ ಹದವನ್ನು ಅರಿಯದವನು ಮಾತುಗಾರನಾಗಲಾರ; ಮಾತು ಬಲ್ಲವನೇ ಮಾಣಿಕ ತರಬಲ್ಲನು; ಮಾತು ಬಲ್ಲವನ ಮಾತೇ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾಗುವುದು; ಕನ್ನಡದ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗಬೇಕು, ಅಮೃತವಾಗಬೇಕು, ನಕ್ಷತ್ರ-ಬಿಂದುವಾಗಬೇಕು!" ಎಂದು—ಎರುಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಏರು-ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಚುವ ಪಂಡಿತರು, ನಾಲಗೆಯ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿದು ತೂಗಿ ನೋಡಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವೆತ್ತ ಟಾಲಸ್ಟಾಯ್, ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್, ಟಾಗೋರ, ಡೆಮಾಕ್ರಿಟಸ್, ನೆಪೋಲಿಯನ್, ಬರ್ಕ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಪನ್ನರು, ಜನತೆಯ ಹೃದಯ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಾಲಗೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ಅರಿತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ?

ನಾಲಗೆಯ ಚಾಪಲ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಮಾತನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಗದ್ದಲ ಮಾಡಿದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಬಹುದು. ನೀವು ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರು ನಾಲಗೆ ಹರಿಬಿಡುವ ಹೆದರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ತಮ್ಮ ವಾಚಾಳತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಸಹಾನುಭೂತಿ ದೊರೆಯದ್ದಕ್ಕೆ, ಪ್ರಿಯ-ಪ್ರೇಮಿಯರು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯಿಂದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿದುದು ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯು. ಮನೆಗೆಲಸ ಮುಗಿದು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೋರಿದಾಗ, ಹೆಂಗಳೆಯರ ಸಭೆ-ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನೆರೆಯುವುದುಂಟು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಹರಟುವ ವಿವಿಧ ನಾಲಗೆ

ಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಬೇಜಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಅಜಿ-ತಡಿಗಳಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನಾಲಗೆ ಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ವಿಷಯವೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಮೂವತ್ತೆರಡು ಹೆಣ್ಣು ಗಳ ಕಡಿವಾಣವಿದ್ದರೂ, ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾಲಗೆಯು ಬೇಕಾದಂತೆ ಸುತ್ತಾಡುವುದು. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮನ-ಬಂದಂತೆ ನಾಲಗೆ ಉದ್ದವಾಗಬಾರದೆಂದೇ ಸರ್ವಜ್ಞನು—

‘ಕಣ್ಣು ನಾಲಗೆ ಮನವು ತನ್ನ ವೆಂದೆನಬೇಡ!

ಅನ್ಯರು ಕೊಂದರೆನಬೇಡ!

ಇವು ಮೂರು ತನ್ನ ಕೊಲ್ಲುವುವು’

ಎಂದು ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಉಸಿರಿದ್ದಾನೆ.

ನಾಲಗೆ ಉದ್ದವಾಗಲಿ ಗಿಡ್ಡವಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಕರಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿದ್ದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಮತ್ತಾವ ಅವಯವಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ನಾಲಗೆಯು ಹೆಚ್ಚು ದಪ್ಪವೆನಿಸಿ ಅಕ್ಷರವಿಚಾರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊರಳದಿದ್ದರೆ, ತಪ್ಪು ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವುದು. ತನ್ಮೂಲಕ ಅಪಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪದವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ತಪ್ಪು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ವೃತ್ತಿಯು ನಗೆಗೀಡಾಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ನಾಲಗೆಯ ಉಚ್ಚಾರ-ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಜಾತಿಯ ಉಚ್ಚ-ನೀಚತನಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಣಯಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿಟ್ಟಿನ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವವರೇ! ರೌದ್ರಾವತಾರತಾಳದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ವೇಣೀಸಂಹಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ‘ಕಥಮೇವಂ ಪ್ರಲಪತಾಂ ವಃ ಸಹಸ್ರಥಾ ನ ದೀರ್ಘ-ಮನಯಾ ಜಿವ್ಯಯಾ’ ಎಂದು ಕಂಗೆನೆ ಕನಲಿ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹೊರ ಸೂಸುವಾಗ, ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಅವನ ಅಕ್ಷೇಪ ಉಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮ-ಹತ್ಯೆ, ಸುರಾಪಾನ, ಸ್ತ್ರೀಯ, ಗುರ್ವಂಗಸಾಗಮನ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಪಾಪಕಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕೊಡಿಸುವಾಗ, ನಾಲಗೆಯನ್ನೇ ಸುಡುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲವೆ? ಇಂತು ನಾಲಗೆ ಪರಿ-ರುದ್ಧತೆಯ ನೆಲೆವೀಡು! ಅಂತೆಯೇ ನಲಿದಾಡೇ ಎನ್ನ ನಾಲಗೆ ಮೇಲೆ, ಶಾರದಾದೇವಿ! ಎಂದು ದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ನಾಲಗೆಯ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾರದಾ ದೇವಿ ನಲಿದರೂ, ದೇವರು ಮಾತ್ರ ಮಾತಾಡದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ,

‘ಏಕೆ ಮೂಕನಾದ್ಯೋ?’ ಎಂದು ಸತ್ಯಾಗೃಹ ಹಿಡಿಯುವ ಅವರ ಹಟದಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಈಗಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಗಲಭೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷಂಶ ತುರುಸಿದ ವಿಷಯ ವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ ಶ್ಲೀಲಾಶ್ಲೀಲದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಉಗಮವೆಲ್ಲಿ? ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಇಂತು ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದುದೇನು? ಎಂದು ವೆಚ್ಚುತನದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳುವುದಾದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವೂ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುದುಗಿದೆ— ಎಂದು ಬಿಚ್ಚುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲ!

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆಯ ಕಾರ್ಯರಂಗವೇ ಅದ್ಭುತವು— ಅಪೂರ್ವವು. ರಸನೇಂದ್ರಿಯವೆಂದು ತಜ್ಞರು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಈ ಹೆಸರಿಗೊಪ್ಪುವಂತೆ ಅಹಾರ-ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆಯು ಒಳ್ಳೆ ವಿಸುರ್ಗಕಾರ, ಸವಿಗಾರ. ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೆಯರು ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆ ರುಚಿಕಟ್ಟು ಇದ್ದುದಾದರೆ ನಾಲಗೆ ಚವ್ವರಿಸುವುದು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಇಂದ್ರಿಯವು ಮೇಲೆ ಎರಿ ಹೋಗುವುದು. ಒಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣೆಯರಿಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ ತೆಗಳಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸೊತ್ತು ನಾಲಗೆಯದೇ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳ ಬಹುದು. ರುಚಿ ನೋಡುವ ನಾಲಗೆಯ ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಮುಂದು ಮಾದಿಯ, ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾದ ಹೋಟೆಲ್ಲಿನ ಮಾಲಕರು- ಅರ್ಥಾತ್ ಉಡುಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು— ಮನೋಹರವಾದ ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಣ್ಣು ನೋಡ ದಿದ್ದರೂ ನಡೆಯಬಹುದು; ಕಿವಿ ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಸಾಗುವುದು; ಮೂಗಿಗೆ ಸುಗಂಧದ ಸ್ನೋಂಕಿರದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ತ್ವವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾಲಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಿಸುಗಳನ್ನು ಕಹಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಬಿಳುಗಳಿರುತೊಡಗಿದರೆ ದೇಹಯುತ್ರದ ಗತಿ ಏನು? ಅಂತೆಯೆ ಮನುಷ್ಯ ನಿರೋಗಿಯೋ ರೋಗಿಯೋ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದಾಗ, ವೈದ್ಯರು ಶರೀರದ ಬಾಹ್ಯ ಒರೆಗಳಲ್ಲಾದ ನಾಲಗೆಯನ್ನೇ ಪರಾಮರ್ಶಿ-ಸುವುದುಂಟು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಅಯೋಗ್ಯವೆ ಸಂಪತ್ತೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಎಸೆಗವಚಿಕೊಳ್ಳುವವರು ನಾಲಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ತಲೆದೂಗ ಬೇಕಾಗುವರು!

ಜಯಂತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏಜಂಟರು ಬೇಕು!

ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಾರವಾರ, ಸಾಗರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಹೊಸನೇಲಿ. ಇಳಕಲ್ಲು, ಬೈಲಹೊಂಗಲ, ನಂದಗಡ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪುರ-ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಏಜಂಟರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದವರು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು : ‘ಜಯಂತಿ’ ಧಾರವಾಡ

ಭಾರತೀಯರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕು

೩

ಶ್ರೀ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು, ಉಗಾರ.

ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಹೊಸ ಕಾಲದ ಬದುಕು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗಲಿದೆ.

ಪುರಾಣ ಕಾಲದ ಭಾವನೆಗಳ ಕೈಗೊಳಿನಾಧಾರದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕೆನ್ನುವವರನ್ನು

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವು ಇನ್ನು ಬದುಕಗೊಡದು. ಆದುದರಿಂದ

ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವಿನ್ನು ಬುದ್ಧಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕು !

೪

ಇದೀಗ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲ. ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿವೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿವೆ. 'ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅದು ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಾನವನು ಮಾಡುವುದೇನು ?' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಗುರುಗಳೂ, ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪೀಠವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದುಬೇಕಾಗಿದೆ; ಬದುಕುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ; ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಧರ್ಮದರ್ಶನ-ರಾಜನೀತಿಗಳ ಅದರ್ಶಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೈಜ್ಞಾನಿಕನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಲು ವಿಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನೊಬ್ಬನು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರೊಳಗೂ ನಗ್ನ ವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಲು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೂರಕವನ್ನು ಸೈನಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ವಿಷಮಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಬದುಕುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅದರ್ಶವಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಎಂದಿನಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾವನೆಯು ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತ ನಡೆಯಿತೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಭಾರತದ ಸಮಾಜ ಸಂಘಟನೆಯು ಸಡಿಲಾಯಿತು; ರಾಜನೀತಿಯು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಾಯಿತು; ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಟ ತಲೆದೋರಿತು. ಈ ಶ್ರದ್ಧೋಷಗಳಿಂದ ಭಾರತವು ಮುಕ್ತವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಭಾರತೀಯರು ಬಾಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕು ಬೀಳಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ, ಈ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕೆಂದೇನು? - ಅದು ಸದ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರೈಸುವುದು? - ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಬರಹದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಲಿರುವೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತೆಂದರೆ, ಬುದ್ಧಿಯು ಬೀರುವ ಬೆಳಕು ನಿತ್ಯಸತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ! - ಎಂಬುದು.

ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದರ ಮೊದಲನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲೆಂದರೆ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯ-ಕರ್ತವ್ಯಾಕರ್ತವ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವಾಗ, ಅವುಗಳ ಎಲ್ಲ ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ನೋಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ, ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದೋ

ಅದು ಅಸತ್ಯ-ಅಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅರಿಯಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಕುಂತಿಯ ಕಿವಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯು ಬಂದಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಬೈಬಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಿ 'ಮರಿಯಮ್ಮ'ನ ಗರ್ಭದಿಂದ- ಯಾವ ಪುರುಷನ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದೆಯೇ-ಎಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನ್ಮವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಸಂಗತಿಗಳು ಸತ್ಯವಿರಲಾರವು. ಗರ್ಭಾಶಯವು ಕರ್ಣರಂಧ್ರವಾಗಿರುವುದಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಣಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುರುಷನ ವೀರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ ಅಸಂಭವವಾದುವುಗಳು; ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿರೋಧವೆನಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳು. ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ 'ಎರಡು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ಸಂಗತಿಗಳು ಸತ್ಯವೆಂದು ಕಾಣಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ!' ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ ಅರ್ಥಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅಶಕ್ಯವಿದೆ. 'ಎರಡು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ಸಂಗತಿಗಳು ಸತ್ಯವಿರಲಾರವು' ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಳಪಡುವವು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪುವವರೆತೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಒಪ್ಪದವರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವರು. ಹೇಗೆಂದರೆ: ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಅಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಯುವರೋ ಅಥವಾ ಕಾಣುವರೋ, ಆಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬುವರು. ಇದರಿಂದ 'ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ಸತ್ಯವಿರಲಾರವು' ಎನ್ನುವ ಸಂಗತಿಯು ಕೇವಲ ಮಾತಿನ ಮಲಕಲ್ಲ-ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಅನ್ಯರ ಮಾತಿಗೆ ಹೊಂದುವುದೋ ಆಗ ಅದು ಸತ್ಯವೆನಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದಲೂ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಯು ಅವಿರೋಧಿಯಾಗಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಯಾರು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕೃತ ಬುದ್ಧಿಯು ಬದಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಬದಲಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವಿಕಾಸವಾದಿ ದಾರ್ಶನಿಕರು, “ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ನಂಬಿ ಜಗತ್ತು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಅದು ದರ್ಶನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳದು. ಅದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತದೆ ಅಂತಃಕರಣದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಗೊಂಡು ತಿಳಿಯುವುದು ಉತ್ತಮ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ, ಮಳೆಬರುವ ಮೊದಲೇ ನವಿಲು ಅರಿತು ಕುಡಿಯುವುದು ಅಂತಃಕರಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವೆಂದು ತೋರಿಸಿ, ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಅವರ ಯುಕ್ತಿಯ ಹೇತ್ವಾಭಾವವನ್ನು ಅನೇಕ ಆಧುನಿಕ ತರುಣ ದಾರ್ಶನಿಕರು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಗೆಯ ಹಿಂದಿನಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯ ಮರಿಯು ಇರುವಾಗ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬಾರದು; ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಲು ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೊರಬೀಳುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅನುಭೂತಿಯು ನಿರ್ಭ್ರಾಂತವಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಶೋಧದಿಂದ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನದ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾಳೆಯ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಲು- ಎಂಬುದಿಷ್ಟೇ ಅದರ ಅರ್ಥ. ಇದರಿಂದ ‘ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಅಸತ್ಯವೆನಿಸುವುವು’ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಕೂಡ ತರ್ಕದ ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಬುದ್ಧಿಯು ತರ್ಕದಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದು. ಯಾವಾಗ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸತ್ಯವು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ‘ತರ್ಕವು ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆ-ವಿರುವುದು’ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿರಲಾರದು. ಈಗ ತರ್ಕವು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆವೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೂ ಆದ ವಸ್ತುವಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಯಾವ ಅನುಪಾತದಿಂದ ತರ್ಕವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೋ, ಅವರ ತರ್ಕವೂ ಅದೇ ಅನುಪಾತದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ತಿರಸ್ಕೃತವಾಯಿತು; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆತನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ತರ್ಕವು ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸಹಜ ಚೇಷ್ಟೆಯು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ತರ್ಕವು ಕೇವಲ ಹುಟ್ಟಿನಿಸುವುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಚತುರನಾದ ಯೋಧನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು, ಎದುರಾಳಿಗೆ: ‘ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಜಯಸಿಕ್ಕಲಾರದು, ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆಡು, ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡು!’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹುಟ್ಟಿನಿತೆ.

ಇನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದೆಂದರೆ, ಮನಸ್ಸು-ದೃಢಯಗಳ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸುವುದೆಂದಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನೇಕವೂ ಬೇಕು. ಆದರೂ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬಗ್ಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವಾಗ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದೋ ಆಗ ಮನುಷ್ಯನು ಉದ್ಧಟನಾಗುವನು; ಅದೇ- ಭಯವು ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ

ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯಿಸಿದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯ ಅಂಜುಬುರುಕನೆನಿಸುವನು. ಕಾಮ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂತಾನಹೀನವಾಗುವುದು; ಅದೇ ಕಾಮವು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ನಡೆದರೆ, ಕಾಮುಕವೃತ್ತಿ ತಲೆದೋರುವುದು. ಲೋಭರಹಿತ ಮಾನವನು ಅಕರ್ಮಾಣ್ಯನಾದರೆ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಲೋಭವುಳ್ಳವನು ಲೋಭಿಯೆನಿಸುವನು. ಯಾವಾಗ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಷ್ಟವಾಗುವುದೋ ಆಗ ಜ್ಞಾನಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗವೇ ಕಟ್ಟಾಗುವುದು. ಅದೇ ಶ್ರದ್ಧೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಲ್ಪೆಳಗೆ ಹಾಕಿದರೆ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯೆನಿಸುವುದು. ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ‘ಅತ್ಯಾಸಂ ರಥಿನಂ ವಿದ್ಧಿ’ ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಮುನಿಗಳು ‘ಮನಸ್ಸು ಕಡಿವಾಣವಾದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಾರಥಿ’ ಎಂದಿರುವರು. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಡಿವಾಣವು ಸಾರಥಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಕುದುರೆ ಪಥಭ್ರಷ್ಟವಾಗದೆ ರಥವು ನೆಟ್ಟಗೆ ಸಾಗುವುದೋ ಅದರಂತೆ, ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಾಳಿದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಅಡ್ಡ ದಾರಿಗೆ ಒಯ್ಯುವು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ: ಸತ್ಯಾಸತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಾಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಒರೆಗೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಆಗದು. ಮಾನವಜೀವನದ ಮಹತಿಯು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯ-ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಂತರವಿದ್ದರೆ ಅದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಅನುಭೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ತರ್ಕವು ನಿರ್ಭ್ರಾಂತವಿರುವುದೋ ಆಗ ಅನುಭೂತಿಯೂ ನಿರ್ಭ್ರಾಂತವಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ತರ್ಕವೇಬ ಶಬ್ದವು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ತರ್ಕವೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಕೂಡದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಸರ್ವಜ್ಞನಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ತರ್ಕವು ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಹಿರಿಯರ ವಚನಗಳೆಲ್ಲ ತರ್ಕವು ವಚನೀಯವಾದರೆ ಅನುಭೂತಿಯು ಕರಣೀಯವಿದೆ. ಅನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರತೆಯು ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅನುಭೂತಿಯು ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತರ್ಕವು ಮುಟ್ಟಲಾರದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅನುಭೂತಿಯು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತರ್ಕ ಸುಳಿಯಲಾರದು. ಹೀಗೆಂದೊಡನೆ ಅನುಭೂತಿ-ತರ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಕೂಡದು. ತರ್ಕವು ಅನುಭೂತಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ತರ್ಕವನ್ನುಳಿದ ಅನುಭೂತಿಯು ಅಂಧವೆನಿಸುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅನುಭೂತಿಗೆ ತರ್ಕವು ಆಧಾರವೆನಿಸುವುದು. ಸತ್ಯವ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೊಲೆದರೆ ಮಾನವನ ಅನುಭೂತಿಯು ಪರು-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಅನುಭೂತಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನ ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವು ಬುದ್ಧಿಯಾದರೆ ಪರು-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರ ಪರುವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅನುಭೂತಿಯು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾನಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವೇ ಪರು-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಅನುಭೂತಿಯು ಒಂದೆ ಸಮನಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ವಿವರಣೆಯಾಯಿತು. ನಾವು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜನೈತಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ-ದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಅಪರೈವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಲಿಕ್ಕಿಬೇಕು. ಯಾರೊಬ್ಬರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರ ತುಂಬುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಮೊಡ್ಡ ಕೆಲಸದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದಂತೆಯೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೊಡ್ಡ ಮೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿರುವವೋ ಅವೆಲ್ಲ ಮೊವಲು ಮಹಾತ್ಮರ ವಿಚಾರ-

ದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹವೆ! ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಮಾತು ಕಂಡುಬರುವುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಬರಲು ನಾವು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ 'ಯಜ್ಞನಸಾ ಧ್ಯಾಯತಿ ತದ್ವಾಚಾ ನವತಿ' ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಭಾವವಾದರೂ 'ಮನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಡಿಗೆಯು ವಿಚಾರದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ' ಎಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಸತ್ಯಸುಂದರವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು. ಆದರಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜನೈತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದು.

ಒಬ್ಬ— ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕನು ಸತ್ಯನ್ಯಾಯದ ಪ್ರೇಮಿಯು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹೊಸಕಾರ್ಯ ಮಾಡಹತ್ತಿದನೆಂದರೆ, ಜನರು ಆನೇಕ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು. ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರಿಸದೆ ವಿರೋಧಿಸುವರು ಕೂಡ. ಆ ವಿರೋಧಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿರುತ್ತದೆ? ಅವರು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇತುಭಾಸ ಮಾಡುವರು. ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನವಯುಗದ ಹಳೆಯ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಹತ್ತಿದರೆ ಮುಂದುವರಿದು ಹೋಗುವರು: 'ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಹುಡುಗೇನು ಮೂರ್ಖರೇ? ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಬುನಾದಿಯಿರುವ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಇವರು ಇಂದು ಹಾಕಿದ ಹಾದಿ ನಾಳೆಗೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು.' ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಕೂಡ 'ನಹಿ ಮೇ ಪೂರ್ವಜಾಃ ಮೂಢಾಃ' ಎಂಬ ತರ್ಕಸರಣಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದರು. ಈ ತರ್ಕವದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯದೊಡವಿದೆ. ಆಶ್ರಯದೊಡವೆಂದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೆಂದು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ನಂಬುವುದು. ಇದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ನಿರ್ಭ್ರಾಂತನಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮೋಸ ಹೊಂದುವರು. 'ಮುನಿನ್ಮಾ ಮಸಿ ಮತಿಭ್ರಂಶಃ' ಎಂಬ ಜನಜನಿತ ಘಡಿಯೂ ಇಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳುವರು: ಜೀವ ದೇವನ ಅಂಶವೆಂದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ತರ್ಕದ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಲು ಹೋದರೆ ಸಟಿಯಿಸುವುದು. ವಿಚಾರಿಸದೆ ನಂಬುವುದು ಆಶ್ರಯದೊಡವೆನಿಸುವುದು. ಸ್ವತಃ ಮುನಿಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳೂ ಅಚಾರಗಳೂ ಅನು-ಕರಣೀಯವೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಬಂದೆಡೆಗೆ 'ಅಸ್ಮಾಕಂ ಸುಚರಿತಾನ್ ಚರಿತವ್ಯಾನ್ ನೇತರಾಣಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವರು. 'ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಅನುಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು, ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸದ್ದಲ್ಲ!' ಎಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದುವೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು ಒಳ್ಳೆಯವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೀಳುಗಳೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ತರುಣರ ಎದುರಿಗೆ ಬರುವ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತೊಡಕೆಂದರೆ: ಯಾವುದನ್ನು ಬಹುಜನರು ನಂಬುವರೋ ಅಚರಿಸುವರೋ ಆ ಸಂಗತಿಯು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಂಬುವ ಸಮಾಜವೊಂದು. ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ 'ಸೂಚಕ ವಾಕ್ಯ ಪರಮೇಶ್ವರ ವಾಕ್ಯ' ಎಂದು ನಂಬಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಲ್ಲಹಿರಿಯರು 'Majority must be granted' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತರುಣರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡುವರು. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ,

ಈಗ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಚಾಲಕತ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಬಹುಮತವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇದೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಿಗಿಂತ ಅಸಂಸ್ಕೃತರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೋರುವುದು. ಇದರಂತೆಯೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅದರಿಂದ ಬಹುಮತದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರವು ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ, ಅದು ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ರಾಜ್ಯವೇ ಆಗುವುದಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಶಾಸನ ಪ್ರಣಾಲಿ ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಕೊಂದಿಲ್ಲ! ಆ ಕಾಲದ ಸಮಾಜವು ಕೂಡ ಆ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನೇ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೇ? ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರು ತಮ್ಮ ಮತ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ವಿರೋಧಿಗಳು! ಅದೇಕೆ? ಕುರೇಷ್ ಮನೆತನದವರು ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಆಗ ಬಹುಜನಸಮಾಜವು ಮಹಮ್ಮದನನ್ನು ದುಷ್ಟನೆಂದು ಛಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಮುಂದೆ ಮಹಮ್ಮದನು ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದರು ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಬಹುಮತದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯದ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಹೆಸರು ಇಂದು 'ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕೂಡ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಬರುವಂತಹ ಜನರು ಆಯೋಗ್ಯರೇ ಇರುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಅವರು ಕೇವಲ ದುಡ್ಡಿನ ಬಲದಿಂದ ಆರಿಸಿಬರುವರು. ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಒತ್ತಿ ಮೂಲೆಗೆ ಇಡುವರು. ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವು ಬಹುಜನರ ವಿರುದ್ಧವಾದೊಡನೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೂರ್ಖನೆಂದು ತರ್ಕ ಕಟ್ಟುವುದು ಮೂರ್ಖರನದ್ದಾಗಿರುವುದು.

ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಹೇತುಭಾಸಗಳಿವೆ: ಕೆಲವು ಜನರು ಒಳ್ಳೆಯ ಮತದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರೇ ಹುಟ್ಟುವರೆಂದು ನಂಬುವರು. ಇದೂ ನಿಜವಾದುದಲ್ಲ. ನಾವು ಸುತ್ತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿದರೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಖರೂ ದುರಾಚಾರಿಗಳೂ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ, ಕೀಳುಮಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಣರೂ ಸುವಿಚಾರಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದುದೂ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಪುರೋಹಿತರ ಮಗನು ಮೂರ್ಖನೂ ಚರ್ಮಕಾರನ ಮಗನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ ಆದುದನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ತರುಣರು ಏನಾದರೊಂದು ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜನರ ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸ ಹೋಗಲು, ಮುಂದುವರಿದು ಅಡ್ಡಬಂದು ಗಂಭೀರಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ: 'ನೀವು ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿ ಇಂದು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದವರು! ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಸಂಸಾರ ಹತ್ತಿಲ್ಲ; ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೇ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುವಿರಿ! ನಾವೂ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು!' ಇದೂ ಹೇತುಭಾಸವೇ; ಏಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ವಯಸ್ಸು ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗೆ ವೃದ್ಧರಿಗಿಂತ ತರುಣರೇ ಜಾಣರಿದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಕಾಲಂಕ-ದಯಾನಂದರು ಚಿಕ್ಕ-ವರಿದ್ದರೂ, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಅಚಾರ್ಯರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ? ಆ ಬಾಲ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ವೃದ್ಧ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಸಮರ್ಥರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆಗುವರೆಂಬ ಮಾತು ನಿಜವಾದುದಲ್ಲ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ಉನ್ನತವನ್ನೇ ಬಾಧಕವಿದೆ. ವೃದ್ಧರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅಲಿಪ್ಯವು ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಹುರುಪಿನ ಕಾರ್ಯ-ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪರು. ತರುಣರ

ಕಾರ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಮೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪಮಾನವೆನಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವರು.

ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳುವವರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಕಂಠಿಗಳ ಸತ್ಯ-ಸ್ವರೂಪವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಪುಷ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವಾದ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದಾದುವು. ಮುಂದೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೂ ಹೊಸ ಜನರ ಹೊಸವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಪಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಹೊಸ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯರು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ತರುಣರು ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ; ಮುಂದೆಯೂ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ವಿರೋಧಿಸುವ ಹಳೆಯ ಸಮಾಜವು, ಹಿರಿಯರಾದರೂ ಹಳಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ, ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ-ಸುಗುಣಗಳು ಕೆಲ್ಲುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಸತ್ಯಕ್ಷದ ವೀರನು ಸಾವಿರಾರು ಅಸತ್ಯಕ್ಷದ ಶೂರರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಸತ್ಯ-ಕ್ಷದ ವೀರನು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಸೋತುದಿಲ್ಲ. ಸಾವು ಸೋಲಿಲ್ಲ. ಸೋಲಿರಿಯದ ಶೂರರಿಗಾಗಿ ಸಾವು ಇದೆ. ಅಸತ್ಯ-ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸಹನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಗುವಷ್ಟು ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳು ಸತ್ಯ-ನ್ಯಾಯ

ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶರೀರದ ಕಷ್ಟವು ಅಂತರಾತ್ಮನ ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹಗುರಾದುದು. ಶರೀರಸುಖದ ಸಕಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚಿಂತ-ಭಯಗಳಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸುಖಯನ್ನಲಾಗದು. ಅದೇ ದೇಹ-ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಭುಲಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸುಖಿಯನ್ನು ಬಹುದು. ತರುಣರು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರೋ ಅಂತಹ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವಿಸರು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನೂ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯತ್ತ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಬೇಕು. ಸಮಾಜ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ, ಗುರುಗಳು ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಮಾನಿಸಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಬೃಹದ್ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸತ್ಯ-ನ್ಯಾಯ-ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ತರುಣರಿಂದ, ಎಂತಹ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಬಾಳಿನ ಬೆಳಕು ಬೀಳುವುದು. ಇಂತಹ ತರುಣರೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗುವರು. ವಿಸತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು, ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಇದೇ ಭಾರತೀಯರ ಬಾಳಿನ ತಿರುಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗ ಗ ನ ಮೋಹಿನಿ

ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಮೈಸೂರು.

(ಮೇಮಂತ್ ಯತುವಿನ ಶುಕ್ಲ ಶಕ್ಷದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ, ಗಗನಪ್ರಿಯನ್ನು ಮೋಹ)

೧. ಗಗನ ಮೋಹಿನಿ, ನೀಲ ರಾಗಿನಿ,
ನಿಶಾ ಭಾಮಿನಿ ಸಂಗಿನಿ;
ಮೋದ ಕಾರಿಣಿ, ಕಾನ್ಯಬೋಧಿನಿ,
ರಸಿಕ ಜನ ಆತ್ಮಾದಿನಿ !

೨. ತಾರಾ ಗರ್ಭಿಣಿ, ಸೃಷ್ಟಿ ಧಾರಿಣಿ,
ಮೇಘ ಮೋಹರ ಧಾರಿಣಿ;
ಚಿರ ವಿನೂತನೆ, ಪ್ರಾಕ-ಸನಾತನೆ,
ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಕಾರಿಣಿ !
೩. ನೋಡುತಿರುವೆನು, ಮಾಡುತಿರುವೆನು,
ನಿಶಿಯ ನಿನ್ನಯ ಸಿರಿಯನು;
ಆಡಲಾರೆನು, ಹಾಡಲಾರೆನು,
ಮನದ ಮೋದದ ಪರಿಯನು !
೪. ನಿನ್ನ ಕಾಂತಿಯು, ಬಗೆಯ ಶಾಂತಿಯು,
ಚಿಕ್ಕಮಾಲೆಯೋ ? ನೀಲವೋ ?
ಎಲರೊಳಾಡುವ ಕುಳರು, ಮೋಹನ
ತರುವ ನಿನ್ನ ದುಕೂಲಮೋ ?

೫. ಸುಸ್ಥಿರೇಕ್ಷಣ, ಅನಿಮಿಸೇಕ್ಷಣ-
ನಾಗಿ, ನಿನ್ನನೆ ನೋಡುವು;
ಅಗಸ್ತ್ಯನಾಗಿಯೆ ಮೊಗೆದು ಕುಡಿಯುವೆ;
ಕುಡಿದು ತಣಿಯುವೆ; ದಣಿಯುವೆ !
೬. ದಿಟ್ಟನೆನದಿರು, ದುಷ್ಟನೆನದಿರು,
ಕವಿಗೆ ಇದೆ ಕೈವಲ್ಯವು;
ಜಿಲುಪ ದರ್ಶನವನ್ನು ತ ಮಾನನ-
ಕದುವೆ ನಾಕಕೆ ತುಲ್ಯವು !
೭. ಗಗನ ಮೋಹಿನಿ, ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗಿನಿ,
ಯಾಮಿನೀ ಚಿರಸಂಗಿನಿ;
ಕಾಲ ವ್ಯಾಪಿನಿ, ಕಲಾ ರೂಪಿಣಿ,
ಕವಿಯ ಚಿತ್ತಾನಂದಿನಿ !

ಸಾಹಿತಿಗೊಂದು ಸಮಾಧಾನ!

(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಜೆ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಧಾರವಾಡ

ಸಾಹಿತಿಗಳು ಆಗಾಗ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವ ಅತ್ಯಪ್ರೀತ-ಅನಮಾನಗಳಿಗೆ, ಅವರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೇ ?

*

ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ನಾನು ಕಾಲೇಜ್ ಹಿಡಿದೆ; ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರ ಹೇರಂಬ, ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಆದ-
ರಂತೆಯೇ ಕೊನೆಗಂಡಿತ್ತು. ಎರಡುದೇಹ ಒಂದು ಜೀವನೆನಿಸುವ
ಹಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನ, ಹಲವರಿಗೆ ಕೌತುಕದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.
ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ, ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ
ನಾವು, ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನವನ್ನು, ಕಂಡರೆ ಮಾತಾಡಿಸುವಷ್ಟು
ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಬಿ. ಎ. ಆಗಿ ನಾನು ಪುನಃ ಶಾಲೆಯನ್ನು
ಸೇರಿದೆ; ಹೇರಂಬ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿನೆಮಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಹಾಕಿದ್ದ.
ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾನಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಆಶೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾ-
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆದರೆ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸಾಹಿತಿರಾ-
ಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು, ಕಲಾವಿದನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇರಂಬ. ಒಬ್ಬನದು
ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನದು ನಾಟ್ಯ! ಆಗ ಕಿರಿಯರ ಬಳಗದ 'ಕರಣ'
ಎಂಬ ಕೈಬರೆಹದ ವಾರ್ಷಿಕಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಮೂರುವರ್ಷ ಸಂಪಾದಕ
ನಾಗಿದ್ದೆ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಯತ್ನ ಅನಿರತ
ವಾಗಿ, ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. 'ಮಿಸೆಲೆನಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬೇಕು
ಕಂಡ ಕಸಬರಿಗೆಯ ಮೇಲಿನ ಹರಟೆ, ಕೋಗಿಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕವನ,
'ಕನ್ಯಾರ್ಥಿ' ಎಂಬ ಕಥೆ, 'ಕವಿವೃಂದಯ' ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧ ನನ್ನ ಹೆಸ-
ರನ್ನು ಆಗ ಬೆಳಗಿಸಿದ್ದವು. ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನು
ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಅಭಿಮಾನ
ವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಗುರು ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರ-
ಲಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ನನ್ನ ಹೆರಟೆಯ ಜಾತಿ ಜಾಗಿರದಾರರದು, ಕಥೆಯ
ಗೀತಿ ಮಾಸ್ತಿಯವರದು, ಕವನದಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಡಗು ಬೇಂದ್ರೆಯವರದು,
ಪ್ರಬಂಧದ ಪ್ರಕಾರ ತಾಂಡವ ಗುಂಡಪ್ಪನವರದು— ಎಂದು ಹಲವರು
ನನ್ನ ಬರೆಹಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ದೊಡ್ಡಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದುರ್ಗುಣವನ್ನು
ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು: ಅವರಂತೆ ಬರೆದರೆ ಅನುಕರಣವನ್ನುತ್ತಾರೆ;
ಬೇರೆ ಬರೆದರೆ ಕಸುಕು ಎಂದು ಮೂಗು ಮುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಾನು
ಮಾತ್ರ ನನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಬರೆವಣಿಗೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಬೆಳ-
ಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನವು ಹಿರಿಯ-
ರೆಂಬವರಿಂದ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಕವಿವರ್ಯರು, ನನ್ನ ಕವನದ-

ಲ್ಲಿಯೆ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವನದಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿಹಾಕಿರು-
ವೆನೆಂದು ಟೀಕಿಸಿದರು. ವಿನೂತ್ ಕರೊಬ್ಬರು, ನನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ
'ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಿಂದ ಕದ್ದದ್ದು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಒಂದು
ಕಥೆಗೂ 'ಬಂಗಾಲಿಯ ಕನ್ನಡೀಕರಣ' ಎಂದು ಹೇಳಿದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.
ಈ ಎಲ್ಲ ಟೀಕೆ ನನ್ನ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ
ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಗ್ಗಿಸಿತು. ಮಾಸ-
ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದರೂ, ನನ್ನ ಲೇಖನಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರಕ-
ಟನೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಉತ್ತೇಜನಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಎನ್ನೋ ಒಳತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
ಆದರೆ ಅವರೂ ಒಂದೊಂದು ದೊಡ್ಡಾಚಾರ್ಯರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರೆ,
ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ ದೊಡ್ಡಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರೆ!

ಶಿಕ್ಷಕನಾದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಲೇಖನ ವ್ಯವಸಾಯ ಬರುಬರುತ್ತ
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಸಾಲದು,
ಕವನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಅಭಾವ, ಹರಟೆಗೆ ಬಹುಶ್ರುತತೆಯ ಕೊರತೆ!—
ಹೀಗೆ ವಿನೇನೂ ಆಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಇನ್ನು ಉಳಿಯಿತು ಕತೆಗಾರಿಕೆ.
ಅದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಜಜ್ಞಾನ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೇಕು. ಪ್ರಸಂಜ
ಹೊಡಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಂಜಜ್ಞಾನ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೊ-
ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಂತೂ ಕಲಿಸುವುದೇ ಬೇಡ. ಈ ಒಂದು ವಿಶ್ವಾಸವೇ
ನನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉಳಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.
ಈಗಲೂ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಲೇಖನಕಾರ್ಯ ನಡೆದೇ ಇದೆ.
ಕತೆಗೆ ನಾನು ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಗಳು ಕೂಡ ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ
ಬರುವಂತಹವು. ಚೊಚ್ಚಲ ಬಸಿರು, ತೊಟ್ಟಲ ಸಂಭ್ರಮ, ಮಗುವಿನ
ಮುದ್ದು, ಮದಿಕೆಯ ಮದ್ದು— ಇಂತಹ ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳ
ಮೇಲೆ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಂದರ್ಭ
ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಕತೆಗೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಸ್ತು
ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮೊನ್ನೆ ಇಂತಹದೊಂದು ಸಂದರ್ಭವೊದ-
ಗಿತು. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಆ ದಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿಯೆ ಬದೆ. ಅಟವಾಡಿ
ದಣಿದವರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಕಾಸುರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಗೆ
ಹೋದೊಡನೆಯೆ ಹೊಡತಿ ರುಚಿ-ರುಚಿ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವಳೆಂದು
ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಬಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ— ಇನ್ನೂ ಪಲ್ಟೆಗೆ ಒಗ್ಗ-
ರಣೆ ನಡೆದಿದೆ! ಅದಾದರೂ ಬೇರೆ ಪಲ್ಟೆ ಎನ್ನಬೇಕೆ? ಹಾಳು
ಕುಂಬಳಕಾಯಿ.... ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ! ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗೂ ನನಗೂ

ಎಳು ಜನ್ಮದ ವೈರತ್ಯ! ಸಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಕುಂಬಳ ಕಾಯ ಹೋಳುಗಳನ್ನು ಅವಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿದು, ಐದೂ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅವಳ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಆ ಏಟಿನ ಸವ್ವಳಕ್ಕೆ ಮಲಗದ ಕೂಸು ಮೆಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಸಣ್ಣ ಕತೆಗೆ ಇದೊಂದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತು ಎದೆನಿಸಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳತನಕ ಕುಳಿತು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಕಥೆ—ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಹಲವರಿಗೆ ನಾನು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವರು ಬಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಾಗಿ ಕನಿಕರ ಪಟ್ಟರು. ಕೆಲವರು ಗಂಡನ ಮುಗೋಪಿತನವನ್ನು ಹಳದು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಕಥೆಗೆ ಇದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಟೀಕಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲಿ, ಮನ್ನಣೆಯಾಗಲಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನೊದಕಿಕೊಂಡರೆ, ನನ್ನದು ನನಗೇ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಸಲ ಅದರ ಕೊನೆಯನ್ನೊದಕಿ ಕಣ್ಣೀರಿಕ್ರಿದ್ದೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಪ್ತದಯಾರಾದ, ರಸಿಕರಾದ ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ—ಎಂದು ನನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಪ್ರಗತಿಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಅಶ್ವಿನಿಲದ ಕೊಳೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಂದು ತುಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ!

ಹೀಗೇ—ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗ! ಆ ದಿನ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇರಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವೆನು ಎಂದು ನನ್ನ ಕನಸುಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸುಮಾರು ಆರುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೊರೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತ, ಮೇಲಾಗಿ ಸಿನೆಮಾನಟ; ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೇ ಈಗ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಉಕ್ಕು ಬಂದಿತು. ಅವನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಓದಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಧಟ್ಟನೆ ತಲೆದೋರಿತು! ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಗೌಣಪಕ್ಷ—ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಒಳಿತು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಮನೆಗೆಬರಲು ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿನೆಮಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾತುಗಳೇ ನಡೆದುವು. ಅಂತೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ತೀರದ ವಿಷಯ!

ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಚಹಕ್ಕೆ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟ. ಇಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಾದೆವು. ನನ್ನಂತೆ ಹೇರಲುನೂ ಹರಟೆಗೆ ಬಲು ಜೋರು. ಕುಳಿತು ಅರ್ಧಗಂಟಿಯಾದರೂ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ನನಗೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅನುವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲದು. ಅವನು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉಸಿರು ಬಿಡದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ಅರ್ಧಸಮಯ ಅವನು ಮೌನವಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು; ಆದರೆ ಆ ಮಹಾರಾಯನೇನು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಹ ಸಿದ್ಧವಾದ ಸೂಚನೆ ಬಂತು. ಚಹದ ಕಪ್ಪನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಡುವಾಗ ನುಡಿದೆ: “ನನ್ನ ವಿಷಯ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನೂ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು ಮೂರು ಕಥೆಗಳಂತೂ ಚಿತ್ರಪಟಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ

ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಬರೆದ ಕಥೆ—ಅದು ಒಂದು ವೇಳೆ ಚಿತ್ರಪಟವಾದರೆ ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಅತ್ತು ಬಿಡಬಹುದು—ಅಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.... ಆ ಕಥೆ”

“ಕಥೆಯ ವಿಷಯ?”

“ವಿಷಯ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು; ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಮ್ಮಿಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವಂಥಾದ್ದು!”

“ಅಂದರೆ ದುಟ್ಟೋ ಸಾವೋ?”

“ಅವೆರಡೂ ಅಲ್ಲ, ಓದಿ ತೋರಿಸಲಿ? ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಸಾಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ಬರೆದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಓದಿಲ್ಲ!”

ಅವನಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಆಸೇವಿಸದೆ, ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕಥೆಯ ನೋಟುಬುಕ್ ಹೊರಗೆ ತಂದೆ.

“ಮೊದಲು ಮೊನ್ನೆ ಬರೆದ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಓದುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೇಲೆ, ನಿನಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಬೇರೆ ಒಂದೆರಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದೋಣ!”

“ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ; ಆ ಒಂದನ್ನಂತೂ ಓದು! ಆ ಒಂದು ಕಥೆಗೇನೇನು ಹೈರಾಣು ಆದರೆ, ಮುಂದೆ ಓದುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ!”

ಅವನ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡದೆ ನಾನೇನೋ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ.

ವರ್ಣಕಾಲದ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಕಥೆಗೆ ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟಪುಣಿಗಂತ ಅಪ್ರೌಢ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ ಹೇರಂಬನಿಗೆ ಅದು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದ. ಎರಡು ಪುಟ ಈ ವರ್ಣನೆಯಾದಮೇಲೆ, ಅಡಿಗೆಮನೆಯ ವರ್ಣನೆ ಒಂದು ಪುಟ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೇರಂಬ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ಮುಗಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತ. ರೂಢ್ಯಮನಸ್ಸಿನಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಜಾರುಗೊಂಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದ: "ಈ ವರ್ಣನಾ ಭಾಗಗಳು ಮುಗಿದುವೋ, ಇನ್ನೂ ಇವೆಯೋ? ಜಸ್ತಿಗೆ ಬದವರ ಪಂಚನಾಮೆಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಹಾಗೆ, ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ದವು ವರ್ಣನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವೇನು? ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ವೈ ಓದು ನೋಡೋಣ!"

"ಇಲ್ಲ, ಈಗ ಅದೇ ಭಾಗವೇ ಬರುತ್ತದೆ; ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸು ಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು!" ಎಂದು ನಾನು ಒಂದು ಸಲ ಕೆಮ್ಮಿ, ದನಿಯನ್ನು ಸಡಲಿಸಿ, ಹಾಸ-ಭಾವದೊಡನೆ ಓದತೊಡಗಿದೆ. ಆ ಭಾಗ ಹೀಗಿತ್ತು: 'ನನಗೆ ಅದೇನೂ ಹುಚ್ಚುಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಹಾಕುವ ಕೋಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎರಡೇಟು ಸೆಳೆದೆ. ಬನ್ನೇನೇ ಬಿದ್ದಿತು."

ಇಷ್ಟು ಓದುವುದೇ ತಡ; ಹೇರಂಬನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ರುಗಳು ತುಂಬತೊಡಗಿದುವು. ಮೂಗು ಕೆಂಪಾಗಹತ್ತಿತು. ಗಲ್ಲಗಳು ಉಬ್ಬತೊಡಗಿದುವು. ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹ ಮುಮ್ಮಡಿಸಿತು. ದನಿಯನ್ನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಹದಗೊಳಿಸಿ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಭಾವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಓದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದೆ. ಆ ಭಾಗ ಹೀಗಿತ್ತು:

'ಮತ್ತೆ ಎರಡೇಟು ಬಿಗಿನೆ, ಒಂದು ರಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅಳತೊಡಗಿತು."

ನಾನು ನಡುನಡುವೆ ಹೇರಂಬನ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಅವನು ಕರನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣು, ಒಮ್ಮೆ ಮೂಗು, ಹೀಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕಣ್ಣು ಧಾರಿಗಂತ ಮೂಗಿನ ಧಾರಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕಥೆ ಮಾತ್ರ ವರ್ಣಕಾಲದ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಸಂತತವಾಗಿ ಮುಂದು ಸಾಗಿತ್ತು. ಹೇರಂಬ ಮೋರೆ ತಿರುಹಿ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಾಗಿ ಕುಳಿತ. ಅವನ ಕಣ್ಣೀರ ಧಾರೆ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಆಗ ನನಗೊಂದು ಸಂಶಯ ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿತು: ಹೇರಂಬನ ಈ ವಿಲಾಸ ನಿಜವಿರಬಹುದೇ?—ಎಂದು. ಹೇಳಿಕೇಳಿ ಅವನು ಸಿನೆಮಾ ನಟ. ಡೈರೆಕ್ಟರು ಹೇಳಿದಾಗ, ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಸಲ ಇವರು ಅಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಟರಿಗೆ ಅಳುವುದು ನಗುವುದು ಎಂದರೆ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ. ಹೇರಂಬ ಹೀಗೇನಾದರೂ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಟಮು ತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಡೆತಿ ಹಾಗಿರಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನನ್ನ ಹೊಡೆತಿಕೂಡ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಅತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇನು ನಟನೆಯ? ಅಥವಾ ನನ್ನ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಇವನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದೀತೆ?...ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಹೊಯ್ಯಾಟ ದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಓದು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದಿತು. ಹೇರಂಬ ಅದೇ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣೀರಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಕಥೆಯ ಅಂತ್ಯಭಾಗವನ್ನು ನಾನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಓದಿ, 'ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ' ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕಳೆಗಟ್ಟಿ.

ಹೇರಂಬ ಇನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಕಣ್ಣೀರು ಮೊದಲಿ ನಷ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸುಮಾರಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಅದಂತಹ ಸುಖಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ! ಒಬ್ಬ ಸಹೃದಯನಾದ ಓದುಗ ನನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನೋದಿ—ಅಲ್ಲ ಕೇಳಿ—ಭಾವಪರವಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ! ಅದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ—ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಹಿತಿಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖಕರವಾದ ಕ್ಷಣ ಬೇರೊಂದಿರಬಹುದೇ? ಎಷ್ಟು ಜನ ಸಾಹಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸುಖವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ 'ಭಾಪು' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಹರ್ಷಾತಿರೇಕದಿಂದ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಿಬ್ಬರೂ ಮೌನದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ಇನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕೂಡುವುದೇನು? ಆಗ ನಾನೇ ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದೆ:

"ಉಂ, ಕಥೆ ಹೇಗಿದೆ? ಕಥೆಯ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ, ಅದರ ಕೊನೆ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?"

"ಅವೆರಡನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ" ಮೂಗು ಒರಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ ಹೇರಂಬ. "ಅದರೆ? ಕಥೆಯನ್ನು ನೀನು ಪೂರ್ಣ ಕೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ?"

"ಇಲ್ಲ! ಅದು ಯಾವುದನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ! ಆ ಕಥೆಯ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ...."

"ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಬೇಡ, ನಾನು Seriously ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!"

"ಚೇಷ್ಟೆ ಇಲ್ಲ; ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತ ಇದ್ದೇನೆ—ವರ್ಣನೆಯ ಭಾಗವನ್ನಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕೇಳಿದೆ; ಮುಂದೆ ಹೊಡತಿಯನ್ನು ಬಡಿಯುವುದಕ್ಕೊಂದು ಕೋಲನ್ನೇನು ಗಂಡ ಎತ್ತಿದನಲ್ಲ—ಅದರ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ!"

"ಮತ್ತೆ ಆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು, ಆ ಅನುಭಾವಪ್ರದರ್ಶನ, ಆ ಅಂತಃಕರಣದ ಕರಗು—ಇವೆಲ್ಲ ಯಾರಿಗಾಗಿ?"

"ನನ್ನ ಹೊಡೆತಿಗಾಗಿ! ಆಕೆ ತೀರಿಕೊಂಡು ಇಂದಿಗೆ ತಿಂಗಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ನಾನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಅವಳನ್ನೊಮ್ಮೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಹೊಡೆದಿದ್ದೆ. ಅದು ಈಗ ನೆನಪಾಯಿತು. ಜೀವದಿಂದಿರುವಾಗ ಅವಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿವಲ್ಲಾ ಎಂದು ದುಃಖಬಂತು. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಅಳು ಬಂತು! ಕ್ಷಮಿಸು, ನಿನ್ನ ಕಥೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಓದಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ; ಈಗ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಉಂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು! ಬರ್ರೇನೆ—ಅನುಕೂಲವಾದರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾಣ್ತೇನೆ." ಎಂದವನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ! ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಿಸಿ ನಾನೂ ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನು ಹೊರಬೀಳುವುದೇ ತಡ—"ಹೋಗೋ ಮಗನೆ ಹೋಗು!" ಎಂದು ಬಾಯಿಂದ ಬಂತು ಬಿಟ್ಟಿತು!

ತಲೆಯೊಳಗಿಂದ ಈ ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಹೋಗಲೊಲ್ಲದು. ಕೊನೆಗೊಂದು ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯಿತು:—ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವೇನು? ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನ್ನು ಉದ್ಭವಗೊಳಿಸುವುದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಕಥೆಯಿಂದ ಹೇರಂಬನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ಇಷ್ಟೇ! ಸಾಕು—ಒಳ್ಳೆ ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದರೂ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚೇನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಬಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆ

ಶ್ರೀ. ಹಳಪಟ್ಟ ಹಿಂತಾಮನರಾಯರು 'ಸೂಚಿ ಶಿಲ್ಪ ನಿಶಾರದ' ಧಾರವಾಡ.

ಕೋಷ್ಟಕವು

ಎದೆ	೨೭" ಅಗಲ		೫೪"	
	ಉದ್ದ	ತೋಳು	ಉದ್ದ	ತೋಳು
೨೦" ರಿಂದ ೨೮"	೨	೧	೦	೨
೨೮" ರಿಂದ ೩೨"	೨	೨	೧	೧
೩೨" ರಿಂದ ೩೬"	೨	೨	೧	೧
೩೬" ರಿಂದ ೪೦"	೩	೨	೨	೦

ಕೋಟು

ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಕೋಟು' ಎಂಬುದು ಅದರ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರಲ್ಲ 'ಲಾವುಂಜ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತವಿರುವ ಉಡುಪು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ಕೋಟು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹೇಗೋ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು. ಹಂಟಿಂಗ್ ಕೋಟು, ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಕೋಟು, ಬುಶ್‌ಮನ್ ಕೋಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಲಾಂಗ್ ಕೋಟು, ಒಹರ್ ಕೋಟು, ರೇನ್ ಕೋಟು, ಶೇರವಾಸಿ, ಅಲ್ಪಾರ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಕಾರ ಭೇದಗಳುಳ್ಳ ಉದ್ದ ಕೋಟುಗಳೂ ಉಂಟು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಿನದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ರೂಢವಿದ್ದ ಕೋಟಿನ ಬಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಳಗೆ ಹಾಗೂ ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿಗಳ ಬೆಡಗಿನ ಭೇದಗಳಿಂದ, ಬಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದಾದರೂ, ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ರೀತಿಯಿಂದ ಅದರ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಗುವಂತಿದೆ:

ಕೋಟಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅವಯವಗಳು:— ಹಿಂಭಾಗ, ಮುಂಭಾಗ, ತೋಳು, ಒಳಪಟ್ಟಿ, (ಫೇಸಿಂಗ್) ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ.

೧ ಹಿಂಭಾಗ = ಉದ್ದ + ೩"

ಮುಂಭಾಗ = ಅಗಲ ಎದೆಯ ೩

ತೋಳಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗ = ಉದ್ದ + ೪"

ಕೆಳಭಾಗ = ಅಗಲ ಎದೆಯ ೨ + ೨"

ಒಳಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗ = ಎದೆಯ ೩

ಕೆಳಭಾಗ = ಎದೆಯ ೩, ಕೆಳಗೆ ಹಾಗೂ ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿಯ ತುಂಡುಗಳು.

ಉದಾ:— ೩೬" ಎದೆ, ೨೮" ನಡು, ೧೬" ನಡು ಉದ್ದ, ೨೮" ಉದ್ದ, ೭೫" ಅರ್ಧ ಬೆನ್ನು, ೪೫" ಭುಜ, ೨೩" ತೋಳು, ೧೪೫" ಅರ್ಧ ಎದೆ. ಈ ಅಳತೆಯ ಸಾಧಾ ಕೋಟಿಗೆ ೨೭" ಅಗಲ ಉಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕು ?

ಬಟ್ಟೆಯ ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂಭಾಗ ಮುಂಭಾಗ ಕೂಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಎರಡೆರಡು ತುಂಡುಗಳಾಗಿ

೨೮" ಕೋಟಿನ ಉದ್ದ + ೩" = ೩೧"ರ ಇಮ್ಮಡಿ ೬೨"

೩೬" ತೋಳು + ೪" = ೪೦"ರ ಇಮ್ಮಡಿ ೫೪"

ಅಂತೂ ೧೧೬"

ಅಂತೆಯೇ ಅಗಲದಲ್ಲಿ ತೋಳಿನ ನಾಲ್ಕು ತುಂಡುಗಳು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ.

೧೧೬" ಬಟ್ಟೆ ಎಂದರೆ ೩ ವಾರು ೮" ಬಟ್ಟೆ ಬೇಕು. ಕೆಳಗೆ ಹಾಗೂ ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿಗಳ ತುಂಡುಗಳು, ತೋಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಉಳಿದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವುವು.

ಕೋಟಿಗೆ ಅವರ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲದೆ ಒಳಬಟ್ಟೆ, ಹಾಗೂ ಬಿರುಸು ಬಟ್ಟೆ (ಕ್ಯಾನವಾನ್) ಬೇರೆ ಬೇಕು.

ಒಳಬಟ್ಟೆ = ಕೋಟಿನ ಉದ್ದದ ಇಮ್ಮಡಿ.

ಬಿರುಸು ಬಟ್ಟೆ = ಕೋಟಿನ ಉದ್ದದಷ್ಟು.

ವಿ. ಸೂ.:— ಒಳಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಹಾಕುವುದು ಬೇಡವಾಗಿ ದ್ದರೆ, ಕೋಟಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ತೋಳಿನ ಉದ್ದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಅಗ ಮೇಲಿನ ಅಳತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಾರ ಬಟ್ಟೆ ಸಾಕಾಗುವುದು.

ಹಳ್ಳಿಯಬಾಳು:—ಶ್ರೀ. ಗೋರೂರು ಶಾಮಸ್ವಾಮಿ ಐಯಂಗಾರ್ ಬರೆದುದನ್ನು ಮೈಸೂರು ಕಾವ್ಯಾಲಯದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

ಲೇಖಕರು ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದ ತಿರುಳನ್ನು ವಿವಿಧವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಅರೆದು ಒರೆದು ನೋಡಿ ಆರಿತವರು- ಈ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಇವರ 'ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿತ್ರಗಳು' 'ನಮ್ಮೂರಿನ ರಸಿಕರು' 'ಹುಲ್ಲಹಳ್ಳಿಯ ಸರ್ವೆ' 'ಗರುಡಗಂಬದ ದಾಸಯ್ಯ' ಮೊದಲಾದ ಲಲಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ, ಇವರ ಹಳ್ಳಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಚಯದ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಹಳ್ಳಿಯ ವಿಷಯಕವಾದ ಪ್ರೀತಿ-ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳ ರೀತಿಯನ್ನೂ, ಕನ್ನಡ ವಾಚಕಲೋಕವು ಅರಿತಿರಬಹುದು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೀವನಾಭ್ಯಾಸದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾದರಿ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕುವುದು.

ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಅನಂದದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು-ತಂತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ-ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಕಲಿತವರ ಇಂತಹ ಕಲ್ಪನೆ-ಕನಸುಗಳೂ ಅನುಭವನ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಕತೆಯಾಗಿ, ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ನಾಟಕವಾಗಿ, ತತ್ತ್ವಗ್ರಂಥವಾಗಿ, ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದುವು; ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗಿವೆ. ಕಲಿಯದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರ ಇಂತಹ ಕಲ್ಪನೆ, ಕನಸು, ಅನುಭವಗಳು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಹಾಡಾಗಿ, ಕತೆಯಾಗಿ, ಗಾದೆಗಳಾಗಿ, ನೀತಿವಚನಗಳಾಗಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ-ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ-ತಲೆನಾಡೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿದುವು; ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗುಣದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೆ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ನೆನಪುಗಳಾಗಿ ಉಳಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದುವು- ಇದುವರೆಗೂ ಬಂದಿವೆ. ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬರೆದವನ ಹೆಸರಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೃತಿಯೆಂದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆಯಾದರೆ, ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವು- ರಚನಾ ಕಾರಣ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿರದುದರಿಂದ- ಜಾನಪದಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥವು ಆ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

'ಮೊದಲಮಾತು' ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳ ಇಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಮಾತುಗಳಿದ್ದು, ಅವು ನಿವೇಶಿಸಲಿರುವ ರೈತನ ಆರ್ಥಿಕ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಜನರು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರುವರು:

"ರೈತನೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವಾಗ, ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಕುರುಕ, ಹೊಲೆಯ

ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ತಿಳಿವಿನ ಮಟ್ಟವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಒಂದೆ. ಅಜ್ಞಾನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಕುರುಡುನಂಬಿಕೆ, ಅಲಸಿಕೆ ಅವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮನೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿವೆ. ಹೊರಗಿರುವ ನೋಡಿದರೆ, ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಬದುಕುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವುದೂ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹವಾದುದಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. 'ರೈತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಿರುಳಿದೆ, ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದೆ' ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸಹಾನು

ಭೂತಿ ಇರಬೇಕು. ಕವಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಹೃದಯನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ, ಹಳ್ಳಿಯವನ ಜೀವನದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನೂ, ನಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಅವನು ಸಲಿಸುವ ಭಾಗವನ್ನೂ, ಅವನಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ, ರೈತನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಗೌರವವೂ ಉಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ."

ನಿಜವಾದ ಮಾತಿದು. ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಹರಕಲು ಬಟ್ಟೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಬರಿಯೆಯಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನೇ-ನಾಗರಿಕರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು-ಒಪ್ಪರು ಎದಮೇಲೆ-ಹಳ್ಳಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಶಿಲ್ಪ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಜೀವನಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೆ ನೆಲೆ, ಯಾವ ಬೆಲೆ?

'ದೇವರೊಂದಿಗೆ ಗೆಲೆತನ' ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಸೋದಾಹರಣ ಚರ್ಚೆಯಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿದೆ. ಅವನೇ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲನೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ. ಮುನಿದರೆ ಆದೇ ದೇವರು ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲನೆಂಬ ಭೀತಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ದೇವರು ಅವರಂತೆಯೆ ಸಂಸಾರ. ಅವರಂತೆಯೆ ಮಡುನೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಳವಳಿಸುವನು. ಬೇಕಾದಾಗ ರಸಿಕವಿಟನಾಗಿ ಸೊಳೆಯರ ಮನೆಗೂ ಹೋಗುವನು. ಸುಂದರ ಮೂರುತಿಯನು. ಶೃಂಗಾರ ಪ್ರಿಯನು. ಒಳ್ಳೆಯ ಬೇಟೆಗಾರನು. ತಮ್ಮ ರೀತಿಯಿಂದ, ಆದರ್ಶ ಮಾನವನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವರು ಹಳ್ಳಿಗರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ದೇವರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆ ಬಾಟುಗೋಷ್ಟಿಗಳನ್ನಾಡುವರು; ಸರಸ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವರು. ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ರಸವತ್ತಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅವನ ಮಾತಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಆದರೂ 'ಮಾದೇವ ನಿನೊಡನೆ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಿಲ್ಲ!' ಎಂದು ತುಂಬುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸುವರು; ವಿವಿಧೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು.

'ಬೆವರಿನ ಆಳು' ಎಂಬ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ತ್ಯಾಗ ಪೂರ್ಣವಾದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಕಷ್ಟಜೀವನದ ಬಣ್ಣನೆಯಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಬೆಳೆವ ನೆಲ ತಾಯಿ; ಉಳುವ ಬಸವ ಅಣ್ಣ. ಮೆಳೆರಾಯ ಎಲ್ಲರಾಯರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವ. ಹಳ್ಳಿಗರ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಂದಿದ ಕಾಯದಲ್ಲಿಯೂ

ಅವನ ತಾಯಿ, ತಂಗಿ, ಅಕ್ಕ, ನಲ್ಲೆಯರು ವಿಧವಿಧದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವರು:

‘ಕಬ್ಬು ಕಾರುಳ್ಳವನೆ ಹುಟ್ಟು ನೇರುಳ್ಳವನೆ
ಗೊಬ್ಬರದ ಬುಡಿ ಹೊಡೆಯೋನೆ—ಅಣ್ಣಯ್ಯನ
ಹುಬ್ಬಿಗಿನ್ನೊಂದು ಸರಿಯುಂಜೇ!’

ಸುಗ್ಗಿಯ ದಿನಗಳೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಹರ್ಷದ ಸುಗ್ಗಿ. ಆಗಿನ ಅವರ ಕುಣಿತದ ಹಾಡು ಹಳ್ಳಿಯ ಅನಂದವನ್ನು ಬಾಣಿಗೇರಿಸುತ್ತದೆ: ಇದೆಲ್ಲದರ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

‘ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಸಂಸಾರ’ ಎಂಬ ಐದನೆಯ ಭಾಗವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು, ಹಳ್ಳಿಗರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹಿಡಿಸುವ ಹಲವು ಪ್ರಮಾಣಸಾಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ಹಳ್ಳಿಗರ ಬಯಕೆ-ಹಾರಯಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಕಲ್ಪನೆ-ಕನಸುಗಳನ್ನೂ ಈ ಭಾಗದಿಂದ ನಾವು ನಿಜಕ್ಕೂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ‘ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೋಗಸು’ ಎಂಬ ೬ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತೂಕ-ತುಲನೆ-ಬೆಲೆಗಳ ಮಾತುಗಳಿರುವುವು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ವಿಚಾರಪೂರ್ಣವಾದ ಆಚಾರಾರ್ಥವಾ ದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

“ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳುವುದರಲ್ಲೂ, ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ಸಹಿಸಿ ಜಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕೃತಿಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸವಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ (ಹಳ್ಳಿಗನು) ಯಾರಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಸ್ನೇಹನಾತಾವರಣಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಜನದ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಜನರ ಯೋಗ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನಾದರೂ ಇವರು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರೆಂಬ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿಕೆ ಬರಬೇಕು.....”

ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮತನದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹುಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಹುಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ನಾಗರಿಕರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹಳ್ಳಿಗರ ಮಾನವಸಹಜಜೀವನವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಈ ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯ, ಲೇಖಕರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅದರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

—ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ—

ಸುಲಭ ಔಷಧಿ ಸಂಗ್ರಹ:— ಲೇಖಕರು ತ್ರಿಮಾನ್ ಮ. ವಾ. ಬಾರ್ಲೆಯವರು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಯುರ್ವೇದಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸವಣೂರ ಹನುಮಂತರಾಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ-ಪೂರ್ವದೇಶಗಳ ವೈದ್ಯಕಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ತಾರತಮ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆಯುರ್ವೇದಕ್ಕೆರುವ ನಿಜವಾದ ಮಹತಿಯಂತಹದೊಂದು ಬಿಚ್ಚುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವೈದ್ಯಕವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ, ಆಯುರ್ವೇದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ವರ್ತಮಾನ ಅಂಗ ವೈದ್ಯಕವ

ಶ್ರೀಲಘಾ

ಎಂಟೇ ಮಲೆಯಾ ವನಸ್ಪತಿ ಪಿಲ್ಸ್

ಎಲ್ಲ ತರದ ಜ್ವರ, ಜ್ವರಗಡ್ಡೆ, ತಜ್ಜನ ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣ! ಲಿವರ್,

ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮಲಬದ್ಧತೆ ಸುಧಾರಿಸಿ

ರಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ! ಕ್ರಿನ್ಯಾನ್ ಬದಲು ವೈದ್ಯ ಡಾಕ್ಟರರು ದವಾಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸರಿಸುವರು. ೧೦೦೦ ಗುಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ರೂ. ೧೫; ೯೦ಕ್ಕೆ ೧-೧೨-೦. ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದವರಿಗೆ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ. ಪ್ರತಿ ಊರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರುವ ಏಜೆಂಟರು ಬೇಕು.

ಶ್ರೀಲಘಾ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕ.

ಸೋಲ್ ಏಜೆಂಟರು:—

ಎಸ್. ಎಲ್. (ಅಪ್ಪರಾವ) ಥಾಕರ್ಪಾ

ಒಡವರ ಔಷಧಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಸಿರಸಿ, ಉ. ಕಾನಡಾ

ರಾಭಿವಾಳಿಗಳು ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಓದಿನೋಡಬೇಕು; ತಾನು ಕಾಣದುದು ಜಗತ್ತೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಬಾವಿ-ಕವ್ವೆಯ ಬಗೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು;

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೧೫೦ ಔಷಧಿ-ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆಯಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗಿರುವ ಹೆಸರು, ಗುಣಧರ್ಮ, ಉಪಯೋಗ, ಪ್ರಮಾಣ, ಯೋಗ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಚಯಕ್ಕೂ, ಸುಲಭವಾದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೧೦ರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ತರದ ಗುಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಹಲವು ವನಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ವನಸ್ಪತಿಯು ದೊರೆಯದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಗುಣವುಳ್ಳ ಬೇರೆ ವನಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨೦ರಲ್ಲಿ, ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವಂತಹ ‘ಅಗ್ರಿಮಗಣದ ಔಷಧಿ’ಗಳ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಮಂಚಿಕೆ (ಸೆಲ್ಫ್)ಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ. ವೈದ್ಯ ಬುರ್ಲಿಯವರು ಈ ಮೊದಲೆ ಬರೆದ ‘ಹಳ್ಳಿಯ ವೈದ್ಯ’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸದಿರದು.

—ಬಿ. ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್

ಜಲತರಂಗ: ಮೂರು ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಹಿಂದಿ ಭಾಷಾಂತರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿಯವರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಯೆಂದು, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಳು-ಹುರುಳುಗಳನ್ನು ಅನ್ಯಪ್ರಾಂತದ ರಸಿಕರಿಗೆ ತಿಳುಹಬೇಕಾದರೆ, ನಾವಿಂದು ಹಿಂದಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬಹುದು. ಪರಕೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷು, ಹಿಂದಿಯಷ್ಟು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಾರದು; ಸಹಜವೂ ಎನಿಸಲಾರದು. ಇದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಹಂಸ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಪತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರ ಭಾರತಗಳ ಎಲ್ಲ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಚರ್ಚೆಗಳೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಗಳ ಭಾಷಾಂತರಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದೇ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ 'ಹಂಸ' ಇಂದು ಅಖಿಲಭಾರತೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಮುನ್ನಿ ಪ್ರೇಮಚಂದರ ಮರಣವು 'ಹಂಸ'ದ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಕೇವಲ ಹಿಂದಿ ಪ್ರದೇಶದ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಯಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯಾಗ ಹಿಂದಿ ಭಾಷಾಂತರ-ಅನುವಾದಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿಯವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದು ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕಾರ್ಯದ ೨ ನೆಯ ಫಲ ಈ 'ಜಲತರಂಗ'. ಮೊದಲನೆಯದೊಂದು ಅನುವಾದ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹವು ಇವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ 'ಹಂಸ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಹಿಂದಿ ವಾಚಕರಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯಿತು. ಇದೀಗ ಭಾರತದ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರದ ಪ್ರಕಟನೆಯಾಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ 'ಆನಂದಕಂದ'ರ 'ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣು' ಎಂಬ ಕತೆಯೂ, ದಿವಂಗತ 'ಬಿ. ಪಿ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣ' ಅವರ 'ಮಧುವಿನ ರಾಣಿ' ಎಂಬ ಕತೆಯೂ, ಶ್ರೀಮನ್ ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದರಾಯರ 'ನನ್ನ ಭಾವ' ಎಂಬ ಕತೆಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀಮನ್ ಆ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು 'ಕಾನುಸಬ್ಬಲು' ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು' ಎಂಬ ಭಾಗದ ಭಾಷಾಂತರವು ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನೂ 'ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣು' ಕತೆಯನ್ನೂ ಸ್ವತಃ ಜೋಶಿಯವರೇ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಕುಸ್ತಮ್ಮ ಅವರು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕತೆಗಳು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಾಣುವುವೆಂದು ನೋಡಬಯಸುವ ಕನ್ನಡ ವಾಚಕರೂ, ಹಿಂದಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಓದಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ.

✓ — 'ಕುಂಜನಿಹಾರ'

ಕೈವಲ್ಯದರ್ಪಣ: ಶ್ರೀಮದ್ಭರಣ ಪ್ರ. ಮಹಂತರಿಗ ಮಹಾಶಿವಯೋಗಿ ವಿರಚಿತ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮನ್ ಪಿ. ಬಿ. ಬಸನಾಥ, ಎಂ. ಎ. ಅವರು. ಬೆಂ - ೪-೦೦.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಮೃತವೃಕ್ಷವಾದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ

ಅವುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಓದಿನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ವಿರ್ವಾಡು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಗ್ಗ ಕಾಗದ, ಅಗ್ಗದ ಮುದ್ರಣ, ಹೀಗಾಗಿ ಹಲವು ವೀರಶೈವ ವಚನಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕೀರ್ತನ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇರದಂತಾಗಿದ್ದವು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ಅಧಿಭೌತಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವೀರಶೈವ ವಾಚ್ಛಯವು, ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯಾಂಗದ ಅಂದಗೇಡಿತನದ ಮೂಲಕ ಜನಮನದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಿತು. ಇಂದು ಅದೆಲ್ಲ ಭಾಗ-ಭಾಗವಾಗಿ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಬಹಿರಂಗವನ್ನೂ ಸುಂದರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ.

ಶ್ರೀಮಹಂತರಿಗ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಶ್ರೀ. ಶ. ೧೯ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಬಾಳಿದವರು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ನಯಸೇನನ ಊರಾದ 'ಮುಳ್ಳುಂದ'ವೇ ಈ ಯೋಗಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು. ತಮ್ಮ ಸಚ್ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಜನತೆಯನ್ನೂ ರಾಜಮಹಾರಾಜರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿದವರರು. ಮೈಸೂರಿನ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದವರು. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಭಜನೆಗಳೂ ಅನುಭವಗೀತೆಗಳೂ ಈ 'ಕೈವಲ್ಯದರ್ಪಣ'ದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ 'ಕೈವಲ್ಯಪದ್ಧತಿ' ಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ 'ಕೈವಲ್ಯ ಕಲ್ಪವಲ್ಲರಿ' ಇನ್ನೂ ಬೃಹದಶಿವಯೋಗಿಗಳ 'ಕೈವಲ್ಯನವನೀತ' ಇವುಗಳ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರುವುದು, ಈ 'ಕೈವಲ್ಯದರ್ಪಣ' ಕೂಡ. ಅದೇನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ, ಸರ್ವಭೂಷಣ, ಮುಪ್ಪಿನ ಪಡಕ್ಷರಿ, ಚಿದಾನಂದಾಂಧಾಕರ ಮೊದಲಾದ ಶೈವ ಕೀರ್ತನಕಾರರಂತಹ ಭಾಷೆಯ ಬಿಗುಹೂ, ಭಂದೋ ಬಂಧವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲದ ಹೊಸತನವೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಾದಬೇಕಾಗಿದ್ದ ತತ್ತ್ವಪ್ರಚಾರವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ರಬಹುದು.

ಕೈವಲ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರ ದೇಹವಿಷಯಕ ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಸಂಸಾರ ವಿರಕ್ತಿ, ದೀನನಾನುತನ ಇವೆಲ್ಲ ಹೊಸಕಾಲದ ಹಲವರಿಗೆ ಬೇಡವೆನಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಸಮಾಜವು ಬದುಕಲಿಕ್ಕೆ ಅನಲಂಬಿಸಬೇಕಾದ ಭೌತಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಿಂದು ಕಡೆಗಡಿಸುವುದರಿಂದ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪದಿರುವುದೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವವಿಕಾಸವನ್ನು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾಡುವುದು; ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇದುವರೆಗೆ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಬದುಕಿ ಇರಬಲ್ಲದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಂದವಾದ ರೂಪದಿಂದ ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ ಶ್ರೀ. ಮ. ನಿ. ಪ್ರ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಮುರುಘಾಮಠ, ಭಾರತದ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಂದನೆಗಳು.

— ಸಂಪಾದಕರು

ನಗೀಗೆ ನೇವಿದ್ಯ

ಆಪರಾಧಿಯ ನಿರಪರಾಧಿತ್ವ

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ: (ಆಪರಾಧಿಗೆ) ನೀನು ಸುಳ್ಳು-
ನೋಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ನಿನಗೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗು-
ತ್ತದೆ!

ಆಪರಾಧಿ (ದೈನ್ಯದಿಂದ) ಬರೇ ನೋಟು
ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬರೊದಿಲ್ಲ ವೇವರು! ಅದಕ್ಕಾಗೇ
ಸುಳ್ಳುನೋಟು ತಯಾರಿಸಬೇಕಾತು! ಇನ್ನು
ಮುಂದೆ ನೋಡ್ತೀ, ದೇವರು, ಬೇಕಾದರೆ ಬರೇ
ನೋಟುಗಳನ್ನೇ ತಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ-
ತೇನೆ; ದಯಮಾಡಿ ಇದೊಂದು ಸಾರಿ ನನ್ನ
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡ್ತೀವೇವರು!

× × × ×

ಡಯೂನಿಗೆ ೧೦ ರೂಪಾಯಿ

ಹೆಂಗುಸೊಬ್ಬಾಕೆ ಫೋಟೋ ಗ್ರಾಫರ್ ನನ್ನು
ಕೇಳಿದಳು:

“ ಏನ್ರಿ, ಮಕ್ಕಳ ಫೋಟೋ ತಗಿಸಬೇಕಾ
ಗೇದ; ದರಾ ಏನು ಹೇಳತೀರಿ?”

ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ಹೇಳಿದ:

“ ಒಂದು ಡಯೂನಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ”

ಹೆಂಗುಸು ಹೇಳಿದಳು:

“ ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ವರ್ಷ
ತಡೆದು ಆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಈಗ ನನಗೆ ಬರಿ
ಹತ್ತು ಜಪ ಮಕ್ಕಳು!”

× × × ×

ಸುಳ್ಳು ಯಾಕೆ ಹೇಳ್ತೆ?

“ ಅಲ್ಲೋ, ಆ ಹುಡುಗ (ಅನ್ನ) ಅಂತ ಆಳ
ತಿರುವಾಗ ನಾಳೆ ಮಾಡತೀನ್ತೆ ಬಾಳಾ, ಅಂತ
ಸುಳ್ಳು ಯಾಕೆ ಹೇಳ್ತೆ?”

“ ಹಾಂಗಾದರೆ ಏನು ಹೇಳ್ತೆ?”

“ ನಮ್ಮ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರಕಾರದವರು ಲಗೂನೇ
ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ ತಗೋತಾರೆ! ಆಮ್ಕಾಳ ಬೇಕಾದಷ್ಟು
ರಂಗೊನೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ ಮಾಡೋಣ—ಅಂತ
ಹೇಳು; ತಿಳಿತೇನು?”

× × × ×

ಮದುವೆಯ ಹೆದರಿಕೆ

“ ಅಂದ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗೇನು ಉಟಾ
ಮಾಡಿ ಹೋದನಲ್ಲ! ಮನಿಗೆ ಬಂದು ಮಲಗಿ
ಕೊಂಡೆ. ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿದಾಗ ನನ್ನ ಮದುವೆ ಆದ್ದಾಂತ್ಲ
ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು!”

“ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಂದ ನಿದ್ರೆಯೇ
ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಹಾಲಿಲ್ಲ!”

× × × ×

ತುಟ್ಟ ದಿನಮಾನ

ವಧುವಿನ ತಂದೆ:— (ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಅಲ್ಲೇ,
ಈಗ ಆರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವರ-
ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಲ್ಲೇ!

ವರನ ತಂದೆ:— ಅದು ಸರಿವ್ರೇ! ಈಗ ದರಾ
ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಗಾವ! ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೆಂಮೊಮ್ಮೆ ಗಡ-
ಬಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಾವ! ಎಂಥಾ ತುಟ್ಟ ದಿನಮಾನ
ಬಂದ್ತದೆ, ನೋಡೇತೋ ಇಲ್ಲೇ—ನೀವ್ವು!

× × × ×

ನಿದ್ದೆ ಬಾರದಿರಲು ಕಾರಣ

“ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢೇಶರರದು ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ತಕ
ರಾರು; ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀವು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡ-
ತೀರಿ—ಅಂತ! ಅವರು ನನಗೇನೂ ಹಾಂಗೆ ಅನು-
ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ!”

“ ಸರ್, ನೀವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡವನಿಂದ ಕೂಗಿ
ಕೂಗಿ ಲಕ್ಶ್ಮಿ ಹೇಳತೀರಿ ಸರ್!”

× × × ×

ಕೆಂಡುಂಡ ಸತ್ಯ

“ ಬಹಳ ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಈಗಿನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ
ಸರಳರೂ ಸಂಭಾವಿತರೂ ಇರತಾರಂತೆ ನನಗೇನೂ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಾತಾಗಿ
ಹೋಗೇದೇ!”

“ ಅವರು ಹಾಂಗಿರದಿದ್ದರೆ ನಡದೀತು ಹ್ಯಾಂಗ
ಹೇಳು! ಅವರಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಜಗಳಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರೂ
ಹಿಲ್ಲ; ಓಡಿಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಬರೊದಿಲ್ಲ!”

× × × ×

ಫೋಟೋದ ಅಳತೆ

“ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಫೋಟೋ ತಗಿಸಬೇಕಾ
ಗೇದರೇ ಗೋವಿಂದರಾವ್?”

“ ಫಲಿಸ್ಸೆ ಜೋ...ಹಾಫ್ ಸೈಜೋ?”

“ ಹಾಫ್ ಸೈಜು! ಎಂದರೆ ನೊಂಬಿದಿಂದ
ಮೇಲ್ಗಡೆಯ ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ!”

× × × ×

ಇಷ್ಟಾಕ್ಷಿಕೆ ಕೂಗತೀರಿ

“ ಅಲ್ಲಾ... ಏನ್ರಿ ಇದು ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟ
ದ್ದೀರಿ...ಕುಡೀಲಿಕ್ಕೆ! ನೋಡ್ತೀ ಇಲ್ಲೆ, ಎರಡು
ನೋಟು ಬಿದ್ದಾವ!”

“ ಅವೇನ್ರಿ ಸತ್ತು ಹೋಗ್ತಾವ! ನಮ್ಮ ಹಾಲ
ನೀನು ಆಪು ಕುಡೀತಾವ್ವು? ಇಷ್ಟಾಕ್ಷಿಕೆ ಕೂಗತೀರಿ?”

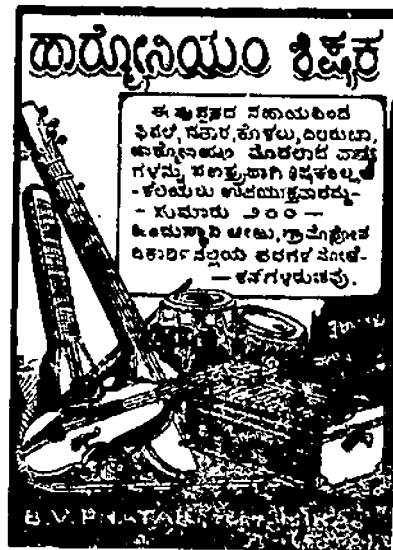
× × × ×

ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು

ತಂದೆ:— ನೋಡುಗುಂಡ್ವಾ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ
ನೀನು ಶುದ್ಧ ಕತ್ತೆಯಾಗತಾ ನಡದೀದಿ ನೋಡವಾ!

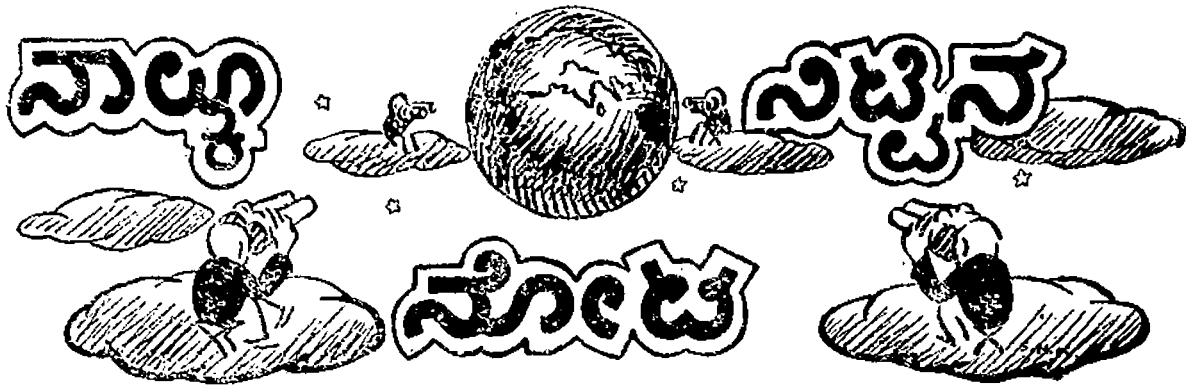
ಗುಂಡ:— ಮತ್ತೆ ಅಜ್ಜಿ ಏನಂತಾಳ
ಗೊತ್ತದೆ ಏನು ಆಪ್ತಾ? ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ
ಗುಂಡ್ವಾ ಥೇಟಿ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಹಾಂಗ್ಗೆ ಅಗಲಿಕ್ಕೆ
ಹತ್ತಾನೆ, ಅಂತ!

× × × ×

ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ:-

ಪಾಗ್ಗಿಲಾಸ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸರಕಾರವೆ ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ನಾ. ವಿ. ನೋಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಬಿಡುಗಡೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆದಾಗ, ಸದ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದ್ದೆವು. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ವೈಸರಾಯರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಈಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ದೊರೆಯುವಂತಿದೆ. 'ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಎಂದು ಸರಕಾರವು ಯಾವ ಕೃತಿಯಿಂದಲೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ವೈಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ತಾ. ೨೮-೩-೪೪ ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ವೈಸರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಅಲ್ಲ. 'ಅದ ಕಾರಣ ಇಂಥ ಬಗೆಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರವನ್ನು ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ನೀವು ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಹತ್ವದ ಸೇವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.....' ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಸಹಕಾರವಾದರೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಅದೇ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಯುದ್ಧ.....ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕರ್ತವ್ಯದ ಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ ಹಿಂದಿಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಸಹಕರಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.' ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧವು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಕರಿಸದರೆ ನೀವು ಜಾಣರನಿಸುವಿರಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಸಹಕರಿಸುವಂತಹ ಜಾಣರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಿಂದಿಯರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ— ಎಷ್ಟು ವೈಸರಾಯರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕೆ?

ಇದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿದೆ

ಲಾರ್ಡ್ ವೆವೆಲಾರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಆ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ವಿಷಯ ವಾದವನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಸರಕಾರವು ನಿರುತ್ತರವಿದೆ ಎಂಬುದೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ

ಅವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ 'ಸೈನಿಕವೃತ್ತಿಯ ತಮಗೆ ಯುದ್ಧವೇ ಮುಖ್ಯ' ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯ ಸೋಗನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ 'ರಾಜಕಾರಣದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಗೃಹಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ!' ಎಂಬ ವೈಸರಾಯರು, ತಮ್ಮ ಜಾಣತನದ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು— ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಿಂದ— ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇಡೀ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವೈಸರಾಯರ ಉತ್ತರಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಮಹಾತ್ಮರು ಯಾವಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಬೇರೊಂದು ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇನೋ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ ತನವನ್ನೆಸಬಹುದು; ಅದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 'ಜಾಣತನದ ದುರುಪಯೋಗ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮಾತ್ರ ಒತ್ತಿ ಮೂಡುವುದು.

ಮಹಾತ್ಮರ ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸ

ಮಹಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ತಾ. ೧೭-೨-೧೯೪೪ ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ವೈಸರಾಯರ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೀಗಿವೆ:—

- (೧) ಮಹಾತ್ಮರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ಪೂರ್ಣ-ಯಾಗಿ ನಿರಪರಾಧಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಂದು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ವಿಚಾರಣಾಮಂಡಲದ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಡಬೇಕು.
- (೨) ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶವು ಜರ್ಮನಿ-ಜಪಾನುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಿಷ್ಟೇ ಆಗಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲವೆ ಮಿತ್ರರ ವಿಜಯವೆಂದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತೆ ಪರದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದಾಸ್ಯ ವಿಮೋಚನೆಯೇ?
- (೩) ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುದಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲ— ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ— ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ದೊರೆತಿದೆಯೇ?

ಮೊದಲಿನ ಮಾತನ್ನು ವಿಚಾರಣಾಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಮಹಾತ್ಮರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷವು ಸತ್ಯವೆಂದು. ಅದೇ ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸವು ಸರ-

ಕಾರಕ್ಕಿದ್ದುದಾದರೆ, ಈ ಮಾತನ್ನು ವೈಸರಾಯರು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಆದರೆ ವೈಸರಾಯರ ಉತ್ತರವೆಂತಹದು!

ಅಸತ್ಯ ಅಪಪ್ರಲಾಪ

‘ಜಪಾನರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ಆರೋಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ವೈಸರಾಯರು ಅದೇ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ (೨೮-೩-೪೪), ‘ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದ್ದು ಜನರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧ್ವಜದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬರ್ಮಾಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗ ನಡೆದ ಗಲಭೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಿರಸರಾಧಿ ಎಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಅಬಿಲರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸುವಾಗ ‘ನೀವಿಲ್ಲದಾಗ ಯಾರೋ ನಮ್ಮ ಕೋಟು-ಟೂಪಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ಬಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದರು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಅಪರಾಧಿ’ ಎನ್ನುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಾಂತ— ಅದು ವೈಸರಾಯರಂತಹ ಹೊಣೆಗಾರ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಬರುವಾಗ— ತೀರ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಈ ರೀತಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಾದರೆ, ಇಂದಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಬರ್ಕ್, ಮೆಕಾಲೆ ಮುಂತಾದವರ ಮೇಲೆಯೇಕೆ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಬಾರದು? ಅಂತಹ ಮಹನೀಯರ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಾಗದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಭಿಮಾನವೇಕೆ? ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ನೇತೃತ್ವ ಇಲ್ಲದಾಗ, ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹೊಣೆ ಹೇಗೆ? ಅಥವಾ— ಸೈನಿಕವೃತ್ತಿಯ ನ್ಯಾಯರೀತಿ ಇದು ಎಂದು ವೈಸರಾಯರು ಹೇಳುವರೋ? ‘ಆಗಸ್ಟ್ ಗೊತ್ತುವಳಿ’ಯ ಪರಿಣಾಮವು ಘಾತಕವಾಗುವುದೆಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ‘ಕುಶಾಗ್ರ ಬುದ್ಧಿ’ಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಿತ್ತಂತೆ! ಆದರೆ ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆದುವರೆಗೆ ಕೆಲವು ವಾರ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ‘ಹರಿಜನ’ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೇನೂ ಇರ:ವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆ? ‘ಹರಿಜನ’ದಲ್ಲಿಯೇ ಲೇಖಕಿಗಳಿಂದ ಆಗದ ಪರಿಣಾಮ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯೊಳಗಾಗಿ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಆಗುವುದೆಂದು ಸರಕಾರವು ತಿಳಿಯಿತೆ? ಕೊನೆಗೆ ಆ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಕಟವಾಗದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಿಂದ, ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಕರು ಚಳವಳಿವನ್ನು ಹೂಡಿದರೆಂದು ಸರಕಾರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ? ಅಥವಾ ಆಗ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ‘ಕುಶಾಗ್ರ ಬುದ್ಧಿ’ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ?

ವೃಥಾ ಮತ್ತು ವಿಸಂಗತ

ಮಹಾತ್ಮರ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದರೂ ಬಹಳ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಿದೆ: ‘ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದ ಧೈಯವೇನು?’ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ; ಅಥವಾ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದೆ, ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವತಿಯಿಂದ

ಸ್ವಾಲಿನಾ-ರೂಜನೆಲ್ಟ-ಜರ್ಜಲ್‌ರು ‘ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಪರದಾಸ್ಯವಿಮೋಚನೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತಲ್ಲವೆ?—ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕೇಳಿದರೆ, ‘ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಜರ್ಮನಿ-ಜಪಾನುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದೇ ಯುದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶ’ ಎಂದು ವೈಸರಾಯರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ! ಎಂತಹ ವಿಸಂಗತತನ! ದಾಸ್ಯವಿಮೋಚನೆಯ ಅರ್ಥವೆ ತಮ್ಮ ‘ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಿಂದ ಹೊರಡಿರಿ’ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳುವಾಗ ‘ಜಪಾನರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಈಗಿಂದೀಗ ಇವರು ಹೊರಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ಸರಕಾರವು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಅರ್ಥವು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳುವಂತೆ ‘ದುಷ್ಟ ಮತ್ತು ವಿಷಮಯ’ ಎನ್ನುವೇಕಾಗುವುದು. ಇನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಕ್ರಿಸ್ತ ಯೋಜನೆಯನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅದೂ ವಿಸಂಗತತನವೆ. ಹಿಟ್ಲರನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಬ್ರಿಟಿಶರ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಶಿನವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದೆ; ಮುಸೋಲಿನಿಯು ಅಬಿಸೀನಿಯಾ ದೇಶವನ್ನು ನುಂಗಿದಾಗ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಕ್ತಕಂಠವಾಗಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವವನ್ನೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿದೆ; ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಮಹಾತ್ಮರ ಬಹಿರಂಗಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜರ್ಮನಿ-ಜಪಾನುಗಳು ಸೋಲುವುದರಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಆನಂದವಿದೆ; ಅವನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ತಾನು ನೆರವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಆನಂದ. ಆದರೆ ಮುಂದೇನು? ೨೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲೂ ಜರ್ಮನಿ ಸೋತಿತು. ಅಂತಹ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಹೊಡೆದೊಡಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ವಿಜಯ. ಆ ವಿಜಯ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಶ್ವತವೆನ್ನಿ ಸಬೇಕಾದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ದಾಸ್ಯ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಘೋಷ (Slogan) ರೂಪವಾಗಿ ‘ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಿಂದ ಹೊರಡಿರಿ’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದಕವಾದ ತತ್ತ್ವಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಆ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದರೆ ಜಾಣತನದ ವೃಥಾಪ್ರದರ್ಶನ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು.

ಸುಳ್ಳು ಸಮಾಧಾನ

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಸರಕಾರವು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಡೆಮೆ ಮಾಡಬಯಸುವ ವಿಚಾರ. ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾಗಿದೆ, ವೈಸರಾಯರ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಹಿಂದೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಭಾಸದರಿದ್ದಾರೆ, ಇದಲ್ಲದೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸಂತೋಷದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಇಲ್ಲ; ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ನುಬಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ—ಎಂಬ ಸುಳ್ಳು ಸಮಾಧಾನದ ಘೋರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ. ಸರಕಾರದ ಸಮಾಧಾನವು ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಇಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ‘ಹಿಂದೀ ಸೈನ್ಯ’ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು.

ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ದೊರಕುವ ಸಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರುವುದು ಇವರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವಾಗ, ಹೊರಗಿನ ಧನಶಕ್ತಿ-ಯಂತ್ರಶಕ್ತಿಗಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಹಿಂದಿಯರು ವೈಸರಾಯರ ಕೌನ್ಸಿಲರರು ಎಂಬ ವಿಚಾರವೂ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಲ್ಲ. ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸಮಯಸಾಧಕತೆಯ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸಂತೋಷದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಸತ್ಯವನ್ನಿಸದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಹಾತ್ಮರೆ ಹೇಳಿದಂತೆ: ಹಿಂದೂಮೈ, ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾಯಿ ಬಿ ಇದ್ದರೆ, ಇಂದು ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದೆ- ಎನ್ನಬಹುದು ತನ್ನ ಮಾತು ತನ್ನ ಕಿವಿಗೆಯ ಕೇಳಿಸದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆದರಿಸುವ, ಅವನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕನಾಗಳ ಅಭ್ಯುಧಯದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇನಿಬಿ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಸಾಧಿಸುವಾಗ, ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ನೇತೃತ್ವ ಜನತೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ದುರುದ್ದೇಶ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ. ಜನತೆಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲದ್ದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರೂಢಿಯಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಜನತೆಗೆ 'ಬೇಡವಾದ' ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಈಗ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಇಲ್ಲವಾದರೆ 'ಸೈ' 'ದೊಡ್ಡ', ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ' ಎಂದೂ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಎಂದೂ ವೈಸರಾಯರು ಹೊಗಳುವುದಾದರೂ ಯಾಕೆ?

ಮುಂದಿನ ಹೊಸ ಸರಕಾರದ್ದು!

ಇಂದು ಮಹಾತ್ಮರ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಪ್ರಕಟವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಈಗಿನ ವೈಸರಾಯರು 'ಸರಕಾರದ ಭೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ' ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾವಣೆಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿದ್ದರೂ 'ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಇನ್ನು ಇದೆ' ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಗಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುವುದು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಸಂಭವವಾದರೂ ತೋರಬೇಕಾದರೆ ವೈಸರಾಯರ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ತಾವು ಸ್ಥಾನಬದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಕಾರಕವಾದ ಉತ್ತರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಅಂತಹ ಉತ್ತರ ಬರುವವರೆಗೂ ಸಂಧಾನದ ಮಾತೇ ಹೊರಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ತರುವಾಯ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅನೇಕ ಮುಂದಾಳುಗಳೊಡನೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತು-ಕತೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದನಂತರ ತಮ್ಮ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆ ಇನ್ನೂ ಮಹಾತ್ಮರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯದ ಹೊರತು ಮಹಾತ್ಮರು ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸಂದೇಹ. (೧) ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೊರಸಿದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವುದು, (೨) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಯುದ್ಧದ ಧೈಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪುವುದು, ಮತ್ತು (೩) ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾದರೂ ಮುಂಚೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು- ಇವೇ ಆ ಸಮಾಧಾನ. ಇವು ಮೂರೂ ಸರಕಾರದಿಂದಲೇ ಬರತಕ್ಕವಾಗಿವೆ.

ಶುಭವಾಗಲಿ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವಿರಲಿ!

ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಿಂದ ಎರಡು ಹೊಸ ಆರ್ಟ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಇದುವರೆಗೆ ಎರಡೇ ಕಾಲೇಜುಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ, ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಿತೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರವು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಈ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಮೋರೆಯನ್ನು ತಳೆದಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದುವೆಂಬುದು ಸಂತೋಷದ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಅನೇಕ್ಷಿಸುವ ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ- ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರದ- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಗತ್ಯವೇನೂ ನಿಜ; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕನ್ನಡತನವನ್ನೂ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಂತಹವಾಗಬೇಕು. ಸದ್ಯದ ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗಾಗುವುವೆಂದು ನಾವು ಹಾರಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ, ಸೇರಿದ ಶಿಕ್ಷಣಸಪ್ತಹದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಗೋಕಾಕರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಬಗ್ಗೆ, a hill-station for migratory-birds, ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಉನ್ನತ ರಮಣೀಯಸ್ಥಾನ ಎಂದಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಹೊಸ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿಂತುವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಪರಪ್ರಾಂತೀಯರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ರಂಗಸ್ಥಲವೆನಿಸಿದರೆ, ಅದು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪಾವಟಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಇವೆರಡೂ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸಂಚಾಲಕರು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

೧೨ ರಿಂದ ೪೧ ನೆಯ ಕ್ರಮಾಂಕದ ವರೆಗೆ, ಮೈಸೂರಿನ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸ್ತುತ-ನಾಲೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೨೦ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ರೌನ್ ೧೮ ಅಳತೆಯವು.

೧. ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತಕ್ರಮ. ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಶೇಷ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಎಂ. ಎ. ೧೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರು (ಚರಿತ್ರೆ). ಲೇ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ೧೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೩. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪದಗಳು (ಜಾನಪದ ಸಾ. ವಿಸುರ್ವಿ) ಲೇ. ಶ್ರೀ ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂ-ಠಯ್ಯ ಎಂ. ಎ. ೨೦ ಪು. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೪. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು (ಪರಿಚಯಾ-ತ್ಮಕ) ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಪಿ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಎಂ. ಎ. ೨೬ ಪು. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೫. ನಮಗೆಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಬೇಕು ? (ಟಾಲಸ್ಥಾಯಿಯ ೨೫-ಕೆಗಳು). ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಆರ್. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ. ೨೪ ಪು; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೬. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಿಲ್ಸ್). ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಎಲ್. ಶಾಮರಾವ್. ೨೮ ಪು. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೭. ಮೈಸೂರಿನ ನೋಟಗಳು (ಸಚಿತ್ರ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ) ಶ್ರೀ. ಜಡೆ ರಂಗರಾಯರು. ೨೦ ಪು; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೮. ವಿಸೂಕ್ರಿಸ್ತ (ಚರಿತ್ರೆ). ೧೬ ಪುಟ ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೯. ಕುಂತೀದೇವಿ (ಚರಿತ್ರೆ) ಲೇ. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಎಂ. ಎ. ೧೬ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೦. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಕಾಡುಕೋಳಿ (ಕತೆ) ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಎಂ. ಎ. ೧೬ ಪು. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೧. ಸೊಪ್ಪಾಬಾರುತ್ತುಂ (ಕತೆ). ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಗುಡಪ್ಪ ಎಂ. ಎ. ಪು. ೨೪. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೨. ಕೃಷ್ಣಮೂರಿ (ಕತೆ) ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಗುಡಪ್ಪ ಎಂ. ಎ. ಪು. ೨೦. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೩. ಶಾಲಾಸಾಬಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಹೊಳೆಯ ಒಂದು ಅನುಭವ (ಕತೆ) ಲೇ.

ಶ್ರೀ. ಗೋರೂರ ರಾ. ಸ್ವಾ. ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯ. ಪುಟ ೧೮; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೪. ವೆಂಕಟಶಾಮಿಯ ಪ್ರಣಯ (ಕತೆ). ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು. ೧೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೫. ಕೇಚಕ ವಧೆ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಕೂಡಲಿ ಚಿದಂಬರಂ ಪುಟ ೨೦; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೬. ಜರಾಂಧ ವಧೆ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ). ಪುಟ ೨೪; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೭. ರಾಜಸೂಯಯಾಗ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ಪು. ೨೨; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೮. ವಿರರ ಅಭಿಮನ್ಯು (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ಪು. ೨೪; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೧೯. ಸೈಂಧವ ವಧೆ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ೨೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦

೨೦. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರಾಯಭಾರ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ಪುಟ. ೩೦; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೧. ಉತ್ತರನ ಪಾರುಷ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ೩೮ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೨. ಘೋಷಯಾತ್ರೆ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ೨೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೩. ಧರ್ಮರಾಯನ ಜೂಜು (ಪುರಾಣ ಕಥೆ). ೨೨ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೪. ದ್ರಾವಿದಿಯ ಭಂಗ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ). ಪುಟ. ೩೦ ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೫. ಚಿನ್ನ (ಖನಿಜಪರಿಚಯ) ಲೇ. ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಪಿ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ. ೨೪ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೦.

೨೬. ನೂರಿಯ ಕಲ್ಲು (ಕಥೆ) ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ. ೨೦ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೬.

೨೭. ಶಕುಂತಲೆ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ). ಲೇ. ಶ್ರೀ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಎಂ. ಎ. ಪುಟ ೩೩; ಬೆಲೆ ೦-೧-೬.

೨೮. ನವರಾತ್ರಿ— ಕೆಂಪ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋದದ್ದು (ವಿನೋದಕಥೆ). ಶ್ರೀ. ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಪುಟ ೩೦; ಬೆಲೆ ೦-೧-೬.

೨೯. ನಳ-ದಮಯಂತಿ (ಪುರಾಣ ಕಥೆ) ಲೇ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಎಂ. ಎ. ೩೪ ಪುಟ; ಬೆಲೆ ೦-೧-೬.

೩೦. ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ (ಖಗೋಳ ಸಂಚಯ). ಲೇ. ಡಾ. ಸಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಐಯಂಗಾರ್ ಡಿ. ಎಸ್.ಸಿ. ೨೭ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೧-೬.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಂದವಾಗಿ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಮೊಸರಿಗೂ ಸಾಕ್ಷರರಿಗೆ ಕಡೆದ ವಯಸ್ಕರಿಗೂ ತಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿವು. ಕಾಗದದ ಗುಣವೆಂದು ನಿರೀತಿಯ ದರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು ಅಭಿನಂದನೀಯ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮನೆ-ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದಬ್ಬ ಪಡಲೆಂದು ಸಮ್ಮತಿ.

೪೨. ರಷ್ಯದ ಮುನ್ನಡೆ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ) ಮೂಲ ಲೇಖಕರು ಐ. ಎಂ. ಮಿಟೆನ್; ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಗಳಾದ ಎಸ್. ಕೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ವಿ. ಆರ್. ಕಪ-ಲೂರಕರರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಪ್ರಗತಿಪಟತ್ವ, ೧೨೧ ಸುಲ್ತಾನ್ ಪೇಟೆ—ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೨-೦.

೪೩. ಸುಮತಿ ಮತ್ತು ಅನುರಾಧಾ. (ನೀಳ್ತೆಗಳೆರಡು) ಮೂಲ ಲೇಖಕರು ದಿವಂಗತ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರು. ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀಮತಿ ಕುಪ್ಪಮ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುರುನಾಥ ಜೋತಿಯವರು. ಧಾರವಾಡದ ಲಲಿತಸಾಹಿತ್ಯನಾಲೆಯ ೨ ನೆಯ ವರ್ಷದ ೨ ನೆಯ ಕುಡಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೧೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೪೪. ಜೀವನ. (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ೫ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಮೊದಲನೆಯ — ಜೂನ್ ೧೯೪೪— ಸಂಚಿಕೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಐಯಂಗಾರ್ಯ, ಗವೀ-ಪುರ ವಿಸ್ತರಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ೧೪೪ ವ ೩೨ ಪುಟಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೫-೦-೦. ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೨-೦.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಅದರದ ಸ್ವಗತ ಜೀವನಕ್ಕೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಚುನಾವಣೆ

ನಿಷಯ ಮಹತ್ತ್ವದ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಗ ಇರಿಸಿರುವ ಅವಧಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆನಿಸಿದುದರಿಂದ,
ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಓದುಗರೆಲ್ಲರೂ ಮತದಾರರು! ಜುಲೈ ತಾ. ೨೦ ರೊಳಗಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕಳುಹಿರಿ!

ವಿವರಣೆ

- * ೧ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ನೀವು ಮನವಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಐವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು, ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿರಿ.
- * ೨ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ—ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯಂತೆ—ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಕೃತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಿರಿ.
- * ೩ ಆಯಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಹಿತಿಯ ಯಾವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ ?
- * ೪ ನಿಚಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಭಾವನೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಯಾವ ಸಾಹಿತಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ್ದಾನೆ ?
- * ೫ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ? (ಅಥವಾ ಗಳಿಸಿಲ್ಲ?)

ಈ ಕನ್ನಡ ಜಾತಿಕವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ 'ಜುನಾವಣೆ'ಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾಹಿತಿ ಐವರ ವ್ಯವಯ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಗೋಚರವಾದುದು ಇನ್ನೊಂದು ಗೋಚರವೇ.

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ ೧ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಂದಲ್ಲಿ, ಪರೀಕ್ಷಕರ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಿಂದ ತರ್ಕಬದ್ಧವೆನ್ನಿಸಬಹುದಾದ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. ೪, ೩, ೨, ಈ ರೀತಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

೨ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕಳುಹಬೇಕು. ತಂತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ನಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕು. ಗೌರವನು ನಡೆಯದು. ಈ ಕಾರುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪತ್ರಿಕೆ ಬಹುಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ 'ಜಯಂತಿ' ಧಾರವಾಡ

ತಲೆಗೂದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆಲುವಿಗೊಂದು ಚೆಲೆ!

ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದೆಂದರೇನು ?

ತಲೆಗೂದಲು ಕಪ್ಪಗೆ ಇರಬೇಕು, ದಟ್ಟವಾಗಿ, ನೀಳವಾಗಿ ಇರಬೇಕು!

ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ 'ಮುಕುಲ' ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ!

ತರುಣ-ತರುಣಿಯರು ಬಯಸಿ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು-ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಏನಾಯಿತು! ತಲೆಗೆ ಈಗಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆಲುವಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುವುದು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ

ಮುಕುಲ

ದಿನ ದಿನವೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞರಾದ ರುದ್ರ ಕೊಬ್ಬರಿಯಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ 'ಮುಕುಲ' ಎಂಬ ಕೇಶವರ್ಧಕ ತೈಲವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಚೆಲುವಿಕೆ ಪೂರ್ಣತೆ ಸಡೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

ಆಯುರ್ವೇದಾಶ್ರಮ ಫಾರ್ಮಸಿ ಲಿ., ಅದಮ್ಮನಗರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆ: ಸ್ಟೇಷನ್ ರೋಡು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ